

АЛЕКСАНДЪР МИРЕР

ДОМЪТ

НА СКИТАЩИТЕ

АЛЕКСАНДЪР МИРЕР ДОМЪТ НА СКИТАЩИТЕ

Превод: Мая Халачева

chitanka.info

ГЛАВНОТО ПЛАДНЕ

**ПЪРВА ЧАСТ, РАЗКАЗАНА ОТ АЛЪОША
СОКОЛОВ
УТРО**

ФЕДЯ КИТАРИСТА

Този ден от сутринта беше много горещо и слънчево. От жегата се събудих в зори, закусих заедно с мама и рано, много преди осем, тръгнах за училище. Помня, че на булеварда силно и тръпчиво миришеше на тополов пух и липите бяха като окадени, светлозелени, и слънцето светеше във витрините на универсалния магазин. Вратата на магазина беше заключена, но Федя Китариста вече седеше на стъпалата с китарата си и примигваше. Даже си помислих, че нощната смяна в млекозавода е свършила и Федя направо от работа е дошъл на среща с Нела, продавачката от щанда за обувки. Минах по другия тротоар, свих зад ъгъла към училището и чак тогава се учудих — Федя не е такъв човек, че да седи и да чака. По-скоро ще пресрещне момчето пред къщи и ще го изпрати с гръм, с китарен звън — ехе-ей, я ме вижте!... Такова си е момчето. Сутрин ли е, вечер ли е — все му е едно. Мислех си за него и се усмихвах, защото такива хора ми харесват. После започнах да си мисля дали ще имам време през деня след училище да изкопая червеи за риболов.

Изкачих се по празното стълбище, оставих си чантата и погледнах през прозореца.

Федя Китариста все така си седеше на стъпалата на универмага и държеше китарата в протегнатите си ръце. Разбирате ли? Той я разглеждаше и се мръщеше, сякаш питаше: това пък какво е? Сви рамене. Взе няколко акорда и пак сви рамене. После започна да потрепва с крак и с учудване се вторачи в обувката си, поглеждайки я отстрани като петел — пречеше му китарата.

Пак се усмихнах — нашият знаменит китарист сякаш тепърва щеше да се учи да свири на китара. Какво го е прихванало — ама че развлечение си е намерил, и то толкова рано!

След две-три минути пред универмага се появи началникът на пощата. Федя го извика. През стъклата не можех да чуя какво му каза, но началникът зави и се приближи до стъпалата.

И ето какво се случи тогава. Началникът направи една несигурна крачка, хвана се с две ръце за гърдите, веднага се изпъна, отпусна ръце

и тръгна напред, без да се оглежда. След половин минута стъклената врата на пощата се отвори, началникът се скри зад нея, а после до мен достигна резкият удар от затварянето ѝ. Федя си седеше, сякаш нищо не се бе случило, и почукваше по китарата с кокалчетата на пръстите си. А пък аз вече не откъсвах очи от него — какъв ли още номер ще направи? Улицата вече се оживи — чиновници отиваха на работа, от входовете изскачаха деца и тичаха към училището.

* * *

До звънеца оставаха още пет минути. Стъопка припряно „стреляше“ от тетрадката ми задачите по геометрия. Значи гледах вече от половин час, а Федя все си седеше, опрял китарата на крака си, и равнодушно мигаше срещу минувачите. И изведнъж вдигна глава... Полюлявайки се тежко на всяка крачка, към пощата бързаше побелелият дебел телеграфист, важен като генерал. Той винаги по това време минаваше отгук, винаги бързаше и преди да стигне ъгловата витрина на универмага, поглеждаше часовника си и се опитваше да ускори крачка. Най-малко сто кила тежи, честна дума! Именно него избра Федя сред всички минувачи и умолително наклонил глава, му каза нещо. Онзи се обърна — даже гърбът му, стегнат в униформата, изразяваше недоволство.

Понадигнах се. Старият телеграфист сякаш се спъна в невидимо въже. Залитна с цяло тяло, заситни и спря, като се хвана с две ръце за гърдите. Помислих, че ще падне. Китариста равнодушно гледаше потрепващата си обувка и даже не се помръдна, животното му с животно! Старецът можеше да се пребие в стъпалата. За щастие не падна — изправи се и като че ли взе нещо бяло от Китариста. И веднага продължи с предишната си походка. Вратата на пощата хлопна, само слънцето вече не блесна в стъклото. А Федя Китариста стана и си тръгна. Китарата остана на стъпалата.

Огледах се — учителят още го нямаше, — прескочих през чиновите и право към вратата. Някой извика „Уха!“, аз излетях в коридора и ходом тръгнах надолу, като гледах по-бързо да мина покрай учителската, да не би случайно да срещна Тамара Евгениевна.

Когато изхвърчах навън, звънецът биеше с всичка сила. Улицата съвсем не изглеждаше така, както отгоре, и Китариста го нямаше на стъпалата на универмага. Затичах напред към лехата между тополите и съвсем близо видях Федя — беше успял да се върне за китарата и пак да се отдалечи на двайсетина крачки. Черният лак на инструмента отразяваше всичко като изпъкнало огледало на автобус: къщите, дърветата, бледожълтата каросерия на минаващия камион. И мене, а до мене, и още някого. Огледах се. Беше Стъопка — съвсем преbledнял от вълнение.

ТАКСИТО

— Какво има? Тревога ли? — попита Стъопка.

— Този нещо не е наред — кимнах към гърба на Китариста.

— Фьодор ли? Тебе пък какво те засяга? Ама че си откачен!

Не знаех какво да правя. Стърчахме наред улицата, където всеки учител можеше да ни мерне и да ни върне в училище. А Китариста вървеше надолу по булеварда към Синия Камък — така се казва селото, двадесетина къщи, от другата страна на парка. В този момент от училището надникна чистачката леля Нина и ние като зайци хукнахме през улицата.

Китариста бавно крачеше по дългите ивици на сянката, поздравяваше се с познати, развяваше перчем. Ние вървахме след него. Защо? Аз нямах понятие пък Стъопка — още по-малко. Беше се накокошил от яд, но се държеше добре — крачеше до мене и мълчеше. Така извървахме цял квартал, до новия магазин „Плодове — Сокове“, пред който беше спряло товарно такси. То също беше ново. Възрастните не обръщат внимание на такива неща, но ние знаехме, че в града са се появили две нови товарни таксита — небесносини, с бели ивици и квадратчета отстрани и с бели надписи „такси“. Та едно от тези нови таксита се мъдреше край тротоара и кротко светеше със зеленото си оченце. Шофьор с едра мутра седеше на стъпенката и си подсвиркуваше любимата песен на Федя „По Смоленския път — снегове, снегове...“. По гърба на Китариста си личеше, че е забелязал и таксито, и шофьора, и „Пътя“ си е чул, и много добре го е познал. Вървеше небрежно — висок, стегнат, с черни панталони и риза и с черен инструмент под мишница. Разбира се, шофьорът го поздрави. Федя спря и каза:

— А, поздрав на механика!

Хванах Стъопка за лакътя, отминахме и спряхме зад каросерията. Стъопка мълчаливо и сърдито си издърпа ръката. Колата се разтресе, стартерът изръмжа... Наведох се, погледнах отдолу и видях крак в черен крачол. Кракът се вдигаше от земята на стъпенката. Китариста се качваше в кабината. „Хайде“ — казах и едновременно се

хванахме за задния капак, праметнахме се в каросерията под брезентовото чергило, пролазахме напред и седнахме на пода — така от кабината не можеха да ни забележат. Колата леко потегли. Докато се движеше бавно, рискувах да се понадигна и да погледна през прозорчето — там ли е Федя. Там беше. Грифът на китарата почукваше по стъклото.

Прилепих устни до ухото на Стъопка и му разказах за началника на пощата, за телеграфиста и въобще за фокусите на Федя. Колата се движеше бързо. Друсахме се по дупките и удряхме гърбовете и главите си в дъските на капака. Сигурно затова по средата на разказа започнах да споря сам със себе си. Казах, че съм глупак и паникьор и че съвсем не е трябвало да набърквам Стъопка в тази история. Разбира се, държанието на Федя беше много странно, но нас какво ни засяга? Винаги си е бил странен. А пък аз съм паникьор.

Стъопка си дръпна ухото и се намръщи. Не можеше да понася самокритиката ми. Изобрази с ръце как се свири на китара и прошепна:

— А това какво — отучил ли се е? Виждал ли си го да си забравя китарата?

Шепнешком му отговорих, че след нощна смяна можеш и главата си да забравиш, не само китарата. Че на Федя просто му е омръзнало да чака Нелка. Седял си е, било му е скучно и се е шегувал с познатите. Например така: „Знаете ли, че са ограбили пощата?“ Разбира се, че пощаджиите ще се хванат за сърцето. След това е решил да пресрещне Нелка — използва, че е знаменитост, и тръгна с товарното такси. Нормално поведение. Всеки трети в града му е приятел. Е, хайде, всеки пети, но не по-малко...

— Казваш, че е тръгнал към Нелкини? — попита Стъопка. — Ами че тя живее точно в обратната посока. — Помисли и добави: — Ама че шегички! А в завода не пускат с китара.

— Него навсякъде го пускат.

— Това е млекозавод — рече Стъопка. — Там цари чистота и дисциплина. А ти си идиот.

Направо се разсърдих.

— Добре де, паникьор съм, прекалил съм с четене на шпионски книги, ама защо пък да съм идиот?

— Затова. Федка вчера имаше концерт в совхоза, в клуба, запил се е сигурно. А ти си зяпльо. Като си започнал една работа, довърши я до край.

— Ти си я довършвай до край — озъбих се аз и запълзях към задния капак, за да скоча, но в същия миг по каросерията забарабаниха камъчета, колата рязко набра скорост — градът бе свършил и бяхме излезли на шосето. Чувахме как двамата в кабината се смеят, а колата летеше като реактивен самолет. Налагаше се да продължа. Профучахме край стадиона — идваше стръмнина и там можехме да скочим... Вз-з-з! — изскърцаха внезапно спирачките, колата спря и ясно чухме гласа на Китариста:

— Пилотираш като млад бог. Всичко хубаво!

— Е, чак пък толкоз — каза шофьорът. — Всичко хубаво!

Стъпка се тресна с юмрук по коляното... Тук, на стръмното, нямаше начин да се измъкнем от колата — наоколо голо поле. Но Китариста небрежно рече:

— Хайде с мене, механик... Съвсем близо е. Такова нещо ще ти покажа — няма да съжаляваш.

Стъпка разтвори и допря дланите си: капан, вика... Кимнах. Чакахме, обещени един срещу друг. Страшно прост беше този „механик“! Само промърмори:

— Ами да тръгваме... Да не затънем?...

Вратата хлопна, колата се затъркаля към парка и свърна по междуселския път.

Въргляхме се насам-натам из каросерията, отзад под брезента влизаха облаци прах. Зъбите ни тракаха. Аз кихнах в корема на Стъпка, Но колата скоро спря.

— Ама че прахоляк, ужас — произнесе гласът на Федя. — Тръгваме ли, механик?

Шофьорът не отговори.

— Е, момче, ама ти си бил чуден човек! — весело рече Федя. — Толкова път минахме, остават някакви си петстотин метра... Мързи ли те? Връщай се тогава в къщи.

— Само глупаците се хвацат на „щом не можеш“ — прошепна Стъпка.

Шофьорът тръгна неохотно и все поглеждаше към колата. Съвсем подходящо място за тъмни дела — края на елховия развъдник.

Елхичките са нисички, но кичести и растат много нагъсто. Първо зад връхчетата им се скри русият перчем на Китариста, после главата на шофьора с мръсния каскет.

Скочихме в прахта, спогледахме се и тръгнахме. Между редовете, по ланшните меки елхови клонки. На двайсетина крачки отпред се чуваше пукот от стъпки и гласове.

ЕЛХОВИЯТ ПЪН

Междуредието не беше дълго. Още петдесет метра и ще се покаже кръглата полянка. Федя водеше шофьора натам и при това алейката им излизаше точно в средата на поляната, а нашата — по допирателната, отстрани. Понечих да ускоря крачка, но Степан ми махна с ръка, искаше да ми каже: „Спокойно, не бързай!“

Ех, да можехте само да видите Стъпка! Промъкваше се като котка, присвил рижите си очи. Ние с Валерка знаем и Сур знае, че Стъпка е истински храбрец, а това, че пребледнява — то е, защото кожата му е такава. Мнозина са си патили от това. Виждат, че е пребледнял, мислят си: изплашило се е момчето, и получават любимия му удар — ляво кроше.

Та значи, Стъпка беше толкова пребледнял, че чак луничките му се брояха, пък и аз; последните два-три метра ги пропълзяхме под елховите клони и надникнахме на поляната.

Там още нямаше слънце. Само леко просветваше на ивички и първото нещо, което видях, бяха ранните глухарчета, блеснали сред ивиците като лъснати монети.

— Та така, приятелю мой, механико — говореше Федя. — Виждаш ли пъна?

— Виждам го. И какво?

— Нищо. Прекрасен пън, повярвай ми.

— Пъ-ъ-ън ли? — Проточи шофьорът. — Значи пън... Така... Пън... — изгъркори с гърлото си и изрева: — Ти него ли ме извика да гледам... балалайко такава?

— Я по-тихо — рече Федя. — По-тихо, механико. Това пънче вчера го нямаше. Се ла ви.

— „Ла ви“? — пискливо повтори шофьорът. — Добре де, аз те докарах. Ами кой ще ти занесе балалайката обратно, а? — закрепця той и аз бързо се измъкнах напред, за да не им гледам само краката. — А тебе кой ще те занесе обратно?

Федя отскочи настрана и между него и шофьора се озова въпросният пън. Шофьорът се хвърли към Федя. Не, искаше да се

хвърли, дори се наведе, но изведнъж изохка, вдигна ръце към гърдите си и се отпусна върху глухарчетата. Всичко стана както с предишните двама, само че те се задържаха на краката си, а този падна.

Впрочем веднага се изправи. Съвсем спокойно се изправи и започна да върти глава и да се оглежда. А Китариста кротко го гледаше и си държеше китарата.

Бутнах с лакът Степан. И той мене. Стараехме се даже да не дишаме.

— Това е красива местност — проговори шофьорът, сякаш едва намираще думите.

Китариста кимна. Шофьорът също кимна.

— Аз съм Ъгъл трети. Ти Триъгълник тринадесети ли си? — заговори Китариста.

Шофьорът тихо се засмя. А и говореха много тихо.

— Същият — каза шофьорът. — Пьотър Григориевич Жолнин.

— Зная. Зная и къде живееш. Слушай, Триъгълник... — Пак се усмихнаха. — Слушай... Ти си шофьор. Затова планът ще трябва да се измени. Нямах време да докладвам, но не се съмнявам, че ще бъде изменен...

— Да закарам тези... е, кутийките де, по всички обекти?

— Уточнявам наименованието: „посредник“. Ще предложи такъв план: да закараме големия „посредник“ в центъра на града. Наемаш ли се?

Шофьорът поклати глава. Сви устни.

— Рискът е извънредно голям... Доложи, Ъгъл трети. Аз... както наредят...

Стъпка отново ме бутна. Така се притисках до земята с цялото си тяло, че игличките ми избодоха брадата.

— Аз се казвам Фьодор — каза Китариста. — Улица „Въстание“, пет, общежитието на млекозавода. Фьодор Аристархович Кисельов.

Шофьорът се захили и рече да се заяде:

— Аристархович ли? — Но изведнъж изохка и завърши с друг глас: — Извини ме. Тази проклета... как беше... рекулперация?

— Асимилация — каза Китариста. — Повече трябва да четеш, по-малко да пиеш. Ще докладвам. А ти си поспи десетина минути.

И двамата легнаха на земята. Шофьорът захърка, подсвирквайки, а Федя Китариста подложи длани под тила си и също като че заспа.

Устните и гърлото му попаднаха в ивицата слънчева светлина и ние виждахме как под тях трепкат петна от сянка. Говореше нещо със затворена уста, без звук; беше зелен като дядо Павел, когато лежеше в ковчега. Замижах и запълзах назад и така пълзахме доста дълго, после скочихме и си плюхме на петите.

Не избягахме много далеч. Спряхме край пътя до небесносиния камион, който спокойно си светеше със зеленото оченце, и се послушахме. Никой не ни гонеше. Кой знае защо и двамата започнахме да се чешем — иглички ли се бяха напъхали под ризите ни, или просто така, — и изобщо, страх ни беше да се чешем на открито, та се скрихме. Близо до колата, до една хвойна. Тази част на парка сякаш нарочно беше направена за игра на стражари и апашаи — навсякъде или елхи, или борчета, та и хвойна, а през лятото има невероятно висока трева.

— Дяволска работа! — рече Стъпка. — Видяха ни... Ама че ме сърби...

— Те — нас? И взеха, че си казаха всичко, така ли?

— Да де — каза Стъпка. — Нарочно. За да не си играят да се отърват от нас, решили са да се направят на луди. Дяволска работа!... Да се изплашим и да избягаме...

— Добре си го измислил — рекох. — Да избягаме, а после да разнесем из целия град, че шофьорът Жолнин е „Триъгълник тринадесети“. Та всички да разберат, че или е смахнат, или е шпионин. Ш-ш-шт! Не, беше ми се сторило. Не се чуваха никакви стъпки нито гласове.

От другата страна на пътя, край канавката, кротко си стоеше камионът. Слънцето се катереше по колелото му към надписа „такси“.

— Да, май нямаше нужда да бягаме — прошепна Стъпка.

Нямало нужда! Чак ме втресе. Каквото ще да е, само да не гледам как единият спи с отпусната челюст, а другият говори със затворена уста!

— Ама и ти си един следотърсач — изпръхтя Стъпка. — Трепериш като паленце.

— Ти пръв избяга!

— Лъжеш. Запълзах след тебе. Престани да се тресеш, де!

Престанах. Няколко минути мислихме, като машинално се почесвахме.

— Хайде — рече Стъопка. — Връщаме се обратно.

Погледнах го. Ама той наистина ли нищо не разбира? Ако им паднем на онези двамата — ще ни довършат. А да дебнеш, без да виждаш противника, е най-загубената работа.

— Ама не разбираш ли, че тия са шпиони — възразих. — Трябва да съобщим, пък ти си търсиш белята. Не чу ли — прякори, пароли, „голям посредник“? А „кутиите“ сигурно са бомби! Трябва да се връщаме в града, Стъопка. Ти тичай, а аз ще ги проследя.

— Има време за града. Пароли... — промърмори Степан. — Защо са се домъкнали тук? Да допуснем, че целият разговор беше паролен. А мястото, и то ли е паролно? Кой им пречеше да си разменят паролите в колата?

— Добре — казах аз. — Най-важното е да не ги изпуснем.

— Оная гадина има ларингофон — рече Стъопка. — Разбираш ли? Предавателят е в джоба му, а на гърлото му има такова едно нещо, като на летците, за да говори. Микрофон на гърлото. Дяволска работа! На кого ли докладва? Или се правят на откачени, или са шпиони. Страхотия! И ние ги открихме.

Мълчах. Според мен шпионите са гадняри и нищо хубаво няма в тях. Добре ги проследихме, ама да пукна, ако разбирам защо шофьорът така се промени до онова пънче... Беше си обикновен шофьор и изведнъж стана шпионин! Този — „Ъгъл трети“ — още от Сутринта въртеше разни номера, но шофьорът си беше съвсем нормален... Да не би и „Смоленският път“, който си подсвиркваше, също да е бил парола?

Степан има много добър слух. Пръв чу стъпки и припряно зашепна:

— Аз ще се залепя за тях, а ти драскай за града. При Сур. Там ще се срещнем.

Прошепнах:

— Не, аз ще се залепя!

Но беше късно да спорим. Край самия път запращяха клонки. Пръв се показа Федя, червен, запъхтян, влачеше нещо тежко на рамо. Зад него се проточи стъбло, шофьорът държеше другия му край. Пухтеше и се спъваше. Шофьорът и Федя бавно, с мъка прескочиха канавката. Ама че работа — влачеха пъна! Онзи, същия, за който казаха, че вчера го е нямало, с бялата ивица от обелена кора — нали

знаете, като секат дърво, не го режат до края, оставят малко и на това място обикновено се отчупва парче.

Шофьорът свали задния капак и двамата блъснаха пъна навътре — колата изскърца и клекна. Прекалено тежък излезе, честна дума...

Федя изчисти ризата си. Китарата стърчеше на гърба му. Беше пъхнал грифа под колана на панталона си, а лентата ѝ беше изчезнала някъде. Помня, че сутринта имаше лента. Федя се изви, измъкна китарата от колана си, а шофьорът му подаде вързопче, направено от носна кърпа.

Стори ми се, че във вързопчето май имаше бонбони — около половин кило. Федя веднага заговори:

— Да, трябва да купим бонбони... В хартийки. — Внимателно тръсна вързопчето, а шофьорът кимна. — Разбрахме се, Петя. Аз се качвам в каросерията.

— Няма нужда — възрази шофьорът. — Качвай се в кабината.

— Би трябвало да съм с тях.

— Слушай — рече шофьорът, — тези неща аз по-добре ги разбирам, аз карам. Ще включа брояча и ще се движим законно. Като видят, че слизаш от празната каросерия, може да заподозрат нещо. Поглеждай през задното стъкло. Ще го закараме!

— Добре. — Киселъв докосна нещо на гърдите под ризата си. Наведе се, за да си изчисти панталоните, и на шията му се показа черна лентичка. Под ризата, на лентата от китарата беше закачено нещо...

Вмъкнаха се в кабината.

Знаех, че не бива да се показваме, преди колата да е потеглила, защото, когато тръгват, шофьорите поглеждат наляво. Хванах Стъопка — той блъсна ръката ми. В кабината Федя попита:

— Имаш ли пари да внесеш в касата? Аз нямам пукнат грош.

— Ще се намерят, това пари ли са... Трийсетина километра — петарка... За какво са ни сега тия пари?!

Изведнъж се засмяха. Така зацвилиха, че колата се разтресе. Моторът изрева и завивайки, колата направо от място тръгна назад, като нагази в нашата хвойна. Изтъркаляхме се настрани.

Небесносинята каросерия се подаде през храстите — р-р-р-р-р! — колата дръпна напред и Стъопка като бълха скочи и се хвана за задния капак. Аз малко поизоставах и това беше достатъчно, за да

може Стъопка да ме ритне, да ме събори на земята и да прескочи в каросерията. Те заминаха, а аз останах.

НЯМА НИЩО

Не се ударих, ама ми стана криво. Около две минути останах да се въргам там, където паднах, и точно под носа си видях писалката на Стъопка, взех я и станах. Прахта по пътя почти се беше слегнала, само в далечината все още се кълбеше над дърветата. Постоях, погледах. Закука кукувица — беше наблизко и старателно редеше: „Ку-ку, Ку-ку“...

Изкука силно двадесет и два или двадесет и три пъти, млъкна и чак тогава затичах към елховата поляна. Трябваше да търча към града и да вдигна тревога, да спасявам Степан от онези хора — всичко знаех и разбирах. Като куче на каишка ме теглеше поляната, трябваше да погледна — същият пън ли беше, или не беше същият? Дотичах до мястото и едва не закрепях — пънът беше изчезнал.

То само да беше изчезнал!

Не беше оставил никаква следа, земята наоколо не беше разровена, нямаше никаква яма, само няколко плитки вдлъбнатинки в тревата.

Значи Федя не беше излъгал, че вчера този пън не е бил тук. Довлекли са го отнякъде. Ако се съди по тревата, наскоро — през нощта или сутринта. Тревата отдолу още не беше увяхнала. Ето и следите на шофьора и на Федя. Бяха се отпечатали дори на поляната, където земята беше добре изсъхнала, а по мокрите алейки бяха много дълбоки.

Пънът тежеше около центнер — не по-малко.

Това вече наистина е дяволска работа, помислих си аз. Ту го довличат този нещастен пън, ту го откарват... Пък и май е прекалено тежък за елхов пън.

Федя каза така: „Да качим в колата «големия посредник» и да го откараме в града.“

„Големия посредник“... Посредници има във военните игри, нещо като футболни или хоккейни съдии — тичат заедно с играчите. Да, ама са хора, не са пънове, нали?... Слагат ги, откарват ги...

Съвсем се обърках и започнах да търся следите на тези, които са донесли „посредника“. Не е могъл да долети по въздуха и не е могъл да натежи, докато е стоял тук, нали така? Ама не открих никакви следи, макар че пребродих всички алейки, до една. Около петнадесет минути търсих, вече започнах да вземам собствените си следи за чужди и ми стана толкова страшно, не мога да ви опиша. А когато наблизко излетя птица, съвсем се изплаших и без да се обръщам, хукнах към големия път.

АВТОБУСЪТ

Изтичах на шосето, на чист полски вятър. Той веднага изсуши гърба ми, мокър от страх и тичане, а настъпващият ден беше толкова хубав, та чак се учудих. Слънцето беше ярко, не замъглено като предишните сутрини. Синигерите крещяха толкова звънко и силно, сякаш над парка висеше мрежа от стъклени иглички. Независимо от ранния час асфалтът вече поддаваше под токовете и ми се искаше да се изкъпя. Представих си как свалям тежките панталони и влизам във водата. Да се изкъпя!... Изобщо нямаше смисъл да си мисля за това. Трябваше да хвърча при Сур, да вдигам тревога.

Табелката на автобусната спирка жълтееше вляво от мене, високо по стръмното. Чак като дотичах до нея, се сетих, че трябваше да тичам в обратна посока — не срещу автобуса, а по посока на движението му и не нагоре, а надолу. Но вече нямаше смисъл да се връщам и щом не можех да се изкъпя, поне можех да погледам езерата от хълма.

И наистина от спирката се откриваше панорама: направо по шосето — къщите и водната помпа на Синия Камък, по-наляво — гората и езерата с пясъчните брегове, после парка и накрая цялото ни градче като на тепсийка. Три надлъжни улици и пет напречни, завод за тракторно електрооборудване, елеватор, млекозавод — това е всичко. И както винаги ми стана криво. Хората си живеят в истински градове, с истински заводи, а нашият — само името му е град. Това електрооборудване го правят в четири тухлени бараки. Е, вярно, че млекозаводът е нов, хубав.

Продължих да се обръщам наляво, оглеждайки се наоколо. От онази страна на шосето се ширеха полята и езерата на совхоза, горичките, а по-нататък — купчина хълмове, скриващи се зад хоризонта. Тях нарочно ги оставих накрая, защото на най-близкия хълм се намираше радиотелескопът. Виждаше се чудесно — върху ажурна разклучена поставка се кипреше плоската чаша на антената. Тя също е ажурна, само изглеждаше плътна и малка като чаена чаша. В действителност е почти сто метра в диаметър — казаха ни, когато бяхме там на екскурзия. Под телескопа се белееха три кутийки — две

служебни здания и едно жилищно, за научните сътрудници. Оградата изглеждаше като бял конец, опасващ хълма. Голяма работа! Много ми се искаше да видя как телескопът се обръща, но чашата неподвижно гледаше към небето и огромната ѝ сянка неподвижно лежеше върху склона. Загледах се, а през това време се зададе автобус. Малък, син, с надпис: „Служебен“. Нямахме никакъв смисъл да вдигам ръка, това автобусче беше от радиотелескопа.

Но изведнъж то спря. Даже отвориха вратата и ми извикаха: „Качвай се, момченце!“

Нямаше да разказвам толкова подробно за този автобус и за пътуването до града, ако не беше Вячеслав Борисович. Той беше в автобуса и той ме качи — шофьорът и Ленка Медведева никога нямаше да се сетят. Знаех, че е научен сътрудник от радиотелескопа. Доста млад, светлокос, със сив костюм. Не е тукашен. Десетина души не бяха тукашни, останалите — местни, като Ленка Медведева, радиотехничката.

Вячеслав Борисович не се държеше началнически. През цялото време се смееше, шегуваше се с мене — защото съм бил такъв червен и рошав и какво съм правил в парка в учебно време. Малко нещо се пообърках и грубо го попитах:

— А вие защо се возите в работно време?

Той се засмя, плесна се по крака и възкликна:

— Поставяш въпроса ребром, така ли? А знаеш ли ти какво е това нетърпение на сърцето?

Поклатих глава.

— В пощата е пристигнало писмо — каза той нежно. — Синичко. Няма какво да се усмихваш. Дойде и моят ред. И нетърпението на сърцето ми заповядва да получа синьото писмо незабавно. В разгара на работното време. — Той потри длани и се престори на сърдит: — Но да оставим това. Какви са успехите ти в областта на кралицата на науките — математиката?

Казах:

— Нищо особено.

Вячеслав Борисович страшно ми хареса и ние си пътувахме много весело. Даже Ленка се държеше като човек. Разбирате ли, тези момичета, щом обуят найлонови чорапи, и започват да оглеждат хората... Как да ви обясня? На лицата им е изписано: „Не, ти не си

прекрасният принц и никога няма да станеш.“ Но веселият характер на Вячеслав Борисович действуваше благотворно на Ленка Медведева. Той през целия път се усмихваше и на сбогуване ми рече: „Бъди здрав, поздрави Симочка.“ Симка е сестра ми, по-голяма е.

Оставиха ме на улица „Героите на революцията“, срещу стрелбището, аз притичах през улицата, слязох в сутерена и дръпнах вратата на оръжейния склад. Беше заключена. Все още се надявах, че Стъопка може вече да е в залата заедно със Сурен Давидович, и хукнах към нея.

В залата за стрелба беше тъмно, само в далечината светеха мишените. Рязко, сухо щракаха малокалибрени винтовки: три момчета от техникума стреляха, Сурен Давидович — до коригиращата тръба, а Стъопка го нямаше.

ТРЕВОГА!

Като посвиквах с тъмнината, открих и Валерка — махаше ми от купчината гимнастически дюшеци. Сурен Давидович промърмори, без да се отделя от тръбата:

— Защо си дошъл?... Добре, Верстович! — Това беше вече за стрелящия.

При Сурен Давидович можехме да нахълтаме дори и среднощ, по всякакъв повод или просто така. Само не по време на работа. Сур е прекрасен треньор и самият стреля най-добре от всички. Ама проклетата астма! Сур щеше да бъде шампион на Съюза, ако не беше тая астма, сигурен съм.

— Осмица на „четири часа“^[1] — каза Сур. — Илин, дишайте правилно!

Попитах Верка:

— Отдавна ли Стрелят?

— Току-що започнаха — прошепна Верка. — Къде е Стъопка?

— Млъкнете, гвардейци — каза Сурен Давидович.

— Добре, Илин! Изстреляйте серията с минимални интервали!

И сам виждах, че тренировката е започнала скоро — мишените бяха чисти. Значи Сур ще се освободи след час. По-рано няма да свършат.

— Оглоблин, не мога да ви позная. По-внимателно, сваляте мушката.

Невъзможно беше да чакам цял час. Приблжих се до Сур и му прошепнах:

— Сурен Давидович, тревога, Стъопка е в опасност...

Той внимателно ме погледна, изкашля се и стана:

— Стрелци, продължавайте серията! Валерий, коригирай...

Щастливият Верка се втурна към тръбата, а ние излязохме в коридора. Стори ми се, че Сурен Давидович е много сърдит и започнах да разказвам бързо и объркано:

— Стъопка замина с новото такси от парка, а в таксито имаше шпиони...

— Какви шпиони? — попита той. — Откъде шпиони?

Върнах се към началото — как вървах и как видях Федя Китариста. Сур ме слушаше с половин ухо, поглеждайки към вратата, очите му направо светеха в тъмния коридор. Забързах. Надве-натри разказах как шофьорът падна до пъна. Сурен Давидович се обърна към мене:

— Какво-о? И той ли се хвана за сърцето?

— И даже падна. Това не е всичко, Сурен Давидович!

— Виж ти, не било всичко... — промърмори той. — Разказвай, Льошик, разказвай.

Разказвах и ми ставаше все по-страшно. Докато бях в парка, не изпитвах и една четвърт — какво ти! — и една десета част от този страх. Там бяхме заедно. А къде е сега Стъопка? Страх ме беше, ужасно ме беше страх. Като свърших, Сур промърмори:

— Странна история... Лично на мене Кисельов ми беше симпатичен.

— Федя ли? Че как иначе! — казах аз. — А сега виждате ли какво излиза!

— Засега почти нищо не виждам. Пънът бил много тежък, казваш? — Скоси поглед към вратата, откъдето се чуваха изстрели, и тогава разбрах...

— В него има оръжие, а в кърпата — патрони! — закрепях. — Сурен Давидович! А на шията му автомат, на шнура от китарата!

— Льошик, не бързай. Оръжие ли? — Водеше ме за рамото към склада. — Шпионите няма защо да крият оръжие. Даже мисля, че на шпионина изобщо не му трябва оръжие. Може би само пистолетче... Но малко, малко... Бандитът, грабителят — това е друго нещо.

— Шпионин и да не му трябва оръжие? Какво ви става, Сурен Давидович! Навсякъде пишат: безшумен пистолет, пистолет-писалка...

— Писалката е ясно — каза Сур, като влезе в склада. — Малък предмет, лесно се крие. Носи се до тялото. Но за какво им е цял пън с оръжие? Пънска му работа... Къде ми е бележникът? Ето го. Сядай, Льошик. Аз си мисля, че на шпионина съвсем не му трябва пистолет. Шпионин, който е стрелял дори само веднъж, вече е покойник... Изтичай, моля те, и покани тук Валерик.

Верка не се зарадва много на поканата. Той коригираше стрелбата на големите момчета, подвикваше им с горд глас. Те също

викаха — Верка бъркаше коя мишена на кого е. Въздъхна и затича след мен, като питаше:

— Какво? Тревога ли? Страхотия!

Сур вече беше написал бележката. Каза:

— Валерик, времето е скъпо. Льошик после ще ти разкаже всичко, но в никакъв случай не по пътя. Ясно ли е? (Аз кимнах.) Ясно. Ето какво съм написал на заместник-началника на милицията капитан Рубченко; „Драги Павел Остапович, знаеш, че заради болестта си не мога да изляза «на повърхността». Много те моля, отбий се при мене на стрелбището, бързо е. Моля те, не отлагай. Твой Сурен.“ Валерик, тичай. Ако чичо Павел го няма, предай бележката на майора. Ако и двамата ги няма — на дежурния в отдела. Запомни ли? А ти, Льошик, търси Степан. Имаш половин час време... не, двадесет минути. А ти, Валерик, предаваш бележката и веднага се връщаш.

Той ни погледна и за да ни ободри, каза:

— Гвардията умира, но не се предава. Бе-е-егом, ар-рш!

[1] Инструкторът казва на стрелеца, че куршумът е улучил осмия пояс на мишената, по-ниско и по-надясно от центъра — по посока на часовниковата стрелка, показваща върху циферблата числото четири — б.а. ↑

ЗАПОЧВАМЕ ДА ДЕЙСТВУВАМЕ

Излетяхме „на повърхността“ и препуснахме през дворовете. Какво можех да направя за двадесет минути? Да потичам из улиците и да надникна в пощата. И милицията е там, съвсем наблизо. (Пощата излиза на булеварда, а милицията — на улица „Ленин“, но дворът им е общ, заедно с универмага и химическото чистене.)

Имахме си правила как да се държим при „тревога“ Днес аз я обявих, но всъщност можеше да я обяви всеки — от Сур до най-малкия, тоест Верка. Сурен Давидович никога не заповядваше — и така всички го слушаха, — но винаги обсъждахме как е по-добре да направим това или онова. Ала когато се обявяваше тревога, споровете и разговорите се прекратяваха. Сур ставаше командир. Беше ми заповядано двадесет минути да търся Стъопка, а на Верка — да предаде бележката и да се върне. Значи аз нямам работа в милицията, макар Стъопка, разбира се, се е постарал да насочи милицията по следата. И Верка няма какво да ме поглежда, налага се да върви сам. Дочаках го нерешително да се изкачи до входа и затичах нататък. На ъгъла спрях, оправих си косата. Струваше ми се, че всички знаят защо отивам в пощата.

... Сега слънцето огряваше цялата улица, светеше право в лицето ми. Някой надничаше от прозореца на кабинета по математика на третия етаж в училището. Странно ми беше да си мисля, че сега и аз се виждам от този прозорец точно така, както преди два часа се виждаха Федя Китариста и другите. Само че аз вървах с лице към училището, а не с гръб, както пощаджиите, и Федя не седеше на стъпалата.

Тракна стъклената врата. Замириса на восък, тампонно мастило — обикновена пощенска миризма. Наложих си да не се озъртам за онези двамата, които се хващаха за сърцето. Пъхнах ръце в джобовете и заоглеждах, сякаш искам да си купя марка.

Нямаше много хора, по един човек на всяко гише. И Стъопка го нямаше. Наистина, за какъв дявол му е притрябвало да е в тази поща!... Някой се обърна към мене. За конспирация трябваше да купя картичка от три копейки. От гишето видях, че и двамата пощаджии си

бяха на мястото — единият седеше на бюрото с надпис „Началник телеграфно отделение“, а другият работеше на апарата, тракаше като картечница. До гишето, където се продаваха картичките, имаше съобщение, написано с червен молив: „Съобщение! До 16.00 часа днес междуградските телефони няма да работят поради измерване на линията.“ „Как ли пък ще я мерят тая линия“ — помислих си, взех си картичката и в този момент вратата срещу мен се отвори и влезе Федя Китариста. Картичката изскочи от ръката ми и отлетя в ъгъла при кошчето... Не бързах да я вдигна. С върха на обувката си я ритнах зад кошчето и пъшкайки, започнах да я вадя — смачках я, разбира се. А Федя се приближи с изключителната си усмивка до гишето и помоли с изключителния си баритон:

— Тамара Ефимовна, ще бъдете ли така щедра да ми дадете пет пликчета авио?

Тя естествено започна да се усмихва. Вдигнах картичката и с глупашки вид започнах да се приближавам към усмихващата се Тамара Ефимовна, а Федя застана някак особено шик и се облегна:

— Природата ликува, а вие си седите тук и си похабявате младостта... — и все от тоя род глупости.

Просто невероятно — колко бързо го намразих. Преди два часа го гледах с възторг — ами че това е Фьодор Кисельов, първата китара на града, голяма работа! Сур току-що каза, че Кисельов му харесвал, а сега сме в положение на тревога и затова думите на Сур „харесва ми“ са равносилни на заповед.

Представяте ли си до каква степен човек трябва да се е побъркал, за да му се въртят из главата такива мисли?

— А, дребосък! — каза Федя. — Вземи си бонбонче.

Извади от десния си джоб бонбон „Приказка“. На хартийката се мъдреше хилав розов котарак с черна панделка на шията и черни лапи. Вътре — истински бонбон. Развих го, но не го изядох. Все пак са купили бонбони! Защо?! Ама че дяволска работа!

Бях забравил да разкажа на Сур за бонбоните!

— Това е за вас, Тамара Ефимовна — започна Федя и й подаде от същите бонбони. — За вас... моля, почерпете се. — Обиколи всички гишета, всички му благодариха.

Вече бяха минали десет минути, но нямах никакво намерение да си отивам.

— Ле-е-личко, Тамара Ефимовна — захленчих, — смачках си картичката. — И й я показах.

— Ами вземи си друга картичка, три копейки струва — чух.

Само чух. Не виждах лицето на Тамара Ефимовна, защото гледах към Федя, а пък той извади бонбон от другия си джоб и ловко го подхвърли на бюрото на началника:

— Почерпете се, другарю началник!... И вие, моля! — Това вече бе към старшия телеграфист. — И за вас един — обърна се към девойката, която предаваше телеграма, и извади поредния бонбон пак от десния джоб... — Днес съм рожденик, заповядайте!

— Ле-е-личко, нямам вече пари — с ужас мрънках през това време, защото бях сигурен: бонбоните от десния джоб са отровни. А не можех да извикам: „Не яжте!“. И сега ме е срам, като си спомня този миг. Аз, идиотът, си мислех, че е по-важно да се хване шпионинът, отколкото да се спасят хората...

— Леличко, дайте ми тогава бонбо-о-на-а...

Но беше късно, късно! Тя вече го хрускаше, а хартиятката с розовия котарак, внимателно изгладена, се кипреше под стъклото на бюрото й.

— Я го виж ти! — рече Тамара Ефимовна. — Ама какви нагли деца са се навъдили, просто ужас! Чухте ли, Феденка?

Всички се вторачиха в мене, само дебелият телеграфист тракаше на машината си.

Федя си вееше с пликите като с ветрило.

— Обичаш сладичко, а? Още този не си изял, лакомнико... — Разглеждаше ме много внимателно.

Започнах да отстъпвам към вратата, като си мърморех:

— За Симка, да е справедливо... Един за мене, един за нея... За сестра ми, за Симка... — Без никакво усилие изглеждах страшно нещастен и жалък.

Девойката, която предаваше телеграмата, се изчерви — беше я срам заради мене. Федя каза:

— Дръж, къщовнико, хоп-ла!

Не се помръднах и бонбонът (от десния джоб) остана на линолеума.

В този момент почувствувах, че телеграфистът, без да вдигне глава и без да каже нещо, подаде знак на Федя. И изведнъж с мене

стана нещо ужасно: някаква грамада сякаш ме глътна и аз умрях, но само за секунда или две. Грамадата ме изплю. Бонбонът още си беше върху чистото квадратче на линолеума между мене и Китариста, но той като че ме гледаше със страх.

Някой проговори: „Много нервно дете.“ Девојката понечи да вдигне бонбона, но Федя се наведе сам, пусна бонбона в ръката ми и лекичко ме побутна към вратата. Бам! — затвори се тя.

Стоях на тротоара, мокър от притеснение като товарен кон. А зад витрината на пощата вече всички движеха челюсти, дъвчеха проклетите бонбони. Даже дебелият телеграфист — видях как и той пъкна бонбона в устата си.

Оживено разговаряха. Някой показа с пръст, че стоя отвън, аз отскочих и хукнах към Сурен Давидович.

ДВОЙНАТА ОПАКОВКА

Стъпка още не се беше върнал. В склада Верка чистеше един малокалибрен пистолет. Сурен Давидович се бръснеше, седнал на леглото си под прозореца в дъното на стаичката.

— Китариста раздава отровни бонбони! — изстрелях аз. — Ето!

Сур изключи електрическата самобръсначка.

— Тези бонбони ли? Защо да са отровни? Ето ти вода, пийни си...

Наистина страшно бях жаден. Глътнах, задавих се. Верка веднага ме тресна между лопатките.

— Разкарай се, червеновеждко! — изръмжах аз. — Дойде в пощата и започна да раздава бонбони. В десния му джоб са отровните, а в левия — не зная.

— Пак ли пощата? Стига вече с тая поща днес! — Сур взе развития бонбон, погледна го. — Та казваш, че са отровни? Тогава отровата са я сложили направо във фабриката. Гледай, повърхността им е съвсем гладка. Дай да видим другия. — Започна да развива и втория бонбон, засмя се: — Льошик, Льошик, ти си паникьор, а не следотърсач... — Сур свали един розов котарак, а под него самодоволно розовееше още един.

Верка се закиска. И за глупака беше ясно, че отровителят няма да вземе да увива бонбона в две еднакви хартийки.

— Котаракът в чизми — каза Сур. — Автоматът във фабриката случайно го е увил два пъти.

Ама че съм магаре!... Страшно се зарадвах и малко се ядосах. От една страна, беше чудесно, че бонбоните не са отровни и Тамара Ефимовна и всички там, ще останат живи. От друга страна, защо раздаваше бонбони? Ако бяха отровни, щеше да е ясно защо. Ама обикновени? Или е сбъркал джобовете и е раздал отровните на своите, а на другите — и на мене също — хубавите? Ама и аз съм един следотърсач!... Не можах да се справя с някаква си опаковка на бонбон. Наистина беше котаракът в чизми. Пък аз се чудех: защо е нарисуван котарак с панделка, а се нарича „Приказка“? Чизмите са

нарисувани толкова лошо, че не е ясно дали лапите му са черни, или е с чизми. „Да ми падне само този художник!...“ — мислех си, докато разказвах за произшествията в пощата.

Упорито си мислех за неизвестния художник, за да не си спомням как умирах. За това си премълчах, а всичко останало им разказах подробно. Верка се пулеше и охкаше — вероятно Сур му беше обяснил някои неща, докато ме е нямало.

Сур записа доклада ми в бележника си. Почука с молива по листчето:

— От десния джоб черпеше всички, а от левия — по избор. Така ли, Льошик? А в гората е казал, че трябва да купят бонбони... Ама че работа...

— Отровните са в левия! — със страшен шепот обяви Верка. — Само така е, чичо Сурен!

— Да не бързаме. — Той включи бръсначката. — Романтиката е хубаво нещо, когато е с мярка, гвардейци. (Ж-ж-ж-ж-ж-ж-ъ — бръмчеше самобръсначката.) Мисля, че всичко ще се окаже просто и не съвсем романтично.

— Шпиони са! — казах аз. — Каква ти романтика.

Той изключи бръсначката.

— Кажи, аз случайно не съм ли шпионин?

— Вие?!

— Аз. Живея в сутерена, в къщи не си ходя, давам на момчетата странни поръчения. Подозрително ли е?

— Вие сте добър, а те са шпиони — каза Верка.

— Никой няма право — сърдито рече Сур — да обвинява човек в престъпление, без да се е ориентирал в същността на работата. Разбрахте ли?

— Разбрахме — казах аз. — Ама ние не сме юристи и не сме следователи. Ние само така, просто предполагаме.

— Не си юрист? Тогава не предполагай. Ако аз ти кажа, че е възможно — разбираш ли, възможно — Кисельов да се готви да извърши обир? Паника! Ти ще го смяташ за виновен! А така не бива да се мисли, Льошик!

— Ама че работа! А какво може?

— Когато дойде Павел Остапович, да му се изложат фактите. Само фактите. Нещо много се бави...

Верка каза:

— Обеща бързо да дойде. Каза: като се освободя, веднага идвам.

Сур погледна часовника. Разбрах го. Мислеше за Стъпка. Кой най-лесно ще открие Стъпка, ако не милицията?

Зачакахме. Сурен Давидович ми нареди да стоя в склада, а той отиде в залата за стрелба. Верка изтича на двора да гледа кога ще дойде капитан Рубченко. От вълнение започнах да лъскам пистолета, току-що изчистен от Верка. Докато движех шомпола, надникнах в бележника на Сур.

Отдолу на листа беше написано и подчертано с две черти: „Защо и тримата са се хващали за сърцето?“

Прав беше. В пънчето има оръжие, с бонбоните, да предположим, си предават бележки, но защо всички се хващат за сърцето?

И тогава Верка се втурна към стрелбището с вик:

— Чичо Сурен, чичо Павел дойде!

КАПИТАН РУБЧЕНКО

Павел Остапович Рубченко е приятел на Сур. По-рано бяха трима приятели, но третият, бащата на Валерка, умря по-миналата есен. За нас Павел Остапович беше нещо като част от Сур и когато влезе, едва не му се хвърлих на шията. Голям, много чист, в снежнобяла риза под синьото сако. Рядко обличаше униформа.

— Здраве желая, дребосък!

Весело му отговорих:

— Здраве желая, другарю капитан!

— Какви произшествия има? Засега, гледам — чистите оръжието. Пак пренебрегваш училището, а?

— У-у, такива произшествия... Не сте ли виждали Стъопка?

Не беше виждал Стъопка. Надникна Сур и помоли да го почакаме една минута, докато приеме винтовките. Рубченко кимна към стрелбището и поклати пръст. Сур каза: „Разбрано“ — и ме извика да пренесем винтовките. Охо! Рубченко не иска да го виждат тук, следователно вече знае нещо... Изскочих и бегом понесох винтовките. Сур отмени даже чистенето, за да изпрати по-скоро студентите от стрелбището, и заключи входната врата. Сега никой не можеше да ни попречи, а Стъопка, ако трябва, ще си отвори сам или ще позвъни. Седнах така, че да виждам двора през прозореца. Сурен Давидович притвори вратата на склада, запали от своя „Астматол“ и посочи към мене:

— Ето го докладчика.

Рубченко вдигна вежди и ме погледна доста неприветливо. Според мен всеки милиционерски началник ще се учуди, ако го накарат в горещината да се мъкне да слуша някакво си хлапе.

Сур се изчерви и каза:

— Альоша е сериозен човек. Разказвай подробно, моля те. — И отвори бележника си.

Започнах да разказвам и колкото повече говорех, толкова повече се вълнувах. „Къде е Стъопка?“ — блъскаше се в главата ми. Изведнъж забравих как Федя се запозна с шофьора, какво казаха при пъна. Сур

ми подсказа от бележника. Рубченко сега слушаше с внимание, кимаше, вдигаше вежди. Когато стигнах до разговора за бонбоните — първия, още в горичката, — хлопна входната врата и в склада се втурна Стъопка.

Ние закрепяхме „Уру-ру!“, Сурен Давидович плесна с ръце. Степан още с влизането искаше да каже нещо, но изведнъж стана бял като платно. „Ама че чудесии! — помислих си. — Да не би да е изпуснал Китариста?“

Стъопка застана до вратата, заби очи в пода — сякаш си беше глътнал езика. Толкова блед никога не го бях виждал.

Сур вероятно беше разбрал нещо. По-точно, почувствувал. Бързо заведе Стъопка до прозореца, настани го на леглото, даде му вода, като на мене преди малко. Стъопка шумно гълташе и изпи две чаши една след друга.

— Измори ли се, момче? — нежно попита Рубченко. — Водата в каната да не е студена? Че пиеш ли студена вода и хо-оп! — ангината готова.

Стъопка и сега не отговори. Даже на малкия Верка му стана неудобно — захили се и засия с огромните си очи, сякаш казваше: не се сърди, чичо Павел, Стъопка е добър, ама е странен.

Сурен Давидович рече:

— И Стъопа участвуваше в тази работа. (Рубченко кимна.) След Альоша и той ще разкаже някои неща. Нали така, Стъопка?

Стъопка измърмори:

— Както кажете, Сурен Давидович.

Продължих някак си да разказвам, но през цялото време гледах към Стъопка. Те със Сур седяха срещу светлината, така че лицата им не се виждаха. Забелязах как Сур му подаде една винтовка и шомпол, приближи към него смазката. И той взе винтовката. И започнаха да чистят. Стъопка веднага извади затвора, а Сур, придържайки цевта под мишница, отвори шкафчето и извади флакончето с хапчета против астма. Аз през това време разказах за празната поляна и за следите само в една посока, а Рубченко кимаше и от време на време казваше:

— Така... така... Нямах ли следи? Така, така... Чакай, Альоша. — Обърна се към Стъопка: — Ти, момче, до самия град ли се вози в таксито?

Стъопка отговори:

— До края се возих.

— И докъде?

— Влязохме във вашия двор откъм улица „Ленин“. През арката.

— Те откриха ли те?

— Сkochих под арката. Не ме откриха.

— Юнак! — горещо възкликна Рубченко. — Хитро! Проследи ли какво направиха после?

В този момент Сурен Давидович щракна затвора и измърмори:

— Ама че негодници! Забравили патрон в цевта...

Капитанът се обърна към него:

— Не пречи! Става дума за държавно престъпление!

Охо! Едва не се пръснах от гордост. Нали им казвах, казвах им — шпионаж! Страшно се учудих, че Стъопка не се зарадва. Той захвърли винтовката на леглото и каза с тих, отчаян глас:

— Сурен Давидович... Ето го — Стъопка посочи с пръст право към Рубченко, — той също се хвана за сърцето пред пъна. Той е „Петоъгълник двеста“. Аз видях.

Замръзнахме. Просто се вцепенихме. Представяте ли си? И капитанът седеше неподвижно, втренчен в Стъопка. Сурен Давидович изхриптя:

— Остапович, възможно ли е това?

Но капитанът мълчеше. А Стъопка изведнъж затвори очи и се свлече към стената. Тогава Рубченко вирна брадичка и рече:

— Ще отговарям само без свидетели. Държавна тайна! — И пак се вторачи в Степан.

Гледаше го сурово, сякаш очакваше Стъопка да се откаже от думите си. Ама къде ти! Стъопка скочи и извика:

— Ще обясните пред нас!

Сур отново изхриптя:

— Остапович, възможно ли е това?

— Дребна работа, дребна работа — отговори Рубченко и бързо затършува с ръце по гърдите си. — Нищо не може да бъде...

Напреки на стаята блисна прозрачен пламък, щракна винтовка. Още нищо не бях разбрал, а капитан Рубченко вече паднаше от стола. Сурен Давидович го гледаше, стискайки винтовката, а от стената, от една огромна черна дупка се сипеше мазилка. Дупката беше до главата на Сур.

НЕЩАСТИЕТО

Нали ви казвам, нищо не разбрахме. Сякаш се бяхме вцепенили. В наклонения сноп слънчева светлина блесна бялата коса на Павел Остапович — капитанът падаше с главата напред, бавно-бавно, в пълна тишина. Шумолеше само черната мазилка, която се сипеше върху бялата мушама на шкафчето. Стъпка още стоеше с вдигната ръка — толкова бързо се случи всичко. Без още да изпитвам страх, като насън гледах как капитанът се отпуска с гърди и лице върху дъските, как изпод гърдите му отново блисна пламък, удари под леглото и оттам веднага започнаха да излизат кълба дим. После Сур извика: „Остапович!“ — и се опита да вдигне капитана, а Стъпка неумело взе каната и започна да я излива под леглото, откъдето излизаше димът. Дойдох на себе си, когато Верка закрещя и подбели очи.

Наложи се да го измъкна в коридора. Престана да крещи и се вкопчи в мене. Досега имам синини — толкова силно ме беше хванал за ръцете. Казах му:

— Стига истерии! Трябва да помогнем на Сурен Давидович. И това ми било гвардеец...

Разхлаби малко ръцете си. Кимна.

— Може би е по-добре да си отидеш в къщи? — попитах.

— Ще помагам — каза Верка.

— Не, върви си в къщи — повторих аз, но това си бяха само празни приказки.

Верка по детски, на пресекулки въздъхна и тръгна след мене.

В склада остро миришеше на дим. Павел Остапович лежеше на леглото. Сур се беше надвесил над него и жаловито говореше нещо по арменски, като се удряше с юмруци по челото. Съвсем се задъхваше. Мрачен, но не и изплашен, Стъпка стоеше напушен и не ги поглеждаше.

Прошепнах:

— Стъпа, как стана? Умрял ли е?

Стъпка мръдна с рамо. Разбрах: умрял е. Но все още си мислех за случайния изстрел. Как така Сур, толкова опитен стрелец, можа случайно да стреля, докато вадеше патрона от цевта. Тогава Стъпка каза:

— Гледай. — И показа някъде настрани. Не можех да откъсна очите си от Сур и не разбирах накъде ми сочи Стъпка. Той ме обърна за раменете към масата.

Там лежеше невероятен предмет. Той не приличаше на нищо. От пръв поглед наподобяваше стоманена пръчка, но достатъчно беше човек секунда да го погледа, за да разбере — това нещо не е стоманено, даже не е метално и не е пръчка, съвсем определено. Даже не е кръгло. Може би овално? Не, неравно, сякаш са го стискали с пръсти. Зеленикавоблестящо. От единия край имаше черен, силно блестящ кристал, а от другия край стърчаха две пластинки като плавници. За няколко секунди си помислих, че е сушен калмар — пластинките приличаха на опашката на калмар или сепия. Нещото беше дълго трийсетина сантиметра.

— Видя ли? Това е бластер — прошепна Стъпа.

Краката ми съвсем се разтрепераха. Бластер! В някои фантастични разкази така наричат пушките, които стрелят с антимаатерия, или лъчевите. Ама в разказите, разбирате ли? А ние не бяхме в разказ, а в сградата с номер три на улица „Героите на революцията“, в сутерена, приспособен за стрелбище. И тук, на масата в оръжейния склад изведнъж се озовава бластер, който капитан Рубченко, заместник-началникът на милицията, донася под самото си.

Веднага повярвах — бластерът е истински. Стъпка е прав. На косата светлина бластерът преливаше ту в зелено, ту в сиво — вълчи цвят. Не приличаше на нищо познато. Сега разбрах какъв беше онзи пламък, дето блисна, защо в бетонната стена е изгорена голяма дупка с размерите на глава и най-важното, защо Сурен Давидович е стрелял.

Хванах се за края на масата. Ух, прекалено много неща се случиха за една сутрин, а краят им не се виждаше!

ВРЪЗКАТА

Тялото на Рубченко все още беше на леглото.

Беше ме страх да заговоря, да взема бластера, да погледна Сурен Давидович. А Стъопка не беше такъв. Попипа бластера и каза нарочно високо:

— Съвсем студен!

Сур чу и се обърна. Ох, дълго ще има да помня тази картина... Как гледа с кафяви, яростни очи разрушенията, треперещия Верка, винтовките, които се търкаляха в локвите, и бластера... Погледна и внезапно се защура — отвори желязната каса с оръжието и припряно започна да пъха вътре винтовките. Посегна към бластера — Стъопка хвана ръката му.

— Това е спусъкът, Сурен Давидович, ето тези крилца.

Сур силно затърка слепоочията си. Търкаше ги с яд, дълго. После продума:

— Разбира се, че е спусъкът. Точно така... Къде е връзката?

Стъопка показа с пръст към пода, а аз я вдигнах. Черна връзка за обувки, по-точно, две връзки, завързани заедно. И четирите им крайчета бяха здрави, стърчаха от възлите.

— Разбирам — каза Сур. — Отвращава те... — Взе от мене връзките и ги прибра в касата. — Все пак няма защо да се отвращаваш, Степан.

— Той е предател — каза Стъопка, като сочеше Рубченко, — а вие го съжалявате!

Потръпнах — до мен закрепя Верка:

— Лъжеш! Чичо Павел е татков приятел, не е никакъв предател, лъжеш!

— Точно така, моето момче... Степан, изслушай ме: ако Павел Рубченко е предател, и аз също съм предател. Такива хора като него... — Сур се закашля. — Той е не само честен воин. Не само храбър и добър човек. Пред очите ми вече двадесет години работи в милицията. И на фронта. И винаги е бил истински рицар...

Стъпка мълчеше. Трудно беше да не се съгласиш — такъв човек е пред очите на всички, като в стъклена будка. Но Сур се бе отърсил от отчаянието и продължи:

— Изгубихме много време... Нужен е лекар. Кой ще се обади в „Бърза помощ“? Льошик, ти ли? Подръжете вратата. — Внимателно взе бластера и го пренесе в касата. Превъртя ключа два пъти. — Ех, Остапович!... Ех, Остапович!... По-добре... — И млъкна.

Знаех защо. Беше готов сто пъти да го изгорят с този бластер, само и само да не бе стрелял в приятеля си. Но стреля, за да спаси нас.

Погледна ни, стегна се, тръсна глава и на вид пак стана какъвто си беше винаги, даже погали Верка както обикновено — от носа към врата.

— Да, положението е тежко... Не бива да се обаждаме в „Бърза помощ“. Стъпа, Альоша! Идете в четвърти вход, апартамент шестдесет и едно. Доктор Анна Георгиевна... Поканете я тук. Какво да ѝ кажете? Че има ранен.

Затичахме. Стъпка в движение рече:

— Правилна заповед.

— Защо? — попитах. Отговори ми:

— Ами ако онези са проникнали и в „Бърза помощ“?

— Кои онези?

— С бластерите.

— Защо им е да проникват?

Стъпка само подсвирна. Тогава му възразих:

— Доктор Анна Георгиевна също е могла да проникне.

— Чуден човек... — изпухтя Стъпка. — Тя е пенсионерка и приема в къщи. Виждаш ли табелката?

Виждах я. На апартамент 61 имаше блестяща медна табелка: „Доктор А. Е. Владимирская“

Степан позвъни и изведнъж каза със свистящ шепот:

— Той и мене искаше... така. Вашият Рубченко...

— Ама той не стреля в тебе, а в Сур!

— Не бе — прошепна Стъпка, — не с бластера. Той така... Сякаш с очи. Аз като че ли умрях за половин секунда.

— Ох, а пък мене... — забързах аз, но в този момент вратата се отвори и от тъмния коридор попитаха:

— При мене ли?

Отговорих, че при доктора и че в стрелбището има ранен.

— Сега, чакайте тук — каза глас, който ми се стори мъжки.

В коридора светна лампа. Влязохме, но вече нямаше никого. Сякаш бяхме разговаряли с огромния часовник, който тиктакаше срещу вратата. Страшен часовник! По-висок от мене, с три гири, лъснати по-добре и от табелката на вратата. Часовникът веднага изсвири някаква мелодия с камбанки и започна да бие с троен звън — единадесет часът. Изохках, защото всичко беше започнало точно в осем и половина, само преди два часа и половина. В училище са минали три часа, а пък се струпаха толкова неща изведнъж! И Верка отгоре на всичко. Верка е много нежен и доверчив. Оня ден се приближи до един милиционер и попита: „Чичо, на вас защо не ви дават побойни палки!...“

Звънна стъкло. Някой се завайка с тънък, старчески глас. Вратата рязко се отвори, в коридора изскочи жена с бяла престилка, с куфарче, съвсем побеляла. Тя стремително ни огледа със сини емайлови очи. Попита басово:

— Раненият в стрелбището ли е? — И вече беше на стълбището.

Едва успяхме да я настигнем. Това се казва пенсионерка! От апартамента крещяха: „Егоровна!“ — тя мълчаливо се носеше надолу по стълбата, после по пътеката край къщата и по четирите стъпала на сутерена. Стъпка изтича напред, отвори вратата и поведе докторката по коридора към склада.

ДОКТОР АННА ЕГОРОВНА

Сурен Давидович беше в склада сам с Рубченко. Стоеше, подпрян на касата, и пафкаше „Астматола“ си. Когато влязохме, той се поклони и проговори:

— Здравейте, Анна Георгиевна. Ето... — И посочи към леглото.

— Виждам. Казвам се Анна Егоровна... Охо! Децата — навън!

— Разкопчах му ризата — каза Сур.

Тя извади слушалката от куфарчето си. Разбира се, останахме в стаята, в най-далечния ъгъл, под пожарогасителите. Анна Егоровна правеше нещо със слушалката, въздишаше, после чукна с края ѝ и я хвърли в куфарчето.

— Отдавна ли стана нещастният случай?

Сур бавно отговори:

— Убийството стана преди двадесет минути.

Анна Егоровна пак каза „Охо!“ и бързо, втрепенено погледна Сурен Давидович. После нас. Пак Сур.

— Какво правят тук децата?

Стъпка направи крачка напред:

— Ние сме свидетели.

Тя искаше да каже: „Аз не съм милиция, на мен не ми трябват свидетели.“ На лицето ѝ беше изписано учудване от тази странна история и от почти прякото признание на Сур. И ние ѝ се сторихме не съвсем обикновени свидетели. Каза:

— Моята помощ тук не е необходима. Смъртта е настъпила мигновено. — И се обърна към вратата.

Но Сур я спря:

— Анна Георгиевна...

— Казвам се Анна Егоровна.

— Моля да ме извините. Ще ви бъда изключително благодарен, ако се съгласите да ни изслушате. Давам думата си на офицер, че няма от какво да се страхувате.

Ама как само вирна глава! Наистина „Охо!“. Смела леличка беше — не по-малко от нашия Степан. Вече бе успяла доста да почернее от

слънцето и изглеждаше просто прекрасно: кръгло кафяво лице, бели коси, колосана престилка и кръгли, яркосини очи.

— Слушам ви — каза Анна Егоровна.

— Моля да ми разрешите преди това да ви задам два въпроса.

Кимна, без да сваля очи от него.

— Първият въпрос: вие лекар-учен ли сте?

— Аз съм доктор на медицинските науки. Друго?

— Кога за последен път сте излизали от къщи?

— Вчера в три часа след пладне. — Басът ѝ ставаше застрашителен. — На какво дължа този разпит?

Сур притисна ръце до сърцето си и така заприлича на онези, че ние изтръпнахме. Но това си беше неговият обичаен жест на благодарност.

— Доктор Анна... Егоровна, сега всичко ще разберете! Много ви моля, седнете. Заповядайте. Днес в осем часа сутринта...

Сурен Давидович разказваше не като мене. Без подробности. Само фактите: завеждащият на пощата, старшият телеграфист, пътуването с таксито, двата разговора на Федя Китариста с шофьора, случката с бонбоните, после капитан Рубченко.

За изстрела разказа така:

— Тази история не беше съобщена на Павел Остапович изцяло. Той прекъсна Альоша... Кога, Льошик?

— Когато товареха пъна на таксито — бързо подсказах аз.

— Да, в таксито. Павел Остапович започна да разпитва второто момче...

— Това ли? — попита Анна Егоровна.

— Да, това е Стъопа. Той събщи, че пънът бил закаран в двора на милицията.

— И пощата...

— Да. В този момент си позволих възклицание, което нямаше отношение към събитията. Павел Остапович грубо ме прекъсна. Това ме учуди. Ние сме приятели вече почти тридесет години... — Той се закашля. Докторката го гледаше с ледени очи.

— Да, тридесет години! Момчетата знаят това. Тогава Стъопка се ядоса и заяви, че капитан Рубченко също се бил хващал за сърцето пред пъна.

— Така ли... — каза Анна Егоровна.

— Павел Остапович не възрази. Напротив, започна да вади от сакото си някакъв предмет, закачен под мишницата му на връзка за обувки. Не беше пистолет, Анна Егоровна. Пистолет, закачен по такъв начин, стреля мигновено. А този предмет... Ще ви го покажа.

Касата се отвори с привичния мил звън. Стъпка промърмори: „Дяволска работа!“ Ето го бластера... Значи не ни се е присънил...

— Този предмет, докторе, висеше на тази връзка, виждате ли? Моля да го видите, без да го докосвате.

— Странно нещо.

— Точно така, докторе. То висеше на връзката, завързана като примка, нямаше никакъв кобур. Неудобно висеше. Едва след три-четири секунди успя да измъкне този предмет.

— Толкова точно ли забелязахте времето?

— Аз съм кадрови военен. Това е в кръга на моите специфични навици.

Тя кимна много неодобрително.

— Разбирате ли, Анна Егоровна, следях Остапич с голям интерес. Предметът не приличаше на оръжие и аз си помислих, че е някакво вещественно доказателство, с което иска да ни запознае. Но... погледнете. От края на предмета изскочи пламък, прелетя край главата ми... Седях ето така — виждате ли? Той изгори дупката в бетонната стена за част от секундата. А децата? Тук имаше деца, разбирате ли?

— Това по-скоро е ниша, а не дупка — замислено рече докторката. — Покажете ми лявото си ухо... Да-а, изгаряне втора степен. Боли ли?

— Глупости! — извика Сур. — „Боли ли“! Тук е болката! — викаше той и сочеше към мъртвия. И пак млъкна.

Помълчахме. Сега Анна Егоровна трябваше да попита защо Сур е разговарял с Рубченко с винтовка в ръце. Или само: „С какво мога да ви помогна аз, нищо не съм видяла.“ Но вместо това каза:

— Ще обработя ухото ви. Обърнете си главата.

— Не ми ли вярвате? — попита Сур.

— Това променя ли нещата?

— Докторе! — каза Сур. — Ако ставаше дума за банда разбойници...

— Да-а... А за какво става дума? — Тя бинтоваше главата му.

— До днес си мислех, че на земята не съществува подобно оръжие. На цялата земя.

— Бълнувате, кадрови военен — каза докторката. — Лазерни скалпели не могат да се намерят, което си е вярно, вярно си е. Чакайте... Наистина ли мислите така?

— Ех, докторе... — въздъхна Сур. — Льошик, отвори вратата. Гледайте внимателно, иззад рамката. И вие, докторе, излезте. Гледайте от коридора.

Той се притисна до стената, блъсна вратата с крак и каза: „Стрелям...“ Чухме „Ж-жъх-х!“ и стената на касата закипя, пръснаха огнени топчета като при електрозаварка. С черно, страшно лице и бял шлем от бинтове Сурен Давидович се извъртя през рамката...

— Влезте. Докторе, с това нещо нашият град за пет минути би могъл да се превърне на пепел. Възможно е хора с такова оръжие вече да са завзели пощата, милицията, телеграфа... Разбирате ли за какво говоря?

КАКВО Е ВИДЯЛ СТЬОПКА

Покрихме тялото на Павел Остапович с чаршаф. На нас тримата докторката ни даде по една успокоителна таблетка. Проведохме военен съвет. Пръв се изказа Стьопка.

Неговите приключения започнали пред сладкарницата, където шофьорът купил бонбони, а Федя Китариста охранявал своя ценен товар. През целия път Стьопка седял в десния заден ъгъл на каросерията. Пънът бил до левия капак, закачен на меки въжета, с каквито пренасят мебели. Щом камионът спрял пред сладкарницата, Федя Китариста изскочил от кабината и се пъхнал в каросерията.

Стьопка едва успял да се завре под пейката — нали знаете, такива едни пейки, по дължината на страничните капаци. Намъкнал се, закрил се със сгънатия брезент и надничал оттам като лалугер от дупката си. А пък Федя огледал „посредника“ и започнал да го гали. — „Дяволска работа! — разказваше Стьопка. — Едва ли не повярвах, че тоя пън е жив. Гледаше го като писано яйце. После шофьорът донесе бонбоните и рече, че през останалите два квартала ще кара бавно, за да може Федя да направи поне една-две дузини. И тръгнаха бавно.“

Стьопка не рискувал да надзърне през прозорчето, за да разбере какво правят вътре в кабината. Измъкнал се от укритието си и когато камионът влязъл под арката, шумугнал се към задния капак и скочил. Таксито влязло в двора — Стьопка вървял след него — и се обърнало така, че задният капак се озовал точно срещу една от бараките. Китариста веднага излязъл, скочил в каросерията. А шофьорът се насочил право към водача на милиционерската волга, която била малко по-нататък. Шофьорите си поговорили, приближили се до задния капак на таксито и надникнали вътре. И тогава, както се изрази Стьопка, започнала истинска дяволска работа:

Сержантът от милиционерската кола бил здравеняк, по-едър и от таксиметровия шофьор. Надникнал в каросерията, изохкал, хванал се за сърцето и започнал да пада. Шофьорът Жолнин не могъл да го удържи, такъв здравеняк, и оня се ударил в капака, разбил си устните до кръв. Кисельов, както си бил в каросерията, го хванал за косата и го

разтърсил. Тогава оня промърморил: „Това е красива местност“, на което Жолнин отговорил: „Виждам, всичко е наред“ и започнал да му бърше лицето с носна кърпа. При това сержантът бил много сърдит и плюел кръв. Жолнин му казал нещо на ухото. Като държал кърпата на лицето си, сержантът влязъл в милицията, върнал се с ключа от бараката и го пъхнал в катинара. Друг милиционер — старшината Потапов, ние го познавахме — попитал за какъв дявол му е притрябвало да се навира в бараката и какво му е на лицето. Сержантът отговорил: „Докараха мебелите от ремонт.“ „В отдела не сме давали мебели на ремонт“ — казал Потапов и разбира се, надникнал в каросерията на таксито. И пак хващане за сърцето, и пак „красива местност“, а буквално след половин минута старшината Потапов заедно с Кисельов и сержанта измъквали пъна от камиона... Ама че дяволска работа! Оставили го точно зад вратата и Стъопка вече се зарадвал, че ще вижда всичко, ала рано се зарадвал — те се помотали нещо из бараката и разчистили малко място в дъното. Работели като щури и като наместили „посредника“, започнали да водят при него разни хора. Стъопка се настанил върху някакви празни сандъци и кутии, натрупани пред задния вход на универмага, и макар че не виждал „посредника“, отбелязвал си всички хора, които идвали в бараката. Ето списъка. Продавачки от универмага — пет. Първа, разбира се, била Нела, довел я Федя Китариста, а останалите се водели една друга като на верижка. От милицията дошли осем души, от пощата и телеграфа — шестима. Други хора, които Стъопка не познавал — двадесет и трима души. Да, и още две продавачки на газирана вода. Та така се точели разни хора и Степан им объркал броя. Тези, които вече били заставали пред „посредника“, се държали на двора като стопани. Изгонили Стъопка от сандъците, поставили пред бараката милиционер. Тогава Стъопка се сетил да изтича в съседния двор и да потърси дупка в задната стена. Провървяло му! По бараката имало много дупки. До самия „посредник“ имало широка цепнатина.

Стъопка сменил позицията си точно когато аз съм разказвал на Сур в стрелбището за сутрешните чудеса. Ето как разбрах това: Степан видял първи да влизат в бараката началникът на пощата, и Вячеслав Борисович, научният сътрудник от телескопа.

Вячеслав Борисович бил сърдит и говорел раздражено-вежливо:

— Тази шега не отива ли прекалено далеч? Първо ми звънят, че имам писмо, после ми казват, че било грешка... Защо държите пратката ми в тази неразбория?

— Само за да стане по-бързо, другарю Портнов... (Те се приближавали към „посредника“.) Да не се спънете... Сега ще дойде вашият шофьор...

Готово! Той се хванал за сърцето, горкият весел човек. Постоял така, сякаш си мислел нещо, и попитал:

— Това красива местност ли е? Глупости...

— Какво да се прави — казал пощаджията. — Ето го автобуса.

— Къде е Ъгъл трети?

— Ти мина покрай него — китаристът Фьодор Кисельов.

— А, това е добре! Ще извикам шофьора. Кисельов ли ще ме снабди с връзка?

Пощаджията кимнал. Вячеслав Борисович на вид си останал все така весел и обаятелен, а останалите се отнасяли към него почитателно и го наричали „Ъгъл единадесети“.

Да, Стъпка имаше какво да разкаже! Един от последните бил Павел Остапович Рубченко. Той говорел, сърдит, началнически бас:

— Не може човек да излезе за половин час! Същински паноптикум! Какво става тук, другарю дежурен?

— Чудо на природата, другарю капитан! — рапортувал дежурният. — Там, до задната стена!

Капитанът тръгнал напред, вглеждайки се в полумрака. И вече е ясно как свършило всичко това. Наистина, той проявил характера си. Без да произнесе паролата, наредил да се постави охрана до задната стена на бараката, отвън:

— Целият състав ли премина обработката? Добре. Потапов на пост, с оръжие!

Дежурният казал:

— Тъй вярно, да се изпрати Потапов.

И излезли.

Степан трябвало пак да смени мястото си. Спомнил си, че прозорците на стълбището на универмага гледат към този двор, хукнал нататък и гледал още най-малко половин час. От трите наблюдателни позиции наброил около петдесет души, които минали през бараката, без онези, които дошли за втори път като придружаващи. От новия

пост се виждало как Киселъов се разпорежда при бараката и пъха нещо в ръката на всеки излизащ. След това си отишъл. Да, още в самото начало милиционерската газка заминала нанякъде и се върнала след четиридесет минути. Сержантът докарал тежка раница и я внесъл в бараката. След него забързали няколко души, които очевидно очаквали този момент. Стъпка забелязал, че сега те изнасяли от бараката малки предмети — някои в джоба, някои в пазвата си. Сред тях бил и Вячеслав Борисович. Но в бараката не пускали деца.

ОТНОВО КАПИТАН РУБЧЕНКО

Докато Степан разказваше, аз само пъшках от завист и досада. Просто не мога да си представя как не се сетих да мина за пощата през двора! Бил съм на две крачки от Стъопка, разбирате ли?

Анна Егоровна слушаше и все по-често измъкваше цигарите си от джоба, но всеки път поглеждаше към Сур и не палеше. Сур изписа вече втори лист от бележника си. Когато Стъопка завърши с думите: „Помислих си, че вие с Альоха се тревожите, и хукнах насам“, Анна Егоровна извади цигара. Сур рече:

— Моля ви, не се притеснявайте, Анна Егоровна.

Тя жадно захапа цигарата, Сур драсна клечка кибрит.

— Литър дим повече, литър по-малко — каза Сур.

— Да, такова нещо не може да се измисли — рече Анна Егоровна. — Елхов пън!... Покажете ми записките си, моля ви... Така, така... Кисельов твърдо се нарича Трети ъгъл. Хубаво ъгълче! Той ръководи и пак той обезпечавя връзка... Очертава се доста ясна картина.

— Каква? — живо попита Сур.

— Хипноза. Пънът, който са нарекли „посредник“, маскира хипнотизиращ уред. Страшно нещо! Но някои работи не се наместват в картината. На два пъти е хипнотизирал самият Кисельов, пък и този разговор: „Ще закараме кутиите по всички обекти.“

— Виждам — каза Сур. — Може би по-късно сержантът е докарал тези кутии в раницата. Ще се осмеля да ви прекъсна, Анна Егоровна. Картината може да бъде една или друга и въпреки всичко работата е лоша. Времето върви. Първата ни задача е да съобщим в районния център. Как мислите, какво да правим с него? — Сур посочи към леглото.

— Сега трябва да се погрижим за живите — каза Анна Егоровна. — Правилно. Трябва да се отиде в района! — Тя се обърна към Стъопка: — Познаваш ли по физиономия хората от градския съвет? Поне някои... Те идваха ли в бараката? Не? Впрочем всичко тече, могли са вече и да минат оттам...

— Телефонът и телеграфът се изключват — каза Сур.

Тя кимна, като смръщи лице. Сега вече се виждаше, че е стара.

— Аз имам кола — рече докторката. — Москвич. Лесно може да се стигне до районния център, два часа път, но кой знае какво е положението по пътищата? Ама че негодници! — възкликна тя и удари по масата. — Да можем да разберем каква мръсотия са замислили! Стъопка каза:

— Дали все пак не са шпиони?

Сур не отговори нищо, но докторката презрително махна с ръка:

— Шпиони в Тугарино? Я остави това, следотърсач... Тайната на производството на кисело мляко и релета за запалване на запорожец! Я остави... Такова ми се върти в главата... — обърна се тя към Сур, но Стъопка не спираше.

— Дяволска работа ли? — попита. Докторката отговори сериозно:

— Това не е страшно, защото дяволите са прости същества. От тях можеш да се откачиш, стига да направиш кръстен знак. Как действа това оръжие?

— Какво е това „кръстен знак“? — попита Стъопка шепнешком.

Отвърнах му, че не зная, а през това време Сур говореше, че не може да се ориентира в това оръжие — тоест в бластера, — защото за тази част от секундата, докато е действувало, нищо не можело да се разбере.

— В края на краищата не е важно как действа — каза Анна Егоровна. — За мен най-важното е, че формата му е нещо прекалено странна. Съвсем не е моделирано за човешка ръка. Обикновена пръчка. Нито дръжка, нито приклад... Нито онези ваши балансиращи тежести ги има, нито мерник...

— Анна Егоровна — рече Сур, — точно тези особености отбелязах в началото на разговора ни.

— Мислите, че... — започна тя.

Сур кимна няколко пъти. Сега вече аз не издържах и се намесих в разговора:

— Марсианско оръжие бластер! Видяхте ли как буф-на! Аниhilационен разряд, това е!

— Е добре де, нека да е марсианско — каза тя. — Не обичам оръжието, следотърсачи... Прекалено добре зная колко лошо го понася

и човешкият организъм. Другарю Габриелян, бих искала да взема този властер със себе си в района. За по-голяма убедителност. И едно от момчетата. По-добре това. — Посочи към мене. — Второто ще е необходимо тук, вие съвсем се задъхвате. Властер измислили!...

— Бластер — поправих я аз.

— Бластер, властер... — измърмори Анна Егоровна. — Гнусотия! Имах нещо противоастматично, за инжекции...

Тя се наведе над куфарчето си, отвори капака. Сур разглеждаше бластера, насочил кристала му към тавана. Изведнъж докторката тихо избърбори „Охо!“, веднага се озова при Рубченко, пипна клепака му и мълниеносно се наведе над гърдите му. Ние скочихме, Анна Егоровна също се изправи. Лицето ѝ беше червено, а очите — присвити. Каза:

— Сърцето бие нормално. Оживял е.

Е, това вече беше прекалено... Оживял! Даже Стъопа отстъпи в ъгъла, а Сурен Давидович получи сърдечен пристъп. Анна Егоровна „му блъсна слонска доза аналгин“, после се зае с „бившия покойник“ — разбира се, все нейни изрази. Движенията ѝ станаха бързи, ожесточени, а гласът ѝ — съвсем хриплив и басов. Хоп-хоп! — преслушва, почуква, мери, а горкият Сур гледа с учудено-радостни очи изпод бинтовете. Голям цирк! А още нямаше и дванадесет часа, разбирате ли? За четири часа се бяха струпали толкова събития, колкото не бяха станали за двадесет и шест години — толкова сме живели двамата със Степан заедно. Щом Сур малко се пооправи, докторката нареди да опаковаме бластера за път. Донесох от работилницата калъф за чертежи, забравен от някой от студентите — една такава кафява тръба, която се отваря и има дръжка отстрани. Сур уви бластера в кълчища, пъкна го в тръбата, плътно я натъпка отгоре с кълчища като патрон и затвори капака. Той не се затваряше добре и Сур му подложи лист хартия. Ние му помагахме. През това време докторката продължаваше да се занимава с Павел Остапович. И на него му бинтова главата; отидоха по-малко бинтове, отколкото за главата на Сурен Давидович. Май че да се бинтова ухо е по-трудно, отколкото чело и тил.

— Готова съм — каза Анна Егоровна. — Раненият няма нужда от грижи. — Погледна лицето на Стъопка и рече басово: — Дяволска работа! На изходното отверстие вече се е образувала съединителна тъкан.

За нас това беше китайска азбука. Сур попита:

— Докторе, не сгрешихте ли, когато установихте... хм...

— Смъртта ли? Гълъбче, това влиза в кръга на моите специфични навици. — Язвително се усмихна. — Да предположим, че съм сгрешила. Случва се. Но това, което не се случва, е за четиридесет минути — от един преглед до друг — прясна рана да добие вид на заздравяваща, с тридневна давност. Разбирате ли?

— Не — каза Сурен Давидович.

— Да си призная, и за мен това е непонятно. Да, още и това, вижте...

Доближихме глави. На парче марля докторката държеше овално парченце от същия материал, от който беше направен бластерът. Сив със зелен оттенък или зелен със сив — непрекъснато се променяше и приличаше на гол охлюв.

— Това беше закрепено за твърдото небце на ранения, по дължина.

— Как закрепено? Боже мой... — изстена Сур.

— С вакуум. Имате ли някаква кутийка?

Стъпка хлътна под масата, измъкна празна кутийка от малокалибрени патрони. Като сложихме „голия охлюв“ на дъното, той веднага се закачи за него, залепи се.

— Хоп-па! — каза Анна Егоровна. — Няма нужда да се слага в памук. Скрый го в джоба си, Альоша. След пет минути ще докарам колата.

Сложих „голия охлюв“ в джоба си. Докторката стисна ръката на Сурен Давидович:

— Е, дръжте се. Имайте предвид, след половин час може да се надигне. Останете си със здраве...

— Каква жена! — потресен рече Сур. — Гвардейци, вие се запознахте с руската Жана д'Арк!

И точно в този момент ме хвана. Ако не ви се е случвало, няма да разберете как те хваща страх в най-неподходящото и неочаквано време. До единадесет часа и петдесет минути не се страхувах, а сега чак ми се гадеше. Ние със Стъпка сме свикнали винаги да бъдем заедно. И изведнъж — да замина. Казах:

— Никъде няма да заминавам.

— Я па тоя! — рече Стъпка.

— От къде на къде ще заминавам! Оставам със Сурен Давидович!

— Ти най-добре ще разкажеш, езикът ти е добре закачен — увещаваше ме Сур.

— На всички им е закачен! — отбранявах се аз. — Няма да замина!

— Бойна заповед! — каза Сур. — Изпълнявай без разсъждения!

Трепнах. До крака ми много тихо и много отчетливо заговори гласче: „Петоъгълник двеста! Върнете се при «посредника».“

Стъпка изсъска:

— Радиостанция. Разбра ли? Федка на поляната докладваше. Разбра ли? Пак геометрия — петоъгълници!

Измъкнах онова нещо от джоба си. То писукаше: „Петоъгълник двеста, отговори.“ И веднага — с половин тон по-ниско: „Петоъгълник, говори Ъгъл трети. Идвам при тебе.“

— Кисельов — с мъка в гласа произнесе Сур. — Чакай, Кисельов...

Отпуснатата му фигура изведнъж се изправи. Измъкна от касата боен пистолет „Макаров“, пъкна го в пазвата си, заключи касата, натисна печатчето върху вратичката, хвърли ключовете на Стъпка, взе от мене „голия охлюв“ и го премести в желязната кутийка от печата, пъкна я в джобчето на ризата ми и изрева с нечуван досега глас:

— Алексей! Бегом! Пресрещни докторката при гаража, тук не се връщайте! Степан! Наблюдавай отвън, без да се намесваш! Марш!

Задъхвайки се, той ни повлече през коридора, изхвърли ни навън и тръшна вратата. В ръцете ми беше бластерът в калъфа за чертежи.

АЗ СЪМ „ИНФЕКЦИОЗНО БОЛЕН“

— Хайде, изпълнявай заповедта! — проговори Стъопка, силно смръщил нос и устни. — Изпълнявай!

— А ти?

Изруга и хукна. След двайсетина крачки се обърна и извика: „Върви!“ — и хукна нататък. Разбрах накъде тича — към празния гълъбарник наред двора. Май че заревах. При гаражите се появих с мокра физиономия — това си го спомням. От третото или четвъртото тухлено гаражче изпълзяваше москвич, кротко похърквайки с мотора си. На волана седеше Анна Егоровна, както си беше с престилката. Отвори дясната задна врата и аз се качих в колата.

— Изтрий си лицето — рече докторката. Бръкнах в джоба си за кърпа.

— Чакай, Альоша. Знаеш ли, не се изтривай. Така ще е по-добре. Не я разбрах. Тогава ми обясни:

— Нали виждаш, аз съм с престилка. Карам те в районната болница. Силно те боли под лъжичката и ето тук, запомни. Легни на задната седалка, подложи си палтото ми под главата... Чакай! Това го скрий под моята седалка.

Сложих бластера под седалката и легнах. Сигурно съвсем съм заприличал на болен — докторката одобрително кимна.

— Случи ли се нещо друго, Альоша?

— Случи се. Кисельов идва на помощ на Рубченко.

— Ти видя ли го?

— Не. Малкото нещо заговори...

— Ясно... — прекъсна ме Анна Егоровна. — Дръж се. Тръгнахме. От гаражчето веднага наляво, като се промъквахме през западната покрайнина и заобикаляхме града. Така беше малко по-близо, а и пътят беше не по-лош от асфалта по улица „Ленин“, но аз си знаех — нарочно заобикаляме града. „Лежи, моето момче, лежи“ — казваше от време на време Анна Егоровна. След последната къща тя подкара направо, по едва засъхналия строителен път, за да избегне крайградския участък на шосето. После рече: „Седни“. Седнах и

погледнах през задното стъкло. Градът беше вече далеч. Прозорците на — къщите не се виждаха, малки димни облачета висяха над червеното кубче на млекозавода.

— В чантата има храна — каза докторката, без да се обръща. — Хапни си.

— Не ми се яде, благодаря.

— Като отхапеш първия залък, ще ти се дояде. — Послушах я, но без полза. Едва сдъвках сандвича и затворих чантата. Страшно тресеше — така юркаше колата, че чак вятърът свистеше по покрива.

— Нарочно ли оставихте гаража отворен? — попитах.

— А, голяма работа! Ти гледай твоят властер да не тресне изпод седалката.

— Няма, Сур добре го опакова. И малкото нещо също — в стоманена кутийка.

— За да не разговаря ли? Досетлив е твоят Сур... Как го казват в действителност?

Казах й.

— Арменците са хубав народ... Ама я гледай — вече минахме осем километра, а никого не сме настигнали.

Възразих й, че настигахме много коли. Анна Егоровна ми обясни, че те всички отиват към околните села, а към районния център или към железопътната линия, откъде го знае? Шофьорско око. Тридесет години кара, от войната.

Говорехме си така и изведнъж тя нареди:

— Лягай и си затвори очите. Дишай през устата, не отваряй очите. Май че пристигнахме...

— А очите защо?

— За по-болен вид.

„Върви си, върви“ — сякаш скандираше клаксонът. След това изскърцаха спирачките и Анна Егоровна извика:

— На автостоп не взимам — инфекциозно болен! — Отвърна й мъжки глас:

— Забранено е минаването! На пътя има авария.

— Ще заобиколя. Детето е в тежко състояние.

— Минаването е забранено до седемнадесет часа.

Намеси се втори мъжки глас:

— Извинете, докторе, служба. На драго сърце бихме ви пуснали, ама началството няма да ни похвали за това...

Първият глас:

— Какво има да си говорим, връщай се! В Тугарино болницата е добра. Докато говорите, момчето ще умре.

Анна Егоровна:

— Покажете ми удостоверението си, сержант. Трябва да знам от кого да се оплача в областта.

Вторият глас:

— Моля ви, моля ви! Ние на драго сърце!

Нов мъжки глас:

— Докторе, няма ли да ме вземете до града? Тези ме забавиха, а пък моето авточудо от яд се развали.

— Не мога, гълъбче... — флегматично проговори басът на Анна Егоровна. — Карам болен. Продухайте си жигльора... Сержант, гарантирам ви едно мъмрене.

Някой се отдалечи от москвича ни — стана по-светло. Тогава третият глас зашепна:

— Докторе, зная един обиколен път през Беръзовое... Ако ще да пукна, но трябва да отида в района... Вземете ме, аз съм имунизиран.

— И ще си зарежете колата?

— Отивам да се женя, не ми е до кола. Ония ще я откарат на буксир, ще им дам петарка! — припираше гласът.

— От какво сте боледували като дете? — попита Анна Егоровна. (Едва не пригнах.)

— От заушка, варицела, от онова... коклюш...

— Разберете се за колата, само че по-бързо! — И след пауза: — Альоша, ти си лежи. Като кихна, започвай да пшккаш... Хайде, хайде!

Предната врата тропна, слънцето се премести от краката върху главата ми — пътувахме обратно.

— Какво му е на момчето? — попита новият ни спътник.

— Заушка — заяви докторката.

— Ох-ох... Много ли е зле?

Не му отговори. После попита:

— Та казвате, да обръщам към Беръзовое? Ама там има бариера.

— Нищо, ще заобиколим. Прекрасен черен път. Две хиляди пъти съм минавал оттам като ходя за риба. Или малко по-малко.

— Нещо много сте се разбързали, а, годенико?

— Годенишка му работа, докторе. Почти младоженска.

— Значи и обиколният път през Беръзовое също е забранен? И там ли има авария?

— Защо? — попита спътникът ни.

— Не зная. Пред милицията не споменахте за този вариант. Искахте да се върнете в града...

Мълчание. Леко поотворих очи и видях, че спътникът ни внимателно оглежда докторката. Имаше чип нос и рижи мигли.

— Ето я и бариерата — рече тя. — А вие, младежо, не сте ли малко старичък за годеник?

Тогавя той изстреля:

— Ох, докторе! В Тугарино става нещо лошо.

Колата спря. Изпреварваше ни камион. Анна Егоровна присви очи към пътника.

— Имате ангина — каза тя. — Господи, къде ми е запалката?

— Докторе! — изпъшка пътникът. — Каква ангина?

— Покажете си гърлото... Е? (Той изплашено отвори уста.) Добре. Альоша, можеш да седнеш. Отиваме в Беръзовое. Какво нередно забелязахте в града?... Внимателно, дупка... Как се казвате?

Разбирате ли, чичкото също отиваше в района, за да вдигне тревога. Той знаеше дреболии: че междуградските телефони не работят, че автобусите са отменени до седемнадесет часа и че на завода за тракторно оборудване било забранено да изпраща продукцията си по железницата — най-близката гара също е в районния център. Говореше и се объркваше от вълнение.

— Като малък останах в окупация, при фрицовете. Вие сигурно сте военен лекар. Майор от медицинската служба? Е, вие не познавате страха...

— Кой знае...

— Моля да ме извините, разбира се — бързо каза спътникът ни. — Вие не познавате оня страх. Сякаш въздухът се е вмирисал, отвсякъде е страшно. От заповедите е страшно, от всичко... И сега замириса. Но кой е виновен сега? — Страхливо погледна към Анна Егоровна. — Наистина има авария. Разрушен е мостът, разбира се,

паднали са стълбовете... — Той се въртеше на седалката, поглеждайки ту към мене, ту към докторката. — И телефонът е прекъснат. Докторе! — извика. — Аз ви казвам! Сигурно е! Факти няма, но вони. Нататък не може, насам...

— Тогава защо сте тръгнали без факти?

— От страх — с жалък глас призна чичкото. — И някаква полза все ще има, пък и ще спася кожата. Страх ме е. Мене са ме били в гестапо.

— А, така ли — каза докторката. — Този път нюхът не ви е подвел. Понякога и от страх човек действа правилно.

— Не съм се излъгал? И факти ли има? — извика той. — Та затова, значи, гледам, момчето изобщо не е болно.

— Няма какво да гледате — рече докторката.

Не си спомням как се казваше спътникът ни — Николай Иванович ли, или Иван Николаевич. Много скоро се разделихме. В Беръзовое, при брода.

Беръзовският дървен мост беше изгорял малко преди нашето пристигане — стълбовете още димяха. Въглените съскаха, падайки във водата. Стръмният бряг пред радиатора на колата не се виждаше от дим.

— Чиста работа — каза Анна Егоровна. — Няма ли си ферибот? Момчета с викове обградиха колата.

— Леличко, веднага след старото русло има брод! Добър е, камионите минават!

Едно мъниче изфъфли:

— Овшите шъцо минават.

Друг малчуган окръгли уста, зарева и хукна накъдето му видят очите — изплаши се от бялата престилка. Спътникът ни каза:

— Така е, добър е бродът! При ниски води спирачките са сухи.

— Тръгваме! — И тя подкара колата в обход на старото русло.

Аз също познавах тези места — малко по-нагоре по реката се въдеха едри раци. Оттук до града имаше не повече от пет километра и от високия стар бряг можеше да се види телескопът. Още от самото начало не исках да тръгвам и сега, когато започнахме да се въртим, без да се отдалечаваме от града, ми стана чоглаво. Нека сега рижият страхливец да се прави на болен! И страшно се зарадвах, когато Анна Егоровна попита:

— Алексей, какво ще кажеш, да се върнеш в къщи, а?

Пушеше и сърдито гледаше към тъмния склон на противоположния бряг. По-добро място за засада не можеше да се измисли: ние сме долу, осветени от слънцето — могат да ни избият като патици.

— Ще почакам тук, докато минете оттатък — рекох. — Няма да се изгубя, телескопът се вижда.

— Вижда се, но по пътя все пак е по-сигурно — каза тя. — Вземи пакета със сандвичите, дай ми кутийката.

Дадох ѝ кутийката с „голия охлюв“, взех ненужните сандвичи, отворих вратата и се спънах в калъфа с бластера. „За какво са ми тези сандвичи?“ — помислих си и хвърлих едно око към Анна Егоровна. Тя нещо бърникаше по таблото. Закачих калъфа с върха на обувката си, изхвърлих го в тревата, излязох и затворих вратата. Спътникът ни, със запретнати крачоли, вече шляпаше по водата — той щеше да върви пред колата.

— Всичко хубаво, моето момче...

Сивият москвич бавно пропълзя към водата, заблестяха мокрите колела, а аз стоях на брега и гледах, докато колата, отбивайки в ляво, не преваля през гребена на високия бряг. Мярна се бял ръкав, хлопна врата и остана само миризмата на бензин. Тогава вдигнах калъфа с бластера и направо през хълмовете затичах към града.

ЧЕРНАТА „ВОЛГА“

Денят беше слънчев, чудесен. Тих, пролетно топъл. В брезовите горички кукаха кукувици, в оврага пееха чинки. Двадесет парчета, не по-малко — толкова чинки през живота си не бях чувал. Редките горички прозираха — между брезовите стъбла зелениката блестеше като гърба на змиорка. А аз се носех като мотоциклет, влачейки бластера и пакета със сандвичите. Хълмът с телескопа ми служеше за ориентир, оставях го все отдясно, почти под прав ъгъл на посоката на движението си. Разбирате ли, можех да си избира много по-кратък път, направо към източната част на Тугарино, през совхозния двор. Но не ми се искаше да минавам през стопанския двор и знаех защо. В центъра на стопанския двор, в совхозния клуб, Федя Китариста вчера беше имал концерт.

На брега си мислех за страхливците. Рижият ни спътник бе истински страхливец. Те винаги имат нюх за опасностите, като Колка Берсенев от нашия клас. Щом замирише на бой, и той изчезва. Като барометър е. Ако е изчезнал от компанията, значи със сигурност можеш да очакваш неприятности — или ще се сбием, или ще ни изгонят от киното, или ще си направим слалом в оврага и ще си изпочупим ските... Добре. Страхливците са си страхливци. Този поне беше хукнал в правилна посока.

Не се замислях дали направих добре, като откраднах бластера от Анна Егоровна. Горд от смелостта си, крачех по пътеките с надеждата още днес да употребя бластера според предназначението му и неочаквано изскочих на шосето точно до онова паметно място. На трийсетина метра надясно тъмнееше отклонението на същия черен път, който водеше към поляната на „посредника“. Много ми се искаше да си почина, но продължих да тичам към града, като инстинктивно се движех близо до страничния път. Също така инстинктивно спрях зад храстите, щом чух шума на приближаваща се кола. Фър-р-р-р! — профуча край мене черна волга. И ми се стори, че на задната седалка видях Сур.

Отначало реших, че съм се припознал. Да се измъкне в такова време от сутерена за Сурен Давидович означаваше чиста смърт. Той и в къщи си ходи само нощем, за да си вземе една вана. Заради тази проклета астма се хвана на работа на стрелбището — във влажния сутерен добре се диша. „Тяхната болест е нашето здраве“ — казваше той за сутерена... Не, Сур не можеше да бъде в черната волга... Стоп! Кисельов, къде трябваше да отиде Кисельов! Сутеренът има желязна врата, а на прозорците — решетки, но Сур сам ще му отвори вратата, няма да го дострашее! И аз хукнах след колата, изкачих хълма. Така си и знаех... Празното шосе светеше на слънцето — волгата бе свила към парка. Те са отишли при Сур и са го откарали на поляната на „посредника“, нямаше друг път за колата. Или направо по шосето, или по оня път — към парка.

Прескочих канавката и затичах обратно. И едва сега се сетих да хвърля сандвичите на докторката.

НАМЕРЕНО И ИЗГУБЕНО

В гората беше тихо. Тук, далеч от шосето, даже синигерите мълчаха. Задущният въздух миришеше на прах, който вече бе успял да се слегне след колата. Следите от гумите се виеха по мекия път като шарени змии. На сто и петдесет метра от пътя завиха наляво. Учудих се: поляната на „посредника“ беше надясно. Колата бе криволичила между дърветата, но уверено се бе движила в една посока. Понякога бе боксувала, изтръгвайки тревата до корен... Хоп! Изпод краката ми изскочи заек! Голяма работа! Би било голяма работа, ако заекът беше избягал от мене, както си му е редът. А той, преди да се скрие зад храста, спря и няколко секунди седя и си въртя лявото око нагоре-надолу — разглеждаше ме, разбирате ли?

И тогава видях, че волгата се е движила по следите на друга кола. Следите бяха със същата ширина, но гумите имаха различен грайфер... Чак се дръпнах назад и шепнешком попитах заека: „На тебе пък какво ти влиза в работата?“ Излизаше, че той ми бе показал вторите следи: дългите отпечатъци на задните му лапи се точеха точно по следите на неизвестната кола.

Беше доста далеч от шосето. Стоях и гледах следите, когато забръмча двигател. Отдръпнах се и се скрих зад една елха. Между дърветата срещу мен плуваше черната кола. Шофьорът беше сам и източил шия, следеше пътя. Излизаше, че двете коли бяха спирално-съвсем наблизко: ето ги двата полукръга на следите, където са се обърнали и са тръгнали обратно. А наоколо е отъпкано с токове — много и най-различни. Но хора не се виждаха. Нито стъпки, нито гласове — тишина. И птиците мълчаха, сякаш бяха риби, а не птици.

Зашарих с очи — поне заекът тук ли е?

Тук беше. Седеше пред един хвойнов храст, повдигнал дебелината си муцуна над купчинка съчки. Като му тропнах с крак, премести ушите си и лениво отскочи зад храста. Наложих си да не му обръщам внимание и затърсих следите на Сурен Давидович.

Точно пред мен беше миналогодишната пътечка към оврага. Тя матово блестеше под гъстия лещак — още не беше изсъхнала. Отдалеч изглеждаше, че след като снегът се е стопил, по нея никой не е минавал.

Пъхнах се там — по края й имаше следи... На десетина крачки по-нататък, вече по средата на пътеката, личеше следа от лявата обувка на Сур. Тъпоноса, с грайферна плоска подметка, така наречения танк.

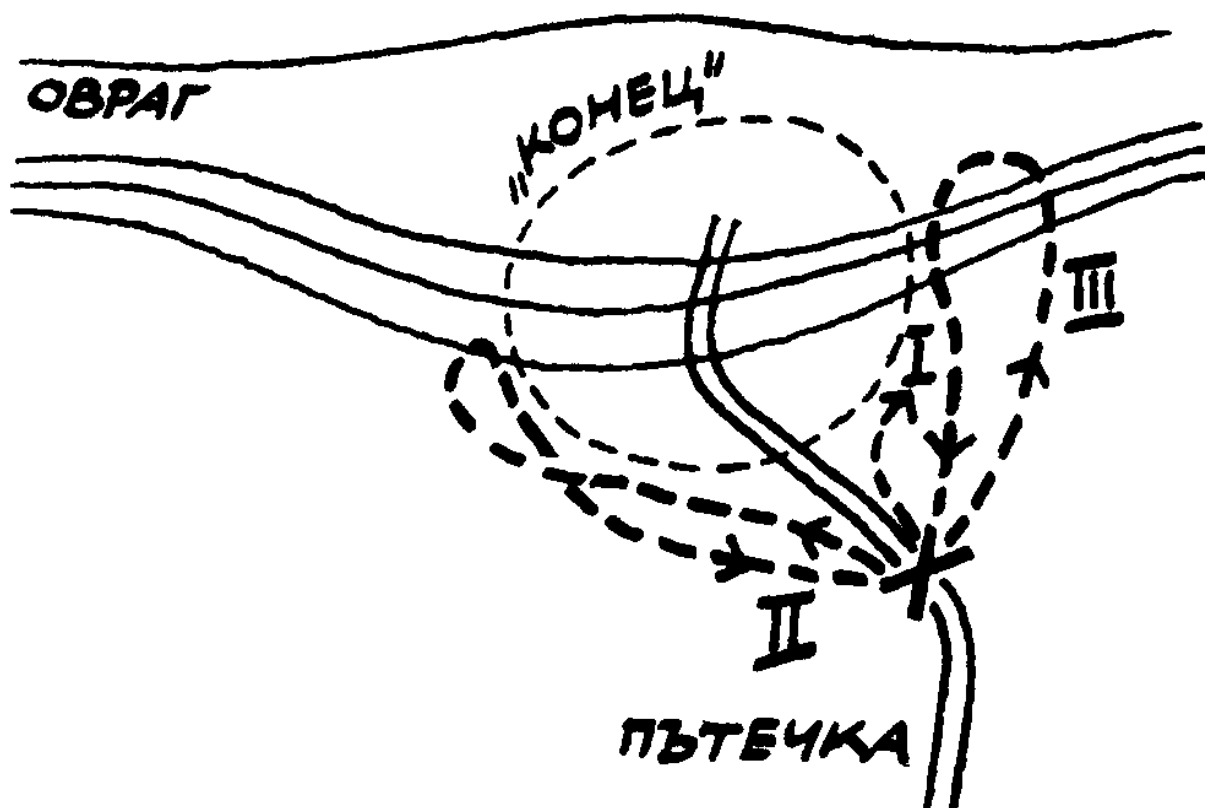
Кой знае защо, претеглих в ръката си бластера и тръгнах към оврага.

Сега слушайте. Вървах по тази пътечка за стотен път през последните две години и много добре знаех, че тя води към дълбокия вир на ручея, който е в дъното на оврага. Знаех с краката си — не с главата, че от мястото, където се беше обърнала волгата, до оврага са петдесетина метра. Първият завой наляво е до сухия бор, а след двадесет метра, там, дето свършва лещака, има втори завой и веднага започва спускането към оврага. Та така, минах аз през първия завой, без да изпускам следите на Сур, но след втория завой пътеката изчезна. Като че ли потъна в земята заедно със следите, а отпред вместо склона се показва равна, гъста трепетликова горичка.

Отначало си помислих, че съм отминал втория завой. Върнах се при сухия бор... Пак същото! Щом отминах лещака, пътеката изчезна заедно със следите. Добре де. Може пък дъждовете през пролетта да са отмили пътеката. Тръгнах направо през трепетликовата горичка и излязох при оврага, но не при вира, а много по-наляво. Странна работа... Тръгнах надясно, като вървах над оврага, и го изгубих. Направо започнах да вия от бяс — бях се загубил също като някой градски глезльо! А пък тук човек няма къде да се изгуби — оврагът през цялото време ми беше от дясната страна. Естествено тръгнах още по-надясно, за да се върна при склона, и се намерих — представяте ли си къде? На същото място, откъдето тръгнах — при завоя на пътеката. Съвсем бесен се промъкнах направо през храстите надолу по склона и тръгнах покрай ручея, като едва си измъквах краката от калта. И след двадесет метра опрях в скат. Оврагът, който трябваше да продължава още цял километър, внезапно свършваше. Като ругаех и едва не плачех, изкачих се нагоре и се намерих пак при втория завой на пътеката. Малко по-нататък, под един глогов храст седеше заекът — същинско пънче — и се правеше, че моите мъчения хич не го интересуват...

Бях изгладнял и изморен. От обувките ми течеше кал. Калъфът с бластера беше целият изцапан. Изобщо не можех да разбера какво става, докато в главата ми не се завъртя една мисъл. Под капака на калъфа беше намотана хартия, а в джоба ми беше писалката на Стъопка.

Извадих и едното, и другото и начертах план на местността, както я помнех преди всички тези свличания. Ето го този план:

Маршрут I — тръгвам от кръстчето по пътеката направо и трябва да изляза при вира, а се озовавам — виждате ли къде? Далеч надясно. Маршрут II — от кръстчето тръгвам по-наляво и се озовавам вляво от вира. Маршрут III — като вървя отдолу покрай ручея, се натъквам на скат и се изкачвам до кръстчето. Разбирате ли? Голямо парче от оврага заедно с пясъчния вир, малиновите храсти, дяволските пръсти по дъното на ручея, блатната трева, птичите гнезда и отличната ски-писта не съществуваше. Част от оврага бе изчезнала и на нейно място нямаше нищо. Как да ви обясня? Ако вземете един чаршаф и в средата изрежете дупка, част от плата няма да го има. Но ще остане дупката. Ако оврагът се беше срутил на някое място, щеше да остане нещо като дупка. А сега излизаше, че по края на изрязаното място са прокарали конец и са го стегнали, така че нищо не е останало — нито изрязаният плат, нито дупката. Да се побърка човек! Струваше ми се, че трябва да опитвам пак и пак, и пак. Целият се изподрах в храстите, но се катерех към

несъществуващия вир като костенурка в кутия. А заекът се мяркаше ту тук, ту там и когато съвсем губех надежда, нагло сядаше отстрани.

После ми показа бонбона. Или ми го донесе — и досега не зная. Прескочи пътя, изправи муцуната си — едното му ухо стърчеше — и изчезна, а на метър от края на пътеката, под един лист живовляк, блесна на слънцето обвивката на бонбон. Същата, с розовия котарак в нескопосаните чизми.

Вдигнах котарака. В него нещо завито — не беше бонбон, с друга форма. „Гол охлюв“! Говорещото зелено нещо!

Докато го развивах и разглеждах, машинално вървах напред. Е, като вдигнах очи, видях, че стоя на изчезналия край на пътеката, след втория завой. Пред мене беше склонът, надупчен от токове, отляво светлееше издраният дънер на изсъхналото дърво, за което всички се хващат, когато се изкачват, а отдолу по пясъка край вира се виждаше нова пътечка...

Стоп, а къде е калъфът с бластера? Бях го оставил на земята, като взимах „голия охлюв“.

Огледах се назад и видях, че лещака, откъдето току-що се бях измъкнал, го няма. Че пътеката излиза от храстите, а те продължават и наоколо, даже и зад оврага. Че няма пътека, няма следи и разбира се, няма го и калъфа с бластера. Бях влязъл във вътрешността на „дупката“. Краищата ѝ се бяха затворили, сякаш невидима ръка внимателно и безшумно беше затегнала края.

ЗОНАТА НА КОРАБА

Честно казано, искаше ми се да избягам. Но останах. Не желяех да тичам в кръг като оса, затворена в буркан от сладко. За това, че говорещото нещо служи за пропуск и за влизане, и за излизане, просто не се сетих, пък и изобщо нямаше начин да изоставя Сурен Давидович!

Ето следите от обувките му — редки и дълбоки. Изглежда, е тичал надолу по склона. Като се подхлъзвах от време на време на токовете си, помъкнах се по следите. В средата на сухото дърво, върху мокрия тъмножълт пясък те се четяха като на хартия. Следите от танковете на Сурен Давидович и до тях широката крачка на тесни, гладки подметки. После още някакви следи — много големи и тъпоноси.

Седнах на едно повалено върбово стъбло. По коляното ми бързо-бързо притича рижа паяче. Очите си носеше отделно, на цял милиметър пред главата. До мене по ската се движеше кръгло слънчево зайче — подскачаше към листата на лещака над мене и пак се връщаше в краката ми. Погледнах нагоре. Нямаше слънце — само странна зеленикава мъгла на жълти петна.

Помня, че помигах на парцали, повъртях „голия охлюв“ в ръката си, лизнах го и го пяхнах в устата си. Не знаех кое небце е твърдо, кое — меко, затова го прилепих над средата на езика си. То залепна и в мига, когато разбрах, че кръглият лъч търси мене, скрит зад ската, заговори. Не се учудих. Какво толкова да му се чудя...

В главата ми прозвуча тънък глас, който познато разтягаше окончанията на думите: „Ти си включен, кажи името.“ Попипах нещото с език — замлъкна. Отпуснах го — пак: „Ти си включен...“

Нещото писукаше с гласа на Нела от универмага — маниерен и глупашки кокетиращ. Промърморих:

— Ей, Нелке, ти ли си? (Все пак позната!)

Гласът за трети път попита за името ми. По правилата на играта им трябваше да си кажа името. Добре. Наслуки казах: „Триъгълник

единадесети.“ Да ме остави гласът на мира и тогава ще стана. Въпреки всичко ще се изправя и ще намеря Сур.

— Триъгълник единадесети — кокетливо повтори гласът и млъкна.

Докато говореше, нещо ме гъделичкаше в устата. Станах и направих една крачка. Лъчът трепкаше върху гърдите ми като медал. Някакво странно съоръжение блестеше с върха си и ме държеше в лъча. То стоеше на дъното на оврага. Кула, която много приличаше на огромна запушалка на гарафа. От зелено, мътно, непрозрачно стъкло. На височина беше около пет метра, с широка плоска основа. Отгоре имаше кълбо — аспидно черно, ръбесто, като накрайника на бластера. Промъквах се по оврага, като се стараех да бъда възможно по-далеч от зелената кула, но изведнъж ръбовете започнаха да бълват огън по клоните и тревата, по лицето ми. Ослепях, спънах се, паднах на ръцете си. Светлината беше страшно силна, почти изгаряща, но в очите ми, под алените петна остана усещането, че в подножието на кулата май бях забелязал полузакрита от клоните човешка фигура. Без да отварям очи, запълзах през храстите. Щом Сур е отишъл там, и аз ще отида. Ще отида. Ще отида...

— Деветоъгълник, в зоната на кораба — заговори гласът на Нелка. — Позволете ми да погледна малкото. Наоколо е спокойно.

Няколко секунди мълчание: Нелка изслушваше отговора.

Отново нейният глас:

— Деветоъгълника се движи към зоната.

Представяте ли си, аз дори се учудих, че пришълците водят със себе си и малките си. И позволяват на нашите — на хипнотизираните, разбира се — да гледат децата им. Понадигнах се и предпазливо отворих очи — кълбото не блестеше. Листата край него бяха жълти и сбръчкани. И никакво малко не видях, но човекът, който седеше върху плоската опора на кораба, вдигна ръка и извика:

— Альоша, престани да се криеш, ела тук! Тебе чакам.

Тръгнах като насън, спях се по пясъка и гледах как Сурен Давидович си седи на оная дяволия в обичайната си спокойна поза, кителът му, както винаги закопчан до гърлото, по челото му — сини точки, следи от барут, а пръстите му — жълти от „Астматола“. Приблжих се. Дебелият заек доскача и седна до Сурен Давидович.

ВТОРА ЧАСТ
ПЛАДНЕ

НАСОЧВАЩИ И „ПОСРЕДНИЦИ“

Когато Сурен Давидович ни изгони от сутерена, Стъопка се пъкна в стария гълъбарник. Беше отчаян: Сурен Давидович бе останал сам в стрелбището — болен, задъхващ се, обгорен. Как ще се отбранява от Кисельов и неговите бандити? А Стъопка стреля не по-зле от възрастните — попаденията му с пистолет са за втори разряд. Пък го изгониха!

Степан седеше в прашния сандък на гълъбарника и си гризеше ноктите. На пясъка в двора си играеха дребосъците. После дотича Верка — само той му липсваше... Избягал от баба си, направо от масата. Цялата му уста беше в пържени яйца. Нямахше как, подсвирна му и Верка, много доволен, също се намъкна в гълъбарника. Наближаваше пладне, мързеливият вятър гонеше прахта към прозорците на сутерена. Там Сур очакваше враговете и под третия прозорец от ъгъла, върху тясното легло лежеше Павел Остапович. Като гледаше тези мътни, покрити с белезникав слой прах, оцветени от старост стъкла, Степан разбра, че е настъпило неговото главно пладне, за което ставаше дума в любимото стихотворение на Сур: „Лъжа е, че е преживяно — наш'то главно пладне на света!“

— Приличаш на котарак — изведнъж прихна Верка.

— Млъквай, глупчо! — срязва го Степан.

— А чичо Павел заровиха ли го вече?

Стъопка му тресна един по врата.

Тогава в двора се чуха стъпки. Целият в черно, стегнат, спокоен, Кисельов слезе към вратата на сутерена — чакаше да му отворят. Даже не се оглеждаше — стоеше и се взираше във вратата. После се понаведе малко и заговори в цепнатината до рамката. „Бу-бу-бу...“ — чу се в гълъбарника. Поговори така, извади от джоба си плоска зелена кутийка и я доближи до ключалката. Китариста дори не докосна дръжката на вратата — отвори я отвътре, — блъсна я с коляно и изчезна в тъмния коридор. Стрелба, шум — нямахше нищо такова. Влезе си като у дома.

Верка захленчи:

— И аз искам при чичо Сурен!... — Стъпка го заплаши, че ще го заведе в къщи при баба му.

Това стана в дванадесет часа. Лелката от балкона на третия етаж крещеше на целия двор: „Льоня, Льо-оня, ела да обядваш!“ По нея човек можеше да си сверява часовника. Стъпка ядосано се обърна. Знаеше, че Сурен Давидович няма да позволи на Китариста да стреля. Даже кашлицата няма да му попречи да стреля пръв, такъв си е той... Но засега Сур не стреляше. А Кисельов... Бластерът стреля безшумно. На пряката слънчева светлина, при това през стъклата, пламъкът няма да се забележи...

„Дяволска работа! Какво става там? Сур би могъл да се забави с изстрела — мислеше си Стъпка. — Той държи Кисельов на прицел и аз точно сега му трябва, за да го вържа или нещо друго. Вратата на сутерена не е заключена. Тоя гад не се сети да пусне секретата.“

— Хайде долу, Валерик!

Слязоха. На Верка бе наредено да постои с малчуганите — той захленчи. Стъпка му показа юмрук, промъкна се в прохладния полутъмен коридор и веднага чу иззад преградката високия, ръмжащ глас на Кисельов:

— ... Не-ве-ро-ят-но! Да дадеш ключовете и оръжието на момчето — страшна глупост!

Сурен Давидович спокойно му отговори:

— Ъгъл трети, не се увличай. Ключовете и оръжието му даде Габриелян, а не аз.

Дяволска работа! „Габриелян, а не аз!“ А той кой е? Намеси се слаб глас:

— Братя, чак толкова ли ви трябват тези дрънкулки? В милицията има цял арсенал. И ние си имаме достатъчно оръжие... как го наричаш ти?

— Бластери — рече Сур. — Момчетата го наричат така.

— „Момчетата“! — кресна Кисельов. — Незабавно, незабавно да се изолират тези момчета! Петоъгълник, свърза ли се с поста?

— Пътният пост не отговаря — докладва слабият глас. — Контролата показва смущения от автомобилни двигатели. Едни пътешественици са се навъдили...

— Докторката страшно кара — промърмори Кисельов. — Да предадем до Изчислителя запитване към чинията. Петоъгълник, още

ли не виждаш?

— Засега още съм сляп.

— Ще почакаме. Дай запитване към чинията — каза Кисельов.

— Квадрат сто и трети. Веднага намери момчето с ключовете!

Гласът на Сурен Давидович отговори:

— Тъй вярно, да намеря момчето...

Изскърца отместен стол.

— Така или иначе, това е необходимо... — заговори Кисельов, но Стъопка вече не слушаше. Излетя навън, подхвана Верка и го помъкна през улицата зад будката на РП. Сега дори самият Шерлок Холмс не можеше да ги види, а те виждаха през стъклата всичко наоколо.

— Валерик, бърза заповед! — изстреля Стъопка. — Тичай при Малгоша и измоли от нея роклята ѝ на точки, синята, кажи ѝ, че ми трябва. Заповед! И на никого нито дума!

Верка се опули. Стъопка каза да увият добре роклята и да я завържат с канапче. Ако Малгоша не е в къщи, Верка да я чака. Да донесе роклята в гълъбарника. И на никого, в никакъв случай да не казва какво има в пакета и къде е Степан. Даже на чичо Сурен.

Верка изписука „Слушам!“ и хукна. А Сурен Давидович излезе от сутерена и се скри в дъното на двора. Постоя малко, оправи си китела и си отиде.

Ама че дяволска работа — да се страхува от Сур! Проклети гадове! И до Сур се докопаха — разбирате ли? Това не може да се обясни. Вие не знаете колко обичахме Сур. Сега Стъопка го следеше, а нашият Сурен Давидович дружески разговаряше с враговете и бе станал един от тях — с прозвището „Квадрат сто и трети“.

— Дръж се сега... — промърмори си Степан. Претича през улицата. Докато тичаше, хвърли връзката с ключовете през решетката на канала пред задънения прозорец на сутерена. Надникна иззад комина и видя Сурен Давидович.

А, отиваш към гълъбарника, нали... Знаеш къде да търсиш... Ето скри се зад дъсчената долна част на гълъбарника и го повика: „Стъопик!“.

На една страна, като поглеждаше ту към краката на Сур, ту към полуотворената врата на сутерена, Степан се помъкна в коридора.

При това злорадо си помисли: „Нали ми нареди да наблюдавам — моля...“

В коридора имаше грамадна закачалка от кафяво дърво. На нея през цялата година висеше риболовният кожух на Сурен Давидович, също огромен, до петите. „Ще си получиш ти твоето главно пладне“ — помисли си Степан, вмъквайки се под кожуха. В склада мълчаха. Колко време ще му трябва на Верка да донесе роклята? Ако Малгоша се е върнала от училище и ако веднага даде роклята — двайсетина минути. Досега са минали пет минути. Сур сигурно проверява входовете. Само Верка да не налети на него.

Малгоша Будзинская — едно момиче от нашия клас. Полякиня е, истинското ѝ име е Малгожата. Тая работа с преобличането те със Степан вече веднъж я бяха правили, на Нова година — размениха си дрехите и на карнавала никой не ги позна.

В склада мълчаха. Стъпка, свит под кожуха, се терзаеше. Реши да преброи колко пъти през днешния ден му се наложи да се крие. Десет или единадесет пъти — истинска криеница. Най-последно в склада заговориха:

— Няма да изпратят чинията — проговори Рубченко-Петоугълника. — Рисковано е. Над тях минава спътник-фотограф.

— Желая ви щастие, страхопъзльовци — сърдито се обади Кисельов.

Рубченко се засмя:

— Е-ха-ха.

Стъпка чуваше как се обърна в леглото и как столът-инвалид изскърца под Кисельов.

— Стига си се хилил — тихо рече Кисельов. — Забравяш се...

— Виноват — каза Рубченко. — Виноват. На капитан Рубченко не му провървя, а на монтьора Кисельов късметът му проработи.

— Какво имаш предвид?

— Така...

— Какво, питам?!

— Единият стана Ъгъл, а другият — Петроугълник — промърмори Рубченко.

— Така и ще си останеш в по-низш разряд — наставнически заобяснява Кисельов, — защото бъркаш себе си с тялото. Трябва да се бориш с това, Петроугълник. Да не си се изключил от Изчислителя?

— Не, мълчи.

Кисельов изруга. Рубченко заговори унижено:

— Аз, разбира се, съм Петоъгълник... само че...

— Е-е?

— На моето *тяло*, на капитана от милицията, се полагаше Десантник от по-висок разряд...

— Може би. Би трябвало да има ценни знания. Казвай.

Рубченко се закашля. Усещаше се, че кашля предпазливо — сигурно още го болеше раната.

— Та какво искам да кажа... Бабата и момчето могат да се промъкнат в района. Така ли е? Фактът е неприятен, съгласен съм. Ама де да видим дали е толкова опасен този факт? Докато районното началство разбере, докато се свърже с командването на окръга, а генералът поиска Москва — о-хо-хо! — минимум шест часа, преди подразделенията да тръгнат. Ми-ни-мум! Ама няма и да тръгнат, няма да повярват, ще изпратят пълномощник да се увери, а пък ние...

— Пък ние ще го използваме — каза Кисельов.

— Да де! А той ще доложи в окръга: смахната бабичка, провокационни слухове и т.н.

— Ти по-добре ги разбираш тия работи. Нали си милицай, „боклук“...

— Точно така, точно така! — раболепно подхвана Рубченко. — А за „боклука“ ще си получите петнадесет денонощия, младежо!

Стъопка пъкна юмрук в устата си и се ухапа. После още веднъж. Той вече разбираше, че Павел Остапович не е бил винаги такъв, че едва тази сутрин са го превърнали в „Петоъгълник“, и отначало почувствува облекчение, защото най-страшното беше да си мисли, че цял живот са се престрували. Дори и Сурен Давидович.

Но облекчението беше само в началото. Сега Стъопка си хапеше юмрука, докато по устните му не пръсна кръв и чувствуваше с цялото си тяло колко е малък, слаб и седи като мишка в шкафа, вмирисан на овча кожа.

— Петоъгълника си е Петоъгълник — заговори Кисельов. — Окръг, подразделения... Не е там работата! Информацията, мили приятелю, винаги изтича. Затова е информация... — Изглежда, Кисельов мислеше на глас, не разговаряше с капитана. — Пречката е в друго, в друго... Изчислителя не помни нито една друга планета,

запазила ядрено оръжие. Гнусно оръжие. Щом диваците го измислят, и веднага го пускат в ход и унищожават целия материал. Кошмарна работа.

— Виждал ли си такова нещо?

— Да. Преди много десанти. Планетата беше празна.

— Колко материал се похабява — каза Рубченко и изведнъж изсъска: — Гос-с-споди! Ама тук е пълно с ядрено оръжие! Как са оцелели, Ъгъл трети?

— Още не са успели да се сбият — равнодушно рече Кисельов. — Сега това не е важно. Знаеш ли радиуса на действие на водородната бомба?

— Откъде да го зная? Вярно, казваха го... на лекции...

— Е?

— Забравил съм. Склерозата ме хваща.

— Отвратителна планета — рече Кисельов. — Никой нищо свястно не знае. Бомби, ракети, деца... Гнусотия. А ти казваш — пълномощник. Той е по-необходим на нас, отколкото на тях: поне ще разберем радиуса на действие.

— Няма да посмеят да я хвърлят — нали върху своите!

— Може и да посмеят.

Замълчаха. Тропна врата, бързо мина Сурен Давидович. Колкото и да беше потресен, Стъпка се учуди: Сур дишаше съвсем тихо, без хриптене и свистене. Къде се беше дянала астмата му?

— Сякаш в земята потъна — каза Сур, Квадрат сто и три. — Обявявам белезите му.

— Вече ги обявих — изсъска Рубченко. — Белезите му са известни...

— Защо се крие от тебе? — попита Китариста.

— Умен и подозрителен е като дявол. Роден разузнавач.

Степан чак се изчерви от удоволствие. Кисельов изруга и каза:

— Да не губим време, Десантници. Квадрат сто и три, корабът не се охранява, а се очертава обстановката да е сложна. Ще се справиш ли? Там е и Деветоъгълника. Предупреждавам: лъчеметите да не се използват!

— Тъй вярно — отговори Сур. — Петоъгълник, колата!

— Викам.

— Колите достатъчно ли са? — попита Квадрат сто и трети с гласа на Сур.

Кисельов отговори:

— Трийсет парчета. Засега стигат.

— Виждам, че наистина не сте си губили времето.

Замълчаха. Сигурно Квадрат сто и трети гледаше през прозореца — гласът на Сур проговори:

— Колко силен вятър. Прах.

— Не сме го губили... — потвърди Кисельов. — Айн момент! Квадрат, ти нали беше в „малкия посредник“?

— Разбира се. Нали ти ме пусна.

— Ама тогава нищо не знаеш за децата. Такава изненада. На тази планета има деца... (В това време Рубченко се закашля и Стъопка не чу последната дума.)

Квадрат сто и трети изхриптя:

— Какво-о-о?

А Тъгъла се наежи:

— Това, което ти казвам! И не ми каквокай! Горедолу до шестнадесет години — сега уточняват.

Стъопка отново захапа юмрука си. Казват „деца“ и „уточняват“ нещо гадно и Федя Китариста крещи на Сур, а той с обикновения си тъжен глас казва:

— Колко неочаквано! До шестнадесет години — една трета от цялото население. Гледай ти, една трета! А до сигнала на насочването остават още седем часа, ох, колко лошо!... Насочващия трябва много да се пази.

Кисельов не отговори и вероятно ободрен от това, Рубченко подкрепи Сур:

— Проклета работа! Знаеш ли колко Десантници има на телескопа? Не вземем нашия насочващ...

— Млък! — избухна Кисельов. — Петоъгълник двеста, спомни си за разпрашителя! Я тръгвай в града и действуй по графика... Ако намериш момчето, обезвреди го. Тръгвай! Ескадрата чака на орбита, а някакъв си Петоъгълник си позволява да разсъждава...

Мишката пак се размърда под закачалката. Скръцна вратата на склада — като стъпваше тежко, мина Рубченко. Бинтовете ги нямаше на главата му.

Почти веднага след него излязоха Сур и Кисельов. Но първо си поговориха за това, че сигналът ще бъде изпратен в двадесет часа плюс минус пет минути, а дотогава трябва да се държат, ако ще да пукнат. Като минаваше по коридора, Сур попита:

— Следователно висшите разряди са съсредоточени при телескопа?

— Засега целият щаб е в движение.

Те затвориха вратата на стрелбището отвън. В коридора стана съвсем тъмно. Дисциплинираният завеждащ на стрелбището не беше забравил да изгаси осветлението в склада. Стъпка, за да се утеши, си промърмори: „Вие — с пръст в уста, а пък аз — с оръжие...“, Промъкна се в склада и вече протегна ръка към касата... Дяволска работа! Ключовете се въргаляха от другата страна на къщата, в канала пред задънения прозорец на залата за стрелба! Втурна се за ключовете. Спря. Вече са съобщили на своите по говорещите неща. Колко са, не се знае. Всеки може да го хване за яката. Даже Верка не е сигурен — ако го срещне някой от ония типове, край! Верка, Верка... Нещо не е наред с децата. Проверяват ги... Степан седна до масата да помисли. На пода в склада заедно с бетона от стената се въргаляха бинтове, памук. Сур затвори външната врата. Значи не се кани да се връща. Значи докато всичко свърши, той може да остане тук.

Има хляб, захар, яйца. Вода в чешмата. През нощта ще се измъкне, ще извади ключовете — и е въоръжен като в крепост. Ако рекат да нахълтат — ще стреля през вратата. Има газов котлон и фиде. И книги.

През прозореца виждаше гълъбарника — яркозелените стълбове, мрежата. Представи си как си стои като мишка под закачалката, а Верка го чака в гълъбарника, докато онези го намерят. Малчуганът вече трябва да се появи.

Стъпка поседя около пет минути, загледан през прозореца. Мислите му се удряха в „малкия посредник“ като в каменна стена. Значи така действуват! Оная зелена кутийка, която Кисельов доближи до вратата на сутерена; ето какво е донесъл в раницата сержантът — „малки посредници“. Те внушават на хората разни „Квадрати“ и „Ъгли“ и ги карат да помагат на пришълците. Стъпка за първи път твърдо произнесе тази дума в себе си. Да, пришълци, и те искат да хипнотизират всички хора! Не да ги убият, а да ги покорят с хипноза.

Това е гнусно. Нямахте да е толкова страшно, ако имаха само един „посредник“-хипнотизатор. С него не можеш да обработиш много хора. Но ако всеки от хипнотизираните се разхожда с такова нещо в джоба? Тогава и цяла армия не може да им излезе насреща. Какво да прави? Дяволска работа! Когато заминаваше, Альошка не знаеше за малките „посредници“...

Слънцето беше заобиколило къщата и светеше в прашните стъкла; качи се на леглото, за да се увери — Валерик е. Тичаше с малко кафяво куфарче, краката му в къси панталонки бързо се стрелкаха. Стъпка сви рамене, въздъхна и излезе навън. Огледа се, с един скок се качи в гълъбарника.

Едва успя да убеди Верка да се прибере в къщи и там да чака следващата заповед. Като остана сам, облече роклята, скри панталона си в куфарчето и слезе от гълъбарника. Много му беше неудобно с роклята. Умницата Малгоша се бе сетила да му изпрати и забрадка от същия като на роклята плат на бели точки. Наскоро бяха чели как Хък Фин се преобличал като момиче. Степан запомни добре: не трябва да си пъхаш ръцете в джобовете, а когато ти хвърлят нещо в коленете, за да го хванеш, не трябва да ги свиваш, а да ги разтваряш. Така беше написано.

Първото нещо, което направи, бе да извади ключовете от дупката — ужасно неудобно беше да се пъха с пола. Върна се в стрелбището, пренесе всички винтовки от склада в залата за стрелба и ги скри под чувалите с пясък. След това сложи в куфарчето два бойни пистолета, две кутии с патрони, пълнители. Заклучи касата, склада, ключовете сложи пак в куфарчето на Малгоша и излезе.

НАКЪДЕ ДА ТРЪГНЕ?

Степан искаше да се промъкне до района или до военната част, която бе недалеч от шосето. В два часа стигна до автобусната спирка. Нали не знаеше, че рейсовете на автобусите са отменени, че на осем километра от града има пост и не пуска никого. Разказаха му всичко това на спирката. Там възбудени хора шумяха, високо ридаше жена в черна рокля. Върна се някакъв камион, пълен с хора, те се изсипаха долу с викове: „Върнаха ни! Милицията не пуска! Мостът е разрушен!“ Застанала на стълбите на автогарата, касиерката успокояваше хората. Един младеж попита Степан, като го взимаше за момиче:

— Накъде си тръгнала?

— В района, чичко.

Младежът кимна.

— На гости ли?

Стьопка не отричаше — на гости.

Пъхнал ръце в джобовете си, младежът пристъпваше от крак на крак и ядосано пушеше, без да сваля очи от касиерката. Беше висок, с антрацитеночерен перчем. Имаше интересна уста — извита като лунен сърп, така че изглеждаше като усмивка върху бледото му, злобно лице.

— Как се казваш?

— Малгоша — изтърси Стьопка, без да помисли, и заотстъпва, защото младежът сведе очи и промърмори:

— Виж ти, колко си пораснала. Не мога да те позная... — Той изплю угарката. — Я си върви в къщи.

Обърна широкия си гръб и се вклини в тълпата. След секунда антрацитената му глава вече блестеше настрани — седна на една пейка наред градинката и запуши.

Степан започна да се промъква към него, защото младежът му внушаваше доверие. И не беше от ония. Как беше познал ли? Много просто. Те с Малгоша никак не си приличат. Тя е мургава и тъмновежда, а Стьопка — рус и луничав. Човек от *ония*, който познава

Малгоша, непременно би заподозрял нещо нередно, нали Рубченко-„Десантника“ беше предал белезите на Стъопка.

Но непознатия не го свърташе на едно място. Скочи, пак изплю угарката, промъкна се към касиерката и се разкрещя:

— Кога ще направят понтони, кажете точно! Кога? Извикали ли са сапъори?

— Аз съм дребна риба! — пицеше касиерката. — Аз не командувам сапъорите!

— А Беръзовое? — кресна перчемлията.

— Там е кално, кално е! — късаше си гласните струни касиерката. — Кално е, колите затъват!

— Рааазбрано — рече младежът и отново се скри в тълпата.

Степан се надигна на пръсти и видя до перчема му милиционерска фуражка. Младежът енергично се нахвърляше на милиционера. Веднага ги обгради купчина народ. Степан се качи на пейката. Дяволска работа! Рубченко бе успял да се преоблече в униформа. Перчемлията говореше с възкръсналия капитан!

Рубченко хвана младежа за десния лакът. Отстрани изглеждаше съвсем невинно: внимателен офицер от милицията обяснява положението на развълнуван гражданин. Да, изглежда, работата ставаше лоша — оня се хвана за сърцето... Още не беше успял да си свали ръката и Стъопка вече бе изчезнал, такива ми ти работи... Сега всичко бе въпрос на време — рано или късно ще си спомни за лъжливата Малгоша...

Напъха се в пролуката между павилиона „Зеленчуков пазар“ и празните сандъци. Часовникът на автогарата показваше два и петнадесет. Така мислеше, че чак косата му мърдаше. До неизвестния сигнал оставаха по-малко от шест часа. Дори по някакво чудо да успееше да се промъкне до района, до сигнала щеше да остане час, най-много час и половина. Това първо. Второ: Альошка и докторката може би са успели да се промъкнат. Те са с кола и даже с бластер. И трето, той, Стъопка Сизов, хукна към автогарата от страх, от чист страх. Изплаши се от онези, които бяха решили да се отърват от него.

Когато Стъопка започне да се съмнява в смелостта си, нищо не може да го спре. Сега вече знаеше, че няма да замине, даже да му изпратят персонален самолет. Има оръжие. Проникнал е в плановете

им. Има сигурна маскировка и хич не му пука, че е сам и на никого не може да се довери!

— Не ми пука! — измърмори Стъопка. — Пък и на *тях* от мене още по-малко им пука. Ама че дяволска работа! Цяла ескадра на орбита...

Би-биип... — пропя автомобилен клаксон. Пресипнал глас извика:

— Карам до Синия Камък и до телескопа! Безплатно!

До телескопа ли? Стъопка хукна през градинката покрай децата с въженцата и се покатери в камиона — същия, който се бе върнал пред него на автогарата. Засвири вятърът, замяркаха се един след друг млекозаводът, втори микрорайон, училището, универмагът, пощата, синята табела на милицията, къщата със стрелбището. Степан седеше, притиснал куфарчето до гърдите си. Все пак здравата се беше оплел и простото решение, което се въртеше в главата му, се изплъзваше, както се изплъзва от ръцете парче сапун, паднало във вода.

Би-биип... — отново пропя клаксонът и Стъопка хвана решението. Сигнал! Сигнал в двадесет часа — насочващ — ескадра!

Тя чака на някаква орбита, ескадрата, пришълците са там, а тук не са истинските пришълци. Те трябва да подготвят плацдарм и в двадесет часа да изпратят сигнал от „насочващия“. Какво е това „насочващ“? Те самите казаха, че нямат свой „насочващ“. Използват телескопа като „насочващ“. Нали нашият радиотелескоп не е обикновен, той и приема, и предава — разказваха ни, като бяхме там на екскурзия. Може да приема радиоизлъчвания от Космоса и може да управлява полета на космически кораби. Да ги насочва към целта. Насочващ, разбирате ли? Хипнотизираните действуват като преден десант и в двадесет часа ще изпратят на истинските пришълци сигнал: плацдармът е овладян. По лъча на нашия радиотелескоп лъжливите пришълци ще могат да насочат и хиляда кораба и те съвсем спокойно ще си кацат край нашето градче! Сега нямаме даже телефон, като в каменния век! Корабите ще си кацат и никой нищо няма да знае.

„Онези направо трепереха, като говореха за телескопа — мислеше си Степан. — Когато Петоъгълника каза: «Не взимаме свой насочващ», Китариста направо изкрещя... Те и Тугарино са го избрали заради телескопа...“

Над Степан се наведе някаква добродушна лелка, която носеше в една кошница писукащи пиленца, и попита:

— Момиченце, ти от тиф ли си боледувало? — Той не отговори, а тя високо се завайка: — Аз такава майка бих я пратила да чисти риба, а не деца да възпитава!...

Някой се засмя и попита защо пък да чисти риба, а лелката кудкудякаше, че момиченцето е остригано, бледо и си бърбори несвързано, а да чистиш риба не е като да възпитаваш деца. Оказа се, че забрадката на Малгоша се въргаляше на пода и лелката с пиленцата я завърза на главата на Стъопка „модерно“, под брадата — едва не го удуши.

— Хеликоптер, хеликоптер! — извика някой.

Наистина! От юг, откъм районния център бръмчеше зелено водно конче и Стъопка едва не падна от камиона, който бе забавил ход, за да може шофьорът и всички пътници да се полюбуват.

У-ру-ру! Хеликоптер, военен! Значи докторката и Альоха са се промъкнали и сега вече ще се сложи ред!

Забрави, че през Беръзовое биха могли да стигнат до районния център едва след половин час, и крещеше „у-ру-ру!“, докато хеликоптерът кацаше на совхозното пасище, издухвайки купчинките миналогодишен фий. Едва бе кацнал, когато от близката горичка се измъкна газката на градския съвет и плътно се приближи до хеликоптера под бавно въртящия се винт. Виждаше се как брезентовият покрив на газката се люлее; камионът със Стъопка минаваше съвсем наблизо до мястото на кацането.

От тумбестата кабина се измъкнаха двама — военен и цивилен. Двама местни ги посрещнаха между машините. Стъопка не можа да види посрещаните — пречеше му колата.

Добре виждаше пристигналите: майор, пристегнат в кръста, с едро, красиво лице, а цивилният — немного висок, с ефектна, блестяща, прошарена коса, в елегантен тъмносив костюм и с началническа осанка.

Всички се насладиха на срещата, камионът забибитка и за петдесети път през този безкраен ден Стъопка видя проклетия жест — с двете ръце за сърцето, — двама души, четири ръце...

Сви се в ъгъла си. Двама души, още двама. Изведнъж го обзе безнадеждно отчаяние. Всичко ставаше толкова лесно, толкова

спокойно... Превземат ни без нито един изстрел. Екипажът на хеликоптера сигурно нищо не е забелязал: докараха пътниците, където им беше заповядано, и — бр-р-р! — забръмчаха обратно. Онези биха могли да завладеят и хеликоптера, но кой знае защо, не пожелаха. Смилиха се. От всички зрители само четиринадесетгодишното момче разбираше това. То пътуваше към телескопа и на коленете му имаше куфарче с два пистолета и стотина патрона към тях. Само това. Нищо друго.

ВЛИЗАЙ!

— ... А какво удоволствие беше да изпием по чашка и да си замезим със зелен кочан!...

След Синия Камък камионът остана празен. Единственият пътник, който правеше компания на Стъопка, бе малко синеоко старче, изправено, с високо, изпъкнало челце и смешна уста. Долната му устна бе извита на кравайче, като на Валерка, когато се кани да ревне с цяло гърло. Стъопка не го познаваше, защото старчето беше от село и направо оттам бе отишло да се наеме като пазач на телескопа. По пътя от Синия Камък разказа как по-рано, на село, бил много як, как и двете войни не могли да го огънат, а седящата работа така го съсипала, че четири седмици лежал в районната болница. Целият почервеняваше от смях, когато си спомняше как „храната непосредствено до леглото ти я карат на гумени колела“. И му забранили да пие и пшенично вино, и леко вино, и даже бира...

Така си бърбеше той, пулеше веселите си очи, а Стъопка си мислеше за своето и изглеждаше, че изобщо не го слуша. Но когато старчето попита защо „мадмазел“ отива на телескопа, Стъопка изведнъж изтърси:

— Нося пакет, дядо.

— Много си делова — отбеляза старчето. — За кого е пакетът?

— За Вячеслав Борисович Портнов — отново изтърси Стъопка.

— Голя-я-ям човек! — възхити се спътникът, но на подвижното му лице се мярна нещо иронично. — Голя-я-ям... Не пие!

Изглежда, иронията се отнасяше за последната забележка към характеристиката на Вячеслав Борисович. В главата на дядото изобщо не можеше да се побере как здрав, млад и „голям“ човек по собствено желание се отказва и от пшенично вино, и от леко вино, и даже, както се говореше, от бира.

— А какво има в пакета?

— Не зная — каза Стъопка. — Моята работа е да го предам.

Разчиташе, че дядото, като пазач, ще го заведе при Портнов. Несъмнено старчето не беше от онези — смееше се весело, тънко,

звънливо и много комично отваряше голямата си уста с едри, черни зъби. Онези се смееха грубо, късо. Сякаш лаеха.

— Ще го предадеш, ще го предадеш, ей сега ще го предадеш — бърбеше спътникът му. — Може да се каже, вече стигнахме... Постовият ще позвъни, Портнов ще изпрати на портала Зойка, секретарката, ще получиш шоколад — и айде... Михалич! — закреця още от камиона на постовия който стоеше пред портала. — Михалич, тука мадмазел носи пакет за Портнов.

Стъпка бе забил очи в носовете на обувките си. Добре се натопи! Разбира се, нямаше никакво намерение да даде куфарчето с оръжието на някого от онези. Искаше, представяйки се за куриерка, да се промъкне при Портнов, а най-добре при професор Бистров, директора. А сега какво? Да каже, че се е пошегувал, тоест тя се е пошегувала и няма никакъв пакет? Или да настоява да го заведат при Портнов?

Седя в камиона, докато шофьорът не го изгони. Скочи. Пистолетите изтракаха в куфарчето. Дядото, спътникът му, припряно се отърсваше. Охраната пред портала басово рече:

— Помислих, че си довел внучката си. Здрав ли си?

— Е-е! Имаше си кучето къща... — занарежда старчето.

— Пак ли пусна плочата — прекъсна го постовият. — Върви в дежурната стая, Прокофиев... Ще ти прочетат устава... новия. Ха-ха!

Вероятно Стъпка бе преbledнял: много добре знаеше какъв „устав“ ще прочетат на веселото старче в дежурната стая. Постовият няколко секунди го разглежда с мрачен интерес.

— Какво носиш?

Стъпка не отговори, печелеше време.

— Я да видя — постовият протегна ръка към куфарчето.

Стъпка отстъпи две крачки.

Постовият се усмихна, наведе глава и заразглежда момиченцето. Стъпка решително издържа погледа му. А хвани ме де, опитай... Михалич сви рамене, изплю се и махна с ръка към портала:

— Тичай наляво, към лабораторния корпус, по стълбата на втория етаж и наляво до края.

Стъпка тръгна. През портала и наляво по чистата бетонна пътечка, по размазаните линии на сенките, падащи от стоманените подпори на телескопа. Вървеше с тая проклета пола и не можеше да си

пъхне ръцете в джобовете, а отзад, от портала, го гледаше мрачният Михалич. И не се знаеше какво го очаква занапред. Онова неизвестно нещо, което може да хипнотизира хора за част от секундата, владее бластери, зелени радиостанции — „голи охлюви“, и всякакви такива дяволии, много лесно, мислеше си Стъопка, много лесно би могло да проследи всяка негова стъпка, да разбере какво носи в куфарчето и нарочно да нареди да го пуснат.

Ето я сградата. Още две крачки и ще мине от едната сенчеста ивица в другата. Ето я сградата и вратата. Влизай! Откога си мечтаеш за по един пистолет в дясната и в лявата ръка — влизай! Умееш да стреляш с лявата, да стреляш и да улучваш. Искат ли ти се да стреляш, Степан? Не свивай към входа, върви направо, покрай хълма, към оградата... Нямаш никакво желание да стреляш, нали?...

Влезе. Зад стъклената врата мекият изкуствен килим напълно заглушаваше стъпките. По стълбата като река се стичаше мека пътека. Стъопка се изкачваше с усилие, сякаш плуваше срещу течението. В сградата беше тихо и безлюдно, тишината звънеше в ушите. Празният коридор гледаше към Степан с блестящите очи на лампите си. Малкото врати бяха дебело тапицирани с кремава изкуствена кожа.

Табелките висяха наклонено върху изпъкналата тапицерия: на Стъопка му блестеше, беше нисък. Повдигаше се на пръсти, за да прочете: „Р. А. Липилиен“, после: „З. Б. Кротова“ и ето „В. Б. Портнов“.

Степан се огледа. Стори му се, че невидимите пришълци-хипнотизатори висят над вратите като въздушни балони и го гледат с невидими очи. И за да се спаси от невидимите очи, дръпна вратата и се озова в тъмно, тясно коридорче. Напълни гърдите си с въздух, блъсна втората врата и се намери в кабинета, срещу бюрото.

МИСЛИТЕ СИ, ЧЕ НЕ МОГАТ ДА ВИ УБИЯТ

— Здравей, здравей! — Портнов се усмихваше и кимаше, надзъртайки иззад настолната лампа. — При мене ли, момиченце?

Ослепителното слънце светеше в стъклената стена на кабинета. Стъопка присви очи.

— При мене ли? — повтори Портнов, Понадигна се, погледна куфарчето.

Стъопка кимна — гласът му беше изчезнал.

— Е, казвай...

Стъопка бързо приседна на стола отдясно на вратата, сложи куфарчето на коленете си, откряна го. Все още усмихвайки се, Портнов постави върху бюрото плоска зелена кутийка, колкото табакера. Същата кутийка Китариста бе приближил до вратата на стрелбището. Стъопка я позна, но вече нямаше време да се плаши. Задържа капака на куфарчето с лявата си ръка, с дясната напипа дръжката на „Макаров“, извади го и предупреди:

— Спусъкът е с „шнелер“^[1], стрелям без предупреждение... Ръцете!

Ръцете на инженера безжизнено се отпуснаха върху бюрото. Сивите безжизнени устни проговориха:

— Пистолетът не е играчка за момиченца. Дай го тук.

— Тая няма да я бъде... Оставете онова нещо на мира!

Ръката се отмести от зелената кутийка. Инженерът дълбоко въздъхна, бузите му сякаш се позачервиха.

— Играеш си на разузнавачи, а, дете на века? Всъщност какво искаш?

— Почакайте — каза Стъопка. — Първо, ще ви кажа само това. И не забравяйте за „шнелера“! (Онзи кимна внимателно.) Зная, че си мислите, че не могат да ви убият. Че ще оживеете, нали?

— Ти си луда — прошепна инженерът. — Бъркаш нещо.

— Нищо подобно. Нали разбирате, че от такова разстояние главата ви ще се пръсне на парчета...

Инженерът пак кимна и присви очи. Стъопка си помисли, че не трябва да му разправя за оживяването.

— Да предположим, че разбирам — проговори Вячеслав Борисович. — И после? Откъде ти дойде на ум, че не могат да ме убият?

— Това не ви засяга. Вие трябва да извадите от строя телескопа.

— Защо?

— Вие знаете.

Инженерът се усмихна:

— Може ли да се почеша по врата? Не може... Е, да приемем, че съм се почесал. Та как според тебе ще извадя телескопа от строя?

— Все ми е едно как.

— Разбери, дете на века. Да предположим, че съм се съгласил и съм тръгнал към апаратната с тояга в ръка — да чупя и да троша. Тогава и ти ще тръгнеш заедно с „шнелера“ си, иначе просто ще те заключат отвън. Така ли е?

Стъопка мълчеше.

— Така е. А пред входа на апаратната и на още някои места има въоръжена охрана. Нашето поведение ще й се стори малко странно. Тук не е прието началството да ходи пред дулото на пистолет. И то с „шнелер“. Та по-добре ми дай пистолета и си върви по живо, по здраво...

„Възрастните съвсем за нищо не ни имат — мислеше си Стъопка. — Този даже хипнотизиран не е поумнял. Не вярва, че момиче може да го опушка. Ама наистина, как ще развали телескопа? Това не ти е ей така, да пъхнеш жичка в контакта.“

— Все ми е едно — каза той на глас. — Вие сте инженер. Така че, мислете. Аз ще броя до десет, после ще изпразня целия пълнител в главата ви. Така че, мислете.

— Едно...

Бързо се наведе и без да сваля очи от Портнов, остави куфарчето на пода. Изправи се, стана. Роклята силно се врязваше под мишниците и беше ужасно да гледаш пред себе си лицето на човека, в когото ще се наложи да стреляш — ето какво чувствуваше Стъопка. Той броеше:

„Четири... пет... шест...“ и се приближаваше все повече, и гледаше в неподвижните, странно блестящи очи на инженера. Когато спря пред самото бюро, преброи „осем“ и изведнъж усети, че умира.

... Имаше чувството, че току-що е произнесъл „осем“. Кой знае защо, се въргалаше по гръб, със затворени очи, с глава, обърната наляво. Поотвори очи — до главата му стояха крака в светли панталони.

Вячеслав Борисович стоеше над него. В дясната си ръка държеше пистолет — за дулото. Дяволска работа! Това беше пистолетът на Стъпка! Изглежда, току-що беше минал в ръцете на инженера. Стъпка, без да му мисли, се хвърли, за да го хване за дръжката, но Портнов отскочи — лицето му беше сиво, а очите разширени от уплаха; неумело хвана пистолета за дръжката, изпъна ръка и натисна спусъка. Ударникът изщрака. Засечка.

Стъпка не се изплаши, когато дулото се втрени в очите му. Светът му изглеждаше неистински. Сигурно и на обърнатият нагоре с краката бръмбар му изглежда такъв. Стъпка седеше и безпомощно гледеше инженера. А той, без да изпуска от лявата си ръка зелената кутийка, издърпа затвора на пистолета, надникна в патронника и сви рамене:

— Не е зареден, разбира се... Стражари и апаши!

Не е зареден, дяволска работа! Разбира се, той зареди само единия пистолет, после забрави и в ръката му е попаднал точно празният! Зареденият е в куфарчето. Това му бе спасило живота.

Инженерът въздъхна. Лицето му порозовя и устните му се изкривиха в привычната усмивка. Пъхна пистолета в джоба си, измери Степан с поглед и промърмори:

— Нима комонс?

Тръгна към бюрото. Спря. И сякаш реши — вдигна кутийката, дръпна нещо в нея и отново, за трети път през този ден. Степан изпита смъртна мъка и смъртно безпаметство и за трети път се свести.

Повдигаше му се и много му се искаше да плаче. Пак лежеше по гръб. А инженер Портнов седеше зад грамадното си бюро и го гледеше.

— М-муцуна! — каза Степан. — Ти! Муцуна! Фашист! Предател!

Лежеше и ругаеше Портнов, омразата го притискаше към пластмасата на пода.

— Предател, предател, предател!!!

— Е де, е де — рече Портнов. — Моля, без тежки изрази. „Фашист, предател...“ Кой при кого се появи с оня, как беше, „шнелера“? Лежи си, не ставай. Подът е мръсен, ама... — изхъмка. Личеше, че е в пълно недоумение и поглеждаше към Степан със страх. — Впрочем, стани. Не те виждам през бюрото.

— Какво искахте да направите с мене? — яростно изкрещя Степан и скочи.

— Трябва ли да знаеш, това е въпросът! — Инженерът го държеше под прицела на странното си оръжие. — Това е въпросът... От друга страна, вече знаеш прекалено много. А? Нали така е прието да се казва? (Стъопка мълчеше.) На два пъти опитах да прехвърля в тебе Десантник и на два пъти ти не го прие. Макар че „посредникът“ е поставен на пълна мощност...

Стъопка изведнъж попита:

— Това „малък посредник“ ли е?! А какво означава да прехвърлите в мене Десантник?

— О, всеобща образованост — измърмори инженерът. — О, чудеса на Вселената... Ти наистина прекалено много знаеш. Къде е Степан? Казвай!

— Кой Степан, чичко? — попита Стъопка. Тогава инженерът взе телефонната слушалка, затисна я между рамото и главата си и започна да почуква по вилката. В свободната си ръка държеше зелената кутийка на „посредника“. А Стъопка изведнъж се изпоти. Разбра, че сега Портнов ще извика някого, може би веселият дядо-пазач, и ще заповяда да отведат момичето и да го пречукат. Но внезапно осъзна, че Портнов не е могъл „да прехвърли в него Десантник“ или както Стъопка наричаше това, да го хипнотизира. И поради това не е могъл да узнае какво още има в куфарчето. Не знае за втория, заредения пистолет...

Портнов сърдито духаше в слушалката, като здраво стискаше „посредника“ в ръка. Куфарчето, леко отворено, беше на две крачки от Стъопка. Езичето на ключалката се беше подвило навътре и не бе позволило на капака да се затвори.

Стъопка прецени разстоянието. Инженерът, извил очи, набираше някакъв номер. Стъопка скочи, блъсна капака... Блесна синята дръжка, той я грабна и стреля наслуки, като едновременно натисна и спусъка, и

предпазителя. Бу-ум! Бу-ум! — изтрещяха стъклата. Първият куршум разби слушалката на парчета, вторият отлетя настрани.

Инженерът изпусна слушалката и затвори очи. Стъпка омекна. Стори му се, че черепът на инженера се е пръснал на бели парченца. Провървя му — бе улучил слушалката... Приблужи се до бюрото, като едва дишаше, и извади „посредника“ от голямата слаба ръка. Кутийката беше тежка. От едната страна имаше малка вдлъбнатинка, от другата — два конца, дълъг, и съвсем късичък. С малки топчета накрая.

— Ама че работа... — прошепна Степан.

Точно тогава Вячеслав Борисович отвори очи. Беше леко контузен — бузата му бе одраскана от парченцата пластмаса. Втренчи се в кутийката в ръцете на Стъпка и тихо, с пресеклив глас проговори:

— Дай ми го... Дай ми го... Ще се взриви!

— В никакъв случай — каза Степан, без сам да си вярва.

Инженерът го гледаше с ужас. Беззвучно мърдаше сивите си устни.

— Ама вас ви е страх от мене — рече Степан.

— Дай го! — Гласът беше сподавен, пресипнал. Степан вдигна „посредника“, премери дължината на двата конца. За да включи „посредника“, както седеше зад бюрото, инженерът би трябвало да дръпне дългия конец. Късият бе малък. Защо има два конца? Сам не си вярваше. Само виждаше, че онзи примира от ужас, а и нямаше защо да бърза със стрелянето. И дръпна късия конец.

Кутийката стана по-тежка. Инженерът затвори очи.

Нищо друго не се случи.

Стъпка отстъпи, блъсна се в стола. Седна. Краката не го държаха. Пистолетът подскочаше в ръката му. Би трябвало да заключи вратата, помисли си. Отвън можеха да чуят пукотевицата, макар че вратите са две и едната е тапицирана. Само че откъде да вземе ключ?

Портнов се размърда и замърмори, без да отваря клепащи:

— Защо колетът ми е при вас?... Какво? — Изведнъж погледна Стъпка с прояснени очи: — При мене ли, момиченце? Заспал съм. Странно...

Стъпка имаше чувството, че всеки удар на сърцето му го блъска в облегалката на стола. Нима бе успял? Ох, нима бе успял?

— Стига сте се престрували — промърмори. — Няма да ви помогне.

Инженерът прокара ръка по бузата си и погледна окървавените си пръсти. Вдигна счупената слушалка, разгледа я, закрепил я някак си върху апарата. И изведнъж забеляза пистолета в ръката на Стъопка, започна да разглежда ту слушалката, ту пистолета. Огледа се, откри дупките от куршумите в стената, сви рамене.

Ако се преструваше, правеше го много артистично. С крива, безумна усмивка избърбори:

— Не би ли могла следващия път да ме будиш по-деликатно?

— Не се преструвайте — още веднъж рече Степан.

Вячеслав Борисович затвори очи, отвори ги, намръщи се строго и помоли:

— Слушай, момиченце, ако ти трябва нещо от мене, скрий някъде патлака си. Аз пред дуло не разговарям.

Степан изведнъж се сети как да го провери. Постави „посредника“ на стола и заднишком отстъпи към прозореца.

— Искате ли да се хванем на бас, че ще го улуча от първия изстрел?

Без съмнение, предишният Вячеслав Борисович би се изплашил страшно за скъпоценния апарат. А този, обратно, оживи се и предложи:

— Бухай целия пълнител, дете на века! Залагам тази писалка, че няма да улучиш повече от един път. — И за по-голяма искреност чак опули очи.

Както си стоеше, Стъопка седна. Подействувало е, значи. „Посредникът“ е подействувал в обратна посока! А през това време инженерът отвори уста, бръкна с пръст и извади отвътре зеления „гол охлюв“. Тъжно го погледна и промърмори:

— Да не би още да спя, а? Защо си ми пъхнала в устата това? Сръчно момиче си, но въпреки всичко няма да улучиш, хващам се на бас.

Тоест, продължаваше да хитрува, за да може Степан да изстреля целия пълнител в „посредника“ и пистолетът да стане безопасен. Но ако не се преструва, значи не помни нищо от момента, когато са го хипнотизирали.

Стъопка се боеше да повярва в късмета си. Неизвестно още колко би се колебал, но инженерът извади от джоба си втория пистолет и

така се стресна, да ти е драго да го гледаш! Пребледня и хвърли пистолета, а Стъопка го досмеша, че човекът не се бе изплашил от оръжието в чуждите ръце, а пък се шубелиса, като го намери в собствения си джоб. Стана му смешно, рукнаха му сълзи и като се давеше с тях, забърбори:

— Вячеслав Борисович, Вячеслав Борисович! — А пък инженерът седеше до бюрото и го гледаше с отворена уста.

[1] шнелер — устройство към спусковия механизъм на огнестрелно оръжие, което позволява да се проведе изстрел с минимален натиск върху спусъка — б.пр. ↑

СТЪОПКА ПОЛУЧАВА ИНСТРУКЦИЯ

Въпреки всичко положението си беше отчайващо. Всеки момент можеха да се появят другите хипнотизирани — Стъопка не се съмняваше, че всички тукашни сътрудници са от онези. Биха могли да се появят или заради шума, или просто по работа, можеха да извикат Портнов и по „голия охлюв“. А Вячеслав Борисович нищо не помнеше. За него времето беше спряло в милиционерската барака, а се бе събудил на бюрото си. Той абсолютно нищо не знаеше. А отгоре на всичко — преоблеченият като момиче Степан, пистолетите, одрасканата буза и главата, която бучи след контузията...

— Вячеслав Борисович, аз ви разхипнотизирах! — крещеше Стъопка.

Вячеслав Борисович го избиха едри капки пот, кой знае защо, замрънка нещо с тънък глас:

— За болните, живеещи в селището, са организирани потилни стаи с такса за потене на едно легло 50 копейки.

— Какви стаи? — попита Стъопка.

— Потилни, какви други? Момиченце, за бога, какво означава този сън?

— Аз не съм момиче — изтърси Степан. — Това не е сън, а пришълци.

— А! Разбира се, разбира се, бях забравил — кротко каза инженерът. — Разбира се, пришълци! И трябва да се съобщи за тях на когото трябва, нали? Да, ама телефонът, така... А пък аз, колко жалко, проспал съм пришълците... Как изглеждат? Ти, значи не си момиче?

Стъопка смъкна забрадката от главата си.

— Аха... — Очите на Вячеслав Борисович пак се събраха на носа. — Наистина си бил момче... Е, ще вървим ли да разкажем за пришълците?

Стъопка притича до него:

— Вячеслав Борисович, не съм изперкал, честна дума! Разберете, вие не сте спал, вас пришълците ви хипнотизираха в

бараката! Помните ли? А аз ви разхипнотизирах с това нещо... Ето това е техният апарат за хипнотизиране, само не дърпайте конеца.

За всеки случай държеше „посредника“ в ръката си.

— В бараката, точно така... — промърмори Портнов. Личеше, че се мъчи да си спомни и не може. Каза:

— Точно така... Заведоха ме в бараката, но бих искал да зная какво е станало по-нататък? Откъде знаеш за бараката?

— Бях от другата страна на стената, гледах. Те бяха сложили в бараката „посредник“, с който хипнотизираха! Първо вас, после шофьора ви, а после вие взехте „малкия посредник“ и заминахте. Не помните ли?

— Не помня — рече инженерът.

Погледът му блуждаеше по бюрото, търсеше да се закачи за нещо, да си спомни каква да е глупост, да запълни макар и с дреболия четиричасовата дупка в паметта си. Пак се изпоти, сякаш се бе къпал, но вече не говореше за „потилни“ стаи.

— Те хипнотизират — шепнеше Стъопка. — Те вече всички, всички — и от милицията, и от пощата, и от градския съвет... Искат да изпратят сигнал по вашия телескоп до корабите си на орбита в осем часа вечерта. Наричат телескопа „насочващ“, разбирате ли? Не дърпайте!! — Прибра кутийката.

— Какво?! — извика инженерът. — В двадесет часа?! — Найсетне погледът му се хвана за нещо на бюрото. — Как се каваш? А-а, Степан? — Вдигна календара от бюрото, повъртя го, остави го. — Това, малкото, какво е?

Стъопка започна да му обяснява: радиостанция, такава, която се залепва в устата, на „твърдото небе“. А с това нещо може да се хипнотизира човек, той само ще притисне ръце до сърцето си и готово! Но пак с него може да се действа и в обратна посока — ако се дръпне късото конче — и той, Стъопка, точно така бе освободил Вячеслав Борисович от хипнозата. Те наричат това нещо „малък посредник“...

Разказваше бързо, не много свързано, защото всяка секунда беше скъпа. Дяволска работа! Портнов излезе много странен човек. Като разбра, че самите пришълци никъде не са видени, изведнъж се засмя и извика:

— Правилно! За какъв дявол да мъкнат със себе си тленните си тела из Космоса, като може да се ограничат само със съзнанието? Браво!

Скочи, затича от прозореца към стената, пак към прозореца, почука по стъклото и промърмори с неясна интонация — нито зла, нито весела:

— А? Проблемът за контакта! Първо ти ме повози, после аз ще те поюздя...

— Вячеслав Борисович, по-бързо, трябва... — напомни му Стъопка.

— Да, да, измислих нещо... — Обърна се, с един скок се озова при бюрото и със същото неразбираемо изражение на лицето погледна Стъопка. — Ще приемем, че приятелят ти не е стигнал до града. И че отговорността за съдбата на Земята се е стоварила върху нашите крехки рамене. Почини си пет минути... — И започна бързо да пише в големия бележник. — Сега ще измислим нещо интересничко за тях... Палавници! Насочващ им притрябвал... Така да се отнасят с благородния инструмент!

Степан гледаше през рамото му. Той бързо написа отгоре на листа: „Инструкция как да се повреди телескопът“ — и веднага задраска написаното. Стъопка мислено одобри поведението му: не биваше да се говори на глас за диверсията. Ако подслушат това — няма да се размине... Сигурно вече за десети път си спомни разговора, който самият той бе подслушал, скрит под кожуха на Сур. Как изръмжа Кисельов, когато Рубченко понечи да каже нещо за телескопа: „Спомни си за разпрашителя!“

Поклати глава. Тоя „разпрашител“ трябва да е дяволски страшно нещо — след тези думи цялата компания изплашено млъкна. Приятно му беше да си мисли, че и те се страхуват. И тогава Стъопка видя в настолния календар името си, написано с дребния, остър почерк на Портнов.

Пишеше:

„1. Степан Сизов, 1,5 м, набит, коса — светлоруса, очи — сиви, лесно преbledнява, късо подстриган, 13–14-годишен.

Да бъде сигурно изолиран за акселерация или +.
2. Завърш. на подготовката 19,40.“

— Охо, моите белези — рече Стъпка. — Това сте го писали под хипноза, нали? (Инженерът си промърмори нещо неразбрано под носа.) А кръстчето за какво е?

Писалката безшумно летеше по хартията и без да спира нейния бяг, инженерът отговори:

— За вечна памет. Ясно ли ти е? Тогава завържи по-добре забрадката, нали си момиче... — Посочи с ръка наляво, в ъгъла.

Ъгълът беше ограден със завеска. Вътре имаше умивалник и огледало. Стъпка въздъхна и си изплакна ръцете — прекалено мръсен беше за момиче. Избърса се със служебната кърпа и си завърза забрадката. Направи си презрителна гримаса — истинско момиче, чак да ти призлее. Обезпокоен изскочи от ъгъла, дотича до вратата... В коридора — никакво движение. Ако онези подслушват, отдавна вече щяха да са тук. А след изстрелите — положително. Впрочем „голият охлюв“ не би могъл сам да чува — за да разговарят, онези лягаха и си затваряха очите.

Вячеслав Борисович още пишеше. От прозореца не се виждаше нищо интересно — прашните брези стояха неподвижно, а телескопът и порталът бяха от другата страна, зад ъгъла. Някаква машина монотонно чукаше. Стъпка се сети за оръжието и зареди и двата пистолета. Добави в единия липсващите два патрона, а във втория сложи цял пълнител. Поколеба се, но постави „посредника“ на бюрото. Вячеслав Борисович шумно откъсна листа от бележника и каза:

— Дай и на мене една играчка. Благодаря. — И с отвращение пъкна пистолета в джоба си. — Страхувам се, че ще ми потрябва още преди залез слънце. „Посредника“ ли оставяш, правилно... Ето, на... — Подаде му изписания лист. — Ще го прочетеш, като излезеш от портала, на скришно място. Скрый го добре. И хайде, дим да те няма оттука. Съветвам те на първо време да пъкнеш играчката в пазвата си — в листа ще видиш докога. Седи си някъде на скрито, по-далеч оттука, не се мяркай пред очите на хората. Имаш ли часовник? Вземи този. Точен е.

Стъпка сви рамене, но взе часовника.

Дяволска работа! Никак не му се искаше отново да остава сам! Мрачно сгъна листа, пхна го в деколтето на роклята. Изведнъж Портнов каза:

— Знаеш ли кой съм аз? Надувенна жаба.

— Какво?

— Надута жаба, на сръбски. Съвсем забравих за Благово!

Той радостно се усмихна и Стъпка разбра, че няма нужда да отива никъде. Честна дума, това беше чудесно!

ХИТРОТО ШИВАЧЕ

Вячеслав Борисович прибираше счупения телефон и си мърмореше:

— Хубаво е да си мравка — колективна отговорност... Тичай си по ръба на чинията и си въобразявай, че държиш курс към Полярната звезда.

Стьопка вежливо се усмихна. Инженерът поясни:

— Мравката се носи по кръга, а си въобразява, че тича направо. Няма да стоя в уютния кабинет — ще се разтичам... Моят номер май беше Ъгъл единадесети?

— И какво?

— Това, че съм от началниците. Над мене са само Линията и Точката. Разбра ли?

— Ъхъ — каза Степан. — Точно така! Петоъгълниците не ги имат за нищо. Е, и после?

— Ще им направим една потилна стая — рече Портнов и се наведе към бюрото. — Зоя! Зоечка! Ехо!...

Секретарската уредба се обади:

— Слушам, Вячеслав Борисович...

— Зоечка, колата. Нека Леонидич само да я докара, аз ще шофирам. По-бързичко... — Отпусна копчето и намигна. — Да вървим при сантименталния боксьор, мравчице.

— А инструкцията?

— Дръж я за всеки случай. Отиваме при един умен човек, Стьопа. Не глава, а трактор. Двамата с него ще можем да свършим нещичко... ако е чист.

— А защо е сантиментален боксьор?

— Такъв си е — каза Вячеслав Борисович. — Ще го видиш. Вече три денонощия седи заключен и мисли тъжните си мисли. Физик теоретик е. Ето я колата...

Шофьорът не забеляза Степан и започна:

— Ъгъл единад...

— Млък! Вие ще останете... хм... Пьотър Леонидович. Ясно ли е? Сядай, Маша! — Това на Стъопка. После отново се обърна към шофьора с висок шепот: — Вика ме Ъгъл трети...

— Ама ще блъснете колата! — жално се усмихна шофьорът.

— Да върви по дяволите тая каруца — отговори Портнов и много истински зацвили, преструвайки се на хипнотизиран.

За трети път през този ден Стъопка пътуваше с кола. Вячеслав Борисович наистина беше слаб шофьор — вкопчи се в кормилото и изпъна шия. Но не блъсна колата, а доста плавно я спря пред входа на общежитието на инженерно-техническия персонал на млекозавода.

— Кисельов живее тук — предупреди Стъопка.

— Мислиш, че е доближил „посредника“ до ключалката на моя приятел ли?

— М-м...

— Ще проверим — каза Вячеслав Борисович. — Твоите подопечни различаваш ли ги на око?

— Засега още не — каза Стъопка.

— Прадядо му е бил от духовниците, поп — разказваше инженерът, докато се качваха по тясната стълба. — В семинарията са им давали нови фамилии, по-благозвучни...

Вячеслав Борисович се беше поизплашил и за да си придаде малко смелост, разказваше за благозвучните фамилии. Стъопка си помисли: нищо, ще свикне. Вървеше и запомняше пътя. Отбеляза, че в общежитието има две стълби. Че освен централния вход — откъм улицата — има два входа към двора, направо от долния етаж. Че на третия етаж на много неудобно място стои червен сандък с пясък, в който, тичайки, лесно можеш да се спънеш. Ето го и петия етаж. Коридорът беше празен. В голямата кухня звънко разговаряха жени. Като размахваше кърпа за лице, притича момче с дълги футболни шорти.

— Стая шестдесет и осем — рече Портнов. — В къщи си е.

В ключалката се виждаше крайчето на ключа, пъхнат отвътре.

— Почакай тук — прошепна инженерът. — И внимателно, внимателно...

Стъопка притисна гръб към стената до вратата. Момчето с кърпата вече се бе скрило в умивалнята. Инженерът почука.

— Благово! Отваряй, хитроту Шиваче^[1] дошло!

Изад вратата отговори тих бас:

— Махай се.

— Отваряй, ти казвам! Получихме новия „Нейчър“!

Ключалката щракна.

— Пак ли сензация? — попита басът.

— Тук е красива местност — бързо проговори инженерът.

— Какво-о? — учуди се басът. — Сла-авка, ама ти на човек не приличаш!... Влизай. Искаш ли кафе?

Вячеслав Борисович хвана Стъопка за рамото и го блъсна през вратата покрай домакина.

Той беше огромен, широкоплещест, много красив мъж. Голям като гардероб, целият от кафяви мускули. Бицепсите му — всеки колкото главата на Стъопка. Златна коса. Слънцето немилостиво грееше през прозореца и домакинът беше по шорти и джапанки. Със съжаление огледа Степан и тихо попита:

— Случило ли се е нещо с нея? Пари ли ти трябват?

— Тук е красива местност... А?

— Какво ти става, подиграваш ли ми се?

— Добре — рече Портнов. — Щом е така, налей ми кафенце. Това е Машенка, и на нея ѝ налей кафенце.

— Е, ама знаеш ли, Шиваче... Това вече на нищо не прилича!

— Прилича, Благово — каза Вячеслав Борисович. — И сензация има. Зелените човечета са пристигнали на планетата на име Земя.

[1] Буквално Портнов означава Шивачев. Прави се връзка с приказката на братя Грим „Храбрият шивач“ — б.пр. ↑

САНТИМЕНТАЛНИЯТ БОКСЬОР

Стъпка пиеше студено кафе с бисквити и слушаше.

Отначало разбра, че учените са нарекли чуждопланетяните „зелени човечета“. Още по-рано, преди. Отдавна предполагали, че такива жители трябва да съществуват, и за по-голяма изразителност им дали това прозвище.

После Стъпка разбра, че огромният почернял младеж се страхува — лицето му даже под загара пребледня.

„Колко му е да се изплашиш“ — помисли си Стъпка. И тогава разговорът стана неразбираем и изглеждаше, че е тръгнал в съвсем друга посока. Благоволин попита:

— Значи транспортират чиста информация? — Внимателно пипна „посредника“ върху масичката.

— С някакъв субстрат. Сте... Маша казва, че това нещо е станало по-тежко, когато са ме... как да кажа?

— Реверсирали. Много по-тежко ли?

— Малко — рече Степан.

Домакинът се обърна към него:

— Аха! Малко... А в грамове?

Стъпка сви рамене. Благоволин още един път докосна „посредника“.

— Колко ли са вътре? Стоят си и чакат... Колко са, Шиваче?

— Ще го отворим и ще видим — мрачно рече Вячеслав Борисович. — Ще им се порадваме.

— Май не си струва. А ми се иска, Шиваче... Да го сложим на аналитичните везни и да дръпнем кончето...

— Сложи го — каза Вячеслав Борисович. — Сложи го в джоба ми и повече не го пипай, познавам те аз.

— Че кой ще стои вътре? — попита Стъпка. — Нали е хипнотизатор.

— Наистина, кой ли ще вземе да стои вътре? — промърмори Благоволин.

— Пришълците — сериозно обясни Вячеслав Борисович. — По-точно техните разуми, личностите им, разбираш ли? Е, съдържанието на мозъците им, ако така ти е по-ясно.

— На кого обясняваш, Слава... Ей там има книжка с картинки, тя е точно за нейната възраст.

— Машенка е човек и половина — рече Вячеслав Борисович. — Тя си има свои сметки със зеленичките. — И попипа драскотините по бузата си.

— Е, нека седи тогава, щом е човек и половина... Значи транспортират чиста информация. Прав бях. Помниш ли нашия разговор за кембриджките наблюдения?

— Митка, винаги съм те смятал за голям човек. Точно така е. Даже това, че цивилизациите с ядрена енергия не оцеляват, самоизгарят се.

— А! И затова ли стана дума? Кога?

— Маша, повтори — каза Портнов.

— „Гнусно оръжие — промърмори Стъпка. — Щом тези диваци го измислят, веднага го пускат в действие и унищожават целия материал.“ А какъв е този материал? Уран ли?

— Ние. Диваците. За тях ние сме материал. Добре. Дмитрий, какво предлагаш?

— А гнусното оръжие ейч-бомбата ли е?

Те изведнъж млъкнаха, сякаш се изплашиха от казаното. Портнов запуши. Ръката му с кибритената клечка трепереше. После с усилие проговори:

— Може би. Унищожава всичко наведнъж. Но ние трябва да им попречим да се разпълзят.

— По какъв начин?

— Главните им сили са някъде на орбита. Мисля, че без тях Десантниците няма да мръднат от Тугарино. Ще им изпратят сигнал чрез нашия телескоп.

— Могат и без тях. Бих обмислил тази работа по-широко. Кой може да забрани на комара да си бръмчи.

— Нямаме време.

— Стратегията трябва да се обмисля сериозно — рече Митя. — И в приказката комарите си бръмчали, избрали си стратегия и

победили мечката... Шиваче, а защо са тръгнали из Космоса? Какво им трябва на тези Десантници? А?

— Пренаселение, недостиг на полезни изкопаеми... Какво още?

— Хитрото Шиваче облича пришълците в земни дрешки... По-удобно е да търсиш полезни изкопаеми на необитаеми планети. А колкото до пренаселението... Гледай сега: ако се съди по тази кутийка, „зелените човечета“ могат да свиват личността до размерите на вишна. Тогава за какъв дявол им е нужно жизнено пространство, след като в джоба ти удобно могат да се разположат десетина живи създания?

— Инстинкт на завоеватели — рече Портнов.

— Е, де! Нали си марксист, учил си политикономия! Инстинкти, страсти — господин Шопенхауер... Инстинктът може да бъде причина за прелетните птици, а за развитата цивилизация е нужно нещо по-сериозно. Пренаселение, пренаселение... Това вече е нещо. Работна хипотеза: пренаселили са се с мъртъвци.

— Прекалили... — проточи Вячеслав Борисович.

— Боже мой, толкова е просто! В джоба ти се намира апарат, който преписва от живия мозък пълната картина на съзнанието и я съхранява неограничено време. По-точно, докато се намери подходящо тяло, в което може да се пренесе това консервирано съзнание.

Инженерът изпухтя.

— А-а, запъшка ли... Отговорът е много прост... Да предположим, че ти си измислил това нещо... от най-хуманни подбуди, за да победиш смъртта. И после? Започват да спасяват старците и безнадеждно болните. Скриват съзнанието им в това апаратче, за да му намерят някога, по-късно свободно тяло. Например тялото на престъпник. Може да се смени личността на лудия със здрава, разбираш ли? Но какво ще стане после?

— После ще започнат неприятностите — подхвана Вячеслав Борисович. — Престъпниците и лудите са малко. И изобщо — това не е метод.

— А-а! Разбра ли сега? Две-три поколения са могли някак си да се оправят. Възможно е да са създали каста на безсмъртни властници, които с векове минават от едно тяло в друго. Възможно е и друго, но това не е могло да продължава дълго, защото...

— ... кръгът на посветените се е разширявал и на планетата е нараствал, запасът от безсмъртни съзнания!

— Непоносима обстановка — приятели, роднини, най-добрите умове на планетата са скрити във „вишни“...

— И те тръгват из Космоса за тела!

— Като испанските колонисти за роби в Африка.

— Стройна картина — каза Вячеслав Борисович. — Ама има още нещо: как се оправят с моралните норми? Да преселиш своя по-възрастен роднина в чуждопланетянин... По-лошо, отколкото в плъх или хиена! Според мене това е непреодолима норма...

— А, моралът ли? — възрази Благоволин. — Моралът винаги отговаря на потребностите на обществото.

— Вероятно е така... Това е могло да става постепенно. Намерили са на близките планети себеподобни, а после са свикнали.

— Ето че се разбрахме. Практическите изводи ясни ли са?

— Засега не — каза Портнов.

— Боже мой! Даже простаците-роботърговци са се стараели да пазят „черното дърво“, тъй като живият роб е носел доход, а мъртвият — само загуба. Ако хипотезата ни е вярна, „зеленичките“ би трябвало направо да треперят за всяко тяло. За тях загубата на един роб не се изчислява в пиастри. Всеки човек, убит при нахлуването...

— Аха! Съответствува на един собствен живот! — извика Портнов. — Затова значи минават без кръвопролитие — трябват им тела за „вишните“!

— И ще продължават в същия дух. Да убиват — не-не, това е за друга психология... — продължи Митя. — Ако в куфара ти са затворени родителите, бабите и прапрадядовците ти, без да щеш, ще обичаш и ще пазиш такова момче като мене.

Стъпка се засмя. В себе си беше започнал да нарича този великолепен чичко Митя.

— Не тебе — възрази Портнов. — Твоята тленна обвивка.

— Да приемем, че е така — съгласи се Митя. — Друго е важно. Те си имат ясен метод за завоюване: подмяна на личността. Без убийство! Изпращат срещу тях полк, те се вселяват в офицерите и — щиковете са в земята... Би трябвало да се стремят да завоюват наведнъж колкото е възможно повече хора. Затова ядреното оръжие, способно да унищожи в определен район всичко живо, за тях е неприятен сюрприз. Бум! — и всички усвоени тела загиват. Следователно би трябвало презглава да бягат от района на Тугарино.

Първият извод: трябва да обкръжим Тугарино така, че муха да не може да прехвъркне...

— Така — каза Портнов. — Така-така! А Десантниците им са малко, не им стигат даже за охраната на кораба.

— Звезден кораб... — мечтателно проговори Митя. — Да можем поне с едно оченце... Добре. Ето какво мисля. Да ги обкръжим, да ги заплашим с бомба — само да ги заплашим. Тогава десантът ще трябва да си отиде. Но преди това ще насочи цялата армада. Да речем, направо към генералните щабове на ядрените държави.

— Така... Първо — обкръжение; второ — заплаха... Запомних. Ако хипотезата ти е правилна...

— Слушай — каза Митя, — психологията си е психология. Моята е една, тяхната е друга. Може всичко да е точно обратното и те мечтаят да видят мегатонни взривове, както аз — техните кораби. Но засега бих ги заплашил с тези взривове и не бих им позволил да се възползват от телескопа за насочващ сигнал.

— Нали точно затова съм дошъл! — викна Вячеслав Борисович.

— „Ай ду-ду“... — пропя с бас Митя. — С един удар по седмина убивам. Имай предвид, че на тях им трябва само антената на телескопа ни. Ако се каниш да развалиш не антената, а усилвателя, в такъв случай времето за тази акция трябва да се подбере съвсем точничко. За да не успеят до осем часа да включат техния усилвател.

— Нали затова съм дошъл! Надявах се, че ще дадеш някакъв практически съвет.

— А, практически ли? Съобщи в Москва, в Министерството на отбраната. Без това всичко останало е безсмислено. Нека се поразмърдат, ако вече не е късно. Ако „зелените“ са се разпъзели, няма да помогне и ейч-бомб...

След тази странна дума пак настъпи мълчание. После инженерът проговори умоляващо:

— Митя, сам няма да се справя.

— Не мога да ти помогна... Защо ли? Смята се, че ти си обработен, а аз не съм. Ще кажа нещо повече. — Благоволин безметежно се усмихваше. — От гледна точка на конспирацията ти май би трябвало да ме елиминираш, а?

— Стига си дрънкал!

— Защо? Аз съм посветен в плановете ти и ако ме обработят, така да се каже, ако ме завербуват, ще ги предупредя. Затова не искам да зная как се каниш да постъпиш. Между другото, имаш ли познат радиолобител? Най-добре иди при него и се свържи с Москва... А пък аз...

В очите на Вячеслав Борисович проблесна нещо и той неопределено сви рамене. А Стъпка съвсем се обърка. Току-що си седеше и с блажено чувство на успокоение гледаше гърба на Благоволин — той беше като стена, могъщ и сигурен — и изведнъж тези думи: „Би трябвало да ме елиминираш“! Ужаси се. Ето защо Вячеслав Борисович го кара да се прави пред Митя на „момиченцето Маша“... Ето защо мълчи за инструкцията, написана в кабинета... Още в началото е имал предвид, че могат да обработят Митя и той ще предупреди пришълците за специалната задача на Стъпка!

Обърна гръб на всичко това и се замисли за своето си. Ейч-бомб... някъде го е чувал... Каква странна дума. Гледаше през прозореца и не можеше да мисли. Митя говореше:

— Ще се помъча по-дълго да не им се мяркам пред очите.

— Може би пистолет?

— На тебе ти е по-нужен, Слава. Не бих могъл да стрелям по жив човек.

— Сега би трябвало да изоставим принципите настрана.

— А! Принципите са си мои, ако искам — ги спазвам, ако искам — не, така ли? Ех, Шиваче... Ти не се притеснявай чак толкова. Имам си план.

— Чудесно — рече Вячеслав Борисович. — Маша, да тръгваме!

Стъпка не се обърна, чувствуваше че трябва още да си поговорят. И наистина, Портнов веднага попита:

— Е, какъв е планът?

— Не е секретен. Аз вече съм предупреден, така или иначе съм информиран, до известна степен си представям схемата на въздействието им върху мозъка и ще се опитам да си премеря силите с тях.

— Какво?!

— Струва ми се — много меко обясни Митя, — че силен и информиран разум би трябвало да се пребори с присаденото съзнание. Те оставят някои висши области на мозъка непокътнати — наистина аз

не съм специалист, но центровете на речта, писането, цялата памет... Само добавят собствената си памет.

— И волята си — каза инженерът. — Маша, махни се най-после от този прозорец! А ти, Дмитрий, съвсем ненавреме си се заел с наука. Сам ли ще им отвориш вратата? За да си премерите силите?!

— Не бързам да стана опитно зайче — рече Благоволин. — Не бързам, но и не ме е страх. И ми е чудно да слушам как един учен отъждествява научния експеримент с предателството.

ПАК САМ

Впоследствие Стъпка си спомни този спор и разбра, че още тогава Портнов вече всичко бе решил, но в момента беше съвсем объркан. Добре де, нека Благоволин да не ходи при телескопа — той няма „гол охлюв“ и личен номер и охраната ще го пипне още на портала. Но от друга страна, никак не е приятелски да оставя Портнов сам. Колкото до идеята му — да надвие „хипнозата“, — Стъпка, разбира се, се съмняваше. Сурен Давидович не можа да я надвие... Степан гледаше към улицата и човъркаше с нокът боята на перваза.

Изсъскаха гуми. Пред общежитието бавно приближи и спря зелен ГАЗ-69. Слязоха двама и тръгнаха към входа.

Вероятно тилът на Стъпка бе настръхнал — Благоволин в миг се озова до прозореца, погледна и нареди с твърд шепот:

— По дясната стълба, през задния вход и на двора!

Стъпка и Портнов изскочиха в коридора. Веднага щракна ключалката и зад вратата нещо затрополя и заскърца.

— Мести шкафа — прошепна Вячеслав Борисович и тихо се придвижиха по хладния коридор към дясната стълба.

На площадката Степан каза: „Ако има нещо, ще свирна“ и затича напред. Качиха се в колата, без да се срещнат с ония двамата. Вячеслав Борисович включи двигателя и потегли рязко, като с тласъци превключваше скоростите. Сви по улица „Ленин“ и уморено проговори:

— Ще слезеш на завоя при совхоза. Тръгни към високоволтовата линия, там прочети инструкцията и действуй.

— Нека с вас — замоли се Степан и провери дали пистолетът е в пазвата му.

— Не може с мене.

— Вие ще развалите ли този... усилвател?

— Сега вече в апаратната и мишка не може да се промъкне. — Инженерът се огледа и колата тръгна накриво. — А, по дяволите! Наистина трябваше да го...

— В никакъв случай — рече Стъпка.

— Не зная. Подказа ми една добра мисъл... Не зная... Слушай, Стъопка, ако ме срещнеш — бягай. Гледай да не ми се мяркаш пред очите дори повече, отколкото на другите.

— Защо?

— Ако отново ме обработят, аз самият ще те предам.

Колата отново зави. Стъопка попита:

— А той защо е „сантиментален боксьор“?

— Той е добър човек — с мъка каза Портнов. — Много добър. Не би могъл дори да удари човек, какво остава да убие. Спирам. Стигнахме.

„Ехе, такъв чичко, отгоре на това боксьор, пък не можел да удари човек — как ли не!“ — помисли си Степан и тъй като му се искаше да вярва, че вече ги преследват и няма да има закога да спират, ами двамата с инженера трябва да хвърчат към телескопа и там да ги „подредят“, бавно попита:

— А кой е този ейч-бомб?

— Водородна бомба на английски — рече инженерът и натисна спирачката.

Стъопка сви глава в раменете си.

— Хайде, върви. Върви спокойно, аз на всяка цена — на всяка, разбираш ли? — ще издържа, а ти действуй спокойно. И се пази, всичко зависи от тебе.

— Не отивайте там! Защо отивате?

— За да ги заблудя. Благоволин не знае за тебе, а пък мене ще ме търсят. И във всички случаи ще ме намерят. Сбогом.

Млясна Стъопка по челото и го изблъска от колата, викна:

— Ще се опитам да ги изпреваря! — И замина. На завоя се поднесе наляво, моторът изрева и Степан отново остана сам.

СУРЕН ДАВИДОВИЧ

А през това време аз, Альошка Соколов, си седях до Сурен Давидович върху опорната плоча на зеленото нещо, което приличаше на огромна преобърната запушалка на гарафа. Седях отдясно на Сур, а отляво се бе настанил дебелият заек. Той седеше с необикновено независим, даже като че ли наперен вид и така си бе опънал задните лапи, че стърчаха далеч напред и малко нагоре. Никога не бих могъл да си представя, че зайците могат да седят по такъв начин! Видът му ме порази много повече от невидимата ограда около „зоната на кораба“. Повече от здравето, леко дишане на Сур. Сигурно от търчането ми се беше замътил мозъкът или нещо от този род — блещих се срещу заека, докато най-последно съобразих защо седи така, господарски изтегнал задните си крака. Питомните и дивите зайци винаги седят със свити задни крака, нали така? Защото се страхуват. Винаги са готови да скочат и да хукнат, а за да скочат веднага, трябва да държат задните си крака свити. Обяснявам объркано. Това дори не може да се обясни. Ако до мене не беше Сур, щях да се изплаша от тоя заек.

Сега не ме беше страх от нищо.

Сурен Давидович се намери! Онези не бяха го убили, а той ги беше надхитрил и се бе промъкнал в тяхната „зона“! Бях готов да замъркам като сит котарак. Знаех си аз — никакви пришълци не могат да се справят с нашия Сурен Давидович!

Сур мълчеше и поглеждаше ту към мене, ту към заека. Понякога размахваше ръце, сякаш разговаряше, а заекът местеше ушите си и мърдаше нос.

Разберете, аз нищо не знаех — заминах с докторката, изпратих я до Беръзовое и сега се връщах. Нищо не знаех, нищо! Усмивах се и мърках. После казах:

— Сурен Давидович, астмата ви май е минала? И как успяхте да се промъкнете тук?

Кой знае защо, заекът подскочи.

— Кажи, ако обичаш, ти как се промъкна тук? — не приветливо ми отвърна Сур. — Откъде взе микрофона? Къде ти е микрофонът,

кажи?

— В устата. Да го извадя ли? — Разбрах, че така нарича „голия охлюв“.

— Моля ти се, не го вади. Няма какво да го вадиш сега. Как се нарече пред селектора?

— Пред кой селектор? — учудих се аз. — Който говореше с гласа на Нелка ли? А-а, казах Триъгълник единадесети. Сгрешил ли съм?

Погледна ме странно, намръщено и притвори очи. А аз сякаш за миг дойдох на себе си и видях лицето му не толкова, каквото бях свикнал, та затова сега се мъчех да го виждам същото, а толкова, каквото бе станало: тясно, твърдо, обветрено. Тясно като брадва.

Устата му се чернееше между хлътналите бузи, разсичайки лицето наполовина.

Сърцето ми се обърна. „Не може да бъде, това не може да бъде!! Не, чувате ли, това не може да бь-ъ-де!“ — започна нещо да вие вътре в мене. Виеше и нареждаше: „Не може да бъде. Сур е надхитрил онези. Той е стар войник. Той ги е надхитрил. Астмата му е минала като през време на войната — той казваше, че на фронта не боледуват.“

Опомних се, но ми се струваше, че сънувам. Защото седяхме тихо, мълчаливо върху кръглата грапава опора на странното съоръжение, което сигурно беше корабът на пришълците. Беше светло, но слънцето не се показваше. Дърветата, корабът, самите ние нямахме сенки. Пак погледнах нагоре и пак не видях небето, стените на оврага се бяха затворили над главата ми, много високо, в полумъгла, размито. В жълтата слънчева светлина, която сияеше някъде отвън. Беше много светло, сякаш около нас се бе затворил балон, излъчващ светлина.

Сур отвори очи:

— Альоша... Чуй разговора ни: Деветоъгълник двеста осемдесет и първи се изказва много интересно по твой адрес. Няма от какво да се страхуваш. Взех те под своя опека. Слушай.

„Микрофонът“ гъделичкащо запищя в устата ми с гласа на Сурен Давидович:

„Деветоъгълник, какво каза за детето?“

„Защо да не го пречукаме? — отговори гласът на Нелка. — Имаме сума грижи, а ти се занимаваш с него. Пречукай го, Квадрат сто и трети!“

Гласът на Сур сърдито се скара:

„Как смееш да говориш за убийство?! Взех детето за обучение! Я ми кажи не е ли време да патрулираш?“

Селекторът изруга. Никога не бих могъл да си помисля, че Нелка знае такива думи. Заекът подскочи. „Ама вие, висшите разряди, все глупости говорите — пищеше Нелка. — Голям майтап е с вас! Да беше се захванал с работа, Четириъгълник!“

Сур каза на глас:

— Отвратителен преводач! Жаргон, ругатни... Альоша, на тебе хареса ли ти Деветоъгълника? — И погъделичка заека по корема.

Заекът недоволно се дръпна и седна като пънче.

Зяпнах:

— Той ли е Деветоъгълника?! Те и зайци ли хипнотизират?

— Станал си съвсем несхватлив — сухо рече Сур. — Не ги хипнотизират. В него е прехвърлен Десантник.

— Сурен Давидович, какъв Десантник? Той е заек, вижте!

— Десантник е. Този, който слиза пръв на чуждите планети.

Стиснах очи, помъчих се да се събудя, промърморих:

— Слиза на чужди планети. Значи, такива били — като нашите зайци...

Изведнъж Сур дървено се засмя. И разбрах, че и той също като този нещастен заек си въобразява, че е Десантник. Не той бе надхитрил пришълците, те го бяха насвили.

Започнах да се клатя настрани и да се щипя по прасците, за да се събудя. По микрофона запищя гласът на Сур: „Деветоъгълник, запомни! Когато пускат вода от очите си, хората изразяват огорчение...“

Добре ме познаваше. От подигравката така се вбесих, че не улучих заека с крак, той весело отскочи, а аз закрепях:

— Сурен! Давидович!! Те са ви хипнотизирали-и! Не им се давайте!!

Той рече:

— Изтрий си сълзите.

Изтрих ги. И пак закрепях.

— Не им се давайте! Въшливи зайци!

Тогава каза почти с предишния си глас:

— Горе главата, гвардия! Та ти си смело момче. Каква е тая истерия? Нали видя, че гарантирах за тебе, а ти пак с твоите глупости

за хипноза. Каква ти хипноза?

Укротих се.

— Виждаш ли, и ти не го разбираш. Поговори поне с Деветогълника и прецени: възможно ли е чрез хипноза да се научи заек да разговаря разумно? Между другото, когато искаш да говориш, натисни микрофона с език към небцето и разговаряй, без да си отваряш устата. Бързо ще се научиш.

— Не желая да се научавам. Не съм заек, човек съм! А те са фашисти, те са по-лоши и от фашистите, защото се преструват и се крият, а карат хората да вършат подлости вместо тях!

Той разсеяно-търпеливо кимаше, докато аз виках.

— Каза ли всичко? Каза. Альоша, обяснявам: никой не се преструва. Пришълците не се крият. И аз, и този заек — доста едър, но обикновен заек, — и двамата сме именно пришълци, както ти се изразяваш. Не се тръшкай. Постарай се да разбереш. Ние долетяхме на Земята с този кораб.

— Това е лъжа, лъжа! — извиках и ме задуши. — Лъ-жа-а!...

„А-а-а!“ — отвърна ми ехото и се запремята. Викът се носеше наоколо, отеквайки по стените на балона.

— Заекът е дре-есиран — промълвих. — А вие сте бо-ле-ен... — Кой знае защо, започнах да заеквам. На буквата „е“.

— Поеми три пъти дълбоко въздух и тръсни глава — каза Сурен Давидович. — Време е Деветогълника да отиде да патрулира, а ти засега си почини.

Видях как Деветогълника хукна да патрулира: скачаше малко на една страна, изнасяйки задните си лапи пред главата, и любопитно бляскаше с опуленото си око. На височината се скри, после вече на върха подскочи право нагоре и изчезна. И тогава пред очите ми притъмня, всичко изчезна, сви се в една точка. Дойдох на себе си легнал на влажния пясък в оврага, а до мене беше клекнал Сур.

ПРИШЪЛЦИТЕ

Седнах. Сурен Давидович внимателно прибираше в джоба на якето си малка зелена кутийка. Прибра я, затвори ципа и попита:

— Каж ми, самочувствието ти по-добро ли е? (Кимнах: по-добро е.) Прекрасно! Мисля ти доброто, а сега пред тебе се откриват блестящи възможности...

Отново кимнах. Чувствувах се тромав и спокоен като гипсова статуя, от тия, които ги поставят по парковете. Сурен Давидович забеляза това и плесна с длани — сигурен признак на удоволствие.

— Каж ми, разбра ли за пришълците?

— Не разбрах.

— Пак ли не разбра! Питай, ще ти обясня... Не разбрал! — Сви рамене.

— Ама така де — рекох. — Ако аз си измисля, че не съм аз, а някакъв киноартист или Петър Първи, и вие няма да разберете.

Тогава ми обясни всичко. Е, вие го знаете. Как са измислили машинките за записване на съзнанието и те станали безсмъртни, а пък телата им умирали. И затова тръгнали из Космоса за тела. Той каза, че корабът на Десантниците е съвсем малък. В него се събират няколкокостотин кристални записа с размерите на едрокалибрен куршум. А в големите кораби за преселниците се събират по няколко милиона и такива кораби ще кацнат на Земята. Те вече много пъти са правили така — завземали са чужди планети. Без нито един изстрел. Просто прехвърлят във всеки „дивак“ съзнанието на някого от своите. За Земята са приготвени точно три милиарда кристални записа. Според количеството на хората.

Не бъркайте моите приключения с тези на Стъпка. Той вече е знаел за „вишничките“, а аз — не. Сурен Давидович ги наричаше „Мислещи“. Говореше ли, говореше... Може би пришълецът, който беше в неговия мозък, искаше да излее душата си. Слушах го и ужасяващо ясно си представях зелените кораби, летящи в черната пустош. Не като десантния — огромни. Те се разпръсват по цялата Галактика, без екипажи, без запаси от вода и храна. Даже без оръжие.

Само Десантниците имат оръжие. А големите кораби се движели, натъпкани с кристални записи, с тези „Мислещи“, като мухи, носещи милиони яйчица. Корабът на Десантниците намирал за тях подходяща планета, кацал и изхвърлял „посредник“. Разбирате ли? Няма даже кой да излезе навън. Излитал робот и оставял замаскиран „посредник“ близо до кораба. При нас го бяха замаскирали като пън. И първият, който случайно се приближи до него, става първият пришълец. Като този нещастен заек. Той просто доскачал до „посредника“ и — хоп! — прехвърлили в него кристален запис на Десантник от девети разряд. Той станал един от Деветоъгълниците. И на разсъмване на пъна се натъкнал Федя Китариста.

„Така е било винаги и навсякъде — чувах аз странната, слята реч. — Хилядолетия ние вървим из Космоса. Стотици, стотици, стотици планети!“

После замълча, а аз седях свит и ми беше много студено. Тръпките изтичаха от мене с горещия, застоял въздух на оврага. Знаех, че наоколо е топло, усещах топлата, твърда повърхност, на която седях, и топлия, плътен пясък под краката си, и горещината, която излъчваше кораба. Но замръзвах. Пред очите ми беше черният, огромен, леден Космос и в него — уверено пълзящите светлини на корабите. С труд размърдах устни:

— Какъв е вашият истински вид?

Той каза:

— Няма да разбереш. Няма „истински“.

Свих рамене и попитах:

— Как се казвате?

— Квадрат сто и трети. Десантниците имат такива имена. „Квадрат“ значи, че аз съм Десантник от четвърти разряд. „Сто и трети“ е номерът ми в разряда. Квадрат сто и трети.

— А нямате ли истинско име?

— Ние служим на Пътя. Нашата работа е да подготвяме плацдарм за големите кораби. Те идват, ние си отиваме. Петстотинте, седемстотинте тела, които временно заемаме, се освобождават и се заемат от преселниците. Ние продължаваме, кацаме на друга планета, с други езици, на които не може да се произнесе име, присъщо на предишната планета...

— Чакайте — рекох. — Вие какво, нямате ли си свой език? Имате? А как се казвате на вашия език?

— Квадрат сто и трети. Нали ти обяснявам: аз съм Десантник. Ние нямаме истински имена.

— Чакайте... И на вашата планета ли?

Той прегракнало се разсмя.

— През нощта погледни нагоре. Избери коя да е звезда и ни кажи: „Това е вашето слънце!“ Ще ти отговорим: „Може би.“

Кой знае защо, кимнах, макар да не разбрах думите му. После все пак попитах защо всяка звезда може да бъде тяхното слънце.

— Ние не знаем откъде е започнал Пътя — отговори той.

— Не знаете? Как може?

— Космосът е огромен. Пътя е започнал, когато звездите са били други. Пътя ни повелява да гледаме напред.

Говореше равнодушно, сякаш за изпаднала от скъсания му джоб монетка, и това ме порази. По-силно от всичко друго. Получих мащаб за сравнение: планетата е по-евтина от монетка! А аз? Сигурно съм като гъсеница под краката им. Ако поискат, ще ме махнат от пътя си, ако поискат, ще ме смачкат. И даже не защото са поискали, а защото просто не са ме забелязали. Освен ако им потрябва тялото ми за някой Мислещ.

Млъкнах. Ако щете, на парчета ме нарежете, ама ще мълча и във всички случаи ще избягам. А ако завладеете цялата Земя, ще избягам на края на света и няма да ме намерите.

Така реших и се обърнах с гръб към Квадрат сто и трети. Вече не го наричах Сурен Давидович. Баста.

Той заговори отново — аз мълчах. Но тогава дотърча заекът-Деветогълник, вресейки с Нелкиния глас:

— Гадно, гадно куче! Прекалено много си въобразяваш! Уф! Квадрат сто и трети, то се мотае при входа.

Квадрата бързо тръгна нагоре. Изчаках минутка. Заекът отново се беше вторачил в мене и подскачаше. А като станах и опитах да си отида, корабът ме заслепи с лъча. Заекът предупреди:

— Я стой мирно, пале... Лъчеметът и въглен няма да остави от тебе...

Седнах и за всеки случай притиснах гръб до кораба — дотам лъчът не стигаше... Помнех, че Деветогълника предлагаше да ме

пречукат. Все пак исках да остана жив и да се измъкна оттук.

А заекът тресеше уши — смееше се.

... Замижах и си представих, че спя, легнал в собственото си легло до отворения прозорец. Сега ще звънне будилникът, ще се събудя, мама ще ми даде да закуся. Ще отида на училище, като по пътя ще се оглеждам за Степан, а на стъпалата на универмага няма да има никого и днешният ден по нищо няма да се различава от всички други пролетни дни.

— Кучето си отиде — рече заекът. — Квадрат сто и трети се връща. — Подскочи няколко пъти, все по-високо и по-високо и започна да обяснява колко страшно било кучето.

Разбира се, нищо не грееше от породи. Според описанието излизаше, че е било дог. Огромно, с къса козина, светлосиво. Муцуната му квадратна, тъпа. Дълга опашка, голо като змия — на това място заекът потрепери. Злорадо го попитах:

— Страх ли те е от кучета, гаднярче?

Върна се Квадрат сто и трети, изгони заека да патрулира. А на мене ми нареди:

— Альоша, микрофона ти! — И си подложи ръката. Изплюх „голия охлюв“. Квадрат сто и трети небрежно го пусна в джоба си и тръгна след заека. Не можех да избягам, точно затова ми бяха взели онова нещо — то служеше за пропуск в „зоната“. Останах си в проклетия балон и можех да си мълча колкото си искам.

РАЗПИТЪТ

Пълзешком се отдалечих от кораба, скрих се зад покритите с мъх буци до склона и там си лежах. Чух как се върна Квадрат сто и трети. После ухото ми, притиснато до земята, долови нечии чужди стъпки. Те ситно изтропаха по склона и затихнаха наблизко. А тялото ми отказваше да се движи. Клепачите ми не искаха да се вдигат... Решавайте си проблемите без мене, аз ще си полежа, тук е меко. В света има два милиарда възрастни. Какво сте се захванали с мене, защо аз трябва да си блъскам главата и къде е казано, че едно хлапе на тази огромна Земя е длъжно и трябва? Имате си армии, ракети. Пуснете някоя ракета насам и нека всичко свърши, съгласен съм. Не искам да ставам.

... Отново стъпки. Нещо тежко се удари в земята. После гласове. Пак Кисельов — Тъгъл трети! Говореше някъде наблизко...

Нека. Не ме засяга. Не искам да слушам разговорите им. Сам съм, още нямам и четиринадесет — съпротивлявах се аз. И изведнъж над парка загърмя самолетен мотор. Звукът приближаваше, стана много силен, загърмя и отмина.

— Размърдаха се...

Това го рече някакъв набит човек, белокос, важен. Не бях го виждал в Тугарино. Той седеше на опората на кораба, издърпал скъпите си сиви панталони на коленете, а сакото си държеше в ръка. До него се бе настанил Федя Китариста. Като въртеше глава — изглежда, шнурът на бластера му пречеше, — проговори:

— Още деветдесет и пет минути. Ще се наложи ли да се бием, Линия осемнадесета?

Белокосият бавно отговори:

— Ако службата наложи, ще предприемем мерки. Ще решим въпроса. — Издаде напред устни и косо погледна Кисельов. — Как е самочувствието, а, Тъгъл първи?

Помислих, че Линията е голям началник при Десантниците и затова им бърка имената. Например нашият завуч винаги се стареа да нарича учениците по име и винаги бърка. Но Кисельов не поправи

белокосия. Сви рамене и започна да отърсва пясъка от панталона и ризата си.

— Да-а, голяма каша забърка, Ъгъл трети, голяма... — рече белокосият.

— Отличен, проверен Десантник — застъпи се Кисельов. — Това е от обстановката! Абсолютно!

— Адвокати не ми трябват, Ъгъл първи — рече белокосият. — Изтичане на информация — той сви дебелия си пръст, — загуба на оръжие и освен това историята с Портнов. Малко е! Охо-хо... И за по-малко са изпращали Десантници в разпрашителя!

Замигах. Изтичане на информация — ясно, Анна Егоровна е стигнала до района. Ето защо летят самолети, уру-ру! Оръжието — също ясно. Бластерът, който откарахме от сутерена и който сега е пред самия вход на „зоната“. Някаква си „история с Портнов“, която не ме интересуваше. Но защо Кисельов си е сменил номера?...

Погледнах го още как чисти пясъка от лявата си страна и едва не се разкисках. „Ето какво се е ударило в земята, докато лежах. Кисельов е паднал, когато са сменяли в него Мислещия... А-а, ама май вие се размърдахте, гадове! Сменили сте Ъгъл трети. Каша бил забъркал, казвате?“

— Ти не се паникьосвай — говореше белокосият. Засега сме на висота, на висота сме... Пък и Ъгъл трети не правеше само грешки. Ето, да речем, подбра подходящо тяло за мене — добре осведомен екземпляр.

— Ъгъл трети е проверен Десантник — отново рече Кисельов. — Внимание, чинии!

Заослушвах се, опънали шии. Кимнаха си един на друг и тичешком се отдръпнаха на няколко крачки, като едва не ме настъпиха. Аз упорито лежах.

Корабът високо забръмча и се издигна над пясъка. Видях кръглата следа от опората върху пясъка. Той бързо изсветляваше — попиваше водата, изцедена на повърхността от тежестта на кораба. Б-жих-х!... Заоблено, плоско, шарено тяло се измъкна изпод плочата и се понесе към зенита. Отгоре нещо силно хлопна, показа се парченце синьо небе и пелената, която покриваше зоната, отново се затвори. А корабът вече си стоеше на мястото. След две-три секунди всичко се повтори: корабът се повдигна, излетя шареното нещо, корабът се

спусна. Когато със съскане се понесе третото нещо, Кисельов затвори очи и се ослуша. Доложи:

— Линия осемнадесета, Изчислителя още мисли.

Оня важно отговори:

— Добре! Засега ще си поговорим с този, да-а... — И посочи към мене.

— Момченце, стани! — нареди ми Кисельов.

— Е, какво? — промърморих аз и седнах, като си свих краката.

Те двамата седяха на опората на кораба, а аз — върху една буца пръст на пет-шест крачки от тях.

Белокосият наставнически заговори:

— Изчислителя обмисли съдбата ти. Реши да те помилва, м-да... Ще стоиш тук. Ако има нещо — ще те изгорим. Разбра ли?

Не отговорих. Белокосият тежко се наведе към мене:

— Виж какво, Алексей. Къде хвърли оръжието? Не се преструвай, не е голяма работа. Ако се инатиш, ще прехвърлим в тебе Десантник. И той ще каже всичко вместо тебе, така че по-добре сам оправдавай оказаното ти доверие.

— Не съм ви молил да ми се доверявате...

Кой знае защо, останаха много доволни от отговора ми. Захилиха се. Кисельов каза нещо одобрително по повод психиката ми. И пак споменаха думата „комонс“, която вече бях чул, докато лежах в мъха. Китариста каза, че май не съм комонс, а нещо друго. И аз се опитах да се усмихна. Тарикатски се изплюх в пясъка, сякаш съм много поласкан от разговора им, само че не искам да го покажа. А всъщност изведнъж разбрах, че те могат да прехвърлят в мене „копие“ завинаги. По-рано не мислех за това. Не вярвах. Е, нали знаете, не вярваш, че ще умреш, макар всички хора да умират...

Пак се изплюх и точно в секундата, когато беше необходимо, казах:

— Вашето оръжие го изгубих някъде тук, наблизно.

Отговори ми белокосият:

— М-да... Деветоъгълника те е видял да тичаш с него. Къде точно?

— Не забелязах — свих рамене. — Голямо тичане му ударих, нали знаете. Сигурно наблизно, край входа.

— И това го знаем...

— Като знаете, тогава защо питате?

Още веднъж се спогледаха. Повярваха, че казвам истината.

... Действително съвсем малко излъгах. Помнех храста, под който остана бластерът в кафявия калъф за чертежи. До самия вход. Като са се захванали да го търсят, как не са го намерили?

Самолетът затрещя още веднъж. Само че мина малко по-настрани. И двамата не му обърнаха никакво внимание, сякаш си беше в реда на нещата. Белокосият измърмори: „Изчислителя“ — и затвори очи. После Кисельов го вдигна и го отнесе настрани от кораба. Тогава върху ръката на белокосия блесна часовник. Видях стрелките — седем без двадесет. От началото на разговора ни бяха минали петнадесетина минути. Тоест оставаха осемдесет минути до момента, когато ще им се „наложи да се бият“.

Направих глупашка физиономия и попитах:

— Фьодор, Фьодор... Какво ще има в осем часа?

— Млък! Ще си изработиш ти някое бонбонче...

Белокосият отвори очи и изкомандува:

— Край совхоза каца още един хеликоптер! Видео-връзка!

ПОЛКОВНИК ГАНИН

Фьодор претича до кораба, махна с ръка и на около метър от земята в матовата зелена повърхност се отвори кръгъл люк. Безшумно, като голямо кръгло око с кръгла кафява зеница, само че отначало тая зеница я нямаше, а после изплува от тъмнината и като се поклащаше, спря в средата на „окото“. Отстъпих, спънах се в буцата, а Десантниците, обратно, се приближиха до кораба и се наведоха да гледат.

В зеницата нещо се въртеше, мигаше... Винтът на хеликоптера, ето какво! В люка на кораба се поклащаше телевизионен екран със странен червеникавокафяв цвят. Върху него много добре се различаваше малко хеликоптерче — червената звезда изглеждаше черна — и между главите на Десантниците видях на екрана как се отвори вратата на кабината и някакъв човек скочи на земята. Телевизорът примига и показа човека в едър план. Беше с военна фуражка.

— Полковник Ганин от окръга. Няма начин, сигурно е парламентьор — определи белокосият. — Дай звук.

От кораба се чу съскане. В този миг полковникът се хвана за сърцето и промърмори:

— Тук е красива местност.

Парламентьор ли? Прилича на военен посланик... Само че вече не беше парламентьор — бяха прехвърлили в него Мислец. Усмихна се и попита:

— Ти ли си Линия шеста?

Друг глас рече:

— Аз съм Линия шеста. Докладвай защо си изпратен. Два разряда ни слушат.

Като гледаше към някого, невидим зад рамката на екрана, полковникът каза:

— Изпратен съм с ултиматум. От момента на приземяването на хеликоптера ни се дават шестдесет минути за евакуация. Гарантира ни

се безопасност на летателните средства в пределите на заявления от нас коридор за излитане.

— А след срока на ултиматума?

— Ядрена атака.

— Да не е блъф?

— Не мога да зная. Вероятно не. Настроението е потиснато. Около района се разполага авиодесантна дивизия. Придадена е и част за радиационна защита.

— Откъде имат информацията?

— Получи се радиограма от телескопа.

Белокосият каза на Кисельов:

— Ето ти го твоя Портнов...

Гласът зад екрана попита:

— Имат ли информация за часа на сигнала?

— Не мога да зная. Не съм запознат със съдържанието на радиограмата.

— Твоето лично мнение за плана на действие?

— Да се поискат деветдесет минути за евакуация. Да се насочат корабите към Москва, Вашингтон, Ню Йорк, Лондон, Париж, към всички ядрени щабове. Демонстративно да се изтегли десантният кораб, като им се съобщят координатите на коридора за излитане. Разбира се, да се оставят резиденти. Край.

— Ще успеем ли за петдесет и пет минути да предадем насочването?

— Те ще се съгласят на деветдесет минути. На съвет?

Скърцащ, нежив глас извика:

— Трите разряда на съвет! При Изчислителя!

Видях как раменете на белокосия и Кисельов се отпуснаха, екранът потъмня, сърцето ми биеше силно, болезнено и лицето ми бе изтръпнало. После белокосият рече:

— Точно така, правилно решение! — И екранът пак светна.

ЗАСЕЧКА

Приблжих се. Фьодор и белокосият стояха на разстояние един от друг, наведени, за да виждат по-добре екрана. Не ми обръщаха никакво внимание. Сякаш изобщо не съществувах. Осмелих се и заставах помежду им — малко наведен, като тях. Разбира се, не можех да проумея истинския смисъл на тяхната небрежност. Защо водеха пред мене секретни разговори? Честно казано, мислех си — ще ме убият, за да не раздрънкам тайните им. И не се страхувах. Прекалено бях уморен. Мътната зелена повърхност на кораба, кафявите фигурки върху екрана трепереха и се размазваха, но аз гледах. Екранът показваше част от поляната, на която бе кацнал хеликоптерът. Винтовете му лениво се въртяха, някой надничаше от отворената врата, а край полковник Ганин се бе събрала цяла тълпа.

— Е, е! По-внимателно! — рече белокосият. Правеха нещо с полковника. Помислих, че окончателно го хипнотизират, но веднага видях, че съвсем не го хипнотизират, ами му дават същите правоъгълни кутийки, каквато видях тук у бившия Сурен Давидович. Всичко останало в изображението беше кафяво, а кутийките светеха зелено. Полковникът ги сложи в горните джобове на куртката си. Майорът, който посрещна Ганин, попита:

— Ще ти стигнат ли два посредника? Вземи и трети.

— В ръце ли да го нося! — възрази Ганин.

— Наблюдават ни внимателно — рече вторият. — Дали не са заподозрели нещо? — Говореше за хората от хеликоптера. От отворената врата надничаха вече двама.

— Нямам представа — каза Ганин.

— Действуй с „посредника“ направо от джоба. Извади конците!...

Ганин рече:

— Слушам, Линия шеста! — Козирува и със строева крачка тръгна към хеликоптера, към спуснатата от борда стълбичка.

А в хеликоптера се раздвижиха по свой начин. Единият от наблюдателите започна да гледа нагоре, а другият се скри и вместо

него се появи нов — без униформа и с пистолет в ръка.

Фьодор изруга. Белокосият също. Човекът с пистолета се подаде от вратата и извика:

— Полковник Ганин! Останете на мястото си.

Полковникът спря.

— Другарю полковник, моля да доложите отговора им.

— Искат деветдесет минути за евакуация — нетърпеливо каза Ганин. — Какво има, капитане?

— Наредено е да останете тук. Да наблюдавате евакуирането — бързо изрече капитанът и затвори вратата.

Винтът изфуча. Издуха фуражката на полковник Ганин, хеликоптерът подскочи нагоре и екранът веднага изгасна. Фьодор злобно се изплю. Линията и той се втрениха един в друг. После с еднакъв жест изплюха „микрофоните“ в дланите си. Отдалечих се — за всеки случай.

— Какво ще кажете? — изпъшка белокосият.

— Един на нула за тях — рече Китариста. — Слушай, Линия, това не може да бъде! Не може! Да предположим, че Портнов е съобщил за прехвърлянето на Мислещите. И за какво още...

— И за изпращането на резидент с „посредници“, а?

— И аз така казвам! Но откъде са могли да разберат? Виж, всичко е като по ноти: обкръжават градчето, готвят бомбардировка и тоя — Китариста заби пръст в екрана, — тоя го пращат на кино.

— Мислиш, че отнякъде изтича ли? — попита белокосият.

— Да.

— Мислиш... Ъ-ъ... Затворените?

— Да! Длъжен си да докладваш на Изчислителя, Линия осемнадесета...

— Глупа-ак! — лениво проточи белокосият. — В Изчислителя сега има шест Линии; да не мислиш, че са по-прости от тебе? Като излезем на маршрута, ще тръснем една обща проверка на всички Десантници. Сега, все едно, не можеш да ги провериш, операцията върви... Сега задачата е да предадем насочването.

Жадно ги слушах. Ето какво било! Искали са да изпратят Ганин като постоянен шпионин, резидент... И при това с „посредници“. Да превърне в пришълци и други хора. „Засечка, засечка!“ — злорадо си

мислех аз. И вече не се чувствавах самотен, изоставен, не! Сигурно тези мисли са изменили нещо в израза ми. Белокосият ме показва:

— Я го виж, направо ще ни изяде с очи... Не търси сложни причини. Тъгъл. Всички причини са прости. При Портнов е ходило някакво момиченце, още не са го открили... А, ето го и Квадрата!

Отгоре слизаше Квадрат сто и трети.

— Кучето е отнесло оръжието — докладва той. — Песът на Ема Бистрова, Тъгла я познава. (Кисельов кимна.) Преди около час е подгонил Деветоъгълника, пред входа на „зоната“ е взел калъфа с оръжието и го отнесъл.

— Изпрати ли чиния?

— Направено е, Линия осемнадесета. Жената и кучето са открити при совхоза, оръжието не е с тях. Сега ще ги поеме Шестоъгълник петдесет и девети с „посредник“. След десетина минути ще разберем всичко за оръжието. Дадох нареждане Десантника да остане в кучето, да достави оръжието при насочващия и да се включи там в охраната.

— Одобрявам — каза белокосият. — Тъгъл, тръгваме! Пали вършачката си. (Кисельов се обърна и затича по склона.) Квадрат, въпросът с малкия е решен положително. Изпълнявай. Данните са добри, преди старта всичко да е наред, внимавай! — С тези думи изчезна и веднага се чу глухото ръмжене на мотоциклет. Заминаха.

КВАДРАТ СТО И ТРЕТИ

Изобщо аз съм си пихтия. Така ме нарича Стъопка и е прав. В такъв смисъл, че когато трябва да действувам решително, аз се обърквам. Чудно, как тази сутрин ми стигна куражът да тръгна след Китариста — ама тогава прекалено много ме беше загризало любопитството. А сега, като видях за втори път бившия Сурен Давидович, с мене се случи нещо странно. Направо побеснях — сърцето ми биеше като парен чук, лицето ми изтръпваше все повече и ненавиждах всички Десантници. Даже нещастния полковник Ганин, който абсолютно за нищо не беше виновен, когото честно бяха изпратили като военен посланик да предаде честно предупреждение. И от ненавист станах хитър и бърз. А, значи не ви стига, дето завладявате света! Отгоре на всичко и моя въпрос сте го „решили положително“ и ви харесват данните ми...

Не! Твърдо знаех: по-скоро ще си разбия главата в проклетия им кораб, но няма да позволя да направят нещо с мене! Като куче усещах, че искат да ми направят нещо лошо. Подушвах, че единственото спасение е да се държа колкото е възможно по-далеч от „посредниците“. Бяхме се нагледали със Стъопка как действуват тези „посредници“, така че със сигурност знаех: действуват на разстояние не по-голямо от няколко крачки. „От корабния бластер не можеш да избягаш“ — помислих си и си отговорих на глас:

— А, много важно, нека ме изгори...

— Ти какво? — с кротък глас попита Квадрат сто и трети.

Изглеждаше като Сурен Давидович и говореше като Сурен Давидович, но когато тръгна към мене, отскочих настрани. Само изтървах:

— Какво искате да правите с мене?

Той всичко разбираше. Винаги и навсякъде бе разбирал всичко до край и сега естествено бе надушил плана ми — да стоя далеч от него. Затова седна върху опората на кораба и не тръгна да ме гони. Бях забелязал, че Десантниците при всеки удобен случай се стараят да се докоснат до „посредниците“ или до кораба.

Каза:

— С тебе, Альоша, трябва направо. Разбирам. Слушай...

И започна да ме увещава.

Стараех се да не го слушам, за да не му дам възможност да ме залъже с приказки, да ме успокои, та да ми мине ненавистта и да пропусна секундата, когато ще се доближи до мене с „посредника“. Запомних някои неща от приказките му. След известно време техните основни сили щели да завладеят столиците на великите държави и цялата Земя щяла да им се покори. Но тогава щяло да настъпи „трагично положение“, както се изрази той, защото децата до петнадесет-шестнадесет години не можели да приемат Мислещ. Това било неочаквано за Десантниците, но те вече измислили как да оправят работата. Те си имат такива неща — излъчватели, — от които всичко расте страшно бързо. Всичко живо. В кораба има такъв излъчвател и ако вляза вътре, за няколко часа ще порасна с няколко месеца. Това ще бъде начален опит, а после ще ме допораснат до шестнадесет години. Виждах, че лъже за излъчвателя. Казах му:

— Няма да отида. Не искам.

— Ама защо, кажи?

— Ненавиждам ви.

И той пак започна да обяснява. Казваше, че цялата Земя ще стане щастлива и здрава, че хората ще живеят до триста години и няма да има войни, и всички ще си имат летателни апарати и механични слуги, а децата за няколко месеца ще стават възрастни. Каза:

— Виждаш ли какви прекрасни постижения ще има? И разбираш ли, Альоша, корабът ще стартира, а ти ще бъдеш вътре и ще можеш да гледаш през илюминатора. Не е лошо, нали?

Сега говореше искрено и аз едва не се хванах — погледнах към кораба и си представих как се издига, а пък аз съм вътре не по-зле от Гагарин. А Квадрата вече бе извадил от джоба си плоската зелена кутийка.

Веднага се опомних и отскочих. Той стана и много нервно рече:

— Край на увещанията! Давам ти пет минути за размисъл! След пет минути включвам лъчемета и ти ще се превърнеш в малка купчинка пепел. Ще бъда принуден да постъпя така — ти чу преговорите на щаба. Ще станеш жертва, много жалко...

Виждаше се, че Квадрата не лъже, че му е жал за мене. Устните му бяха тъжно намусени, но аз извиках:

— Лъжете! Всичко лъжете! През илюминатора, нали! Ама сам казахте, че там има само кристали и нищо друго, че няма даже кабина!

Отговори ми с фалшива бодрост:

— Ей, ама как съобразяваш, Льошик! Бързо съобразяваш! Разбира се, че в кораба няма кабина. Ти ще станеш Мислещ, а зрението ти ще включим към илюминатора.

Стана ми толкова гадно, както нито веднъж през този ужасен ден. Искан да ме превърне в кристал. Мене! Мене! Започнах да отстъпвам, без да свалям очи от него. Като заеквах от ужас, измърморих:

— Защо мене?

— Избрахме тебе, защото знаеш всичко необходимо. И имаш добра психика.

Мълчаливо отскочих настрани и тогава корабът ме удари с лъча си. Не беше боен лъч, а заслепяващ — сякаш ми лиснаха гореща вода в очите. Извиках и слепешком се хвърлих надясно към изхода, под защитата на склона, и на четири крака се закатерих, хващайки се за храстите. Изтърколих се, ударих се в еластичната стена на защитното поле, то ме отхвърли, преметнах се през глава и Квадрата ме хвана, но изпусна кутията. Започнах да се дърпам, първо слепешком, после започнах да виждам по малко, а Десантника все не можеше да си освободи ръката и да вземе „посредника“. Дърпах се и смътно чувах, че все още ме увещава:

— Детската солидарност... Всички деца си мечтаят да пораснат... ти ги предаваш... не искаш да им помогнеш да пораснат...

Бързо губех сили. Той ме обърна на една страна, притисна ме, освободи дясната си ръка и зашари по склона, да докопа „посредника“. Изскубна стиска мъх, захвърли го, хвана кутийката, но като го ударих с глава, пак я изпусна — при това от джоба на панталона му изскочи пистолет със залепнал за него микрофон.

Десантника го погледна, но хвана „посредника“, който беше до него. Притисна ме с коляно, освободи и втората си ръка, но аз се извъртях и хванах пистолета за дръжката, ребром. И в момента, когато Десантника се вдигна на колене и насочи към мене зелената кутийка, аз уцелих с големия си пръст скобата и натиснах спусъка.

Това беше боен пистолет, познах го. „Макаров“, от стрелбището. Половинтонният удар на куршума отхвърли Сурен Давидович настрани. Той лежеше с опърлено, тлеещо яке, като мъртъв, и изведнъж отчетливо проговори:

— Лъошик... махай се оттук. Бегом...

ИНСТРУКЦИЯТА

Точно в пет часа следобед — по часовника на Вячеслав Борисович — Степан стигна до високоволтовата линия. По-голямата част от пътя извървя отдолу, по оврага. Загуби си забрадката и едва я откри в храсталака. Все си мислеше дали Вячеслав Борисович ще се сети да използва „посредника“ и да разхипнотизира сътрудниците си. Това с „вишничките“ не го разбираше много добре и затова наричаше всичко хипноза.

Излезе до високоволтовата линия на границата на совхозните земи, при бента, зад който беше езерото. На едно място през бента се стичаше тънка струйка вода и Степан пи, а после дълго плюю пясък. Стълбовете на високоволтовата бяха наблизко. Сега трябваше да си намери добро прикритие, за да не могат да се приближат незабелязано до него.

Такова място се намери веднага — кулата на пазача на птицефермата. Обикновено горе седеше пазачът с двуцевката си, „дядото“. Днес кулата беше празна. Даже патици не се виждаха в езерото.

Стъпка зажумя и на един дъх се намери на кулата. Нали знаете, никак не е весело на всеки завой да очакваш засада. Навсякъде му се привиждаха засади. Но кулата беше празна. Върху покритата и оградена с дъски площадка имаше стол. В ъгъла се търкаляше огромна раздърпана валенка. Между дъските зееха превъзходни широки пролуки — седни си на пода върху валенката и се оглеждай наоколо.

Степан така и направи. Огледа се на четирите посоки и не видя никого. Нејде зад къщите се караха птицегледачките, а на шосето бръмчеше кола. Нищо друго.

Сега вече спокойно можеше да прочете инструкцията на Портнов.

„1. Иди при високоволтовата линия и се скрий възможно най-добре. (Направено е — отбеляза Стъпка.)
Дочакай да стане 19 ч. и 30 мин. и едва тогава започни да

действуваш. Задачата ти е: да оставиш телескопа без енергия за 19 ч. и 55 мин. Може и за 19 ч. и 45 мин., но не по-рано!“

„Правилно! — възхити се Степан. — За да изпратят сигнал по радиото, е нужна електроенергия и тя стига до телескопа по тази високоволтова линия. Добре е измислено и е толкова просто!“ Бързаше да дочете до края:

„2. Трябва да прекъснеш два проводника от високоволтовата линия между града и совхоза. И един проводник е достатъчен, но два е по-сигурно. Постарай се.

3. За да скъсаш проводниците, избери един от двата начина:

а) Счупи с изстрел гирляндата от изолатори на който и да е стълб така, че проводникът да падне на земята. Стой колкото е възможно подалеч от линията и непременно перпендикулярно на нея. Не се приближавай на повече от 50 метра — токът ще те убие. Стой с прилепени един до друг крака. След като проводникът падне, трябва да се изтеглиш бегом, без да бързаш. Внимавай двата ти крака да не бъдат едновременно на земята. Ако се наложи да спреш, постави веднага двата си крака заедно, подметка до подметка. Това е необходимо, защото електричеството ще тръгне по земята. Разделените ти крака са два проводника, по тях ще премине ток и ще те убие. Помни: на земята един крак или два прилепени!

б) Втори начин. До последния стълб (совхозн. езеро) има бяла будка, към която се спускат проводниците. Трябва с изстрели да се счупят изолаторите, в които влизат тези проводници (върху покрива на будката). Да се счупят два от тях, възможно най-близо до покрива.“

Върхът на стълба на високоволтовата линия се виждаше точно на равнището на площадката — четири наклонени ъгловати крака и шест гирлянди от кафяви, матово проблясващи изолатора. Под стълба имаше спретната беличка къщичка. Блестящите на слънцето медни проводници се спускаха от стълбовете върху покрива ѝ в три високи изолаторни колони. Всичко това беше като на длан — елегантно и ново, и от него надалеч миришеше на метал. Стълбът блестеше с алуминиевата си боя, във вярта на къщичката сигурно бяха добавили синка, двукрилата ѝ врата беше тъмнозелена и даже табелите с череп и

мълнии изглеждаха весело и приятно. Отстрани излизаха други три проводника и по малки дървени стълбове се проточваха към административната сграда на совхоза.

Оттук, от кулата, дори слаб стрелец спокойно би могъл да улучи изолаторите. Даже и трите. У-ру-ру!

— Никакво „у-ру-ру“, ами си идиот — измърмори си Степан. — Кой ще те остави два часа да киснеш тука. Във всички случаи ще те изгонят...

Вгледа се във веригата на високоволтовата линия. Стълбовете и проводниците, отблизо масивни, в далечината изглеждаха като нарисувани с тушовка върху зелена хартия. Седмият по ред стълб беше по-висок от предишните, защото проводниците от него тръгваха над совхозното шосе и Стъпка си спомни, че до шосето имаше малка копа миналогодишно сено. Съвсем малка — кравите бяха отмъкнали три четвърти от нея. Ако го изгонят, може да се скрие там... Ах, дяволска работа! Всичко щеше да е добре, ако се беше сетил да вземе и резервен пълнител. Ако стреля отдолу, два-три патрона непременно ще отидат за пристрелка и ще му останат само по два куршума на изолатор. Даже по един. А разстоянието няма да е малко. Като си послужи с Питагоровата формула, пресметна: петдесет метра до стълба и тридесет метра височина... да извлече корен... Около шестдесет метра. И това при стрелба с пистолет нагоре, разбирате ли? Ще има недолитания, които не можеш да прецениш веднага — около изолаторите няма бяло поле като около мишената. Даже с винтовка едва ли ще уцелиш от първия път...

— И това ми било научен сътрудник — ядосваше се Стъпка, като съвсем раздърпа глупавата си рокля.

Дяволска работа! Вячеслав Борисович трябваше да му разкаже още там какво трябва да прави. Тогава щеше да вземе не един, даже два резервни пълнителя.

Степан реши да остане на кулата. Ръцете му трепереха от умора и глад. С тези ръце като стрелец не струваше и пукната пара — нямаше смисъл дори да опитва да стреля отдолу. А ако пришълците са толкова хитри, че се сетят да го търсят, навсякъде ще го намерят. Прекрасният план на Вячеслав Борисович висеше на косъм.

КОСЪМЪТ СЕ КЪСА

След един час Стъпка скочи на крака от някакъв извънредно остър и висок женски глас. На другия бряг на езерото се показаха две жени в бели престилки и едната се караше на другата, а заедно с това и на цялата околност.

— И кой го е нареди-и-л? — дереше се тя. — Още три часа ще е светло-о!! — Пое си повече въздух. — И птици-те-е са недопасли-и-и!!!

От пронизителните ѝ писъци му скрипнаха зъбите и усети, че ще се случи нещо недобро. И наистина: около птичарниците настана суетня, патиците покриха езерото като пяна изпод ръцете на гигантска перачка... Стъпка се изплю надолу. По водата се плъзгаше лодка с дядото пазач. Спря под кулата. Стъпка седеше като врабец — не дишаше.

— Пфу, жени... — рече дядото. После погледна нагоре към кулата и пак така тихо додаде: — Скачай долу, на кого казвам!

И мрачно, с провлачена крачка тръгна към стълбата. Досами нея вирна брада и отново изхриптя:

— Нинка! Скачай долу!

Степан седеше, свит в ъгъла. От озлобление, объркване и глад в главата му се разливаха някакви вълни и бучеше кой знае откъде изплувала песен: „Нина, Нинка, Нинка-блондинка!“ А дядото пухтеше нагоре по стълбата. Подаде глава от люка, мрачно отбеляза:

— Още една се намери... Скачай долу! — И сложи валенката на мястото ѝ в ъгъла.

— Няма! — свирепо се озъби Степан. — Тук ще си седя!

Дядото бавно протегна ръка и стисна ухото му в кафявите си пръсти. Дори не направи опит да се измъкне. Старецът беше толкова немощен и слаб, че се движеше като есенна муха... Да го духнеш — ще падне. Степан не можеше да се бие с него. Позволи да го доведат до стълбата и само промълви:

— Не е хубаво това, дядо.

— Къш-ш! — рече дядото.

Степан се изгърколи на земята. Ех, дядо, дядо... Да знаеше само кого гониш, дядо...

Отърси се. Патиците крякаха в езерото, привечерното слънце прежуряше като оса.

— Гвардейците не отстъпват — промърмори Стъопка и хукна да заобиколи езерото по десния бряг, за да стигне до совхозното шосе, а оттам до седмия стълб.

И сега му оставаше още много време, повече от час, но от яд и нетърпение Стъопка тича през целия път. Докато тичаше, виждаше странни работи и странни хора.

Докараха цял камион с чували — храна за патиците, — а върху тях лежаха и пееха две жени в сини престилки.

Цяло семейство — дебел чичко с джинси, дебела лелка в сукман и две момченца близнаци, също дебели, носеха разглобено дървено легло, както си беше в картонената опаковка от магазина.

Под косите лъчи на слънцето на вратата на совхоза ярко аленееше афиш: „Филм: «Война и мир», III серия“. Бяха сменили вчерашния афиш за певица Кисельов.

Големите момчета от совхоза, с бели ризи и папийонки, отиваха към клуба. Стъопка си мислеше, че щом са облечени така хубаво, не би трябвало да говорят лоши думи, но те вървяха и ругаеха като пришълците.

Хората отиваха на кино, носеха покупките си, работеха нощна смяна във фермите, караха камиони към млекозавода, даже пееха, сякаш нищо не се бе случило.

Прелетя каруца с гумени колела, запрегната със светлориж белогрив кон. Отстрани, провесил крака, седеше дълъг чичко с избелял син комбинезон и каскет, а едно момиченце с плитки и прав път на кръглата глава караше коня и лицето му сияеше от възторг. Зает с мислите си, Стъопка все пак се обърна. Конят вървеше много красиво. Докато гледаше след каруцата, си оправи забрадката, но изведнъж застана нащрек и притича към живия плет край пътя. Пред него беше изорано поле. Зад тъмнокафявата му лента зеленееше крайт на парка, по-точно на малкия клин, който се връзваше в дясната страна на шосето. По края на гората, пред младите борчета притичваше човек с пистолет в ръка. Движеше се отдясно наляво, в същата посока, както и

Стъпка. Ето спря и се видя, че това е жена в панталон. Гледаше към гората. Притича двайсетина крачки, огледа се...

Преследваха го.

„Пак жена“ — помисли си Степан. Отдавна смяташе, че жените на тоя свят са прекалено много. А този пришълец не беше много умен — тича с пистолет в ръка. Да беше понесъл и плакат на пръчка: гоня този и този... Само че защо гледа към гората?

Дяволска работа! Колко си беше добре на кулата!

Във въздуха загърмя и затреця — ниско над самия парк и шосето прелетя военен витлов самолет. Виждаха се капациите на мястото на прибрания колесник и тънките пръчици на оръдията пред крилата.

Жената в края на гората също вдигна глава и се обърна, изпрацайки с поглед самолета. И младежите на шосето, и двете девойки в красивите празнични рокли го изпрацаха с очи. Единият младеж рече: „Я ги гледай!“, а вторият, като пухтеше съсредоточено, разкопча вратовръзката си, девойката я взе и я прибра в чантичката си и в този миг загърмоля вторият изстребител.

Един самолет би могъл да прелети случайно над парка. Но два!...

Скрит зад храстите, Стъпка направи „дълъг нос“ към жената. И видя, че тя стои посред полето с вирната глава и държи в ръцете си не пистолет, а някакво камшиче или каишка. После се обърна с гръб към шосето, наведе се и се загледа към гората. Оттам излезе странен бял звяр и с огромни скокове се понесе по края й... Ама това било куче, знаменитият „мраморен дог“, единственият в Тугарино! Стопанката му е дъщерята на директора на телескопа! Стъпка се засмя. Много добре знаеше, че същата тази дъщеря тренира кучето си в парка. Ето я, с панталон, а в ръцете си държи каишката на кучето...

Стоеше щастливо усмихнат. Не го гонят, а докторката и Альоша са стигнали! Вече минаха първите самолети. Сега ще тръгнат войските с хеликоптери, на вълни, като на кино, и нагъсто ще започнат да кацат около телескопа и войници с парашути по нашивките на ръкавите ще изполовят пришълците, ще им вземат кутийките с „посредниците“ и край!

Но вечерният въздух беше тих. С възпалени очи Стъпка оглеждаше хоризонта — нищо. Над телескопа нямаше ни най-малко

движение. „Дяволска работа! — извика наум. — Альоша нищичко не знае за телескопа! Той първо тръгна, пък аз после разбрах... Самолетите са направили разузнаване, не са открили нищо тревожно и нашите си се движат, без да бързат...“

Въздъхна, огледа се по навик: отзад по шосето бе спокойно, отпред — също. А в полето...

Жената тичаше към края на гората, а кучето седеше, обърнало муцуна към нея и държеше в зъбите си дълга дебела пръчка.

— Ама че работа... — прошепна Стъопка и несъзнателно слезе от шосето.

Пръчката вече беше в стопанката, а кучето махаше с опашка, Стъопка се приведе и затича през полето към тях.

Жената с панталона отваряше калъфа за чертежи.

— На ти една пръчка! — шепнеше Степан, докато тичаше към тях.

Даже не помисли, че в града има стотина такива калъфа — кафяви, кръгли, с красиви дръжки. Ето падна хартията, подложена под капака. Увиснаха кълчищата...

Жената обърна към Стъопка доброто си безгрижно лице, заповяда на кучето „Седни!“. От калъфа още висяха калчищата. Стъопка каза:

— Това е мое. Аз го загубих... Кучето дишаше — „Хах-хах-хах“ — и неприязнено гледаше към Степан.

— Твое ли е? Заповядай, вземи — приветливо рече дъщерята на директора на телескопа. — Защо си захвърляш така нещата?

— Не съм го захвърляла — рече Степан, като малко се поуспокои. — Скрих го... Там... — Махна с ръка към шосето. — Гледам, куче... Благодаря! — извика той и затича, докато жената не се бе сетила да го попита за нещо неприятно.

Впрочем тя не се канеше да го пита нищо. Повика кучето и затича с него към гората.

ОГЪН!

Степан пхна ръка в кълчищата. Бластерът си беше вътре, както го бяха опаковали в стрелбището: с опашната част нагоре, увит в парцал. Късмет. С такова оръжие не изолатор, като нищо цял стълб ще свали... Но как да го носи? Онези би трябвало вече да знаят от Сур как е опаковано оръжието. Степан изхвърли калъфа и понесе бластера както си беше в мазния парцал.

„Значи Анна Егоровна и Альошка не са стигнали. Хванали са ги и те са изхвърлили бластера от колата“ — реши Степан. И си наложи да не мисли за странични неща. Сега всичко освен работата е странично.

Точно в седем и половина стигна до мястото и видя миналогодишната копа. Наоколо пак нямаше жива душа. Такъв си беше този ден — пустинен. Каза си на глас изречението от „Куентин Дорвард“: „Всичко благоприятствува смелия оръженосец и неговата благородна мисия“. И веднага щастие му се усмихна. Поляната се пресичаше от канавка, тясна и дълбока. Скатът ѝ му даваше опора за стрелба нагоре. Степан, без да бърза, отмери шестдесет метра от мястото на опората, скочи в канавката и легна на лявата си страна. Отви бластера и се учуди, че това чуждо оръжие лежи толкова удобно в ръката му. То не беше кръгло, а неправилно, с много вдлъбнатини и издатини. За да стреля, трябва едновременно да се натиснат двете крилца до ръкохватката — ето така... Стъпка леж неподвижно в канавката десет минути. Стори ли му се, че във висината блестят огледала, или наистина нещо блестеше? Той чакаше. После опря пръстите на краката си в земята, рохкава край ската, подпря левия си лакът, като леко сви ръка, и се изненада, че бластерът лежи плътно и не „диша“ в дланта му. Постави го на една линия с дясното си око и с върха на стълба, а с двата пръста на дясната ръка натисна крилцата... Ж-жъх-х! Бластерът трепна и изхвърли невидима на слънцето мълния, която озари изолаторите в яркосиньо. Мигна и видя, че едната гирлянда изолатори е леко стопена, но здрава. И проводниците са

здрави. Дяволска работа! С това нещо трябва да се реже като с нож, а не да се стреля в една точка!

В този момент във висината, някъде далеч нагоре, зад стълба, пак нещо блесна. „От това ще ми замержелее в очите!“ — помисли си Степан, прицели се под изолаторите и плавно задвижи бластера отдолу нагоре, без да отпуска крилцата — ж-жъх-х! ж-жъх-х! Трети изстрел нямаше, а блестящият кристал на главичката помътня.

Единият проводник — по-близкият — лежеше на земята. „Може и един, но по-добре два“ — спомни си инструкцията на Вячеслав Борисович. Бластерът вече не стреляше...

— Дяволска работа и това си е! — измърмори Стъопка, остави бластера и измъкна изпод роклята си пистолета.

Отново над проводниците нещо блесна като малка кръгла дъга в бледото небе... Силно, страшно го прободде в сърцето. На скокове се хвърли под копата, мълнията удари зад гърба му, удари пред него. Копата лумна. Някакъв шарен диск се обърна и косо пое нагоре, над първите струи дим. Половин секунда Стъопка гледа, без да разбира какво вижда и какво предчувствие го бе накарало да бяга. Но дискът отново започна да се увеличава. Като блестеше все по-ярко и по-ярко на слънцето, падаше от височината към Стъопка. Той отново хукна на зиг-заг през цялата поляна. Падна в канавката и изведнъж се сгърчи. Изкриви се. Пред очите му стана черно и алено и викът не можеше да се изтръгне от гърлото му. „Загивам. Токът ме убива“ — мина последна мисъл, а ръката му още стискаше пистолета.

Чинията вися над канавката няколко секунди. После, без да си хаби зарядите за неподвижната фигурка в синя рокля, се премести към бластера, всмука го в себе си, косо се издигна над поляната и се скри.

НА СВОБОДА

„Бегом!“ — бе заповядал Сур. И аз хукнах, без да мисля за страшните лъчеви леци на кораба. Спаси ме това, че входът се намираще в дълбоко разклонение на оврага и черното кълбо, блеснало след изстрела с издирващи припламвания, не можа да ме хване.

Корабът беше прекалено добре замаскиран. Той можеше да подпали цялата гора наоколо, но край него беше пълно с „мъртви зони“. Тичах. Лъчите танцуваха над главата ми, всеки лист блестеше като парче огледало. Когато бях на петдесетина крачки от входа, чух стенещия тътен на кораба и се хвърлих на земята. Пропълзях под клоните на елхата и се намерих в разклонението на оврага, замрях, целият посипан със сухи елхови иглички и люспици от кора. Корабът тътнеше. Исках да поставя пистолета на предпазител, за да не се издам с някой случаен изстрел, но нямах сили. Пръстите не ме слушаха. Цялата гора се огласи от тътена. Но лъчите вече не блестяха.

Все пак схващах някои неща, макар че едва дишах и бях отчайващо изплашен. Едва ли ще поискат да демаскират кораба заради мене, като пукат с лъчеметите си по целия парк. Значи трябва да използвам, без да излизам от спасителната долчинка. Тогава ще ме заплашва само външната охрана — заекът Деветоугълник. Корабът тътна доста дълго. Може би ме търсеше вътре в защитното поле. Беше се повдигнал и осветяваше всеки угъл. Изчислителя най-вероятно не се бе сетил, че беглецът е откъснал „микрофон“ и вече е излязъл от зоната.

Въртяха ми се и други разни мисли, докато лежах под сухата елха. Че аз съм единственият човек, който знае плановете на пришълците, и затова на всяка цена трябва да избягам. Че не съм убиец, защото Сур ще регенерира като Павел Остапович. Той рече: „Махай се оттука.“ Не се замислях защо изведнъж бе заговорил като човек. Спомних си заповедта му и запълзях.

Пълзях дълго — замръзвах при всеки шум. После канавката свърши и трябваше да пропълзя през просеката. Спомних си за „летящите чинии“. Те се движат безшумно. Добре, че гората е толкова

гъста. Не се страхувах от заека. Разрядът му е най-ниският и изобщо не е кой знае какъв звяр, така, дребосък, пък аз имах пистолет...

Най-сетне се реших да мина през просеката и пак по корем запълзях към шосето. В крайпътната канавка залегнах за трети път. Там имаше някакво странно оживление... Бръмчаха автомобилни двигатели, чуваха се гласове, ветрецът развяваше някакъв боклук по асфалта, хартийки. Към Синия Камък претича един Десантник. Слаб, с оплешивяло чело и големи кафяви очи. Мярна се, дишайки бързо от тичането. Бях виждал отблизо само пет души Десантници — китариста Кисельов, шофьора на таксито, Сурен Давидович, Рубченко и Линия осемнадесета. Но никога няма да забравя сухия, сякаш опечен израз на лицата им и с нищо няма да го сбъркам. Край мене по шосето мина именно Десантник.

След двадесет секунди се зададе фургон „Хранителни стоки“ с размахваща се отворена задна врата; рискувах малко да се надигна и видях как подхванаха Десантника с големите очи и го качиха през вратата. Вътре беше пълно с народ. Едва се бях скрил и префуча велосипедист, ниско наведен над кормилото, озъбен, с черни петна от пот по карираната риза. При всяко движение на педалите под ризата му, на корема, се отбелязваше квадратен предмет. Велосипедистът прелетя много бързо, но можех да се хвана на бас, че и той е Десантник. След него минаха наведнъж няколко закрити камиона, но не разбрах кой беше в тях. Изглеждаха препълнени.

Следващата кола беше сив москвич, като на Анна Егоровна.

Погледнах към чистото, светло вечерно небе. Там, както и преди, нямаше нито едно облаче и самолети също не се виждаха. Какво става, все пак дали нашите са тръгнали в настъпление? От деветдесетминутния срок бяха минали не повече от четиридесет минути. Най-много петдесет. А ако са тръгнали, защо без авиация? И после, защо им трябва на пришълците да бягат към Синия Камък, отминавайки кораба? Би трябвало да бягат към кораба. Неясна работа...

Лежах в канавката, гледах, изтерзан от любопитство. Току-що си мислех, че всичко това ми стига за цял живот, за четиридесет години — със сигурност, а сега така ме заинтригува, че чак се надигнах. В този момент със спортна крачка премина компания младежи от универмага. Добре тичаха с работните си обувки. Девоjkите бяха

запретнали полите си. Приятелката на Нелка, касиерката Лиза, подскачаше с бели остроноси обувки със счупени токчета. Представяте ли си?... Те с писъци се качиха в един празен камион.

После зад дърветата изскърцаха спирачките на невидима кола, някой извика: „Давай!“ Пред очите ми плавно мина велосипед без ездач. Иззад дърветата се измъкна кола, изпревари го и се скри.

Нагорнището тук е доста стръмно — велосипедът блесна със спиците си и изтрака в канавката зад близкия храст.

От града непременно ще дотича някой пеши Десантник и ще вземе велосипеда. Ще се качи и ще потегли. А аз да не съм сакат? Не, само погледнете — „Турист“, с осем скорости, новичък... Чий ли е този велосипед?

Измъкнах го настрани от пътя, свалих седлото до долу, прибрах ключовете в чантата и тръгнах след Десантниците.

ИЗХОДЪТ

Изминало кръга си по небето, слънцето залязваше. Под косите лъчи чашата на телескопа стана ажурна като гъста черна паяжина. Колкото повече приближавах, тя растеше и се извисяваше. Като излязох на асфалтираната площадка пред входа, закри половината небе.

Площадката беше пълна с коли. Безредно, плътно пред портала и по-нататък, по пясъчния банкет, бяха спрели автобуси, камиони и самосвали, зелени газки и волги. Като рога стърчаха велосипедни кормила. От един москвич, заврял радиатора си под задната ос на някакъв самосвал, се бе стекла локва, над която се кълбеше пара.

Подпрях велосипеда си при другите. Ослушах се. Зад оградата се чуваха странни звуци. Пищяха жени, глухо ревяха мъжки гласове, тресна изстрел. Късо и силно извикаха, забърбориха. И всичко стихна.

В този момент в кабината на най-близкия до портала камион видях Десантник с винтовка. Седеше с гръб към радиатора. Когато се промъкнах през колите, той направи изразителен жест: изчезвай. От ботушите му капеше вода. Застрашително вдигна винтовката — аз отскочих, привеждайки се, изтичах покрай площадката към оградата и се закатерих по хълма.

Тук склонът се изкачваше стръмно нагоре, така че бетонните панели на оградата напомняха стълба с четириметрови стъпала. Под долната част на всеки панел оставаше клиновидна пролука, засипана с пясък. По-нататък по склона се виждаше фигура и чертичката на винтовката през рамото ѝ. Дочаках, докато часовоят се обърне с гръб и тръгне нагоре, притичах до оградата, подпъхнах се и се озовах от другата страна, но веднага се плъснах с лице в младите репейи. Първият Десантник се качи върху кабината. Постоя така и седна, като изтрака с ботушите си. Хукнах нагоре, към най-близката сграда. Виковете на вълни се разнасяха отгоре. Първо извика един, после няколко гласа, после строга мъжка команда — и тишина. След тишината през неравни интервали всичко се повтаряше.

Изтичах към сградата, заобиколих я по бетонния перваз на основата, покрай вратата на задния вход и надзърнах зад ъгъла. Никого. Съвсем близо викаше женски глас: „Господи, какво е това!“, и сподавен мъжки глас: „С какво право...“, и властни, ревящи викове: „С лице надолу! Ръцете на главата! Легни!“ И пак. И пак. И плющящият звук на удар.

Отпълзях зад ъгъла. Огледах се. Някакъв нов звук нарастваше и постепенно изпълваше захладяващия предзалезен въздух. Зазвънтяха стъклата на къщата. Стори ми се, че от страх и самота нещо в мене вие и дрънчи. Звукът беше оглушителен и загубил ума и дума, аз се проврях през вратата — крилото ѝ скърцаше и се клатеше, — но внезапно всичко стихна. А пред мене беше стъклената стена на вестибюла. Тя гледаше към другата страна на къщата. Съвсем наблизо, пред самите прозорци, стоеше корабът на прищълците. Изпод широката плоча още излитаха струи прах — поклащайки се, той кацаше. Освен него виждах само небето. Помислих си, че нищо не ми се гледа и в този миг иззад кораба изпълзя нагоре сива и зелена пелена, храстите, бялата ивица на пътечката, черният диск на цветната леха започнаха да се извиват. Небето изчезна. Корабът беше издигнал край себе си защитното поле като в оврага.

Полето сякаш изви пространството пред стъклената стена. Сега виждах площадката отдясно. На нея плътно, като трупи върху сал, лежаха хора. С лицето надолу. Бяха стотина души, ръцете на всички бяха вдигнати на тила. Над тях, с гръб към мене, стоеше рядка верига от Десантници — само мъже с насочени пистолети и винтовки. Когато лежащите надигаха глава или извикваха, Десантниците скачаха към тях и ги удряха с крака или с приклади. Отляво на кораба непрекъснато водеха нови — полубегом, с извити зад гърба ръце. Блъскаха ги плътно до другите. Преди да дойда на себе си, вече бяха натъркаляли десетина души. Опомних се едва като доведоха и блъснаха на земята слабия Десантник с големите очи, когото пръв видях на шосето.

Ама че работа — те със своите се държат така! Ето я и касиерката от универмага, плаче и се опитва да си свали обувката със счупения ток... А ето че домъкнаха и Нелка, крещят ѝ: „Ръцете зад главата! Легни!“

Изтичах наляво по празния вестибюл и видях откъде ги мъкнат. От опашките. Десантниците стояха подредени в тил като на опашка за

билети в кино. Три опашки и във всяка от тях вероятно имаше по петдесетина души, че и повече. През стъклата не се виждаше добре, вътре в защитния балон всичко изглеждаше изкривено, извито, особено в края на площадката. Но видях, че средната опашка се точи към белокосия — Линия осемнадесета. Той стоеше с лице към опашката, като се държеше с опънати ръце за някакъв зелен стълб. Десантниците един след друг пристъпваха към стълба, изваждаха „микрофоните“ и веднага като подкосени подгъваха крака и падаха в ръцете на задния. Той го държеше, а отстрани изтичваше едър Десантник и отвеждаше подкосения, като в движение му извиваше ръцете. Задният, след като се освободеше, правеше крачка към стълба и също падаше. А здравеняците непрекъснато сновяха между опашките. Хващаха, извиваха, мъкнеха. Бяха много, защото и в двете странични опашки ставаше същото. Там Десантниците се приближаваха не към зелен стълб, а към зелени кутийки, които бяха в ръцете на Кисельов и Потапов. Страничните опашки се движеха побавно, но също така неотклонно, спокойно. Без страх. Сякаш не виждаха какво им предстои: припадък, извиване на ръцете и блъскане с лице в пръстта или върху бетона. А вече започваха да ги слагат и направо върху лехата...

Висок риж младеж непрекъснато сменяше зелените кутийки на Кисельов и Потапов.

Директорът на телескопа професор Бистров също стоеше в опашката — познах го по черната копринена шапчица. Той добродушно се усмихваше. И изведнъж на площадката изтича кучето му, което беше отмъкнало бластера от кораба. И застана на опашката! Тогава професорът заситни към белокосия, показва му кучето. Белокосият с рязко, злобно движение го пъкна без опашка. Двама здравеняци отведоха професора, без да му извиват ръцете, настаниха го наблизко. Някой се приближи до кучето и то кимна — видях го! — и напусна опашката. Отдалечи се и се присъедини към онези Десантници, които охраняваха лежащите... Там вече се бяха събрали около триста души — лежаха в редици и се разнасяше непрекъснат вой и крясъци. Някои се опитваха да станат, викаха, пазачите скачаха като побеснели и все по-често стреляха над главите им. А кучето започна да тича между редиците и да удря с тяло онези, които сядаха... То веднага въдвори ред, само че гледката беше прекалено страшна. Едва не се

побърках. Нали не знаех, че когато извадят от него Десантника, човек съвсем нищо не си спомня. Мислех си, че поне малко нещо трябва да помни. А тези нещастни хора! Много от тях носеха в себе си Десантник още от сутринта и изведнъж — вечер, стрелба, удари с ботуши! После разбрах, че никой от тях не е видял опашките при „посредниците“. По-точно не си ги спомняли. Биеха ги, блъскаха ги и страшно крещяха, но ги принудиха да лежат с лицето надолу. И вероятно така беше по-добре. Ако бяха видели опашките, сигурно щяха да мръднат.

Вече съвсем бях откачил, когато се появи заекът-Деветогълник. Той като топче се търколи под краката на хората, подскочи към стълба и цялата опашка се разхили, а предният го хвана за ухото, извади му „микрофона“ и като го подържа до стълба, хвърли го на земята. Ох, ама как само хукна!... Мяркаше се ту горе, ту долу — просто отново бе станал обикновен дебел заек и не можеше да излезе от защитното поле!

Когато за последен път протича зад кораба, опашките вече бяха свършили. Едрите Десантници тичаха към белокосия — той все така си стоеше до „посредника“ и безстрастно гледаше как Кисельов и рижият здравеняк подхващат едрите Десантници и ги разхвърлят наоколо по площадката. Телата падаха безшумно, защото хората отдясно крещяха все по-високо и бясно, прегракнало ръмжеше кучето. След секунда падна и белокосият. Изведнъж видях, че лежи до „посредника“ и Кисельов го прескача. Кисельов и здравенякът вдигнаха зеления стълб и го помъкнаха към кораба. Рижият в движение повали някого с юмрук. Люкът се отвори, пъкнаха в него „посредника“ и чувала с бластерите. Песът се мяташе пред люка, разблъскваше всички, които се опитваха да се доближат. Някаква жена стоеше, затиснала устата си с две ръце, и изведнъж извика — здравенякът надникна в люка и бавно започна да пада като бор. Веднага до кораба се озова и кучето. Лапите му се пързалиха, но то се изправи на задните си крака, допря муцуна до люка и падна назад като човек.

Кисельов беше последен. Бавно, като поклащаше бластера на шнура, отстрани рижия от кораба. Отмести и кучето. Приблужи до люка. Пусна бластера вътре, а шнура прибра. Нагласи се, като се хвана с една ръка за края на отвора и провеси цялото си тяло навън.

Отчетливо си спомням как висеше на ръката си, а няколко души, които се бяха поопомнили, го гледаха. Извика:

— Отдръпнете се! Отдръпнете се, дръвници! — И се изтърколи под краката им.

И в този миг със звънко хлопване изчезна защитното поле. Здрачното небе падна отгоре като завеса. Видяха се вечерните хълмове, шосето, веригата квадратни коли по него. Загракаха, зазвънтяха стъклата — корабът се издигна бавно и плавно като асансьор, пясъчни вихри забарабаниха по прозореца пред лицето ми. Хората се изправяха несигурно, като се хващаха един за друг. Кисельов гледаше ту нагоре, ту към черния шнур на китарата, който бе извадил от джоба си.

Огромният пес седеше до професора и се опитваше да го близне по бузата.

Професорът леко го отблъскваше и гледаше към небето, като придържаше шапчицата си.

ОТИДОХА СИ!

Отместих тежката стъклена врата и нерешително излязох от укритието си. Разбрах, че пришълците бяха отстъпили, но се страхувах да повярвам в това, макар че виждах яркото шарено петно, което се отдалечаваше към зенита. От него като пръстени се разливаха по небето къдрави облаци.

Оттогава не обичам да гледам облаци, които се движат бързо по небето.

Още няколко минути бях в съзнание. Стоях на входа и се опитвах да разбера какви са тези около мене — Десантници или вече хора. От тълпата ме гледаше полковник Ганин.

Той въртеше глава, за да оправи вратовръзката си, сякаш го душеше, и отърсваше фуражка в коляното си. Полковникът беше хванат от пришълците последен и затова разбираше някои неща.

Като видя, че излизам през вратата, тръгна към мене и попита:

— Ти знаеш ли нещо? — И посочи към небето.

— Според мен си отидоха — рекох. Той кимна. Измърмори:

— Ако човек знае къде ще се спъне. — Пак оправи вратовръзката си и извика: — Внимание! Внимание! Военнослужещите при мен!

Стана тихо. Или в главата ми бе станало тихо. Спомням си, че Ганин заповяда на няколко военни и милиционери да съберат оръжието и бързо тръгна към портала. А аз тичах след него, за да му разкажа за плановете на пришълците, но езикът ми не се обръщаше, защото този план — да завземат Москва, Ню Йорк и Лондон — преди час го беше предложил самият полковник, а още не вярвах напълно, че вече не е пришълец. Така излязохме извън портала, при бронираните коли на парашутистите, които се подреждаха около оградата на телескопа, а после нищо не помня. Само големите колела и синия дим на ауспусите...

Останалото го знам от други хора. Как парашутистите наредили колите около хълма и предупредили с мегафони никой да не излиза извън портала, в противен случай ще стрелят. Полковникът не посмял

да не ги послуша, а аз съм се измъкнал през портичката и съм притичал до най-близкия бронетранспортър под дулата на картечниците, направо. Казват, че съм се изкатерил по бронята като бръмбар и съм започнал да викам: „Къде е командирът ви?“ — и са ме свързали по радиото с командирската машина, и са ме убедили да разкажа всичко по микрофона. Разказал съм им за пришълците, а после съм си спомнил за Сурен Давидович и така съм закрепял в микрофона, че командирът на полка заповядал да ме откарат в парка. Загубил съм съзнание едва в оврага: показал съм Сурен Давидович, който лежал в ручея, и съм паднал.

Сурен Давидович остана жив, даже астмата му мина.

Оправи се преди мене. Лекувахме се в една и съща болница и докато още не можех да си вдигна главата от възглавницата, той идваше да ме навестява.

ВЯЧЕСЛАВ БОРИСОВИЧ

Та така, написах всичко както си беше. Това, да пишеш, е доста скучно занимание. По-скучно, отколкото да решаваш задачи по алгебра. Но Стъопка, който не написа ред, ами само ми се пречкаше — тук съм бил обърнал, там съм бил забравил, — та Стъопка казва, че трябвало още да пишем за себе си. Излизало, че сме герои. Това сме разузнали, там сме предупредили, тук сме гръмнали и всякакви такива. Глупости, разбира се. Прав е Степан. Не сме никакви герои, ами просто нас — искам да кажа децата, — нас „посредниците“ не ни ловяха. В нас не можеха да прехвърлят Десантници. Затова Степан успя да се вмъкне в телескопа, а аз да отида при кораба и да запомня всичко. Защо става така, не ми е съвсем ясно. В такъв като мене не може да бъде прехвърлен Мислещ и точка. А истински герой беше само един. Вячеслав Борисович Портнов. Да се пише за него е трудно.

Заради него не мога да гледам този проклет телескоп. И никога няма да простя нито на себе си, нито на другите, че крещяхме, радвахме се, превързвахме си драскотините. Само като си спомня! Ние бяхме живи и се радвахме, а той, спасил всички ни, беше мъртъв и лежеше до масата в радиостанцията, опънал ръка.

Върнал се с колата при телескопа и направо тръгнал към апаратната. Обезвредил часовоя с „посредника“, заключил се вътре и се свързал с Москва.

Успял да предаде почти всичко, само едно не успял — да каже да изключат високоволтовата линия — и тогава пришълците разбили вратата, хванали го, а той се измъкнал и се застрелял.

Пришълците взели пистолета от ръката му и го оставили да лежи. Ние не знаехме, че е там. Никой не знаеше, че Вячеслав Борисович се е застрелял, за да не издаде Степан, и така е спасил и него, и може би всички жители на Земята.

ДОМЪТ НА СКИТАЩИТЕ

ПРОЛОГ

ТУГАРИНО, ВЕЧЕРТА

Бронираниите коли се наредиха около хълма. Ажурната сянка на телескопа падаше върху източния склон като огромна маскировъчна мрежа и се точеше към хоризонта. Високо загърмяха мегафоните, басовото им ехо отскачаше от стените.

— Спокойствие, спокойствие... Не излизайте извън оградата, не се приближавайте до колите... Освободете пътя на колите...

Командирът на дивизията седеше в газката си и шареше с бинокъл по склона. Пред административната сграда кипеше гъста тълпа. От нея се отделиха двама. Момченце и офицер. Момченцето приклезна, размаха ръце и се втурна през портала към командирската кола на първи батальон.

— Пуснете го! — тихо каза командувачият. — Не е ли същото хлапе...

Той видя как момчето скочи върху бронята и след минута по радиото зазвънтят трескавият му алт:

— По-бързо, по-бързо, ох, моля ви се, по-бързо, той лежи в оврага!

Командувачият заповяда:

— Шести, изпратете кола с момчето... Тук Първи. Внимание! Четвърти, започнете движението!

Колоната от бронетранспортъори, разтегната по шосето, се обви в дим и тръгна нагоре — между колите на обкръжението. „Спокойствие! Граждани, дайте път на колите!“ — призоваваха мегафоните. Един след друг бронетранспортъорите се изкачиха на хълма, внимателно разцепвайки тълпата на малки групи. Колите бяха докарали следствената комисия. Тя пристъпи към работа — офицерите наизскачаха сред тълпата. Командувачият се намръщи — докъде я докарахме. Да обискираме своите... Разбираше, че няма друг начин и че преди всичко трябва да се из земе тайнственото оръжие, което превръща хората в пришълци. Разбираше и все повече се мръщеше, докато оглеждаше околността с бинокъла си. Това, което ставаше, не се побираше в главата му. Война без противник. Война, в която всеки

можеше да се окаже противник. Това беше невъобразимо. В окулярите се мяркаха обърканите, понякога озлобени лица на парашутистите. Командуващият нямаше право да обяснява на офицерите и войниците смисъла на операцията. За всички освен командирите на батальоните дивизията провеждаше карантинна охрана: уж в Тугарино има някаква болест, епидемия...

Слънцето клонеше към самия хоризонт зад вълнистата редица на хълмовете. Там, на десет версти наоколо, също работеха бойци от дивизията — външното обкръжение преграждаше пътищата. Като прокара бинокъла по протежение на шосето, командуващият видя улиците на Тугарино. Къщите и дърветата потрепваха в окулярната мрежа. Изглеждаше, че зелените коли разтърсват улиците. Това беше вторият кордон. Той разсичаше градчето на квартали. Заповедта бе да не пускат никого извън чертата на града, да търсят предмети с необикновен вид... „А войниците са гладни — помисли си командирът на дивизията. — Дивизията е размазана като масло по хляб, на сто квадратни километра... Трябва спешно да се нахранят хората, да се заредят колите с гориво. И освен това — връзка. Ох, тази връзка!...“

— Първи, докладва Четвърти. Операцията е завършена — забърбори радиото. Командуващият попита:

— Намерихте ли?

— Съвсем не.

— Броят на задържаните?

— Триста и осемнадесет, без момчето.

— Ясно. Щаб, напред! — заповяда командуващият. Щабните коли потеглиха към хълма. И през следващите два часа, както и преди това — от четири часа следобед, — командуващият дирижираше камионите, бронетранспортърите, хеликоптерите, тежките въздушни транспорти. Освен за собственото си стопанство трябваше да се грижи и за невинно пострадалите триста души. Тях ги разпитваха следователите, но командуващият бе длъжен да осигури на комисията помещения, връзка, конвой. Наистина Центърът им помагаше. Началникът на интенданството непрекъснато докладваше: докарани са палатки, походни легла, цяла полева болница лекари. Изглеждаше, че всичко е наред... Обаче трябваше да се приемат и да се разтоварват хеликоптерите и транспортните самолети, да се опъват палатките, да се настаняват по кабинетите лекарите и всичко това — при недостиг на

хора, при настъпващата тъмнина, на слабата светлина на подвижните електростанции. Още не бяха успели да възстановят високоволтовата линия... А щом работата понамаля, при генерала се върна тревогата. Сърцето му се свиваше — такъв огромен район, това не ти е да изчистиш половин кило ориз... Струваше му се, че в бързо сгъстяващия се здрач по овразите и горичките се измъкват пришълците. Измъкват се като вода между пръстите, неотличими от своите. Не случайно тук ги няма... В двадесет и два часа командирът отиде в радиостанцията и лично подбра патрулните подразделения:

„Другари, даже муха не бива да прехвъркне!“ За себе си отбеляза, че следователите работят енергично. Шифрованите данни от разпитите се изпращаха в Центъра. Радистите нямаха време да вечерят — котелките им стояха недокоснати до апаратите.

По пътя към фургона си командувачият надникна в полевата болница, където освен неколцината възрастни имаше и две момчета по на тринадесет години. Андрей Соколов се мяташе и блънуваше. До него търпеливо, с микрофон в ръката, седеше следовател. Второто момче, още неизвестно, току-що бе започнало да диша без кислородна възглавница — така го беше треснал токът, горкото... Като поклати глава над момчетата, генералът понечи да тръгне към щаба, но го пресрещна дежурният офицер:

— Яви се един местен гражданин и иска среща с главния началник — само с него, със следователя не желае да разговаря.

— Доведете го, доведете го. — Командувачият спря на бетонната пътечка.

От полумрака излезе едра фигура — без сако, на светлината на фенерчето рошавите ѝ коси светнаха в жълто. Сърдит бас проговори:

— Аз съм Благоволин, тукашен сътрудник. Физик. — Той изгледа двамата офицери, които неотстъпно съпровождаха генерала. — Трябва да поговоря с вас насаме.

— Насаме не може — раздражено, но и с мъка в гласа рече командувачият. Нямаше право да обяснява по каква причина. Това го дразнеше.

— Разбирам. Моята информация е от особена важност. За пришълците — каза физикът.

Този човек беше първият, който заговори за пришълците, ако не се смяташе момчето Альоша Соколов. Но момчето го намериха тук,

при телескопа, заедно с останалите триста и деветнадесет, а Благоволин се бе появил неизвестно откъде.

— Ще приемем информацията ви, другарю Благоволин. Сега ще ви придружат.

— Добре. Накъде да вървя? — попита мрачно-равнодушният бас.

И командуваният разбра, че този огромен човек се държи с такова крайно напрежение на силите, при което е възможно само едно: да се държиш.

... След петнадесет минути при командувания се яви ръководителят на следствената комисия и помоли Благоволин незабавно да бъде изпратен в Центъра, а заедно с него полковник Ганин и директора на телескопа Бистров. За всеки случай с тях да се изпрати и лекар. Следователят, необикновено сдържан човек, с бледо и неизразително лице, явно беше възбуден и даже направи опит да потрие ръце. Генералът се разпореди за хеликоптер и лекар. После попита:

— Обстановката проясни ли се?

— Да. Вижте... — Следователят сложи на масата рисунка със зелено мастило, която изобразяваше „посредник“. — Готвим инструкцията, ще я изпратите на патрулите, за да търсят. Това е тяхното оръжие...

— Благоволин ли? (Следователят кимна.) Това ли е?

— Той каза, че е бил *пришълци*. Че те са се прехвърляли в него посредством това оръжие. А той ги е изплювал. Петима или шестима по ред. Запомнял е мислите им. Всичко наопаки, другарю генерал-майор... Очевидно при другите *пришълците* са узнавали мислите им. А той...

— Така-а... Прекалено хубаво е, за да е истина...

Следователят направи неопределен жест. Той пак се бе затворил и сякаш се учудваше на внезапната си разговорливост...

Дори и обстановката да се бе прояснила, грижите на командувания само се бяха увеличили. „Ще я изпратите на патрулите“ — лесно е да се каже!

Но работата не бе помръднала от мъртвата точка. Когато на запад угасваха последните отблясъци на залеза, хеликоптерът подскочи към бледите звезди, заръмжа и засвистя в тъмнината, отнасяйки извиканите и лекаря към военното летище.

Само преди три часа от същото място бе излял корабът на пришълците.

КОМИТЕТЪТ НА ДЕВЕТНАДЕСЕТТЕ

Тугарино и околностите му изглеждаха като военен лагер. Но в районния център, където пътниците на хеликоптера се прехвърлиха в скоростен самолет, не се усещаше никакво объркване. А в Н... още по-малко. И тук, както и в Тугарино, вечерта беше много топла. Ароматът на тополите бе прогонил от улиците миризмата на изгорял бензин. А по булевардите се движеше поток от разхождащи се. Бавно бръмчаха машините за поливане. Първият пристъп на мрака бе разбит от ярката светлина на фенерите, в кината бяха започнали последните прожекции, събрали по-малко хора от обикновено. Много хубаво беше времето... Хората се разхождаха, бяха заети със себе си или един с друг и никой не знаеше, че техният свят се е променил. Никой нищо не знаеше освен неколцина в Москва и още деветнадесет души, събрани тук, в къщата на ъгъла на булевардите.

Редицата осветени прозорци жълтееше над стария булевард. Огромното здание изглеждаше като мъртво, само някъде вътре упорито тракаха телеграфните апарати.

Комитетът на деветнадесетте бе съставен някъде малко след пет часа надвечер при следните обстоятелства. В три часа и осем минути дежурният радист от военната станция чу повтарящи се думи: „Москва, Москва, Министерството на отбраната... Имам съобщение с необикновена важност. Потвърдете приемането на моята вълна.“ Радистът отговори и заедно с това повика офицера, началник на смяната. „Предава Тугаринският радиотелескоп, на апарата е старши научният сътрудник Портнов“ — говореше радиото. Двадесет минути след повикването радиogramата на Вячеслав Борисович Портнов бе напечатана на бланки, предадена където трябва и машината се завъртя бързо и безшумно като първокласен двигател след първия оборот, на стартера.

Три часът и четиридесет минути — при апарата бяха извикани военното окръжие и обкомът на партията. От обкома докладваха, че в районния комитет на партията постъпил такъв сигнал от лекарката Владимирская. От района изпратили хеликоптер с отговорни

представители, които проверили сигнала и го квалифицирали като лъжлив и паникьорски. Обаче лекарката Владимирская — стар член на КПСС и доста енергична жена — настояла да замине за областта и в настоящия момент се намира в обкома...

Разбира се, поканиха Анна Егоровна при апарата. Четири часът и шест минути — по тревога е вдигната дивизията. В четири часа и тридесет минути започнаха да се събират хората, които съставиха ядрото на комитета на деветнадесетте. В пет и петнадесет съставът на комитета бе утвърден и всички негови членове, освен Анна Егоровна, се събраха в кабинета, чиито прозорци гледаха към булеварда. В пет и тридесет бе дадена целева заповед на парашутната дивизия: да се обкръжи Тугарино, да не се пуска никой извън кордона, личният състав да не излиза извън бронята (според съобщението на Вячеслав Борисович „посредниците“ на пришълците не действуват през стоманен екран). Накрая, в шест часа и петнадесет минути, решиха: да заплашат пришълците с ядрена атака и сериозно да започнат подготовката на тази атака. Парламентьорът трябва да бъде *сигурен*, че при необходимост бомбата ще бъде хвърлена.

Това бе сложна и страшна работа. Комитета не допускаше сериозно такава възможност — в Тугарино имаше десет хиляди невинни хора... Но също така невъзможно бе и да се изключи ядрената атака. За парламентьор назначиха полковника от Генералния щаб Ганин, кандидат на военните науки. Казаха му: „Другарю полковник, вие отивате на смърт...“

След като предприе тези оперативни мерки, комитетът започна да действува и в по-широк мащаб. В осемнадесет и тридесет по московско време заработиха телексите в Париж, Лондон, Ню Йорк. По линиите за пряка връзка между правителствата, които на дипломатически език се наричат „горещи линии“, от Москва бе предадено съобщение. И в деветнадесет часа, при външна тишина и спокойствие, светът започна да се променя. По командирските постове на зенитните ракети зазвъняха сигнали за бойна тревога. Пилотите на изстребителите-прехващачи затегнаха връзките на костюмите за свръхнатоварване. В тъмните кабинети на радарните станции дежуряха подсилени вахти. Спътниците-наблюдатели отклониха кварцовите си очи от Земята и ги насочиха в черно-виолетовото космическо небе.

Можеха да се надяват, че сега корабите на пришълците няма да се приближат до Земята незабелязани. Наистина излитането на кораба от Тугарино в деветнадесет и петнадесет бе проследено не само от Съветския съюз, но и от Франция и Англия и даже от постовете на Съединените щати в Аляска.

Мерките, които предприе комитетът, се оказаха действени. Пришълците отстъпиха. Но победата не донесе спокойствие. Всеки момент можеше да се очаква втора атака на пришълците, а информация за първата не постъпваше. Невъзможно бе да се събере, макар че до десет часа беше разпитана половината от триста и деветнадесетте човека, обработени с „посредниците“. Нито един от тях не можеше да разкаже абсолютно нищо.

Степан Сизов, който с неизвестна цел бе повредил линията на електрозахранването, се намираше на границата на смъртта.

Альоша Соколов успя да каже, че пришълците се канят да нападнат столиците на великите държави и изгуби съзнание.

Вячеслав Борисович се бе застрелял.

Освен миниатюрната радиостанция, донесена от Анна Егоровна, не бяха останали никакви веществени признаци от атаката. Учените, които подложиха радиостанцията на анализ, се убедиха, че тя не може да бъде отворена. Калъфчето от свръхздрава керамика можеше да се разтопи, но само след като се унищожи и самото съдържание. Даже диамантите бяха безсилни.

Излизаше, че след отстъплението на пришълците информацията не се бе увеличила нито на йота. Ако се изразим на военен език — липсваха разузнавателни данни. Накъдето и да се обърнеш — пълен мрак. В десет часа вечерта комитетът бе в състояние да прави само предположения. Например диверсията на Стъопа Сизов беше разбрана съвсем превратно: възползувал се е от лъчемета на пришълците, нали така? Значи се е преоблякъл в момичешки дрехи и по заповед на техния щаб е разрушил линията. Подпалената копа приписаха на неумелото боравене с бластера. Комитетът не обърна внимание и на възрастта на обработените с „посредниците“. Сред тях нямаше нито един по-млад от шестнадесет години освен вероятно Стъопка. Но, повтарям, никой не обърна внимание на това. На възрастните хора, които заседаваха в комитета, им се струваше съвсем естествено, че пришълците подчиняват възрастни и не обръщат внимание на децата...

А корабът на Десантниците, като разви чудовищна скорост, избяга от локаторите, разтвори се, изчезна.

Настроението в комитета беше много потиснато... Обсъждаха дали да не изпратят в Тугарино още една група следователи, та дано нещата мръднат от мъртвата точка. И изведнъж работата потръгна сама — появи се Благоволин. Ръководителят на следствената комисия съобщи, че Благоволин е държал в ръцете си „посредник“, че условните прякори на Десантниците са еди-какви си, че диверсията на високоволтовата линия е била предприета от Степан по поръчение на Портнов и така нататък. Но Благоволин бе извикан в Центъра не само заради тези, макар и много важни сведения. Не заради тях, пренебрегвайки секретността, комитетът помоли да продължи съобщението си направо от борда на военния самолет.

Докато се бяха опитвали да прехвърлят в него Мислещ, а той го бе „изплювал“, Благоволин бе запомнил някои неща от бъдещите планове на пришълците.

В десет часа вечерта все още никой не разбираше доколко опасни за човечеството са тези планове. Даже членовете на комитета, с изключение като че ли само на един от тях.

В единадесет и тридесет самолетът се приземи в Н...

НОЩНО СЪВЕЩАНИЕ

Под белия таван безжалостно светеха млечните плафони. Изглеждаше, че деветнадесетте човека са се сраснали с огромната полирана маса от светло дърво. По необятната ѝ повърхност бяха разхвърляни рола телексна хартия, сини листове на телеграми, военни карти. Имаше бутилки с минерална вода, термоси с чай и кафе, чинии, диктофони. Начело на масата седеше един генерал заместник-председателят на комитета. Председателят, когото всички наричаха по име и презиме — Георгий Лукич, — се бе разположил малко понастрани. Засега нямаше нови сведения и председателят си почиваше, прикрил с длан уморените си очи. Вторият заместник, когото всички наричаха по фамилия — другарят Зернов, — много висок и слаб човек, почти съвсем побелял, диктуваше съобщение за „горещите линии“. Помагаше му Лев Краюшкин, съвсем млад човек, светило на дипломатическата служба, като деликатно вмъкваше изискани обрати на речта. По-далечната страна на масата бе заета от две групи учени. Астрономите и физиците шумоляха с дългите хартиени ленти от изчислителната машина, ровеха се в справочници и звездни атласи. Отляво бучеше басът на Анна Егоровна Владимирская — лекарите съчиняваха циркулярно писмо до всички болници относно ускореното заздравяване на раните на пришълците. Още няколко души съсредоточено пишеха нещо в бележниците си. Известен академик, „бащата на съветската кибернетика“, изписваше формули. До него професор-психолог покриваше лист след лист с еднакви изображения на четирилистни детелини — мислеше. Двама контраразузнавачи се редуваха да пишат кратки изречения в един бележник с красива никелирана закопчалка. „Тук започва втората част — говореше в диктофона Зернов. — Посочените в първата част «посредници» имат вид...“ Дипломатът подсказа: „на правоъгълни паралелепипеди...“ „... правоъгълни паралелепипеди дванадесет на шест на три сантиметра. Цветът им е мътнозелен, преливащ се. Тук прекъсване на предаването на втора част.“ Зернов погледна към вратата и изключи диктофона. Дежурният офицер се плъзна към креслото на генерала и прошепна:

— Другарите от Тугарино...

— Влизайте, другари. Моля без официалности.

Бистров, Ганин, Благоволин влязоха, поклониха се.

Ганин тракна токове — и седнаха на определените им места.

— Другари новопристигнаха! Тук се провежда заседание на специалния комитет във връзка със събитията. Председател е Георгий Лукич. Вие, разбира се, го познавате. Моля да се представите кой от вас кой е.

Пристигналите се представиха. Георгий Лукич след малка пауза нареди:

— Другарят Зернов.

— Тъй вярно. — Зернов огледа пристигналите леко усмихнат. — Мисля, че не очакваме от другарите лични впечатления и факти. Тях ги получихме... — Той показа с ръка купчинките листове по масата. — При нас са пристигнали доктор на физическите науки, професор, а също и кандидати пак на физическите и на военните науки, нали така? Ще ги помолим да ни изложат концепцията си за събитията, която, предполагам, са обсъдили по пътя насам...

Един от военните отсече:

— Възразявам! Имам въпроси!

На което Георгий Лукич също отсече:

— Заседанието се води от другаря Зернов.

И стана тихо. Анна Егоровна одобрително изхъмка.

— Започвайте, другари — каза Зернов. — И ние тук съставихме концепция, но не се смущавайте от това. Нали разбирате, може би нашата не е достатъчно безумна...

Професор Бистров вдигна вежди. Този дълголик побелял човек говореше с началническа мекота, но така, както би трябвало да се каже. Днес всеки знае думите на Нилс Бор за „безумните теории“, но малцина умеят да ги прилагат към собствените си теории...

— Е, добре — рече професорът, — ние обсъдихме редица хипотези. Впрочем основната принадлежи на другаря Благоволин. Не е ли по-добре той...

— Не — възрази Благоволин. — По-добре вие, Евгений Викторович...

— Поласкан съм. Ние предполагаме у пришълците наличие на цивилизация от машинен тип. Мощна електроника, несъмнено —

ядрена енергия. По всяка вероятност използват антигравитация. Но главното е техниката, която позволява калкиране или пренасяне на разум. Под калкиране разбираме снимането на точни копия със запазване на оригинала. В отличие от калкирането, пренасянето на разуми от едно тяло в друго предполага унищожаване на оригинала. Теоретически са възможни и двата варианта. Въпросът е: до каква степен е важно за нас да знаем кой вариант са осъществили пришълците? Представлява ли това практически интерес? Да си изясним. Да започнем с калкирането. Оригиналите — живи разумни същества — остават на родната планета. В експедиция тръгват дубликати на разумите. С каква цел би могло да се предприеме такова нещо? Да предположим, че с изследователска. Като прехвърлят в нашите глави разума си, пришълците възнамеряват да съберат информация за Земята. Това отпада, тъй като от Дмитрий Алексеевич разбрахме, че е кацнал разузнавателен кораб, след който се е движила ескадра, готова за масова агресия. Друга възможна цел: експлоатация на ресурсите ни. Да предположим, че земните жители *in toto*, всички, се превърнат в роби-автомати и започнат да добиват алуминий и каквото там им трябва. Но много по-лесно би било ресурсите да се разработват по чисто машинни начини, като се завладеят необитаеми планети, каквито са повечето в Космоса. Съвсем близо до нас са Марс, Венера, Меркурий, спътниците на Юпитер и Сатурн... Според нас не си струва да се преодоляват междузвездни пространства с такава незначителна цел. Сега ви моля да обърнете внимание на стратегията на пришълците. Преди всичко те са много предпазливи. Изследвали са системата ни от спътници-наблюдатели и са кацнали с миниатюрното си корабче точно в този момент, когато над Тугарино не минава нито един от спътниците — между шест и седем часа сутринта. Корабът е имал задача незабелязано да осигури плацдарм, да обезпечи спокойно кацане на ескадрата. Трябва да имаме предвид, че преди приземяването пришълците не са знаели нищо за зенитното ядрено оръжие. Те просто са се презастраховали. Но щом войските ги обкръжиха и замириса на ядрено сражение мигновено отстъпиха позициите си. Бих казал, че ги отстъпиха любезно, независимо от възможността, според някои преценки, корабът да се сражава с нашата славна дивизия и даже да спечели това сражение. Но с цената на човешки живот. Всички тези факти, ако се анализират в светлината на

хипотезата за калкиране, не са съвсем ясни. Да разгледаме втория вариант — пренасянето на разуми с унищожаване на оригиналите. Веднага прави впечатление думата „унищожаване“. Не е шега работа, ако се предприема в големи мащаби! Да унищожаш — разбирай „да убиеш“. Като оправдание на това освен тъпото злодейство би могло да служи само личностното, подчертавам — не телесното, а личностното безсмъртие на всеки член на обществото. Да предположим, че в момента, предшествуващ смъртта, се прави копие на личността на разумното същество. Нека организмът загине. Копието може да се прехвърли в друг, здрав организъм и личността ще получи втори живот. Ако приемем тази хипотеза, ще получим обосновка на агресията, а заедно с това и на далечните космически полети. Не е лесно да се открие планета, населена с високоорганизирани същества — хора например. В Слънчевата система само Земята е такава. Налага се да се лети надалеч, налага се да се воюва и, — моля, обърнете внимание — при това да се воюва безкръвно. Завоевателите се отнасят към нас, аборигените, като към свои потенциални тела. Убийството и самоубийството за тях са синоними. Затова не се стовариха върху главите ни с цялата си ескадра и не направиха кървава баня...

— Висш пилотаж!... — иронично отбеляза генералът от авиацията. — Мно-ого напред гледате...

— За съжаление в утрешния ден, другарю генерал. Ние сме им насъщно необходими, такъв е основният извод от предложените разсъждения. А ние се откачихме от въдицата. Следователно ще хвърлят още една, докато рибата не се хване здраво. Сега вече няма да ни оставят на мира.

Зернов вдигна ръка:

— Другари, предложени са две версии. Има ли трета? Няма... Моля специалистите да отговорят: коя версия приемаме като работна, първата или втората. Психолозите? Кибернетиката? Медицината? Всички са за втората. Така... И ние, разузнавачите, се присъединяваме. Да преминем към следващия въпрос. Дмитрий Алексеевич Благоволин има сведения, че агресорите са оставили резиденти. Целта е да проникнат в органите на военното и държавното ръководство. Чухме неговия доклад от борда на самолета. Разрешете да му задам няколко въпроса? Дмитрий Алексеевич...

Благоволин седеше, отпуснал глава върху ръцете си. Ганин го подръпна за ръкава. Физикът трепна, заговори с прегракнал бас:

— Извинете, заспал съм. Слушам ви.

— Дмитрий Алексеевич, във вашия доклад имаше две точки, които много ни заинтересуваха. Първо, вие не сте единственият човек, който им е оказал съпротива. Какво ви е известно за останалите?

— Деца — рече физикът.

— Соколов и Сизов ли имате предвид?

— Не зная имената им. Разбрах, че децата не се подчиняват на Мислещите, а обратно, подчиняват ги на себе си...

— Причините?

— Нещо в конструкцията на мозъка. Моите, така да се каже, клиенти бяха толкова учудени от този факт, че избягваха да мислят за него.

— Това нарушаваше ли плановете им?

— Нарушаваше ги — избоботи физикът. — Те обвиняваха децата за изтичането на информация.

— И не напразно — каза Анна Егоровна. — Ако не бяха децата, ние, уважаеми, нямаше да седим тук.

Зернов попита с неочаквано, много живо любопитство:

— Кажете, а вие как успяхте да им се възпротивите?

— По чудо — рече Благоволин. — Още пет минути и край. Нещо ги отвлеche от моята особа.

— А ако оставим чудесата настрана?

— Аз предварително знаех защо идват при мене. Освен това съм професионалист. Мисленето е моя работа. Свикнал съм да отстоявам своята линия на мислене.

В стаята се раздвижиха — вътре имаше достатъчно професионални мислители. Бистров каза:

— Ако ми позволите... Дмитрий Алексеевич в известен смисъл е вундеркинд. Така да се каже, той е мислител по рождение... Защити кандидатската си дисертация на двадесет и пет години, като по една тъжна случайност не получи докторска степен.

— Каква случайност? — попита Зернов.

— Научният съвет, и аз в това число, не разбра истинския смисъл на работата му. Не бяхме дорасли.

— Стига, Евгений Викторович — рече физикът. Зернов тъжно се усмихна:

— Тоест, за да се защитиш от „посредника“, трябва да бъдеш или гений, или дете?

Психологът, който отдавна напираше да каже нещо, се обади:

— Айнщайн е писал, че в гения винаги седи дете.

— Другари, на работа... — проговори Георгий Лукич.

— Извинете — каза Зернов. — Втори въпрос към Дмитрий Алексеевич. Повторете плановете им за бъдеще.

— Моля. Скоро след началото на операцията няколко Десантници бяха назначени за резиденти. Тяхната задача е да действуват самостоятелно, ако десантът отстъпи. Броят им се пази в тайна. Тактиката е: проникване в ръководната структура на планетата. Те не са взели участие в първоначалната десантна операция.

— Това ли е всичко?

— Да.

— В Тугарино ли са останали?

— Не зная.

— А как мислите?

— Мисля, че трябва да се предполага най-лошото. Те са поумни...

— Кажете, другари — тихо проговори Георгий Лукич, — има ли възможност на око да се отличи човека, заразен от пришълец?

— Не. Съмнително е... Не — отговориха в един глас Анна Егоровна, Благоволин и Ганин.

— За съжаление отпада. Остават научните методи. Например излъчването? Какво ще каже науката?

— Нищо — отговори Анна Егоровна. — Трябват ни двама-трима пришълци за изследване, апаратура, тогава науката ще каже.

— Лошо — рече Георгий Лукич. — Е, а физиците? Завършихте ли изследването на микропредавателя?

Някой каза:

— Завършихме го, Георгий Лукич. Не излъчва.

— Какво да се прави... Зернов, моля съображенията на вашата служба?

Зернов взе от съседа си папката със закопчалка, надникна в нея, затвори я и стана от креслото:

— Случаят е необикновен — въздъхна и подпря дългите си разперени пръсти върху плота на масата. — Как изглежда той от позицията на нашата служба? В пределите на държавната ни граница се намират няколко... — размърда пръстите си, — няколко лица с безупречни документи, безупречно познаване на обстановката, условията и така нататък. Това все още не ги прави неуловими... — Намръщи се и няколко пъти кимна. — Как мога да хвана един разузнавач? При опитите му да проникне някъде. Например в Генералния щаб. Но мога ли да предотвратя такова проникване сега? Авторитетно заявявам — не...

По залата се разнесе шумолене. Изглежда, все още се надяваха. Не се беше случвало Зернов да не може нещо.

— Защо е така? — попита Зернов. — При проникването им ние не сме в състояние да ги задържим, тъй като са безупречно замаскирани. По-точно те нямат нужда от маскировка... Разбира се, бихме могли да организираме охраната на някои другари, но и това е безсмислено. Благодарение на апаратурата си — „посредниците“ — те с еднаква лекота ще се справят както с охраняемите лица, така и с охраната. По такъв начин сега сме беззащитни и са необходими решителни мерки. Необходими са! И сега, в настоящия момент няколко резидента пътуват насам и ще бъдат тук — Зернов показва през прозореца — сутринта.

— Затворили сме изходите от Тугарино — каза генералът.

— Тъй вярно. — Зернов допря върховете на пръстите си и погледна стенния часовник. — От осемнадесет часа. Но на тяхно място аз бих тръгнал още сутринта. Закъснели са за сутрешния самолет, вечерния ние го отменихме. Те пътуват с влак, другарю генерал... Ще бъдат тук в седем нула две на Северната гара.

— Да се задържат на гарата! Да се направи проверка на документите и да се задържат тугаринците!

— Не забравяйте за „посредниците“ — с мек глас рече Зернов. — Ако поне малко имат представа от маскировка, вече три пъти са сменили стопаните си. Не се съмнявам, че в този момент, както си седят във вагоните, гражданите от Тугарино се учудват от какъв зор са побегнали от къщите си... Те вече не са пришълци... Сега „посредниците“ се носят от съвсем други граждани. М-да... Аз бих постъпил именно така.

— Вие несъмнено — рече генералът. — А те?

— И те са също такива специалисти като мене. Ако не и подобри... — Контраразузнавачът се усмихна. — И така ние трябва да сме готови за сутринта. Нямаме много време. Мога да предложа единствената, но решителна мярка: всички хора, от които пришълците се интересуват, да бъдат напълно изолирани от външния свят.

— Паникьосваш се! — извика някой от далечния край на масата.

— Разсъждавам, не се паникьосвам — каза Зернов.

Благоволин избоботи:

— Другарят Зернов е абсолютно прав.

— Да. Благодаря — рече Зернов. — Моля да разберете, че най-важната задача на пришълците е да завладеят ръководството на въздушната отбрана. А ние знаем, че броени другари имат правото да дават разпореждания на зенитчиците. Започваме оттук. И предлагаме. Първо: незабавно, преди седем сутринта, назованите другари да бъдат преведени на казармено положение. Да им се забранят контактите с външния свят — само по телефона. Списъкът е готов.

— Охо! — Генералът погледна председателстващата. — Значи, мене?! И задълго ли?

— Мисля, че това предложение трябва да се съгласува по-нагоре — проговори Георгий Лукич. — Продължавайте, другарю Зернов.

— Второ. Да се преведат на казармено положение апаратчиците за свръзка — със същата цел... Трето. Необходимо е да се обискират всички, които влизат в помещенията на щабовете. За „посредници“. Без тях пришълците не са по-опасни от обикновените хора. Това е всичко. Ситуацията не е много приятна, другари. — Зернов обходи с поглед всички по ред. — Обиски, казармено положение... Разбира се, ще проверим, влаковете, и в Тугарино нямаме намерение да дремем, но всичко предложено е необходимо. Още една молба: разрешете цялата работа да се съсредоточи на едно място, при това не тук. Прекалено многолюдно е... В самостоятелен Център. Имам предвид една къщичка. В нея ще разположим общежитието, лабораториите, взела за свръзка, оперативните групи. Иля Михайлович, ще успеете ли бързо да прехвърлите изследователите си в такъв Център?

Академикът-кибернетик кимна с глава.

— Чудесно! — рече Зернов.

ИМЕНИЕТО

На следващия ден сутринта в една от Н-ските улички настъпи необичайно оживление. Разтвориха се портите на имението — според преданието там заточеният Пушкин бил писал писма — огнени писма! — до една изключително известна графиня. Портите се разтвориха, но в големия двор започнаха да влизат една след друга не карети, а военни товарни коли. После леки коли. Като дявол се разфуча автокран. Всичко това направи толкова силно впечатление на местните баби пенсионерки, че те изоставиха постовете си пред входовете и се стекоха при къщата с номер девет — срещу имението. И оттам наблюдаваха как венецианските прозорци се разтварят и чевръсти войничета ги мият. Как от двора важно излизат покрити камиони. Как зад стъклата на входната врата се мяркат млади хора в цивилно облекло. Как накрая мина огромен открит камион, пълен догоре с прекрасни дървени легла. Бабките се видяха в чудо. И още повече щяха да се чудят, ако имаха опит за системни наблюдения. Тогава щяха да забележат, че „войничетата“ напуснаха имението и вече не се върнаха. А цивилните, които се появили в зданието, не го напускаха дни наред. Такъв беше редът, установен от Зернов за работниците на Центъра. Всички живееха в имението и не излизаха навън. За да си вършат работата, напускаха двора в автомобили с бронирани стъкла. Това беше разбираемо. Налагаше се работниците на Центъра да се пазят от пришълците не по-малко грижливо, отколкото военното командване.

Пенсионерките забелязаха, че никой не ходи пеша. Последва най-решителен и неочакван извод: в къщата с номер десет се е настанило „тайно посолство на една велика държава“. Също толкова нелеп мит, колкото и за заточения Пушкин, който никога не е живял тук и разбира се, не е писал никакви писма... Та така... Но най-нелепите митове едновременно с това са и най-жизнени. И бабките бяха много огорчени, когато през резбованата дъбова врата на входа двама от обитателите излязоха пеша на тротоара.

ПОЯВЯВА СЕ УЧИТЕЛЯ

Това се случи две седмици след събитията в Тугарино. Центърът отдавна вече бе разгърнал работата си — наливаше във флакончета оскъдното ручейче на информацията, което изтичаше от Тугарино. Пришълците-резиденти не се проявяваха по никакъв начин и колективът се измъчваше от безделие. В Центъра бе неспокойно и напрегнато. В девет нула нула полковник Ганин, комендантът на Центъра, както обикновено направи обход на помещенията. Като огледа кухнята и гаражите, той се изкачи по „черното“ служебно стълбище на втория етаж, надникна в безжизнено чистите празни стаи на лазарета, при свързочниците, в шифровалното, в лабораториите и по официалната мраморна стълба слезе в хола. Тук освен дежурния офицер видя и Дмитрий Алексеевич Благоволин — съветника на началника на Центъра Зернов. Съветникът изглеждаше крайно несолидно: риза-хулиганка, около врата му праметната хавлиена кърпа, джоба на тесните му джинси издут от сапунера. Всичко идваше оттам, че общежитието се намираще в лявата половина на етажа, а банята — в дясната. Но да стърчи в такъв вид наред вестибюла и да дава лош пример на строевия състав не беше редно. А Дмитрий Алексеевич именно стърчеше и тъжно гледаше към улицата. Докато размишляваше дали да му направи деликатна забележка, или да се въздържа, полковникът се приближи и също погледна към уличката, макар че нямаше нищо за гледане. Млада майка буташе количка. Пред входа на отсрещната къща между каменните лъвове седяха грохналите баби и като вкаменени се пулеха към „посолството“. Поклащайки пазарска чанта, вървеше възрастен мъж с големи бели мустаци и сламена шапка. „Сигурно е бивш учител“ — помисли си Ганин и точно се канеше да го каже на Благоволин, когато мустакатият човек се подхлъзна на една портокалова коричка и падна. Ганин жалостиво изохка. А Благоволин, като тракаше със сапунерата, скочи към вратата, с удар отмести резето и изскочи на улицата. Бабките една след друга отвориха усти.

— Назад! — извика полковникът; налице беше грубо нарушение на устава, но Благоволин вече вдигаше мустакатия. Тогава и Ганин

изскочи през вратата и хвана непокорника за ръкава на хулиганката. Благоволин пусна „учителя“, вдигна сапунерата си, която се търкаляше на асфалта, и веднага се върна в къщата, а „учителят“ закуцука по пътя си.

Всичко стана за не повече от десет секунди. Но независимо от това полковникът направи строга забележка на дежурния офицер — за невнимание. И след час, когато дойде началникът на Центъра, му доложи за произшествието.

Зернов внимателно изслуша коменданта. Помисли. Доближи върховете на пръстите си и каза:

— И така, Дмитрий Алексеевич го вдигна, като го хвана под мишниците. Този... Учителят нищо ли не предаде на Благоволин?...

— Тъй вярно — рече Ганин. — Наблюдавахме аз и двамата дежурни — във входа и зад портичката.

— Е, тогава да забравим за произшествието.

— Разрешете да доложа, според инструкцията съм задължен да отстраня другаря Благоволин. Точка шеста, контакт с външни лица.

— Забравете, Иван Павлович. Съприкосновенията тепърва ни предстоят.

— Слушам — каза Ганин. — Разрешете неофициално?...

— Да, запалете, Иван Павлович.

— Благодаря, Михаил Тихонович. Отдавна исках да попитам... Вие много рискувахте, като ни взехте нас тримата в Центъра. Ние, така да се каже, сме били пришълци... Защо се съгласихте с това? Къде са гаранциите, че не сме резиденти?

— Пълни гаранции дава само английската банка — усмихна се Зернов. — При вас с професора всичко е ясно. Мнозина са видели как сте престанали да бъдете пришълци. Альоша Соколов даже е запомнил, че вие сте си оправял вратовръзката, а професора са го пуснали без опашка. С Дмитрий Алексеевич е по-сложно...

Ганин наостри уши.

— Явява се при нас. Твърди, че е „бил пришълци“, и дава изключително ценни показания. Подозрително ли е? От една страна, много. Всеки разузнавач може да фабрикува показания... И първата ми мисъл беше: резидентът сам се появи. Разиграва обикновен гамбит — жертвува пешка, за да пипне царицата. Обаче ето анализа на последвалите факти. Преди Благоволин никой и дума не беше обелил

за шестзарядния „посредник“, а той даде точните му размери и разказа как се използва. За какво му беше това? А? И показанията му бяха истински. Сега това се потвърди от дечицата, Стъопа и Альоша, но още на четиринадесети вечерта беше намерена кърпата, в която свидетелката Абрамова е държала „посредника“. Кърпата е запазила формата на това, което е било в нея — същата форма, за която говореше Благоволин. Като разбрах за кърпата, реших — вярвам на Благоволин. А после си помислих: той не би могъл да предвиди боледуването на двете момчета... Поднасяше ни това, което бихме могли да узнаем и от тях. Интересното е, че по-късно това се потвърди. Паролата „Тук е красива местност“ момчетата са чули не един път. С „посредник“ Степан е освободил Портнов. Като свършим с тая работа, ще им подаря по един часовник с надпис... Е добре. Докато Благоволин летеше насам, аз си мислех: ще го изслушам, а после ще го затворя. За по-сигурно. Пък той взе, че заспа пред Георгий Лукич... Помните ли? И си помислих: ама че капия... Или има свръхестествено самообладание, или е сигурен в това, което говори. След съвещанието го поканих в моята кола — отлагах решението. Тогава той хвърли главния си коз. Рече, че и той искал да поговори с мене насаме. За едноместните „посредници“, пръстовидните, с които би трябвало да бъдат снабдени резидентите. Е, онази рисунка, която започнахме да разпространяваме от петнадесети...

— Той ли каза за тях? — поразисе Ганин.

— Че кой друг, Иван Павлович? Ако не ни беше предупредил, пришълците щяха да ни се присмиват на обиските. А сега, както виждате, дори не смеят да се приближат. Пазят се от рентгенова проверка.

— Или не искат да пречат на Благоволин да действа...

— На седемнадесети май — продължи Зернов — полковник едичкой си, моля да ме извините, няма да кажа името му, се отлъчил от службата до поликлиниката. Да си лекува зъбите. Като се явил в частта си, доложил, че по пътя губил паметта си. Дошъл на себе си в кабинета на лекаря. Ясно ли ви е, Иван Павлович? Те са го взели, разбрали са за рентгена и са го освободили.

— За рентгена беше известно само на нашите сътрудници, Михаил Тихонович, по списък.

— Е де, е де — рече Зернов. — Нали бяхме поставили при постовете едни будчици. А пък отвътре се чува жужене. А полковник еди-кой си на петнадесети си правил рентгенова снимка и като чул жуженето, съпоставил фактите. Сега всички са образовани, Иван Павлович... Резидентите се разхождат наоколо и чакат своя час.

— Страхувам се, че ще го дочакат — изрече Ганин.

— И аз се страхувам — простичко отвърна началникът на Центъра. — Ако не ги изпреварим, след две-три седмици ще намерят откъде да се промъкнат... Между нас казано, същият този Благоволин разработи многообещаващ план. Е, благодаря, Иван Павлович.

— Разрешете да вървя?

— Моля. И имайте грижата да ми се предоставят белезите на гражданина, с когото е влязъл в съприкосновение Дмитрий Алексеевич.

„О-хо-хо! Доверявай, но проверявай!“ — помисли си полковникът и начаса се разпореди за белезите. Дадоха листчето на Зернов и веднага оперативната група пристъпи към издирването. Но не можаха да намерят гражданина на около шестдесет години, с бели мустаци, едър прав нос, светлосини очи, среден ръст, облечен в шантунгов костюм, със сламена шапка и сандали с модел от преди войната. Изглежда, живееше в друг район и по пътя за гарата се бе отбил в магазина „Диета“ (ако се съди по продуктите, забелязани в мрежата му). Един оперативен сътрудник забелязал подобен човек на гарата. Обърнал му внимание заради сандалите — такива модели сега се правят само за децата. С кръгло, дълбоко деколте отпред, език и железни закопчалки. „Учителят“ се качил във влака, който прорязва цялата Н-ска област, пък и отгоре на всичко като напук спира на всяка гара. В кой от безбройните градове и села на областта е заминал? Дали имаше смисъл да го търсят хората на Зернов? Доста дълго време никой не знаеше това, с изключение на двама души, за които ще стане дума по-късно.

ПЪРВА ЧАСТ

ПЛАНЕТАТА

ВИЛАТА

Съовка тичаше в тъмното между топлите стъбла на боровете. Селцето спеше, светлините бяха угаснали, само пътечката се белееше под краката му. Беше пръст, но твърда като бетон. Полираните от подметките корени на грамадните борове бяха изскочили отгоре. Съовка, без да гледа под краката си, ги прескачаше. Бързаше, но се стараеше да диша равномерно. Като претича край вилата на режисьора Лосер, чу гласове, в тъмнината видя искри от самовара и си помисли колко ли биха се учудили седящите на терасата край масата. После замириса на малинови храсти и коприва и пътечката започна да пружинира под краката му. Отляво беше кладенецът. Съовка беше много жаден. Представи си как спира, сваля кофата от медната кука и като забавя въртенето на барабана с длани, я пуска към дъното. После върти дебелия желязна ръчка, старае се да я върти равномерно, за да не се разплиска водата, и заедно с кофата от кладенеца излиза и миризмата на гъби и плесен.

Но кладенецът остана назад. Само го зачовърка зъбът — с дупката — и по гърдите и корема му се плъзна като ледена шушулка прохладата на утолената жажда.

Съовка не спря при кладенеца. Претича още двадесетина крачки и сви в тесния проход между две огради. Клонките на малините, които се бяха промъкнали през дъските на лявата ограда, се плъзгаха по краката му и го драскаха. Това бяха известните на цялото село малини. Стопанинът на вилата, инженер Гуров, беше прокарал към малините си канавки от кладенеца и нарочно беше посадил един ред храсти край оградата, за да могат момчетата да късат и да не прескачат вътре. Съовка си помисли, че на ъгъла на оградата има още един-два необрани храста, и в устата му веднага се появи вкусът на зрели малини. Сладък, но воднист вкус, защото малините на Гуров получаваха прекалено много вода. Той разтърси глава и влетя през портичката, като едва не настъпи таралежа. Това беше общият таралеж — Тимофей Иванич, — който живееше при кладенеца и ловеше жаби. Понякога го канеха във вилите да лови мишки. Той изстребваше

мишките и неизменно се връщаше при кладенеца. Сега се връщаше в къщи, като държеше в зъбките си задната част на жаба, и Съвка виждаше всичко това, докато прескачаше Тимофей Иванич и жабата. Прошарените иглички на таралежа, зъглче от белия му корем и разперените пръсти на жабата. Огромна жаба със зелено мраморно гръбче. Знаеше това, макар че таралежът вече беше изял гръбчето, още край основите на Машкината вила. Неизвестно откъде знаеше всичко. Съвка можеше да си представи вкуса на суровата жаба, при това не за себе си, а за таралежа. Плю и притвори портичката, за да се отдели от всичко това. Вратата изскърца проточено, общият таралеж Тимофей Иванич се скри в малинака, а Съвка изтича до прозореца на Машка, подскочи и легна с гърди на перваза.

Двата скореца, Генка и Нюрка, които живееха в голямата къщичка за птици над покрива закрепяха: „Крад-ци-път-път-хе-хе-хе!“ Никой във вилата не се събуди от техния вик — те винаги крещяха „крадци!“, който и да дойдеше, дори самият стопанин, бащата на Машка. На Генка и Нюрка им беше все едно. Такива си бяха тези скорци. Сега се разшаваха, зашумяха в къщичката и едновременно с това се скараха на най-голямото скорче, За да не иска да яде посред нощ.

Съвка тихо подсвирна. Чувствуваше под пръстите на краката си студените тухли на основите, а под корема и гърдите си — топлия перваз. Нещо отдысно се прозя в тъмното, засумтя и съненият Машкин глас попита:

— Ти кой си?

— Аз съм. Да тръгваме по-бързо, той пак е тук. В лехата.

— Лъжеш — прошепна гласът.

— Да изям сурова жаба. Ставай.

— Само да се среща. — Тя тупна пети на пода. — Влез за малко и разказвай.

— Добре, мий си зъбите — скръбно рече Съвка. — Мий ги, мий. Те, чудесата, ще почакаат.

Машка сърдито запухтя, намъквайки роклята си. Съвка знаеше, че Белия Винт ще стои в лехата до разсъмване и че няма какъде да бързат, но не му се искаше да прескача в спалнята. Даже не му беше удобно да стърчи на прозореца, докато Машка се облича. Това неудобство го дразнеше, струваше му се безсмислено, защото те с

Машка бяха приятели от милион години. А миналата есен, след един тараш на късните ябълки на режисьора Лосер, те се вмъкнаха през този прозорец, както си бяха — с мокри панталони и ризи, — пъхнаха се под одеялото и излапаха трийсетина от прочутите лосеровски антоновки. Тогава валеше, дъжд и даже май примесен със сняг.

Нещо се беше променило от миналата есен насам.

Съвка се сърдеше, защото Машка и сега не се срамуваше от него, като че ли всичко си беше както преди една година. Това беше ново, възрастно спокойствие. Машка го беше достигнала, а Съвка — не.

— Ще се срещеш по пътя, тутло! — изсъска той през прозореца и Машка покорно излезе.

В едната си ръка държеше гребена, а в другата — топка за тенис. Съвка ѝ подаде ръка, но тя рече: „Изчезни, презрени робе!“ и скочи на земята. Скорците пак закрепяха за крадците и към тях се присъединиха и скорчетата.

Миналата есен тези скорчета изобщо не съществуваха. Смешно.

Съвка попипа топката и се убеди, че това наистина е топка и че Машкините ръце са още топли от съня. Стана му топло. Протичаха през портичката, край кладенеца. На терасата на Лосерови още пиеха чай и тихо, гъгниво виеше радиото. Машка промърмори: „Музика-анти...“, подскочи и запрати топката, разнесе се звънко Бам-м-м! и веднага — контраалтов женски писък. Лосеровица не случайно беше жена на известен режисьор. Пищеше като някаква изключително важна дама.

Когато стигнаха до края на просеката, Машка спря и заби гребена в косата си като перо. Косата ѝ беше толкова гъста, че Съвка ѝ беше измислил прякора Медуза-Горгона.

— Май че улучих самовара — равнодушно рече Машка.

— За какво ти беше? Седят си хората, пият си чай...

— Аз съм в преходната възраст — Каза Машка.

— Имай предвид, че ще познаят топката. Вчера написах върху нея нещо.

Машка се захили. Съвка промърмори:

— Обективни причини... Трета година слушам за тази възраст.

— Такава съм си — рече Машка и дерна с гребена в косата си. — Какво си написал на топката?

— Ще разбереш. Истината ти казвам.

— Нещо хулиганско ли? — с надежда в гласа попита Машка. — Тогава няма страшно; Аз нали съм кротко момиченце.

— „Машета не цели“, това написах.

— Живописец...

Нямаше време за стоене. На Машка ѝ се искаше той да я хване за ръката. Страхуваше се, но съвсем малко. И ѝ се искаше да я погали по главата.

— Да вървим — рече Съвка.

Машка в движение се дереше с гребена и съскаше от болка. Докато прескачаше един много дебел, извит боров корен, рече:

— Трябва да се отсече тоя проклетник...

— Ще изсъхне борът, жалко.

За този корен говореха всеки път, когато го прескачаха. Като заклинание. И сутрин, и през деня, и при залез, когато целият стар бор ставаше огненориж. Вилното селце беше построено върху основи от борови корени и летните радости се крепяха върху тях и изглеждаха вечни като боровете. А този извит корен до самата портичка, в който толкова често и болезнено удряха пръстите си и изкривяваха велосипедните джанти, беше техен собствен корен и върху него растяха техните, на Съвка и на Машка, радости. И това го разбраха сега. А някога тези борове са били малки и пухкави. Смешно.

Вървяха съвсем бавно.

— Признай си, че лъжеш — заповяда Машка. — Бързо си признавай, хайде! Докато не е късно, да идем да се изкъпем...

Той мълчеше. Машка докосна рамото му и почувствува, че той трепери. Не едро и весело, като след къпане, а ситничко, като простудено паленце. Съвка блъсна портичката, влязоха в двора, заобиколиха мравуняка и на пръсти тръгнаха към къщата.

БЕЛИЯ ВИНТ

Целият свят бе заспал. Мравунякът в двора на Съвка не шумолеше. Радиото у Лосерови замлъкна. Елена Василиевна угаси лампата в остъклената тераса и сега спеше, като държеше с две ръце пред себе си изправена книга. Винаги така заспиваше. И Съвка, докато се промъкваше край терасата, надникна вътре и различи светлия правоъгълник на книгата, който се поклащаше от дишането заедно с ръцете на майка му. Машка нетърпеливо го дръпна за ризата.

— Къде е?

— Гледай към голямата леха...

Веднага зад ъгъла на терасата, върху лехата с теменужки се извисяваше Белия Винт. Светлината му падаше върху лицето на Машка. По стъклата, по дъските пробягваха странни сенки. Отблясъците се суетяха като мравки в мравуняк.

— Къде, къде? Нищо не виждам — шепнеше Машка. — Всичко си измисляш!

— Стой и чакай. Той... не веднага...

Така беше с него, а сега така щеше да бъде и с Машка. Ако изобщо това можеше да се случи с момиче. Отначало ще види стълб от лека, танцуваща мъгла. Рояк блъскащи се комарчета. Стълбът ще виси над лехата и ако човек го гледа внимателно, ще се сгъсти. Ще се издигне нагоре между короните на боровете, нагоре, неизвестно накъде, и клоните ще се осветят от неговата рехава, танцуваща светлина. А той ще слезе към земята и ще стане Белия Винт. Такъв, какъвто го вижда Съвка — белоснежна спирала, която се опира в небесата. Мъглив бял тирбушон, преливащ като рояк комари, а под него — килим от теменужки и всички цветчета се виждат като през деня, само окраската им е друга.

Втора нощ Белия Винт стоеше над лехата и чакаше. Кой знае защо, Съвка знаеше, че Винта чака тях двамата, него и Машка. Защо? Това беше тайна. Той се появяваше в едно и също време. Десет минути преди последния влак. Сега той тракаше в далечината, вече след завоя, при моста на язовира.

— Ох, Съвочка, ох... — прошепна Машка. — Страх ме е. Ох!

Тя отстъпи, но Съвка знаеше, че няма да си отиде, защото сега по ръбовете на Белия Винт се появяват писмената, които той не може да прочете сам. Сега вече знаеше всичко. Без да гледа, видя, че Машка е наклонила глава наляво и се пули към писмената. Че майка му се е събудила, оставила е книгата и си мисли за него, за Съвка. Че писмената не могат да бъдат прочетени от един човек. Че таралежът Тимофей Иванич отдавна е скрил жабата и е тръгнал към двора на Машкини, за да лови полски мишки. Съвка виждаше една пчела, заспала от вечерната прохлада върху лехата, и знаеше, че сега тя сънува теменужките такива, каквито са през деня, а не през нощта и отгоре учудено гледа кълавач. В това време писмената се открояваха все по-отчетливо и сякаш се сливаха в думи. Те за нищо на света не можеха да бъдат прочетени от един човек. Трябва двамата. ТРЯБВА. ТРЯБВА.

— Чети! — заповяда Съвка на себе си и на Машка. Белият стълб се усука още повече. Като тирбушон, като масур, като Архимедова спирала. Пчелата се разбърмча и отлетя. Стълбата на боровете се оцветиха в ръждиво като при залез. По белия ръб се задвижи надпис и той беше почти разбираем.

Машка се бе хванала с две ръце за Съвка. Ръцете ѝ трепереха. „Видя ли — помисли си той, — сега никак не ти е смешно...“

— Там е написано, че ние... — едва чуто проговори Машка.

— Да.

— Че ние трябва...

— Да.

— Да се приближим до него и да го пипнем. Не, Съвка, не!!

И направиха крачка напред. И протегнаха ръце.

НИЩОТО

Като се държаха здраво един за друг, те докоснаха бялата мъгла. Ръцете им изглеждаха огромни, черни. Изчезнаха. И веднага изчезна всичко. Подхвана ги и ги понесе нищото. Кънтящо, празно като невероятно грамадна бъчва. Сякаш седяха в самия ѝ център, а наоколо на милиони километри нямаше друго освен мъка. Нищото заканително виеше като бормашина. Жаловито, тънко, настойчиво се заканваше, после замлъкна. Остана нищото. Колко продължи това, не знаеха. В нищото няма време. Трябваше да затворят очи и да чакат. После звънко изпука невидима преграда и Машка и Съвка се озоваха пак някъде. Само че къде? Чувствуваха, че се държат за ръце. Стиснаха пръсти. Опитаха да се изправят на крака.

Все още със затворени очи напипваха земята и не я намираха. Това приличаше на плуване в суха, неуловима вода. И заедно с това наоколо имаше въздух, а не вода. Въздухът духаше в лицата им, имаше странна, позната миризма. „Къде сме? — помисли Съвка. — Трябва да отворя очи. Ще преброя до три и ще ги отворя. Едно, две, три...“

МЯСТО ЗА ПОКОЙ НА МИСЛЕЩИТЕ

Плуваха във въздуха като във вода. Надолу с лицето. Или нагоре с лицето. Нямаха тегло. Все пак гледаха надолу, към блестяща кръгла стена — някаква шахта. Огромна дълбочина. Входът се вижда като оранжева точка. Това беше също тъй странно и познато като тукашната миризма. Като слабата светлина, която струеше от кръглата стена на шахтата. И самата стена, съставена от тънки шестоъгълни гнезда, определено беше позната. Тук винаги е било тихо и е миришело приятно, и по цялата височина на шахтата — всъщност това беше Кулата — висяха разноцветните фигурки на балозите. Те се държаха за стените. Само Съвка и Машка плуваха по средата. Наоколо нямаше никого. Нагоре Кулата се сливаше в тъмна точка. Отгоре и отдолу имаше по петстотин метра. Значи, висяха някъде по средата, на обичайното си място...

„Значи не съм се събудил“ — помисли си Съвка. Такива неща се случват на сън. Непознато място ти се присънва като познато. И летиш. В непознатото познато. „Трябва да се събудя, докато не е станало късно“ — разтревожено помисли Съвка.

Погледна към балога, който висеше до него. В съня това същество трябваше да бъде Машка. Възрастна тукашна жена. Познаваше я много добре. Нещо повече, знаеше, че тя, според понятията на балозите, е красавица. Силна, широка, с весело и лукаво лице. И заедно с това Съвка твърдо знаеше и друго. Ако срещнеше това чудовище наяве, щеше да хукне като че са го заляли с вряла вода.

И едновременно беше сигурен, че не спи. До него във въздуха висеше същество от друг свят. Съществото се наричаше „госпожа Ник“. В него имаше и нещо човешко. Двете ръце, двата крака. Облеклото. Но лицето... Не, по-добре засега да не я поглежда в лицето. Докато си го мислеше, срещна погледа ѝ, но бързо извърна глава. Макар че погледът на черните очи също му беше познат. Очите бяха триъгълни, черни като козината на неск. Това е едно такова зверче. Черно, трмаво, с шест лапи. Лесно се опитомява, много е чистоплътно... Ама какво става?! — мислено изкрещя Съвка.

Тук и там между гнездата-тухлички блестяха полирани пластини. Изпъкнали. Изви се, погледна към най-близката пластина и видя миниатюрното си отражение. Да... Същото. Сиво-синя фигура със страшна бяла муцуна и черни очи. Ужасяваща муцуна. Но според тукашните разбирания — красива. Както у дома, така и тук са си „красива двойка“. Ама че идиотщина! Господин Глор и госпожа Ник — така се казват. И са съвсем възрастни.

„Ох... Ами ако не сме Съвка и Машка?“

— Ти... Ти Машка ли си?

Оказа се, че не може да говори на руски. А на тукашния си говореше свободно. И изщрака въпроса си на езика на балозите. Изхитри се някак да изобрази името. Не да го изговори — даже да си го спомни му беше трудно... В отговор съществото изщрака:

— Аз съм, кой друг може да бъде?! Да не би Ник? Ама че смехория!...

Значи все пак е Машка... Наложил си да я погледне в очите. И нищо. Оказа се, че не е толкова страшно. Черни триъгълни неща, без бяло наоколо. Съвсем черни, като китайски туш „перла“. Само че тук няма туш. Казва се: „Черен като неск.“ Забавно животинче е тоя неск. В диво състояние живее на стада в дупки — по шест, по осем екземпляра, лесно се опитомява...

„Стига за него, чуваш ли? Трябва нещо да правим.“

Висяха по средата на Кулата. Това беше опасно. Опасността ги обграждаше като кръглата стена на Кулата. Тук всеки го дебне опасност. Тук всеки е нащрек. Не може да се плува по средата на Мястото За Покой На Мислещите, трябва да се държиш за стената. А те вече отдавна висят. Погледна надолу, нагоре — никой не летеше към тях. Машка плачливо изщрака:

— Ще се побъркам... Хайде да отлетим до стената, докато не ни е хванала Стражата!

Отблъснаха се един от друг и плавно се плъзнаха на различни места по Кулата. Съвка се хвана за гнездата, а Машка, без да се бави, се отблъсна от своята стена и се озова до него. И с отчаяно, съвсем нечовешко движение скри глава между гнездата и гърдите му.

КАКВО ДА ПРАВИМ СЕГА?

Съовка не знаеше какво да правят сега. Със свободната си ръка почука по стената — не боли. Аха! Значи е сън! Като се поободри, почука още веднъж и изохка — по-скоро от огорчение, отколкото от болка. Тя не се появяваше веднага. Първият удар носеше тъпо, неприятно чувство, вторият — малко по-болезнено, а третият — остра болка. Сега вече беше сигурен, че не спи. Защото Глор винаги чувствуваше болката стъпаловидно. И не само Глор. Всички балози и всички животни от тази планета на Пътя.

„Пътя — помисли той. — Значи съм Глор. Тогава защо по-рано бях Съовка? Как така? — Внимателно придържаше Машка и мислеше: — Как така? Току-що, съвсем скоро отварях портичката и водех Машка към бялото нещо. Но това не беше Глор, а аз, Съовка. Щом мисля за себе си «аз съм Съовка», значи наистина съм Съовка, нали? Ами Глор? Защо в неговото тяло съм като в клетка и откъде зная, че това тяло принадлежи на господин Глор, монтажник от висш разряд?“

Много странно беше да го усещаш като обвивка. Дрехите — като обвивка на обвивката. Вдигна четирипръстата си ръка, още изтръпнала от отзвучаващата болка, и попипа комбинезона на гърдите си. Твърда като ризница синьо-сива пластмаса. Лентичките на молекулярните закопчалки са сребърни. Цветът на монтажниците... В ръката му плътно се бе впила широка гривна. Изглеждаше зеленикава и полупрозрачна като нефрит, но Глор знаеше, че цветът ѝ се променя според осветлението. Една от пластинките на гривната беше два пъти по-широка от останалите — личният предавател. До него — отляво и отдясно — приемниците на общата мрежа и на мрежата за оповестяване на висшите касти. Четвъртата пластинка — „съгледвачът“. По нея Стражата следи придвижванията на притежателя на гривната. Петата и шестата — ключовете от къщата, гаража, колата и багажните контейнери; седмата пластинка — устройството за закопчаване на дрехите, осмата — личният номер...

„Нищо не разбирам — помисли той. — Ако съм Съовка, тогава откъде зная всички тия фантазмагории? Мрежа за оповестяване на

висшите касти! Чудесии! Ох, че се накиснахме! — помисли си с отчаяние. — Ох, че се накиснахме!“

В отговор на този отчаян вопъл от дълбочината на съзнанието му изплува спокойна мисъл: „Какво си се паникьосал? Не се е случило нищо странно. Нищо. Винаги си се страхувал, че ще завладеят тялото ти, че ще ти го отнемат... Ето че го завладяха. Добре поне, че не те превърнаха в Мислещ, а те оставиха. Не са унищожили съзнанието ти — подчинили са го. Какво се чудиш? Завладели са те, гълъбче Глор. Едно време прадедите ти завладяха жителите на тази планета. Ето че и вие си намерихте майстора, гълъбче Глор...“

„А-ама че работа — помисли Съвка. — Ра-бо-та... Ама това си е моят глас! Аз му говоря. Откъде зная от какво се е страхувал? И за прадедите му?!“

„Нали ти казвам, че всичко е наред — възрази същият глас. — Разбира се, че знаеш. Ти си Съвка Мисин от седми «в». За най-голямо учудване на всички ти се оказа висше същество и завладя Глор заедно със съзнанието му. Точно това е странното — че си висше същество...“

„Ама че работа! Сега сам си говоря“ — помисли Съвка.

„Точно така — рече спокойният глас. — Сам на себе си. Ти пак си си ти, но заедно с Глор. Ти знаеш и умееш всичко, което може и той. И това е най-хубавото, защото, ако си сам тук, си загубен. И добре, че Машка завладя госпожа Ник. Тя е умница, тази госпожа Ник. И е весела, и не е страхливка.“

— А-а! И Машка ли?

„Разбира се — разсъдливо рече Съвка на себе си, — че и тя.“

„И двамата тук не сте кои да е. Монтажници от висш разряд, с добра работа. Ще издържите, сигурно е!“

Стана ясно, че Машка-Ник и не подозира колко благожелателно се отнасят към нея. Тя се размърда в убежището си и измрънка:

— Искам в къщи!

— И аз не бих имал нищо против — проточи Глор-Съвка.

Искаше да каже, че това е невероятно нещо и че надежда за връщане няма. Някой бе присадил съзнанията им, като си бе останал невидим и нечут. Такива ми ти работи. Освен ако ги е присадило бялото нещо?

— Където и да е... дори в Монтажната! — изщрака Ник. — Помисли какво ще стане с ръкавиците!

Без съмнение това си беше практичната Ник — в никакъв случай не вятърничавата Машка. Тя вече бе разбрала, че пътят към Земята е затворен, а долу е постът на Стражата и ще се наложи да сложат ръкавиците. И ако ръкавиците се спукат, разправата ще бъде кратка...

С тях ще се отнесат като с похитители на съзнания — чхаги.

— Да, трябва да помислим — добросъвестно изрече Глор.

Ник измъкна глава и жаловито изщрака:

— Излиза, че сме чхаги, така ли?

— Моля ти се! Не сме го искали и изобщо...

— Тогава това са интриги на чхагите! — паникьосваше се госпожа Ник. — Не искам да се възнасям в Мислещ, искам да живея! — С отвращение показва сините кристали на Мислещите, които си лежаха в гнездата, внимателно подредени по деветки. — Защо ме забърка? Искам в къщи!

ИВАН КУЗМИЧ

— Деца, престанете да се карате. И изключете гривните — каза нечий глас.

Те се огледаха, като обърнаха по посока на гласа еднакво пребледнелите си лица, еднакво обрамчени от сините качулки. До тях във въздуха висеше възрастен мустакат земен човек. Обикновен човек, отгоре на всичко с очила. Беше облечен като за вила, с шантунгово сако и панталони, бяла риза и сандали на дупчици, но изразът на лицето му съвсем не беше вилен. Гледаше изпод шапката много намръщено и поглаждаше мустаците си.

Съвка-Глор несъзнателно се подчини — освободи ръката си, напипа изключвателя на гривната си и го натисна. В главата му ставаше дявол знае какво. Сякаш черепът му се бе разполовил и в цепнатината бе духнал вятър. Съвка и Глор се разделиха. Съвка замря радостно, а Глор — изплашено. Глор през живота си не беше виждал подобно чудовище... Най-много се изплаши от мустаците и носа му.

Това трая няколко секунди. Глор изхлипа, скри се в дълбочината. Скри се от опасността зад Съвка като зад щит. Но и сега Съвка чуваше мислите му зад своите, като оркестър зад гласа на певеца: „Изправеноходещ, като нас. Облекло, обувки... За какво ли му е този израстък посред лицето? И двата кичура козина под него... А пък главата му, главата му! Това шлем ли е, или главата му е с такава форма?“

„Това е шапка, глупако“ — Мислено рече Съвка. Гледаше Иван Кузмич и радостно си отдъхваше. Да, пред него беше виладжията, старият приятел на инженер Гуров, учителят Иван Кузмич, който изглеждаше така, както си беше редно да изглежда. Стар учител.

„Винаги си е бил много странен“ — помисли Съвка. Ник-Машка го пусна. Погледна към Иван Кузмич по-внимателно, промърмори: „Виж ти!“ — и изключи гривната си. А Учителя поглаждаше мустаците си и разглеждаше Ник и Глор с видимо удоволствие.

— В името на Пътя! — замоли се Съовка, като протягаше свободната си ръка. — Бихте ли ни обяснили... А? Какво?

Ръката му мина през Учителя. Виждаше се как се белее вътре като глътната.

„Обемно изображение — досети се Глор. — Уф-ф...“ Скри ръка зад гърба си.

— Чудесно, познахте ме — отбеляза изображението. — Прекрасно... Как се чувствувате, деца?

— Просто изумително — изтърси Машка.

Това вече без съмнение беше Машка с остроото си езиче.

— Нищо, нищо, ще се оправи... — Учителя се обърна към Съовка: — Ти каза: „В името на Пътя“. Вероятно вече достатъчно си се ориентирал и даже знаеш какво е Пътя?

— Най-великото движение в историята на Галактиката, в историята на цялата Вселена!... — Думите се посипаха от Глор като от говорещ автомат. — Предначертано сливане на всички форми на живот във висшия разум! Пътя надарява низшите форми на живот със съзнание и творчески разум. Благотворното съприкосновение с висшия разум дава на тези твари, обречени да живуркат... — Глор смутено щракна, промърмори „м-да...“ и млъкна. Разбра, че повтаря заучени глупости.

— Слушайте — каза Ник. — Защо ни карате да лъжем сами себе си? Какво според вас трябва да се „оправи“? Нали всичко това вие ни го скроихте? Защо ни го скроихте?

— Е де, е де, какво толкова се е случило? — с учителски глас попита изображението.

— И питате? Можехте да попитате по-рано, там... — Тя показва нагоре.

— Още не е късно — рече Учителя. — Мога да ви върна в къщи. Моля! Но само разберете: там нищо не бих могъл да ви обясня. Много по-лесно беше да ви доведа тук. — Той описа кръг с ръце. — Това бе най-простият начин. Веднага разбрахте всичко, което е известно на балозите за Пътя.

— Чак пък всичко! — измърмори Ник.

— Да проверим... С каква тяга излитат корабите на Пътя?

— Естествено, че с антигравитационна...

— А как се ускоряват в открития Космос?

— С йонна, разбира се!

— Е, а какво знаеше Машка за ракетната тяга?

— Нищо не знаеше — намеси се Съовка. — И няма какво да говорим за това. Говорете по същество.

Учителя поглади мустаците си и го погледна. Погледът му каза на Съовка много по-ясно от хиляда думи, че той вече не е Съовка. Да говори по същество молеше Глор, монтажникът от висш разряд, не човекът, а балогът. Четири пъти по-възрастен, десет пъти по-опитен и хиляда пъти по-знаещ от земния ученик. И повтори:

— Да говорим по същество... Кой сте вие?

— Не ми отговори на въпроса — рече Учителя.

— Отговорих.

— Още веднъж: какъв е смисълът на Пътя?

Ясно... Той все пак искаше да се убеди, че Съовка е главният. Ако Глор не се подчиняваше на Съовка, би повторил набилите се до втръсване в главите им дрънканици за „най-великото движение в историята на Галактиката“.

— Ако оставим лъжите и несъществените детайли настрани — система за космическа агресия. С една дума, мръсотия...

— А ти как мислиш? — Учителя насочи внимателните си очи към Ник.

— Да предположим, същото — неохотно изщрака госпожа Ник, и се хвана по-здраво за ръкава на Глор. — А вие ще ни отговорите ли най-последно?

Учителя я погледна сърдито-одобрително:

— Я извикайте медицинския контрол...

Можеха само да се подчинят. Да го пратят по дяволите и да останат в неизвестността? „Кълна се в началото на Пътя, това вече е наглост!“ — помисли Глор, като включи деветата пластинка на гривната. След няколко секунди автоматът на медицинския контрол изпищя по радиото: „Норма!“.

— Е, ама големи юначаги сте! — рече Иван Кузмич. — Сега слушайте. Десантниците са на Земята.

Замряха и се вторачиха в него. Десантниците. Ясно. Авангардът на Пътя, пионерите на прогреса. За тях се строят малките кораби на Пътя. На Земята. Това също е ясно. Предназначението на кащата на Десантниците е да кацат на чуждите планети. За това е Пътя. За това

сме всички ние, в това число и балозите. Десантниците са отвели ескадрата, натоварена с Мислещи, на Земята. И изведнъж изпитаха изключително силен страх. И срам. Десантниците са на Земята! Строихме кораби, работихме като бесни, като монтажни автомати — и защо? За да може Пътя, този космически октопод, да глътне Земята? Прекрасната Земя, за която ние, монтажниците Глор и Ник, току-що узнахме?

Десантниците са на Земята! Значи ескадрата се приближава и Земята вече не съществува! На нея вече няма радост. Тя също ще стане огромен механизъм, който произвежда и изхвърля в Космоса кораби. В името на Пътя. В името на тази чудовищна, гигантска, мръсна безсмислица.

— Извинете ни — каза Глор. — Много ни е срам.

Ник разтревожено попита:

— Тоест вие сте Десантник?!

— Глупости! — сърдито рече Учителя. — Да не си въобразяваш, че Пътя е овладял хиперпространството? Дотам още не са стигнали... Да! Това те няма да получат! Вие сте прехвърлени тук, за да понамалите малко устрема на господата Десантниците.

„Ясно, така, така — съобрази Глор. — Сивата мъгла, в която летяхме... Нашите Мислещи са били изпратени тук мигновено, тоест през хиперпространството... Как не се сети по-рано. Нали той, космотехникът, отлично се ориентира в тези неща! Нали корабите на Пътя пълзят през Космоса с години именно затова, защото теорията за хиперпространството се оказа прекалено костелив орех за него. Значи Иван Кузмич не е Десантник в тялото на човек... «Ние ви изпратихме»... Но щом не е балог и не е човек, тогава кой е той? Каква сила е прехвърлила Съовка и Машка през космическата пустиня?“

— Слушайте ме — каза Учителя. — Повтарям: Десантниците са кацнали на Земята. Разгърнали са операция „Скок“. Тя се е провалила. И са пристъпили към операция „Вирус“. Към тайно проникване...

— Не може да бъде. Десантниците не отстъпват — промърмори Ник.

Учителя с насмешка проточи:

— Не отстъпват ли? Като ги попритиснат, отстъпват по най-великолепен начин... А на Земята ги притиснаха. — От удоволствие мустаците му щръкнаха.

— Приказки! — отговори Ник.

— Ама че си упорита!... Казвам ти, че са ги открили, те са отпратили кораба и са преминали към операция „Вирус“.

— Но как са могли да ги открият?

— Оказало се, че на Земята децата са *комонси*. Вие сте *комонси*.

— Какви? — попита Глор.

— Точно така — промърмори Иван Кузмич. — Разбира се... Това вие не го знаете. Вас са ви учили, че в Космоса обитават низши същества... Че на балозите се подчинява всеки разум... Всичко това е лъжа. Децата не се подчиняват на балозите. Обратно, те подчиняват техните Мислещи.

— А-а! Затова ли нас сте прехвърлили тук? — извика Глор. — А не възрастни.

— Най-после разбра — каза Учителя.

— Още нищо не съм разбрал — рече Глор. — Да предположим, че са ни изпратили тук. Защо?

— Операция „Вирус“ представлява тайно завладяване на хората, които ръководят планетата. Земята се ръководи от възрастните. Десантниците дебнат точно тях, а от вас се пазят като от чума. И ще успеят. Децата не могат да им попречат. За да спрем операция „Вирус“, трябва да доставим на Земята схемата на детекторите, да ги изработим и да изловим Десантниците.

— Значи ние сме изпратени, за да откраднем схемата на ръкавиците-детектори? — бавно проговори Ник.

Глор погледна приятелката си. От чувството за безсилие челюстите му се бяха схванали. Да намерят схемата на детекторите! Това е безнадеждно. Празни приказки. Мечти. Десантниците ще направят с хората това, което са правили вече с милиони разумни и неразумни твари на стотици планети. Няма как да се доберат до схемата на ръкавиците. А без нея Десантниците не могат да бъдат хванати — те са скрити в човешките тела като злокачествени микроби. Така сигурно, както Съвка — в тялото на Глор... Затова операцията се нарича „Вирус“.

Ник извика:

— Внимание! Летят насам!

Отгоре нещо се въртеше, мяркаше се, мятеше се от стена към стена, незабележимо и в същото време бързо се увеличаваше. Слизаше

посетител, който бе завършил посещението си при Мислещите. Той непредотвратимо се приближаваше. Глор и Ник трескаво се хванаха за стената. Сега този балог ще види Учителя. След още една минута ще бъде долу, при поста на Стражата... Ето го! У-иш-ш — изсвистя въздухът. Мярна се бяло лице, опънати ръце и докато го изпращаха с поглед, Ник и Глор откриха, че Учителя го няма.

Беше изчезнал, сякаш не го е имало.

Сякаш Глор и Ник са на посещение при своите Мислещи и нищо повече.

Сякаш си бяха предишните предани деца на Великия Път. В този момент отново се появи Иван Кузмич. Прозрачен силует, който постепенно се сгъсти и стана отчетлив. Едва тогава си спомниха, че Учителя беше обемно изображение, а не човек.

— Вие ще се доберете до схемата на ръкавиците — проговори изображението. — Задачата е разрешима, ако се действа пак по същата операция „Вирус“.

РЪКАВИЦИТЕ

И втори, и трети, и четвърти път край тях слизаха посетители на Кулата. Последен беше някакъв стар командор — широкоплещест, стегнат, той изсвистя край тях като торпила. Изпод командорския шлем мрачно блеснаха студени като ледени метеорити старчески очи.

По това време Ник и Глор вече бяха останали сами. Завинаги. Притиснали лица към гнездата, те си даваха вид, подобаващ на „безмълвна почтителна беседа с Мислещите“. И като другите посетители мислеха за своите си работи. Но мислите им биха се сторили странни на този, който би успял да ги прочете... Стражата би заплатила скъпо на такъв ясновидец!

Лични номерирани ръкавици... Едва ли не най-важният предмет в бита на планетите на Пътя. Най-голямата тайна. Нещо средно между автоматичен паспорт и лична охрана. Паспорт без снимка, охрана без оръжие. Ръкавиците не могат да се разменят — ако ги сложи друг балог, те ще се спукат. Но никой не би и помислил да си разменя ръкавиците. Спуканите ръкавици означават, че тялото на балога е завладяно от друг Мислещ.

От раждането до смъртта си балозите не се разделят с ръкавиците! Как иначе! Да загубиш тялото си по планетите на Пътя не беше по-трудно, отколкото в някоя европейска страна да си загубиш шапката или носната кърпа. Не случайно Глор винаги се страхуваше, че могат да похитят тялото му. Тоест да извадят разума му и да го превърнат в кристалче, в Мислещ. А в замяна да пъхнат друг разум. Единственото, което спираше тези похитители, чхагите, бяха ръкавиците. Заедно с новия разум бяха необходими и нови ръкавици. Без тях балогът се чувствуваше по-зле, отколкото ако беше гол — беззащитен, почти мъртвец. И тайната на ръкавиците беше най-голямата, най-важната тайна на Пътя.

Затова се наричаха толкова надутото — „детектор-опознавател на личността“. Затова новите ръкавици се раздаваха по списък, а износените се приемаха обратно от служителите на Стражата също по списък. Те се произвеждаха в подземните свръхсекретни заводи на

Стражата, където никой нямаше достъп. Там работеха автомати. Нито едно живо същество не беше виждало как се правят детекторите. Но всеки балог си представяше как са конструирани. В ръкавиците има две молекулярни схеми. Едната бе така нареченият „планетен посредник“. Другата — опростено копие на Мислещия на този балог, за когото са предназначени ръкавиците. Когато се слагат, „посредникът“ сравнява разума с неговото копие и ако намери различия, взривява схемата. Ръкавиците се пукат и Стражата арестува подменения.

Ето тази подробност е важна за земните хора: „планетните посредници“ реагират само на балозите. И просто не забелязват Мислещите на другите разумни същества, автоматите, животните. Затова Съвка и Машка преспокойно могат да обитават в телата на балозите — ръкавиците на Глор и Ник няма да реагират на прибавените Мислещи. Така ще бъде и на Земята, ако на всички хора се раздадат детектор-опознаватели на кой да е балог. Детекторът „няма да забележи“ хората, но щом до него се приближи Десантник, схемата ще се взриви. Защото от всички балози, колкото и да са те, детекторът понася прикосновението само на един-единствен — на стопанина на ръкавиците. А стопанинът няма да бъде на Земята. Десантниците нямат тела, затова не им се полагат ръкавици...

Да, замисълът на Учителя изглеждаше прост и ефектен. Машка и Съвка трябваше да използват Глор и Ник като трамплини — да скочат от техните тела към върховете на пирамидата... да се вмъкнат в ръководството на планетата. И там да открият тайната на детекторите. Операция „Вирус“ срещу операция „Вирус“. Смел замисъл, но как да се изпълни? Да скачат от тяло в тяло, докато не стигнат до самия връх, до Великите? Десантниците биха постъпили така. Те са специалисти. Обучават ги в Специалния факултет на Космическата Академия, познават различните типове и схеми „посредници“. А Глор и Ник само са виждали „посредници“ у познати командори, и то от средна мощност. А за да скачат, са им необходими мощни, от серията „ЛЛ“. Необходимо е да се познава „ИП“ — инструкцията за прехвърляне, — в която е обяснена техниката на прехвърлянията. „Посредникът“ не е играчка. При неумело боравене с него може и да убие...

Значи преди всичко трябва да се сдобият с „ИП“. После с „посредник“. После да търсят обект за прехвърляне. Желателен е

висококвалифициран инженер-химик, специалист по детекторите, но къде да го намериш? Глор и Ник са монтажници от висш разряд и поддържат връзки само със своите, с членовете на същата каста. Сред приятелите им няма нито един химик... А достъп до схемите на детекторите има вероятно Главния химик на планетата.

„Ама че работа! — помисли Съвка. — Все пак се накуснахме...“

Учителя можа да им даде само три практически съвета. Първият — да вървят към „върха на пирамидата“. Вторият — да използват само „посредници“ от типа „ЛЛ“. Третият — да не пренебрегват случайностите (ако това може да се нарече практически съвет).

Да, най-лошото е, когато нямаш ориентир, нямаш за какво да се хванеш. Тук, в Кулата, за ориентир служи въздухът, който се вкарва с вентилатори отгоре надолу. Като летиш по струята, ще стигнеш до изхода. При търсенето на детектора не се предвиждаше дори и такъв ориентир. А разполагаха с броени дни.

Четири пъти по девет дни, както каза Учителя.

Крайният срок. Земните жители няма да издържат по-дълго.

„Кълна се в началото на Пътя, трудна задача“ — мислеше Глор. И отгоре на всичко Учителя заповяда три дни да почиват, да навлизат в новата роля. Да свикнат да не се отличават и да бъдат като другите.

Учителя не им заповядваше, съветваше ги. Но балозите не познаваха думата „съвет“. За тях всеки съвет беше заповед.

ПЪРВАТА ПРОВЕРКА

— Глор, време е... — прошепна Ник.

Време беше. Прекалено дългата беседа с Мислеците е подозрителна. Тук всичко може да бъде подозрително. Те се отблъснаха един от друг, после от стените — като билиардни топки — и се понесоха надолу. Монтажници от висш разряд, посетили своите Мислеци... При изхода висеше стражник с разпрашител, закачен с колан за перилото. Старшият офицер е облечен в сиво-синьо облекло, същото, като на всички персони от висш разряд. Закопчалките на комбинезона му бяха яркожълти — цветът на чиновете от Стражата. Зад гърба на офицера имаше голям сейф, на чиято вратичка светеше напомнящият надпис: „Оръжието и ръкавиците се предават!“.

— Вашите номера, господата монтажници!

Те вдигнаха левите си ръце, като показаха номерата върху пластинката на гривните си. Без да се обръща, стражникът набра номера на клавиатурата. Докато се вглеждаше в гривните, Глор и Ник бързо се спогледаха и с очи си напомниха: ръкавиците ще им станат. Няма да се спукат. Така им каза Учителя.

Ник първа получи ръкавиците си и нарочно бавно започна да ги развива. Ако това се случи, нека да се случи едновременно и на двамата. Безсмислено желание, но толкова разбираемо... Всеки път, когато им даваха ръкавиците, ги беше страх — винаги, още от детство. Даже когато знаеха, че няма от какво да се страхуват, пак се страхуваха. Ник стисна очи, напрегна лявата си ръка и вкара пръстите си в твърдата хладна ръкавица. В името на Пътя, размина се! С леко, характерно шумолене синята пластмаса се сви по ръката. Обгърна я като втора кожа. Този път им се размина...

Отвъд прага свършваше полето на нулевото притегляне. Първата крачка трябваше да се направи бавно, на цяло стъпало. Едно-две! Ставите изпукаха. Светлината на Голямото Слънце ги блъсна в лицата. Зажумяха и тръгнаха, като стъпваха тежко по синята трева.

Беше късен следобед. Голямото Слънце висеше на половината път от зенита до хоризонта, а Малкото вече се бе скрило зад дърветата.

Балозите погледнаха към Кулата. Титановите ѝ стени блестяха като полирани. Изкривен, чудовищно изтеглен отблясък от Голямото Слънце заслепи очите им. Кулата с цялата си височина отразяваше Слънцето като огромна, изправена нагоре река, святкаща с петна, люспи и пластинки светлина. От средата нагоре Кулата се осветяваше и от двете Слънца — върхът ѝ блестеше като огнен меч.

Малкото Слънце беше красиво джудже, мъничка звезда с мътна кървава светлина...

— Колко е красиво... — тихичко рече Машка-Ник.

— М-м...

— И всичко е синьо. Смешно...

— Да — каза Глор. — Да вървим.

Тръгнаха по синята трева. Зад тях крачиха сини сенки: отдясно и отпред — малинови, от отразената светлина на Кулата. Ето го техният нов-стар свят. Сини дървета, двойно Слънце. Всичко, което бяха виждали хиляди пъти — и никога. Подметките им свистяха и шумоляха по твърдата трева. Многостеблени дървета с плоски корони окръжаваха Кулата. Белите въздушни корени се поклащаха — обръщаха короните към Слънцето. По високите клони се припичаха лаби-лаби — летящи платнища, много полезни същества. Безоките лаби-лаби, слепите ловци — емблемата на Десантниците. Те виждаха с цялото си тяло.

На клона на близкото дърво се размърда огромен лаби-лаби. Разгъна единия си ъгъл, насочи го към минаващите — провери какво е това движение. Разочаровано прибра ъгълчето си и внезапно се напрегна. Тялото му се огъна, прие формата на чаша — така лаби-лаби се вглеждат във всичко, което лети в небето. След миг, като блесна с бялата си долна част, излетя със свистене над дърветата и хвана някаква плячка. Сви се целият като сак и я улови. Веднага се разгъна и изпланира обратно към дървото.

— Тръгвай, че Стражата ни гледа — прошепна Ник. По бетонния фундамент на Кулата се разхождаше въоръжена охрана. Стражник от нисък разряд, редови — пренебрежително отбеляза Глор. Но разглеждаше господата монтажниците, без ни най-малко да се прикрива. Докато вървяха към колата си, ги изпращаше с подозрителен поглед. От къде на къде господата монтажниците от висш разряд разглеждат лаби-лаби?

Стражникът беше млад. Надяваше се на повишение.

— Тръгна към нас — меланхолично отбеляза Ник. Стражникът наистина скочи в тревата. Хилав, в розовия комбинезон на редовите, той се заклати към тях, като придържаше разпрашителя на гърдите си.

— Нека си върви! — рече Глор.

По края на транспортната площадка нагъсто бяха спрени коли. Проблясваха разноцветни каросерии. Миришеше на амортизационна течност и озон. Пътят се губеше между дърветата, срещу Слънцето. Над спирката бавно се спускаше обществен гравитолет. Господа монтажниците солидно и без да бързат се приближиха до своята новичка кола.

СТРАЖНИКЪТ

Овалната кабина отвътре беше прозрачна, а отвън изглеждаше матова. Щом Глор я докосна с гривната си, тя се отвори като цвят на лилия. Видяха се четири меки седалки, между тях — ниска масичка. Клавиатурата на управлението беше под предното стъкло. Двигателят бе скрит в търбуха на кабината, между основите на краката. А самите крака бяха хидравлични, прозрачни. Златистата течност, която ги привеждаше в движение, красиво преливаше. „Изключително мек ход. За колата не съществуват препятствия, шестте крака преодоляват и най-лошия път. Изпитанията са проведени в отровните блата на Тауринжи. Ако си купите нашия всъдеход, ще можете да направите незабравимо пътешествие...“ — твърдеше рекламата и не лъжеше.

— Качвай се, госпожа Ник... Май не трябваше да се поддаваме на изкушението... Скъпо е.

Започваше обикновен разговор. Всеки път, когато се качваше в колата, Глор започваше да мрънка така.

— Осемдесет и една редици не е никак скъпо — привично отговори Ник. — За такова чудесно тадо бих дала и два пъти повече...

— Разбира се, осемдесет и една редици няма да ни разорят... Ама тук девятка, там девятка... Събират се — лениво мрънкаше господин монтажникът. Не довърши тирадата си, сви рамене и за всеки случай погледна какво прави стражникът.

Той все още се влачеше по тревата след тях. Мълчаливо, упорито, като гледаше господата с очи, пълни с ненавист. Господата неуверено се спогледаха, седнаха по местата си. Листата на кабината се затвориха над главите им. Веднага стана хладно. Кабината запълзя нагоре — от паркирано положение в работно, а Ник проговори с унил глас:

— Знаеш ли, не мога...

— И аз не мога — веднага отговори Глор. — Но Учителя ни заповяда да бъдем като другите.

— Като другите! „Скъпо, неизгодно, осемдесет и една редици“ — започна да го имитира Ник с мрънкащ глас. — Ама че гадория!

— Какво да се прави? Ако не се държим като преди, ще си навлечем подозрения и недоволство — разсъдливо рече Глор.

— Въпреки това не мога. — Тя посочи с ръка към стъклото на кабината. — Виж! Наистина ли ще креснеш на това пале: „Марш отгук, простак! Ще разговаряме само с офицер от Стражата, не с редови като тебе!“?

Стражникът тронаво се катереше по високото стъпало на площадката. На Глор му стана гадно. Изправи се, прокара ръце по бузите си и измърмори:

— Права си. Не сме предишните.

— Да, да...

— Повече сме тамошни, отколкото тукашни...

— Да — рече Машка и като се сети за нещо, хвана го за ръката.

Балозите никога не се хващаха за ръце. Тук това беше по-неприлично, отколкото на Земята да хванеш човек за гърлото. Да; в главното те бяха повече земни, отколкото тукашни, макар че не можеха дори да произнесат думата „Земя“. „Това няма да свърши добре“ — помисли Глор. Внимателно освободи ръката си, отвори покрива. Стражникът вече стоеше до колата. Неприязнено изщрака:

— Моля господата да почакаат! Ще извикам командира!

Глор му отговори като на равен:

— Плавен Път, господин редови... Сигурно ви трябват номерата ни? Бъдете любезен, ето ръкавицата, гривната, моля.

Стражникът бързо и непохватно приклепна — може би от изумление, може би в знак на приветствие. Устата му се отвори. Също като на първолаче, на което завучът е казал: „Здравейте, Пьотър Иванич!“ Приклепна още веднъж и без да изправя коленете си, започна да отстъпва. Глор пхна ръкавицата пред очите му. Редовият пипна номера с мръсния си нокът и глупаво се захили.

— Може ли да тръгваме? — доверително го попита Глор. — Позволете да ви почерпя с дъвка... — И измъкна от джоба на стената в кабината парче скъпа дъвка, половин редица кутийката.

Стражникът за трети път приклепна. Стисна дъвката в ръката си.

— Безветрен път, господа монтажници! — изписука.

Кабината се затвори. Шестокракът мина покрай един маршрутен гравитолет. Белите лица на пътниците, които смътно се различаваха зад прашното стъкло на кабината, се обърнаха като по команда.

Господа монтажниците седяха мълчаливо, както винаги горделиво надут. Шестокракът изтича към шосето. Там приклепна до земята и се понесе. Ох, ама как само се понесе! От скоростта краката му станаха невидими, въздухът около кабината зашумя и засвистя. От насрещните коли и от дърветата отскачаше съскащо ехо. Колкото крайпътните дървета и да бяха свикнали със скоростното движение, когато „Скитника“ със свистене прелиташе край тях, даже те трепваха.

Ах, да, бяха нарекли новия си шестокрак „Скитника“... Като си спомни това, Глор се сети и за нещо друго и се наведе към багажното отделение. Оттам с обиден писък изскочи неск. Цялата му козина беше настръхнала от скука и горещина.

— Ех ти, животинче! — Глор го взе на ръце. Нескът пъхна хоботчето си в ръкавицата му, позна миризмата на Глор и притихна. Сега всичко беше наред. Госпожа монтажничката смело управляваше колата, а господин монтажникът галеше породистия неск. Това животно носи щастие — черно, без нито едно петънце, само с девет бели косъмчета около хоботчето. Зверчето се наричаше „Любимеца на Пътя“. Ник каза:

— Видя ли колко леко ни се размина. Слушай, Глор... А ако винаги се отнасяме добре с низшите? Този даже не провери номерата ни.

— Да ти кажа право, не зная. Тоя се изплаши.

— Беше му приятно.

— Не вярвам — рече Глор. — Казвам ти, че се изплаши.

— Приятно се изплаши — упорито настояваше Ник.

Глор обърна седалката си така, че да вижда лицето ѝ.

— Нищо няма да излезе. Не можеш да се отнасяш с низшите като с равни. Чакай! Първо ме изслушай.

— Слушам те.

— Ние не сме там. Ние сме тук. Там се смята, че всички хора са родени равни. А тук не. Той си знае, че е низш, този стражник. Той е убеден роб. И само той ли... Тази сутрин ние с тебе бяхме готови да целуваме ноктите на Първия Диспечер.

— Ама той е Диспечер! — необмислено рече Ник.

Глор веднага се заяде:

— Между нас и Първия Диспечер има само три звания. А между розовия комбинезон и нас — пет. „Ама той е Диспечер“ — подигра ѝ

се той. — Да направим мислен опит. Какво би си помислила ти, монтажничка от висш разряд, ако Първия започне да се държи с тебе прекалено учтиво? Отговаряй бързо!

— Че това е работа на чхагите...

— ... които са прехвърлили в Първия същество от низша каста — продължи Глор. — Което, по силата на своето нищожество, се подмазва на теб, същество от по-висш ранг! Но преди всичко би се изплашила. Е, какво ще кажеш?

— Просто невероятно, в какъв нищожен свят сме израсли — отчетливо произнесе Ник. — Хайде по-добре да помълчим.

А шосето, право като стрела, ги водеше към града.

Гористата равнина се смени с хълмове, засипани с червена прах. Зад хълмовете се намираха титановите кариери, където добиваха рудата на метала титан. Кариерите представляват огромни клисури, изкопани в земята от автоматични екскаватори. По бреговете на клисурите се точат градчетата на промивните, сортировъчните и обогатителните машини, носи се грохот, скърцане и такава прах, че е тъмно и денем, и нощем. Тук не могат да работят балози. Край машините има само автомати и курги, но... ш-шт! В доброто общество не е прието да се говори за тези курги. По-добре да се смени темата на разговора... Погледайте, контейнер!

Над хълмовете, изправен върху стълб червена прах, излетя гигантски остронос цилиндър. Разнесе се трясък. Вятърът разклати „Скитника“. В Космоса бе изстрелян контейнер с руда. Глор и Ник знаеха, че титанът се преработва извън планетата, на естествения спътник „Титанов“. Тази малка луна кръжи в Космоса, във вакуума, а титанът трябва да се топи именно във вакуум. Контейнерите се изпращат към спътника с фойерверки — от стартови кули, в които се поддържа поле на нулево притегляне. В това поле всички предмети губят тежестта си. Празният контейнер се вкарва в кулата и става безтегловен. Натоварват го с безтегловна руда и взривяват стартовия заряд под дъното му. Контейнерът излита като снаряд от оръдие право към зенита, съпроводен от стълб прашен безтегловен въздух — феерично зрелище!

Бу-бу-бум! — гърмеше над пътя. На Глор и Ник им провървя. Един след друг излетяха три контейнера. Стълбовете прах се издигаха на много километри и бяха толкова плътни, че изглеждаха направени

от твърд тъмнокръвав материал. И някъде много нависоко се разтваряха в облачни гъби.

Ник и Глор се спогледаха. На тази планета май само те двамата знаеха какво е това истински гъбообразен облак.

Кървавата сянка скри шосето, проточи се към хълмовете. На хоризонта се очерта гората, която опасваше града — Монтажната на трети поток.

КУРГЪТ

Градът изскочи иззад хълма като неск, преследван от див кург. Вентилационните устройства върху шест опори, които увенчаваха Монтажната, наистина приличаха на шестокракото животно, но работата не беше в приликата. Всеки, който минаваше край титановите рудници, си спомняше за каторжниците. Ужасно, позорно наказание — изгнание в тялото на кург... Напоследък все по-често осъждаха на него. Не случайно на планетата почти се бяха свършили дивите курги. Експедиции на Стражата тръгваха да ги търсят в делтата на Среднощната река. В глухите дебри, които се намират на север от отровните блата Тауринжи.

За това си мислеше Глор, когато „Скитника“ се затресе от рязкото спиране.

— Какво правиш?! — извика Глор.

Колата се пързеляше по пътя с обтегнати от усилие лапи. Ник обърна седалката си, притисна лице към купола и се вгледа в шосето зад колата.

— Там... Там има кург. Край пътя — прошепна Ник.

— Мъртъв?

— Жив. Стори ми се...

— Тръгвай веднага — неуверено рече Глор.

— Според мен е ранен.

„Предизвиках съдбата“ — суеверно помисли Глор. Никога не беше виждал див кург — само изображения в учебните пособия, а пък такъв...

— Не бива — колкото можеше по-убедително проговори той. — Трябва да сме като другите.

— Той е ранен.

— В името на Пътя, какво ни влиза в работата?! Ти...

— О, велики Небеса! — с променен глас го прекъсна Ник. — Какви нищожества сме... Добре. Тръгваме. Но Учителя ни заповяда да не пренебрегваме случайностите.

Това вече беше някакъв аргумент. Глор рече:

— Добре, обръщай! Но помни...

Край тях мина дълга осемнадесеткрака кола със знака на Десантниците на борда. Мярнаха се неподвижни като манекени фигури. „Ама те са изкуствени — помисли Глор. — Да се прехвърли човек в някакво изкуствено тяло с Десантник... Те със сигурност знаят инструкцията за прехвърляне като собствената си ръкавица.“

„Скитника“ се бе обърнал и се движеше обратно. Колата на Десантниците стремително се отдалечаваше по блестящото под косата светлина платно на шосето.

— Да беше ги почакала да отминат още...

— Господа Десантниците няма да забележат такава дреболия като полумъртъв кург. О! Ето го...

Кургът лежеше край пътя. Беше покрит с кърваво-червен руден прах и се сливаше със земята. Ник го бе забелязала по някакво чудо. Едва след като притисна лице до стъклото, Глор успя да разгледа голямата глава, тялото, прилично на дълга торба с шест издатини на раменните стави. Прахта засипваше затворените очи на звяра.

— Като минавахме, той се обърна. Тогава го видях — рече Ник.

Колата слезе от платното в канавката, като едва не настъпи животното. То даже не помръдна.

— Дано да е мъртъв — промърмори Глор. Свали неска от коленете си, наведе се и извади от багажното отделение „ръката“ — универсален ремонтен инструмент. Все пак някакво оръжие.

Ник го спря:

— Няма нужда. От другата страна има рана. Юмрукът ти може да мине.

— Тогава вземи лепилото.

Докато Ник изваждаше тубата с лепило за първа помощ, Глор разгледа курга отблизо. Широка му хищна муцуна с полепнала по нея руда лежеше върху мускулестата му лапа. Прахта не се задържаше по ноктите му и те блестяха ярко на фона на тъмната земя.

Скочиха в канавката. И в този момент в кабината истерично запищя Любимеца на Пътя — полусляпото зверче най-последно бе подушило исконния си враг. Глор бързо затвори покрива, но пискливите оплаквания на неска се чуваха и отвън. Стори му се, че ще събудят всичко наоколо. Ник високо попита:

— Чувате ли ме?

Глор огледа пътя със смътна тъга. Колко неподвижно е всичко! Спрялата кола, недвижимите гънки на комбинезоните и кървавочервените хълмове. Пращият стълб над стартовата кула изглеждаше застинал във въздуха.

— Чувате ли ме? Покажете си раната!

По тялото на курга премина едва забележима тръпка. Глор разбра: чува всичко, но не желае да гледа балозите. Допълзял е тук, за да умре. Тогава, кой знае защо, Глор изтърси ръкавиците си, взе курга за предните и задните лапи и го обърна през гърба на другата страна.

Раната беше огромна. По-голяма от юмрук. През нея се виждаше дихателната торбичка и цялата му страна беше покрита със засъхнали струпей черна кръв. Ник, като пощракваше съсредоточено с челюсти, заля раната с лепило и прошепна:

— Лъчемет... почти от упор...

— От осемнайсетина крачки — потвърди Глор. Ник попипа рамото на курга, намери кръвоносния съд и допря до него ампулата с универсалното лекарство.

— Това може да му подействува като отрова — рече Глор.

Ник не отговори. Пък и какво ли можеше да каже? От момента, когато Десантниците стъпиха на планетата, непрекъснато ловяха или унищожавяха кургите. На кого би му хрумвало да лекува кург?

Когато ампулата се изпразни, Ник не я хвърли, а я скри в маншета на ръкавицата си. „Браво“ — помисли Глор. Изхвърлената ампула би могла да се окаже улика.

Кургът безсилно се понадигна. Оброни муцуна в прахта. Черните, със зеленикав оттенък очи се завъртяха надясно, после наляво. Спряха. Ник високо каза:

— Вие трябва да се борите с болестта! Защо не се борите? Постарайте се да заздравявате раната си, моля ви. По-добре ли ви е сега?

Кургът потръпна и запълзя, опирайки се на предните си лапи. Двете двойки задни крака се влачеха по земята. Той пълзеше съвсем като животно — равнодушно. Беше равнодушен към балозите, към страданието си, към себе си. За него всичко бе свършено и той отиваше по-далеч от шосето.

— Той иска да умре — промърмори Глор. — Невероятно... Все едно ще умре, ако... — Махна с ръка.

— Може ли да говори?

— Нали нямат речеви апарат. Гласова мембрана и прочее...

Монтажниците бавно вървяха след курга. Върху елегантните им комбинезони се наслойваше прах. На около двадесет и седем крачки от шосето звярът отново легна. Ник клекна пред муцуната му и рече:

— Ние искаме да ви помогнем. Слушайте. Аз ще говоря. Когато назова това, което ви е нужно, кимнете така. Разбрахте ли ме?

Кургът повдигна ципата от очите си и излая:

— Традотаскитър!

Ужасна псувня — „търговци с телата на собствените си майки“. Глор подскочи, а Ник отстъпи една крачка, но мъжествено продължи:

— Защо ни оскърбявате? Ние искаме да ви помогнем.

— Ах, извинете, мила госпожо — издевателски излая кургът и изпсува още по-засукано.

Май беше попрекалил. Като изплю ругатнята, пак премаля и се отпусна.

Кафяв от злоба, Глор изхриптя:

— Сега вече ще знаеш как се помага на държавни престъпници! Благотворителка! Да вървим! — Ник бавно и мълчаливо тръгна към колата.

— Няма да е лошо да се изясни и как се е научил да говори! — кипеше Глор. — Простак!

— Ако ти беше на неговото място...

— Неблагодарна твар, това е той — рече Глор. Ник поглеждаше през рамо, без да спори. И изведнъж спря — кургът пълзеше след тях. Излая:

— Ей, господа!...

— Какво искаш? — осведоми се Глор.

— Не ми говори на ти, господарска муцуно...

— В името на тримата Велики, да те разпрашат дано, тъпанар такъв! Какво искаш?!

— Ър-р-р... Щях да пукна. Ясно ли е? Ако не бяхте вие.

— Продължавайте — подкани го Ник.

— Ър-р-р-оу! Не съм ви молил да се навирате. Ясно ли е?

— Да...

— Сега ще се домъкнат стражниците — яростно ръмжеше кургът. — Ще ме помъкнат към ямата и пак ще ме изгорят. Ър-р-р!

— Прав е — рече Ник.

Неочаквано за себе си Глор изтърси:

— Ние ще ви откараме.

— Р-р-р...

— Ще докарам колата.

Пътят все още беше празен. Глор скочи в кабината, пъхна треперещия Любимец на Пътя в джоба с дъвката, плътно го закопча. С два скока докара „Скитника“, спря го над курга и отвори долния люк на багажника. Кургът, треперейки от слабост, се покатери върху капака на люка. Ник го побутна и махна: „Вдигай!“.

— Погледни дали не е паднало нещо! — нареди Глор. И „Скитника“ затича по пътя. Хълмовете се поклащаха и се обръщаха зад стъклото. Вечерният вятър се усилваше — прахта се кълбеше и насляваше на купчинки. Няма да останат следи, поне това е добре...

Кургът лежеше в багажника и мълчеше. Мълчеше толкова упорито, сякаш въпреки всичко се бе изхитрил да умре.

СТАРАТА КУЛА

Движението по пътя ставаше все по-оживено. Срещу тях, разхвърляйки с краката си разноцветни светлинни искри, откъм града се носеха коли. Смяната в Монтажната бе свършила. В небето се завъртяха маячетата на гравитолетното трасе. Тежки, широки товарни гравитолети браздяха небето с неуморната постоянност на часовниковата стрелка. Иззад хоризонта пояс след пояс се извисяваше градът, надвисваше над пътя. „Скитника“ вече бе пресякъл границата на горската зона, която опасваше Монтажната. Като поглеждале към госпожа Ник, Глор забелязваше как главата ѝ все по-дълбоко и по-дълбоко хлътна между раменете. Това е то, миличка Ник... Не е трудно да проявиш благородство... Но в името на Пътя, сложното е да скриеш кург или дори да го пуснеш! За вечерната проверка трябва да си бъдат в къщи. Няма да имат време да откарат курга в горите, по-далеч от Монтажната. Както не могат и да го оставят в колата — роботите, които обслужват гаража, непременно ще надзърнат в багажника... Глор измъчено се загледа в гъсталака на крайградската гора. Гъсто, тъмно... Изглеждаше идеално убежище за звяра... Но крайградската зона се претърсва от колите на Стражата и още преди настъпването на тъмнината ще заловят курга. А след това ще дойде ред и на господа монтажниците. Те ще останат на свобода точно толкова време, колкото е необходимо на Стражата за разпита на каторжника в Изчислителя. А там не можеш да излъжеш, дори много да искаш. Там кургът ще каже всичко.

Като съобрази това, Глор се хвана за пътната карта — включи я и бързо я изгаси. Безнадеждно... Пътуване на юг плюс връщане — не, не... Не само ще закъснеят за проверката, ще пропуснат и половината от работното време!

Изход нямаше. Господа монтажниците от висш разряд сами пъгнаха главите си в капана, а той безотказно се затвори. Глор се вцепени от ужас като заловено насекомо.

Съовка остана сам. Приличаше на конник, чийто кон е паднал по средата на пътя. „Ей ти, ставай!“ — рече Съовка. — „Не...“ — отвърна

Глор.

„Защо се изплаши? Я виж каква гора! А кургът не е едро животно, като средно голямо куче. Как ще го открият в гъсталака?“ Глор изстена: „Всъдеходите на Стражата са снабдени с инфрачервени търсачи... Откриват всичко живо по топлинните излъчвания.“

„Ама че живот!... Няма ли при вас местенце, където Стражата да не се пъха? Отговаряй де!“ Господин Глор изхленчи: „Ах и ах, вездесъща е...“ „Мисли — рече Съовка. — Мисли, страхливецо... Вие тук просто не можете да мислите... Какво е това, дете стърчи там отляво?“

На около четири километра от шосето над гората блестеше нещо непонятно. Син титанов блясък, неправилни очертания. „Развалините. Старата Кула на МПМ — бързо преценяваше Глор. — Много стара постройка. При по-миналото поколение — май именно при поминалото — спрял генераторът на антигравитацията и Кулата наполовина се разрушила. Опасно място. Гората е затрупана с титанови листове и гнезда — и досега падат отгоре като лаби-лаби. Ако някой титанов лист рухне като острие върху колата, кабината ще се счупи като гнил орех. Опасно място. Забранено място...“

— Открих! — извика той и затвори уста, защото гривните бяха включени.

Тикна с пръст в стъклото към Кулата. Лицето на Ник бавно просветна.

— Забраненото място! Правилно, давай!...

Колата подскочи напред. „На този завой или на следващия? — чудеше се Глор. — Забраненото място, това се казва находка, кълна се в шлема и ръкавиците си! Хиляди Мислещи се търкалят из храсталците. Когато Кулата падаше, те се посипаха като грах — почтени Мислещи, не някакви си каторжници! Затова конструкциите не се разглобяват за вторични суровини — кой би посмял да тъпче Мислещите с машини? Да успеем да се промъкнем, само да се промъкнем, пък там...“

„Скитника“ хлътна в завоя и на пълен ход се понесе по изоставения път. „Не се бой — с очи каза Глор, като обърна глава. — Само да се промъкнем, разбираш ли?“

Ник пак кимна.

Стана им весело от неочакваната простота на решението. Нямаше никаква забрана за Старата Кула. Там просто не бе прието да се ходи, както на Земята не е прието да се правят танцови забави на гробищата. Стражата не си пъхаше носа там. Неписаният закон пазеше Кулата по-добре, отколкото пет реда бодлива тел...

Дойде време да свият — пред тях имаше пост на Стражата. „Скитника“ скочи в гъсталака, наведе се и се понесе, лавирайки между дърветата. Глор даде маршрута на автоматичния пилот и остави управлението. При такава скорост „Скитника“ не би могъл да бъде управляван ръчно.

— А какво, ако... — попита Ник, като показваше към екрана на контрола: искаше да каже, ако ни извикат.

— Проверяваме колата си преди пътешествието до Тауринжи — отчетливо каза Глор. За да чуе Стражата.

Отвън се чуваше трясък и хлипане. В неистов бяг профучаваха белите стъбла. Балозите едва се задържаха в креслата си, а как ли се чувствуваше нещастният кург в багажника!... Екранът на контрола танцуваше върху амортизьорите си. По таблото му блестеше верига от импулси — сигнал, че както обикновено колата е включена към мрежата за контрол. Но страшният сигнал: „Стой! Яви се при поста на Стражата!“ не светваше. Значи не са ги засекли. Няколко скока през туфа млади дръвчета и шестокракът се озова на открито пространство. Пристигнаха! Спирачките... Глор изключи автопилота и даде команда на „Скитника“: „външни опасности“. Колата започна да следи околността. Ако отгоре започне да пада парче от обшивката, „Скитника“ ще отскочи настрани. А ако се появи гравитолет, ще се скрие по-надълбоко в гъсталака.

— Да вървим да се огледаме, приятелче — рече Глор на колата и я изпрати в обход на Кулата.

Бетонът на бившата площадка за кацане се ронеше и съскаше под механичните крака. Някога тук е свършвала гравитолетната линия. Сега кладенецът на гравигенератора беше празен, в дълбочината блестеше мръсна вода. Лаби-лаби си почиваха върху бетона и падналите отгоре листове обшивка. Някои листове бяха отнесени на голямо разстояние от Кулата — от време на време титанът трещеше под кабината. А ето и изоставената казарма на Стражата.

Дулото на стационарния лъчамет нелепо стърчеше от бойницата. Изглежда, са започнали да го измъкват и са го изоставили — не е излизал. Младо дърво се бе закачило с двата си корена за него.

— Няма никой — прошепна Ник. — Много отдавна. Виж дърветата.

Те бяха отвикнали от движещи се предмети и когато колата минаваше край тях, прибираха корените си.

— Да, няма никой — рече Глор и изключи гривната си.

— Да видим как е той...

Вътрешният люк на багажника се отвори и кургът подаде глава. Очите му гледаха живо — стрелкаше балозите и душеше. Гледай го ти, тоя кург. Излая:

— Ще заповядате ли да изляза? Къде сме?

— При Старата кула на МПМ — отговори Глор. — Чували ли сте?

Кургът мрачно изръмжа. И той се изплаши и прибра главата си в багажника. Пак се показа. На муцуната му сякаш беше написано: „Ох, ще се откажат, няма да ме пуснат“...

— Нека ви закриля благостта на Пътя, мили господа — пожела им кургът с раболепно ръмжене. И като не се сдържа, добави: — Ър-ррр...

— Дръжте се достойно! — разсърди се Ник. — Вие сте разумно същество! Как смееете да се унижавате?

— Тр-рябва, р-р-оу...

— Стига приказки — рече Глор. — Харесва ли ви мястото?

— Ще се пр-рехраня.

— Какво ще правите по-нататък?

— Ще измисля — обеща кургът.

В този момент нескът, Любимеца на Пътя, прецени обстановката и запищя в джоба с дъвката. Кургът внимателно погледна към джоба и се обърна. Любимеца пищеше и се мятеше като Червената шапчица в търбуха на вълка. Ник се наведе към багажника и рече:

— Стойте наблизо... Не си отивайте оттук. Ще се опитаме да се сдобием с „посредник“.

— Защо ви е? — попита кургът.

— За собствената ни безопасност. Ако ви хванат, ще си изпатим.

— Мен — в Мислещ?

— Струва ми се, че това е единственият изход.

— Р-роу! Не искам да бъда Мислещ. Ще издър-ржа. Елате. Казвам се Нурра.

— Помислете си, Нурра. Желая ви плавен Път!

Багажникът се отвори. Нурра изскочи навън и изръмжа:

— Плавен Път, господа чхаги! — След него от багажника излетя облаче червена прах, дърветата се заклатиха и кургът изчезна.

— Защо ни нарече чхаги?... — с леко смущение попита Ник.

— А кой друг освен чхагите има „посредник“? — подсмихна се Глор, измъквайки Любимеца на Пътя от купчината разкъсани парчета дъвка.

— Командорите.

— Той да не е глупак? Нали вижда, че сме монтажници, а не командори?

— Той не е глупак... — рече Ник. — „Посредникът“ ни трябва.

— Тихо... — прекъсна я Глор, макар че гривните им бяха изключени.

С преувеличено внимание се зае с неска. Не му се мислеше за „посредника“. Тази мисъл водеше след себе си нещо гадно, мътно — не самото търсене на „посредника“, а това, което щеше да последва.

Включиха гривните и се умълчаха. „Скитника“ изскочи на големия път — сред синия здрач и сините звезди на сигналните фарове на насрещните коли. Постепенно се запалваха светлинните панели по банкетите — приближаваше нощта. Само градът все още ловеше последните лъчи на Голямото Слънце. В късния залез те изглеждаха виолетови, а Монтажната се издигаше над хоризонта като огромна обърната чепка лилаво грозде. Или като грозд въздушни балони — около двеста хиляди парчета. Всяко балонче представляваше отделното жилище-апартамент. Даже отблизо градът изглеждаше като играчка, каприз на весел архитект, детска закачка.

В този град живееха строителите на големите кораби. Металурзите, инженерите-физици, химиците и монтажниците. Специалистите по ядрени двигатели, антигравитация, заваряване на металите и пластмасите, кибернетика, втечняване на газовете. Централният ствол на града беше Монтажната — елинг, в който се монтират транспортните кораби. Сега в Монтажната висеше кораб с

дължина километър и половина. Най-големият кораб за превозване на Мислещи от началото на Пътя.

У ДОМА

Изпратиха „Скитника“ в гаража. Нескът Любимеца на Пътя както обикновено се закачи за комбинезона на Глор и увисна, скрил хоботче между свободните си лапи. Тримата — двамата балози и зверчето — минаха през разноцветната тълпа пред огромната врата на сектор „Юг“, пресякоха фойето на нулевия етаж, хванаха се за движещите се перила — до вътрешната стена на фойето всичко ставаше безтегловно — и изплуваха в кабината на гравитационния асансьор под мигащия надпис: „19 — 27“. Във височина Града се разделяше на осемдесет и един етажа. Ник и Глор живееха на двадесет и третия. До деветнадесетия асансьорът се движеше като експрес, а после започваше да спира. Надписът изгасна, кабината тръгна. Господа монтажниците се поклащаха край стените като закачени да се сушат сини плодове. Сини комбинезони, сребърни закопчалки — монтажници от висшата каста. Никакви други цветове — само синьо и сребърно. Това не беше случайно. Специалистите от висшите разряди живеят само на етажите от деветнадесети до двадесет и седми и никъде другаде. Южният сектор на тези етажи се заема от монтажниците. Просто и ясно, господа, всяка жаба да си знае гъола... На двадесет и третия Ник и Глор изплуваха от кабината, пак се хванаха за движещите се перила и се запромъкваха през полето към външната стена на фойето. Плуваха сред привичния монотонен шум. Свистенето на асансьорите, меките удари на подметките, съдържаните гласове, дрънченето на търговските автомати. Като се измъкнаха от полето на безтегловност, Ник и Глор също тропнаха с обувки на пода. Плъок-плъок-плъок... Съседният асансьор изхвърли нова порция господа монтажници — вечерната проверка приближава, побързайте, господа! Над сините комбинезони мигаше син надпис: „Юг-23, Юг-23, Юг-23...“ Ник и Глор тръгнаха към своя коридор. Надписът „Коридор 7“ пълзеше по окръжността на входа, а в нея като чукало в хаван сияеше каската на офицера от Стражата. Стар познат — плоска, тлъста физиономия, смъкната над хитрите очички каска, напреки на гърдите виси разпрашител. Когато госпожа Ник минаваше край него,

той, в знак на възхищение, се потупа по тила така, че каската съвсем закри очите му. Погъделичка Любимеца на Пътя по лапичката. Глор услужливо приближи зверчето към него, а той започна да разглежда разпрашителя. На истинския Глор това никога не би му дошло на ум, защото работата на монтажника е да сглобява кораби, а работата на стражника — да пази тези кораби от възможни злоумишленици, врагове на Пътя.

— Тлъсто дяволче, тлъстичко... — боботеше офицерът. — Какво печено става от тебе... Тц-тц-тц, малчуган!

— Обича да го гаят — измърмори Глор, като разглеждаше оръжието. За всеки случай запомни... Ходът на спусъка е около шест пръста. Изстрелът става в самия край на хода, след като се определи дистанцията. От натискането до изстрела има не по-малко от половин секунда.

Стражникът оправи каската си и козирува — минавайте. Движещият се под отнесе монтажниците към кълбовидния хол номер 23-Юг-7-17, към входа на тяхното собствено жилище. Те живееха там като две семчици в гроздово зърно.

— Уф! — изфуча Глор и се хвърли на пода в гостната. — Уф! Ама че ден!

Ник мълчаливо легна малко настрана. Едва им стигнаха силите да си свалят ръкавиците. След една осемнадесета от денонощието — тукашния час — започваше смяната в Монтажната. Трябваше поне малко да си починат. Любимеца на Пътя пълзеше по неподвижните им тела и скимтеше. Намекваше, че е време за вечеря. А те лежаха мълчаливо, без да мърдат. Странни двойни мисли минаваха в главите им. „Как ли е мама?“ — мислеше си Съвка, а у Глор тази мисъл предизвика неочаквана мъка.

Толкова ясна, проста и осезаема, тази мъка е присъща на всяко разумно същество. Глор знаеше, че малко преди да го прехвърлят, Съвка надникна при Елена Василиевна и видя как тя затвори книгата. Това обикновено нещо — да знае, че майка му е тук, до него и спокойно спи, и в света всичко е спокойно — позволи на Съвка храбро да се приближи към Белия Винт. Той можа да докосне инвертора на пространството, защото майка му беше наблизно. А тук малките балози не виждаха майките си, преди да са станали възрастни. Глор се запозна с госпожа Тавик, когато вече беше старши кадет от

Космическия Корпус, при това не в този свой живот, а в миналия. Той знаеше това, но не го помнеше — паметта за предишните животи не се запазваше. Само Безсмъртните, тоест балозите, чиито Мислещи минават направо от едно тяло в друго, помнят предишните си животи. Това е специална привилегия: и Безсмъртието, и Паметта. А Глор не помнеше нищо от предишния си живот. Даже това, че предишното му тяло, както и сегашното е било космически специалист. Разбра това случайно от господин Бахра, Безсмъртен, който преди стотина години е бил възпитател в Космическия Корпус „Сина на Бурята“ и е присъствувал на срещата на кадета Глор, син на Тавик, с майка си. Глор не тъгуваше за нея и чувствата на Съвка му изглеждаха нелепи, но му внушаваха смъртно уважение. Глор се нуждаеше от безкористна любов по-силно отколкото другите балози от висшите касти. „Сигурно Ник прилича на мене — помисли Глор. — Затова сме толкова близки.“

Странни мисли, странна мъка...

— Просто невероятно в какъв нищожен свят сме израсли — каза Ник.

Днес сутринта този свят беше идеално подреден. „Ама че глупаци живеят тук — помисли Съвка. — Съвсем възрастни хора, пък трябва да се прибират в къщи един час преди започване на работа! За нищо на света не бих живял в такова гнусно общество. А къде ще се денеш?“ — си рече, докато се изправяше. Трябваше да поръча вечерята, преди кухнята да е вдигнала тревога.

Закъсня. От стената се чу глас: „Централна кухня — към господата монтажниците, 23-Юг-7-17, помещение 9! Не желаят ли господата да поръчат вечеря?“

Нескът вече се беше настанил пред кухненския асансьор, жално мрънкаше и мърдаше хоботче.

— Сега, сега, малки лакомнико — рече Глор. — Сега ще те почерпим.

Погали неска и се учуди: защо козина? Би трябвало да има бодли. Докато машинално вадеше от асансьора съдовете и отделяше порцията на Любимеца, все се опитваше да проумее защо му се привидяха бодли. И едва след вечерята се сети, че бе помислил зверчето за таралеж...

„Монтажниците от висш и първи — в Монтажната!“ — изрече високоговорителят. Смяната започваше.

МОНТАЖНАТА

Елингът изглеждаше празен. Това беше величествена, океанска пустота, с редки островчета от метални площадки и кабинни, осветителни панели, гнезда с Мислеци. Островите се поклащаха върху невидимите вълни на „гравитатора“ — генератора за нулево притегляне-Високо горе, при покрива на Монтажната, под похлупака на носовата обтекаема част на кораба висеше блестящият корпус на „капитан-автомата“ — автоматичното устройство, което заменяше пилота, щурмана и бординженерите. Той се монтираше на осемдесетия етаж. От площадката на двадесет и третия, където бяха Ник и Глор, изглеждаше като малка блестяща запушалка, затворила огромна бутилка с полумрак. В километровия трюм, чак до петнадесетия етаж ще бъде разположен главният товар на кораба — гнездата с Мислеците. При долната граница на трюма светеше друга ярка точка — кабината на Втория Диспечер. Това важно лице в снежнобял комбинезон седеше в кръглата си, прозрачна, ярко осветена кабина, както белият паяк чирагугагу в своя светещ балон. Втория Диспечер ръководеше строителството на носовата част на кораба — навигационните системи и трюма. Зад кабината на Втория мигаха мънички светулки — хиляди автомати пъплеха, сглобявайки ГГ — „главния гравитатор“. Корпусът на гравитатора приличаше на охлюв от синя пластмаса. Диаметърът на плоската му черупка беше седемдесет метра, а височината — само десет. ГГ закриваше почти цялото сечение на Монтажната. Над него като щрихи от синя светлина се кръстосваха ажурните ферми — първият от стотиците пояси. По фермите ще бъдат монтирани хранилищата на Мислеците. Ник и Глор виждаха всичко това от площадката на двадесет и третия етаж. Синият гланцов диск на охлюва, тънките щрихи на фермите, петната светлина, блуждаещи по зелената керамична броня на кораба. Тук-там светеха оранжеви точки — офицерите от Стражата пазеха гнездата с Мислеците, които вече бяха монтирани. Белите светлини, летящи из трюма, бяха лампите на монтажниците от трети и четвърти разряд. Те отговаряха за монтажа на фермите и прокарваха линиите за свързка с

Изчислителя — невероятно сложна паяжина от кабели, която съединяваше гнездата на Мислещите. Гнездата ще бъдат половин милиард. Ник и Глор монтираха най-големия кораб на Пътя, но сега съзнанието за това не веселеше сърцата им както преди. Седем такива кораба са достатъчни, за да се засели Земята изцяло, до последния човек...

Гривните се свиха и забръмчаха на ръцете им — време е да отиват по работните си места. По един и същи начин приклекнаха, приветствувайки кораба, по един и същи начин се обърнаха и скочиха в съобщителната тръба — надолу, под синия охлюв на ГГ. Летяха с главите напред, опънали ръце, в тълпата от други монтажници. По стената на тръбата се появяваха цифри — броят на етажите. На петнадесетия Глор се обърна във въздуха, струята го отнесе към стената и — плъок! — изскочи от тръбата на площадката на четиринадесетия етаж. Плъок! — Ник изскочи след него.

Плоското дъно на ГГ сега висеше над главите им. То беше осеяно с прожектори. Тук се налагаше да осветяват по старому — нямаше място за осветителни панели. И всички прожектори светеха надолу. В синьото им сияние, в кълбящия се дим от заварките пред хората се откри сърцето на кораба — големият тягов реактор, ГТР. Грамада със същата ширина като на ГГ, но петнадесет пъти по-висока и сто пъти по-сложна. И как иначе! Гравитаторът се пуска само при излитане и кацане — около четири пъти през целия живот на кораба. А ГТР трябва да действа непрекъснато. От него се подава енергията за ходовите двигатели, за ГГ, за Изчислителя, за капитан-автомата — за целия кораб. Тяговият реактор е направен така че да служи години, столетия, хилядолетия. От планетата в началото на Пътя до планетата на края на Пътя, а ако потрябва и по-нататък, защото Пътя никога не свършва.

Затова с монтажа на големия тягов реактор се занимаваха само монтажници от висш разряд.

Веднага щом Глор стъпи на площадката, гривната пак стисна китката му. Запищя гласът на дежурния преводач — помощника на Първия Диспечер.

— Плавен Път — каза Глор. — Вика ме Първия.

— Плавен — отговори Ник.

С ръка, облечена в дебела, лапеста работна ръкавица, тя се хвана за дебелото въже и се плъзна по него към горивния автомат на ГТР. А Глор скочи в тръбата и полетя надолу, към нулевия етаж, под земята. Отново се замъркаха цифри. Девети — краят на ГТР. До четвъртия етаж се монтират резервоарите за втечняване на газовете — хелий, водород, кислород. От четвъртия надолу са ходовите двигатели. На първия са опорите за кацане, най-долната точка на кораба, краят му. От нулевия етаж надолу, дълбоко под земята е скрит гравитаторът на Монтажната. В полето му висяха конструкциите на бъдещия кораб и самата Кула на града.

Ако полето се изключи само за секунда, цялата грамада ще рухне — помисли си Глор. Като Старата Кула. Тази неочаквана мисъл го порази. Точно бе слязъл на нулевия етаж.

Глор спря, хвана се за края на товарния тунел и погледна надолу. За дъно на Кулата служеше стометров диск от еластично, така наречено космическо стъкло. През него се виждаше мембраната на гравитатора — шлифован до невероятен блясък лист благороден бронз. Повърхността на стъкленото дъно беше мътна, издраскана, почти матова. И все пак пропускаше достатъчно светлина към мембраната. Под стъклото изглеждаше, че тя вибрира. По нея пулсираха и се сливаха отразени светлини. От време на време се завъртаха, после се разделяха, образувайки тайнствени шарки. Но Глор добре знаеше, че светлинната игра се получава от движението на лампите на нулевия етаж. Че вибрациите на бронзовия излъчвател не могат да бъдат забелязани с просто око, както е невъзможно да се проникне в подземие на гравитатора. Това подземие може да издържи взрив на водородна бомба. В него не може да се проникне. Единственият тесен отвор се охранява от наряд на Стражата и от безпощаден пазач-автомат.

Глор въздъхна, поднесе гривната до ухото си и се убеди, че времето изтича. По устав той е длъжен да се яви при Първия в течение на една осемнадесета от часа след повикването. Подръпна маншетите на ръкавиците си, оправи каската си и се гмурна към центъра на етажа, към кабината на Първия Диспечер.

Тук беше теснотия, шум, суетня. Товарните тунели бълваха контейнери с оборудване — цялата кърмова част на строителството се снабдяваше от нулата. Тук балозите и автоматите се движеха по-бързо,

отколкото горе. Гърмеше гласът на дежурния преводач. Въздухът бе пропит със страх — тук вилнееше самият Първи Диспечер. Той командуваше своите осемнадесет заместници, а те — сто шестдесет и двамата заместници на заместниците и същото количество помощници на заместниците. Глор беше помощник на заместника на Първия Диспечер и до днешния ден много се гордееше с това звание. Подозираше, че предишното му тяло е имало званието заместник. Иначе защо ще го издигат него, младия монтажник, на такава отговорна длъжност? Освен славата тази длъжност му носеше и сто и осем редици на година. Заедно с обикновената заплата на монтажник от висш разряд — осемдесет и една редици — това правеше доста прилична сума...

Докато се промъкваше през гъмжилото от автомати, контейнери с оборудване, връзки тръби, макари с кабели, обтегачи, транспортни въжета, бутилки, опаковки с пластмаси, Глор не изпитваше обичайния страх пред Първия. Точно тази сутрин те с Ник си мечтаеха как ще го назначат на длъжността заместник на заместника на Първия Диспечер. Най-вероятно след ходовите изпитания на кораба. Колко странно, че всичко това свърши.

Свърши през деня, преди вечерния вятър.

Поклати глава. Смешно. Не през деня, а през нощта, на Земята, край лехата с теменужките.

Усети в роговите си челюсти вкуса на малини и плю. Вкусът му се стори отвратителен. А в главата му всичко странно се обърка. Изведнъж си спомни за курга Нурра и видя изгорената му плешка, и стената на дихателната торбичка, която пулсираше в раната.

Глор спря. Ослуша се към гривната си — не, никой не го викаше. Имаше чувството, че са го извикали. Странно... Върху плоскостта на контейнера, който изпълзяваше от транспортния тунел, му се привидя злобната муцуна на Нурра. На фона на надписа: „Да се транспортира, придружен от балог.“

По навик Глор се разсърди — бяха пуснали контейнера без придружител! Нарушение. Кресна в гривната:

— Ей, транспортната!

Отговориха му не по гривната. Познат глас му проговори във въздуха!

— Помолих ви да почивате три местни денонощия. Засега не предприемайте нищо. Изморени сте... — Гласът на Учителя пресекна.

— Не сме много изморени! — горещо възрази Съвка. При това тялото му стоеше с неприлично опулени очи и мълчеше. Гривната нетърпеливо трепна и извика с гласа на дежурния преводач:

— Господин Глор, оставете транспортната на мира! При господин Първия Диспечер!

И лек като жуженето на сънлива пчела, прелетя глас:

— Момче, бъди внимателен.

ГОСПОДИН ПЪРВИЯ ДИСПЕЧЕР

Промъкна се под камара сандъци, направи „стойка“ и се хвана за кабината на Първия. Допря гривната до вратата, влезе и се поклони, като се държеше за перилото.

Първия Диспечер висеше пред пулта си. В отговор на поклона на монтажника благоволит да подвие коляно.

— Монтажът по график ли върви? — попита той, без да поглежда към Глор.

— Изпреварвам го — отговори монтажникът. Първия обичаше да му отговарят кратко и по съществото на въпроса.

— Приближи се, монтажник...

Глор доплува близо до пулта. Диспечера с досада го стрелна.

— Аз нареждал ли съм да се изпреварва графика? Гледай!

Глор почтително се наведе и погледна към пулта. Там, върху огромния екран светеше обемно изображение на кораба — такъв, какъвто е в момента. Всички детайли, до най-малкия, бяха оцветени в различни цветове. Най-много бяха СИНИТЕ, монтирани точно по график. Няколко възела сияеха в червено — изпреварилите графика. Сред тях Глор видя и своя възел, седмия захранващ блок на ГТР, и възела на Ник — горивния автомат. Те почти изцяло бяха червени. А със зелено се оцветяваха детайлите, които според графика вече трябваше да бъдат монтирани, а още ги нямаше... Охо! Бяха прекалено много! На някои места зелените тръбички светеха на цели петна.

— Липсват еди-кой си размер тръби? — определи той и изщрака с челюсти, демонстрирайки огорчение. — Ох! Защо?!

Господин Първия Диспечер го бе ухапал по рамото. Ухапването почти не се усещаше през плата, но му беше много обидно.

— Защо, господин Диспечер?!

— Колко тръби бухна извън графика, блатна кал? — страховито изрева Диспечера. — Ще ти дам аз на тебе една инициатива...

— Около двадесет и седем парчета, господин Диспечер! Само.

Първия забележимо омекна. Когато ухапеше някого, ставаше по-добър.

— Двадесет и седем не са кой знае колко — милостиво проговори той. — Да, да, виждам. Точно двадесет и седем. Нищо, нищо... Още не сме получили контейнера с тръбите. Космическият цех ни проваля. Така, така... — а Глор стоеше, предано опулил очи, съвсем като преди. Обаче мислите му не бяха предишните. Мислеше си: „Хитър паяк... По-добре от мене знае колко тръбички еди-кой си размер съм поставил... Накъде бие тоя Диспечер?“

— Така... Така... Е, добре, доволен съм от тебе. В края на краищата ти си още млад... Между другото, днес вие с госпожа Ник сте посетили Мислещите си?

— Както винаги вие сте прав, господин Диспечер!

— В мир ли почиват те?

— Благодаря, господин Диспечер.

— Близък ли е техният ред?

— За съжаление не, господин Диспечер.

— Къде другаде освен в Кулата бяхте?

Въпросът беше зададен също така небрежно, както и предишните. Монтажникът отговори, както се полагаше, бързо и почтително:

— Всъщност никъде другаде, Господин Ди...

— Какво означава това „всъщност“?!

— Проверяхме новата си кола и направихме кръг през гората.

— Защо я проверявахте? С каква цел?

— С цел пътешествие по Тауринжи — отговори Глор, без да прибави „господин Диспечер“.

С други думи, не се интересувай от това, което не те засяга. Къде пътувам, това все още би трябвало да знаете, Първи Диспечер. А защо пътувам — не е ваша работа. В края на краищата, аз също принадлежа към висшата каста...

— Е, да се помирим — проговори Първия. — Ти си млад. Необмислените постъпки са присъщи на възрастта ти. Мой дълг е да те предпазя навреме, Глор. Още повече че днес очакваме негова предвидливост командора на Пътя. Нямам нищо против туризма, но ти си пътувал през забранената зона, а това не е хубаво.

Глор страшно се учуди:

— В името на Пътя, съвсем забравих за това!

— Забравил си! Ех, младост! Хайде, върви. И внимавай, за проверката на негова предвидливост захранващият блок да е наред.

— Слушам, господин Диспечер! — изкозирува монтажникът.

Като излизаше от кабината, едва не се блъсна в контейнера със злополучните тръби. Шепнешком изруга и си даде дума три дена никъде да не се навира и да се пази от всякакви неприятности.

ОЩЕ ЕДНА ИЗНЕНАДА

Глор се понесе нагоре по тръбата към своя агрегат — седмия захранващ блок на ГТР. Вдъхна успокоителната миризма на заварка. Тежките заваръчни автомати пълзяха по фунията, по подредените като спирала пластини на бронята. От ямата като от кратер на вулкан избиваше светец горещ дим. Под наблюдението на монтажниците сглобяващите автомати монтираха реактора — основната част на захранващия блок. Покрити с изпъкнали брони, монтьорите приличаха на костенурки. Крачетата им с вакуумни прилепала звънко щракаха по метала. Над десетметровия кратер на фунията имаше площадка с кресло, малък пулт и „схема“ — матов плосък екран. Като при Диспечера, но по-малък — върху него бе изобразена схемата на захранващия блок. Тази площадка с пулта беше работното място на старши монтажника господин Глор. Той седна, погледна към екрана, убеди се, че монтажът върви нормално, и се обърна със стола си така, че да вижда Ник.

Нейното място беше при горивния автомат, точно над захранващия блок. Тя помахна с ръкавица, Глор също ѝ махна. Разделяха ги някакви си двадесет и пет метра.

Около час и половина той съсредоточено се занимаваше с работата си, като от време на време поглеждаше към госпожа Ник. Приятно му беше да гледа как, закачена с осигуряващо въже, работи около своя горивен автомат. Един път тя почувствува погледа му, обърна се и поклати глава, покрита с каска — не ми пречи. Той послушно сведе очи. И изведнъж видя, че по въжето от площадката на северния сектор стремително се пързала непознат монтажник с контейнер в свободната си ръка. Глор стана и помогна на госта да спре — пое контейнера, задържа го за ръката.

— Благодарим, господин помощник на заместника! — рече гостът. Не беше балог, а Първокачествено Изкуствено Тяло, ПИТ. Робот с Мислещ в изкуствения мозък. Без да поздравява — питовете никога не поздравяват, — той продължи:

— Ние имаме намерение да изпитаме фунията, господин помощник на заместника.

— Това... — щракна Глор и веднага замълча. Искаше да каже: „Това е грешка! Фунията не е сглобена!“ И благодарение на Пътя — сдържа се. Защото Изчислителите не грешат.

МИСЛЕЩИТЕ

Не случайно изкуствените тела вместо „аз“ казват за себе си „ние“. Разумът, който живее в изкуствения мозък, се чувства нещастен. Съзнанието има нужда от живо тяло. Каквото и да е. Дори тялото на кург е по-добро от изкуственото. Кургът може да има приятели и врагове, а какви приятели може да има един пит? За Мислещите остава единственото утешение: да мислят заедно, на големи групи, така наречените Изчислители. „Ние“ — това са хиляда или пет, или десет хиляди Мислещи. „Ние искаме да изпитаме фунията“ означава, че Изчислителя заповядва да бъде изпитана. И няма място за спор. Първо, решението е колективно и е прието от опитни специалисти. Второ, питът говореше от името на Изчислителя на Монтажната, който управлява цялото строителство на кораба. Трето и последно, просто не е прието да се спори с Изчислителите. Такъв е законът. И Изчислителите ревниво следят той да бъде спазван.

Глор бе усвоил всичко това още в детството си и разбира се, не се опита да възразява. Макар че разпореждането му се стори нелепо — само след две денонощия фунията щеше да бъде напълно готова.

ИЗПИТАНИЕТО

Глор попита:

— Условието на изпитанията?

Питът показа към екрана. Там вече светеха цифри и условни значета. „Изпитание по метода на обстрелването — четеше Глор, — скоростта на метеоритите е еди-каква си, тежестта, количеството...“ В името на Пътя! Те имат намерение да правят истинска проверка — сякаш фунията е напълно готова и даже вече е проверена от автоматите на контрола!

Доверието към Изчислителя беше толкова голямо, че Глор се спусна по въжето и надникна във фунията: да не би пък съвсем да се е побъркал и всички пластини да са си на мястото? Но чудо не стана. Сглобени са само горната част и средата. От двеста керамични бронирани пластини са монтирани около сто и осемдесет. Липсваше долната част на фунията. Около девет пластини се заваряваха, а на местата на останалите зееха дупки. В една от дупките висеше монтажник — оглеждаше краищата, преди да разреши поставянето на пластината. Целият разширен край беше осеян с автоматични заварчици, контролори, шлифовчици... „В името на Пътя, какво става? Да съобщя ли на Първия? Ама той знае, как иначе?“

Потрепервайки от вълнение, Глор заповяда на монтажниците да наредят липсващите пластини, да ги прихванат със заварка и да извадят автоматите от фунията.

С Изчислителя не се спори...

Изпитание с обстрел — проверка на фунията в работни условия. Когато корабът се устреми в Космоса, и деветте фунии, насочени напред, ще ловят метеоритите — мънички камъни, блуждаещи в междузвездния вакуум. Метеоритите ще удрят краищата на фуниите. Ще се блъскат в бронята със същата скорост, с каквата се движи корабът. И бронята трябва да устои, и разширението трябва да бъде сглобено така точно и правилно, че всички камъни да отиват в реактора на захранването, като банички в стомаха на лакомник. Такова е предназначението на захранващите блокове. Те превръщат

насрещните метеорити в чудовищно горещо вещество — плазма — и я впръскват в тяговия реактор. Колкото по-бързо се движи корабът, толкова повече прах и камъни попадат във фуниите и толкова повече плазма — в ГТР. И толкова по-силни са ударите на метеоритите по бронираното разширение.

Разбира се, на планетата фуниите не могат да се изпитват с пълната сила на ударите. Затова пък се взимат по-едри и тежки камъни. И ако фунията е сглобена лошо... „Ах и ах, тогава е зле! — мислеше си Глор. — Впрочем горните пояси на бронята са сглобени и шлифовани чудесно. А в гърлото метеоритите отиват вече с погасена след разширението скорост. Изчислителя май си знае работата.“

Изчислителите не грешат!

Монтажниците мъкнеха пластините и ги слагаха по местата им. Наложих да махнат автоматите — те просто нямаше да разберат нареждането да монтират пластините временно. Глор се суетеше заедно с бригадата. Караше ги да бързат, подвикваше, между другото оглеждаше готовите шевове и постепенно се успокояваше. Заварката на широката част изглеждаше идеално.

Фунията се освети от ярка, треперлива светлина. Значи високо горе, над охлюва на генератора вече са заредили оръдието и са включили прожектора за димна светлина. Мъгливият виолетов конус закри разширения край на фунията, ограничавайки опасната зона.

Когато включиха прожектора, Глор остави помощника си да довърши работата и се върна на площадката. Питът вече бе отворил контейнера си, беше извадил скоростния видеопредавател и го бе насочил към края на разширението. Лицето на пита светеше в лъча с метален блясък.

— Вълнуваш ли се, монтажник Глор! — проговори бодър глас. — Първият изстрел по първата фуния, а?

На площадката скочи Тачч — бригадирът на съседния, осми хранващ блок. Стара монтажничка. Те с Глор бяха приятели — дотолкова, доколкото монтажниците могат да бъдат приятели.

— В името на Пътя, успех! Кога успяхте да дошлифовате дъното?

— Не сме успели — безгрижно отговори Глор. Тачч тихо и изумено щракна. Вгледа се в екрана и с неуловимо движение се гмурна

в димния лъч, отблъсквайки се от бронята като топка, на зигзаг слезе във фунията и след секунда изплува. Потупа Глор по каската и каза:

— Добре е шлифовано. Само в третия ред има дефект. Да ти покажа ли?

Скочиха в разширението. Докато летяха, монтажничката прошепна, като здраво го държеше за рамото:

— Махни се от площадката при изстрела! Рикошети!

Глор загуби равновесие и се завъртя, потъвайки в проклетата фуния. Яростно се отблъсна, излетя нагоре, вкопчи се в креслото. На трийсет метра от него госпожа Тачч спокойно стоеше пред своя бригадирски пулт.

Под фунията с трясък се затвори капака на реактора. Всичко е готово. Сега ще произнесат уставното изречение: „Господин помощник на заместника, готови за изпитания“. И какво ще стане тогава?

Сега Глор вече знаеше какво ще стане. Метеоритите ще се ударят в шевове на временните пластини. Ще се отразят от стиковете, ще се върнат обратно в разширението — в кърмовата стена — и ще рикошират точно тук, на площадката. Ето какво ще стане. Или камъните ще го пречукат и той ще се възнесе в Мислещ, или ще пробият тръбопроводите за течния хелий и той ще отиде на каторга. Да, той, защото Изчислителя не греши. Просто е невероятно с каква точност проклетите Мислещи са избрали времето. Именно тези пластини ще дадат рикошет към неговото работно място!

Друго е невероятното, рече си той. Колко покорно ослепя. Беше длъжен сам да изчислиш рикошетите, а не посмя. Е, Изчислителю... В името на Пътя, ще видим!

Помощникът му се изкачи от фунията. Глор изкомандува:

— Следвайте ме!

Те примъкнаха един брониран лист от главната обшивка. Закачиха го във въздуха пред работното място на бригадира, като захриха полезрението на представителя на Изчислителя. Питът затрака с магнитните си обувки, заобиколи листа, изтъпани се пред него с камерата си. А помощникът стана сив от страх — старшият проговори в гривната:

— Монтажната! Всеобщо оповестяване! Шести, седми, осми сектори, петнадесети и шестнадесети етажи! Напуснете секторите,

изкачете се на ГГ!

В ефира настъпи напрегната тишина. После заместникът на Първия се обади от оръдието:

— Седми захранващ блок, какво става при вас?

— Предприемам мерки срещу рикошети, господин заместник на Първия Диспечер! — рапортува Глор.

Пак тишина. Впрочем вече беше късно да се говори. Етажите пустееха. Прозвучаваха кратки доклади: „Шести готов! Осми готов!“ Пронизително зави сирената. Удари изстрелът. Двукратно гръмнаха камъните — първо във въздуха, после в бронята на фунията. От този гръм монтажниците не чуха рикошетните удари. Само бронираният лист, който ги закриваше от метеоритите, трепна, заплува към пулта. Глор вдигна ръце към бузите си — над бронята се издигна злополучният пит и бавно закръжи в лъча на прожектора. Два камъка бяха пробили Първокачественото Изкуствено Тяло.

ДА СЕ ВЪРНЕМ КЪМ НАЧАЛОТО

Автомат-носач отнесе пита заедно с контролната камера. Монтажниците се разлетяха по местата си. За странната грешка на Изчислителя не се говореше — не я забелязваха. Само помощникът на Глор поглеждаше към своя млад шеф — много смешно го гледаше. Като неск стопанина си. И госпожа Ник се отби долу, на площадката на седми захранващ блок, което също не предизвика учудване. Прекалено нежната привързаност на господин Глор и неговата приятелка отдавна беше предмет на вежливи подигравки. Странна двойка!

Понякога, е изгодно да бъдеш странен. Глор успя да прошепне на приятелката си: „Постарай се винаги да съм ти пред очите. Възможни са неприятности.“ Той все очакваше, че ще се появи стражник с традиционната формула: „Следвайте ме, в името на Пътя. Въздържайте се от въпроси.“ Та така... А засега му стигаше суетнята — да свалят временните пластини, да се върнат към нормалния работен ритъм. Към края на смяната надникна заместникът на Първия — стар мрачен Диспечер. Полетя из фунията, попипа следите от метеоритите и мрачно си отиде. За произшествието — нито дума. Сякаш не е било. Глор вече беше съвсем готов за най-лошото, когато над ГГ като оранжеви светулки се замъркаха каските на Стражата. Но това беше смяната на караула при гнездата на Мислещите, първият сигнал за края на работата. Едновременно прозвуча заповед: „Монтажниците и физиците от пети и четвърти към изхода!“ и край транспортните тръби като пчели се зароиха розови комбинезони. След тях — зелени, черни. Последни бяха виолетовите и сините. Смяната свърши.

Когато си отидоха в къщи, Глор и Ник бързо изключиха гривните си и се втренчиха един в друг.

— Разказвай по-бързо! — примоли се Ник.

Глор й разказа. Ник го слушаше и постепенно ставаше сиво-кафява. Тук не пребледняваха, а потъмняваха: кафявата кръв прииждаше към кожата.

— Тачч точно така ли ти каза? — попита тя. — Ах и ах, Глор... Тя е знаела, предварително е знаела! Направили са ти капан.

— Тя е отличен, опитен инженер, не е като мене.

— Не — рече Ник, — не, Глор. В съобразителността си като инженер ти не ѝ отстъпваш. Тачч би могла да се досети само ако е знаела предварително. Изчислителите наистина не грешат...

— Кълна се в антиполето, за какво му е на Изчислителя да плете интриги срещу някакъв си монтажник?! Той може и така...

Наистина, би било достатъчно да даде нареждане и можеха да арестуват всеки и да започнат следствие. Без увъртания.

— Той би могъл... — мрачно рече Ник. — А Тачч?

— Тя направи това, което бях длъжен да направя аз. Пресметна траекториите на камъните и видя...

— ... Разбирам. Защо е започнала да пресмята? Защо се е усъмнила в Изчислителя?

— Трийсет години работи в монтажа. Сигурно в практиката ѝ са се случвали и по-страшни неща.

— За всичко си имаш отговор — каза Ник.

— Ах и ах, де да беше за всичко... Да, и още нещо: ако Изчислителя искаше да ме натопи, сега нямаше да седим тук. Нали пречукаха пита на моя участък? Моля, отговаряйте, господин помощник на заместника, защо вие се скрихте, а изоставихте общественото имущество?... А с Тачч аз ще си поговоря.

— Не — каза Ник, — не искам.

— Защо?

— Тя е страшна. Да беше видял какви очи има. Сякаш постоянно мисли за...

— За какво?

— Не зная. За убийство. Тя има безжалостни очи.

— Към мене винаги е била добра — рече Глор.

— От това най-много се страхувам. Помниш ли как те поздрави с назначението? Бр-р-р... Ти ѝ трябваш за нещо...

— Според мен ти ревнуваш.

— Не — каза Ник, като отваряше вратата на банята. „Кисел вихров душ — най-доброто средство за почистване на кожата и възстановяване на силите“ — твърдеше рекламата...

Глор извади от стената малък тезгях и се залови за модела на кораб. Всички монтажници строят модели. Полезно занятие, което много помага в работата. Докато работеше с миниатюрния

молекулярен поялник, опрял чело в рамката на микроскопа, Глор мислеше. По-рано, когато работеше, не мислеше. Правеше му удоволствие да седи на високия стол, да сглобява по памет, без грешка, миниатюрните детайли, да диша миризмата на нагрятата пластмаса. А сега всичко бе отишло по дяволите. Когато батерийката на капитан-автомата заработи и той замига с лампичката за готовност съвсем като истински, Глор не усети удовлетворение и захвърли поялника.

Ник лежеше на пода, почуквайки с обувка. Любимеца на Пътя тичаше край нея на четири лапички, а с предните, хващателните, ловеше ту обувката, ту ръката ѝ. В банята тихо се трудеше роботът-чистач. През полупрозрачните стени се процеждаше утринната светлина, лека-полека гаснеха осветителните панели.

Всичко това не беше реално. Стената и таванът бяха разделени от сянката на съседната къща на две половини и това също не беше реално, както и смътният спомен, че на Земята те редовно изпадаха във вцепенение, което се наричаше сън. Реална беше само опасността.

Той наведе очи към модела. Объркахте се, страх ви е, скрихте се — мигаше огнената топлика. Глор изключи батерийката. Отвори кутийката с детайлите и хвана с пинсетата зелено конусче — „дюзата на главния двигател“. Постави я до стената изправена като войниче. Проблем номер едно — задачата на Учителя, схемата на ръкавиците. Чудесна задача, ако знаеш как да я изпълниш... Редом постави втора дюза — това беше кургът Нурра, с когото, ще не ще, трябва да се занимава и по-нататък. Третата дюза представляваше Изчислителя.

Докато успокояваше Ник, той беше съвсем сигурен, че свръхмозъкът не е сгрешил, а е искал да се отърве от него. Нещо странно се прокрадва още в разговора му с Първия Диспечер. Нима Изчислителя е могъл да надуши, че Глор вече не е Глор?

Даже си помисли, че Мислещите са подслушали разговорите им в Кулата, но се подсмихна и поклати пинсетата. Те са глухи и слепи и в това е главната трагедия на Пътя. Балозите не умират, но стават глухи, слепи, неподвижни кристалчета. Не, засега още никой не знае. Дали се досещат — това е въпросът...

„Интересно, ще ми стигнат ли конусчетата? — помисли Глор и постави четвъртото. — Госпожа Тачч. Която, без съмнение, е очаквала номер от Изчислителя и кой знае защо, е пожелала да спаси него, Глор. Защо? Тя го предупреди и го спаси, като рискуваше себе си.

Съмнението в правотата на Изчислителя се тълкува като неподчинение.“

Четирите войничета стояха в редичка. Четири неразрешени въпроса — прекалено много за половин денонощие... При това единият трябва спешно да бъде решен... Глор извади от редицата втория конус, който означаваше Нурра. „Докато не са го хванали — а рано или късно Стражата ще се добере до него, — трябва да се приключи с курга. Най-сигурното е да се премахне — твърдо помисли Глор. — Такава е цената на сантименталността. Неуместната жалост свършва така.“

Глор разклати кутията. Празни разговори, празни съмнения. Всичко опира в „посредника“. Това е единственият проблем. Да се намери „посредник“ и инструкция за прехвърляне.

Ако притежават „посредник“, ще избавят Нурра от тялото на животното и ще обезопасят и себе си. Ще станат други балози и ще се отърват от коварните замисли на Изчислителя. И ще започнат издирването на схемата на ръкавиците. Бързо, незабавно трябва да се сдобият с „посредник“. През него пак премина сянката на ужаса, както тогава, когато мислеше за прехвърлянето на създанията. Разтърси кутията. Детайлите весело затракаха. Любимеца на Пътя дотича при него — искаше да си поиграят.

Глор се обърна към Ник:

— Слушай. Наредено ни е да почиваме още две и половина денонощия. Според мене няма време за почивка...

— Продължавай — каза Ник.

— Да вземем госпожа Тачч. Тя е благоразположена към нас. Има широки познанства. Да започнем с нея.

— Имаш предвид химиците ли?

— И химиците. Нали с нещо трябва да се започне.

— На нея не може да ѝ се вярва — рече Ник.

— В името на Пътя, защо си настроена така срещу нея? — попита Глор. — Тя е спокойна, доброжелателна, услужлива...

— Тя прилича на чхаг.

— Така ли...

— Разбирам — промърмори Ник. — Нямам абсолютно никакви... Но ти самият казваш, че е загадъчна... Беше смутена. Не е

прието да се говори за чхагите. Само някой грубиян като Нурра ще нарече друг грубиян „чхаг“...

Но Глор изведнъж забеляза:

— Нямаше да е никак лошо...

— Какво-о? — учуди се Ник, а Глор кратко поясни:

— „Посредника“.

ПОКАНАТА

Кой друг, ако не чхагите, имат „посредници“? Самият Глор произнесе тези думи вчера вечерта. Но едва сега се замисли: защо чхагите всъщност крадат тела?

Преди изглеждаше недостойно да се мисли за това. Чхагите или трабирите се подвизаваха на всички планети на Пътя и като всички крадци похищаваха ценности. А ценност винаги е онова, което не достига. На планетите на Пътя не достигаха живи тела — те умираха, като оставяха Мислещи. Затова всяко тяло, годно за Мислещ, представляваше огромна ценност и цялата система на Пътя беше построена върху издирването на живи тела. Мислещите се записваха на опашки за товаренето им в корабите, а живите строяха корабите и ги изпращаха в Космоса на лов за тела. На планетите на Пътя редицата беше парична единица. Като спечелите сто редици, вие приближавате своя покоен роднина на сто места напред в опашката за товарене в кораба или за освободеното тяло на престъпник.

С други думи, тук всеки бе заинтересован корабите да излизат от елингите, а престъпниците да извършват злодеяния. Затова и най-дребните пропуски, дори нарушенията на правилата за уличното движение, се смятаха за престъпления. Глор и Ник бяха заплашени от тройно наказание. За „загуба на себе си“ — тъй като са позволили на Съовка и Машка да завладеят телата и разумите им — им се полагаше „разпрашаване“. Висша мярка за наказание с унищожение на Мислещия. За това, че са помогнали на Нурра — каторга в тялото на кург или заточение като Мислещ в края на опашката. Е, и историята с изпитанията. Дреболия...

„Но защо чхагите крадат тела? Би било разбираемо, ако го правеха за своите Мислещи, за роднините си. Ама най-често те работят за пари — за редици. Тук е първата несъобразност — разсъждаваше Глор. — Кой ще плаща с редици, със законното право на тяло, пак за тяло, но получено по престъпен начин?“

Като си помисли, разбра. Ето те с госпожа Ник пестят редици за откупуването на своите майки. Спестили са около хиляда и петстотин.

А са необходими девет пъти повече. Ако сега им предложат тяло за хиляда и петстотин, нима биха се отказали? Глор се усмихна, учудвайки се на собствената си наивност. Елитен инженер за пръв път в живота си се опитва да разбере чхагите. За един член от висшата каста е неприлично дори да си мисли за подобно нещо. Той и не мислеше... Сега вторият въпрос. За какво са им на чхагите редиците, които получават от клиентите си? Нима рискуват безсмъртието си заради шестокраки гравитолети, красиви дрехи и прочее предмети на разкоша? Или събират необходимите редици и по най-законен начин се сдобиват с тела за своите Мислещи?

Намръщено потраkvаше с пинсетата по роговия край на челюстта си и не забеляза, че Ник се надигна от пода и се приближи до него.

— Глор, мисля си за чхагите...

Той утвърдително изхъмка. Ник продължи шепнешком:

— Те имат не само „посредници“. Още и...

От гривната на Глор запищя сигналът за повикване.

— Глор слуша...

— Обажда се Тачч. В името на Пътя!

— В името на Пътя. Слушам те, госпожа Тачч.

Ник отстъпи, седна. По лицето ѝ се четеше уплаха. Глор премести регулатора за силата на звука на гривната си и тънкият глас на монтажничката накара някакъв детайл от модела да затрепери.

— Глор, получих разрешение за лов на сумун. Ще ми направите ли компания?

Ник скочи и отиде в спалнята си. Нескът обидено измрънка.

— Много сме ти благодарни — унило отвърна Глор. — Скоро ли тръгваш?

— След половин час, ако нямате нищо против.

— Още веднъж ти благодарим. Наистина това е малко неочаквано... Може би следващия път?

— Разбирам — каза гривната. — Много добре разбирам. Начинанието е неочаквано и за мене...

„Я виж ти“ — помисли си Глор.

— Внезапен импулс — настойчиво звучеше гласът. — Прииска ми се да се поразмърдам... По-далеч от суетата... Разбира се, има

известен риск! Но кой може да каже къде рискуваме повече? Неведоми са извивките на Пътя...

„Я виж ти“ — пак помисли Глор и твърдо рече:

— След половин час ще бъдем в гаража.

„Кой може да каже къде рискуваме повече!“ Тачч намекваше за работата с Изчислителя и унищожения пит. И резонно предлагаше да изчезнат до следващата смяна. Да, честичко се случваха и такива неща — своевременното отсъствие спасяваше от разправа. Днес са се сетили, а той не е под ръка и работата заглъхва, защото е дребна, съмнителна и се отказват като от гонитбата на някоя пъргава муха. Не са я улучили веднъж, втори път и я оставят на мира — лети си, докато ти дойде времето...

Госпожа Тачч пак беше права. Изглеждаше, че май наистина „извивките на Пътя“ са й ведоми...

РАЗВЛЕЧЕНИЯТА

Подводен лов — развлечение за висшите касти. Ботът за подводен лов на едри животни струва шест пъти повече от сухопътна кола. Даже Глор и Ник, доста обезпечени балози, не можеха и да мечтаят за бот. А госпожа Тачч освен него имаше и гравитолет-амфибия. Тачч вече тридесет години беше в първи и висш разряд и не пестеше за Мислещи. Според слуховете нейните роднини били Десантници. За тридесет години би могла да събере пари за три бота и за три амфибии.

„Ник винаги си е била подозрителна... За какво ѝ е на такава богаташка да става чхаг?“ — мислеше Глор, докато се изкачваше към площадката за излитане пред гаража. Амфибията стоеше в целия си блясък — покривът повдигнат, разкрачените крака-плавници блестят от прясната хидравлична течност, в кабината сръчно трополи роботът-механик, към гравигенератора е закачена самоходна количка, цялата покрита със скреж — зареждаха бота с течен хелий... Роботът доложи, като услужливо прощракваше: „Припасите-ц са опаковани. Механизмът-цц е в ред. Ц-ц...“

Механикът от елитния гараж раболепно ахна:

— Госпожа Тачч е наела робот... Какви разходи!

Роботът не беше нает, беше собственост на госпожа Тачч, но монтажничката не желаше да подчертава богатството си. Тя сякаш не чу. Механикът не млъкваше:

— Великолепна кола! Нов кормилен автомат! Тачч пак не отговори. А Глор, докато се качваше в колата, улови заинтересования поглед на приятелката си. Тя веднага бе забелязала, че госпожа Тачч е ядосана и неспокойна.

Гравитолетът набра височина и се насочи към морето в редицата на тежките товарни „ютии“, като ги изпреварваше една след друга. По средата на пътя самият той бе изпреварен от гравитолет на Стражата. Движеше се в издирващ зигзаг — при всеки ляв завой върху кабината блясваше Малкото Слънце. Небето, както винаги след малката зора, преливаше в черно-виолетово, а старата дебелостеблена гора долу

изглеждаше като лилаво море с червени вълни и дори на Глор и Ник им се струваше, че животът е прекрасен. Не усетиха кога стигнаха до гара „Юг“. Колата се приземи на овалната площадка пред гарата в съседство с познатия гравитолет на Стражата, от който изскачаха мрачни чиновници, увесени с оръжие. На края на площадката ги очакваше осемнадесеткрака зловеца кола с тежък разпрашител и лъчемет във въртящата се куличка.

— Хайка! — изщрака Глор. — Уха! Днес някой ще си изпати...

Госпожа Тачч направи едва забележимо раздражено движение с челюстите, сякаш се канеше да го ухапе, но се сдържа. През това време техният гравитолет измъкна краката си и се превърна в сухопътен шестокрак. От генераторната будка дойде младши офицер от Стражата — да провери пътния лист. Тачч показа разрешителното за лов.

— Значи пътувате към Дивото море — с оттенък на раболепие проговори стражникът, — с цел, значи, лов...

Тачч му отговори с подobaваща надменност:

— С ваше разрешение, младши офицер. С цел лов.

Като им връщаше документа, стражникът доверително попита:

— Господа монтажници, наистина ли не ви е страх? Сумуни... Това, значи, не е да завиваш винтове — извинете, ако съм казал нещо не както трябва... Сумун... — Размърда пръсти, тъй като не можеше да намери думите. — За него, значи, човек е колкото една дъвка...

И шестокракът тръгна през Дивата гора. Нататък нямаше гравитолетни коридори, пътища, заводи. По брега на океана, по безбройните носове, полуострови и заливи се бе разпрострял резерватът. Наистина бяха изловили всички диви курги в него, но никой не закачаше останалите зверове. А кургите бяха заместени от още по-хищните рош-роши; след пет минути Глор видя един от тях. Рош-рошът в паника се стрелна в гъсталака, далеч от колата... В Дивата гора се срещаха и ленивите, подобни на земните смокове гунеу. Тези многокраки ловци на лаби-лаби сваляха плячката си от дърветата с насочен сноп ултразвук. Извън Дивата гора гунеу бяха безпощадно унищожавани, тъй като безоките лаби-лаби охраняваха балозите от дребните летящи същества. Не случайно емблемата на Десантниците от тази планета представляваше изображение на лаби-лаби — квадратна чаша с подвит край. Да, Дивата гора е извънредно любопитно място. Тежката кола с труд се промъкваше между

дърветата, на стотици крачки наоколо на вълни се разнасяше пукот — дивите дървета свиваха корените си, някои даже ги измъкваха от почвата. По-младите, в старанието си да се предпазят от стълкновението със страшното същество, разпръскващо атомна горещина, се извиваха, допирайки земята с корони. В просветите между листата се виждаше как над гората се носят виолетовите линитрупояди, които се събираха от цялата околност... Когато стигнаха до реката и колата се бухна във водата, от движението на белите стебла вече им се мержелееше в очите. Краката на амфибията се плъзнаха по водата, като придържаха колата на повърхността, и в очите им се замержеля още повече. Но независимо от всичко компанията се чувствуваше прекрасно. Нали знаете, мержелее в очите и от автоматите за заварка, и от контролните екрани. Да не говорим за асансьорите, движещите се ленти, монтажните шахти... Глор се наслаждаваше на разходката и с благодарност поглеждаше към невъзмутимата Тачч. Госпожа Ник весело бърбеше, но изведнъж се облегна в креслото и затвори очи. „Какво ѝ стана?“ — лениво помисли Глор. Колата се носеше по широкото, гладко като огледало устие на реката. Напред до самото море блестеше броня от червени и сини отблясъци. Близкият бряг, поклащайки се, отминаваше назад.

Глор пак погледна към приятелката си. По-точно искаше да погледне, но нещо се случи. Задуши го, той се вцепени и се вкопчи в креслото. „Къде съм, какво става с мене?“

Той стана Съвка. Може би от свръхнапрежение, а може би от бесния кръговрат на кървавите отблясъци навън единството на двете съзнания се бе разрушило и Съвка бе останал сам, без Глор, гол-голеничък.

Точно в този момент се обръщаше, за да погледне госпожа Ник. Завърши движението и видя... Страшно, плоско бяло лице под плътно обгръщаща го качулка. Късо бървообразно тяло. Ноктести пръсти на несъразмерно дългите ръце, които се опираха върху вторите колене — долните, извити обратно, назад... Хвърли поглед към Тачч и видя съвсем същото. Съвсем същото лице, ръце и двойна извивка на краката — като в кошмар. „Ама че работа! — помисли си той. — Какво ще стане сега? Как ще ги отличавам? Те са еднакви като раци в кошница.“ Затвори очи. Стана му страшно гадно, сякаш до него зашумоляха в кошницата раците, които те с Машка бяха наловили на разсъмване в

езерото при бента. Нелепи, почти непоносими за човешкия поглед черупкови очертания. Острите шипове на черупките и слепите очитоплийки... Съвка ненавиждаше раците. Ловеше ги само заради Машка.

След част от секундата кошмарът премина. Глор погледна приятелката си — тя още продължаваше да оправя закопчалките на комбинезона си под коленете. Изглеждаше както винаги.

Глор си пое дъх, прошепна: „В името на Пътя!“ — и си даде дума — за кой ли път! — да почива, да почива и нищо повече... Учителя наистина беше прав. През трите първи дни трябваше да стоят мирно, спокойно и да не се набъркват в никакви авантюри.

Амфибията отмина устието на реката и се гмурна под водата. Тачч включи екрана на подводния локатор — в центъра му се видя мигаща оранжева точка, сигналният маяк на бота. Съдът стоеше под водата, на дванадесетметрова дълбочина, на сигурно място — откъм открито море го прикриваше дълга скала, истински подводен вълнолом. Никой освен стопанката му не можеше да го открие — маякът му се включваше само в отговор на сигнал от амфибията. Да се промъкнеш през този лабиринт от скали беше трудно даже с помощта на маяка. Камъните отразяваха и разсейваха лъча, на много места вълните обхващаха цялата дълбочина на фарватера — амфибията се гмуркаше, удряше се в дъното.

Най-после стигнаха до бота. Плътно се допряха. Швартовите магнити звънко щракнаха, отвориха се люковете на двете машини и роботът-механик се провря в бота, за да провери механизмите. Ник и Глор се заеха да пренесат торбите с вода и припаси, а Тачч постави амфибията на две котви. Докато местеше тежките торби, гледаше как монтажничката действа с котвените системи. Не, никой не би могъл да я обвини в непредпазливост... Едва след като се убеди, че котвите на амфибията плътно са се захванали за дъното, тя свали бота от мъртвата котва — титанов винт, който плътно бе завинтен за дъното. После се върна в амфибията и като почти слепешката маневрираше с двата съединени съда, закачи амфибията към обичайната на мъртвата котва на мястото на бота и прибра временните котви. Първата се заклеци за някакъв камък — едва я откачиха...

„Ама че педантка! — помисли Глор. — Залови се да хвърля котви, за да се прешвартова! И при това толкова предпазливо...“ На

мястото на Тачч Глор би помолил да откачат бота от котвата, а в това време той щеше да бъде готов да закачи амфибията на освободената обица. „Кълна се в ръкавиците си — мислеше той, — работата става все по-интересна! Госпожа Тачч не желае да остави бота си в сигурното пристанище Юг, под надзора на Стражата, макар че трепери над него... Това не е жена, а цяло кълбо от загадки!“

СТЪКЛЕНАТА МЕЧТА

Подводният бот беше мечтата на Глор. Отдавнашна и почти неосъществима. Стъклена капка, четириместно подводно чудо... Когато се прехвърли в чудото, Глор започна да се оглежда с прекалено любопитство и ентузиазъм. Ник го блъсна в гръб. Беше й ясно, че три четвърти от ентузиазма идва от Съвка.

Седяха един до друг на местата за пътници — в най-широката част на корпуса. Пред Глор, в креслото на първия пилот, седеше Тачч. Глор едва се побра на седалката — качулката му опираше в стъкления таван. Ботът летеше с такава скорост, че водните струи отвън сякаш бяха неподвижни. Тачч управляваше съда слепешката, по локатор, като съвсем безразсъдно се провираше между скалите. Лъчите на прожекторите се разсейваха в крайбрежната мътилка. На завоите пътниците се притискаха към страничните облегалки на креслата, от бордовете се откъсваха усукани плитки жълта вода.

Глор гледаше през рамото на Тачч към екрана на управлението. Курсът беше почти точно на юг. Дълбочината — осемнадесет стъпки. Цифрите на лага, указателя на скоростта, бясно скачаха — Тачч караше лодчицата все по-бързо. По кръговия екран преминаваше хидролокационното изображение на дъното, пресечено от две бели линии. Наклонът на хоризонталната линия Показваше завоите, а наклонът на вертикалната — изкачванията и спусканията. Сега ботът се движеше право, без да се издига или потапя. А скоростта все повече се увеличаваше. Глор се наведе, за да погледне лота. Охо! Дълбочината под кила беше нищожна за такава скорост — само двадесет и една стъпки! Или Тачч наистина от нищо не се страхуваше, или много добре познаваше маршрута. Каза им, без да се обръща: „Облегнете се добре, господа...“ И веднага се заклатушкаха на всички страни. „Направо е луда!“ — помисли Глор, като се притискаше към седалката. Креслата бяха автоматични. Достатъчно беше малко по-силно да се притиснат към облегалката и към стъпенката за краката, и креслото плътно обгръщаше седящия, като оставяше свободни само ръцете му. Иначе, докато ботът лавира между скалите, човек не би могъл да се

задържи. Чуваше се как роботът в машинното отделение се търкаля. Струи вода, примесени с пясък и топки водорасли, със силен съсък се удариха в корпуса. Надясно. Наляво. Надясно. Наляво. До самото рамо на Глор се мярна порестата повърхност на някаква скала. И изведнъж клатенето престана — бяха се измъкнали от скалите и тръгнаха към дълбокото, в чистата вода, осветена от двете Слънца.

ГОЛЕМИЯТ ЛОВ

Ботът се носеше под водата към някакво известно само на Тачч място в океана. Екипажът търпеливо чакаше. От време на време заговаряха за това-онова, но повече мълчаха. Никой не гледаше навън. Скоростта беше прекалено висока — в светлината на прожектора се стрелна риба и веднага изчезна зад кърмата, студено чернееше празната вода. Сякаш се носеха през тунел от черен матов камък, безконечно дълъг и прав. Бордовият часовник равнодушно навърташе час след час, подводницата се отдалечаваше все повече от бреговете. Плячката не беше от тези, които очакват ловеца в бърлогата си. Най-големият и свиреп хищник на планетата, древният звяр с древното име „сумун“. Така го бяха нарекли коренните жители на планетата — още преди да ги настигне Пътя.

— Тук ще е добре — най-после проговори Тачч. Богът намали скоростта си, по полегата спирала тръгна надолу, като оставяше зад кърмата широка, слабо просветваща дияря. Примамка. Течност с миризмата на костенурките наб, любимата храна на сумуните. Те подушват миризмата на наба от много стотици метри. Като навърташе кръг след кръг, ботът се спусна към слоя на плътната студена вода. Тук легна неподвижно, сякаш бе на дъното и пусна в ход звуковата примамка. Стъклото започна да вие с нетърпимо тънък звук. Леко затрепера. Предавателите бяха изпратили в океана звуците на стадо костенурки, записани на магнитна нишка. Земните ловци примамват със звук най-разнообразен улов — от тигър до синигер. А тук използваха звукова примамка само при лов на сумуни. Впрочем той рядко биваше успешен.

Предавателят монотонно пицеше. Водата изглеждаше съвсем необитаема — дълбочината бе три хиляди стъпки, прожекторите бяха изключени. Тачч угаси и вътрешното осветление, закри екрана на хидролокатора с щора — дори неговата слаба светлина можеше да смути звяра. Глор седеше, вперил очи в екрана. Един път сгрещи, като взе някакъв наб за приближаващ се сумун. Не беше трудно да сбъркаш изображенията на екрана — и двете животни имаха формата на овална

леща, само че сумунът беше десет пъти по-голям. Набът дълго плува около бота, като търсеше източника на звука и призивно пицеше. Съвсем се побърка, няколко пъти се удари в борда, разклащайки лодката. Тачч с досада изщрака:

— Това безмозъчно същество ще ни развали лова...

— Защо, кълна се в ръкавиците си! — учуди се Ник.

— Предавателят излъчва звуци на доволство — търпеливо шепнеше Тачч. — А набът крещи: „Къде сте?“ Големият има мисъл в огромната си глава, не е като набите. Като чуе два противоречиви вика, ще стане предпазлив.

Костенурката още веднъж разклати лодката. Тачч щракна превключвателя — кабината се обля в светлина, после угасна и когато очите свикнаха с тъмнината, на екрана започна да се забелязва бързо смаляващо се петно. Набът бягаше с всички сили. А под прав ъгъл, в далечния сектор се мерзелееше овална точка. Сумун! Само гигант би могъл да даде толкова ясно изображение от такова голямо разстояние.

— Той е! — извика Глор.

Тачч го отблъсна от екрана. Макар че беше тъмно, Глор усети в жеста ѝ злобно напрежение и пак се учуди: защо старата самотна монтажничка ги беше поканила на лов? Тук благотворителността не бе приета...

Сумунът приближаваше. Движеше се право към бота. Изображението му върху екрана преминаваше от сектор в сектор, приближавайки към центъра. А центърът бяха те. В стъкления балон, който стабилно издържа огромното налягане на водата, но се пука от таранен удар. А бронираното тяло на сумуна тежи стотици тонове. Тачч изключи предавателя и каза:

— Забеляза ни. Чувате ли?

В кабината се отразяваше ниско, глухо бучене, като рев на двигател на малки обороти. Като допря ръка до обшивката, Глор усети вибрация. Нещо в машинното отделение затрепери.

— Ах и ах, колко е страшно!... — въздъхна Ник.

От тъмнината Тачч попита високо и с горчива насмешка:

— Страх ли те е, монтажничке? Тук всичко е истинско — и тъмнината, и смъртта...

— Престанете! Защо не ни атакува? — попита Глор.

— Големия или веднага си отива, или напада — рече ловджийката. — Този не си отива.

Глор, който също се страхуваше, внезапно изтърси:

— Винаги напада като носорог.

И се сви. В тукашния език не съществуваше думата „носорог“ — Съовка го беше научил, както в руския, от „нос“ и „рог“. Сви се, но веднага разбра — пред лицето на истинската смърт никой няма да чуе изтърваната дума. Нали е достатъчен само един удар и телата им ще отидат на дъното, а наоколо няма да има никого, за да спаси Мислещите им...

Тачч с трескава веселост подхвана:

— Не носорог, а таранонос, така ще е по-точно, монтажник Глор... Тръгна! Сега ще видите вие таранонос!

Сумунът така изрева, че ботът се заклати. Блесна прожекторът. В ослепителния жълт лъч се мярна тяло — плоско като кинжал, ако се гледа откъм острието. Глор успя да забележи две ярки точки — очите. Кинжалът се изви и излезе от лъча. На таблото пред водача мигаше кървава светлинка — оръдието бе готово за стрелба. Ботът се въртеше във водата. Тачч посрещаше всяка атака на сумуна с прожектора, а звярът бягаше от лъча в тъмнината, плуваше наоколо по елипсовидни кометни орбити. Затиснат от креслото, Глор не можеше да помръдне главата си. Когато сумунът за втори път попадна в лъча — на стотина крачки очите му светнаха като прожектори, — ботът се държеше вертикално във водата. Изтреця оръдието. Докато ги отнасяше някъде настрани, ловците видяха как черен опашат снаряд се понесе към стремително уголемяващите се очи на сумуна. После всичко изчезна. Вълната завъртя лодката — невидимият звяр мина наблизко, порейки водата с гигантските си плавници. Вълната отхвърли бота и спаси екипажа.

Беше прекалено тежък този сумун. Отмина по инерция стотина метра надолу, за което му бяха необходими пет секунди — много време, когато става дума за живота. Тачч успя да се обърне, да хване главата на сумуна в лъча и да натисне педала на спусъка. Снарядът като винт се понесе по оста на лъча. Стигна до мястото, където след половин секунда се озова предната третина на туловището на сумуна, и опашатият снаряд удари там. Проби бронята му, влезе надълбоко, колкото беше необходимо, и там се взриви. А Тачч внимателно се

прицели в огромната триъгълна глава и изстреля последния, третия заряд от магазина.

А ЗАЩО?

Всички прожектори светеха. Зад границата на осветения конус кръжаха странни сенки — огромни и съвсем мънички, стремителни и почти неподвижни. Трупояди. Пляквата им падаше на дъното. Сумунът беше мъртъв. Предният чифт плавници, конвулсивно потръпвайки, се прибираше под черупката. Другите два още работеха, продължавайки завоя, прекъснат от удара на снаряда. Тялото блуждаеше като изгубил управление кораб. Описваше кръгове. Неотклонно, след всеки кръг слизаше към дъното. Ботът се движеше след него, поклащайки се във водовъртежите. Сумунът беше чудовищно грамаден — главата му беше три пъти по-дълга от съда. Да, такъв улов би направил чест на всеки ловец...

Нисък, тътнещ рев прониза водата. Звярът беше мъртъв, но някакъв нерв, включващ сигнала за атака, още живееше. У-ур-р... У-рр... — реवेशе ледената вода. Сумунът потъваше и ботът като омагьосан го следваше.

Глор започна да подготвя буксира — обикновено измъкваша убитите сумуни горе и ги кинографираха до бота. Тачч го спря:

— Защо? Свършихме си работата...

„Толкова по-добре“ — помисли си Съвка. Звярът поразително приличаше на земен бръмбар-плувец. Беше хиляди пъти по-голям и значи милиарди пъти по-тежък, но плоското бронирано тяло, шестте крака-плавника, главата, сраснала с туловището, и гладките, идеално обтекаеми линии на тялото — всичко беше като у бръмбара-плувец. И челюстите — извити, металносини, като саби на великан. Даже очите му бяха като на земното насекомо — сложни, всяко съставено от много хиляди оченца... На Машка и Съвка им стана странно и страшно. Това чудовищно същество, лишено от страх, и равнодушно-злобната монтажничка Тачч, която неизвестно защо го бе убила. Наистина защо? Проследи го, подмами го, атакува го, като едва не загина, и го изпрати на дъното, кой знае защо, прогони трупоядите, а сега го гледа с надменна скука.

Глор посочи с очи към нея...

— Ник, струва ми се, че започвам да те разбирам.

На връщане Тачч и Ник, която прекрасно се владееше, говореха за работата си. Обсъждаха настройката на големия реактор — на тази тема монтажниците от висш разряд можеха да говорят до безкрайност. Те спореха, а Глор си спомняше какво му е известно за сумуните. Най-едрият звяр на планетата и вероятно най-древният. Но тук никой не се интересуваше от старините. Сумунът живее много дълго — не е известно колко, — от това също никой не се интересуваше. Разрешено е неограниченото им унищожение, защото звярът напада подводниците. Всички загинали подводници се приписваха на сумуните. Скоростта им при атака е около сто и двадесет километра. Като че ли това е всичко. Подозрително малко. За костенурките наб е известно много повече.

„Е, малко знаем за сумуните — мислеше Глор, — но това съвсем не е подозрително. Практически тук няма биолози, а лекарите се занимават само с присаждане на съзнания. Медицината и биологията не ни трябва — злъчно си помисли той. — Прехвърлените съзнания лекуват телата си без всякаква медицина и биология... Но защо започнах да мисля за това? А! Тачч изстреля втория заряд в главата. Така се отърват от балозите, когато искат разумът да загине заедно с тялото. Ставаш подозрителен — предупреди сам себе си Глор. — Надявам се, не мислиш, че сумунът като Нурра е имал съзнание на балог! Кой ще рискува да се приближи към сумун с «посредник» и защо?“

Отхвърли тази глупава мисъл. Всъщност сега му се налагаше да премисля отново всичко, което знаеше за народа на Пътя. Не му беше до сумуни.

През това време спътничките му бърбеха за това-онова. Госпожа Тачч разказваше за новия, току-що появил се в продажба бот за подводен лов — „Повелителя на ураганите“. Глор се заслуша. Новият тип бот бил неуязвим за сумуните. И ударите в скалите не му причинявали вреда. Но скъпо, скъпо... Госпожа Ник се държеше безукорно, изглеждаше спокойна и доброжелателна. „Браво“ — помисли Глор. И между другото вмъкна отдавна замисленото — покани Тачч на гости: „Ще си поседим заедно над моделчетата, това, онова...“

Разделиха се много доволни един от друг. Отидоха всеки в своето си гроздово зърно и веднага — в антигравитационните кабинни. Като всички космически инженери, монтажниците не можеха продължително време да се намират в нормалното поле на притегляне — започваха да ги болят ставите, мислите им се объркваха. Глор едва стигна до кабината си. Хвърли се в антигравитационния хамак и дълго се въртя от една страна на друга, докато не престанаха да го болят костите. Тогава потъна в спокойна, ясна неподвижност, която заменяше на балозите съня.

ПАК ПОКАНА

Вдигна го гривната. Часовоят при входа в коридора предупреждаваше: „При господа монтажниците от помещение 7–17 идва гост!“ Глор скочи, бързо сложи ръкавиците си. Ник отвори вратата. Звънна оръжие. През прага пристъпи — не, прехвъркна — непознат офицер в униформата на Космическата Стража, с параден комбинезон с позлатени изображения на лаби-лаби по портупея.

— В името на Пътя! Девет пъти по девет извинения, госпожа Ник, господин Глор! Представям ви се: Клагг, заместник на началника на личната Стража на негова предвидливост командора на Пътя Джал Осми...

Той отдаде чест — от прекалена любезност чак подскочи. Лицето му на слабоумен ангел сияеше.

— Поласкани сме — каза Глор. — Заповядайте, радваме се...

Офицерът засия още по-ослепително и прошепна:

— Имам за вас лично поръчение от негова предвидливост...

Те объркано прилекнаха. Очакваха всичко друго, само не това. А Клагг застана мирно и заговори официално:

— Негова предвидливост, доволен от вашето, господин Глор, син на Тавик, поведение при известния ви вчерашен случай... — Той направи пауза. — И като отдава дължимото на майсторството на вашата приятелка госпожа Ник, дъщеря на Род, ви кани и двамата в орбиталния монтаж на Главния док. Какво ще наредите да предам на негова предвидливост?

— В името на Пътя, съгласен съм! — незабавно отговори Глор.

— В името на Пътя, съгласна съм! — отговори и Ник.

Въпросът за съгласието им не беше нищо друго освен формалност. Командорът на Пътя беше третият от управниците на планетата. Първият — Великия Диспечер, вторият — Великия Десантник. Поканите на Великите не се отказват. Ник и Глор бяха виждали командора на Пътя само пет или шест пъти, макар че принадлежаха към висшата каста и бяха завършили Космическата Академия, чийто почетен началник беше командорът на Пътя. Да, те

бяха удостоени с голяма чест, само че, отивайки да работят на стотици километри от повърхността на планетата, те безнадеждно се отдалечаваха от своята цел — от специалистите, които се занимават с детекторите... Вероятно тази мисъл се бе отразила върху лицата на монтажниците. Господин Клагг покровителствено се усмихна и изблея:

— Не се съмнявайте, господа, прекрасно ще се справите! Давам ви думата си на космически офицер, негова предвидливост ви познава по-добре, отколкото вие самите се познавате. Той чудесно умее да подбира персонала си!

„Личи си по тебе — помисли Глор. — Ама че тъпанар...“ В това време тъпанарът им връчи по един жетон — пропуск за Главния док — и им поръча още тази вечер, в първия следзалезен час, да се явят на космодрум-3. И изпърха през прага, като остави Глор и Ник в отвратително настроение. Издирването на схемата на ръкавиците се отлагаше за неопределено време.

ВТОРА ЧАСТ

КОСМОСЪТ

ЗЕМЯ. ИНСТИТУТЪТ ЗА БЪРЗА ПОМОЩ

В средата на юни се заредиха дъждове. Гърмящи като тежки оръдия летни бури измиваха асфалта, плакнеха болните листа на градските дървета и те ставаха млади и чистички като през пролетта. В разгара на една такава буря по шосето от аерогарата някакво такси на голяма скорост закачи с десните си колела рядкото желе по банкета, подскочи, завъртя се, тръгна настрани и се обърна на покрива си. И шосето замря. Запищяха спирачките на летящите в двете посоки коли. От сплесканата кабина измъкнаха човек в скъсано, цялото заляно с кръв сако — отнесоха го под навеса на автобусната спирка. Носеха го, за да умре. Вече не дишаше. Но през пелената на дъжда се появи кремавият фургон на „Бърза помощ“, удари спирачки, претърколи се през ивицата трева, разделяща шосето, и след по-малко от половин минута линейката вече се носеше обратно. След още десет минути камионът на „Пътна помощ“ откара счупената волга и почти припадналия, издран, но, общо взето, невредим шофьор. През това време в кабината на линейката всеки си вършеше работата. Младшият фелдшер режеше и сваляше дрехите. Лекарят защипваше с кохери кръвотечащите съдове. Старшият фелдшер, набръчкал сърдитото си войнишко лице, регулираше дихателния апарат. Шофьорът натискаше газта, като вдъхновено удържаше колата върху слоя вода, който като масло покриваше асфалта. Преди да влязат в града, пороят спря, сякаш някой бе завъртял крана, и шофьорът даде още газ. След линейката се носеше многометров шлейф от воден прах. Жално, тънко пищеше сирената, надвиквайки шума на централните улици. По кръстовищата регулировчиците надничаха изпод мокрите си дъждобрани и свиреха, спирайки движението. Последен завой. Колата напреки се стрелна по кръстовката, изтърколи се в пресечката и като изпищя още веднъж със сирената, сви в двора.

— Към операционния — напомни лекарят. Шофьорът мълчаливо караше. Лекарят все още триеше ръцете си със салфетка. Обади се, вглеждайки се в лицето на ранения:

— Яков Борисович, направо с кислорода в операционната.

Фелдшерът вече отваряше вратата. Колата на заден ход се бе приближила до входа на операционния блок, по релсите изскърцаха колелцата на носилката и фелдшерите бързо я подкараха навътре, прикляйки от тежестта. Дъждът плисна по омекналата кислородна възглавница.

Когато излезе от операционната, лекарят каза на шофьора:

— Не сме бързали напразно... Самият Ямшчиков е дежурен — взе го на масата...

Хирургът приличаше на носорог — сбръчкан, свирепоневъзмутим, „самият Ямшчиков“. Той влезе с разперени ръце, огледа оркестъра си — асистентите, сестрите, анестезиолозите. Рече:

— Отваряме коремната кухня. Ще кърпим черния дроб...

И настъпи Голямата Тишина. Черният дроб беше съвсем зле. След половин час хирургът попита:

— Пулс?

— Нормален.

— Питам пулс?

— Иван Иванович, нормален! — отговори анестезиологът.

— Лъжете!

Първият асистент мигна, за да изтръска потта от клепките си, наведе се към кардиографа:

— Не лъже, Иван Иванович. Пулсът е осемдесет...

Иван Иванович само го изгледа — свирепо, над маската... Ръцете му наместваха черния дроб като тесто във форма.

— Никога не съм ви лъгал, Ван-Ванич... Сякаш има помпа, а не сърце, наистина... Направо идеален болен. Диша като делфин — рече анестезиологът.

Иван Иванович изпръхтя под маската. Няколко минути в операционната мълчаха, само сестрата шепнешком броеше салфетките, за да не забравят някое парче марля в корема. После хирургът рече в пространството:

„Шийте...“

Третият лекар застана на неговото място и започна да зашива корема, като ловко прокарваше иглата и завързваше възелчетата. А професор Ямшчиков закрачи около масата. Държеше ръцете си отпред като две знамена. Погледна, проговори:

— Клепача!

Повдигнаха клепача на ранения и хирургът надникна в гледеца. Очите на самия професор нямаха ресници, бяха възпалени и свирепи. Той изпръхтя, врътна маската си и нареди:

— Гответе челюстта. Ръцете. Гответе всичко! Ира! Позвъни на моята. Кажи й, че самият няма да се върне за обяд. Кажи, реже апостол...

Иван Иванович „ряза“ до среднощ — пациентът упорито дишаше и сърцето му наистина работеше като помпа. А на сутринта, едва беше влязъл, професорът се осведоми жив ли е оперираният. Оказа се, че е жив... Ямшчиков тръгна към бокса, попръхтя и изведнъж нареди:

— Ира! Да видя шевовете!

— Кои, Ван-Ванич?

— На корема.

Юнското слънце блестеше през прозореца зад гърба на професора. През цялата нощ бе валил дъжд. Грееше слънце, а от дърветата още капеше.

— А това какво е?! — шепнешком попита Ямшчиков.

— Съединителна тъкан — изписука Ира.

— У-у, академик такъв... Ела тук. Слушай. При болния няма да пускаш никого! НИКОГО! Внимавай...

— Ще внимавам Иван Иванович — изписука Ира. По лицето й се виждаше, че ще умре, ама няма да пусне никого...

Ямшчиков със стремителния бяг на носорог се понесе към административния корпус и след минута беше в кабинета на професор Потосов, директора на Института за бърза помощ.

— А-а, скъп гост! — учудено пропя директорът. Ямшчиков не обърна внимание на учудването му и попита:

— Погледна ли вчерашните операции?

— Досега съм администрирал. Какво има? Произшествия ли?

— Ами, произшествия! Защо?... Имаше операции... — отговори Ямшчиков. — Погледни. — И сложи на бюрото му една тънка тетрадчица, историята на заболяването.

Черните, по източно, извити вежди на професор Потосов запълзяха нагоре и се извиха като въпросителни знаци.

— От Караваево ли са го докарали?! — възкликна директорът.

— Точно така, Аз го оперирах.

— Черния дроб?

— Всичко. Черния дроб, черепа, извадих ребра. Зачуках краката. Още и ръката. Мехура му зашихме...

— Ти си луд човек, Иване! През нощта умря, нали?

— Жив е.

— Ама че здравеняк!... Поздравявам те, Иване! Рискувал си и си спечелил!

— Стига си се радвал — рече Иван Иванович. — Спомняш ли си оня секретен циркуляр? Тук, в твоя кабинет го четохме?

— Спомням си нещо — изчаквателно проточи директорът.

— Нищо не помниш... Не лъжи. Наредено ни е да съобщаваме за случаи на ускорена регенерация на тъканите. Къде е тоя циркуляр?

— В сейфа ми е. Ама какво общо има циркулярът? Много здрав човек, оживял е — можем само да сме му благодарни! Спомням си, през четиридесет и трета година...

— Извади циркуляра — прекъсна го Иван Иванович. Директорът бръкна в сейфа. А професор Ямщчиков се подпря с корем на края на бюрото и прегракнало зашепна:

— На сутринта... на сутринта, разбираш ли... преди половин час отиваме с Ира... Жив... Добре... Хърка като каруцар. А коремът му заздравял!

— Какво, какво?

— Заздравял! На равнището на пети ден. Чисто. Направо могат да се свалят конците... — Иван Иванович повъртя дебелиите си пръсти, търсейки още сравнения. — Могат да му се предпишат хвойнови бани! Челюстта му зараснала!

През това време професор Потосов последователно измъкваше от сейфа парче човешка кост, кутия с танталови винтове — за завинтване пак на кости, — кутия със свредели, бутилка спирт и най-накрая папката с документите. Откри в нея циркулярното писмо, което започваше с думите: „До всички болници, полеви лазарети, пунктове за «Бърза помощ»...“

Прочетоха документа. Потосов го остави на бюрото — с текста надолу, — набра телефонен номер.

— Ало! С кого говоря? Така, точно така... Тук е професор Потосов, директорът на Института за бърза помощ. Да, във връзка с

писмото. Вчера. Мъж. След авто. Казвам след автомобилна катастрофа.
Да. Не, той спи. В упойка е. Да. Да. Разбрахме се...

УЛОВЪТ

От портала на Центъра излязоха колите с оперативните работници и набирайки скорост, се понесоха към булевардите. След тях — болничният раф. Старши беше Ганин. Началникът на Центъра ръководеше операцията по радиото от кабинета си... Седеше, гризеше си нокътя и броеше минутите. Колите излязоха седем минути след обаждането на Потосов. След още девет минути влязоха в двора на Института за бърза помощ. Всичко — шестнадесет. Лекарите начело с Анна Егоровна направо от вратата, като качиха Ямшчиков в колата, продължиха към операционния блок. Офицерите от оперативната група придружиха рафа до операционния блок и там се разделиха. Петима осигуряваха охраната на лекарите, двама останаха за свръзка, а други трима продължиха към дъното на болничния парк, в барачката, където се пазеха дрехите на пациентите. Двадесет и шест минути след началото на операцията Зернов чу гласа на Ганин:

— Първи, Първи!... Докладва Павел. Намерихме! Повтарям — намерихме! Приемам!

— Първи към Павел. Да се изземат всички лични вещи на ранения. Да се изпратят незабавно с третата кола. Да се разпита гардеробиерката не се ли е интересувал някой от дрехите преди нас. Свръзка! Дайте ми доктора! Приемам.

— Свръзката към Първи. Викам доктора. Павел предава — третата кола тръгва към стопанството.

Две дълги минути пауза. После гласът на Анна Егоровна:

— Първи, аз съм докторът. Слушам.

— Какво ще кажете за ранения?

— Късмет, другарю Павел. Той е!

— Транспортабилен ли е?

— По-здрав е от нас — рече Анна Егоровна. — Много хитър човек. Прави се, че е в кома.

— Не разбрах. Приемам.

— Симулира дълбока загуба на съзнанието.

— Ясно. Гответе го за транспортиране.

— Няма да го дадат — каза Анна Егоровна.

— За това ще се погрижи Павел — отговори Зернов. — Край... Свръзка, дайте ми Павел! Приемам...

Пусна копчето на микрофона, но пак чу гласа на Анна Егоровна:

— Първи! Имайте предвид, тук е Иван Ямщчиков. Ще направи скандал... Вашият Павел за него... нали знаете...

Като всеки местен жител на Н., Зернов много беше слушал за професор Ямщчиков. За майсторството му, почти приказно, за неукротимия му характер. И когато болничната кола се върна в двора на Центъра, пръв слезе Ямщчиков. Той изтрополи по служебното стълбище към лазарета, без да изостава от носилката, с която носеха „апостола“. Само при това условие се бе съгласил да пусне вълшебния пациент от операционния блок.

Точно един час след излизането на групата в кабинета на Зернов се състоя съвещание. Негов герой не бе „апостола“ — с него всичко беше ясно. В средата на масата стоеше зелено цилиндърче, дълго един пръст. До него — пет синкави кристала. Първият улов на Центъра. Благоволин каза:

— Няма съмнение, това е „посредник“. Излъчвателят е същият както на шестзарядния, който видях аз. Ето вдлъбнатинката отпред. Същите конци за включване. Дългият — предаване, късият — приемане... Разрешете да го отворя?

— Отваряйте — каза Зернов и по детски протегна шия.

Физикът повъртя цилиндърчето в пръстите си. Капачето отскочи с мляскащ звук. Откри се кръглото кадифено ложе за Мислещия. Празно. Дългите власинки на кадифето мърдаха от само себе си, като живи. Беше невъзможно да се определи цветът им. Бяха черни и заедно с това преливаха във всички цветове на дъгата. Иля Михайлович, завеждащият научната част, взе лупата от масата и с присвито око се впи във власинките. Рече с ядовита завист:

— Микроконтакти... Ех!...

Заместникът на Зернов, същият, който оглавяваше следствената комисия в Тугарино, каза:

— Така, добре... Значи на един от контролните пунктове можем да заменим рентгеновия апарат с този прибор, нали? Това вече е нещо... Ще обезопасим „Камеята“ стопроцентово.

— Преди всичко медицинска проверка — каза Анна Егоровна. — Това нещо действа на мозъка, хубава играчка си намерихте... Можете ли да гарантирате, че е безвредна?

Изведнъж Благоволин рече със странен глас:

— Това е „посредник“ от планетен клас.

Стана тихо. Дмитрий Алексеевич седеше, стиснал слепоочията си с пръсти.

— Сега, сега... — промърмори той. — Сега ще си спомня... А! Точно така — планетен... Извлича само тези Мислещи... Нашите не... как да го формулирам?... Нашите не ги приема. Безвреден е за мозъка, Анна Егоровна. Имаше още нещо, сега... А! Действа ен пъти, след това се самоунищожава. Цялата им апаратура, която се изнася от кораба, има ограничен брой цикли... — Физикът мърмореше като насън и това толкова не приличаше на обичайния му самоуверен маниер, че на всички им се свиха сърцата. — Ен, ен... Но колко?... Вероятно девет. „Посредник“ за деветкратно действие. Той не може да бъде използван на контролния пункт.

— Не мо-о-же ли? — попита Ганин. — Откъде знаете всичко това? (Благоволин не отговори.) Защо не доложихте по-рано?

— Едва сега си спомних, Иван Павлович.

— Защо девет? — попита някой.

— Те имат деветична система на броене — каза Благоволин.

Началникът на Центъра допря връхчетата на пръстите си, стана:

— Благодаря ви, другари. Отлагаме оперативните решения. Засега ще правим изследвания. Първо, трябва да получим рентгенограми на уреда. Използвайте рентгеновите апарати, които са монтирани на входовете. Направете снимки в различни ракурси. В джобовете, в чантите, в обувките. Възможно е уредът да е напълно прозрачен за рентгена, а пък ние облъчваме щабните работници всеки ден. Второ, лекарите, психолозите, физици те да направят комплексно изследване. Представете програмата за утвърждаване. Уредът да не се поврежда. Разрешавам да се включи не повече от два пъти...

— Михаил Тихонович! — извика лекарката.

— Не повече от два пъти — твърдо повтори Зернов.

Трето... „Апостола“ не трябва да знае, че „посредника“ и кристалите са открити. Впрочем следствието ще проведа аз. Последно. Заповядвам да се смята, че нищо не сме достигнали. Нищо. Пленили

сме шестима врагове — това наистина не е победа... Свободни сте, другари. Дмитрий Алексеевич, останете.

Изчака, докато всички излязат:

— Дмитрий Алексеевич, вие играехте. Лошо играехте. Не сте добър артист...

— Признавам — рече физикът. — Не съм Москвин.

— Преструвахте се, че си спомняте.

— Е да. Останалото е истина. (Зернов сви рамене.) Не ми ли вярвате? Всичко, което казах, може да бъде проверено. Със сигурност „посредника“ е бил пускан в действие веднъж — след осем включвания той ще се разпадне, дори може би след седем. Проверете. И както вече казах, за рентгена той е непрозрачен.

— Защо играехте? — попита Зернов.

— Михаил Тихонович... Нали не съм самохвалко? Давам ви изключително ценна информация. Без нея „посредникът“ щеше да бъде унищожен. А той ще ни послужи, пък макар и само за операцията „Тройно звено“... Смея да ви напомня, че ви дадох информация за еднозарядния „посредник“ и днес тя се потвърди по най-убедителен начин. Какво ви засяга това как се държа на съвещанията?

— Неубедително — рече Зернов. — Аз трябва да зная всичко, което знаете вие. Тогава, когато ми е нужно на мене, а не по ваше усмотрение. Сега трябва да зная защо играхте.

Физикът извади служебното си удостоверение, сложи го на масата.

— Вероятно съм отстранен от работа.

— Нямам друг изход.

— Готов съм. Михаил Тихонович, имам една молба — чакам писмо или телеграма. Нека получа съобщението и тогава ще ви разкажа всичко. Лично на вас и на никого друго.

И тъжно излезе от кабинета, като влачеше големите си крака. Зернов каза в празното пространство:

— Глупаво... Но какво да се прави?

Ако той не предприеме дисциплинарни мерки по отношение на Благоволин, ще ги предприемат по отношение на самия него. Даде разпореждане на Ганин за домашен арест. После написа няколко думи на едно листче от надписания с неговото име бележник, сложи датата и

запечатана листчето в плик. Отвори големия сейф, още една вратичка в него и прибра плика там, в отделението за най-важните документи.

ОБИКНОВЕНА РАЗХОДКА

Преди две денонощия светът изглеждаше прекрасно подреден. Приличаше на Слънчева система, в която светят три Слънца — Великите, — а около тях по сложни, но неизменни орбити обикалят членовете на висшите касти. Всичко беше ясно и определено. Целта на Пътя бе определена веднъж завинаги. След смъртта — възкръсване. В живота — стремеж нагоре. В тъмнината на подземните заводи пъплеха най-низшите от низшите, „комбинезоните на капки“, париите. Розовите комбинезони обслужваха повърхността на планетата и мечтаеха за работа в Монтажните. Един на хиляда се допускаше до обслужването на ракетите. За балог от висшата каста началното стъпало на успеха беше орбиталният монтаж. Последната степен — Безсмъртие и Вечен живот на спътниците. Преди две денонощия стремежите на Глор и Ник бяха насочени натам, нагоре. А днес, когато бяха удостоени с поканата на самия командор на Пътя, монтажниците мрачно нахлупиха качулки до самите си очи и надничаха отдолу като рош-роши, затворени в клетка... Орбиталните монтажници получават отпуск веднъж на половин година — такъв е уставът на Главния док. На орбитите няма място за хора без работа. Там не можеш да се запознаеш с биохимик, специалист по детекторите.

Ударът изглеждаше съкрушителен. Те се стремяха надолу, към подземните заводи, а ги изпращаха на орбита.

Настъпи часът на Големия изгрев — до смяната оставаха три часа. Ник измърмори в качулката си:

— Да отидем да се повозим. За довиждане...

— Да се повозим — рече Глор. — Кълна се в черните звезди!...

— Той злобно размърда рамене и излезе в коридора.

По-късно разбра какво го бе повело към магазините. Несъзнателно жадуваше за утешение, а в главата му се бе задържал вчерашният разговор за новия бот за подводен лов. Казваха, че ботът вече е пуснат в продажба. И като изведе „Скитника“ от гаража, Глор го насочи към източния път, към магазините за предмети на разкоша. Над заводската равнина изгрываше Голямата зора — между хоризонта и

черната ивица на облаците се издигна сноп сини лъчи. Изгревът не беше хубав — в унисон с настроението им.

— Добре би било, ако изведнъж се извие буря... Ще отменят ракетите... — рече Ник.

— Не се надявай — промърмори Глор, но все пак доближи гривната до ухото си и чу прогнозата за времето.

Наистина се очакваше ураган. Според прогнозата фронтът ще достигне трети окръг около Големия залез. Обаче фронтът не е епицентър. Ракетите ще излитат до полунощ... И монтажниците мрачно млъкнаха. Само хвърляха коси погледи към подземните заводи — край източното шосе беше пълно с такива. Непрекъснато се мяркаха зеещите гърла на тунелите, от които по наклоните излизаха товаровози с вързопи с комбинезони, контейнери с обувки, метален прокат, пластмаси, синтетична храна. Само с ръкавици нямаше. А може би имаше. Може би точно последният гравитолет, натоварен с контейнери с надписи „прибори“, взеше именно ръкавици... После в пролуката между два хълма блесна златистият полусферичен купол — магазините. Глор попита:

— Искаш ли да погледнем оня... новия бот?

— О, велики Небеса!... — изстена Ник. — Новия бот! — И обърна глава.

Глор само чакаше повод да се ядоса. И ето че повод се намери. Госпожа Ник успя с гърба си да покаже колко презира Глор за недостойното му, неуместно и направо казано, детско любопитство. Той трябва да мисли, да мисли, да търси изход — и кога най-сетне ще стане възрастен?!

— Върви, щом искаш. Аз ще помисля — каза тя. Глор изфуча и тръгна. Вече не му се искаше да гледа бота, но не можеше и да отстъпи. С независим вид, сгърбен, той огледа полусфероидното фойе. Добре би било да срещне някой познат — ще си побъбрят. А Ник нека си чака. Точно в елитния магазин му е мястото да си побъбриш. Но прозрачните площадки, стълбички, коридорчета бяха почти празни. Стъклената фантасмагория, която запълваше фойето, сияеше със самодоволна матоворозова светлина. Робот в синя униформа с всички сили се втурна към Глор. Пропищя:

— Господин монтажник от висш разряд, ще благоволите ли...

Глор не му обърна внимание. Ескалаторът безшумно го свали в търговските зали. Нахалният робот крачеше след него, като чак прозвънваше от прекомерна услужливост. „Нека — помисли Глор. — Все пак някаква компания...“ Високоговорителят в празната търговска зала мъркаше с кокетен женски глас: „Господа, пилотът-приставка ще ви предостави незабравими усещания“... „Хм... Само незабравими усещания ми липсват“ — злобно си помисли Глор. В дългия тунел пред него сияеха с прясната си оранжева боя шестокраки. По-нататък — гравитолети. Още по-нататък, в лека мъгла поради голямото разстояние, висяха сапунените мехури на подводните ботове. „Залата на големите машини“. Срещу него като бели привидения минаха двама Диспечери. По-близкият до Глор изглеждаше прекалено млад за такава висока каста. При това се кипреше в невероятен, изключително тънък комбинезон. От двете страни на контето ясно личаха смигзите — рудименти на третия чифт крайници. Ама че нагъл младок! Нима това кутре може да бъде свестен инженер? А вече е Диспечер! Не случайно се шушука, че безогледната наглост е най-добрият път към величието... Злобно потрепвайки с рамене, Глор отиде при „Повелителя на ураганите“ и се втренчи в него с невиждащи очи. Щом е дошъл, трябва да гледа. Контурите му наистина са невероятни. Охо, а люковете! Великолепни люкове... Прилекна, за да надникне под корема на машината и чу непознат глас:

— Господин Глор, син на Тавик? Имам честта да ви приветствувам!

СВЕТЛООКИЯ

Под кърмата на „Повелителя“ стоеше дребен, много строен балог. Беше в комбинезон на специалист от висш разряд, сребрист, с люлякови ивички и със закопчалки на инженер-физик. Дрехите му стояха много добре, елегантно и изглеждаха съвсем нови. Ръцете му в безукорни ръкавици бяха скръстени на корема. Сигурно за да не се докосне до нещо мръсно. От издутия маншет на ръкавицата му стърчеше цилиндричен калъф за магнитна нишка, а на лявото му рамо висеше малък сметачен апарат. И Глор имаше такъв апарат, само че на него, както и на всеки друг монтажник, и наум не би му дошло да се разхожда така на публично място. Но инженер-физиците доста често го правят. Лицето на инженера изглеждаше весело и доброжелателно. Към Глор бяха устремени смели очи, които се отличаваха с една особеност — не бяха абсолютно черни като на всички останали, а сивкави. Рядко качество. Такива очи не могат да се забравят. И Глор можеше да се закълне в покоя на Мислещите си, че никога не ги бе виждал. Светлоокия пъргаво приклезна — поклони се.

— За мен е чест, господин Глор! Плавен Път!

— Плавен път, господин инженер... С какво...

— Не се затруднявайте! — възкликна инженер-физикът. — Никога не сте ме виждали, зная това. Обаче... — Светлоокия бързо се огледа, отгърна ръкавицата и изключи гривната си. — Няма да назова името си, господин Глор. Моля да ме извините.

Изразително погледна към гривната на Глор. И той, без да разбира защо, натисна изключвателя. Светлоокия веднага се приближи до него и високо зашепна в ухото му:

— Чаках ви, за да ви предложи Безсмъртие! Стоп! Не се отказвайте, помислете!

— Като подарък ли?

— В никакъв случай! Услуга за услуга. Е, какво?

„Трябва да го изслушам — помисли Глор. — Нямам какво да губя. Абсолютно нищо не мога да загубя. Мога да му отделия половин

час — не повече. Преди смяната трябва да стигна до Старата Кула и да убия Нурра.“

Мислите, които ни връхлитат внезапно, са като изстрели иззад ъгъла. „Инженер-физикът има очи на убиец, ето къде е работата и ето защо Ник гледа като подгонен рош-рош — мислеше Глор. — Тя помни, а аз забравих. Нурра не бива да остава жив. О, подъл, подъл свят...“

— Слушам ви, господин инженер-физик.

— Благодаря! — живо отговори Светлоокия и щракна с пръсти, викайки робота. Синият приятел на Глор се появи начаса. — Отвори кабината на „Повелителя на ураганите“, малчуган!

— Слушам... — Роботът подскочи, зашляпа с прилепалата си по корпуса на бота и отвори капака. — Най-новият модел, господа елитспециалисти! Има и долен люк за изплуване при подводен лов, с размери осем на шест, при наличието на обикновените горен и страничен люкове, с трюмни размери единадесет на единадесет...

Люкът се затвори. Светлоокия бе успял да отблъсне робота и той остана отвън. Жестикულიраше, изправен пред прозрачната броня, която чудовищно изкривяваше всичко наоколо. Краката на робота изглеждаха огромни, а тялото му — съвсем мъничко, като синичко украшение за елха.

Светлоокия се оказа хитрец. Щом люкът се затвори, той приближи челюстите си до ухото на Глор и с невероятна енергия и убедителност зашепна и зашрака:

— Днес Клагг беше ли при вас? Отлично! Известното лице ви назначава при себе си като инженер за поръчения. Не знаехте ли? Сега знаете. При излизанията си в Космоса с двуместна ракета известното лице е ваше. Разбрахте ли? Това е много просто и съвсем безопасно. — Инженерът весело щракна с челюсти. — Той сам управлява ракетата, сам, разбирате ли?

— Кое е безопасно? — попита Глор.

— Да го подмените, ама че сте чуден! Да го подмените! Аз имам „посредник“. Когато останете в ракетата насаме с известното лице, ще го подмените със съдържанието на „посредника“...

— „Посредник“! Къде?! — изуми се Глор. Но веднага разбра: провокация на Стражата, нищо повече. Намерили глупак...

— Господин инженер-физик! Как се осмелявате?...

— Не си правете труда — прекъсна го Светлоокия. — Аз не съм агент на Стражата. Отказвате ли? Чудесно. Каните се да направите донос срещу мене? Прекрасно. Моля. Само имайте предвид: взели сме под внимание и отказа, и доноса. Помислете си, господин монтажник Глор!

Глор вдигна ръката си с гривната — да извика Стражата. Инженерът с бърз шепот го предупреди:

— Внимавайте! Помислете! По този начин ще включите онзи автоматизъм, който ще осигури безопасността ми. Предупреждавам ви, че не съм благотворител...

И като се огледа, бързо отвори калъфа — срещу Глор се насочи излъчвателят на „посредник“.

— Подчинявам се на насилието — рече Глор. — Е, казвайте...

— Вие правите подмяната. Новият, хм, вие знаете кой, ви дарява с Безсмъртие и звание Диспечер или Пълен командор — по избор. И съответстваща длъжност в Космоса. Имайте предвид — Безсмъртие! Съгласявайте се!

Безсмъртието е най-големият съблазън за смъртното същество... Да получиш правото докрая на Пътя да преминаваш от тяло в тяло, без да чакаш ред, без нито миг небитие! Но на Глор му трябваше „посредник“. Само „посредник“. Вълшебната пръчица, универсалният ключ за всички проблеми.

— Да предположим, че се съглася. Какви са гаранциите?

— Никакви — рече Светлоокия. — Моля ви! Действието само по себе си съдържа гаранциите. Вие ще станете собственик на тайната — новият Велик, ще не ще, ще бъде принуден да ви позлати.

— Или да ме унищожи.

— Пфу... Делови отношения, господин Глор! Ние не сме убийци. Ние сътрудничим честно.

— Думи — каза Глор. — Има ли инструкция за прехвърляне?

— Разбира се. Тя е в калъфа при уреда.

— Срокът?

— Не е особено важно. По-добре да не се отлага.

— Допълнителни указания?

— Ръкавиците за новия собственик утре ще бъдат в ракетата. Не се разделяйте с калъфа, само при полета го скрийте в контейнера. В никакъв случай не изваждайте Мислещия. Чувате ли? — със заплаха в

гласа попита инженерът. — Това е категорично условие. Помнете, че не можете да ни излъжете. Възмездието ще настъпи мигновено.

— Добре — рече Глор. — Аз пък ще се постарая да не ме излъжете вие.

— Ние какво... Унищожете Мислещия на известното лице. На госпожа Ник нито дума. Плавен Път. Безветрено пътуване.

— Безветрено пътуване — каза Глор. — Да, а защо се обърнахте — към мене?

— Нали ви казах, че сте назначен за адютант на известното лице. Хайде, вървете, вървете, вървете! И Глор тръгна.

ДОГОВОРЪТ

Голямото Слънце висеше ниско над дърветата. Всеки момент щеше да се скрие в облаците, които бавно се спускаха от зенита към хоризонта. Предчувствайки бурята, цели ята лаби-лаби, от грамадните ветерани до родените това лято дребосъци, големи колкото носна кърпа, бяха излезли на лов. По-късно, при първия удар на урагана, лаби-лаби ще се свият на кълбца и ще се изпокрият в разклоненията на въздушните корени. А засега все още летяха под черните като въглени облаци. Небето припламваше от зловещи мълнии, призрачнозелени в слънчевата светлина. Гората на резервата шумеше и бучеше като възбудена тълпа. Дърветата бяха станали пониски — криеха се по-надълбоко в земята, пускаха допълнителни корени, сплитаха клоните си едно в друго. Само ратите, спътниците на бурите, стояха невъзмутими. Тези дървета се оставяха на ураганите, излитаха нависоко, до самите облаци, и изминаваха много стотици километри, завладявайки нови области. Някои се изхитряваха да прелетят Дивия океан и да пуснат корени на другия континент.

Докато „Скитника“ се промъкваше към Старата Кула, Ник и Глор наблюдаваха тази горска суетня. Пътуваха открито — днес напускат планетата, а на орбитите си имат други закони и друга Стража. Вече си бяха казали всичко. „Посредникът“ е скрит в стоманения кожух на двигателя — ако Светлоокия е разчитал да подслуша разговорите им, напразно е разчитал. Стоманеният екран прекъсва радиовълните. Госпожа Ник беше радостна и небрежно потрепваше с обувка. Когато Глор се върна от магазините и ѝ разказа за чхага, тя отговори с три изречения:

— Юначага. Вече си мислех, че ще трябва да бягаме и да се крием. Да вървим да вземем Нурра, умничкият ми...

По пътя към гората чува инструкцията за прехвърляне. Чхагът не им беше дал цялата ИП, само два раздела — „Общи правила“ и „Правила за използване на ППК, тоест «посредници от планетен клас»“. От общия раздел разбраха, че ППК могат да приемат само Мислещите на балозите. С други думи, Съовка и Машка не можеха да

се прехвърлят от тяло в тяло с помощта на ППК. На тях, чуждопланетяните, за да могат да се прехвърлят в телата на химици, да останат на планетата и да намерят схемата на ръкавиците, им бе необходим ПДК — „посредник от десантен клас“. Но те нямаха десантен „посредник“. Налагаше се да излетят за Главния док. От друга страна, там ги очакваше толкова съблазнителна възможност, че засега даже беше по-добре да не мислят за нея... Наистина тази възможност, която Глор и Ник даже не коментираха, а само си размениха погледи и се разбраха, тази възможност би могла да бъде реализирана пак с помощта на десантен „посредник“. Как да се сдобият с него и как да намерят третия раздел на ИП — това бе въпросът!

Кулата се приближаваше, като се поклащаше в такт с крачките на колата. От върха се отдели лист — преобърна се, изправи се и изсвистя в гъсталака.

„Те са обречени, също както този лист е бил обречен да падне. И Ник е обречена. Рано или късно ще ги оставим и тогава ще се разправят с тях като с предатели“ — помисли Съвка. Вчера при подобна мисъл на Съвка на Глор му причерняваше пред очите като при претоварване, защото няма нищо по-ужасно от това да говориш за себе си „той“ и да предвиждаш собствената си гибел, като се наричаш „той“, а този, който ще остане — „аз“. Днес мислеше за гибелта си спокойно и утешаваше Съвка: „Нищо, момче... Не тъжи за мене... За правото дело — нали така се казва на Земята?“

Сега трябва да вземат Нурра.

Глор спря „Скитника“, отвори кожуха на двигателя, извади топлия калъф, а от него — „посредника“. Синята титанова тръба, с чашката на излъчвателя в единия край и със спусъка в другия, плътно легна в ръката му. Под пръстите му се озоваха две пластини, според броя на местата в хранилището. Едната синя — празно място, а втората — оранжева. Мястото е заето. „На свободното ще приемем Нурра. За приемане трябва да се натисне спусъка и синята пластина. Така, всичко е наред — мислеше Глор. — Господа, а какво ще стане, ако разпитаме почтения Мислещ? Нали Мислещите не могат да лъжат... Наистина, да го разпитаем! Светлоокия знае някои неща за нас, а ние играем с него слепешката. Решено е. Но преди това да направим един фокус.“

Глор сложи „посредника“ под кожуха, а празния калъф пхна в ръкавицата си. Скочи на земята.

Силно миришеше на разтревожена гора. Горчива, живителна миризма, от която се възбужда всичко живо, стреми се да се скрие някъде, където ураганът няма да го настигне. Отвратителна планета. По седем пъти в годината унищожителни урагани. Добре, че на Земята не е така.

Огледа се към колата — добре е скрита. Провери връзката с Ник. За настроение си включи тракащата и цъкаща музика по вълната за всеобщо оповестяване.

Докато стоеше, едно голямо дърво нежно протегна клон и бавно обви гърба му. Взе го за свой, за дърво. Не се съпротивляваше, само затвори очи. Няколко секунди чака, без да мисли за нищо. А когато ги отвори, пред него седеше кургът Нурра и внимателно разглеждаше калъфа, втъкнат в маншета на ръкавицата му.

— А, ето ви и вас... — рече Глор.

— Да. Аз съм — каза Нурра и се облиза с дълъг черен език.

Седеше като куче на задните си лапи, с дебелия среден чифт се опираше в земята, също като куче, а предните, ноктестите, висяха надолу като на седяща мечка.

— Как живяхте, Нурра?

— Отядох си — излая кургът.

Той наистина забележимо беше напълнял. Раната му се бе покрила с млада небесносиня козина. Целият беше чист и лъскав. И не сваляше очи от калъфа.

Пристъпвайки към набеязаната програма, Глор седна на земята. Честно казано, с треперещи колене — Ник беше далеч и на якия кург нищо не му струваше да му прегризе гърлото като на неск... Седнал, балогът беше по-малък от курга.

Но Нурра гледеше миролюбиво. Още веднъж се облиза и попита:

— Госпожата няма ли я?

— В колата е. Слушайте, Нурра, дошъл съм по работа.

— Ъ-р-р... Ясно. „Посредник“?

— „Посредник“. Кажете, Нурра, какъв бяхте... преди?

— Не е ваша работа — незабавно излая кургът.

— „Посредникът“ е у мен — напомни му Глор.

— Ър-роу! „Посредник“! На мене ми трябва тяло!

— Ще имаш и тяло. Но преди това да опитаме да поговорим спокойно. — Глор се надигна от земята. Нурра зловещо предупреди:

— Ър-р-р... Сядай. Ще ти прегриза гърлото.

Спогледаха се. Ама че история...

— Бях, ър-р-роу. Десантник! — внезапно изляя Нурра. — Ли...
Ли... Ъррр!

— Линия?!

— Да, Линия! Пър-рва.

— Висок чин — недоверчиво рече Глор.

— Да, Линия пъррва... командуварр — бързаше кургът, като заекваше от злобно вълнение. — Командуварр! — Задъхваше се и размахваше свободните си лапи.

— Какво командувахте, господин Десантник?

Вместо отговор кургът се хвърли към гърлото му. Монтажникът успя да го удари с крака си, обут в тежка обувка с магнитни закопчалки. Нищо не разбираше — точно бяха подхванали истински разговор и този ненормалник се нахвърли отгоре му... А Нурра, след като се претърколи на няколко крачки, пицеше от болка и размахваше лапи.

— Прростете ми — виеше той. — Не бива, ър-р-р-р, да ме... наричате така! Ще ви прегриза гър-рлото!

Като изпъстряше разказа си със скимтене и ръмжене, той му довери историята си. В продължение на двадесет и няколко похода Нурра се издигнал до Линия първа. После още осем похода командувал десанти — замествал Точка, която, както е известно, не може да напуска кораба, а се занимава само с навигацията в открития Космос. С тези десанти завладял три планети. После го изпратили на каторга. И само защото от глупост станал Десантник и изоставил цивилната си специалност — пилот на околопланетни ракети...

— Ама вие сте и пилот?!

Кургът надменно изляя:

— Пилотирал съм гупове!

— В името на Пътя... — изненада се Глор. В училищата на тази планета за гуповете се разказваше по същия начин, както в земните училища — за египетските колесници. ГУП означаваше „голяма управляема пътническа ракета“. С тях са летели, когато още не са съществували гравитаторите. Значи пилотът и Десантника Нурра е

надхвърлил триста години... „Как не съобразих веднага? Тридесет похода! Всеки поход трае не по-малко от десет години... Май че пилотските му навици няма да ни свършат много работа.“ Но пилотът винаги си е пилот, а принадлежността му към тайнствената и почитана каста на Десантниците, от която не се завръщат в цивилния живот, правеше Нурра изключително ценен сътрудник. Преди Глор не бе имал случай даже да говори с Десантник.

— Как се озовахте на каторга?

— Пр-редадох Пътя. Излъгах довер-рието. Дезер-ртъор-р — злобно изброи Нурра.

— Чакайте... Вие какво, да не сте дезертирал? — още веднъж се учуди Глор.

— Дойде ми до гуша. Подла р-работа — рече кургът с предизвикателна дързост.

И го погледна: така си мисля аз за вашия Път и за вашите десанти!

— Вие сте добро момче — рече Глор.

Тогава Нурра добави:

— Вашият Път е една голяма бричка за боклук. И вие самите сте боклук. Какво искате от мене? Благодар-рност ли?

— Не, не благодарност... Ние отлитаме на станциите за орбитален монтаж. Там имам намерение да се прехвърля в друго тяло, а на вас искам да предложи своето.

— Защо ви е това?

— Мислете по-скоро — рече Глор. — Бързаме. За едно-две денонощия ще станете Мислещ. После — свобода...

— Вие сте монтажник. От висш разряд. Ще ме разобличат.

Нурра искаше да каже, че тялото ще премине към него без навиците на монтажника. Нали съзнанието на Глор ще бъде в друго тяло, а Нурра не е тайнствен комонс като Съвка и Машка. Неговото съзнание е като на Глор и не могат да се подчинят едно на друго.

— Ще се погрижа да не ви разобличат. Твърдо обещавам.

Нурра се надигна. Злобните му очички-цепнатини блеснаха, зъбите му се оголиха, светнаха ноктите му.

— Съгласен съм! Да вър-рви всичко по дяволите!

— Как мислите, когато преминете в „посредника“, кургът ще се нахвърли ли върху мене?

— Ще ви ухапе. Работете от колата.

— Не бих искал... Ако позволите да ви вържа...

Нурра заръмжа и стъпи с всичките си шест лапи на земята.

— Пр-р-рестанете. Ще ви ухапя...

— Или ще ми вярвате, или няма — разсърди се Глор. — В „посредника“ има Мислещ и аз трябва да го разпитам. Трябва да го прехвърля във вашето тяло. Кълна се в Пътя, ако исках да ви навредя, щях да намеря начин!

— Ър-р-р, да поговорите ли?

— Да.

— Той няма да може да говор-ри. Аз съм се учир-р дванадесет години.

Глор не бе помислил за това. Така да е. Даже е по-добре. Представи си как разпитва Мислещия, при това във вързаното тяло на кург...

— Добре. Да вървим в колата.

Искаше му се да погали звяра по врата, но го достраша.

Ник вече бе насочила „посредника“. Кургът легна в тревата, като втренчи злобен, зверски поглед. Глор старателно притисна с нокът синята пластина, втория си пръст сложи на спусъка, опъна ръка, като насочи „посредника“ към курга. Нурра дишаше тежко, козината по хълбоците му започна да се надига и Глор натисна спусъка. Прозорчето под нокътя му потрепна, „посредникът“ стана по-тежък, а кургът бавно отпусна муцуна върху тревата.

Глор разтвори пръсти. Усети, че ги е стискал до болка. А пластината стана оранжева. Сега и двете места бяха заети.

Погледна навън. Тревата се изправяше, шумолейки и проблясвайки на слънцето. Поляната беше празна. Дивият кург бе изчезнал в гората, под обезпокоените дървета, и не се забелязваше по коя пътека си бе отишъл.

ПРЕДУПРЕЖДАВАТ...

Диспечерката се преструваше на неосведомена. Към средата на смяната заместникът на Първия говори с Глор за утрешната му работа. Такава е субординацията. Официалната заповед на негова разпоредителност Великия Диспечер за преместването на монтажниците още се печеше в недрата на канцелариите. Поради това Първия не знае нищо. Това беше смешно — всички знаеха, и най-последният новак в бригадата. Тачч лекичко чукна Глор по долния край на дихателната торбичка и рече:

— Издигаш се. Е, плавен Път!

— Какво толкова се издигам — престори се на учуден той. — Орбиталният монтаж е само...

— Е, bravo. Е, правилно — подсмихна се Тачч. — Гледай да не паднеш от орбитата. А като тръгнете, оглеждай се наоколо. — И скочи при своята бригада.

За да се скрие от завистливите погледи и намеци, Глор се пхна да проверява работата на автоматите-контрольори в йонната камера на хранващия блок. Промъкна се през долния пръстен на фунията в огледалния, сплескан, непоносимо блестящ мехур. Като видяха балога, автоматите намалиха светлината на прожекторите си. Един от тях контролираше херметичността — бръмчеше с лазерната сонда. Мигащите проблясъци дразнеха и Глор нареди на автомата да спре, а той се закопча за края на фунията и настрои микроскопа. Шевовите не бяха лоши. Вече на пръсти извиваше лявото си стъпало, за да откачи закопчалката, когато в пръстена на йонното оръдие заискри люлякова светлина. А! Белия Винт! Мъглата се разстла като екранче. Затичаха букви: „По пътя бъдете особено внимателни“.

Глор не можеше да отговори пред автоматите. Само гледаше пластинката от сребриста мъгла, овална, с формата на екран. „Успех, успех!“ — мъглата се изви в спирала и изчезна. Глор изчака известно време и се измъкна от хранващия блок. Черни небеса. Учителя е добре осведомен! Знае за преминаването им на друга работа. Искаше му се да вярва, че знае и за Светлооккия... Но какво толкова може да им

се случи по пътя? Я чакай... И Тачч ги съветваше да се оглеждат наоколо...

Кълна се в шлема и ръкавиците си, госпожа Тачч е не по-малко загадъчна от Учителя! Първо ги предупреди за интригите на Изчислителя, после ги заведе на лов — с недвусмислената цел да бъдат по-далеч от Стражата. И сега пак ги предупреждава...

В пълно недоумение Глор тръгна да предава бригадата. А си мислеше за Тачч. Значи монтажничката не е съучастничка на Светлоокия? Защото опасността по време на пътя би могла да произлиза единствено от него, мислеше си Глор.

Сигурно е, че в „посредника“ е вграден предавател. Вероятно инженер-физикът знае, че Глор е използвал „посредника“ за свои собствени цели... „Е, само да се измъкнем. На орбитата ще успея да се защитя“ — мислеше Глор.

Един час преди края на смяната по гривната го извика заместникът на Първия Диспечер. „Господин Глор! — изграчи старият монтажник. — Можете да тръгвате в съответствие с получените от вас инструкции. Плавен Път.“

Глор беше сигурен, че вече никога няма да види Монтажната, затова вдъхна димната миризма на заварките, кой знае защо, попипа края на фунията, изключи магнитните подметки и скочи към асансьора. Половин секунда преди него от своята площадка излетя Ник.

ТИ СИ ДОБРО МОМЧЕ

Жилището се тресеше и се поклащаше — тук, на височина половин километър, ураганният вятър вече вилнееше. Връхлиташе упорито и на всеки негов удар с глухо свистене отговаряха ураганните двигатели на осемнадесети и двадесет и седми етаж. Ракетните двигатели автоматично създаваха тяга, уравниосявайки силата на вятъра.

— Хайде да се приготвяме — каза Ник.

Багажният контейнер — вместителна бака с капак на винт — изскочи от кухненския асансьор. Ник отвинти капака и решително хвърли кутията с парадната униформа на Глор на самото дъно. В нея сложи „посредника“.

— Смени си ръкавиците — промърмори Ник, докато прибираше кутията със своите парадни дрехи.

Ръкавиците потънаха в специалното хранилище с герба на Стражата — за износени ръкавици. Ник извади нови за себе си и за Глор — от отделни кутии, и ги прибра в контейнера. Отгоре нахвърля работните комбинезони и обувките. Стараеше се да направи така, че между „посредника“ и любопитните очи на контрольорите на Стражата да има колкото е възможно повече различни предмети. А Глор се сети за неска, за Любимеца на Пътя. През последните два дни не го бяха извеждали на разходка и от мъка той бе изпаднал в летаргия. А може би предчувствуваше бурята. Дивите нески по време на буря спят. Глор измъкна Любимеца от нишата-работилница. Животното не се събуди. „Е, спи си! На космодрумите не пускат нески. И на двамата ще ни е мъчно, нали, зверче? Ти си пухкаво и глупаво същество. Ще те храни чистачът, а после ще дойдат новите наематели, също такива господа монтажници като Ник и Глор. Всички обичат домашните животни. Но си личи, че Глор е обичал животните повече, отколкото е прието за един обикновен господин от елита. Добро момче е този Глор“ — мислеше Съвка, като гледеше изкусно направените модели — единият готов; а другият — започнат. Готовият бе модел на кораб от стария образец, два пъти по-малък от новия. Докато го въртеше в

ръцете си, с остра тъга мислеше за майстора. „Не искам да те убивам. Ти си добро момче, но строиш кораби. Да, ти си чудесен и обичаш разните там животинки, но обичаш и корабите, правиш модели — за удоволствие и развлечение. Красиви играчки наистина, наистина... Учили са ме, че всеки трябва да обича работата си. Всяка работа. И тебе така са те учили. Виждаш ли. По това си приличаме. Но не бива да се обича всяка работа. На Земята живял някой си господин Месершмит. Конструирал самолети. Сигурно върху работната маса на господин Месершмит са се киприли модели на самолети и той им се е любувал, докато си е почивал, облегнат в креслото си. А самолетите са убивали хора. Фашистите са убивали добри хора, които са обичали работата си и са били работливи. Първо в Испания. После в Полша. После във Франция, Белгия, Англия, Югославия, Гърция. После у нас, в Съветския съюз. Да, всичко това се е случило на една планета. Ти си прав — това са били истински убийства. Но каква е разликата между загубата на личността и смъртта? За вас — разбирам, — за вас това са съвсем различни неща. А според нас загубата на личността е също гибел. Вие искате да унищожите нас — руснаците, немците, испанците, англичаните, югославяните, всички хора. За да попреча на това, ще се наложи да убия тебе. Съгласи се, че това е справедливо.“

От пластмасови обрезки направи гнездо за неска и извика робота-чистач. Нареди му да запомни, че в къщата остава неска, когото трябва да храни веднъж в денонощието. „Останалото ще махнеш“ — завърши Глор и се зае да изпразни работилницата и чекмеджетата на работната маса. Ненужното хвърляше на пода — роботът ще го изчисти. Под пластинките намери училищния шлем на госпожа Ник. Глор го пазеше като спомен — едно такова мъничко нещо с намек за гребен, знак на висшите касти. Шлемът полетя в общата купчина.

Капакът на асансьора меко хлопна — Ник бе изпратила контейнерите. Монтажниците прекрачиха прага. Над вратата светна сигналът „Помещението е свободно“.

БЪДЕТЕ ВНИМАТЕЛНИ

Гравитолетната гара беше съвсем близо — на някакви си стотина крачки от изход „Север“. Духаше остър, студен вятър. Облак бе обсадил хоризонта като вражеска армия. От сутринта очертанията му почти не се бяха променили, което предвещаваше унищожителен ураган. Парцали мъгла, примесена с дим от двигателите, се кълбяха над върха на града. Площадът около основата на Монтажната беше необичайно празен, обувките рязко и самотно тракаха по бетона. Глор тихичко разказа на Ник за бялата мъгла и за думите на Тачч. Ник сви рамене и рече, че Винта предупредил и нея, а колкото до госпожа Тачч — тя си остава на старото мнение. Ако действията на Тачч случайно са съвпадали с действията на Учителя, това все още абсолютно нищо не означава...

Глор не ѝ възрази. Преди да слязат от ескалатора, спряха и огледаха гарата отгоре.

Гравитолетът вече висеше на пристана. Приличаше на грамадна сива кифла. Ритмично светваше надпис: „Космодрум–3 — Заводски сектор 7“.

— Сега тръгва — измърмори Ник. — Толкова точно... Като по поръчка. Ще пристигнем съвсем навреме...

Специалистите от висшите касти никога не закъсняват. Това е известно на всички. Ако в гравитолета ги очаква засада, тя е именно в този. Или в краен случай в следващия.

— М-м... Да видим кога е следващият — каза Глор. Бавничко се придвижваха напред. Слязоха на площада пред гарата. Двете ѝ стъклени стени закриха гравитолета. Отвътре се разнасяше монотонният шум на стълбите и гласът на автомата, който обявяваше: „Трети космодрум — хранителните заводи... Заминаване...“ През стъклото се виждаше разписанието. Следващият гравитолет тръгваше след две девети часа. Няколко души в гарата гледаха навън като риби от аквариум. Глор прошепна, без да обръща глава:

— Внимание... Там е Светлоокия. Вторият отдясно. Не можем да си отидем...

Ник си оправи качулката:

— Наблюдавай какво правя и не минавай пред мен. Да вървим...
— Тя ускори крачка. Само Глор можеше да види, че се опитва незабелязано да огледа елегантния инженер. Като вървяха все по-бързо, влязоха в залата и я пресякоха зад гърба на Светлоокия. Изглежда, с него имаше още някой. Изчакаха Ник и Глор да излязат на платформата и тръгнаха след тях. Пъхнал ръце под портупея си, пред гравитолета стоеше офицер от Стражата и поглеждаше ту към вратата, ту към закъснелите. Господа монтажниците бързаха към гравитолета, като запазваха подобаващото за кастата си достойнство. Зад тях тракаха с обувки онези двамата. Пред самата врата Ник се хвана за бузите и достатъчно високо прошепна:

— Пропуските! Забравила съм пропуските!

Светлоокия се спъна от изненада. Във всичко останало се държа блестящо — заобиколи Глор, скочи в гравитолета и задържа вратата, докато влезе и спътникът му. И — щрих на майстор — намигна на стражника и размаха пръст пред устата си! Ама че заплеси!

Вратата се затвори. Гравитолетът се извиси в небето. Офицерът гледаше монтажниците и се подсмиваше. Глор направи злобна муцуна и отбеляза:

— Не греша само Изчислителя, господин офицер от втори разряд...

— Тъй вярно, господин монтажник! — каза офицерът.

Ник стоеше със страшно виновен вид. Глор измърмори:

— Размърдай се. Иначе ще закъснеем и за следващия...

За по-правдоподобно те се качиха в къщи, даже извадиха жетоните от ръкавиците си и ги прибраха обратно. „Сигурно правим глупости — мислеше Глор. — Не трябваше да бягаме. Най-вероятно инженерът ни пази. Отвлече вниманието на стражника, придаде на подозрителното произшествие комичен характер. Затова пък сега е ясно, че Светлоокия не е агент на Стражата. Кълна се в гравитатора, голям номер ще бъде, ако засадата е подготвена в следващата кола!“

Засада нямаше и не можеше да има. Когато за втори път стигнаха до гарата, монтажниците видяха, че на пристана блестят каски и портупеи — цял взвод на стражата се прибираше за почивка в казармите в заводския сектор.

— Взвод лична Стража — прихна госпожа Ник.

На гара „Космодрум–3“ монтажниците слязоха без ни най-малки спънки и след тях нямаше никой.

Космодрумът представляваше унила гледка. Гладка равнина, оградена с много висока стена. Тук облаците вече бяха обложили цялото небе — кървавите облаци на червената вечер. Ураганът приближаваше. И всичко изглеждаше мръснокърваво. Изгорената земя, бетонните панели на оградата, вишките с опознавателните светлини и скучаещите стражници. Духаше отвратителен пращен вятър. От далечния ъгъл на космодрума излитаха свистящи кълбовидни вихри — работеше гравитаторът, издухвайки въздух в стратосферата.

Ник и Глор почти бегом се втурнаха към блиндажа на управлението. Бяха закъснели с цяла девета от часа. В служебните коридори цареше ураганна суматоха. Космодрумните инженери тичаха от врата във врата. Черните със сребърно комбинезони на Космическата Служба тук не изглеждаха елегантни, а засилваха общото впечатление за унило и сивота. Високоговорителят унило призоваваше шахтовите наблюдатели да проверят капаците на гърловините, после тъжно въздъхна и напомни на господата радиометристите, че следващите ракети ще тръгват с гореща тяга. Вероятно фронтът на урагана се очакваше в най-скоро време. Погребалното щракане на говорителя ги съпровождаше до шестия етаж — броенето ставаше като в ракетите, отгоре надолу. Последната лента изведе монтажниците в специалната пътническа зала — за господата, които пътуват до спътниците. Там ги чакаха. Към тях се втурна космически инженер първи разряд.

— Господа, вие задържате излитането! Пропуските ви! Дежурният, по-бързо!

Дотича дежурният офицер от Космическата Стража. Провери жетоните им, отдаде чест — всичко е наред. Инженерът ги поведе към ракетата, като раболепно ги подканяше да побързат. И тогава разбраха, че Светлоокия не е излъгал. Наистина Глор бе определен за длъжността адютант на Великия командор.

Специалист от висока каста не би изпращал до ракетата обикновени монтажници. Никой не би ги изпращал. И без съмнение, заради обикновени пътници не биха задържали излитането на ракетата.

ПОЛЕТЪТ

Целта на Пътя — движение в Космоса. Товарът и благого на Пътя — Мислещите. Оръдието на Пътя — големите кораби. А символът на Пътя — безтегловността. Хранилище на неговото благо, средство за построяване на оръдията му. Жреци на безтегловността — балозите от висшите касти. В нея те се възпитават, учат и работят. Безтегловността е също такава принадлежност на висшите касти, както удобните къщи, почетните длъжности и придвижването на няколко деветки редици в годината. И което освен масата предимства си има и недостатъци. Простолюдието с лекота издържа трикратни претоварвания, а благородните пъшкат при едно и половина и губят съзнание при двойно. Затова ракетите, които обслужват спътниците, не развиват по-голямо от двукратното ускорение, и то при хубаво време. По време на ураган се налага да излитат с гореща тяга, без антигравитационен катапулт. Днес ускорението ще бъде по-голямо от три... И на всичко отгоре тласъците на урагания вятър... Ах и ах!...

Товаро-пътническата ракета беше готова за излитане. В стартовата шахта бръмчаха и виеха вентилаторите. Придружителят беше толкова любезен, че заведе Ник и Глор до местата им на първия ред. Докато се изкачваха покрай долните кресла, виждаха лицата на пътниците, притиснати от деликатните и меки менгемета на фиксаторите. Пътниците изплашено въртяха очи. Страхуваха се от ускорението на горещата тяга. Под фиксаторите беше невъзможно да се различат цветовете на комбинезоните им — само лицата и ръцете с ръкавиците. Глор и Ник заеха креслата си. До тях примираше и пъшкеше възрастен Диспечер. Гребенът на шлема му стърчеше от фиксатора като зеленчук в леха. От отворения люк на кабината надничаше пилотът — лицето му беше ехидно. Каза на придружителя:

— Изпарявайте се, инженер... Ако не успеете да се измъкнете, ще ви сплескам като лаби-лаби!

Пилотът се захили и опря в рамката на люка ръцете си в розови ръкавици — низша каста, от тях човек не може да очаква любезно държание. Диспечера изобрази подобие на усмивка. Наистина, пилотът

не управлява ракетата, а само седи за всеки случай, обаче... носеха се слухове, че пилотите се развличали като „поразтрисали“ пътниците.

Отдолу хлопна люкът, забръмча хидравликата. Космодрумното радио изхриптя: „Две петици, две петици! Дава ти се старт на стълба, тяга нула седем, вертикал...“

Диспечера радостно подрипна в креслото — старт с антигравитация! Но радиото безжалостно продължи:

„... преминаване на гореща тяга, две и седем, вертикал три две нула. Две петици, потвърди готовността“.

— Какво се дереш, отдавна съм готов... — изръмжа пилотът. Затвори се товарният люк — пак тропане и съскане. Пилотът неочаквано се усмихна на Ник, измърмори: — Е, понасяме се. — И се скри в кабината.

Като се освободи от страха пред проклетия ракетчик, Диспечера изстена:

— В името на Пътя, защо не дочаках пътническата... Ускорение две и седем девети, ужасно!

Някой рече отдолу:

— Три денонощия няма да има пътнически, Диспечер.

Ако се съдеше по тона, това беше космодрумният инженер от третия ред. Космодрумните са си нахалници. Глор не виждаше нищо друго освен бялата преграда на кабината и обувките на приятелката си. С пренебрежение си помисли, че Диспечера няма защо да скимти. Тежкият бавен ковчег, в който летяха, сигурно при излитане е поустойчив от леката пътническа ракета. В този миг горещата тяга го натисна в креслото. После ракетата се затресе и заподскача и от време на време му се струваше, че не се издига, а пада. Креслата отчаяно скърцаха. Фиксаторите, които по своему реагираха на претоварванията, така стискаха тялото, че не можеш дъх да си поемеш. Благоприличието не му позволяваше да извика Ник. Глор страдеше мълчаливо. Пилотът безметежно-весело изкрещя по вътрешното радио:

— Ей, господа! Дръжте се, малко остана!

Тласък на двигателите — настъпи черна слепота. Глор изгуби съзнание. Свести се. Пак пропадна в черната яма. Свести се. Ракетата се движеше плавно, намалявайки ускорението. Като размърда пръсти, Глор определи: двукратно. Едно и четири. Пет девети... Нула!

Безтегловност! Тя беше като нежна топла вода. Ракетата бе излязла на орбитата на космическите докове.

Пътниците облекчено забръмчаха. Обсъдиха излитането и достигнаха до извода, че автоматите не са настроени по най-добрия начин. Диспечера, който нищо не разбираше от космонавтика, капризно изстена:

— Къде сме, в името на Пътя!

Обясниха му, че на обзорния екран на пилота минава троянския спътник за свързка и навигация, зад хоризонта се спуска спътникът Титанов, а в долния сектор сега ще се появи Главния док — мястото за дострояване на големите кораби. Ракетата се движи към дока в режим на свободно падане и ще бъде приета на товарния пристан. После пътниците потънаха в мълчание. Така е прието. В асансьора, в гравитолета, навсякъде на обществени места се налага да се мълчи, ако сте добре възпитани... Така протичаше този космически рейс, един от двестата или трестата — кой ти ги брой? — в живота на Глор и Ник и първи в живота на Съвка и Машка.

ГЛАВНИЯ ДОК

Генераторът на Главния док подхвана ракетата като огромна мека ръка. Изравни скоростта ѝ със своята, след това превключи на притегляне и плавно вкара съда в решетъчния цилиндър на товарния пристан. Пътниците разбраха това от тласъците и шума — ракетата няколко пъти се блъсна с борда си в подпорите. Пристигнаха. Люковете се отвориха. Глор и Ник скочиха на пристана и с удоволствие се раздвижиха.

Тръгнаха по трапа-тунел, който се залепи за обшивката на ракетата. Подът беше мек и пружинираше под краката. Такива трапове се подаваха към всички пътнически люкове на всички пристигащи ракети — отвън беше вакуум, космическа пустош. Главния док започваше след края на трапа. Жилищната част на спътника беше построена като кораб — бронирана пура с дължина около петстотин метра и диаметър шестдесет. Редом с нея, прикачени с титанови въжета, в Космоса летяха Строящият се кораб и стометровият цилиндър на работилниците. Отдалеч всичко изглеждаше като три навързани пръчици: две дълги и една къса. Пристаните бяха продължение на късата пръчица — работилниците. Върху бронята на жилищната пура, по дължината на пристаните, бяха направени стъклени тунели. От тях като клони от дърво стърчаха отворите на траповете. Докато крачеха от ракетата към входното фоайе, Глор и Ник виждаха през дебелото еластично стъкло под краката си зелената обшивка на жилищната пура. Надясно — същата обшивка на кораба. Този космически гигант беше построен в Монтажната на първи поток и вдигнат в Главния док за окончателно довършване на монтажа и изпитания. Над главите им беше откритият Космос, но монтажниците не можаха да видят дори късче черно небе. Конструкциите на пристаните, широките кърми на ракетите, безбройните тръби, кабели, мостики закриваха всичко. В редките пролуки прожекторите затъмняваха звездите. Автоматите мигаха с лампи. Балози в светещи вакуумни скафандри тромаво се ровеха в черните от нагар търбуси на спасителните ботове. Товаровозите се тълпяха край пристана като

слонове край хранилка. Суетнята пред входа на работилниците бе спряла. Пред очите им се ширна черното небе. Тук започваше ажурната кула на Главния Маяк — прочуто място! Половината от околопланетната космонавигация се ориентираше по този гигантски фенер, който светваше на всеки осемнадесет секунди. Пилотите виждаха аления пламък на ксеноновата плазма от милиони километри. Маякът, настръхнал от антени, висеше на фона на звездите. Антени за обикновена връзка, за космическа пеленгация и още стотина други, известни само на специалистите. Под самия фенер висеше грамадна чиния, наречена просто „Антената“. Тази царствена простота порази Глор още докато учеше в училище. В час по астрономия им показаха спътниците. Титановия, троянските, Стартовия, Блестящия и останалите свободно летяха по нормални орбити, близки до кръговите. А Главния док — по изключително сложна, удължена орбита, за да може Антената да е обърната винаги към една и съща точка в небето. Автоматите насочваха дока, пресмятайки въртенето на планетата около Голямото Слънце и изкривяванията на това въртене, предизвикани от Малкото Слънце, и още осемдесет и едно изкривявания. Покорна на Антената, орбитата непрекъснато се изменяше. По-късно Глор разбра, че тайнствената „точка в небето“ е най-близката планета на Пътя.

Тунелът свършваше в основата на маяка. Новопристигналите се озоваха във фоайето на Главния док, където се събираха пристаните, работилниците, корабът и жилищната пура. В ниската тясна зала беше блъсканица. Мяркаха се работни комбинезони, вакуумскафандри, черупки на работи и шлемове на Диспечери, самоходни колички. При входовете дежуряха старши офицери от Космическата Стража. Глор и Ник се промъкнаха до жилищния коридор, показаха жетоните си на стражника, а ръкавиците — на работа-пазач, който висеше до рамото му. Офицерът вече направи механичния жест — минавайте, — но изведнъж прибра жетоните, каза няколко думи в гривната си и помоли новопристигналите да почакаат. Отляво на офицера беше оградено място за чакане: Глор и Ник застанаха там като на остров и роботът насочи към тях бдителния си поглед. Жетоните им останаха у стражника.

Известно време с любопитство разглеждаха потоците балози и автомати, които сновяха през фоайето. Виждаха познати от Космическата Академия, поздравяваха. Но след две девети часа

започнаха да се притесняват. Като изчака още една девета, Глор попита дали господин офицерът от висш разряд не е забравил за тях.

— Съвсем не, господин монтажник от висш разряд! — бодро каза офицерът. — За съжаление вашите пропуски са с проверка в Изчислителя. Виноват... Минете, господин командор... Така че чакайте, господа монтажници. Когато Изчислителя се освободи, ще ви извикат в контролната камера.

Офицерът гледаше настрани и не забеляза как Глор пребледня, а Ник се хвана за бузите. Проверка в Изчислителя! Това е краят. Глор и Съвка, Ник и Машка ги очакваше не служба в Главния док, а безславна гибел под дулата на разпрашителя.

ЗЕМЯ. ТРИДЕСЕТ И ШЕСТИ ДЕН

Бе изминала седмица след операцията „Апостол“ — с леката ръка на професор Ямшчиков това название си остана. Самият „апостол“, който се оказа служител от Министерството на външните работи, беше освободен от Десантника, бе съвсем здрав и искаше час по-скоро да се прибере в къщи. Но същият този Ямшчиков не го пускаше — изследваше го по сто различни начина. Благоволин кротко си седеше в стаята. Това се наричаше домашен арест. Физикът поглъщаше такова количество кафе, че домакинът всеки ден стигаше до отчаяние. А дежурният по библиотека му носеше купчини книги, които се усвояваха в пълна тишина. Въобще във вилата на Центъра беше много тихо. Само „апостола“ имаше навик сутрин да пее френски песни с пронизителен тенор. Вечер пееше испански песни, а пък ругаеше професор Ямшчиков на италиански. Зад гърба му. Всички се страхуваха от Ямшчиков.

Тези двамата — професорът и неговият пациент — не знаеха с какво се занимава Центъра и всеки се забавляваше по своему. На останалите не им беше до развлечения. Операция „Апостол“ си оставаше единственият успех на Центъра, и то случаен. Пришълците-резиденти изглеждаха неуловими. Изследването на кристалчетата, взети от „апостола“, не даде нищо. Кристалната структура беше толкова сложна, че за разшифроването ѝ щяха да са необходими години — пък и с какво ли щеше да им помогне?... Кристалите не излъчваха абсолютно нищо и на вид бяха обикновени стъкълца, само доста тежички. Нямаше на какво да се опрат. Времето вървеше. Измина тридесет и петият ден от началото на тугаринските събития.

Вечерта при началника на Центъра дойде Анна Егоровна Владимирская. Зернов мрачно преглеждаше някакви книжа. До вратата стоеше малък фибров куфар — с такива обикновено ходят телевизионните и хладилните техници.

— Аз за малко — решително рече Анна Егоровна. Зернов търпеливо се усмихна и каза, че щом е за малко — може. Тогава Анна Егоровна попита какво става с Благоволин.

Като член на комитета на деветнадесетте тя имаше право да задава такива въпроси.

— Под домашен арест е — отговори Зернов.

— Зная, братле. И разбирам. Работата ни е прекалено сериозна, за да рискуваме. Все пак ще напомня, че проверихме машинката върху болния — работи. И върху Благоволин я проверихме — той е чист.

Зернов любезно се усмихваше и кимаше. Наистина цялата информация на Дмитрий Алексеевич се потвърди. Дългият конец на „посредника“ — предаване, късият — приемане. Както той бе казал, „посредникът“ не е прозрачен за рентгена. „Посредникът“ работеше — успяха да освободят „апостола“ от Десантника, който се криеше в мозъка му. Неопровержимо бе потвърдено, че самият Благоволин е обикновен човек. Апаратът не откри в мозъка му Десантник. Тогава защо е под арест?

— По две причини — обясни Зернов. — Нямам право да затварям очите си пред непълната откровеност на своя сътрудник. Това не е въпрос на самолюбие. В нашата работа такова нещо е недопустимо.

— Но в какво не е откровен?

— Той ни дава информацията буквално на час по лъжичка. И съвсем не крие това. Той самият настоя за ареста.

— Така ли? Струва ми се, че се престаравате — басово рече Анна Егоровна. — Когато си спомни, тогава казва. Помислете си само как е запомнял! Какви мъки е изтърпяло момчето!

Зернов с удоволствие я погледна.

— А според мен вече му омръзна да лови мухите любителски и е решил да намери кардинален начин.

— За ловене на мухи? — проточи Анна Егоровна. — Мислите, че се е заел с това?

— Сигурен съм. Погледнете библиотечния му картон — какви книги гълта. Заедно с кафето...

— Ето какво било! А вие сте умен мъж — рече Анна Егоровна.

— Благодаря. И имайте предвид, че Благоволин е невероятно самолюбив. Не иска да казва нищо предварително. Имате ли още въпроси, докторе?

— Не... — Анна Егоровна подпря с две ръце кръглото си лице и погледна Зернов. — Въпроси нямам. Вие поне да имахте отговор... Ще

се измъкнем ли, Михаил Тихонович? Като видях „посредника“ — с конците, — знаете ли за какво си помислих?...

— Зная — рече Зернов. — Много добре зная. Нищо, Анна Егоровна... Ще разчитаме на операция „Тройно звено“. Извинете, чакат ме.

Той прибра книжата, взе куфара и слезе в гаража. Когато колата излизаше от двора, часовоят при входа по ефрейторски взе „на караул“.

КОТКАТА

Това, от което се страхуваше Анна Егоровна, се бе случило преди няколко дни. Като приемаха различни образи — ту на железничар, ту на офицер-отпускар, ту на колхозничка, тръгнала на гости при майка си, — двама Десантници се добраха до граничната зона. Те носеха със себе си три „посредника“. След девет прехвърляния единият изчерпа възможностите си и се разпадна на съвсем ситен сив прах. Това не ги притесни. Единият от двамата Десантници така или иначе се намираще в кристала на Мислещ. Влизането в граничната зона беше забранено и се взимаха мерки срещу Десантниците — часовете дежуряха по тройки, кондукторите не слизаха от вагоните и така нататък. Но в забранената зона живееха десетки хиляди хора. Те излизаха по различни работи извън кордона. И се връщаха. Не се наложи дежурният Десантник да снове дълго между кордоните — намери се пролука. И той се устреми към границата.

През обкръжението премина в мозъка на един председател на колхоз. В полето, преди да стигнат до селото, нареди на шофьора да спре и прехвърли в него втория Десантник — от „посредника“. Оплака се:

— Гяволски пазванти, едва се отървах. Имаш ли представа, как ще минем през границата?

— Трябва да мобилизираме животно — твърдо рече вторият. — В това тяло не може да се мине. Кой ще се прехвърли в животното, Ъгъл девети?

— Ти, Триъгълник. Вземи ме в „посредника“. Иди при Софка продавачката, предай ме на нея. Тя си има свое животно, домашно. Слушай, когато те прехвърля в Мурка, ще ти покажа с ръка посоката към границата, разбра ли? А ти си знаеш къде да се промъкнеш. Ще занесеш третия „посредник“. Втория ще го хвърлим. Действуйвай.

Шофьорът насочи цилиндърчето към челото на председателя и дръпна конеца. Когато изуменият председател дойде на себе си, той му рече: „Дълбоко, дълбоко спиш, Борис Иванич!“

Ъгъл девети беше председател на колхоз не повече от петнадесетина минути... Като проблясваше на слънцето с чисто измитите си стъкла, пъргавият всъдеход се затъркаля по пшеничните и царевичните ниви и пристигна в селото. Оттук до държавната граница имаше не повече от два километра.

Триъгълника откара председателя в бригадата, а той самият спря пред селкоопа. Софка продавачката седеше зад щанда с книга в ръка. Купувачи нямаше — всички бяха на полето. Шофьорът спокойно се приближи, извади „посредника“ и прехвърли Ъгъла в продавачката, като подложи ръка, за да не си удари лицето в щанда.

— Тук е красива местност — рече продавачката. — Ще изтичам до къщи да подмамя Мурка. Я ми дай „посредника“... По-добре седни, че така ще се треснеш, ще продъниш пода.

Шофьорът дойде на себе си до щанда, седнал върху празни сандъци. Ъгъл девети бе успяла да скрие „посредника“ с Триъгълника и изпрати шофьора, като нареждаше:

— Ще вземеш да пребиеш чичо Боря, пияница с пияница такъв! Върви си в къщи да се напиш!

Шофьорът запали колата, като в пълно недоумение въртеше глава и свиваше рамене. Той беше Десантник половин час и също не заподозря нищо лошо.

Това се случи в края на деня. А на здрачаване продавачката излезе да се поразходи, като държеше в пазвата си дебела котка на ивици. Близко до селото се намираше ямата на пресъхнало езеро. Жената се спусна по склона, огледа се, хвърли на котката глава от селда. Мурка заръмжа и впи зъби в подаръка. Продавачката-Десантник насочи „посредника“ и дръпна конеца за предаване.

Животното буквално подскочи във въздуха — козината му се изправи, тънката му опашка настръхна като четка за миене на съдове. После се плъосна на топлата земя, изсъска и няколко секунди яростно се ми. Вдигна глава и Десантниците се спогледаха. След минута някой случаен наблюдател би могъл да види странна гледка.

Жената седеше на земята. Пред нея стоеше котката, която държеше в устата си слабо просветваща в здрачевината зелена тръбичка. С предната си лапа котката притискаше към земята късия конец, който висеше от тръбата.

Вторият „посредник“ лежеше настрани, в храстите.

— По-бързо, по-бързо, пис-пис-пис — промълви жената.

Котката вирна глава нагоре, конецът се обтегна и жената падна на една страна.

Никой не видя, никой! Сивото животно изскочи от ямата. Пусна изчерпания „посредник“ в една заешка дупка. Взе новия. На гребена на езерния бряг приседна, за да напъха в устата си висящите конци — неумело, с несръчни лапи. И през храстите, през гъсталака от къпини и диво грозде, покрай оградите, като се притискаше към земята, дълго се оглеждаше и душеше, без някой да го забележи. Триъгълника тръгна към границата. „Посредникът“ му пречеше. При всяко спиране Десантника го оставяше на земята и го притискаше като мишка с ноктестата си лапа.

Продавачката тръгна към къщи, като се чудеше как се бе случило така, че на връщане от селкоопа се бе озовала при старото езеро? Последното, което помнеше, бе нахалният купувач, шофьора на председателя... А на размъване котката мина през разораната бразда на границата. Към пладне хвана две полски мишки и сита влезе в селото от другата страна. Криеше се от кучетата, от момчетата и момичетата — Десантниците не искаха да имат нищо общо с тях. И пак на здрачаване видя подскачаща фигура. Писарят от селската управа тичаше преди вечеря. Триъгълника веднага се метна на каменната ограда, закрепил се на нея и едва не закъсня, тъй като писарят се приближаваше доста бързо. За щастие той спря да погледа котката на ивици с неизвестен предмет в зъбите. Философски рече:

— Котараците са големи крадци. Да е мишка? Не, не е мишка. Да е парче сланина? Не, не прилича... Пррус, крадло!

Триъгълника се мъчеше да се справи с „посредника“. Най-последният дългият конец се закрепил между котешките пръсти-възглавнички. Дръпна. Нищо. Конецът за прехвърляне бе прекалено дълъг, не можеше да го обтегне.

— Драска и къса — нравоучително рече писарят. — Марш, нахалнице! Какво да метна по нея? А! Ето камък.

Триъгълника, като промякуваше от напрежение, уви конца около лапата си и пак с привично движение вирна глава. Така котките опъват шия, когато носят котетата си. Писарят се хвана за сърцето. Седна на прашния чакъл на пътя, а котката хвърли „посредника“ в краката му. В здрача котешките очи светеха ярко и страшно.

— Всемогъщият да продължи дните ти, Триъгълник! — проговори Тъгла с устата на лекомисления писар. — Добре се потруди! В селото е пристигнал знатен земляк — секретарят на господин губернатора... С него ще продължим пътя си.

Триъгълника нетърпеливо измяука.

— „Мяу-мяу“ — повтори Тъгла, докато връщаше Триъгълника в „посредника“. Котката Мурка падна от оградата и като приклякаше от недоумение, хукна по следите си към къщи — при котетата, топлата печка и тлъстите мишки от хамбара.

Десантниците продължиха пътя си. На сутринта секретарят на губернатора — пак Триъгълника — ги откара в губерния град. Там се прехвърли в самия губернатор.

И Десантниците потеглиха към столицата и по-нататък, извън пределите на страната, по Земята. Сега, без да се съобразяват със защитните зони и внимателно разработените мерки за охрана на щабовете и правителствата, без да се притесняват от нищо, те можеха да доведат операция „Вирус“ до край.

ГЛАВНИЯ ДОК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Офицерът гледаше настрани. Глор стисна челюсти и внимателно, без да бърза, огледа фойето. Четири изхода. Над всеки мига сигнал: „Покажи пропуск и номер!“ Петият изход, към пристаните, не се охраняваше — пропуските се проверяваха при ракетите.

Без много да му мисли, Глор се обърна към стражника:

— Господин офицер, струва ми се, че ви пречим.

— Съвсем не, служба — каза стражникът.

— Предполагам, че няма да нарушим устава, ако се поразходим на пристана? Когато Изчислителя се освободи, ще ни извикат по гривната.

Ник умолително приклекна. Офицерът също при надлежеше към висшата каста и разбираше, че за господата монтажниците е унизително да стърчат на арестантската площадка пред очите на всички.

— Уставът като че ли не забранява това, господата. Разходете се.

Те бързо се смесиха с тълпата. Бързо и в същото време бавно, за да не предизвикат подозрения. „Суетим се“ — със спокойна горчивина си помисли Глор. Отровната муха фан, уловена от лаби-лаби, също се суети.

Пред тях отново се откри безкрайната тръба на пристана. Недалеч, при входа на шлюзовата камера, стоеше стражник. Срещу тях вървеше група монтажници. Те в движение вдигаха щитовете на вакуумскафандрите си. „Ще ги изчакам — мислеше Глор. — Ще ги изчакам и ще претрепя стражника. По-тежък съм от него с цяла девета част...“

— ... О-о! Госпожа Ник, приятелю Глор, в името на Пътя!

Стар познат, монтажникът Дибр, радостно надничаше от скафандъра.

— В името — промърмори Глор.

— При нас ли се преместихте? Разкошно! — Дибр ги притисна до стената и ги засипа с въпроси: — Как е старата Тачч? А Каха, твоят помощник? Кълна се в шлема и ръкавиците си, толкова отдавна беше — Монтажната, старият гунеу и останалите! Хайде, разказвайте, колко

редиси спестихте, такива мъ-ънички, ху-убавички редич-ки? Сменихте ли шестокрака? Разкошно! Разкошно! А как е...

Стражникът се пулеше към тях с лениво любопитство.

Гривните им се свиха и проговориха: „Госпожа Ник, господин Глор, монтажници от висш, в централното фойе!“

— Кълна се в Безсмъртието, в една посока сме — изписука Дибр.
— Вървете, аз отзад, след вас! Как е там времето, на планетата?

— Ураган — рече Глор.

„Защо вървя? — мислеше той. — Защо се подчинявам? Роб! Страхливец! Трикратен и деветократен роб. Спри де!“

Късно беше да спира. Като се усмихваше, прилякаше и размахваше ръка, през фойето се промъкваше очарователният господин Клагг. Беше сам, без конвой. Като го видя, Дибр изщрака: „Безветрен път!“ — и изчезна. А Клагг церемониално ги приветствува, поздравя ги с пристигането и поиска разрешение да отведе господата „до местоживеенето им и нататък“. Веднага взе жетоните от часовия и се насочи към главния коридор. Невъзможно беше да не тръгнат след него.

„Като се спускаме в шахтата, ще го насвия и ще му взема лъчемета“ — мислеше Глор. А господин Клагг ситнеше в изящен тръс, като светски бърбеше за това-онова. Показа им клуба на Космическата Стража, казармите на господа офицерите. И входа към шахтата на Изчислителя. Толкова стремително се движеше и така унесено бърбеше, че Глор и Ник се осъзнаха едва след като входът към Изчислителя бе останал зад гърба им. След секунда свиха по коридора с каютите и страшната шахта се скри от погледа им. А конвойът им продължаваше да обяснява всичко наред. Беше явно разочарован, когато гостите уверено се спуснаха по трапа към оста на притеглянето, прехвърлиха се през тръбата на гравитатора и запълзяха в предишната посока, но „нагоре“. В каютата, предоставена на Глор и Ник за жилище, господин Клагг започна да отваря и да затваря вратичките на шкафовете, капациите на асансьорите, едва не включи аварийната сигнализация. Като чу, че гостите са преминали курса на Космическата Академия и знаят реда, Клагг изпълни с челюсти възторжено щракане. Той също завършил Академията и школата на Стражата! Тук работят изключително възпитаници на КА — да-да, изключително! Той ще ги почака отвън — облекло парадно, почтени господа!

Монтажниците разбраха, че засега Изчислителя се отлагаше. Облекло парадно — ще ги представят на командора на Пътя...

С облекчение се засуетиха из ромбовидната си двуетажна каюта. Горната част е за отдих, без мебели, а долната — за работа. Контейнерите с багажа бяха в асансьора. Ник изтърси на пода големия контейнер — уф! „Посредника“ си беше на мястото... Никой не беше докосвал кутията... Облякоха парадните си униформи, украсени със знака на Пътя и символа на монтажниците — изображение на огнен език. Любезният Клагг прошепна: „Великолепна двойка!“, помоли за разрешение да оправи парадния шлем на госпожа Ник и ги поведе към приемната на командора на Пътя.

Това беше голяма, мрачна зала. Глор би могъл да си спомни още десетина такива кръгли, несъразмерни, лошо осветени кошари, натъпкани с офицери от свитата и чиновници. Сигурно традицията за кръгли приемни е тръгнала именно оттук. Кабинетът на Великия командор бе разположен в носа на жилищната пура, където в истинския кораб се намират ходовите локатори. Приемната беше кръгла, защото заемаше целия следващ отсек — сечението на кораба бе кръгло. Към кабинета на негова предвидливост водеше стълба-трап с площадка, която висеше над главите като летяща чиния. Върху нея лениво се мъдреха стражници в пълна караулна униформа. Вместо с разпрашителите те бяха въоръжени с лъчемети, както се полагаше на космическите обекти. Ударът на антимаateria от разпрашителя можеше да пробие обшивката на спътника, а пък навън е вакуум...

— При нас е много уютно — шепнешком щракаше Клагг. — Готови ли сте? Мога ли да докладвам на негова предвидливост? Господин началник на Стражата, господа монтажниците са готови!

Един от стражниците промърмори нещо в предавателния апарат. Останалите дръзко оглеждаха гостите отгоре надолу. Глор беше доста нервен. Наложил си да се обърне и започнал да оглежда чиновниците, които седяха зад стъклената преграда край стената. В тези господа имаше нещо странно, но не се виждаше добре... Космическо стъкло — от него не се изискват оптически свойства... Охо, сиви комбинезони! Ама това били питове...

Смели хора работят тук, помислил си той. През цялото време да гледаш питове — може да се побърка човек... Гостоприемният Клагг проблея:

— Нищо, нищо, господин монтажник! Можете да им се полюбувате, на тях им е все едно!

Офицерите започнаха да падат по перилата — така ги развесели шегата на Клагг. Глор кисело се усмихна. Питовете невъзмутимо работеха. Един от тях целият беше свързан с кабели и потреперваше. Поддал се на общия тон, Глор попита:

— Електронни танци, а?

— Какво говорите, скъпи господин монтажник! Те никога не почиват! — простодушно отговори Клагг.

От площадката тържествено загърмя старшият офицер:

— Господа монтажниците от висш разряд при негова предвидливост командора на Пътя!

„Е, дръж се“ — рече си Глор.

Командорът Джал самотно стоеше под купола на кабинета. Отдалеч изглеждаше малък като изправил се на задни лапички неск. Монтажниците изрекоха приетите приветствия. Джал излая:

— Приближете се!

Приближиха се.

Великият командор беше старец с къса, масивна шия, дългорък и късокрак. Очите му — подвижни, невероятно проницателни. Челюстите му преливаха в сивосинкаво — космически загар. Той каза:

— Госпожа Ник, вие сте специалистка по горивните автомати, нали? Надявам се, че тук ще ви хареса. Скоро ще докараме нов кораб... — Той рязко се обърна към Глор: — Погледни ме в очите.

Глор си наложи да се подчини. Погледът в упор означава враждебност, заплаха. От пронизващия поглед на негова предвидливост му се подгъваха коленете.

— Изглеждаш ми съобразително момче — събщи командорът. — Я почакай.

Пъхна в ухото си телефона на четящото устройство и известно време слуша, като замислено почукваше нокът в нокът. Хвърли телефона.

— Госпожа Ник е свободна. (Роботът отвори люка.) Надявам се да я видя в клуба. — И към офицера: — Вървете долу.

— Ваша предвидливост, уставът...

— Върви ти казвам! Вън!!

Офицерът пристъпи към люка и едва не падна върху главите на другарите си.

— Уставът, уставът... Надявам се, че клубът ще ви хареса, госпожа Ник — с най-любезен тон проговори командорът. Люкът се затвори. — Имаш очарователна приятелка, момче... Та виж сега. Обективните ти данни не са лоши. Произход, училище, Академия... Засега отмених Изчислителя. — Командорът погледна към люка. — Може би не трябваше да го отменям, а?

Невъзмутимо, без да трепне дори с мускул, Глор гледаше в токата на командорския портупей.

— Ей ти, дангалак... Какво мълчиш?

— Готов съм да се подчиня на всяка заповед на ваша предвидливост. Ако съм заслужил проверка в Изчислителя...

— Ами, заслужил си!... Уставът! Слушай внимателно. Преди една деветдневка адютантът ми се възнесе... Невероятен дръвник беше. И дързък. Запратих го при Мислещите, преди да му е дошъл редът.

Глор въпросително се наведе: никак не беше редно да се задават въпроси на Великите.

— Изпратих го с поръчение, а той решил да се позабавлява, дръвникът му с дръвник... Превключил на аварийно управление, смял ракетата, повредил кораба. Та рекох на Великия Диспечер: не вярвам на твоите хора, всички до един са дръвници; ако аз така комплектовах експедициите, както ти подбиращ хората... — Командорът поклати пръст пред устата си и завърши: — Сам си избра инженер за поръчения. Тебе. Благодарни!

Глор измърмори думи на благодарност и всичко, което се полага.

— Внимавай, няма да ти се размине Изчислителя, дръвник! Разбира се, че си чист и прочие, разбирам, разбирам! Но имай предвид: след проверката кариерата ти е свършена. Ще ти се размекне мозъкът. Старай се, момче. И помни на кого си задължен!

Ето какво било: „Ще ти се размекне мозъкът“! А на нас ни разправят, че проверката в Изчислителя била безвредна като парче дъвка...

— Разрешете да доложя, ваша предвидливост? Щом проверката се полага по устава за служба при ваша предвидливост, аз...

— Получи в канцеларията каквото ти се полага по Щата — прекъсна го командорът. — Два часа почивка, после ще се явиш. Върви.

ВАЖНА ОСОБА

На адютанта на командора на Пътя се полагаше да има: малък лъчемет, диктофон за шифриране, пилотски ключ за личната ракета на негова предвидливост, вакуумскафандър и накрая пропуск с надпис „навсякъде“. Всичко това му предаде питът, завеждащ канцеларията, под непочтителните погледи на чиновите от Стражата. Лъчеметът бе зареден, трябваше да се носи на гърдите. Вакуумскафандърът беше изпратен в жилището на господин монтажника от висш разряд. Като съобщи това, началникът на канцеларията огледа пропуска от едната и от другата страна и го предаде на друг пит. Той запои в пропуска пилотския ключ и обясни как да се използва — да се пусне в цепнатината на опознавателя върху таблото на ракетата под стартовия клавиш и така нататък, и така нататък. Глор знаеше всичко това, но на пита му беше все едно какво знае. „Какво нещастие — мислеше Глор. — Пълноценно съзнание, добро тяло, а пък си е истински дървенияк...“

С облекчение се измъкна от компанията на изкуствените чиновници и се озова в обятията на Клагг — виж, този беше май прекалено жив!

— Охо, ще работим заедно, а, господин монтажник?! Представете си, така и реших, кълна се в горещата тяга, предвиждах го, нали, господо? — цвърчеше Клагг, призовавайки офицерите за свидетели.

Клатушкайки се, от площадката слезе старшият офицер. Представи се с дружелюбен бас:

— Сулверш, началник на Стражата на негова предвидливост. Радвам се. Все пак без адютант е трудно. Я дайте... — Той взе пропуска и го разгледа внимателно, като се мръщеше. — Е, всичко е наред. Не им вярвам много-много. — Той кимна към чиновниците. — Никога не можеш да разбереш какво си мислят. Млъкни, Клагче... Сега за работата. Трябва постоянно да бъдете при особата на негова предвидливост. Там, горе.

— В кабинета ли?

— Че къде другаде? — на свой ред се учуди Сулверш. — В съответствие с устава на Стражата командорът на Пътя не може да приема посетители, ако е сам. Та така...

— Извинете, господин офицер, но това не е ли задължение на Стражата?

— Негова предвидливост ни гони! — с верноподанически възторг се намеси Клагг. — Те от вида на каската получават гърчове!

Офицерите с готовност зацвилиха. Сулверш изгърмя:

— Мир-р-но! Р-разпръсни се, дръвници! Клагг, предупреждавам ви. Дръжте си езика! Та така... — Той хвана Глор за портупея на лъчемета и гръмовно зашепна: — Старчето... Е, ние така го наричаме, е... ласкаво, разбирате ли? Старчето не обича да го охраняват. Е, сега вече всичко ще бъде наред.

Началникът на Стражата на командора на Пътя се усмихваше с цялото си широко, добродушно лице. Офицерите му изглеждаха весели и неподплашени. Обаче, докато го държеше за маншета, под формата на дружелюбен жест Сулверш провери номера на ръкавиците на новия адютант. Странно съчетание на бдителност и пренебрежение към устава на Стражата. Впрочем кой може да принуди Великия да спазва устава?

Като освободи Глор, офицерът го предупреди:

— По-добре не говорете за длъжността си. Съветвам ви.

— Така... А какво ще ме посъветвате да отговарям на въпросите?

— Мълчете си и толкоз — рече офицерът.

КОНВЕЙЕРЪТ

Докато го чакаше, Ник не си губеше времето — премери вакуумскафандъра. Глор ѝ прошепна няколко успокоителни думи, извади своя скафандър и те нагодиха ръкавите и панталона на дължина и според маншетите, провериха въздушните системи, светофилтрите, охладителите и нагревателите. Този скафандър е страхотен! С него винаги можеш да се скриеш в Космоса. Нечии очи ги наблюдаваха — в рамките на вратите тъмнееха обективи. Съвсем мънички, като зрънца, но не е лесно да се скриеш от тях. За да прехвърли „посредника“ в нагръдния джоб на скафандъра, Глор трябваше да се вмъкне с все скафандъра в стенната ниша. Затова пък, след като го сгъна и го скри, той се отърва от грижата за „посредника“. Правилата на техниката на безопасността превръщаха вакуумскафандъра едва ли не в свещен предмет — никой нямаше право да се докосва до него и само собственикът му можеше да го прибира. Глор го прибра в контейнера, заключи го с гривната, сложи го на рафта в товарния асансьор — всичко както си му е редът.

Господа монтажниците сложиха работните си ръкавици и шлемовете с лампите и приятно възбудени, се отправиха към кораба, към горивните автомати. Глор се запозна с новите колеги на Ник — монтажници от висш разряд и Диспечери — делови, скучни като комплект гаечни ключове. Горивният автомат отдавна работеше. Посрещнаха новата монтажничка с равнодушно недоумение. По-добре да беше се появила заедно с новия кораб, а не в самия край на изпитанията на стария... Я не ни се мотай из краката — беше изписано по лицата им.

Горивният автомат е разположен в кърмата. Корабът и жилищната пура са съединени нос с нос. Глор можеше да се върне в резиденцията на командора по удобен път, през дока, но избра друг — през кораба. Имаше си известна цел. През тесния проход той заобиколи тяговия реактор и свит на три, се провря при гравитатора. На няколко пъти губи равновесие и пада на ръцете си. Изглежда, изпитателите изпробваха гравитатора, леко изменяйки полето на

притегляне. До самия охлюв се наложи да застане на четири крака и да пълзи „нагоре“. В автомата на ГГ наистина се чуваха гласове и светеха лампи. Глор не се задържа там. Искаше да се огледа в трюма. Някъде там трябваше да има ремонтна работилница...

Трюмът започваше веднага след ГГ. В люка стоеше разкрячен деветокрак робот-пазач — три огромни очи на подвижни стъбълца. Той предупредително извънтя и проговори: „Моля, пропуска“. Глор извади пропуска си от ръкавицата. Роботът наведе към него две очи, а с третото продължаваше да го гледа в лицето — сравняваше го със снимката. „Моля, номерът на ръкавицата“ — на ти ръкавицата, наб титанов... „Моля, номерът на гривната“ — не преставаше роботът. Най-послед отстъпи в специалната вдлъбнатина и освободи пътя към трюма.

Тесният тунел, по който едва можеше да мине балог, се осветяваше само от лампата на шлема. Тунелът се точеше далеч напред. Той нямаше истински стени. Вместо тях просветваха грапавите като пчелни пити и матово блестящи като безформени найлонови торбички гнезда с Мислещи. Те сякаш бяха натъпкани, утрамбовани в трюма. Покриваше ги разноцветната паяжина на кабелите, Тук-там от гнездата стърчаха черни пластмасови капачета. Глор хвана с пръсти едно капаче, дръпна го — то поддаде, но веднага се върна на мястото си. Съпротивляваше се. Това беше миниатюрен транспортен робот. Там, в крайния пункт, роботите ще пренесат Мислещите към разтоварните „посредници“... Засега тяхната работа е да се държат здраво.

Много му се искаше да подхване този пластмасов боклук, да го измъкне и да го стъпче. Сдържа се и запълзя по-нататък. Няколко пъти се отклоняваше по странични коридори — някои бяха задънени. Изглежда, без придружител нямаше да може да се добере до работилниците... Освен това в страничните разклонения тук-там имаше нитове, включени към Изчислителя на кораба. Глор запълзя напред към носа. Освен транспортните работи по пътя си срещаше и плоски, подобни на костенурки ремонтници. Те се грижат специално за гнездата. Глор ги прескачаше. И с всяка крачка все по-твърдо решаваше: не, няма да допусне разбойническия полет на този кораб. Стига, навоюваха се... След като вече е видял всичко с очите си, не би могъл да го понесе. Баста.

Глор се мъкнеше през тунела, като се оглеждаше наоколо с очите на Съвка. Но най-неприятното предстоеше.

В носовия край на трюма имаше също такъв робот, както и на кърмата. Той се отдръпна, пусна балога и отново запусти тунела с металното си тяло. Глор се озова в хангара на летящите роботи-чиници. Както обикновено, шест парчета. И във всеки — по шест големи „посредника“. Чиниите висяха в хватките, дъната им блестяха в лъчите на лампата. Сякаш някой гигант-дискотхвъргач внимателно бе закачил на стената огромните си дискове. Шест парчета, плътно по кръга, а в средата стърчаха като връзка дърва тридесет и шест резервни „посредника“. Шест клиновидни връзки с по шест броя във връзка... Докато чинията откарва едната порция „посредници“, пластмасовите роботи товарят следващата. Конвейер. Геометрично правилен, точно изчислен, като пещите в Освиенцим. Разтоварването на кораба трае един час. През продълговатите разтоварни люкове излитат едновременно по три робота-чиници... Падат от орбитата върху планетата, сеят гибел и се връщат.

Тресеше се от ярост, като гледаше тази страховита машина. И изведнъж нещо зад чиниите се размърда. Мярна се светлина. Глор машинално се хвана за лъчемега.

СРЕЩАТА

Между синия титан на чинията и зелената светеща броня на „посредниците“ се провря глава в работен шлем. Лампата заслепи Глор. Той закри очите си с козирката, позна Светлоокия и разбра, че е чакал него.

Някой е следил Глор, видял е накъде е тръгнал и е съобщил на инженер-физика.

— Господин Глор! Вас ли виждам? — с палячовска възторженост извика инженерът. — Ка-аква среща, ах и ах, и още един път ах!

— На вашите услуги, господин инженер-физик — рече Глор, като се стараеше да бъде любезен. — Надявам се, посоката ни е обща?

— О, почакайте, скъпи господине! — с насмешка рече Светлоокия и после със зъл, бърз шепот продължи: — Вие сте използвали уреда. Защо? Не лъжете! Всичко ни е известно!

— Благоволете да не се забравяте! Не съм свикнал с подобен тон.

— Не го усуквайте! — изсъска Светлоокия. — Училище за благородни маниери!

— Вижте, какво, инженере — миролюбиво предложи Глор, — предлагам ви да се извините. След това ще поговорим, ако имате желание.

— Имам голямо желание, господин монтажник! Поднасям извиненията си на господин монтажника! Доволен ли сте? Сега моля да ми отговорите.

— Нямам какво да ви отговарям — каза Глор. — Когото беше необходимо, него взех в уреда. Ще се постарая да изпълня молбата ви. Друго?

— Ама вие *разбирате* ли какво правите? „Когото беше необходимо“! Вие трябваше да помолите мене, мене и аз щях да взема за вас когото трябва — чисто и безопасно. Дилетант! Казвайте какви сте ги забъркали? Ще се опитам да оправя работата. Е?!

„Нищо не знае — разбра Глор. — Мисли, че с помощта на «посредника» съм откраднал нечие тяло.“

— Не се тревожете — проговори той. — Взех Мислец не от балог. Всичко е наред.

Инженер-физикът сви рамене и доста спокойно каза:

— Работата няма да стане, Глор. Веднага ми върнете „посредника“. Не ви вярвам вече.

— Кълна се в ръкавиците си! Вече не ми вярвал! А защо преди ми вярвахте?

Светлоокия само се подсмихна и Глор разбра. Естествено чхагите го бяха проучили. Но предварително. Изобщо не познаваха сегашния Глор. А предишния Глор, ако беше попаднал в такива стоманени клещи, нямаше да посмее и да щракне. Дори само заради Ник. Неговата неистова привързаност към Ник беше известна на всички...

— Дайте го! — чхагът протегна ръка.

— В никакъв случай. Вашият уред не е у мене.

Светлоокия пак стана кафяв. Пъхна телефона в ухото си, промърмори нещо. Глор разбра: чхагът говори със съучастника си, който прослушва предавателя, вграден в „посредника“. Ясно. Шпионинът е чул как Глор и Ник са разговаряли, премествайки „посредника“ от кутията в скафандъра. И е решил, че Глор го е скрил под комбинезона си. А сега шпионинът докладва на инженера, че не е чул последния им разговор, тоест „посредникът“ е скрит на друго място.

Чхагът яростно забърбори в предавателя си. В еквивия отсек се чуха няколко думи. „Железния Рог на мястото си ли е?“ — чу Глор. А Светлоокия несъзнателно направи радостен жест. Явно му отговориха, че е на мястото си...

— При вас ще дойде моят помощник — каза Светлоокия. — Днес. Вие ще го познаете. Ще му дадете уреда.

— Не преди да изпълня обещанието си — флегматично отговори Глор.

— Ще ви смажа, безумецо! Не, няма да си мръдна нокътя. Ако останете без моята опека, ще ви разнесат на молекули!

— Да, на пристана вашият съучастник се появи точно навреме. Не ми позволи да направя някоя глупост. Но не мене спасявахте. Себе си, господине — нямам честта да зная как се казвате...

— Ще ми върнете ли „посредника“? — извика Светлоокия.

— Казах вече.

— Сбогом! Ето какво ви очаква. — Инженер-физикът протегна два пръста като прашка, изобразявайки два снопа плазма, разпрашител. И започна да отстъпва към трюма.

— Благодаря за предупреждението! Ще взема мерки — рече Глор и хвана инженера за лакътя. — Стой!

Оня се дръпна, но Глор беше по-силен. Придърпа ръката му към лицето си, видя номера на ръкавицата. Тръсна инженера.

— Не сте наясно вие, номер 5981... Не сте наясно! Не аз съм във вашите нокти, а вие в моите. Но засега няма да ви преча. Сбогом... — И без да се оглежда, прекрачи от хангара в дока.

ВЕЛИКИЯ ДИСПЕЧЕР

Новият инженер за поръчения се появи в кабинета на командора на Пътя точно навреме. Третият Велик се беше излегнал във висящото корабно кресло и разговаряше по видеофона с Първия Велик, негова разпоредителност Великия Диспечер. Глор бе длъжен да се смути. Той, скромният монтажник, е попаднал в такова общество...

Негова разпоредителност, едър мъж от същия аристократически мощен тип, както и Джал, се мръщеше под шлема си и слушаше Командора не много внимателно.

— Извини ме, моля те, ще те прекъсна — каза той с ехтящ, ораторски глас. — Аз се разпореждам с кадрите и на планетата, и на орбитите. Извини ме, моля те... Приеми три групи, построй им жилища, а с какво ще се занимават си е твоя работа... — Той видя Глор, посочи го с глава в гребенест шлем: — Кой е този?

— Да, пак за кадрите — озъби се Джал. — Моят нов адютант. Вместо оня, който ти ми натресе. Който смачка ракетата, дръвника...

Негова разпоредителност небрежно кимна. Монтажник от кой да е разряд е нищожна личност в очите на Великия Диспечер. Може да се каже — изобщо не е личност. Двуного в син комбинезон. Но инженер при командора на Пътя — това вече значи нещо. Него можеш и да го намразиш.

Погледът, който негова разпоредителност хвърли на Глор, не предвещаваше нищо добро. Мно-ого лошо... На Великия Диспечер се подчинява Шефа на двете Стражи. Макар че Великия командор също е сила. Получава се нещо като равновесие. За известно време то ще се задържи. Но все пак е интересно: нима Глор е назначен без съгласието на Великия Диспечер?

Глор приклепна няколко пъти — по-ниско, по-ниско, няма да ти се счупи гърбът — и бе освободен. Плъзна се към кабинетчето си. Като се правеше, че се запознава с оборудването, тайничко поглеждаше към командора на Пътя. Негова предвидливост явно продължаваше беседата си с Първия Велик — Глор виждаше, но не можеше да чуе през стъклената преграда, която отделяше кабинета му. Командорът се

ядосваше. Тресеше глава, озъбен като кург. Един път даже се закани към екрана. Глор го гледаше със замислено любопитство. Виждаше себе си в това кресло, в това тяло. Да, залогът е голям и трябва да го спечели.

Вече не го обземаше черен ужас, когато мислеше за това, че Съовка ще отиде по-далеч. Сякаш и двамата щяха да преминат в тялото на командора. Съовка престана да го съжاليا, Глор престана да се страхува. Те се сляха в едно съзнание.

Почти несъзнателно Глор излезе иззад преградата. Приблужи се до креслото, приклегна.

— Какво искаш? — излая Джал.

— Имам важно съобщение — вдъхновено каза Глор. Нямаше представа кога ще може да завладее командора на Пътя. Но чувствуваше, че два въпроса не търпят отлагане. Кой го е препоръчал на командора толкова навреме и на място? Кой е Железния Рог?

— Казвай, др-ръвник...

— Ваша предвидливост! Моят предшественик, сега Мислец, е бил мой брат по каста. Съгласно обичая, аз съм длъжен да го защитя.

Командорът кимна. Кастовото братство — доста почтен обичай...

— Можеш да продължиш.

— Ваша предвидливост! Имам основания да мисля, че моят предшественик е бил възнесен в Мислец не случайно, не поради престъпна небрежност.

— А за какво друго, ако не за небрежност?

— Нечия зла воля, ваша предвидливост. Докато идвах насам, се случи... Ще позволите ли да доложя?

И той разказа за произшествието на гравитолетната гара — в нов вариант, разбира се. Някой, чието лице той не успял да види, уж бил казал на своя спътник: „Ето го тоя младок, когото Джал взе при себе си без съгласието на Железния Рог.“

Негова предвидливост гневно отбеляза:

— Нахалници и подлеци! — После известно време пухтя и сумтя — мислеше. Измърмори: — Железния... какво?

— Рог, ваша предвидливост.

— За пръв път чувам.

Изглеждаше много разтревожен и Глор с удоволствие си помисли, че Великите също се страхуват.

— Ще се осмеля да попитам ваша предвидливост... (командорът кимна) на чия препоръка съм задължен за честта...

Командорът не му позволи да завърши — вирна глава и процеди:
— Можете да вървите.

„Така — помисли Глор. — Поиграхме си малко, стига. Добре. Разбрах нещичко. Първо, не ме е препоръчал Великия Диспечер. Второ, Джал не е чувал за Железния Рог и сигурно ще се постарее да разузнае нещо за него. Я виж, вече включи връзката!“

На пулта на инженера за поръчения светна рубинен правоъгълник — негова предвидливост говореше по особено секретния канал. Беше невъзможно да се подслушва... Глор подаде глава иззад преградката като гунеу от дупката си и крадешком огледа екраните на командорския пулт. Охо! Важен чин от Стражата. Какво пък, нека Стражата се поразтъпче; да потърси железния господин...

Секретният канал се изключи. Настъпи времето за доклади на началниците на доковете, спътниците и останалите служби, подчинени на командора на Пътя. Адютантът седеше без работа и разглеждаше своя пулт-радиостанция с клавишите за пряка връзка. Върху един от тях се чернееше магическата дума „Изчислител“. „Като рискувам, да рискувам“ — помисли си Глор и предаде запитване за Светлоокия — по номера. Всезнаещият Изчислител веднага доложи: име — Джерф, син на Бир; инженер от висш разряд, училище — шести благороден пансион, после Теоретичната Академия, специалност „ултракъсовълнови усилватели“. Ясно... С една дума, все същите „посредници“. Истинско съкровище за чхагите.

Изчислителя направи малка пауза и завърши с обикновения си мъртъв глас: „Означеният номер ИФВ 5981 се смята за благонадежден без ограничения.“

Това си беше ясно. Как може да има достъп до корабния трюм, без пълна благонадеждност? Но Глор се натъжи. Така му се искаше да чуе нещо компрометиращо за Светлоокия... Ама че хитрец е тоя Джерф! Хубав враг си намери, гълъбче Глор... Др-ръвник, както би казал негова предвидливост. Но ако си кажем цялата истина, беше доволен. Вече нямаше нужда да хитрува и да се преструва. А ако се замисли, почти няма опасност. Джерф не може да направи донос, това

е ясно. И не може да изпрати убиец — нали Мислеция беше останал при Глор като заложник...

— Дрѳвник, ти оглуша ли?! — кресна командорът на Пътя... — Ракетата ми! И по-живо!

„ПОСРЕДНИКЪТ“

Ник дълго скуча край горивния автомат. Нямахше какво да прави. Важните възрастни настройчици прослушваха, опипваха, измерваха. Жужаха контролните работи. Автоматът тананикаше приятната песничка на студения режим, на бронята на реактора се бе разположила да вечеря госпожа Диспечерката — дебела и петниста като блатен гуцер. Тя ревниво поглеждаше към монтажничката от планетата.

Като се повъртя, Ник тръгна да подрежда каютата. Оттам ще се опита да се свърже с Глор — беше ѝ домъчняло. Свикнала бе да работи близо до него. Отдаде чест на гуцера — новата си началничка — и тъй като още не се ориентираше добре, тръгна в обратна посока. Трябваше да върви към кърмовия люк, през който се разрешаваше излизането с нейния пропуск, а тя тръгна „нагоре“, към охлюва на генератора. По същия път, по който преди половин час бе тръгнал Глор. И тя падна на ръце, и тя, както и Глор, разбра, че се провеждат изпитания на ГГ. После видя автомата-пазач и си спомни, че на нейния пропуск няма надпис „допуснат в трюма“. Разсеяно потраквайки с обувки, тя се помъкна по обширната празна площадка на охлюва. Изведнъж металният стражник задраска с лапи, измъкна се от люка и в охлюва скочи Светлоокия. Ник го позна. Изглеждаше много весел, свой човек, и погледна монтажничката с приветлива усмивка. Приклезна, усмихна се още по-очарователно...

— Вие сте госпожа Ник, приятелката на господин Глор. Не ми казвайте, не ми казвайте, че съм сбъркал!

— Нямам честта — за всеки случай студено отговори Ник.

— О, аз съм случаен познат на господин Глор! Джерф, обикновено ме наричат Светлоокия... Господин монтажникът не е ли споменавал за мене?

— Боя се, че паметта ми е лоша, господин инженер-физик.

Джерф весело махна с ръка.

— Дреболия, дреболия! Монтажниците са заети хора, не са като нас безделници... Наистина ли очите ми са толкова светли?

— Много — рече Ник. Тя видя, че роботът-стражник вдигна средния си телескоп и също се старае да надникне в необикновените очи на инженера. — Да, много светли. Знаете ли, изгубих се в готовия кораб. Ние пристигнахме днес...

— О, какъв късмет! — възхити се Джерф. — Аз, аз имам късмет! Търсех ви, госпожа Ник.

— Колко интересно — каза Ник. — И защо?

— Господин Глор не можа да го вземе сам и помоли вие да го вземете — прошепна Джерф и премести торбичката с възпроизвеждащия апарат на гърдите си. — Благоволете...

Ник любопитно се приближи до него. И замръзна. Светлоокия извади от торбичката някакъв предмет. Неизвестен, непонятен и отвратително познат. „Ето какво било“ — помисли си Ник.

Малкият кораб на Десантниците, жуженето на ходовия двигател, миниатюрният трюм, захватите за десантните „посредници“. И тя самата — курсант от Космическата Академия. Ник е дежурна в кораба. Тя — Мислец в мъничко многокрако метално тяло — отваря „посредниците“, изважда ги от керамичните калъфи и ги оглежда. Пипалата ѝ потрепват. В дупките на „посредника“ лежат червени сенки, гнездата за Мислеците са празни, внимателно почистени. До гнездата е нелепата на вид, като хиляди натъпкани, полусмачкани паяци, схема на „посредника“.

Джерф държеше в ръката си десантен „посредник“ без калъф. Вдлъбнатината на излъчвателя беше насочена към монтажничката, в празните гнезда се отразяваха сенки. Едно беше заето. Пет — свободни.

— Най-почтително ви каня, госпожа Ник! — издевателски проговори Светлоокия и дръпна конеца за приемане.

И настъпи безкрайна пустота.

Нещо ослепително блесна и в „посредника“ изкристализира втори Мислец. Машка не можеше да го види — това бе нейното съзнание. Там отиде всичко, което тя помнеше за Земята, и онова, което обичаше на Земята и тук. Загорялото лице на Съвка, шумът на нощните борове и твърдите удари на топката по корта. Всичко си отиде, Машка вече я нямаше. Ник, свита на кълбо, лежеше върху генератора.

Джерф съвсем не беше чхаг-дилетант. Той знаеше Инструкцията за прехвърляне наизуст още от дните, когато Глор и Ник са били ученици.

Обща част, параграф 17: „Ако от тялото на балог се из земе Мислещия, мозъкът на балога прекратява функциите си. Определеното тяло съхранява живота не повече от 1,18 часа. Поради това следва незабавно да се прехвърли в него предварително подготвеният Мислещ за смяна.“ И част III, параграф 6: „«Посредниците» ЛЛ са оборудвани със запомнящо устройство. По сигнала «предаване» автоматично се излъчва Мислещия, взет в хранилището преди другите Мислещи, налични в означеното хранилище.“

Като помнеше това, Джерф пусна конеца за приемане, бързо хвана конеца за предаване и се наведе над тялото на монтажничката, за да прехвърли подготвения Мислещ. И изведнъж с изненадан вик докосна ръкавицата ѝ.

Ръкавиците бяха останали здрави. Дори не се бяха напукали, макар че, щом мозъкът престане да работи, те би трябвало да се разпаднат на прах. „Посредникът“ ли е повреден?

Джерф бързо погледна в хранилището — двама Мислещи. „Посредникът“ бе изправен. Значи... значи параграф 3: „С «посредник» ЛЛ, в това число и десантен, при максимално усилване на приемането могат да бъдат извлечени Мислещите на чуждопланетни същества. При отсъствие на такива или при вторична употреба — Мислещите на балозите.“

За по-сигурно Джерф бе настроил „посредника“ именно на максимално усилване на приемането... Но в името на Пътя, откъде се бе взел тук чуждопланетен Мислещ?

Той така се обърка, че застина, наведен над монтажничката. И пропусна момента. Ник се размърда, отблъсна го, стана. По лицето ѝ личеше, че абсолютно нищо не помни. Но веднага забеляза „посредника“ в ръцете на непознатия и инстинктивно, като животно, с дълги скокове се втурна към края на охлюва. Още два скока и ще се скрие от другата страна, а там работят настройчиците... Джерф пхна „посредника“ в торбичката и вдигна празните си ръце:

— Стойте, госпожа Ник!

— Оставете ме — каза Ник. Светлоокия дотича при нея:

— Слушайте и мълчете! Вие сте „губили себе си“, разбрахте ли? Аз ви освободих, няма да ви издам, пак вашето приятелче Глор е виновен!

— Не е вярно! — прошепна Ник.

— Повярвайте ми, повярвайте ми... Идете веднага в каютата си, той крие „посредник“, ще се убедите... Аз ви освободих, разбирате ли? Търсете! Намерете го! Ще взема от вас „посредника“ и край, ще скрия всичко! Вървете де!

Ник го погледна полуприпаднала. Скочи към края на генератора и падна — затъркаля се по охлюва. Джерф съобрази, че монтажничката не знае в кой кораб се намира. Мисли, че е в Монтажната, където няма притегляне! Чуждопланетният Мислещ я е завзел не в дока, а още на планетата... А тя не знае накъде да върви, а-ха-ха, късмет, късмет! — мислено изрева Светлоокия и се втурна да я догони.

— Чакайте! Слушайте! Вие не сте в Монтажната, а в Главния док... Не поздравявайте тези господа! Току-що говорихте с тях. Нашият изход е през кърмата... Моля... Мълчете, мълчете! Да-да, зная вашата каюта, да вървим...

Сега ще си разчисти сметките с Глор! Чия приятелка е „губила себе си“? Чуждопланетен! Мислещ! В Главния док! Ах-ха, късмет... Вместо рискованата замяна на Мислещия в госпожа Ник, излезе такова нещо! Ник ще му даде „посредника“ с Железния Рог, самата Ник, а не подменената...

— Това е вашата каюта. Търсете. Чакайте ме. И мълчете! Иначе сте загубена.

Той блъсна Ник през вратата на каютата и се понесе обратно към кораба, за да остави десантния „посредник“ на мястото му.

ДА СИ НАЧЕШЕМ КРАСТАТА

Командорът на Пътя обожаваше да лети на ракети-дребосъчета. Вече осем поколения заемаше тази длъжност, тоест беше сменил седем тела и всяко ново беше на бивш пилот. В официалната му биография се съобщаваше, че първият Джал в династията е бил истински пилот, който благодарение на ума, енергията и необикновените си математически способности се издигнал до командор на Пътя. Може би. Във всеки случай Джал VIII използваше всяка възможност, за да се измъкне в Космоса с двуместна ракета и сам я управляваше. Командорът нямаше личен пилот. Излизането до ракетата беше помпозно. Адютантът събщи на Изчислителя крайния пункт и часа на излитане. След това се яви началникът на Стражата, застина във великолепна стойка — долните колене прави, горните свити — и получи заповед да го придружи до ракетата. Кой знае защо, за да получи заповеди, началникът на Стражата трябваше да се явява лично пред Джал — сякаш радифонът още не беше измислен. Но Сулверш правеше това с удоволствие. Доверително рече: „Слушш!“, юнашки скочи в приемната и там се развихри: „Мир-р-рно! Негова предвидливост командорът на Пътя!“ И замря с невероятно опулени очи. Чувахе се как чиновниците-питове проскръцваха, изправяйки се зад масите. Командорът на Пътя благоволи да слезе по трапа в приемната — покрай двамата офицери на площадката. Едва прекрачи последното стъпало и Сулверш се втурна да разчиства пътя. Клагт в същия миг се приближи до Глор и тръгна до него, на две крачки зад гърба на командора на Пътя, а началникът на Стражата вече диво крещеше в коридора: „Мир-рно!“ Вопълът му бе чут и подхванат от офицерите, които бяха на пост по пътя към пристана, и няколко секунди коридорът гърмя: „Ир-р-ро!“ Разбира се, всичко това беше напълно излишно. Изчислителя вече беше светнал оранжевите панели по таваните. Всеки, който имаше очи, знаеше, че командорът на Пътя сега ще мине по тези и тези коридори. Но обичаят, установен в началото на Пътя, беше по-силен от разума. Обичаите се създават бързо, а се разрушават в продължение на хилядолетия. Ритуалът за

появяването на Великия беше създаден на планетата Тойот, която се управляваше от трима вождове: Мъжа на Съвета, Мъжа на Войната и Сина на Бурята — главния адмирал. И ето че след петстотин години се възпроизвеждаше церемонията по появяването на Сина на Бурята. Сулверш ревеше като атакуващ сумун, Сина на Бурята — командорът — крачеше с небрежен и едновременно величествен вид. Клагг и Глор вървяха изопнати, сякаш бяха глътнали монтажна линия, а други двама офицери маршируваха отстрани на процесията с насочени лъчемети. Пълна нелепост! Постоянните участници в церемонията не се чувствуваха много удобно. Само адютантът се наслаждаваше и тайно беше смутен от това.

Парадите, развеждането на караулите и останалите военни обреди имаха много силно въздействие върху Съовка.

Най-после Сулверш за последен път изкрещя: „Негова предвидливост!“, инженерите в шлюзовата камера изобразиха почтителна стойка и церемонията, без ни най-малко да загуби тържествеността си, прие делови характер.

Първо от товарния асансьор изскочиха контейнерите с вакуумскафандрите на Великия и неговия адютант. Сулверш пое одеждите на командора на Пътя. Взе ги, поднесе ги на Джал, той собственоръчно отвори контейнера и двама офицери вдянаха негова предвидливост в скафандъра. Глор бързешката се облече сам.

После Сулверш се гмурна в ракетата, за да я огледа отвътре. А Глор, трополейки, изтича към шлюза и излезе в открития Космос — да огледа ракетата отвън. Всичко това се правеше съвсем проформа. За две минути в такава сложна машина нищо не може да се забележи, ако ще да са заложени и сто бомби...

След това старшият инженер-ракетчик предаде ключа и сертификата на ракетата на началника на Стражата, а началникът на Стражата помоли старшия инженер да подготви ракетата за пуск. Последва серия команди, които започваха с думите: „Ракетата на негова предвидливост.“

„Ракетата на негова предвидливост за продухване!“ — Съскане на съгъстения въздух, тракане на клапаните. — „Ракетата на негова предвидливост... Продухвай!“ — Съскането става оглушително. — „Ракетата на негова предвидливост. За контрол!“ И така нататък.

Сулверш рапортува:

— Ваша предвидливост ще благоволи ли да заеме мястото си?

Командорът с облекчение се гмурна в люка. Глор се наведе и се промъкна след него — в креслото на втория пилот. И изведнъж Джал заговори с него като с равен:

— Да си начешем крастата, а? Отдавна ли не си летял? Е, моли се на Пътя... — И рязко вкара ключа в гнездото на опознавателя. — На пристана! Готов за старт!

Върху сигналния панел се построиха зелени правоъгълници — пълна готовност. Заподскачаха намаляващи цифри: 49, 48, 47. Командорът крадешком се озърна, хвана оранжевата аварийна ръчка, дръпна я и натисна с крак стартера.

Скафандърът жаловито писна, изпускаяки въздуха. Креслото го притисна в гърба като крак на великан. Екраните се изпълниха с бели спирали. Спиралите се превърнаха в звезди. По средата на ходовия екран изплува розов ромб. Това означаваше, че кърмата на ракетата е насочена точно срещу Главния маяк. „Я го виж ти, командора на Пътя — помисли си Глор, — ама той управлява ръчно!“ Джал пилотираше, чевръсто движейки ръцете си като при играта „на пържоли“. Заквака говорителят: „«Мълния нула-едно», «Мълния нула-едно», тук Главния маяк, отговорете!“ Командорът хихикна и отговори: „«Мълния нула-едно» слуша“. Главния маяк помоли да съобщи защо „Мълния“ се движи на аварийно управление, необходима ли е спасителната. Командорът отговори на маяка също като бившия кург Нурра, после обърна сияещата си муцуна към адютанта си и му намигна. Очакваше прояви на възторг.

— Смело, смело, ваша предвидливост! — нерешително каза Глор.

В наушниците на втория пилот се предаваше обстановката и той чуваше как Главния маяк разгонва всички по трасето на „Мълния нула-едно“. Двуместната ракета на ръчно управление би могла да направи маса поразии... „Аварийна ракета на еди-кой си меридиан на Главния маяк — говореше припрян глас. — Скорост... Ускорение...“ Някой възмутено щракна и попита: „Защо не ляга на дрейф?“ Трети глас каза: „Млъкни, глупако! Това е самият!“.

Може би командорът разбра, че няма да може да направи завоя в тесния сектор между Титановия и трасетата на товарните ракети, или просто вече му бе омръзнало. Той вкара аварийната ръчка на мястото

й, автоматът изключи двигателите и Главния маяк се залови за работа. Курсът беше коригиран, завоят бе изпълнен с точност до осемдесет и първата част от ъгловата секунда и под центъра на екрана изплува геврекът на Големия Блестящ. Командорът на Пътя седеше настръхнал. Лицето му пак бе станало отегчено. Очите бяха полузатворени. По пъстрия балон на хермошлема му пълзяха белите кръгчета на звездите — отражения от екраните. Ракетата се движеше по орбита на свободно падане. Глор опъна крака, протегна се в безтегловност. Внезапно командорът проговори: „Я виж какво ще ти покажа, момченце...“ На страничния екран светна червената точка на показалката, затича към десния долен сектор и спря.

— Гледай... Целта на Пътя днес. Звездната система Чирагу–3734, третата планета. Ти си мой адютант, трябва да знаеш.

Глор изтръпна. Третата планета от системата с паешкото име, — дали това не е Земята? Вероятно тялото му се бе устремило напред, защото фиксаторите стиснаха гърдите му. Чирагу–3734! Добре си спомняше, че на изпита по планетология говори за тази система. Отдели именно третата планета като обитаема и получи похвала. И той — самият той — преди три дни живееше на тази планета!

Стана му лошо, както през първите минути, тогава, в МПМ. Командорът на Пътя го хвана за шлема, разтърси го:

— Какво чу? Казвай!

— Ни... нищо, вашпредвидливост... Тайните на Пътя... Поласкан съм от доверието.

Командорът го пусна и изпръхтя:

— Свиквай. М-да. Там нещо не е наред... А сега поработи. Свържи се със Студения.

Глор послушно включи предавателя. Гласът му трепереше. Наложиха се да сръбне от термоса. Гласът му пак трепереше и хриптеше. Не беше ясно от какво — от радост или от мъка. „А, не е ли наред? Чудесно... Какво още има да става...“

— „Мълния нула-едно“ вика пристана на Студения — захриптя Глор. — Пристан на Студения, отговорете на „Мълния нула-едно“!

„Охо, виж го ти накъде се е запътил!“ — отбеляза весел глас, онзи, който изруга възмутения. Още някой изпищя: „Нека върви, целият сектор отдавна е готов...“ Прекъсна ги официален глас:

— Спътник Студен слуша „Мълния нула-едно“.

Глор каза:

— „Мълния нула-едно“ иска кацане.

— Включваме полето в коридора Маяк Голям Блестящ — отговори Студения. Това бяха празни приказки. Подстъпите към Студения се контролираха от автомати.

Докато слушаше уставното мърморене, Глор поглеждаше към екрана. Показалката бе изгаснала, Земята отдавна бе отишла извън рамката. Започна разбегът преди преминаването на орбита за кацане и калъфът с „посредника“, скрит в джоба на вакуумскафандъра, притисна гърдите му. А командорът на Пътя седеше до него, рамо до рамо. „Прав беше Светлоокия — мислеше Глор. — Ей сега да взема негова предвидливост командора... Сега му е времето. Ракетния ключ в лявата ръка, дясната да пхна в джоба, да натисна клавиша на «посредника», веднага да измъкна от гнездото ключа на командора и да сложа моя. Джал няма да успее даже да отпусне «педала на присъствие». Господин Светлоокия превъзходно е изчислил акцията. Браво! Хитрец е Светлоокия. Господин Джерф, вие сте истински хитрец. Обмислено до тънкости. Не мога да ви отнема Джал — ръкавиците са подготвени за вашия Железен Рог, а не за моя Нурра... Интересно, къде в кабината са скрити? Е, какво, хитрецо? Забравихте да предупредите къде са? О, не, вие нищо не забравяте. Предвидили сте всичко, даже скарването ни. Възможно е да сте успели да вземете ръкавиците. Излишна улика... А без тях командорът на Пътя не може да излезе от ракетата. Ще го пипнат за качулката, нищо, че е Велик. Така че ще хванем негова предвидливост на друго място и с друг «посредник». Ако успеем. Трябва да успеем. Трябва да получим схемата на ръкавиците и ще я получим.“

Трепна. Бе заговорил автоматът: „«Мълния нула-едно». Тук пристанът на Студения. Кацането разрешено.“ Спътникът заемаше половината от ходовия екран: отраженията на двете Слънца бясно се мятаха по полираното кълбо. През огненото зарево се стрелкаше огромната лента на пристана. Към средата на лентата се бе прилепило черно-бяло топче. Приличаше на клонче с една голяма и една мъничка ябълка. При това до голямата ябълка като листа висяха два танкера с течни газове и още едно мъниче, двуместно, в края на пристана.

„«Мълния нула-едно», хванати сте в полето.“ Разтвориха се сърповидните швартови захвати. Към ракетата се насочи излъчвателят

на гравитатора. Тук фокусите бяха недопустими. Огромната мощ на спирачното поле се усещаше по бавното, много плавно разклащане на ракетата. Скоростта на „Мълния“ най-точно бе изравнена със скоростта на спътника още на доста голямо разстояние от Студения. Бавно-бавно, като от време на време спираха, те се приближиха до пристана, леко легнаха в захватите и автоматът съобщи: „Кацането е изпълнено. Продухвам шлюзовата.“

Ходовият екран изгасна. В последната секунда Глор успя да види в далечния край на пристана купичката с ръбатото, стърчащо далеч напред дуло на стационарния разпрашител. Люкът изхлипа и се отметна. Мъртвият глас на автомата доложи: „Излизането разрешено.“ Командорът на Пътя слезе на пристана, като гледаше право напред изпод забралото на шлема си. Глор вървеше на две крачки след него.

КОМАНДОРИТЕ

В стъклената тръба на пристана гърмеше гласът на Сулверш. „Мир-р-рно!“ — захласваше се той като певец, който изпълнява на бис любимата си ария. Ето чия била двуместната ракета, кацнала до тях... Джал хвърли равнодушен поглед към офицера — изглежда, беше свикнал с тези номера. Той самият бе позволил да го изпреварят, докато си играеше с ръчното управление. Иззад гърба на Сулверш се показва началникът на Студения, представителен господин с ранг на Пълен командор. Останалите господа се бяха строили в редица на пристана. Монтажникът Глор никога през живота си не бе виждал толкова тревистосини комбinezони, блестящи закопчалки и двузрядни „посредници“. Спътникът Студен се обслужваше само от командори. Тук даже инженер-физиците носеха командорски шлемове.

Командорите — най-уважаваната каста след Десантниците. Те живеят в Близкия Космос. Нямаат работа на твърда земя, защото се занимават с подготовката на експедициите. Другите касти строят кораби, кули и заводи, Диспечерите се разпореждат с всичко това, даже с Изчислителите, макар че мнозина се заблуждават, като мислят, че Изчислителите се разпореждат с Диспечерите. Но в Космоса командуват командорите. И всички си приличат. На Глор му се струваше, че край него има множество Джалове. Проницателни, подвижни очи. Петна от космически загар, от който не може да защити нито един шлем. Твърдо стиснати челюсти.

Стояха наред Космоса. Под краката им беше тесен титанов мостик, който висеше в тясна прозрачна тръба. През стъклото припичаха двете Слънца и в тръбата причудливо се смесваха двуцветните сенки и отблясъци. Но те не можеха да скрият чернотата на Космоса, не можеха да я смекчат или да я направят по-малко забележима. Нишка от стъкло и метал, опъната в черната пустош.

Церемонията по посрещането завърши. Чу се команда: „Господа, свободно!“ и накуп, безразборно трополейки с прилепалата — не биваше да се ходи в крак, — синята процесия се проточи по мостика. Глор включи охлаждането в скафандъра. Рошавото Слънце прежуряше

през тръбата, гореше кожата. Командорите вървяха бавно — бяха свикнали. Отминаха отклонението, което водеше към малкото жилищно топче. Отблизо не изглеждаше малко — колкото шестетажна сграда — и за доста голяма част от пътя ги прикри от слънчевия огън. Затова пък отпред блеснаха третото и четвъртото Слънце — отражения в алуминиевото огледало на голямото кълбо. Старателно поддържаха този огледален блясък, за да не може Слънцето да нагрива скъпоценното съдържание на хранилището. И сега по огромния му хълбок, който поради големината си не изглеждаше кръгъл, пълзяха работи-полировачи.

Пред входа на шлюзовата камера дежуреше механичен стражник. Лъчът или зарядът на разпрашителя биха могли да повредят стената на хранилището, а големият робот би могъл да се справи с кой да е балог дори и без Оръжие. Сулверш и Глор също оставиха лъчеметите си в шлюзовата камера.

В хранилището влязоха четиримата: Джал, главният физик, Сулверш и Глор. Останалите се забавиха да облекат скафандрите си. Беше ясно, че „неочакваната ревизия“ е също такава глупост като уставните разговори по време на полета. Номерът на ракетата на командора на Пътя е известен на всички. Радиосуматохата заради ръчното управление бе послужила като предупреждение — чакайте ме, летя към вас... Главният физик бе имал достатъчно време, за да си облече скафандъра, да огледа дали всичко блести в хранилището и с невинен вид да посрещне Джал пред ракетата...

Глор погледна главния физик. Той невъзмутимо попита дали господин монтажника не е забравил да включи отоплението на скафандъра.

Съветът дойде навреме. Лютият студ вече бе започнал да сковава господин монтажника. А беше студено колкото си иска. Зад тънкия алуминиев екран се намираше истинското хранилище, заварено от дебели сини титанови листове. Те глухо трещяха под обувките им. Под бронята имаше течен кислород. Между бронята и екрана имаше достатъчно място за скачане и полети, но бе забранено да се лети. Можеше да се катерят, придържайки се за мрежата от въжета. Освен това хранилището бе опасно на кръст от железни ленти за ходене с магнити. Командорът на Пътя важно закрачи по лентата. Нареди да загасят лампите и да не чакат закъснелите.

Вървяха при слабата светлина на скафандрите. Глор крачеше последен, като непрекъснато се натъкваше на могъщия гръб на Сулверш. Изведнъж командорът кресна:

— Аха-ха! Дупка!

— Къде?! Ваша предвидливост, къде? — изстена главният физик.

Нямаше защо да пита. Съвсем тъничък, като игла, лъч светлина бе пробил „тавана“ и се забождаше в „пода“. В титана светеха две кръгчета: небесносиньо — по-голямо, и розово — по-малко. Изображенията на Голямото и Малкото Слънце.

Командорът на Пътя ръмжеше:

— Ще ви разжалвам! Ще ви заточа в кург!

— Ама, ваша предвидливост! Аз...

— Какво ти?! Ти си дръвник!

— Днес огледах цялата сфера, лично, ваша предвидливост! Буквално преди да пристигнете се е пробило!

В наушниците се чуваше как Джал пухти под шлема.

— Оглеждал... Ти не си робот, а главен физик — уморено изпуктя той. — Къде ти е защитата, индикаторите? Къде са роботите? Те, какво, да не са хукнали за дъвка?

Глор завъртя лъча. Наистина работи не се виждаха... Като че ли се сещаше каква е работата. Всички ремонтници спешно са били изпратени да полират екрана — по случай пристигането на командора на Пътя, — а през това време е станал пробивът.

Като потрепваше с крачета, по лентата се приближи робот-ремонтник. Пъхна пипалото си в отвора и щракна — извика външния ремонтник. Оня ще завари дупката, ще я полира и всичко ще бъде наред.

— Добре... Много е прашно при тебе. Лъчът се вижда — промърмори Джал.

— Съвсем не, в нормата е, вашпредвидливост! Ето индикатора, вашпредвидливост!...

— Аз си имам — Джал измъкна от джоба си индикатор и доволно изпръхтя: — Правилно, в нормата е... Е, как е, момченце, навлизаш ли в работата? — милостиво попита адютанта си.

— Нав-влизам, в-ваша п-предвидливост...

Глор бе започнал страшно да измръзва. Подплатата на скафандъра сигурно беше топла, но лошото беше, че тялото му не я

усещаше. Замръзваше. Тук беше ужасяващ, мъртвешки студ, какъвто няма никъде около планетите. Вакуумът няма температура, защото вакуумът си е вакуум. Той няма тегло, плътност, цвят и температура също. Той е нищо, поглъщащо топлината. Вакуум-скафандрите бяха с нагреватели, но те се оказаха слаби... При обикновените работи в околопланетния космос едната ти страна винаги се грее от Слънцето, Корпусите на спътниците и ракетите, повърхността на планетата отделят топлина. А тук слънчевите лъчи се отразяваха в огледалния екран, а под краката им имаше цяло море от течен кислород с температура минус сто осемдесет и три градуса. И дори по-студен. Хранилището си имаше секрет. Състоеше се от четири сфери, сглобени като играчката „матрьошки“. Първата бе екранът, под него — вакуум, най-добрата топлинна изолация, като в термосите, а после второто кълбо, пълно с течен кислород. В кислорода плуваше третото кълбо, пълно с течен водород. И най-накрая в него се намираше четвъртото кълбо с главното съдържание на хранилището — течен хелий. Най-студеното вещество във Вселената с температура на кипене 271 градуса. Едната течност последователно охлаждаше другата. Кислородът сигурно бе преохладен до двеста градуса.

Глор завъртя докрай регулатора на отоплението. Мъкнеше се след Сулверш, препъвайки се със замръзналите си крака. А отпред бодро трополеше Джал. Останалите командори ги догониха някъде на върха на хранилището и сега вървяха в дълга редица. Ледената светлина заслепяваше очите. Командорът на Пътя крещеше нещо началствено. Най-сетне стигнаха до шлюзовата камера и затропаха с крака, за да се стоплят. Блаженство! Глор се грееше в скафандъра като в гореща вана и не изключи отоплението, докато не почувствува, че мозъкът му се топи. Ох, чудесно нещо е топлината! Почтително гледаше командорите, закалените космически вълци, които, изглежда, не бяха забелязали студа в хранилището, горещината в тунела, а и сега не забелязваха нищо освен показанията на приборите.

Цялата компания се бе събрала в командната кабина на Студения. Джал се заяждаше. Командорите почтително се защитаваха. „Кислородът да е прегрял? Съвсем не, ваша предвидливост, благоволете да погледнете на таблицата за поправките към термометрите... Прекалено много хелий има във водорода? Текат шевовете? Съвсем не, вашвидливост! Шевовете винаги текат, тъй като

хелият е свръхлетлив, но сега съдържанието му във водорода е в нормата.“

Джал се заяде още и за метеоритната защита, за състоянието на орбиталните двигатели, за стражниците при разпрашителя — защо са си свалили каските... Глор слушаше и все по-ясно разбираше, че разговорът прилича на земната игра „госпожицата изпрати сто рубли“. Ролята на командора на Пътя се състоеше в заяждане — абсолютно безсмислено. Той „водеше“. А местните трябваше да намерят разумни доводи срещу заяждането. И на двете страни се забраняваше да „купуват черно и бяло“. Джал например не питаше за какъв дявол тук безделничат дузина командори, макар че всичко се върши от работи, за чийто надзор е достатъчен и един инженер. Не може, „черно“... А командорите не попитаха Великия какво всъщност търси тук? Защо долетя, вдигна шумотевица, сякаш и без него не е ясно, че кислородът трябва да бъде студен, а метеоритната защита — изправна! Такъв въпрос вероятно се смяташе за „бял“.

Глор се увлече в тези мисли — съвсем нови за него самия, а още повече за Съвка. Разбираше, че командорът на Пътя не случайно се бе понесъл насам... Нещо се готвеше. Най-вероятно пуск на кораба за ходови изпитания, преди които гравитаторите се зареждат с течни газове. Джал наистина се затвори в кабинета насаме с началника на Студения.

Той излезе, пъкна в ръцете на адютанта си диктофон и заповяда:
— Хайде в ракетата.

Отново по екраните се заредиха фермите на пристана. После Хранилището, толкова блестящо на фона на Космоса. „Ето го сърцето ви — мислеше си Съвка. — Не можете да летите без антигравитация. Гравитаторите не работят без течен хелий. Е, пазете се...“ А командорът на Пътя с втренчен, „командорски“ поглед се загледа в левия екран. Там, редом със синята Гера — Вега, се жълтееше петънцето на звездата Чирагу. На Жълтото джудже, Слънцето.

ГОСПОЖА НИК

В кабинета на командора на Пътя бръмчаха и пищяха сигналите на повикванията. Ураганът вече бе обхванал цялото полушарие. Това понамали работата в Космоса — спряха пътническите ракети, празните товарни кораби бяха задържани на спътниците, защото при кацане без товар можеха да се отклонят от вертикала. Глор виждаше как се развиваха събитията — оранжевите пръчици на ракетите бяха облепили изображението на спътниците върху големия екран. Лицето на Великия Диспечер, с когото редовно поддържаха връзка, ставаше все по-мрачно. Затова пък Джал ставаше все по-бодър. Извика пред екраните няколко командор-пилоти. Помоли ги „да научат тези охлюви да си пилят ноктите“. Пилотите бодро ревноха „Слушш!“ и дръпнаха ръчките на товарните ракети. На „охлювите“, тоест на планетните специалисти, бе показана класа. Осемнадесет празни тежкотоварни-ракети се приземиха в самия разгар на бурята, което не помогна много на планетата, но защити честта на космическия персонал. Като получи доклада за подвига на осемнадесетте командор-пилоти, Джал се оттегли на почивка и освободи Глор.

„Ама че ден!“ — би могъл да възкликне Съвка с думите на Лермонтов. Влачеше се към къщи, предвкушвайки киселия душ и заслужената почивка. Само три часа, но при такова малко притегляне повече не са необходими.

Отвори диафрагмата на вратата, влезе в каютата — Ник я нямаше долу. Пред асансьора стоеше празният контейнер, нещата бяха разхвърляни по целия под. Помисли си, че Ник е идвала за лъчевата сонда — обичаше да работи със собствени инструменти — и в бързината е разхвърляла нещата от контейнера. Но в купчината забеляза работния ѝ шлем и работните ѝ ръкавици. Странно! Тя и тук, и на Земята не можеше да търпи немарливостта. Кой знае защо е отворила всички кутии — даже с парадната униформа...

Ник лежеше възник на горния етаж. Комбинезонът ѝ бе полуразкопчан. Нещастие, разбра Глор. Никога досега не я беше виждал небрежно облечена.

— Ето ме и мен! Плавен Път! — бодро каза той, като помнеше, че някой подслушва всяка дума.

Отговор не последва. От вълнение започнаха да му се схващат раменете. Ник лежеше на пода и го гледаше с чужди очи. Много черни върху снежнобялото лице. Това беше Ник, тоест Машка, и все пак изглеждаше чужда. И Съовка внезапно почувствува чужд себе си. На тази планета, в това тяло, в тази ромбовидна стая без мебели, с мек под; върху който лежеше непонятно четирипръсто същество.

Отстъпи назад и скочи долу. За първи път през живота си бягаше като последен страхливец. Бягаше от това, което му предстоеше да узнае. Това бе нелепо. Безразсъдно губеше време. В края на краищата още нищо не се беше случило. Ник бе изморена. Би трябвало да е изморена. Смяната в Монтажната, пътят до космодрума, полетът и по чудо разминалата им се проверка в Изчислителя. Ник е изморена. Машка е изморена.

— Просто е капнала — проговори той на глас, за да заглуши натрапчивата молба: каквото и да е, всичко друго, само не това. В името на Пътя, нека не е това...

Събра кураж, попита:

— Изморена ли си?

— Не...

— Искаш ли да отидем да се поразходим? Тук е толкова интересно... Ще облечем скафандрите?

Ник веднага се размърда, скочи. Закопча катарамите, помогна на Глор да облече скафандъра. „Посредникът“ беше в джоба. Глор машинално опипа калъфа. Нещастieto се съгъстяваше в него като ураганен облак. Минаха през безкрайните коридори, изкачиха се в кърмовата част на кораба, надникнаха в цепнатината между тръбите на ракетния ауспук. В кърмата беше празно и черно. Пълзешком се промъкнаха към среза на кърмата, в швартовата ниша на буксира, затворена отвън със стъклен похлупак. Десетметровият похлупак висеше в Космоса като балкон. Под краката им, отпред и отгоре, без да ги закрива нищо, светеха звездите. През всеки осемнадесет секунди в нишата припламваше светлината на Главния маяк и тогава Глор виждаше лицето на Ник.

— Ник! Какво си търсила в каютата?

Тя се размърда, оправи шлема си. Маякът блесна, веднъж, два пъти, три пъти. Ник безразлично проговори:

— Търсих „посредника“. Извинявай.

„Нали знаеш, че е в скафандъра ми!“ Съвка не произнесе тези думи. Вцепени се. Ако можеше да пробие стъклото и веднъж завинаги да свърши с този ужас, би го направил. Но една мъничка надеждица все още блещукаше в него. Съвка попита:

— Защо изведнъж реши да търсиш „посредник“?

— Казаха ми, че си ме откраднал. Събудих се в дока. Помня само Кулата. Когато посетихме Мислещите, денонощие преди урагана. Казаха ми, че си откраднал тялото ми, аз не повярвах. Казаха ми, че „посредникът“, с който си въоръжен, е в каютата. Започнах да го търся. Той излъга.

— Кой той?!

— Инженер-физик от висш разряд. Със светли очи. За пръв път го виждах...

Джерф бе откраднал Машка. Нямаше вече никаква надежда. Не Машка бе търсила, „посредника“, а Ник, която бе забравила всичко, случило се между Кулата и онази проклета секунда, когато чхагът е включил „посредника“. Параграф втори от Общия раздел: „Разум, подчинен на Мислещ от висш ранг, прекратява приемането на информация, както и натрупването ѝ.“

Докът едва забележимо трепна. Точно под краката им безшумно се плъзна рибовидното тяло на ракета. „Трябва да се бърза“ — с отчаяна мъка помисли Съвка. Може би Джерф си е отишъл точно с тази ракета. Трябва да свършва този проклет разпит.

— Ник! Той ли поиска да намериш „посредника“?

— Когато се изморих, той самият го търси. После си отиде.

— Кога?

— Не зная. Преди два часа. Три...

— Да вървим! — извика Съвка. — По-бързо!

— Мисля, че би трябвало да отидем направо в Стражата, нали?
— с безизразен глас попита Ник.

— Аз ще се заема с това. Върви де!

— Но аз съм „губила себе си“ — с тиха упоритост рече Ник. — Ти си длъжен да донесеш за това на Стражата.

За миг забрави за Машка. Изпита отвращение и жалост към това послушно, тихо същество — нищо друго. Как се бе обърнало всичко! Обичаше я, докато беше Машка, а сега я ненавиждаше. Ник бе позволила на Светлоокия да насочи „посредника“ към Машка.

— Няма да те издам. Не ти разрешавам да се предаваш в Стражата. Аз ще се справя с чхага.

— Ти си благороден и велик...

Гласът ѝ беше тих, смирен, та Съовка едва не я ритна с обувката на скафандъра. Би ритнал самия себе си — пале, пале такава, да не може да се разбере с Джерф...

Беше съвсем сигурен, че няма да се върне на Земята без Машка.

Ник попита:

— Кой е този, Глор?

Огледа се. Зад кърмата плуваше светлото ядро на Галактиката — Млечния Път. На неговия фон се открояваше черният силует на балог — в командорски шлем, без скафандър. Беше обърнат настрани. Кракът му в голяма обувка бе стъпил върху стъклото и ако се съдеше по положението на шлема, гледаше към звездите.

ОСТАВАМ ТУК

Глор закри Ник с гърба си и я изблъска от нишата, като едновременно насочи лъчемета и шлемовия фенер към непознатия. Включи фенера. Учителя! Глор бе помислил сламената му шапка за командорски шлем, а мустаците му — за горна челюст... Ник пристъпваше отзад и нищо не можеше да види — гърбът на Глор закриваше тесния отвор.

— Не се страхувай. Върви в каютата — каза Глор.

— Добре, господарю...

Когато стъпките ѝ заглъхнаха по кърмовия трап, Учителя проговори:

— Здравей, Съова. Извини ме, но ще махна изображението.

Нишата опустя — светлият кръг от фенера се стопи в пустоша. Оттам се чу глас:

— Как се случи нещастieto?

Глор свали лъчемета.

— Чухте ли разговора ни? Тук, в нишата? Тогава знаете всичко. Казахте, че чхагите не са опасни за нас!

— По правило похитителите не разполагат с десантни „посредници“. Не може да се предвиди всичко, момче... Обикновено планетните „посредници“ не ловят вашите Мислещи. На това разчитахме.

— Не ловят, не ловят... А знаете ли къде е изчезнал? Не?! Тогава какво знаете? — извика Съовка в пустоша.

— Известно е, че Мислещия е невредим.

— На Машка ли?

— Да.

— Къде е тя? — страстно попита Съовка. — Къде?

— Засега не е известно — екна отговорът от Млечния Път. — Ще се опитам да получа координатите. За това ще е необходимо време.

— Трябва да вървя — рече Съовка. — Трябва да я намеря.

— Страх ли те е? — попита гласът.

— Да. Сбогом.

— Вие можете да се върнете сега. Двамата — рече гласът. — На Земята. В понеделник миналата седмица.

Съвка се промъкваше между дюзите, като машинално надяна на главата си прозрачното кълбо на шлема. Но гласът го настигна. Да се върнат сега... Двамата! Спря.

— ... Ще се върнете в момента на тръгването. Тук ще дойде друга двойка. Земното време няма да бъде изгубено.

— О! Винаги ли можете да ни върнете?

— Практически винаги.

— Какво означава практически?! А ако, докато си приказваме тука с вас, Джерф е унищожил Машка?

— Съмнявам се — каза гласът. — Джерф гледа на нея като на заложник. В твои ръце е Номдал Девети по прякор „Железния Рог“. Командор на Пътя, свален от Джал.

— Кълна се в антиполето! — рече Глор. — Железния Рог!

Това променяше нещата. Сваленият властелин, както често се случва в историята, претендира за предишното си място. Светлоокия се бе захванал не с авантюра, а с преврат. Естествено личността на Номдал представлява огромна ценност за заговорниците.

— Значи можете да ни върнете — каза Съвка. — В изходната точка на времето на Земята... Доколкото разбирам, тукашното време ще бъде изгубено?

— Да. Ще се наложи да се почва отначало — като ехо откликна гласът.

„А дотогава корабът ще тръгне. Пък аз се заклях да не го пусна. Глупаво е, разбирам. За Пътя това е капка в морето... Но аз се заклях. Вече съм замислил нещо по-голямо от аварията на един кораб...“

„Но Машка! Машка е в опасност — рече Съвка. — Ти не можеш да разбереш това, Глор.“

„Всичко разбирам — отвърна Глор. — Даже това, което ме очаква. А ти се изплаши.“

„Добре де, изплаших се. Но не за себе си, а за Машка. И ти се страхуваш, Глор... Ако аз сега си отида, ще останеш насаме с ужаса, като приятелката си. И до тебе няма да има никой, който да те подкрепи.“

„Не си отивай тогава“ — каза Глор.

... Синята Вега вече се бе скрила зад стръмната дъга на хоризонта. Под кърмата върху планетата мигаше с двигателите си Монтажната на първи поток. Ураганът духаше свирепо — Кулата отчаяно плюеше пламъци. Съвка рече:

— Оставам. С какво конкретно можете да ни помогнете?

— Няма да е много. Появявай се по-често на места, подобни на това — в безтегловност и извън корабната броня. Тук си достъпен за връзка. Един съвет: когато се преместиш в тялото на командора на Пътя, не се опитвай да вредиш на Пътя. Вашата цел е само детектора опознавател. Като се преместиш, изучи добре новата им формация, тя ще ти покаже как трябва да действуваш. Имаш ли ръчен екран? Сложи го върху стъклото.

Глор извади от джоба си екранчето за видеовръзка с Близкия Космос — тънка метална пластинка.

На обратната ѝ страна с емайлни несветещи бои бяха отпечатани смешни изображения на кург и неск. Малък син неск черпеше огромен кург с дъвка и разхладително питие. Дебелият кург, излегнал се на пода, се хилеше с много нагъл вид. Едната му буза беше издута — сигурно я беше натъпкал с дъвка за после... Рисунката наистина беше смешна и много естествена. Даже сега, като видя издутата буза на курга, на Глор му полекна. Нарочно слагаха такива карикатури по екраните на скафандрите — за развлечение. За да предотвратят паниката, ако някой балог се изгуби в Космоса или връзката се прекъсне. На жаргона на Близкия Космос ръчните екрани се наричаха „поздравителни пластинки“.

Сложи пластинката в края на нишата. Под стъкления похлупак се закълби мъгла — сви се в бяла спирала. Скафандърът на гърдите на Глор запращя от искри. Мъглата изчезна.

— Вземи си екрана! — заповяда гласът. Глор внимателно взе пластинката. — Дръж я с две ръце. Ще опитаме.

По екрана пробягаха ивици. Дъхът на Съвка секна. Това бяха борови дървета. Жълти, предзалезни, люспести. Катеричка прескочи от един бор на друг. И екранът изгасна. Гласът проговори:

— Това е едностранна връзка от мене към тебе. Тя действа навсякъде. По-често поглеждай, но внимателно. И последно: ръкавиците по образец номер едно, парадните, са извън контрола, без детектори. Успех! Край.

— Търсете Машка! — извика той в пустотата и се вмъкна в кораба.

ДВЕ ДЕВЕТИ ЧАСА

Струваше му се, че ходи като рак. На една страна, на една страна, застрашително протегнал клеци. Две денонощия на планетата и още едно тук — всичко на всичко три дни и три нощи. Измори се от тях като след цял живот. Сякаш се катереше по някаква кула, а тя растеше над главата му. И над всичко това като черното небе на Космоса висеше нещастieto.

На една страна, без да поглежда тези, които срещаше, той си отиде в къщи и взе чифт парадни ръкавици — скри ги в пазвата на комбинезона си. Ник беше горе. Наложил си да скочи при нея. Ник пак легеше и гледаше към тавана. Наистина, сменила бе комбинезона си и бе свалила работните обувки. „Маша, Машета!“ — извика наум Съовка. Беше му мъчно и за двете. Той ще отърве Машка и с нея всичко ще бъде наред, а тази нещастница лежи и не смее дори с поглед да помоли за съчувствие. И освен това вече бе свикнал да се отнася към нея като към Машка. Горката! Не разбира какво е станало с нея. Ама съвсем нищичко не разбира. Мисли, че тялото ѝ е било заето от някой друг — не заедно с нея, а вместо нея. Ето защо е толкова потресена. Не може да разбере защо Глор не е забелязал подмяната.

Промърмори нещо успокоително: не се тревожи, ще накарам инженера да мълчи. И пак така свит, обърнат настрани, забърза.

Командирът на Пътя още почиваше. Бяха минали само час и половина от трите, предназначени за отдих. Глор се качи в кабинета — на инженера за поръчения се разрешаваше да се намира там в отсъствието на шефа, също както и на старшите офицери от Стражата. Клагг беше там — Глор едва не се спъна в краката му.

— Съчетавам полезното с приятното — затрещя офицерът, докато ставаше от пода. — Приятен е отдихът, когато съвестта е чиста, не е ли така, господин монтажник Глор? А казват също: докато почиваш, дръж една ръка в резерва. А вие бързате, припирате, не държите сметка за личното си време, та по-точно да изпълните заповедите на негова предвидливост? Разбирам, не смея да ви преча, оттеглям се...

— Е, стига, господин офицер — с усилие отговори „господин монтажникът“. — Стига! Ни най-малко няма да ми прочите. Напротив, ще мога да се възползувам от съветите ви, които са изключително ценни за мен.

На Клагг не му се искаше цял час и половина да стои като стълб в приемната. Кланя се, кланя се и остана.

— Та да побеседваме, господин монтажник Глор — започна той, като удобно се разположи край люка. — О, къде отивате?

Глор му махна с ръка и влезе зад преградката си. Краката му се подгъваха, но главата му работеше ясно. Седна зад пулта, вкара пропуска си в опознавателя, включи екрана за видеовръзка. Натисна копчето „секретно“. Изключи записващото устройство... Намери в дългата редица клавиши за пряка връзка клавиша на Диспечера при Изчислителя на Главния маяк. По екрана затичаха буквите: „ГИП НПКП ДПМ“, което означаваше: „Господин инженерът за поръчения на негова предвидливост командора на Пътя вика дежурния по маяк“. На екрана се показва дежурният младши командор:

— Готов за услуги, приятно ми е да се запознаем...

— И аз се радвам. На мен също ми е приятно. Моля ви, спешно.

Лицето на дежурния изрази досада. Тъкмо се беше настроил да побъбри с новия адютант и пак тая проклета работа!

— На вашите услуги — каза младшият командор. По каста те бяха равни, но по длъжност адютантът на Великия бе старши.

— Моля да установите местонахождението на инженер-физика Джерф. Преди три-четири часа е бил тук, в главното стопанство. Ето личния му номер.

Дежурния сведе очи — свързваше се с Изчислителя.

— Още веднъж номера, моля... Сега всички са по местата си — няма движение, ураган! Ето, моля... — Той се надигна учудено и щракна с челюсти. — Смел момък! Преди час е тръгнал към планетата. Като пътник в товарна ракета с лек товар...

— Така... Къде именно?

— Краен пункт — Космодрум-три.

— Кой го е пуснал на планетата?

— Не е отбелязано. Постоянен пропуск.

Глор вече разбра, че е закъснял; свърза се с космодрума. От екрана се разнесе възторжен вопъл — дежурен бе инженерът, който

вчера ги придружаваше при качването. О, велики небеса, колко отдавна бе това! Като заекваше от удоволствие, че вижда господин монтажника на такъв важен пост, инженерът направи справка. Джерф бе напуснал космодрума преди две девети часа. Не е известно накъде е заминал. Гравитолетните линии не работят поради урагана, а прехвърлянията в частен транспорт не се фиксират от космодрума...

Избягал! Преди две девети часа! Точно времето, което бе изгубил за парадните ръкавици и Ник... Да, сега вече нямаше закога да се колебае и да размисля. Без да подозира, Светлоокия бе определил по-нататъшното поведение на Съвка.

Третият клавиш отляво — „Космическа Стража“. Като гледаше строго дежурния офицер в лицето, Глор нареди да се договори с планетната Стража задържането на еди-кого си, излетял от Космодрум-три еди-кога си. Заповед на негова предвидливост. Спешно.

Изключи апарата и се облегна в креслото. Решителната крачка бе направена. Отстъпление няма. Сега е принуден да действа бързо и решително — даде заповедта от името на Великия, с което извърши най-тежко служебно престъпление. Командорът на Пътя не трябва да разбере за това. Решено е. След два часа Съвка трябва да бъде в тялото на Джал. В това си качество ще направи размяната на заложниците.

„Заложник“... Съвка даже мислено не можеше да нарече кристала с Машкиното име. Ще си мисли, че е заминала. Например на гости. А той търси кристал на Мислещ. И ще го намери. И точно тогава тя ще се върне. Разбира се, ще хванат чхага. Играта не беше равна. Бе разгърнал срещу Светлоокия чудовищната мрежа на Стражата — гравитолети, устройства за подслушване и радиопрехващане, подводници, спътници-шпиони и Изчислители... Глор се страхуваше само от едно. Да не би в уплахата си Джерф да се откаже от Железния Рог и да унищожи Мислещия. Джерф нямаше представа какво бе направил. Той дори не се сещаше, че Съвка не би заменил Машка и за милион бивши командори на Пътя заедно със сегашния! Пирати, пирати... Те се оценяват един друг по половин копейка парчето...

Клагг се приближи до стъклената преградка и с жестове го извика навън. Нямаше как, трябваше да го покани. Офицерът влезе с тайнствен и доволен вид:

— Е-е, всъщност... не ми се полага да бъда тук...

— Стига церемонии!... Вие, заместник-началникът на Стражата?

— Началникът — да, но аз — не — защрака Клагг. — Наистина, след като се запознах с вас, господин монтажник, мнението ми за планетяните стана много по-добро, отколкото преди. Та аз за какво? А! С ваше позволение, ще се отлъча за няколко девети. Нали знаете, трябва да си сменя ръкавиците, това, онова... Вие с оръжие ли сте? Разчитам на вас... Чувствувам, че ще се сприятелим. Позволете ми да ви дам един съвет...

Глор промърмори нещо, съответстващо на важността на минутата. Ама че глупак, в името на Пътя... „Ама за определени ситуации тоя Клагг е най-удобният човек — помисли си той. — Ще го имаме предвид.“

— ... Разбирам, искате да се запознаете час по-скоро с всички тънкости на новата си служба, една от най — сигурен съм, че не греша, — една от най-почетните на всички орбити! — Клагг изящно опули очи и приклегна. — Всички сме поразени от вашето усърдие и работоспособност. Но... но, господин Глор! Все пак не забравяйте да си събличате вакуумскафандъра, наистина! Нали разбирате, забележките на началството никога не са желателни...

Вярно. Глор се бе намъкнал в кабинета на командора на Пътя, без да свали вакуумскафандъра си, което беше сериозно нарушение на етикета... Побърза да благодари на Клагг, но като вдигна очи, улови погледа му — злобен, самодоволен и безкрайно глупав. Сякаш цялата глупост на Вселената, цялата безпощадна тъпота на неразумната материя се бе съсредоточила в тази изнежена муцуна. Подсмихна се. Смятай, че вече си направил кариера, душице-стражник... Само имай предвид: бързо ще свърши...

Извика контейнера, сгъна скафандъра. Извади „посредника“ от джоба, скри го в чекмеджето на пулта и закрачи по кабинета като в клетка. Не можеше да си отиде и да почива. Пак да гледа Ник и да се измъчва за Машка, и да лъже... Не, не. Престани да мислиш за това. Стига. С мъка няма да оправиш нещата, както би казал Клагг — офицерът тъкмо се бе върнал в кабинета. Впрочем той изрече една разумна мисъл — длъжността на Глор наистина бе почетна. И би трябвало да се изпълнява от младши командор, ако не и направо от командор. Защо Джал бе избрал планетен монтажник, а не някого от

своите? Нима от самото начало Светлоокия бе нагласил всичко така? Спомни си дребната, много стройна фигура на Джерф. И думите на Ник: „Това никак не ми харесва.“ Светлоокия е хитрец, но не би могъл да убеди Джал. Някой друг е направил това. За кого е изгодно да свали Джал Осми? Кой е помагал на Джерф? Това е ключът към загадката. Да открие главния съучастник на Светлоокия, означава да открие самия него.

Така си седеше, мислеше и чакаше своя час. Понякога поглеждаше навън и всеки път очарователният господин Клагг му се усмихваше.

ЗАБАВЛЕНИЯТА ЗАПОЧВАТ

Планетите следват своя ход, без да се съобразяват с хорските мъки. Това е стара истина. Ако се въртят около осите си (а далеч не всички планети го правят), това става абсолютно независимо от нашето желание.

В гривната девет пъти прозвуча гласът, отмерващ времето. Планетата бе изминала една осемнадесета от пълното си завъртане. Безтегловната грамада на Главния док бе изминала една девета от своя Път около нея — бе изминал час. От Стражата нямаше известия. Заръмжаха компресорите на охладителната система — докът бе излязъл откъм дневната страна на планетата.

Заговори вътрешната връзка: „Господин Глор! Тук Сулверш. Негова предвидливост се отправя към кабинета си. Господин Клагг, при мен!“

Глор въздъхна. Промърмори: „Нека се отправя...“ Когато офицерът скочи в приемната, Глор бръкна в чекмеджето на пулта. Извади „посредника“, отвори го, измъкна Мислещия, зареден от Джерф. Прибра кристала в маншета на ръкавицата си, упражни се — да не сбърка прозорчето за приемане с прозорчето за предаване. Отиде в средата на помещението и скри дяволската машинка под дебелия килим. Мислено очерта около мястото на командора на Пътя полукръг с радиус от четири крачки. На такова разстояние „посредникът“ работи сигурно. Беше му необходима пълна сигурност.

Докато негова предвидливост почиваше, чистачът бе успял да лъсне помещението. Всичко беше чисто, матово като вътрешността на вакуумна камера. Изглеждаше, че дори от слепите повърхности на обзорните екрани са изчезнали въображаемите следи от милионите звезди и хилядите планети, разчертали стъклата по всички посоки. От пулта на командора на Пътя се разнасяше лека миризма на амортизационна течност — креслото беше истинско, пилотско.

Разнесе се далечен рев: „Мирно!“ Глор още веднъж погледна към килима и тръгна. В приемната офицерите под командуването на Клагг блестяха с козирките на каските си и новите си ръкавици. Нитовете зад

преградката равнодушно стояха мирно. Командорът на Пътя, придружен от Сулверш и Глор, се изкачи в кабинета си. Началникът на Стражата опита да изпълни обряда по огледа на помещението, но както винаги бе изгонен. Господин Джал, вие напразно пренебрегвате устава на Стражата...

Командорът на Пътя се отпусна в креслото, роботът затвори люка след Сулверш. Джал по пилотски опря крака в пулта и се втренчи в големия екран с разположението на техниката по цялото космическо стопанство. Инженерът за поръчения стоеше тихо зад гърба на началството. С удоволствие би легнал. Нищо не му се искаше да прави, само да легне и да поспи като на Земята, като в къщи. Но действието бе започнало и продължението му бе необратимо като полета на планетата по орбитата ѝ.

Отстъпи към края на килима, приклепна, напипа „посредника“ под пластмасата.

Командорът енергично защрака с челюсти. Завъртя пръст над клавиатурата — насочваше се към копчето за включване на връзката.

— Ваша предвидливост!

— Млъквай! — кресна командорът, но все пак пръстът увисна във въздуха и „посредникът“ измънка тихата си, кратичка песен.

„Посредникът“ стана по-тежък. Падна вдигнатата ръка. Качулката върху могъщия врат на Джал, отзад, се опъна. Глор прикри с пръст синята пластина на „посредника“ и още веднъж натисна спусъка. После седна в креслото за посетители, започна да измъква Мислещия от „посредника“ и да чака какво ще стане с Нурра.

Ръката с насочения пръст се вдигна и неуверено се завъртя. Винаги ставаше така. Тялото завършваше започнатото движение. Материята на качулката се отпусна и главата няколко пъти се завъртя насам-натам. И изведнъж тялото в синия комбинезон избълва поток ругатни, дръпна се от креслото, но загуби равновесие и рухна обратно, като разклати цялото съоръжение, Глор тихо извика: „Нурра!“. Бившият командор на Пътя подскочи, но пак не можа да стане и изрева с истинска началствена интонация.

— Помогнете де, да ви тресне бялата мълния!

Глор измъкна Нурра от непокорното кресло. Физиономията на бившия командор смешно гримасничеше, изразявайки ту учудване, ту възторг, ту отмъстителна радост. Като позна Глор, той заизвива:

— Благодетел! Ех, добра услуга ми направихте, а, господин монтажник! Командор сте хванали, уха-а!

— Ш-ш-шт... командор на Пътя...

Лицето на командора, тоест на Нурра, придоби плачлив израз и той шепнешком забуча:

— Предвидливост?! Благодетелю, до края на Пътя ще лижа ръчичките ви, ама ще ме хванат! Внимавайте, внимавайте! И квалификацията ми е слаба, благодетелю!

Той вдигна ръцете си — ръкавиците се бяха пукнали и висяха на парцали.

— Слушайте ме! — Глор го помъкна към сандъка с командорските ръкавици, като в движение го инструктиреше: — Сега ще извикам началника на Стражата. Ама слушайте ме де, престанете да хленчите! Трябва да мълчите и да гледате достойно. Аз ще заповядвам всичко от ваше име. Отиваме в кораба. Да разгледате десантния „посредник“. Не сте забравили инструкцията, нали? Великолепно! Когато останем сами с офицера, ще го възнесете в Мислещ. Разбрахте ли? Сложете ги! — Той извади чифт парадни ръкавици, по образец номер едно. — Не се късат, нали? Ха-така... Пред входа на товарния трюм ще ми кажете само две думи: „Господин адютант!“ и толкоз. Запомнихте ли?

— Вие сте мой адютант? — Нурра се закиска, като цял взвод офицери. — Да ме гръмнат с три антени по ухото и в ребрата! А ако ме попитат нещо, тогава как?

— Изругайте. Това го можете. Офицерът се нарича Сулверш.

Пъхна „посредника“ в контейнера, заключи капака и извика началника на Стражата. Отчаяният Нурра захихика в креслото и започна един по един да разглежда пръстите си, обхванати от парадните командорски ръкавици. Приличаше на момченце, облечено в униформата на познат адмирал. Подобно нещо наскоро се случи със Съвка.

Смешно. Честна дума, на Нурра му беше весело!

„ЩРАК-ЩРАК“

— Мир-рно! — изгърмя гласът на Сулверш. — Негова предвидливост! Командоррррът! На Пътя!

Нурра изквака. Глор му щракна с челюсти. Смени всекидневните си ръкавици с парадни. Ако само командорът на Пътя беше с парадни ръкавици, това би направило впечатление. Щом и адютантът му е с такива — значи такава е заповедта, ще има нещо официално, не е грешка.

— Вървете... Не изоставайте от началника на Стражата. Спрете за момент в приемната. Хайде, марш...

Тръгнаха. Негова предвидливост изглеждаше още по-предвидливо от обикновено. Само дето вървеше май прекалено бързо — Сулверш изплашено се оглеждаше и ускоряваше крачка. Не му стигаше дъх за виковете „мирно“ — толкова бързаше негова предвидливост към кораба. Към процесията се присъединяваше местното началство. Комендантът на жилищната пура го придружи до централното фоайе, а там ги очакваше Първият ходов Диспечер и Пълния командор — началниците на настройчиците. Посипаха се още Диспечери, Пълни командори, отнякъде изникна пит, представящ особата на Великия Десантник... Нурра пулеше очи и бързаше. В хангара на летящите чинии той вече приличаше на робот — очите му сякаш стърчаха на стъбълца върху лицето. Глор се опасяваше, че след толкова години Нурра няма да може да познае входа в трюма и се приготви да го извика — почтително, разбира се. Никак не му се искаше да нарушава етикета. В хангара се бяха събрали десетина души, без да се смята Стражата... Но старият Десантник позна мястото. Завъртя зъркелите си и важно промълви:

— Го-осподин адютант!...

— Слушш! — възторжено се отзова Глор. — Господин началник на Стражата, негова предвидливост желае...

— Мир-рррно-о! — загърмя Сулверш. — Негова предвидливост командорът на Пътя!... — И замря. Гледаше само към „командора“.

— ... Желаете да огледа трюма сам, без церемониал.

— Без церемония-ал! — пропя началникът на Стражата. — Без церемониал!!

Двама офицери застанаха пред люка, от двете страни на невъзмутимия робот. Изглеждаше, че роботът и Нурра се състезават, блещейки очи един срещу друг. Игрят си на „погледи“, така да се каже.

Сулверш показа на робота пропуска, гривната, ръкавиците и се скри в трюма. Дойде ред на Нурра. Глор незабележимо стисна в ръка лъчемета, макар че с какво ли би могъл да му помогне тук лъчеметът? „Третия Велик може да благоволи да мине!“ — извъня роботът. — Уф! Не забеляза парадните ръкавици по образец едно. Възможно и да ги е забелязал, но в програмата му също бе заложена почителност към Великите. Нурра влезе в трюма. Браво, старче, съобразяваш... Клатушкайки се, заплува по коридора, като с голяма важност се оглеждаше, изчаквайки адютанта си. Глор представи ръкавицата си — законната, образец две. Роботът със звън се прибра на мястото си, напреки на входа, Глор настигна Нурра, многозначително го побутна и каза:

— Ваша предвидливост желае...

— Я върви... — отвърна Великия командор. Сулверш подскочи. В лъча на фенера се мярна отворената му войнишка уста. Я го гледай ти, Нурра! Нали му бе казано, ако стане нещо, да се кара и сега той ругае Като кург... Налагаше се да действа направо:

— Очите ми са влажни от почителност, вашвидливост... Разрешете да ви напомня, че желаете да огледате десантните „посредници“. Господин Сулверш, не се ориентирам добре. Къде е завоят към работилницата?

Нурра доброжелателно изръмжа. Сулверш, все още с отворена от учудване уста, се обърна и запълзя по тунела. „Води, води, салдафоне — мислеше Глор. — Води, ходещо гърло... Проспа си командора, макар че си верен роб. Сега и да се усетиш, ще бъде късно.“

Пълзяха мълчаливо. Отначало по силата на тежестта — „надолу“, после „по равно“, после „нагоре“. Под краката им поскърцваха сплитове на проводниците. На едно място Нурра спря и доста дълго разглежда един робот-костенурка, който вече бе намерил някаква неизправност в проводника и бе пристъпил към ремонта. Като се нагледа, Нурра блъсна костенурката с тока си и направи знак —

напред. Сулверш пъргаво тръгна напред. Изглежда, бе започнал да се замисля и да подозира нещо. Изпъна се пред входа на работилницата и започна да поглъща с очи началството. Прекалено усърдно го поглъщаше... И за пръв път се хвана за лъчемета. Оръжието изглеждаше съвсем мъничко в грамадните му лапи. „Късно, късно“ — помисли Глор, докато пълзеше към работилницата.

Това беше тясна пещеричка, оградена в средата на трюма. За да могат другите двама да се настанят, Сулверш трябваше да отстъпи и да измъкне краката си в коридора. Глор се облегна на универсалния струг, който заемаше половината от нишата. Останалото място бе затрупано от сменните инструменти за роботите, сандъчетата с резервните апарати за десантния кораб, също толкова миниатюрни, както и самият кораб. За под служеха сандъците с двигателите за малките „чини“.

„Посредниците“ висяха над главите им. Шест парчета без калфи и три — в калфи. „Командорът“ протегна ръка и чевръсто извади един — без калф. Глор побърза да насочи лампата си към „посредника“. Всички гнезда за Мислещите бяха празни освен едно — такъв беше редът. Сулверш целият се напрегна. При всяко движение вибраторът на лъчемета му застрашително просветваше в синьо. Не изпуска оръжието от ръцете си, мр-ръсник...

Командорът надникна в гнездото, подушна вътре. Кой знае защо, взе друг „посредник“. На светлината на фенера Мислещия започна да прелива в различни цветове, като жив. И тогава се случи непредвиденото — Глор не издържа. Заклати се, закачи се с колана си за нещо, увисна. Краката не го държаха. Беззвучно крещеше: „Не искам, не искам, не искам! Това си е мое тяло, мое!“ Искаше да се отскубне, искаше да живее, а Съвка замря от жалост и не можеше да се справи с него. Пред очите му изплуваха черни триъгълници — очите на Сулверш. Целият омекнал, Съвка гледаше как Нурра безсмислено върти „посредника“ в ръцете си, а Сулверш, заградил изхода, откопчава лъчемета от портупея си.

Командорът изпъшка. Промърмори:

— Здравно нещо... За триста години не се е променило...

Съвка с мъчително усилие се опитваше да хване лъчемета си. Тялото не се подчиняваше на заповедите му — висеше на кожата на струга и леко се поклащаше. Катастрофа... Нурра бе забравил как се

включва „посредника“! Вместо да приеме Сулверш, той въртеше „посредника“ в ръцете си и говореше с фалшиво оживление:

— Е, господа? Кой ще ми разкаже за това нещичко? — Той докосна с нокът Мислещия. — Защо е тука? Е, господин офицер?

„Забравил е как се нарича — с ужасяваща отчетливост помисли Съвка. — Всичко е забравил. Край...“

Сулверш заговори с ръмжащ шепот:

— Вашвидливост... Благоволете, е, да смените ръкавиците си. Мо-ля!

Лявата му ръка насочваше лъчемета точно в цепнатината между Нурра и Съвка. Дясната се отпусна към колана и направи рязко движение — от закачения там плосък калъф изскочи чифт всекидневни командорски ръкавици номер ТВ-003.

— А, ръкавици!... — учуди се „командорът на Пътя“. — Сега ли? Е, хайде, давай. Дръж това нещо... Дръж...

Съвка безпомощно гледаше как Нурра предава „посредника“ на Сулверш, как взима ръкавиците. И изведнъж Нурра щракна с челюсти — щрак-щрак! А началникът на Стражата се ската на три като сгъваем нож — удари се с каската си по коленете...

В „посредника“ весело блестеше втори Мислещ. Но още по-весело блестяха очите на Нурра, когато се обърна към Съвка и изръмжа:

— Ама как само го, ър-роу! Командувай бързо, благодетелю! След една осемнадесета ще се скапе.

ПРЕХВЪРЛЯНЕ С „МАНЕКЕН“

Съвка отмаля от радостно облекчение. Виж го ти Нурра! Бившият Десантник не бе загубил пъргавината си.

Глор замълча — смири се. Общото им тяло продължаваше да виси, закачено на колана.

— Щрак-щрак, а? — веселеше се Нурра. — Това тяло за мене ли е? — Той кимна към Сулверш.

— За вас е моето тяло. За мене — вашето. Вие ще бъдете мой адютант, а аз ще ви прикривам... Черни небеса, помогнете ми да се откача! (Нурра с готовност освободи портупея му.) Нурра, разчитам на вас. Не зная третия раздел на Инструкцията.

— Дреболия, прехвърляне с „манекен“ — делово измърмори Джал-Нурра. — Типова схема две-три-две... Работа за два нокътя. Не знаеш ли третия раздел, благодетелю? Той не е необходим... Ето... — Свали от врата си командорския „посредник“ от планетен клас, който можеше да се използва по втория раздел на ИП. — Дръж, господарю! Прехвърли ме в гвардията... После аз тебе — в командора. После ти мене — в господин монтажника. И смело напред. — Той радостно защрака с командорските челюсти. — С двата „посредника“ ние бързо — щрак-щрак!

„Черни небеса, ето как ставало! — помисли Глор. — Даже типова схема е измислена за такива случаи...“ Вече беше схванал същността и мислено провери поредността на прехвърлянията.

Първо: Сулверш в „посредника“ — направено е... Второ: Нурра от тялото на командора — в „посредника“. Трето: Нурра от „посредника“ — в Сулверш-„манекена“. Четвърто: Съвка от тялото на Глор — в десантния „посредник“. Пето: самият Глор — в „посредника“. Шесто: командорът на Пътя от „посредника“ — в собственото си тяло. Седмо: Съвка от десантния „посредник“ — в тялото на командора на Пътя, „над“ командора. Осмо: Нурра от „манекена“ — в „посредника“. Девето: Нурра от „посредника“ — в тялото на Глор. Десето: Сулверш от „посредника“ — в собственото си тяло. Край.

Бе то край, ама не излизаше така, както казваше Нурра. Схемата две-три-две би трябвало да съдържа само осем прехвърляния, Глор разбираше това при цялата си неопитност. А излизаха десет.

„Черни небеса, ами че Нурра не знае нищо за мене, чуждопланетянина — разбра Съвка. — Разликата е точно две прехвърляния. Първо аз в «посредника», а после — в тялото на Великия... Точно тях Нурра не е предвидил при избора на схемата. И тези две прехвърляния трябва да ги направи именно Нурра. От четвърто до седмо работи той. А си мисли, че съм обикновен монтажник. Чхаг-авантюрист... Какво толкова се колебае? Нурра ми е задължен за всичко. Няма да ме издаде.“

„Точно такива като него предават — измърмори Глор. — Каторжник...“

Но Съвка вече говореше:

— Нурра! Моля ви да не се учудвате. Аз съм чуждопланетянин. Не съм балог. Разбирате ли? Аз не принадлежа на Пътя.

— Га'а — като че изграчи „командорът“. — Ч-чуж-до-пла-не-тя-нин?! Будалките ме! Не принадлежите? А монтажникът къде е? К-как?! — Злобно подритна тялото на Сулверш, което се бе свлякло в краката му. — Разбирам, разбирам.

На лицето му светна яростно възхищение. Разбра, че Глор е подчинен на „чуждопланетянина“ и че Мислещия на този, втория, е от по-висок ранг, отколкото Мислещия на Глор.

— Кълна се в белите мълнии, най-после дочаках! Приятелче, вие комонс ли сте? Не знаете?! Тогава какво знаете, да ви тресне кормило по главата?! — Изведнъж се загледа в лицето на Сулверш. — Бързо ме прехвърлете, тоя свършва... Вземете моя „посредник“!

„Посредникът“ прожужа до самия череп на „командора на Пътя“. След секунда Нурра беше прехвърлен в тялото на Сулверш и загърмя с неговия глас:

— Ух, добре лови... Сякаш е претоварване. Е, приятел, казвайте, комонс ли сте, или не? Няма време, няма време!

— Най-вероятно съм комонс.

— Най-после... — още веднъж блажено рече Нурра. — Остави р-разговорите! Вие сте двама в едно тяло, значи... значи типова схема три-три-три плюс едно. — Взе десантния „посредник“. Намигна: — И

бившите Десантници могат да влязат в работа! Къде е Мислещия на командора? Давайте го по-бързо!

Внимателно и бързо презареди „посредниците“, Съвка едва сега разбра колко му е провървяло, че Нурра е бил Десантник — ходеща Инструкция за прехвърляне. Мислещите се подреждаха в „посредниците“ в строго определен ред. Сулверш отиде в командорския Джал, когато Съвка извади от ръкавицата си — в десантния. После Нурра постави десантния „посредник“ на максимално усилване и кресна:

— Комонс, пригответи се! Приемам!

И Съвка се отдели от Глор и умря. Смъртта беше мигновена, но тъжна. Стори му се, че веднага последва втора, още по-остра мълния на тъга — оживя. Беше в тялото на командора на Пътя и със съзнанието на командора на Пътя, което се бунтуваше и стенеше под неговото съзнание, както току-що стенеше и Глор. Тялото на Глор висеше до него, отново закачено на струга. Ръцете му безсилно се поклащаха, очите му бяха скрити под челото...

Сулверш бучеше:

— Съвземи се, благодетелю! Няма време, няма време! — И пъхаше в ръцете му планетния „посредник“. — Ама че си нежен.

„Разбирам — несвързано мислеше Съвка. — Аз съм командор. Сулверш ме нарича «благодетел», значи той е Нурра. Разбира се... Нали аз го прехвърлих. Сега трябва да го прехвърля в тялото на Глор. Прехвърляне с «манекен»... Просто невероятно, че се сетих да взема със себе си Сул. Не, Глор беше. Той се сети. Горкият.“

Машинално взе „посредника“, като си повтаряше наум: „Нурра от тялото на Сулверш в тялото на Глор.“ Прехвърляне от тяло в тяло — най-простата операция. Закрива се с пръст пластината и се натиска спусъкът. Съвка така и направи. Сулверш отново се сгъна на три и се свлече на пода. Но Съвка забрави следващата операция. Помнеше, че не трябва да отпуска пластината и стоеше, като я притискаше с всички сили. Вляво от него висеше тялото на Глор, а в краката му лежеше Сулверш. Командорът на Пътя злобно изсъска в мозъка му: „Какво стоиш, мбира! Действуй! Ще ни разпрашат всички, мбира такъв! Душегубец!“

От мислите на Джал вонеше като от престояла помийна кофа. С непослушни ръце Съвка насочи „посредника“ към Глор и натисна

спусъка. И с облекчение чу характерния вопъл на Нурра:

— Ър-роу, скъпи мой! Сега последната операция и сме си в къщи.

Веднъж направеното вече не можеш да го върнеш. Съвка стана Велик командор, Нурра — монтажник, а нещастният Глор остана да лежи като кристал в десантния „посредник“.

„ЗАТВОРЕНИТЕ“

Командорът на Пътя умееше да печели и не щадеше загубилите. Затова пък, когато той губеше, не молеше за пощада, не изпадеше в паника и Съвка се оправяше с него по-лесно, отколкото с Глор. Трябваше само да се настрои към новото тяло — ниско, широко, отпуснато. Измениха се разстоянията. Таванът се повдигна нагоре. Нурра-Глор се извисяваше над Съвка като кула. Сулверш, който по-рано му изглеждаше балог със среден ръст, сега беше огромен, макар че се търкаляше на пода. До него се търкаляха и всекидневните ръкавици с едър, отпечатан със злато номер ТВ–003. Съвка ги вдигна, заслушвайки се в мислите на командора на Пътя. „Проклетият мбира Нул — мислеше Джал. — Главногo насекомо, завистник! С мене е свършено, ама ще имам време и тебе да те премахна, дръвник, лениво блатно изчадие! Измяна в десанта — това няма да ти се размине!...“

„Ето какво било“ — помисли Съвка и направи усилие, с което вече беше свикнал — вкара мислите на командора в своите. Прекъсна раздвоението. Сега вече знаеше третия раздел на ИП, а там се казваше: „Подчинените разуми се стремят да запазят автономия на мисленето си, като раздвояват обединеното съзнание. Следва да се присвоява информацията на подчинения разум, което предотвратява раздвояването.“

И така, измяна в десанта. Следователно Иван Кузмич е един от Десантниците, който е прехвърлил тук Съвка и Машка с изменническа цел. И разбира се, виновен за измяната е Нул — Великия Десантник, — тъй като той отговаря за всичко, което става в кастата на Десантниците.

Това беше интересно. И все пак, като прекъсна раздвояването, Съвка-Джал отхвърли мислите за Учителя и най-вече за Нул. Земята е далеч. Земята е на много деветки светлинни години отук, а Машка е съвсем наблизо, но също така недостъпна като Земята. За да намери Машка, трябва да хване Светлоокия, Джерф, и да се подготви за борба с покровителите му. Светлоокия играеше голяма игра, много голяма... И покровителите му сигурно не са дребни риби. Съвка с цялата злоба

и целенасоченост на Джал се залови с издирването на тези негодници. Първо трябваше да свършат с прехвърлянията. Сулверш за втори път се търкаляше, лишен от Мислец.

Командорът на Пътя сложи едната от всекидневните си ръкавици. Разбира се, тя си остана здрава. Нурра с възхищение ахна:

— Ър-роу! Не се късат, кълна се в бялата мълния!

— Добре, добре... Вдигай го, аз ще прехвърлям — измърмори Джал. — И си сложи здрави ръкавици, вземи от комбинезона, под закопчалките.

Бързо направиха всичко необходимо. „Глор“ си сложи парадните ръкавици — същите, заради които Съвка се върна в каютата и изпусна Светлоокия. Поставиха офицера от Стражата до входа — както си стоеше преди началото на събитията. Командорът на Пътя доближи „посредника“ до каската му, за да върне разума на Сулверш на законното му място. И изведнъж Нурра проговори:

— Стой... Не мога да чакам! Ти си чуждопланетянин, комонс. Как дойде тук? Отговаряй, в името на покоя на Мислещите ти!

— И аз бих искал да зная как! Според мен по чудо.

„Глор“ пристъпваше с огромните си обувки. Нерешително, шепнешком попита:

— Там... откъдето си дошъл, там Пътя ли е?

— Там са Десантниците с операция — „Вирус“. Ама какво си се разбързал, дръвник!

Вместо отговор Нурра запя: „Ке-клеги-ке, ге-глаги-ге, ра-гру! га-клу! ка-глу-у-ки!“ Пееше с благовъзпитания баритон на Глор и подскачаше, а тялото на Сулверш се мяташе в такт с подскоците му. Като завърши номера си, провъзгласи със страшен шепот:

— Това е работа на Затворените, благодетелю! Наистина дочаках!

Ако беше заговорил за Светлоокия, Съвка щеше да го изслуша. Но бившият Десантник искаше да каже, че Учителя принадлежи към Затворените — метежници и бунтовници, нищо повече. А сега Съвка не се интересуваше от Учителя.

— После ще поговорим. Прехвърлям — каза командорът на Пътя.

ГОСПОДИН НАЧАЛНИКЪТ НА СТРАЖАТА

Сулверш дойде на себе си. Очите му бързо огледаха работилницата и се спряха върху ръкавиците на Съвка. С други думи — върху „детектора-опознавател“ на негова предвидливост.

— Подхвани го! — извика Джал.

Нурра подхвана Сулверш за портупея. Господин старшият офицер пухтеше, разпалвайки справедливия си гняв. Тръсна ръката на адютанта от портупея си, пак вдигна лъчемета...

— Вие сте не-е-вероятен дръвник, господин началник на Стражата!

След тези думи на негова предвидливост гневът на господин Сулверш моментално се изпари. И най-после проумя, че дясната ръка на командора е облечена във всекидневна ръкавица. Изплашено се изпъна:

— Ще се осмеля най-покорно да попитам...

— Аз трябва да питам, аз! — гърмеше „командорът“, като слагаше и втората си ръкавица. — Др-ръвник! „Посредник“ ли не си виждал?! Ще ти взема дипломата, главноного насекомо!

Последният израз беше любимата ругатня на Джал, която той употребяваше на подстъпите към великия гняв. Оказа се, че да си командор на Пътя не е по-трудно, отколкото да си монтажник от висш разряд. Езикът сам си знаеше какви думи да подбере. И наистина командорът се подчиняваше на Съвка по-охотно, отколкото Глор...

Нурра се осмели да захихика. Джал се нахвърли върху него:

— Момче, затваряй си устата! Включвай двигателите и да те няма!

Адютантът едва промълви „Слушам!“, което повече приличаше на хълцане, и се скри в тунела, Сулверш объркано виреше глава, докато се опитваше да застане мирно, и чукаше каската си в „посредниците“ на тавана.

— Кажи ми, Сул, в името на Пътя... да не си се побъркал?

— Съвсем не... Е...

— Тогава защо включи „посредника“?! Говори без церемонии, проклета каско!

Най-после офицерът разбра — обвиняваха го, че сам себе си е „възнесъл в Мислещ“. Сам е дръпнал конеца на „посредника“. Разбира се, по никакъв начин не можеше да си спомни събития, които не се бяха случили. Но прелестта на ситуацията се състоеше в това, че при прехвърляне се губи паметта за предшестващите секунди — така наречената амнезия при прехвърляне. Сулверш помнеше само как бе подал всекидневните ръкавици на командора. И повярва. Хвана се за гривната: дали целият свят не е чул за позора му? Командорът на Пътя се ухили:

— Момчето излезе съобразително, Сул. Изключи гривната ти. Трябва да си му благодарен до края на този живот и до края на всичките си животи, ясно ли ти е? Та защо го направи?

— Вашвидливост, не съм правил нищо, кълна се в Пътя! — зарева Сулверш.

— Хайде-хайде, успокой се... Объркал си се, случва се. Според устава ти поиска всекидневните ми ръкавици. Похвално. Подадох ти „посредника“, свалих ръкавиците и ти от смущение дръпна спусъка. Дръвник... Е, така ли беше? — Челюстите на Сулверш тракаха, той умолително вдигна ръцете си в скъсани ръкавици. — Добре, добре... Всичко ще си остане между нас. Ще заповядам на адютанта да мълчи. Ще изпиша ръкавиците ти, като по грешка сложени от самия мене. Резервните при тебе ли са? А-р-рш!

Началникът на Стражата предано изхлипа и като мечка запълзя през тунела. А Съвка се възползува от случая, за да извика при себе си Нурра и да му внуши да си държи езика зад зъбите. И изобщо повече да си мълчи. Затворническият му лексикон съвсем не е подходящ за монтажник от висш разряд.

— По-често приклякай, не се намесвай в разговорите. Ако е необходимо, отговаряй кратко и навсякъде прибавяй „господин офицер“, „господин инженер“ и прочее. Бъди много внимателен... И ръкавици нямаш, само парадните...

— Велики командоре, наша надежда — прошепна Нурра и се озъби с невъобразимо безсрамие. Ама че тип! — Слуш-ш, ваша предвидливост! — кресна Нурра.

ВАША ПРЕДВИДЛИВОСТ

По кораба гърмеше: „Миррно! Негова предвидливост командорът на Пътя!“ Господа специалистите приклякаха, лицата им ставаха покорно-изплашени. Шумолеше шепот: „Обикаля кораба. Скоро ще излитаме...“

Да, излитането за изпитания приближаваше. Сега Съвка знаеше защо командорът на Пътя бе летял до Студения — за да заповяда лично на началника да подготви зареждането на кораба. Някои мисли на командора не се успокояваха, бродеха самостоятелно — както и преди, мътни, злобно озъбени като челюстите на кург. Докато крачеше по кораба, козирувайки непринудено на срещнатите, но в същото време, без да ги забелязва — тристагодишен навик! — Съвка-Джал търпеливо се нагаждаше към тези мисли. Усвояваше ги, обръщаше ги насам-натам, нагаждаше ги към ръката си като оръжие. Не можеше да си остане Съвка и само да ползува знанията на Джал. Колосалният опит на командора постоянно му предлагаше множество решения за всеки проблем. За да избере едно и твърдо да се придържа към него, се изискваше безжалостна воля, даже известна ограниченост на мисленето. Ако разумът има предвид прекалено много обстоятелства, винаги е затруднен в избора на поведение — всички варианти му се струват недостатъчно добри... Необходимо беше Съвка да се слее с Джал, както добрият ездач се слива с коня си. Да станат едно същество. Така беше с Глор. Но преди всичко трябваше да усвои новите знания. Нурра му пречеше да се съсредоточи: тялото на Глор се мяркаше пред очите му като укор. И командорът отпрати Нурра със заповед да стои при пулта, да чака доклада на Космическата Стража, а като го получи, да го предаде по радиофона. Така щеше да е спокойно. При горивния автомат този грубиян блъсна с рамо една Диспечерка и дори и не помисли да се извини — само направи лицемерно-благовъзпитана физиономия. Дебелата госпожа скришом се щракна по челюстта — реши, че от преумора ѝ се привиждат разни неща...

Като отпрати Нурра, свадливо си помисли: „Ще видя зор с него.“ Заедно с Нурра на заден план отстъпиха и мислите за организацията на Затворените. Толкова е тайна, че дори не е ясно дали изобщо съществува. Най-добре е засега да мисли само за отношенията на командора на Пътя с Великия Диспечер, дори и само заради това, че в онези далечни времена, когато Джал не би могъл и да си помисли за Величие, Диспечера е работил с Железния Рог, с Номдал. Джал бе роден тук. Прокт беше по-стар с едно поколение — бе долетял с преселниците. Великия Диспечер Прокт IX, невероятен мръсник и интригант, когото естественото отвращение към убийството е непознато... Джал не се заблуждаваше по отношение на него. В даден момент той позволи на Джал да свали Номдал. Сега времената бяха други и нищо не му пречеше да помогне на изгнаника да се справи с узурпатора. Командорът на Пътя не мислеше, че Първия Велик има пряко отношение към замислите на Светлооккия. Прокт му бе препоръчал друг адютант, младши командор от Титановия — стандартен тъпанар и доносник. А препоръките за Глор идваха от заместника на Първия Диспечер на Трета монтажна, „стария гунеу“. Той беше по-скоро приближен на Великия Десантник, тъй като до неотдавна бе работил в неговото стопанство — обезпечаваше връзката с експедициите. Пак Нул, Великия Десантник, ужасният мързелан, немарливец, дръвник... Най-интересното бе, че педантичният Джал му беше просто необходим. Той бе поел в своето стопанство куп неща, които бяха задължение на Великия Десантник. Беше го освободил от грижите за близките области на Космоса — обслужваше ги със своите пилоти... По всяка вероятност бе сгрешил. Докато му помагаше, много добре бе успял да разбере какво нищожество е. Такова нещо не се прощава. „Аз самият не бих простил — помисли Джал. — Вероятно Нул е насъскал Джерф. Не случайно веднага след прехвърлянето си помислих за него. Първата мисъл в ново тяло винаги е добра. И така, какво може да се пусне в ход срещу Нул?“

Стоп! Как можа да забрави! Докладът на Нул за експедицията на Чирагу!

Съовка спря. Ходовият Диспечер монотонно, почтително бърбеше:

— Полировката на дюзите е екстра качество, ва-ш-ш...

— Браво! Бижутер! — гръмна командорът на Пътя. Ходовият Диспечер се усмихна полуприпаднал — беше си заслужил „бижутера“, най-висшата похвала на командора на Пътя. А работата не беше в дюзите, не... Джал-Сьовка си бе спомнил нещо.

Преди една деветдневка Великия Десантник бе докладвал на Великия Диспечер и на командора на Пътя за експедицията до третата планета от системата Чирагу. До Земята. Докладът не беше весел. Корабът на Десантниците се бе приземил на северното полукълбо, без да е съпроводен от „насочващ“ — кораб за свързка, — тъй като последният носи гигантски антени и е щял да бъде забелязан от спътниците, летящи около Земята. В замяна на това Десантниците окупирали антена на аборигените, разположена в близост до мястото на кацане. Но не могли да се възползват от нея за насочването на големите кораби към плацдарма. Нещо повече, след шест девети оборота на планетата Десантниците били принудени да отстъпят и да се присъединят към експедицията, за което по тунела на свитото пространство било изпратено съобщение тук, на Главния маяк... Избягали, дръвници! — ликуваше Сьовка.

Командорът на Пътя завърши обхода на кораба и заповяда на Сулверш: „Към канцеларията!“ Дръвникът се подчини. Предан като дресиран неск и точно затова опасен... Вече се беше окопитил и поглеждаше мно-ого странно... Усеца, че с негова предвидливост не всичко е наред. Ще го имаме предвид. Само да ни падне сгода. Не си ти тоя, който ще се мери с мене, проклета каско... И така, какво още имаше в доклада на Нул?

Комонсите. Най-после Сьовка си изясни тайнствената дума. Ако Сьовка не беше комонс, сега не би крачил по кораба в тялото на Третия Велик. В старите книги на Пътя е написано — а тези книги се пазят в тайна, — че всички разумни същества в Галактиката се делят на три групи. Висшата група — комонсите — може да се прехвърля в телата на двете низши — шиусите и оусите, — да завладява разума и паметта им заедно с телата. Втората група — шиусите, — към които принадлежи народът на Пътя, се прехвърля само в оусите. Последните не могат да завладяват съзнания, а поради това — и тела. И точно оусите съставляват абсолютното мнозинство в Галактиката. Ето защо Пътя безпрепятствено се придвижваше от планета към планета — не срещаше други шиуси, още по-малко комонси. Самата възможност за

съществуването на комонсите бе по-скоро теоретична, отколкото реална. Съвсем доскоро не се страхуваха от нея, до момента, когато на Чирагу бяха открити комонси — деца, още не достигнали пълното си развитие. Възрастните се превръщаха в оуси.

Съовка се изхили. Отстрани това изглеждаше като милостива усмивка. Някой изкрещя: „Салют за великия командор!“ Той вежливо-високомерно козирува — комонс в тялото на Велик. Ето ви доказателство за съществуването на комонсите, господа... В доклада на Великия Десантник това се поднасяше като предполагаем факт, като хипотеза. И още една непростителна грешка: Десантниците не бяха успели да вземат със себе си нито един Мислещ за изучение. „Зяпльовци — с наслада си помисли Джал. — Три пъти, девет пъти глупаци!“ Най-сетне последният факт: съобщението на Точката, командувания десанта, било прекъснато по средата. Оттогава радиоконтактът с кораба за свързка бе прекратен. Великият Нул обясни прекъсването на радиограмата с космическия вятър, задухал от центъра на Галактиката. Съмнително, господа, съмнително... Това по-скоро е работа на Учителя. Щом владее хиперпространството, да прекъсне тунелната връзка е съвсем... М-да... Имаше и още нещо. Засега да оставим настрана Учителя. Какво още, кълна се в горещата тяга?

Бе забравил и сега не можеше да разбере някакъв важен детайл от доклада на Великия Десантник. Спря. Свитата замря. Отпред Сулверш ръмжеше: „Обиколете, господа... Обиколете, по средния коридор... — разчистваше пътя. — Ослепяхте ли?“

„А! Кълна се в Безсмъртието! В доклада не беше казано, че на Земята са оставени Десантници-резиденти! Великия Десантник лъжеше. Ето защо през последната деветдневка е заседнал на маяка — опитва се лично да установи връзка, дръвника... Ако Нул е насъскал срещу мен Светлоокния, горчиво ще съжалява за това“ — обобщи командорът.

Влезе в кабинета, като благо се усмихваше, но мисълта му продължаваше бясно да работи. Може би се страхуваше да спре, за да не започне да мисли за Машка. Да не мисли за непоправимото... Интригите винаги му бяха замествали развлеченията. Безпогрешно го ръководеше тристагодишният му опит в интригите. Засега да не предприема нищо. Да чака, да подготвя плановете си. И да ликвидира

древните пречки. Такива като Сулверш. Него би трябвало... м-да-а... После госпожа Ник. Като поразмисли, да не вземе да хукне да си признава...

— Сул! Изпрати ми Клагг — нареди той. Стражникът влетя в кабинета по балистична крива — така се бе засилил. „Командорът“ рече с бащински глас:

— Виж какво, момче... Изтичай при госпожа Ник, приятелката на господин Глор. — Кимна през рамо към Нурра. — Предай й личната ми молба. Да не се отлъчва, ммм, известно време. Ще ми потрябва.

— Слушш!

— Е, върви... И по-любезно с нея. Ти си умно момче.

— На услугите на вашвидливост!

Ощастливеният Клагг литна надолу.

„Кълна се в безтегловността, че вече строи въздушни кули и злорадо поглежда към Сулверш — помисли командорът на Пътя. — Ама че дръвник са сложили в Стражата на Великия! «Аз се разпореждам с кадрите и на планетата, и в Космоса!» — изимитира той Диспечера. — Добре се е разпоредил, да си чука сега главата! А, говорим за вълка, а той в кошарата! — Върху екрана за повикване замига кодът: «НРВД НПКП» — негова разпоредителност Великия Диспечер до негова предвидливост командора на Пътя. — Давай, давай, да си поговорим...“

ШЕФА НА ДВЕТЕ СТРАЖИ

— Ваша предвидливост — проговори Прокт.

— Ваша разпоредителност... — отговори Джал. Както винаги, вместо направо Прокт започна да го усуква:

— Ураганът отминава. Готви ракетите, монтажът се задъхва.

— Зная, скъпи. Контролирам — нарочно с отегчен глас отговори Джал. — Мм-м... Нул не се ли е обаждал?

Прокт направи отрицателен жест — Нул не се е обаждал.

Командорът много добре го знаеше, но хубавата новина никога не е зле да я чуеш два пъти.

— Печално, много печално — рече той, като мислено потриваше ръце. — Десантника не слиза от Главния маяк, все си регулира връзката...

— Ти, мили мой, не си ли прекалено бодър? — поинтересува се Прокт.

— Не, не е прекалено. Хората ми работят като изкуствени, без почивка. А твоите пускат слухове. Днес по някои сведения, из кораба бърбреха... за нея... Тоест нещо там за ескадрата. — Нарочно подкачи Диспечера, иначе щеше да го усуква още половин час, докато каже за какво става дума.

— Извини ме, моля те, ще те прекъсна — рече Прокт Девети. — Нека Нул да си се оправя сам. По твоя молба е установена личността на Железния Рог. Бившата личност...

— Е, и кой е той?

— Ами твоят предшественик, скъпи мой... Номдал.

Негова предвидливост бавно, като художник с тънка четчица нанесе върху лицето си ярост, тревога и всичко, което бе необходимо. Виждаше отражението си в стъклото на екрана. Много добре излизаше — истински вулкан, един ден преди да изригне, когато върхът още невъзмутимо се извисява под белоснежната си шапка и само специалист по вулканите може да предскаже близката катастрофа. В този случай Великия Диспечер беше „специалистът“ и разбира се, кльвна.

— М-мда-а-а... Предполагах, че с него отдавна е свършено — кисело измънка командорът, когато се убеди, че ефектът е достигнат. — Значи моето момче е дало ценна информация, а? Радвам се, че не съм се излъгал в него...

— Не си се излъгал в господин Глор, признавам — равнодушно отвърна Прокт. — Не си ли говорил още с Шефа? Наредих му да хвърли всички сили в следствието по делото на Железния Рог.

— От все сърце ти благодаря, скъпи мой. Той в момента иска връзка.

— Плавен Път, скъпи мой! — сбогува се Диспечера и освободи екрана.

Съовка извика Нурра, включи екрана му към своя. Върху двата екрана се появи повикването: „НВЩДС НПКП“. Негово високопревъзходителство Шефа на двете Стражи...

Шефа на двете Стражи, Гаргок Трети, беше притежател на много красиво, още младо тяло. Имаше безгрижен, независим вид. Винаги носеше офицерска каска, нахлупваше я на очите си — малко на една страна.

— Беше ли безветрен пътят на ваша предвидливост? — почтително се осведоми Гаргок. — Имате ли оплаквания от моите момчета?

— Наред е, наред е, Гар! — отговори негова предвидливост. — На въпроса, красавецо...

— Както ви е угодно, вашвидливост. Вашият инженер за поръчения ни предаде заповед. Да започнем издирване на някой си Джерф, инженер-физик. Мога ли почтително да ви попитам с какво...

— Можеш. Господин Глор е заподозрял, че той е споменавал за Железния... М-да?...

— Рог, ваша предвидливост. Както винаги ние се стремим да предвидим желанията на ваша...

— На въпроса, казах! Намерихте ли го?

— Ваша предвидливост има предвид Рога?

— И двамата!

— Уви, вашвидливост... Засега не сме успели. Именно с тази цел...

— Детективи! Знаменитости! — изфуча Джал. — Кълна се в горещата тяга, за това ли ме извика!

— За тази цел ние бихме искали ваш-ш, да разпитаме господин Глор.

„Правилно. Безупречна логика, но работата ти няма да се уреди“ — помисли той и отговори:

— Моля. Ако искаш, по радиото, ако искаш, изпрати следовател. Няма да ти преча. Това ли е?

— Съвсем не — каза Шефа. — Не е... Бихме искали да го поканим при нас.

— Защо?

— Ва-аша предвидливост...

— Искаш паметта му в Изчислителя? — Джал заплашително насочи пръст към екрана. — И да ми върнеш парцал вместо работник? Не ти е за първи път! Не разрешавам!

— Принудени сме почтително да настояваме пред вашвидливост. Господин Глор трябваше да мине през проверка, вие я отменихте.

— Не е минало и едно денонощие! — ръмжеше командорът. — На мен ми трябва адютант, а не изстискан парцал! Имате ли поне някаква следа от Джерф?

— Изчезнал е, вашвидливост. Боя се, че са го предупредили, а кой е могъл да го предупреди, ваш-ш? Подозрението пада именно върху господин Глор... А? Какво?!

Изчезнал! Следите на Машка са изгубени! Съвка така погледна Шефа, че той се сви и изгуби целия си безгрижно-независим вид... Къде са ти двете прехвалени Стражи? Къде са гравитолетите, катерите, системите за подслушване и следене, шпионите и доносниците ти?

— Доводите на ваше високо превъзходителство считам за неубедителни. — Командорът беше вбесен и плюеше думите. — Но независимо от това, в интерес на работата, ще се посъветвам с вашия специалист, прикрепен към моята особа. С господин Сулверш. И ще постъпя според неговия съвет. Удовлетворен ли сте?

— Напълно, вашвидливост! — оживи се Шефа.

Лицето на Нурра изразяваше недоумение и злоба и той много изразително се хвана за лъчемета си. Но послушно извика Сулверш. Ах и ах, лошо е да си избягал затворник. Нямаш нито миг спокойствие... Ако отидеш на разпит в Изчислителя, ще те разобличат след три секунди и ще те разпрашат точно след час. По-скоро след два. Нурра знае толкова крайно интересни неща, че един час няма да им

стигне за разпита му. Да вземем само нещичкото с чуждопланетния командор на Пътя. Не, старче... Ние с тебе сме свързани много здраво.

Яви се Сулверш. Козирува първо на Джал, после към екрана с Шефа. И командорът на Пътя, вперил твърд и равнодушен поглед в портупея на Сулверш, попита как би се отнесъл началникът на Стражата към разпита на господин Глор в Изчислителя? Какво е впечатлението на началника на Стражата от господин монтажника?

— Такова, че е най-добро! — рапортува Сулверш. — Без крайна, е-е, необходимост не бих го изпращал в Изчислителя, вашвидливост, вашвиспревъзходителство!

Че как иначе... Сулверш много добре знаеше, че в Изчислителя, където всичко тайно става явно, господин Глор ще разкаже за произшествието в ремонтната работилница.

УДАРЪТ

Странно нещо! Когато началникът на Стражата, „дресираният неск“, тръгна срещу съвестта си, Съовка изпита горчивина и досада. Бе поел риск и спечели, но... Май че го достраша. Сулверш беше смел, предан на делото — и се изплаши. Той се боеше повече от съгражданите си, отколкото от враговете на Пътя. Но Джал изфуча: съграждани! Шефа и Диспечера! Че кой няма да се изплаши от тая двойка... Сега, като си повтаряше наум краткия разговор с Диспечера, той си помисли: ами ако все пак Първия Велик е замислил да смени командора на Пътя? И разправиите около Глор — ако и те не са току-така? Ако Диспечера му го е подхвърлил, като е използвал за това Джерф, а пък, когато Глор бе започнал да преследва Светлоокия, са решили да го премахнат? Не-не, не е изключен и такъв вариант... Неуловимата наглост, която се прокрадваше по лъскавата физиономия на Шефа — откъде идва тя? Командорът се стегна. Попита:

— Имаш ли още нещо? Кой е следващият, когото си набелязал за Изчислителя?

Гаргок оправи каската си.

— Разбирам раздражението на вашвидливост. Но имам да доложя и по-приятни новини...

— Е, докладвай.

— Слушам. Този тип — имам предвид Джерф — очевидно е имал електронен шперц от гаража на Трета Монтажна е откраднал амфибия. Независимо от урагана по въздуха се е отправил към крайбрежието. Амфибията е на госпожа, госпожа... а, на госпожа Тачч. Най-нов модел. Борейки се с вятъра, моят агент го е преследвал...

— И разбира се, го е изпуснал. Собственичката на амфибията арестувана ли е?

Гаргок поклати каска.

— В момента на похищението тя се е намирала при особата на Първия Диспечер на Трета Монтажна. Извън подозрение е. Първия е провеждал изпитания на реактора.

Ясно. По време на такива изпитания всички връзки се изключват. Хитро. Хитро, кълна се в горещата и студената тяга! Все пак госпожа Тачч... Нима веригата е толкова проста? Джерф — Тачч — „стария гунеу“ — Великия Десантник? Простотата е признак на гениалност...

— Разрешете да покажа донесението? — попита Гаргок.

— Давай...

Заработи четящият апарат. „Преследваната амфибия се скри под водата на реката при най-близкия вход за гравитолетната гара Юг. По моя команда подводниците на морската Стража тръгнаха към устието на реката. Поради силния шум, създаван от урагана и вълнението, те не успяха да открият амфибията. (Виж донесението на командира на групата подводници «Юг».) От своя страна, ние влязохме във водата на север от преследвания, за да му преградим пътя нагоре по реката. Като се придвижвахме на юг, не открихме преследвания. По трасето на подводния маяк Юг-011 от морската Стража постъпи донесение за подводен взрив в квадрат 011-25. Точното място на взрива не е установено. По своя характер взривът напомня разпрашаване на Мислещ (виж споменатото донесение)...“

Съовка се сдържа — не падна по лице върху пулта и не закрепя. Бандитът е разпрашил Машка. Когато подводниците са го обкръжили, той е разпрашил Машка. Просто така, от злоба и подлост. Щом си заповядал да ме преследват, аз пък ще разпраша приятелката ти. „Аз съм убиецът — мислеше Съовка. — Трябваше да се върна на Земята, трябваше да захвърля всичко, а аз останах.“

— Виждам, че ваша предвидливост стигна до същия извод, както и аз — чу той гласа на Шефа. — Ако се предположи, че Мислещия на Железния Рог е бил при него, то...

В кабинета на Гаргок на спътника Отражения нещо се търкулна и изтрака — толкова страшно бе лицето на Великия Командор, което се приближи към екрана.

— Млък! Слушай! Бездарник, дръвник... Имаш късмет, че си подчинен на Диспечера, а не на мене. Но бих те посъветвал да намериш м-мръсника Джерф. Настоятелно бих ви посъветвал, ваше високо превъзходителство.

Гаргок бързо-бързо се кланяше.

— Ще направим всичко възможно, вашвидливост. Постъпила е жалба от госпожа Тачч — изчезнала е амфибията, загубен е маршрутът

към нейния нов бот за подводен лов... И освен това — вашето настойчиво желание...

— Не ви задържам повече — рече командорът на Пътя и изключи екрана.

Така на петото денонощие от пристигането си на планетата Съвка остана съвсем сам.

ТРЕТА ЧАСТ
КОМАНДОРЪТ НА ПЪТЯ

ЗЕМЯ. ОПЕРАЦИЯ „ТРОЙНО ЗВЕНО“

Началникът на Центъра пристигна в Тугарино като най-обикновен гражданин, с автобуса. И той, и спътниците му — трима души — бяха облечени в цивилно облекло, което безупречно имитираше местната мода. Младите офицери бяха навлекли тесни панталони с неудобни напречни джобове. Зернов беше в тъмен, доста износен костюм, професионално изцапан с колофон. Носеше със себе си списание „Радио“ и картонено куфарче. Обикновен радиотехник.

В същия ден парашутната дивизия получи заповед на разсъмване да напусне Тугарино. Контролните постове по пътищата, снабдени с рентгенови апарати, оставаха. Но блокираните в града пришълци не биха могли да знаят това.

Зернов, от своя страна, не можеше да бъде сигурен, че в Тугарино все още има пришълци. „Тройно звено“ беше капан, поставен пред вълчето леговище наслуки. Не се знае дали в тази дупка живеят вълци... Наистина сценарият на операцията бе проверен от изчислителната машина и предполагаше висок процент за успех.

Три часа преди групата на Зернов от областния център се завърна един щастлив младеж — главният инженер на млекозавода. Той бе получил невероятно предложение. Да замине за Южна Америка, за да пусне в производство също такава предприятие, каквото ръководеше в Тугарино. Заводът наистина съществуваше и задграничният паспорт, и командировката, и всичко останало също беше истинско. Младият инженер не подозираше, че участва като примамка в операцията „Тройно звено“ под прякора „Пътник“. Той беше във възторг — непрекъснато вадеше от джоба си и разглеждаше паспорта и самолетния билет Москва — Гуаякил през Брюксел, Лондон и Хавана. Трябваше да излети след два дена и да пристигне в Москва само три часа преди тръгването на самолета. Така го посъветваха в обкома. Посъветваха го също да не говори за командировката си — положението в града е особено, това-онова...

Зернов се безпокоеше да не би Пътника да възприеме последния съвет прекалено сериозно. Впрочем и за този случай си имаше хора —

да оповестят из града, че инженерът ще пътува „в чужбина“.

На сутринта, когато колоната на бронетранспортъорите с бучене и рев се изтегляше от Тугарино, при Зернов почука Стъопа Сизов.

Началникът на Центъра се бе настанил в празния апартамент на Анна Егоровна. Беше удобно във всички отношения — няма съседни, а има телефон. Документите на Зернов бяха издадени на името на Владимирски М. Т., братовчед на докторката, уж пристигнал в отпуск. Стрелбището, където както и преди работеше Сурен Давидович и винаги се навъртаха Стъопа Сизов и Альоша Соколов, му беше под ръка. Още веднъж им провървя. Те станаха главните действащи лица в „Тройно звено“.

— Другарю Първи, добро утро — поздрави Степан. — Да не ви събудих? Пътника вече е в завода.

— Естествено, нали е главен инженер — рече Зернов с известно недоумение. — Както разбирам, има си работа.

— Сигурно... Там работи годеницата му, в техническия отдел — рече Степан. — Нали знаете? А вчера той среща ли се с нея?

Момчетата бяха поели следенето на Пътника от тази сутрин. Вечерта той се намираще под контрола на оперативните работници. Зернов каза:

— Вчера се отби при нея. Защо те интересува това?

— Ние я видяхме. Тя е Десантник.

— Така ли... — Зернов допря връхчетата на пръстите си и погледна някъде настрани. — А не представяш ли желаното за действително, Степан Григориевич?

Стъопка леко побледня и отговори:

— Извинете, но това за мен не е „желано“.

— Ясно — кротко се съгласи Зернов. — Как оценявате Пътника? Той също ли е Десантник?

— Той не е, другарю Първи.

— Чудесно, Степан Григориевич! Продължавайте с Альоша да следите Пътника, не се отвличайте с годеницата. Вземи го, моля те...

Степан не обичаше да се грижат за него като за малчуган. Но с удоволствие пхна в джоба си този шоколад — не беше сладкарски, а специален, хранителен шоколад. Зернов нареди по телефона да започнат наблюдение на „Принцесата“ — годеницата на инженера.

Сложи слушалката и съобщи на огромния часовник в антрето: „Май улучихме целта.“ Часовникът равнодушно пухтеше с махало.

Операция „Тройно звено“ се базиреше на Пътника. Десантниците би трябвало с всички сили да се стремят да излязат от Тугарино, но досега бяха принудени да останат там. Десантниците би трябвало да се стремят към границата — Пътника им даваше шанс да отидат направо в Южното полукуълбо. Названието на операцията имаше определен смисъл. Първото звено — момчетата, които твърдяха, че могат да отличават Десантниците от обикновените хора. Ако се окаже, че те само твърдят, но не могат, ще се включи второто звено — „посредника“. Така или иначе, но преди заминаването Пътника ще бъде изпитан с „посредника“. Накрая, ако апаратът е изчерпал възможностите си за действие, бе подготвена трета проверка — рентген и обикновен обиск. Безсмислено беше Десантника да пресича границата, ако не носи със себе си „посредник“ и кристали.

Началникът на Центъра седеше в празния апартамент. Отначало се опитваше да работи. В единадесет часа му се обади старшият на оперативната група и доложи, че Принцесата е излязла от завода. Зернов изостави работата и два часа поред с големи крачки мери апартамента на Анна Егоровна. Такова нещо не му се беше случвало. Даже през четиридесет и втора година, в Берлин, можеше да работи по всяко време: в скривалище, на офицерски бал или в конспиративна квартира, очаквайки нахълтването на гестапо. Степента на отговорност беше друга... В тринадесет и петнадесет му доложиха, че Пътника е поръчал такси за вечерта. Изненада... Той трябваше да пътува през нощта със заводската кола. Зернов помоли да изяснят къде ще пътува и пак закрачи от ъгъла на спалнята до ъгъла на антрето. Но телефонът звънна веднага.

Помощникът на Георгий Лукич предаде заповед: Зернов да остави групата и незабавно да се върне в Н...

ПЪТНИКА И ПРИНЦЕСАТА

И към пет часа горещината не намаля. Стъпка и Альошка се бяха настанили на сянка зад една купчина дъски, наредена в дъното на двора. Оттук се виждаше пътеката към къщата и вратата на входа. Валерка седеше върху купчината, без да се крие, и държеше в ръцете си котенце. Без Мотя, тоест без котенцето, не желаше да участва в операцията и Степан прецени — нека. Така имаше непринуден вид, а Мотя не пречеше. Ще си спи. Альошка казваше, че Веркиното котенце е болно от сънна болест. Впрочем Мотя с удоволствие лиза „специалния шоколад“.

Пътника си беше в къщи и момчетата го пазеха. В пет часа и седем минути при него дойде Принцесата.

— Валерик, предупреди Трети — прошепна Степан.

Верка бавно излезе от двора. Оперативните работници чакаха на същата улица, на около двеста метра от къщата на Пътника. Когато момчето с котенцето излезе на улицата, Принцесата почука на вратата.

Къщата беше двуетажна, стара. Скърцаща дървена стълба, боядисан под, тапети на цветчета. Инженерът стоеше в старата си стая, която винаги беше добра към него, и гледаше към вратата. Стъпалата пееха като в приказката: „Снип-снап-снуре...“ Заедно със стопанина си тази песен слушаха и библиотеката, и скринът с летите пиринчени дръжки, и чужденецът — светлият костюм, който висеше на закачалката в гардероба А Светлана имаше нежни розови устни, тъмни като орех очи и пшенични коси, подредени в сложна кула. Щом влезе, веднага се залови да оправя прическата си. А когато той я докосна по рамото, капризно се отдръпна.

— Ето, пак се сърдиш — рече инженерът.

— Заминаваш ли? Ами заминавай си.

— Светик, нали ти самата каза, че ми е провървяло...

И пак с тъга огледа стаята си. Новият куфар от жълта кожа съучастнически надзърташе иззад гардероба.

— Изобщо не се сърдя — рече жената. — Върви. Донесох ти подарък.

„Не се сърди!“ — скръцнаха дъските. Светлана отвори чантичката си и извади зелено цилиндърче.

— О, благодаря ти... Запалка ли е?

— Нещо такова — каза Принцесата и дръпна конеца.

Пътника се хвана за сърцето. Десантничката със силно, не женско движение го подхвана под лактите и го сложи да седне. Той промърмори: „Тук е красива местност.“

— Линия втора — каза жената. — А ти?...

— Тъгъл шести. Слушам те, Линия втора.

— Какво има да слушаш, действуйвай по схемата „Вирус“ Взимай „посредника“, пет Мислещи и тръгвай.

Тихо се засмяха. Тъгъл шести взе „посредника“. Попита:

— Да те взема ли, Линия втора?

— Размърдай си мозъка — рече Линия втора. — Те само това и чакат, да се продъним някъде... Да те взема ли! Ама че го измисли!

— Слушам! — Тъгъла скри „посредника“ в страничния джоб на самото си, което висеше в гардероба. Линия втора му помогна, държеше закачалката. После седна с високо вдигната пола и сложи крак върху крак, поклащайки обувката си с висок ток.

— Уф, омръзна ми да бъда жена...

— Все е по-добре, отколкото да чакаш като Мислещ. Къде са?

— Вземи ги от чантата. Няма да те изпращам.

— Както кажеш, Линия втора.

Благоговейно подреди на масата небесносините кристали на Мислещите. Като им се налюбува, прибра ги в една найлонова торбичка и приспособи чистата си носна кърпа като втора опаковка. Получи се плоско пакетче. Потърси из стаята, намери лепило. Взе кутия „Беломорканал“, изсипа цигарите и сложи пакетчето в кутията. Внимателно я залепи, притисна я, а в свободното място напъха цигари. Сложи кутията във втория страничен джоб.

Степан погледна часовника си. Те с Альоша се фукаха с нови часовници с надпис — подарък от Министерството на отбраната, който им бе връчен от Първия.

— Альоха... иди при портичката. Прекалено дълго чакаме...

Альошка се измъкна иззад купчината, стрелна се през портичката и се облегна на водосточната тръба откъм улицата. Според плана той трябваше да определи дали Принцесата е останала

Десантник, или не. Предполагаше се, че тя ще излезе от къщата преди Пътника.

Наистина след няколко минути Линия втора излезе от входа, отмина Альоша и затрака с токчета по улицата, застроена с малки къщички с градинки. На пейката пред една градинка седяха двама мъже, а третият пушеше, изправен до тях. Той предупреди:

— Приближават...

Валерка се бе настанил на свободния край на пейката. Пръстите му забележимо трепереха. Галеше котенцето — успокояваше го, макар че раираното мъничко същество кротко си спеше. Линия втора се приближаваше към тях. Альоша беше още далеч, на около тридесет крачки. Той вдигна ръка и посочи жената. Тогава един от седящите се прокашли и я покани:

— Да бяхте приседнали, момиче... Ние сме веселяци. — И ѝ прегради пътя.

— Насмукал си се, безделнико! — отговори тя и направи крачка встрани.

Този, който пушеше, лениво прекрачи и я хвана за лактите — отзад. Първият веднага ѝ показа удостоверението си. Тя се дръпна. Така се дръпна, че задният падна, а другият отхвърча на две крачки.

— Убиват ме! — оглушително запищя жената и с невероятна скорост хукна обратно, право срещу Альоша. Тичаше страшно бързо, така хората не могат да тичат, и щеше да избяга, ако не беше момчето. При такава скорост не можеш да правиш завои. Альоша успя да ѝ подложи крак и когато тя се преметна през глава, се хвърли върху нея.

След секунда Принцесата беше с белезници. Вече не крещеше. От двора излезе кола, в нея се качиха арестуваната и един от оперативните работници и заминаха. Альошка и останалите двама се магнаха от улицата, преди да са започнали да се събират любопитни. Като подсмърчаше и накуцваше, Альошка ги преведе през дворовете към къщата на Пътника. Единият — който показа удостоверението си — се мръщеше и потриваше лакътя си. Без да се бавят в двора, пак излязоха на улицата. Точно навреме — по платното, като от време на време се скриваше под сенките на старите тополи, гърмолеше волга. Такси. Човекът с удостоверението каза на шофьора:

— Клиентът ще бъде труден, Карякин... Помогнете му да си качи багажа.

— Тъй вярно, другарю капитан. Сигналят същия ли е?

— Да. Момчето ще вдигне ръка.

Капитанът се обърна и със ситна, уверена походка се скри в двора. Вторият, преди да го последва, рече на шофьора:

— Кажи си молитвата, авер... Брой до трийсет и се търкаляй.

Сега Альоша и Степан седяха върху дъските — неподвижни, сякаш щяха да ги фотографират. Капитанът застава зад отворената входна врата. Вторият оперативен работник — зад старата огромна топола. Шофьорът бибитна, подканвайки пътника.

След минута Пътника излезе. Елегантен в новия си светъл костюм, със сияеща усмивка. Весело намигна на момчетата. Шофьорът отвори капака на багажника. А Стъпка и Альошка се объркаха — усмихва се! Весело, човешки... Степан чак се наведе целият напред и едва не събори дъските, а Пътника видя това и зацвили. С познатия кикот, както цвилеха онези тримата от сутерена.

Степан вдигна ръка. Офицерите веднага се приближиха до колата и капитанът рече:

— Другарю Лозовой, здравейте. Наредено ни е да ви охраняваме по пътя до района...

Альошка хвана Степан за лакътя и го повлече зад купчината, към другия изход на двора. Според плана те трябваше да стоят настрани, но работата не беше в плана — Альошка трепереше и устните му бяха помъртвели.

— Не искам — промърмори той. — Не искам да гледам това.

— Я, колко бил нежен! — рече Стъпка.

— Не. Жал ми е за този, за Пътника. Тя сега го е... докато сме седели тук, разбираш ли? И защо? Нали сутринта ги предупредихме, че е Десантник? Защо не я арестуваха веднага?

— Мислеха, че лъжем — рече Степан. — Престани да трепериш!

— Мразя да не ми вярват. Мра-зя! — каза Альоша.

КРИЗАТА НАБЛИЖАВА

Самолетът приближаваше Н... Зернов се плъзгаше над редките облаци в пълна тишина — звукът на моторите изоставаше от машината. От пилотската кабина излезе радистът.

— Започваме снижаването. Имате шифрограма — и подаде на Зернов едно листче.

„Борд номер... За пътника. Тройното звено е споено. 2+7, повтарям: две плюс седем. Подпис: Втори“ — прочете Зернов. Радиограмата означаваше, че „Тройно звено“ е преминало с успех и са взети два „посредника“ и седем кристала на Мислещи.

— Може да не я вписвате в дневника на полета — каза Зернов на радиста и зачака кацането.

И така след операциите „Апостол“ и „Тройно звено“ Центъра се сдоби с три едноместни „посредника“ и дванадесет Мислещи. На свобода се разхождаха най-малко още двама Десантници с минимум един „посредник“. Това беше известно още след произшествието с „полковник еди-кой си“, който си лекуваше зъбите. „Надявай се на подоброто, разчитай на най-лошото“ — помисли Зернов. Предстои да бъдат хванати още не по-малко от дузина Десантници — нека да планираме така... Засега не мислеше за причините на спешното повикване. Ето го и летището. В далечния край на бетонната писта стояха две леки коли.

Звукът настигна самолета, изпълни го и моторите замлъкнаха. Мярнаха се светлините на пистата за кацане. И най-последно Зернов можа да разгледа посрещачите. Трима от тях бяха офицери от охраната — подчинени на Ганин. Четвъртият беше именно този, когото началникът на Центъра се опасяваше, че ще види — младият дипломат Краюшкин, член на комитета на деветнадесетте.

Бързо, привично се разпределиха по колите. Зернов, Краюшкин и двама офицери — в едната, а третият офицер и още двама, които бяха пристигнали заедно със Зернов — в другата. Краюшкин държеше на коленете си чанта.

— Какво носите? — попита началникът на Центъра. Вниманието му бе насочено към новото действие, което службата щеше да поиска от него. Изпитваше даже обичайния нервен подем, своего рода готовност за вдъхновение — да събере всичко, което бе премислял през дългите часове на анализ, всички начини за бъдещото поведение на противника, стотиците варианти на собствените действия. Да даде решение — мигновено и безпогрешно, с радостното усещане на плувец, който се е хванал за гребена на вълната и е полетял върху нея към брега... Но днес Зернов не очакваше радост. Когато Краюшкин отвори чантата и отвътре се изсипа купче прекрасна синкава хартия с воден знак, началникът на Центъра мрачно си помисли: „Добре оформена присъда...“.

Това беше сводката на задграничната информация — докладите от посолствата, бюлетините на прес-агенциите; откъси от вестникарски съобщения. Всяко нещо поотделно не казваше кой знае колко много. Високопоставен чиновник от военното министерство е посетил радио-телескопа в Сиера-Бланка... Снижена е степента на бойната готовност в изстребителната авиация. Пак там е забранено на командирите на ракетните части да атакуват неидентифицирани обекти без специалното разрешение на маршала на авиацията — впрочем това съобщение е от несигурен източник... Да, поотделно това няма кой знае каква стойност, но заедно...

Зернов внимателно събра листовите на купче, върна ги на Краюшкин и известно време гледа как старата дъбова гора зад прозореца на колата се плъзга, кланя се, извива се в мъглата. Краюшкин търпеливо чакаше. Дъбравата свърши, над нагретите пясъчни хълмове се заклатиха мачтите на боровете, блеснаха цинковите покриви на вилите, над дъсчените огради се заизвива синкавият дим от самоварите...

— Да, тук има нещо, има нещо — проговори Зернов. Обърна се към съседа си: — Боя се, че тревогата не е вдигната напразно.

— Мислите, че са се промъкнали извън границата? — прошепна Краюшкин.

— Или са се промъкнали — рече Зернов, — или са пуснали втори разузнавателен кораб. Какво става горе?

— Чакат ви, Михаил Тихонович.

Зернов се намръщи, допря връхчетата на пръстите си и пак наведе слабото си лице към прозореца.

— Михаил Тихонович, те предполагат, че си имате план...

— Какъв план? — вече раздражен попита Зернов. — Каква полза от моите планове, ако те се приземят по сигнал от Сиера-Бланка?

— Не разбирам — с мъка в гласа прошепна Краюшкин. — Ние ги предупредихме за всичко. Навреме. Подробно. Как трябва и какво — за всичко...

Зернов се намръщи още повече и Краюшкин млъкна. За това не биваше да се говори дори пред най-доверените сътрудници, пък и какво толкова има да се говори? Извън границите ние нямаме власт да попречим на чуждопланетните завоеватели. Направили сме всичко каквото сме могли — добре, добросъвестно сме го направили. Предупредихме ги да охраняват щабовете и държавните дейци, препоръчахме методика, съгласувахме действията си. М-да... „Изглежда, не е било достатъчно — мислеше Зернов. — Стана точно така, както те са го замислили от самото начало. Да се промъкнат във всички ядрени държави едновременно. Ние не успяхме да направим най-важното — за хиляден път си помисли той. — Не успяхме да намерим техническо средство, за да откриваме Десантниците веднага и безпогрешно. И Благоволин не можа. М-да... Би било спасение дори ако сега се намери такъв апарат. Ще ги изловим бързо-бързо, преди ескадрата да се е приземила. Ами ако тя вече се е приземила?“

Остатъкът от пътя премина в тежки, тревожни мисли. Зад зеленото бронирано стъкло Земята се накланяше, обръщаше се, изпълнена със земна лятна прелест, безгрижна, все още нищо неподозираща.

ДЕСАНТНИЦИТЕ

Съовка лежеше в креслото пред огромния пулт на командора на Пътя. „Графиците“ мърдаха с разноцветните си значета. По черния екран — планът на Близкия Космос — се движеха светлинките на товаровозите. В ръцете на Съовка бе съсредоточена огромна власт — десетки хиляди балози очакваха заповедите му, — но каква полза от тази власт?

С омраза погледна към екрана на секретната връзка, по който говори с Шефа. Скочи от креслото. Нареди на Нурра да отвори опаковката на вакуумскафандъра и извади „поздравителната пластинка“. Едновременно извади от „посредника“ и Мислещия на Железния Рог и го скри в ръкавицата си. Докато прибираше скафандъра, „адютантът“ тихичко попита:

— Началство, какво се е случило?

Съовка не му обърна внимание. Стисна пластинката с две ръце. По нея пробягваха думите: „Засега липсват сведения. Проверяваме. Проверяваме. След един-два часа излез в Космоса. Побързай със задачата. Кризата приближава.“

Тъпо се вторачи в пластинката. Екранът отново бе празен и чист като небитието. „Проверяваме. Проверяваме“... Проверявайте. Аз пък, ще си отмъщявам за Машка.

Вече не мислеше за Земята — само за отмъщението. И неговата собствена жажда за мъст странно се преплиташе с хитрата отмъстителност на командора на Пътя, който също кипеше от ярост — само да пипне Светлоокия, ще го разпраши. На Великия Нул ще му счупи врата. Да-да, на Великия Десантник... Нишката водеше към него. Джал го усещаше — и той самият също беше майстор на дворцови интриги. Само да дръпне тая нишка и картинката веднага ще се подреди.

Всичко се сливаше зад гърба на Великия Десантник — като в точката на перспективата. И отмъщението, и задачата на Учителя, която също се бе превърнала в отмъщение. Картината вече бе готова. Не достигаше само една дреболия. Десантен опит. В предишните си

животи командорът на Пътя никога не е бил Десантник. Пилот — да. Цели два живота. След това веднага бе станал командор на Пътя.

— Хитро се справих с тази история. Да се чудиш колко хитро! Справих се с Номдал, успях да го възнеса в Мислещ, отървах се от Изчислителя и от двамата Велики... Аз самият станах Велик — похвали се Джал.

— Млъкни, кариерист... Е добре де, унищожил си Номдал — ей го къде е, в ръкавицата ми... Нищо освен кариерата си не си гледал. Аз на твоє място поне веднъж щях да тръгна с някой десант — измърмори Съвка.

Притисна уста до ухото на Нурра и му разказа за неуспешния десант на Земята. Разузнавателният кораб кацнал в малко градче, разгърнал операция по схемата „Скок“, но под заплахата от атомно унищожение бил принуден да се оттегли. Въпросът е: как би постъпил Нурра в качеството си на командир на десанта Линия първа? Би ли посмял да изостави планетата, да отстъпи, или би преминал към операция по схемата „Вирус“?

— Кълна се в бялата мълния! — възкликна Нурра. — Иначе ще ме разпрашат! Атомно оръжие ли? Още в началото на „Скока“ щях да започна подготовка за „Вирус“, хе-хе...

— Без да докладваш на Великия?

— О-о, какъв ти Велик!... Преговорите отнемат цяло денонощие и още деветократно. Линия първа и Изчислителя решават на място.

— Колко Десантници си оставял в подобни случаи?

— Четири „посредника“ — моментално отговори Нурра. — В тях има шест Линии, девет Тъгъла, девет Триъгълника. Там има атомно оръжие, така ли? Не се съмнявай, началник. Развива се „Вирус“...

Командорът на Пътя знаеше останалото. Схемата „Вирус“ е разработена специално за планети с развита централизация. Още по-добре действа на планети, които се управляват от единен център. Тази операция е съкрушителна, макар че изисква значително време. Двадесет и четирима Десантници с малки едноместни „посредници“! Те са безпощадни, отлично обучени, неуловими. Те са гении в своята област. Злобни са като сумуни и са търпеливи като лаби-лаби. Пълзят по планетата като вируси, прехвърлят се от човек в човек, докато се доберат до центъра, до мозъка. Завладяват властта — в облика на планетните ръководители. Сега Съвка, който бе завладял командора

на Пътя, демонстрираше възможностите на системата „Вирус“. Той действуваше без подготовка, без опит, без нищо.

В сравнение с него всеки Десантник, даже Деветоъгълник, е майстор. Да предположим, че двадесет и трима Десантника не достигнат целта. Достатъчно е само един да се промъкне във военната система. По негова заповед се изключват атомните зенитни ракети. Ескадрата каца като на парад и спокойно, методично разпръсва Мислещите.

— Как мислиш, приятелю Нурра, защо Великия Десантник доложи, че не се провежда „Вирус“?

— Ър-роу! — Бившият Десантник страшно се развесели. — Лъжец е той, лъжец — по природа и по длъжност... Казваш, че връзката с ескадрата се е прекъснала по време на рапорта на Точката? Така ли? Останалата част от рапорта е измислил Нул. Той е велик лъжец, а не Велик Десантник! Не разбираш ли? Ако резидентите загинат, никой няма да знае за тях. Ех, и това ми било командор на Пътя!

— Стига... — Командорът оправи „посредника“ на гърдите си. — Това е добре! Отлично! Адютант, мирно!

„Адютантът“ се ухили от удоволствие:

— А-а, размърда ли се, чуждопланетянино?

— За всички аз съм отлетял на Големия Блестящ. Ти дочакай да свърши смяната в Трета Монтажна. Извикай госпожа монтажничката от висш разряд Тачч. И бъди много любезен.

— Ще бъда. После?

— Покани я тук. От свое име, разбра ли? От името на Глор. Попитай я как са минали изпитанията и я покани.

— Тя ще попита защо?

— Кажи: чакам ви, скъпа Тачч, и изключи връзката. Не забравяй да изпратиш пропуск на Космодрум-три.

— Добре. Кога?

Колкото е възможно по-бързо.

Слушам, ваша предвидливост! — ревна Нурра.

ДА ДРЪПНЕМ НИШКАТА

По странни пътища се движи интуицията! Съвка слушаше бившия Десантник и си мислеше за Машка. Спомни си как тя му каза: „Чхагите имат...“ Какво? Повикването на госпожа Тачч ѝ попречи да се доизкаже. Сега той довърши сам: „Чхагите имат достъп до детекторите-опознаватели.“ За разлика от монтажника Глор-командорът на Пътя се ориентираше в тактиката на похитителите на тела и знаеше, че детекторите са не по-малко важни за техния занаят, отколкото „посредниците“. Никой не прави ненужни покупки. Кой ще си купи тяло, на което ръкавиците се късат? Чхагите трябва да обезпечат клиентите си със съответните ръкавици, и то не с един чифт, а с цели сандъци. За да им стигнат за дълго. За години. Като член на Великото Съдилище, командорът на Пътя знаеше, че всички шайки на чхагите имат връзки с фабриките за детектори.

Успоредно с тази мисъл се появи втора. Великият Десантник е загубен. Не стига, че десантът му е избягал от планетата Чирагу, ами е прекъсната връзката с цялата експедиция, а Десантниците-резиденти са останали без подкрепа. Такова нещо не се е случвало от изворите на Пътя. Как би трябвало да постъпи Нул? Да продължи да лъже? Не можеш да се крепиш до безкрайност с лъжа. Макар че е дръвник, по тези неща е наясно... „Командорът на Пътя сформира експедициите. Командорът на Пътя по природа е безпощаден и е преминал отлична школа по безпощадност — осем поколения командорство. Освен това той — чуден човек! — е предан на Пътя и няма да се примири, че Най-Великото Движение в историята на Галактиката е понесло загуби...“ Такива мисли измъчваха Десантника, докато седеше в маяка и безуспешно се опитваше да се свърже с ескадрата... И преди четири денонощия той пристъпи към действия — свърза се със Светлооккия, който изпрати горкия Глор при командора на Пътя. Още преди това бе организиран аварията с ракетата на предишния адютант — за всеки случай. Може да му влезе в работа. Точно пресметнато... „Браво, Нул! — мислено го похвали командорът на Пътя. — Майстор на интригата,

израснал от обикновен мързеливец и честолюбец — и ако това не е чудо на цивилизацията!“

Затвори очи, защото внезапно зад креслото му мина Машка и той почувствува докосването ѝ. Меко, съвсем нейно — като в къщи, под залезните борове и бледото вечерно небе със стъклените, подпухнали от слънце облаци.

„Не, не! Няма да ме сломите. Ще си разчистя сметките с вас за Машка. Дръжте се!“

Командорът на Пътя силно разтърка гърдите и раменете си. Извика началника на личната си Стража. Заповяда: да се направи внимателен обиск в ракетата „Мълния-01“. Излишните предмети да се изземат, като се съблюдават необходимите предпазни мерки, и да се изпратят на спътника Стражеви на Шефа на двете Стражи...

Сулверш стана пепелив и моментално изчезна. Джал извика Клагг.

ПРОЛУКАТА

Кабинетът на командора на Пътя беше празен като мъртъв град. Изгаснаха всички екрани, затихнаха зумерите, ослепяха сигналните табла. Вместо хилядите скачащи, мигащи, пълзящи по схемите светлинки светеше само един червен правоъгълник с надпис: „Връзка“.

Всички връзки бяха изключени централно и ключът бе обездвижен с шплинт. Бе настъпила необичайна тишина, само едва чуто, неуморно бръмчаха нагревателите. Зашеметен от тази тишина, господин Клагг дърпаше капака на стоманеното сандъче в нишата на затворения люк на парашутната система. Справи се. Капакът отскочи с оглушителен звън. Клагг рапортува със задъхан шепот: „Готово, вашвидливост...“

Вторият офицер стоеше мълчаливо, с неподвижно лице.

Командорът на Пътя се отпусна в креслото, изкомандува:

— Започвай!

Лекарят сложи на тила му шапчицата на стимулатора.

Клагг измъкна от нишата „средния ремонтен робот“ — синьо титаново същество с шест чифта здрави крачета и игленик от инструменти пред телескопичните очички — и го понесе в опънатите си ръце. Дълго, гъвкаво, пръстеновидно телце. Средният пръстен е непропорционално дебел — мозъкът. Роботът безжизнено висеше в ръцете на Клагг.

Командорът свали „посредника“ от гърдите си и го предаде на втория офицер. Нурра стоеше настрани, сплел ръце на гърба си — наблюдаваше. Изразът на физиономията му бе ироничен. Джал мимоходом погледна към него. Въздържа се от забележка. Извършваше се тайнството на прехвърлянето в робот, позволено само на командорите — на кастата, носеща „посредници“. За младшите командори тази операция беше обикновена, за командорите — доста честа, за Пълните командори — рядкост. За командора на Пътя прехвърлянето в робот беше извънредно събитие, макар че като всеки командор си имаше „посредник“ и персонален робот-ремонтник.

Обикновено тази операция се провеждаше, когато в сглобения кораб се откриеха неизправности, и в нея участваха младшите командори. Нали корабите на Пътя не бяха предназначени за балози и не се обслужваха от балози, а от малки ремонтни работи. При неизправности, които изискваха разумно вмешателство, се включваха средните работи — също машини, но с Мислещ в синтетичния мозък. По време на експедицията работи ставаха дежурните Мислещи от главните трюмове или Мислещите на Десантниците. Преди предаването на кораба на десанта, на околопланетните орбити — Мислещите на командорите. Сега, едва ли не за първи път в историята, с това се зае командорът на Пътя. Според изискванията на закона при прехвърлянето присъстваха двама офицери от Стражата, които гарантираха запазването на тялото.

Сега сигурна охрана бе по-необходима от когато и да било. Съвка оставаше в тялото на Джал. Той беше също толкова спокоен, както и Джал. Мисълта за измама, за това, че командорът го оставя безпомощен и беззащитен, не го вълнуваше. Джал не можеше да го излъже, даже след като се освободи от Съвка. Той ставаше безстрастен робот, който не лъже и винаги изпълнява това, което му се заповяда. „Мислещ в изкуствено тяло не е балог.“ Това го знаеше всеки. Той, Джал, ще направи това, което му е заповядано, и ще се върне.

— Хайде! — командорът на Пътя свали ръкавиците си.

Нурра се подсмихна. Заради него последната мисъл на командора беше тревожна и неуместна — адютантът си държи ръцете в парадни ръкавици на гърба, дръвник. Така само привлича вниманието към себе си. И се подхилва...

Изчезна в небитието. Изплува. Едно небитие се смени с друго. Тялото му, облечено в командорски дрехи, лежеше в креслото — Съвка знаеше това, макар че не чувствуваше тялото. Нищо не виждаше. Не чуваше. Не подушваше. Земното съзнание не можеше да управлява това тяло, по-чуждо и от тялото на мишка или птица. Съвка плуваше в него като в огромна, черна, безкрайна пустош и тишина. Сигурно така се чувства микроскопичното охлювче, погълнато от кит — тъмнина, тишина и в гигантския корем, пълен със солена вода, нищо не предвещава скорошна гибел. „Няма да издържа дълго. Лошо... — помисли той. — Поне да чувах. Поне звук...“ В ушната

вдлъбнатина на Джал беше пъхнат безполезният телефон. Съвсем близо, отвъд границата на тъмнината, беше Нурра. Той бе прекарал десетки години като Мислещ без тяло. „Да не би да съм в мазето? Машка... Няма да бълувам — упорито си помисли той. — Смешно. Аз съм си отделно, тялото — отде... Е да. Отде... — И изгуби съзнание, като си помисли още веднъж: — Ех, Нурра, ръцете ти са на гърба.“

Офицерите стояха мирно. Роботът оживя — пропълзя настрани от „посредника“, полежа няколко секунди по коремче. Огледа се. Очите му не се задържаха върху тялото на командора на Пътя — сантименталността е непозната за Мислещите. Запълзя все по-бързо и по-бързо и се скри зад пулта. Нурра тревожно изруга. А роботът вече ситнеше по вентилационния канал. Нокти и прилепала, прилепала и магнити — роботът не се объркваше на завоите и отклоненията. Джал бе строил този док и добре го познаваше. Разбира се, командорът на Пътя не би могъл да си спомни устройството на вентилацията дори пред заплахата от смъртно наказание. Но в мозъка остава всичко. Затова Мислещия отброяваше завоите и титановото зверче тичаше, тропайки с дванадесетте си лапички. Към Главния маяк — по вентилационната шахта на маяка и по ръкава, който помпа въздух в радиокабината на Антената. Край на пътя. Въздухът го притисна до решетката. Роботът измъкна малкото око, внимателно го пъкна в отвора — решетката беше телена, със съвсем мънички отворчета. Малкото око, приспособено за микроскопични работи, показва размазано, разтичащо се по краищата изображение на нещо невероятно голямо и разноцветно като мозайка. Вътрешността на радиостанцията. Оттук не можеше да се влезе. Роботът отстъпи, пъкна се в другия ръкав, и се озова над тавана, в тясната цепнатина между топлоизолацията и кожуха на бронята. Тук имаше същата решетка и в действие влязоха клещите за рязане. Машинката си служеше с тях с бързината на гризач, който прегризва стъблата на трева. Огъна решетката, извади дългофокусното си око и като синя мълния се стрелна по тавана — скри се под тръбата на вълновода.

Седящите зад пулта не забелязаха нищо. Провеждаше се сеанс за връзка. Предавателят мелодично бръмчеше, от голямата Антена се отделяха импулсите на повикванията, летяха милиони километри до бустерния спътник за връзка, а от него, по тунела на свитото

пространство, към системата Чирагу. Великия Десантник жадно гледаше екрана на приемника. Помощникът на Десантника седеше, отпуснал глава върху лакътя си.

Скрит в сянката на тръбата, Джал педя по педя оглеждаше кръглата кабина. Бе разтворил дългофокусните очи доколкото позволяваха стъбълцата и предметите плуваха пред него едри и изпъкнали като през силен бинокъл. На стената отляво на пулта се намираше това, което търсеше — сейфът. „Лошо“ — отбеляза роботът. Шкафчето бе направено от космическа керамика. Космическата броня е непробиваема. Даже лазерният резец затъва в нея, а за да се отвори ключалката, ще са необходими часове.

Джал не се съмняваше, че това, което търси, е пред него. Прекалено добре познаваше Десантника. Нул си беше глупав и разчиташе да компенсира липсата на ум с прекалена хитрост. Беше ясно като огъня на плазмата, че Десантника се е докопал до матрицата на ръкавиците на Железния Рог. Поръчал е ръкавиците на чхагите, а матрицата пази при себе си, за да може новият командор на Пътя да зависи единствено от него. Има намерение да му дава ръкавиците малко по малко, по три чифта, за да помни на кого служи... И разбира се, матрицата е скрита в сейфа при шифрите. Най-сигурното място. Ключът е на гривната на Великия Десантник.

Джал не изпитваше нито гняв, нито разочарование. Мислещите не познават емоциите. Плъзна се по стената над сейфа. Преди да отстъпи, трябва да опита всичко. Синият робот се вмъкна между стената и бронираната керамика, сви се на спирала и като се въртеше бавно, изследва задната стена на сейфа. Тя бе направена от четири плочки. Окото-микроскоп се придвижваше по вертикалния шев, като отбелязваше всички дефекти на заваряването. Незначителни дефекти. Добре е заварено. Там, където се събираха четирите плочи — в центъра на симетрията, — откри отвор с вграден микровентилатор. Роботът педантично го изследва, позна го. Стандартно устройство. Шлемен вентилатор от вакуумскафандър. Материалът — уплътнено кристално стъкло. Резецът изсъска... След няколко секунди моторчето изскочи от отвора, задържа се в масивните лапки-клещи, докато изстине, и отплува към опашката на робота, предавано от една лапка на друга. А окото-микроскоп вече се бе промушило в отвора,

съпроводено от мекото шнурче на осветителя. Започна ред по ред да оглежда вътрешността на сейфа.

Матрицата беше пъхната под най-високата купчинка шифри, на дъното. Щрак, щрак... Тънките манипулатори повдигнаха шифрите, измъкнаха пластинката, изкачиха я до отвора. Леденият мозък на робота отбеляза: това, което се търси. Пълна матрица на детектор-опознавател с червен гриф „Секретно. Степен 9“. Няколкото запоени полета съответствуват на личността на Номдал. „Може да е и на друга личност“ — добросъвестно отбеляза Джал. Това не променяше нещата. Необходима бе каква да е пълна матрица.

Пластинката се местеше пред отвора, лампата пулсираше, фотоустройството правеше снимки, а вентилаторът вече потрепваше в предната магнитна лапичка, готов да застане на предишното си място...

— О, мбира, дявол! — изстена Великия Десантниг и изключи приемника.

Помощникът му горестно помръдна рамене. От бустерния спътник бе пристигнал поредният отказ — експедицията пак не отговаряше.

От тавана, от вентилационния канал ги гледаше роботът, който заваряваше последните телчици на решетката.

ИНТРИГИ

Лицето на командора на Пътя беше пепеливо, с кафеникав кръг край челюстите. Беше уморен като преследван кург. Но нямаше време за бавене. Офицерите едва бяха успели да приберат робота на мястото му и да си отидат, а Нурра да доложи, че госпожа Тачч е приела поканата, когато се яви Сулверш. Той също приличаше на кург, но по-друг — кург-ловец, който тича по следа.

— М-мм, намери ли? — лениво попита командорът. (На Съвка зверски му се спеше. Спеше му се. Ама така не може. Това е гавра с човека. Повдигаше му се и в очите му като медузи плуваха някакви желеподобни петна. Да спи...) — Намери ли?

Сулверш хвърли подозрителен поглед към „Глор“, който седеше зад преградката си. Закри го с гърба си. Със свиреп шепот изхриптя:

— Ръкавици, ваш-ш! Не разбирам! Измяна...

— Номерът? — невъзмутимо пропя командорът на Пътя.

— Позволете, е, да доложам... Вашият номер, ТВ-003! — Сулверш с отвращение вдигна новичък чифт всекидневни ръкавици. — Ама че наглост! Под седалката на вашвидливост...

— М-мда... Дръвник! Заповядах да изпратиш намереното на Стражевия.

— Така че са изпратени осем чифта! Този, е, се осмелих!... — рапортува офицерът. — Да го покажа на вашвидливост...

Той, нещастният, все още се надяваше, че ръкавиците ще се окажат истински. Физиономията му безхитростно изразяваше всичко — и надежда, и чувство за вина. Огледът на ракетата беше негово задължение: Но основната съставна част беше подозрителност с известен отгънък на мечтателност. „Ами ако... — питаха очите му. — Ами ако този чифт — ей този — е истинският детектор на ваша предвидливост? А този, който е на вас, е фалшив? И вие, уважаеми мой командоре, съвсем не сте Велик, а подменен?“

През пелената на умората Джал ясно четеше всичко това като цветен график върху екран. Много му се искаше да каже: „Съжалявам, момче. Изглеждаше достойна личност, а се оказа лакей. Само робите

изпитват радост при чуждото падение. «Блъсни падащия.» Преход от раболепие към злорадство — това е истинското клеймо на роба.“

— Ти казваш, че си ги донесъл да ми ги покажеш? Би-жутер-р...
— Свали от ръката си едната ръкавица, после другата. — Сложи ми ги.

Сулверш подскочи, сложи му намерените в ракетата ръкавици. Детекторите се скъсаха с характерното копринено изпукване.

— Убеди ли се? Попитай на Стражевия какво е показал анализът.

— Така че е рано, ваш-ш... Не са стигнали още — с отпаднал глас промърмори Сулверш. — Вашвидливост, аз ще подам рапорт. Е, за оставка...

— Не разбирам. Нужен си ми — отрязва командорът на Пътя. — Провери ли ракетата? Потегляме за Големия Блестящ.

Знаеше какво прави. Анализът в лабораторията на Стражата ще открие фалшификацията на детекторите, намерени от Сулверш. Щом е така, значи ръкавиците на самия командор са истински. И командорът е истински, не е подменен. И Сулверш ще излезе виновен за всичко. Той е проспал чуждите предмети в личната ракета на Джал. Той, началникът на Стражата на командора, е проспал заговора, а щом има фалшиви ръкавици, значи има и заговор. И освен това той на два пъти се осмели да подозира подмяна, когато нямаше такава, и с това нанесе на своя господар тежко оскърбление.

В ракетата господин Сулверш седеше тихо като уловено зверче. Преди старта понечи да лапне таблетка „антиграв“ — очакваше обичайните номера с ръчното управление. Командорът рече:

— Прибери я. Ще летим по въженце.

На пилотски жаргон „по въженце“ означаваше автоматично управление. Излетяха. Двигателите лекичко прехвърлиха ракетата на голяма елипса, насрещна на орбитата на Блестящия. През това време командорът на Пътя си почиваше, изтегнат в прохладния скафандър. Като се наслаждаваше на прохладата и безтегловността, той се обърна към офицера.

— Сул! Говори без протокол. Слушам те.

Сулверш като охлюв извади главата си в шлема.

— Вашвидливост! Е... Затруднявам се.

Тогава заговори Джал и разби последните надежди на началника на Стражата си. Обясни му, че заговорът срещу великия командор съществува. Че заповедта, дадена на Сулверш от Шефа — да удвои

бдителността си, — е предизвикана от този заговор, а той е открит не от кой да е, а от господин Глор. Че по молба на командора Глор е сложил парадни ръкавици, за да могат чхагите да го помислят за свой агент, на когото е поръчано да подмени в ракетата особата на Джал. И затова злосторниците са скрили сандъчето с ръкавиците в ракетата.

Кръгът от лъжи бе затворен. Голямата лъжа трябва да съдържа в себе си елементи на истина. Оплетен в мрежата ѝ, началникът на Стражата — единственият бдителен човек в обкръжението на командора на Пътя — ставаше безопасен.

Остатъкът от пътя командорът си почиваше. Помръдна само веднъж — за да прехвърли ролката с микрофилма, заснет от робота, в нагръдния джоб на скафандъра си.

ГОЛЕМИЯ БЛЕСТЯЩ

Космосът бавно и безмълвно се въртеше около пристана. Големия Блестящ бе най-старият от действащите спътници. Той се състоеше от два геврека — тороиди, — събрани заедно. Строяха спътниците като гевреци в онези времена, когато още нямаше генератори за изкуствена гравитация. Силата на притегляне се създаваше както при „виенското колело“ — спътникът се въртеше около оста на геврека и всичко, което се намираще вътре, се притискаше към външния пръстен. И досега не бяха поставили там гравитатор, защото бъдещите космонавти трябваше да свикват с тежкия живот и слабата сила на притегляне. На спътника се намираще Космическата Академия.

Началникът на Академията ги чакаше на пристана.

— Пак си подушил, пилотице? — промърмори командорът на Пътя.

— Така сме ние, ваша предвидливост! Не обръщаме внимание на официалностите. Разрешете да ви придружавам?

— Не разрешавам. Нареди да ми дадат шейна.

Пилотите и космическите монтажници наричаха „шейна“ индивидуалния гравитатор, който имаше размерите на голям шкаф. В безтегловност размерите нямат особено значение. Докато двама курсанти зареждаха шейната с течни газове, Джал зададе на началника на Академията няколко нищо незначещи въпроса. Курсантите работеха весело — тук обичаха командора на Пътя. Приятно му беше да гледа сръчните момчета. Попита:

— Е, как върви, др-ръвници?

— Всичко е наред, вашвидливост! — Никой не се сърдеше за „дръвниците“. Напротив, за командора се говореше: „Като ти каже, че си дръвник, смятай, че ти се е разминало. Простил ти е.“

Завързаха негова предвидливост за шейната и като мебел го изнесоха на края на пристана. Той повика при себе си началника на Академията.

— Господин Пълен командор, след една осемдесет и първа ще дадете бойна тревога. Аз ще наблюдавам. Няма да показвате мястото ми на екрана. Изключете връзката! — Джал се отблъсна от пристана и скочи в пустоша.

Летеше с лицето надолу. Нощното полукълбо на планетата се открояваше пред него като вход в тунел. Планетата заемаше около една седма част от видимата окръжност. Звездите блестяха по краищата на мъгливо-черния диск, обкръжаваха го с огнена рамка. Шлемът скриваше останалите. Не се разбираше дали продължава да се отдалечава от спътника. Планетата невъзмутимо висеше във венец от звезди. Плътен покрив от облаци закриваше всички светлини, даже прожекторите на космодрумите. Планетата беше същата като преди хиляда години, когато я населяваха дивите шестокраки същества, предците на сегашните балози. Благодарение на Пътя те бяха станали разумни. Преди петстотин години Десантниците откриха тази планета, доведоха на нея големите кораби. Шестокраките твари станаха разумни, медиците премахнаха средния чифт крайници, които пречеха при работа. Така беше. Всъщност шестокраките диваци нямаха основание да се оплакват от съдбата си...

„Стоп! Я си помисли!“ — заповяда командорът. В Космоса винаги мислеше добре. Та докъде бяхме стигнали?...

Медиците, медиците... Успяха да превърнат излишните крайници в смигзи, но не успяха напълно да премахнат инстинкта за семейство. Нещичко остана. Името на майката и досега влиза в пълното име на всеки балог. Грижата за „своите Мислещи“ е почитена традиция... „О, непреклонност на Пътя! Защо мисля за глупости?“ — учуди се командорът и изведнъж го осени. Госпожа Тачч!... За решителния разговор с нея не му достигаше един изключително важен детайл — не разбираше подбудите ѝ. Какво я бе тласнало при чхагите (ако подозренията му са верни)? Алчност? Разбира се, не... Прословутата грижа за „своите Мислещи“? Едва ли. Отдавна би могла да ги освободи по законни пътища. Ами ако Железния Рог е неин близък роднина? Това променяше нещата. Него, сваления Велик, не можеш да го освободиш по законен начин... Дръж се, монтажничке Тачч!

Много доволен, командорът напипа копчето за вертикално обръщане — време беше да се ориентира към спътника. Като влак на

бавен ход Космосът запълзя от ляво на дясно. Планетата се скри зад рамката на шлема. Останаха звездите. Опитното око на командора на Пътя намери звездната система Чирагу, а Съвка се изплаши. Беше го подкосила страшната самотност, която преживя, докато Джал се намираще в робота. Изплаши се повече, отколкото като дете, когато баща му за наказание го заключи в тъмната стая. И сега страхът се появи отново. Звездите блестяха. Само звезди и чернота, нищо друго. Стори му се, че са свалили Големия Блестящ от орбитата му и той е отлетял. Че лъжата е разкрита и него са го изхвърлили в Космоса. Едва не закрепя. Той си беше само едно земно момченце, заблудено сред звездите. Командорът на Пътя с невъзмутимата си смелост, рогови челюсти и жизнен опит, натрупан в течение на петстотин години, нямаше никакво отношение към него. Но Джал беше тук. Измърмори: „Уплаши ли се, момче? Дръвник... Виждаш ли трите светлини в отвора на съзвездието на Мореплавателите? Това е Големия Блестящ.“

Страхът веднага изчезна. Прекъсна завоя и прецени разстоянието с широко поставените си очи. Добре... До спътника има два-три километра. Може да го извика. Затвори очи и се съсредоточи. След няколко секунди под шлема му заговори гласът на Учителя:

— Здравей, Съва. Няма да се показвам. Ще изтърпиш ли?

— Ще изтърпя. Здравейте. Така или иначе, не бива да се показвате, наблюдават ме. — Той лежеше в пустошта, загледан в светлините на спътника, сякаш говореше със звездите. — Говорете, слушам ви.

— Местоположението на Маша е установено — безстрастно отговори гласът.

— Установено?! Къде?!

Не рискува да попита звездите: няма тя... е, вие разбирате. Гласът разбра и отвърна.

— Тя е във формата на Мислещ.

— Ох... — изстена Съвка с тънко гласче. — Мислех, че Джерф я е разпрашил... Къде е?

— Контактът е установен. Мястото не може да се фиксира.

— Добре. — Съвка беше щастлив и щедър. — Добре. А знаете ли за ръкавиците? Намерих... Тоест не аз...

— Схемата на детектора-опознавател? — оживи се гласът.

— Намерих, намерих. Преснимах я на микронишка. Става ли?

Бръкна в джоба за касетата и дръпна ръката си. Зад гърба му забръмча маховикът, който автоматически го задържаеше в предишното положение.

— Сложи записа пред себе си — нареди гласът. Касетата беше толкова мъничка — ако си дръпнеш ръката, Съвка не би могъл да я вземе пак. След секунда тя се мярна, закривайки една ярка звезда, и изведнъж във вакуума възникна спирала, бяла и ярка като Млечния Път. Касетата се завъртя в нея, черничка и плътна. Изчезна. А след нея изчезна и бялата мъгла. Край. Той изпълни задачата.

Няколко минути гласът мълча. И внезапно гръмка прозвучаха думите:

— Снимките са превъзходни. Поздравявам те! Готов ли си за връщане?

— Почакайте... Знаете ли, най-вероятно на Земята са останали двадесет и четирима Десантници.

— Сега това няма значение. Връщаш ли се?

— Знаете ли какво? Засега върнете Маша. Моля ви. А аз бих останал още, ако може...

— Не мога да ви премествам един по един. Само двамата.

— Добре. Давайте... — Съвка си пое дъх. Бе решил. Заедно с Машка. В къщи. Но веднага започна да се срамува от решението си. Сякаш бе избягал от справедлив бой. „Ама аз не заради себе си. Заради Машка“ — помисли.

Светлините на спътника Блестящ помътняха и изгаснаха — след сигнала за тревога спътникът се бе облякъл в защитно поле. В шлемофона му бръмчаха тихи гласове — курсантите от Академията рапортуваха за готовността на спасителните ракети. А преместването все не ставаше.

— Първо звено — старт! — командуваше началникът на КА.

И внезапно се чу гласът. Произнесе само една дума:

— Съва.

— Какво? Какво?! — извика Съвка. — Машка!

— Сега не мога да върна Машка. Екран.

— Вие нещо бъркате — ласкателно произнесе Съвка. — Честна дума! Много ви моля. Трябва да я върнете, много... — Изхлипа. — Нали обещахте!

— Екран — търпеливо повтори гласът. — Кристалът е екраниран, Съова. За да се добера, ми е необходим лъч с голяма мощност. Пробивайки екрана, лъчът ще унищожи кристала на Мислещия.

— Вие обещахте — рече Съова.

— Никой не може да обещае чудо. Екран.

— Вие обещахте!

— Спомни си за Земята. Спомни си за хората, които вие спасихте. Слушай внимателно.

— Да — безжизнено рече той. — Слушам.

— По своята мощност екранът съответствува на двеста метра вода. Като цяло е слаб проводник. Проводимостта му е две единици, приети у вас. Провери кой материал има подобни характеристики и търси. Ти си един от властелините. Имаш големи възможности.

— Да.

— Осведомявай ме за всичко.

— Да.

— Одобряваме това, което си замислил. Край. Успех!

Звездите станаха предишните. Гласът изчезна. Командорът на Пътя изкомандува:

— Спасителната ракета при мен!

МБИРА, МБИРА...

„Свободно!“ — за последен път ревнаха зад вратата. Негова предвидливост, след като се бе върнал от спътника, се оттегляше за отдиш в личните си апартаменти. Този път, противно на обичая си, бе поканил при себе си своя адютант. Сулверш тревожно се намръщи. Добре поне, че като затвори вратата зад себе си, не можа да види как Джал покани адютанта да седне в креслото като някоя важна персона.

— Нурра, имам нужда от помощта ти. Чхагите похитиха моя приятел. Стражата не може да го намери.

Нурра пъкна ръка под комбинезона си, почеса се и се осведоми:

— Похитили ли? Какъв е тоя приятел? Също чуждопланетянин?

— Скъпи мой, висшите касти не се чешат — меко отбеляза командорът, като при това си мислеше: „Да му кажа ли? Кълна се в шиусите, оусите и комонсите, вярвам ли му, или не?“ — Да. Чуждопланетянин. Приблужи си ухото, приятелю Нурра...

Бившият кург слушаше разказа му и потръпваше с рамене. Свикнал е да се чеше, дръвникът... Изслуша го, изкриви лице в усмивка и рапортува:

— Ваша предвидливост ще разреши ли да се отлъча за известно време? Ще се поразходя тук... наоколо. За малко.

По лицето му се виждаше, че няма намерение да споделя плановете си. Ако стане — добре. Ако не стане — ще каже, че се е разхождал. „Наоколо“... И Джал беше такъв.

— Госпожа Тачч всеки момент ще пристигне — рече Нурра. — Да наредя ли по мрежата да я пуснат? М-мда-а?

Беше непоносим — чешеше се като кург и се осмеляваше да имитира Великия, — но Джал само се усмихна и изфуча: върви, какво да те правя...

Бяха му останали няколко минути за почивка. Изтегна се на килима и се замисли. Първо за Машка. Като се върне Нурра, ще му поръчам да изчисли „екрана“. Двеста метра вода — по плътност. Нищо чудно Джерф да е скрил Машка направо в бота на Тачч. Така изглежда... Обаче трябва да се изчисли електропроводимостта на

морската вода в този район. Ще наредя да изискат данните от Изчислителя. А после? После — пълен мрак и единствена Тачч можеше да го разсее. Позивните на бота бяха нейна тайна. Сега ще се появи, ще си поговорим... И командорът на Пътя се върна към мисълта, оформила се, когато преди половин час спасителната ракета запали пристанищните си светлини и в пустошта, беззвучно стопявайки се на фона на звездите, обвивайки скафандъра в мъгла, със зелено и червено засия струйката изпаряващ се хелий. Учителя се сети за решението му, преди още то да се бе появило. „Великия Десантник очаква новия кораб, както Мислещ очаква тяло — помисли той. — Искане да се добере до ескадрата... Ще ти дам аз на тебе един кораб!“ — мислеше си командорът на Пътя, като влагаше в тази мисъл двойна ненавист: на Великия, когото искат да низвергнат, и на разузнавача в стана на врага.

По вътрешната връзка заговори началникът на Стражата:

— Пристигна госпожа Тачч, монтажничка от висш разряд, при господин Глор, който помоли — и така нататък.

— Пуснете я при мене. Сама.

Сулверш не възрази, пушна я. Не мрънкаше, че уставът не позволява на командора на Пътя да приема посетители сам. „О, неусмирими! Пак си замислил нещо“ — рече командорът, докато посрещаше гостенката.

Госпожа Тачч изглеждаше както винаги. Въгленовите ѝ очи гледаха внимателно и малко скучно, комбинезонът и ръкавиците ѝ блестяха като новички и в същото време не изглеждаха нови. Госпожа Тачч беше известна с контешкия си вид. А конте не се става току-така. Контенето не е безпричинно занятие. С него се захващат или нищожества, или личности. Ето и Светлоокия... Кълна се в белите мълнии, както казва Нурра. През това време монтажничката бе изпълнила определената серия приклякания, бе произнесла всички почтителни думи, бе поканена да хапне и да си почине след пътя и тя бе отказала. Поканата да хапне бе обикновена вежливост. Само Пълните командори и Диспечерите имаха право да приемат такава покана.

— Може да седите — каза командорът и погледна единадесетата секция на гривната си.

Я виж ти! Апартаментите на Великия се подслушват.

— Най-покорно моля да ме извините — каза той и лично излезе в хола.

Сулверш не дежуреше сам. С него бяха още двама младши офицери.

— Отпрати ги... Сега се приближи. С мене е опасно да се шегуващ, главногo насекомо... Това е последно предупреждение... Изключи го! Млък!

— Вашвидливост... — не каза, а изръмжа офицерът. — Вашвидливост! Разрешете поне да включа пазача! Невъзможно е, вие дори адютанта си пуснахте!

— Разрешавам пазач — каза командорът. Сулверш закрачи към гостната и оживи големия стражеви автомат, който лежеше в нишата. Излезе. Командорът на Пътя се обърна към гостенката:

— И така, госпожа Тачч (монтажничката скромно приклепна), на мен ми е известно нещичко за вас...

— Поласкана съм от вниманието на ваша предвидливост.

— Може да седите. — Той пак погледна към единадесетата секция. Не е посмял да не се подчини, изключил го е. Ама браво, истински стражник! — Стана ми известно нещо странно за вас, госпожа Тачч.

— Във всеки от нас има по нещо странно, ваша...

— Помълчете. Вие сте посъветвали господин Глор да наруши заповедта на Изчислителя. Обясненията ви?

— Господин Глор е мой събрат по каста, ваша предвидливост.

— Вие сте нарушили закона. Това не е всичко. Предупреждавали сте споменатия Глор за някакви опасности при излитането му към моето стопанство. Обясненията ви?

— Господин Глор и неговата приятелка госпожа Ник излетяха в началото на урагана, ваша предвидливост. Доколкото си спомням, посъветвах ги да бъдат по-внимателни и да изчакат.

Джал изпръхтя. Не ви е много богато въображението, госпожо монтажничке...

— Кълна се в шлема и ръкавиците си, забравяте се. Съветвам ви да бъдете откровена. В Изчислителя няма да ви молят, мила госпожо.

— Не бих посмяла да скрия нещо от ваша предвидливост.

— Щом е така, бих искал да зная къде е инженер-физикът Джерф?

Тачч направи жест на учудване. Джал започна да се ядосва.

— Аз не служа в Стражата. И не се каня да ви предавам на Стражата, макар че съм сигурен, че в Изчислителя ще кажете не малко интересни неща. На мен ми трябва да зная само едно. Къде е Джерф?

— Нямам честта да познавам господина, за когото благоволи да говори ваша предвидливост.

— Този, който е откраднал амфибията ви. Слушайте. Вас ще ви пусна. Нужен ми е Джерф. Къде е той? Казвайте!

Госпожа Тачч седеше с благовъзпитано скръстени на гърдите ръце и сведен поглед. Не трепна. Нима греша? Командорът стана.

— Джерф е изпратил Глор. Вие сте съучастничка. Къде е? Говорете!

Тачч се размърда, замислено погледна към него и го попита като равен:

— Сигурен ли сте, че Стражата не ни чува?

— От Джерф се интересувам аз, госпожо Тачч. Не Стражата.

Той внимателно следеше ръцете на монтажничката. Пръстите на дясната ѝ ръка бяха скрити под ръкава на лявата.

„Сул е юначага“ — помисли той и прошепна:

— Пазач, дръж!

Шепотът почти не се чуваше, но автоматът скочи и хвана монтажничката за ръцете с двете си пипала. Скокът бе закъснял. Тачч бе успяла да включи „посредника“ — командорът усети прилошаване, нещо като тъп удар в главата. Титановият корпус на робота бе отслабил лъчевия удар. В лявата ръка на монтажничката, хваната от пипалото, имаше едноместен „посредник“, а под дрехата ѝ — кристал на Мислещ.

— Още един Железен Рог ли е? — любезно попита Джал. — А това е известният портативен „посредник“ на чхагите, нали? Хвърлете го! Е!

Кутийката изтрака и се търколи под масата.

— Пазач, на място! Гледай ти, „посредник“, десантен! М-да... Хитро, макар и не много предпазливо.

Тачч гледаше командора на Пътя със суеверен страх. Мислещия проблясваше в ръката ѝ в синьо.

— Да бяхте скрили, м-да-а, това... сега ще говорите ли? Или чхагите са се научили да умират в мълчание?

— Мбира! Проклет, подъл мбира — с невероятна злоба изщрака Тачч. — Узурпатор и убиец, мбира, мбира... Кой ти помага, проклетнико? Защо постигаш всичко? В името на Пътя, защо нямам оръжие?! Викай Стражата, подъл мбира...

— Докрай ли изложихте мислите си? Много любопитно, макар че причините за вашата ненавист, м-да-а, не са много ясни. Но да се върнем на въпроса. Джерф. Къде е?

— Няма да го хванете! — извика Тачч. — Той ще отмъсти за...

— За кого? — хитро подпита командорът. Сега всичко ще се изясни. Последното бяло петно в интригата и ключът към успеха й. Ако Джал вярно бе преценил подбудите на монтажничката — Железния Рог, — играта беше спечелена. Тачч ще се превърне от враг в съюзник. „Интересно, кой е той — брат на майка й или баща?“ — помисли си командорът на Пътя и много меко попита:

— Та за кого се канехте да отмъщавате? Може би за господин Номдал?

А! Попадна в целта! Тачч се задави и седна. Той я гледаше отгоре, от гребена на успеха си. Вдигна командорския си „посредник“, почука по него:

— Ако се интересувате от Номдал, той е тук. Предлагам ви честна размяна. Мислещия на господин Номдал срещу Мислещия, откраднат от госпожа Ник.

— Лъжете — прошепна Тачч, без да сваля поглед от „посредника“.

— Защо?... Слушайте, госпожа чхагиня. Ето логиката, която откривам в действията ви. Първо, вие с Джерф не сте обикновени чхаги. Целта ви е да прехвърлите господина с прякор Железния Рог в моето тяло. Кой знае защо, не сте съгласни това да бъде обикновен човек. Нужен съм ви аз. Джерф е съблазнил Глор, като му е обещал Безсмъртие. Това е лесно. Но кой направи така, че аз, аз самият да поканя Глор за мой адютант? Кой уреди тая работа? Е?

— Мбира, мбира... — шепнеше Тачч.

— Мбира на древен език означава свръхестествено същество — делово преведе командорът на Пътя — А аз просто умея да разсъждавам и зная някои неща. Та ето как са ми пробутали Глор. Някой до тънкости е изучил характера ми. И този някой е разбрал, че ненавиждам тъпанарите и дръвниците. И при мене започват да работят

само тъпанари и дръвници. Кой би могъл да ме изучава в продължение на поколения? Кой се разпорежда с кадрите? Великия Диспечер... Ако Номдал се върне на длъжността командор на Пътя, ще му лиже ноктите... А, пак уцелих, нали?

Тачч го гледаше както гледа сумун наб — с покорен ужас.

— И така, Великия Прокт. Той не ви е помагал направо. Достатъчен е бил само дружеският му неутралитет. С мълчаливото му съгласие негов Сътрудник ми е доложил за хитрата постъпка на Глор по време на изпитанията. Залогът на Глор е бил направен отдавна. Затова, верен на дълга си, Изчислителя се е опитвал да го премахне от пътя ми. Но с Изчислителите на планетата се разпорежда Прокт. Прошепнали са ви предупреждение, че рикошетите са неизбежни. Вие хитро и търпеливо сте охранявали Глор, трябва да ви се признае... Сега за последния участник в заговора. Великия Десантник. Той е организиран гибелта на предишния ми адютант. Какво? Вярно ли е?! Пак той е осигурил ръкавиците. Между другото, те са открити в ракетата... — Джал пренебрежително изфуча. — Двама Велики на ваша страна, а? Не е лошо, м-да-а... Признавам. Обаче уликите са достатъчно, за да разпраша и вас, и Джерф, и даже двойката Велики. Черни небеса, на тази планета можеш да се довериш само на Изчислителите! — Поразходи се по просторната гостна на командора на Пътя, за да си поеме дъх и да се подготви за следващия залп. Тачч все още не се предаваше:

— Това е клевета!... Ваша предвидливост!

— Помълчете. И така, мога да изпратя за разпрашаване и вас, и двамата си приятели, ако пожелаят да се застъпят за вас. Достатъчно е сега да извикам Стражата, за да ви разпрашат. Вие сте чхаг, улуката срещу вас е решаваща — десантен „посредник“... Но аз ви предлагам да се разберем. Аз ще ви върна Номдал, вие — госпожа Ник.

— Нямам какво да кажа на ваша предвидливост.

— Вие като че ли още не сте разбрали. — Той пак почука по уреда. — Първо ще разпраша господин Номдал...

— Не! — извика Тачч. — Той не е у вас! — Тя скочи. Направи няколко крачки към Джал. Спря. Пак тръгна напред и пак застина. „Посредникът“ с Номдал я привличаше като погледа на хипнотизатор. — Не вярвам! Не! — враждебно отчаяно изщрака тя.

— А имахте възможност да разберете, че не лъжа. — Той включи гривната си и заповяда: — Сул, влез.

ПАК НУРРА

Сулверш се появи толкова бързо и лицето му сияеше с толкова чиста преданост, че чак да ти се доще да му отхапеш главата. Рапортува:

— Негово високо превъзходителство Шефа на двете Стражи моли да го свържа с ваша предвидливост!

— Благодаря. Разпореди се да дойде Тисс, радистът от канцеларията. Е? Какво стоиш, дръвник!

Сулверш още веднъж направи опит да се ориентира в обстановката — блесна с очи към госпожа Тачч, към Джал и измарширува през вратата.

— Пазач! Да не се пуска да излезе! — заповяда командорът и отиде в свързочната кабина.

Негово високо превъзходителство Гаргок изплува от дълбочината на екрана. Лицето му беше умерено скръбно и делово. Какво се е случило ли? А, дреболийка, недоразумение... Адютантът на негова предвидливост, господин Глор, е задържан от робота при влизането си в кораба. Защо? Дреболия, вашвидливост... Ръкавиците му, как да кажа... не са по образаца. Засега е в карцера.

Нямаше как да възрази. Такъв е законът: всеки задържан с фалшиви, с чужд номер или не според образаца ръкавици се арестува. Независимо от кастата, разряда, привилегиите и така нататък.

— Пипна го... — промърмори командорът. — Хитрец, хитрец! Но без мое съгласие няма да можеш да го пратиш в Изчислителя.

— Така е, ваша предвидливост. Втори път ви моля за това ваше благоволение.

„Е, ще почакаш“ — помисли Джал, а на глас произнесе:

— Твоят висшестоящ началник би казал: „А не си ли прекалено оперативен, Гар?“ Няма да има благоволение. Тъй като задържаният принадлежи към моята свита, аз трябва да проуча случая...

— Вашвидливост! Една секундичка!

— Какво още?

— Ръкавиците, ръкавиците, намерени в ракетата.

— Е-е?

— Как разбрахте, че са сложени там?

— Я слушайте, Гар... кой от нас е Шеф на двете Стражи? Оправяйте се, Шефе. Не ви задържам повече... — Удари по клавиша и физиономията на палача се изтри от екрана. Сладка, бяло-синя, подла. Наистина госпожа Тачч е много по-приятна... „Нурра, Нурра! Ох, тоя Нурра, накисна се — помисли си той. — Ще се наложи да полежи, докато свърша.“

Много по-късно разбра, че подсъзнателно се бе зарадвал на ареста на Нурра. Прекалено тъжно му беше да гледа тялото на Глор, който съвсем не беше виновен — пешка в чужда игра.

Той чакаше пред вратата и не беше ПИТ — Първокачествено Изкуствено Тяло, — а просто ИТ, тоест второ качество. Затова потреперваше, затова изпълняваше най-тежката работа в канцеларията — непрекъснатата връзка с Изчислителя. Влезе, спря на средата на гостната и зачака заповедите на командора на Пътя.

Изкуственото тяло не е място за разум. Сложете в него дори най-пъргавото съзнание и ще се получи скучен, бавен и педантичен механизъм, също такава безстрастна машина като средния ремонтен робот, но по-способна и затова — със странности. Изкуственото тяло не може да бъде научено да поздравява и да се сбогува. Не иска и това си е. Биолозите и медиците не можаха да подобрят изкуственото тяло, макар че се мъчиха четиристотин години.

Без много разговори, командорът се приближи до радиста и заопипва кръвоносния съд — отзад на врата му. Итът вяло запротестира:

— На нас ни е... — Дръпна се и завърши вече едва-едва. — ... неприятно, господин командор на Пътя Джал.

— Прекаляваш — рече командорът.

— Ние... ние помним. Обаче е неприятно.

— Ще търпиш, дръвник с дръвник...

Итът изхриптя и меко се отпусна върху килима. По този начин Изкуствените Тела се изключваха. Всяка машина трябва да може да се изключва. Командорът на Пътя отпусна пръсти, погледна дали не е повредил с ноктите си изкуствената кожа. Изправи се и погледна Тачч. След разговора с Гаргок не бе имал време да обърне внимание на

монтажничката. И вие сте тук, госпожа Тачч, като това същество... в юмрука ми... Седеше си в жалка поза...

Насочи „посредника“ към ита и извади Мислещия, който привеждаше машината в движение. Едно време този небесносин кристал беше прекрасен пилот. Доверявах му буксировката на построените кораби от Главния док до Студения. А Джал обичаше пилотите. Когато този балог от низша каста се състари и се приготви за „възнасяне“, командорът на Пътя му предложи изкуствено тяло и служба в канцеларията си със заплата двадесет редици на година. След стотина години би могъл да получи ново тяло или след петдесет — да отиде в някой кораб. По избор.

— Госпожо монтажничке, сега ви моля да гледате внимателно.

Той натисна спусъка и вкара Железния Рог в изпразнения изкуствен мозък. Роботът тронаво се размърда върху килима — оживя. Командорът за всеки случай държеше „посредника“ плътно до главата му. Изкуственото тяло се изправи на крака. Трепна веднъж, два пъти и се втрени в госпожа Тачч. Тя затисна устата си с две ръце. Итът проговори:

— Защо сме тук? Успяхме ли?

— Мълчи, мълчи, мълчи! — извика Тачч — МЪЛЧИ!

Командорът тупна ита по рамото:

— Това е Номдал, нали? Моля, можете да се убедите.

Тачч заклати глава, като умолително правеше все същите знаци с ръце: „мълчи!“.

— М-да-а... Ще ви помогна. Как се казваш, Мислещ?

Мислещите не могат да лъжат или да премълчават. Итът механично отговори:

— Нашето име... — Потрепера. — Нашето име е Номдал, син на Елик. Защо сме тук, Тачч? Успяхме ли?

— Засега нищо не сте успели — рече командорът. — Госпожо Тачч, на масичката има освежително. Пийнете, ще ви стане по-добре.

Монтажничката покорно отиде до масичката пред асансьора, отхапа връхчето на тубата и започна да пие. Роботът я гледаше с много странен израз. Сякаш искаше да я утеши. Даже лицето му не беше толкова лъскаво както обикновено. И Съвка задържа на езика си още един въпрос, защото не трябваше да го задава. Дявол да го вземе, отде се взе тази жалост! Чак да ти се доплаче.

Командорът на Пътя рече:

— Е, сега да си поговорим тримата, господата...

НЕНАВРЕМЕ

След половин час договорът бе сключен. Командорът на Пътя нареди да зачислят госпожа Тачч за негов втори инженер за поръчения — без проверка в Изчислителя. Едновременно с това командорът извика на екрана дежурния офицер от карцера и заповяда да го свържат с арестанта Глор. Гривните на арестуваните се взимаха, а нямаше време да го посещава, пък и всъщност нямаше нужда. Каза на Глор, тоест на Нурра, че ще се погрижат за него, а засега да си стои кротко и да размишлява за собствената си тъпотия. Непоправимият Нурра отговаряше с бодри, неприлични за един арестант възгласи.

Госпожа Тачч можеше да излети, за да потърси Джерф, едва след два часа, когато Главния док излезе на южната страна на орбитата. За да потисне нетърпението си, командорът се зае да разчисти дребните неща, които през последното денонощие се бяха понатрупали. Произведе двама младши командори в действителни, един инженер-химик прехвърли от първи разряд във висш, утвърди порциона за хранене през следващото денонощие, подписа акт за работни ръкавици и още един акт за всекидневни ръкавици. Утвърди заповедта за випускниците на КА. Заповедта бе следствие от онзиденшния разговор на Джал с Прокт, на който Съвка присъствува още като Глор. „Оня ден ли беше, или вчера?“ — помисли той и не можа да си спомни. Беше се объркал.

Примигна, въздъхна и огледа пулта. В касетата стърчеше купчинка карти — рапорти по лични въпроси. „Дали да не ги отложа?“ — помисли си и лениво включи четящото устройство. Най-долната карта помръдна ъгъла си, екранът светна. Рапорт... Какво?! Монтажничката от висш разряд Ник, дъщеря на Род, личен номер едичкой си, моли да ѝ се разреши да служи в десантите...

Няколко секунди седя, намръщен от отвращение. Неприятно, гадно му беше на Съвка. Само той в цялата Вселена знаеше, че Ник презира Пътя, пукната пара не дава за него. А ето че иска да печели доверие на най-мръсната работа! Невероятно, невероятно — смелата Ник, веселата Ник иска да стане Десантник...

От негова гледна точка това беше неочакван късмет. Толкова си блъска главата как да изолира Глор от Ник... А, да върви всичко по дяволите! Притисна гривната си към рапорта — утвърдено... Бързо прехвърли и останалите карти. Край. Пултът беше чист. Мигаше лампичката за секретна връзка със спътника Студен. Щракна клавиша със символа на Студения. И веднага командорите, химиците, Десантниците, всички текущи глупости отидоха на заден план. Веднага забрави за Ник.

Пълният командор, началникът на спътника-хранилище, можеше да иска връзка само по една-единствена причина. Студения е готов за зареждането на кораба.

— Завършихте ли полирането? — попита командорът на Пътя.

— Тъй вярно. Довършваме последния квадрат — рапортува началникът на Студения.

— В името на Пътя!

— В името на Пътя!

Пълният командор изгаси екрана, а Джал потъна в мисли.

Докладът означаваше, че в хранилището се прелива последният танкер с течен хелий. Щом е така, трябва да се откара корабът от Главния док до Студения за зареждане на гравитатора. Зареждането не може да се забавя. Системата на планетата действа по твърд график. Всеки път след запълването на хранилището към него се подава новият кораб, сглобен в една от Монтажните. Забавянето е недопустимо. От газовите заводи излитат по три ракети-танкери в денонощие. Ако съдържанието на хранилището не се прелее в кораба, няма да има къде да се разтоварват танкерите. Малка част от хелия ще поемат гравитаторите на спътниците. Монтажните, Кулите МПМ и гравитолетните гари. После заводите ще спрат. Да, ще се наложи корабът да бъде зареден, ваша предвидливост... Иначе ще го заредят без вас.

Всичко това се стовари върху Джал съвсем ненавреме и му се струваше, че е непредвидено. Макар че самият той бе определил следващата сутрин за зареждане и сам се бе договорил с хелиевия завод да ускори запълването на Студения до отметката за зареждане. Той, ама не съвсем той — тогава още беше истински командор на Пътя и пестеше часовете, бързаше да пусне кораба. А сега му беше необходимо едно денонощие, за да спаси Машка. Докато Машка е в

опасност, той е длъжен да се държи крайно внимателно и не може да си позволи никакви номера. А си беше намислил страшен номер... Да задържи този и всички следващи кораби за половин година — просто, надеждно и практически без усилия.

Но не му стигаше едно денонощие. „Или трябва да спася Машка и да не преча на кораба да излезе на изпитания, или да организирам гигантски фойерверк, от който космическият конвейер се пръска на парчета, но Машка си остава там, където е сега. Или — или...“

Първият спокоен и сигурен вариант отговаряше на тайните му желания. „Не бързай. Нека всичко си върви така, както си върви — шепнеше някакъв вътрешен глас. — Един кораб нищо не решава, а ти ще загинеш. Не се поддавай на ненавистта си. Спасявай Машка, спасявай себе си...“ Командорът на Пътя и Съвка, като всички смели хора, много добре познаваха този глас. Те и двамата бяха свикнали да не се съобразяват с него — именно в това се състои смелостта.

Няколко дълги минути командорът на Пътя се колеба. После освети на екрана схемата на околопланетните трасета и се залови да изчислява. За опит пари не взимат. Може би госпожа Тачч ще успее преди пускането на кораба. Трябва да успее! Девет часа — доста време...

Командорът кресна с цяло гърло:

— Канцеларията! Пригответе сертификата на името на госпожа Тачч. Всеобщо съдействие на личния представител на моята особа. Бързо. Господин Клагг, моля елате. Внимание, пристана! Незабавно подгответе за полет „Рата“. Оглушахте ли? Казах: „Рата“! Точно така. Към южното крайбрежие, с изхвърляне на капсула. Бързо. Ще изпратите двама с моя сертификат. Господин офицер от висш разряд! (Сияещият Клагг очакваше заповедите на негова предвидливост.) Заповядвам! Ще придружите госпожа Тачч до планетата. Наредданията на госпожа монтажничката ще изпълнявате като моите собствени. Ясно ли е? Няма да задавате глупави въпроси, ще слушате! Скафандърът — на пристана и вие самият бързо там! Мар-рш! (Клагг изящно се обърна, плъзна се към люка.) Госпожа Тачч, изпращам ви със скоростната ракета с катапулт. Ще скочите при маяка „Юг-011“, където ще ви чака подводница на Стражата-Като се качите на борда, ще приемете командването от мое име. „Рата“ ви дава три часа спестено време. Разбрахте ли?

— Разбрах, ваша предвидливост.

Командорът обърна креслото си, стана.

— Няма да ви предупреждавам да не се връщате без търсеното. Сигурен съм, че ще играете честно.

— Това е в моите интереси — безстрастно отвърна монтажничката.

— Вървете. От ракетата установете връзка с подводницата. Успех!

Монтажничката козирува. Плъзна поглед по лицето на командора и се скри в люка. Странно същество, кълна се в скафандъра си! Дали се досеща защо толкова се безпокоя за „Мислещия на госпожа Ник“? А тя отбеляза пожеланието за успех, неуместно в устава на един Велик. Не е ли все едно... Заради Номдал би позволила да я разпрашат, без да щракне.

Изтичаше вече петото денонощие от прехвърлянето. Съвка не знаеше колко време е минало на Земята. Задачата беше изпълнена. Бе преодолял почти немислими трудности, с последния си ход — с госпожа Тачч — можеше да се гордее. Тя ще се върне с Мислещия на Машка и тогава ще ви дам да се разберете, о, почтени господа.

ЗЕМЯ. НОЩ

На Земята течеше тридесет и деветото денонощие от появяването на чуждопланетните същества. Работите вървяха зле — по-зле не можеше да бъде. В Центъра всички знаеха това — от най-високото началство, членовете на комитета на деветнадесетте, до войниците от комендантската рота. Който не знаеше — усещаше. Говореха полушепнешком и се надяваха, че към полунощ, когато началникът на Центъра се върне от вечерните заседания, поне нещичко ще се изясни. Всяка вечер той пристигаше, приемаше рапортите и се затваряше в кабинета си, за да изпълни поредната страница от работния си дневник. Зернов с военна акуратност отделяше събитията, които се бяха случили преди и след полунощ. Щом дневникът е запълнен, значи денонощието е минало.

Не се наложи да чакат полунощ. И този път нямаше вечерни рапорти. Зернов пристигна съвсем рано, към десет и нещо вечерта, и без да разговаря с никого, без да пита нищо, се качи в кабинета си. Дежурният затвори вратата след него. И в същия миг по двата етажа на вилата плъзна тревогата. Мълчаливо, без думи, предаваше се от очи в очи, увисна зад тъмносините прозорци. През полузатворените рамки от уличката се чуваше румънско хоро — тихо, разкъсващо душата, скимтящо като гальовно куче.

Зернов затвори прозореца. Спусна пердето така, че от отсрещната къща да не се виждат бюрото и сейфа.

Светна настолната лампа, извади от сейфа кожената папка със закопчалката, педантично заключи сейфа, огледа ключалката на папката, отключи я и прибра ключовете. С въздишка се настани зад бюрото, отвинти капачето на писалката и пак така педантично огледа перото. Беше готов за най-лошото и искаше днешните бележки да бъдат най-изчерпателни и точни. Написа датата и с размах, с опашчици и латинска буква „т“, започна да пише:

„Днес недвусмислено бе потвърдено съобщението, че от радиотелескопа в Сиера Бланка е изпратено повикване

до ескадрата. Същите източници съобщават, че премиерминистърът е отменил бойната готовност на зенитната отбрана, разрешил е отпуск на личния състав и така нататък. Изводите: премиерминистърът и вероятно командувачият ВВС са завладени от Десантниците. Като използват това, че не могат да бъдат отличени от незаразените хора, те се подготвят да осигурят спокойно кацане на ескадрата. Ние предполагахме, че ескадрата още не се е приземила (изхождайки от гореизложеното, а също и от данните на службите за космическо наблюдение)...“

Зернов прочете написаното. С досада се намръщи — неизтребимият канцеларски стил... „Изхождайки от гореизложеното!“ Кръв капе от сърцето ти като пишеш, а излиза „към настоящото прилагаме“. И дописа:

„Не мога да си представя как нашите ВВС ще се справят с кораба на пришълците, ако той се появи над чужда страна и на хиляди километри от нашите граници. Впрочем това е извън моята компетенция. Ние направихме нашето предложение (днес в 21 часа). Да се обърнем по радиото и телевизията към целия свят с пълно изложение на събитията. Да призовем всички световни служби на зенитната отбрана към готовност. Сега предложението ни се обсъжда «горе».

Може би трябваше да се обърнем към света много по-рано. Спираше ни това, че е невъзможно да се предвидят мащабите и последствията от паниката, която несъмнено ще предизвика сред населението съобщение от такъв характер.

Независимо от всичко предполагам, че положението днес все още не е безнадеждно. Възможният изход е в създаването на уред, който да бъде в състояние да открива Десантниците също така леко и безболезнено, както Гайгеровият брояч открива излъчванията. И неограничен брой пъти, за разлика от «посредниците», с които разполагаме. Подчертавам: упоменатият уред... — Зернов се намръщи, задраска думата «упоменатият» — уредът за откриване на Десантниците е необходим във всички случаи. Ако ескадрата на космическите агресори се приземи някъде в чужбина, само с помощта

на такъв индикатор ще можем да създадем що-годе сигурна карантина за своите граници.

Чувствувам се виновен, че досега не е създаден мощен научноизследователски колектив за разработката на индикатор за Десантниците.“

Още веднъж прочете написаното. Залепи в тетрадката конспектите от сводките, на които се позоваваше в текста, и черновата на обръщението към цялото население на света, подготвено тази вечер. Погледна часовника — съвещанието „горе“ още не би могло да свърши. Заклучи дневника, сложи го в сейфа на видно място, заклучи сейфа и го запечата. Помисли дали да не си отиде в къщи — да поспи поне два-три Часа — и пак се настани до бюрото. Изведнъж се успокои. Сякаш бе излял в тетрадката на дневника тревогата, страха, отчаянието си. Няма смисъл да се отчайва. Когато настъпи критичен момент, не се отчайвайте, чакайте. Търсете дреболия, детайл, опашчица на събитията, за която може да се хванете.

Отвори кутия цигари, третата от сутринта. Когато димът се закълби около настолната лампа като край мангал с шишчета, Зернов стана и погледна към пустата нощна уличка. Точно преди тридесет години в една топла лятна нощ той гледаше през огледалните стъкла към сивите каменни плочи — двора на „имперската канцелария“.

Беше на двадесет и една години. Жизненият опит: два курса в Московския институт за чужди езици и половин година специална школа... Носеше сиво мундирче с кадифена яка, лакирани ботуши, колан с кинжал, халка и пръстен, изработен от мюнхенски бижутер. Мустачки. Трещяха и лаеха зенитни оръдия, в черното берлинско небе стърчаха жълти стълбове прожекторна светлина.

Така започна кариерата му на разузнавач. Сега завърши. Зернов не беше от тези, които се страхуват от истината. Бе претърпял поражение. Като никой друг той познаваше хорските слабости, защото използваше слабостите на враговете и се бореше със слабостите на приятелите. Но все пак му беше безкрайно мъчно за всеки един от трите милиарда души — слаби и силни, нищожни и велики и просто никакви. Всички тях ги заплашваше нещо ужасно, тъй като Михаил Тихонович Зернов не бе изпълнил дълга си. Пропусна Десантниците извън границата. „През тези тридесет години прекалено много ми вървеше. Сигурността в собствените сили бързо се превръща във

високомерие“ — помисли си той. Изпрати с поглед едно такси, което влезе в пресечката откъм Садовая. Колата беше с областен номер и спря пред съседната къща, на двайсетина крачки от входа на Центъра. Като машинално отбеляза това, той продължи да си мисли за своето. Кой знае защо, мислите му се връщаха към младостта. Младостта свърши, когато прекрачи вратата на „ЛИ-2“ и преобръщайки се в твърдия леден въздух, започна да пада в черното нищо към брега на Елба. „Евих ферлорен либ, их гролле нихт.“ Навеки изгубена любов, аз не роптая... Мечтаеше да превежда Хайне — стана разузнавач. После — контраразузнавач. И провали най-голямото си дело.

Погледна към телефонния апарат. Мълчи... Съвещанието „горе“ още не е свършило. Беше единадесет часът и тридесет и две минути.

Отпусна ръката си с часовника, още веднъж погледна към прозореца. Таксито се отделяше от тротоара, а пътникът вървеше към входа на Центъра. Вдигна глава. Безстрастната светлина на уличния фенер освети дебели мустаци и с две звезди блесна в стъклата на очила.

ОБРАТЪТ

— Приятно е, когато прогнозите се сбъдват — рече гостът. — Разчитах да ви заваря, Михаил Тихонович.

Гостът седеше на дивана. До него, без да го изпуска от очи, целият напрегнат, седеше Ганин. Насреща, в креслото бе адютантът на Зернов с пистолет. Всичко според инструкцията. Самият Зернов официално се бе настанил зад бюрото.

Безразлично кимна и продължи да изучава лицето на госта, което приличаше на източна каменна скулптура — тесни очи с дебели клепачи, широки, неподвижни скули, дебели устни. В това лице имаше каменна мъдрост. Като ловеше по навик и най-малките оттенъци на мимиката, Зернов си помисли, че знанията му на физиономист в този случай са безполезни. Лицето на Учителя не изразяваше мисли и чувства на пришълец. Лицето не гледаше — то беше обърнато навътре, а не към събеседника.

— М-да, превъзходно — каза гостът. — Вие разбрахте ли откъде ви зная, Михаил Тихонович?

— Откъде? — попита Зернов.

— Разбира се, от Дмитрий Алексеевич. Позволете да проявя любопитство, той разказа ли ви за мене?

Като нарушаваше елементарните правила на разпита, Зернов отговори:

— Не ми е разказвал.

— Да, така се бяхме разбрали — отбеляза гостът.

— Защо?

— За да не събуждаме у вас надежди, които може и да не се сбъднат, Михаил Тихонович. Аз съм Десантник-инсургент.

— В какъв смисъл използвате тази дума?

— В обикновения — рече Учителя и назидателно вдигна ръка от коляното си.

Офицерът тихо предупреди:

— Ръцете!

— Да-да, извинете... В обикновения смисъл, Михаил Тихонович. В нашето, така да се каже, общество има недоволни, които съставляват тайната организация на Затворените. Ние имаме позитивна програма за ново развитие на Пътя. Впрочем това трябва да се обясни.

— И вие принадлежите към недоволните? — попита Зернов.

— Да.

— Кой сте вие?

— Името ми е Линия девета — отвърна гостът.

— Продължавайте.

— М-да, благодаря... Пътя! Системата е безсмислена като ято скакалци. Плоди се, за да яде, и яде, за да се плоди. В биологията това се нарича тясна специализация — само размножение, само съхранение на вида, само старото! Безизходица... Ако се направи аналогия с човечеството, ние имаме чудовищно продължително средновековие, космически феодализъм. На вашата планета научих някои неща. — Каменното лице се изкриви в странна гримаса, нито усмивка, нито плач. — Единство на противоположностите — каква могъща мисъл! Пътя отдавна е престанал да се развива в социален план. Сега се прекрати и научното развитие. М-да... Но най-напред бе създадена военно-полицейската система, която се стреми към едно — да запази самата себе си. Техническите средства я правят всемогъща. Благодарение на техниката тя е проста и прекалено съвършена в простотата си, за да се окаже уязвима отвътре. И ние чакахме момента, когато Пътя ще претърпи поражение отвън...

— Вие — това значи Затворените? — внимателно подпита Зернов.

— Да-да... Ние чакахме. Това стана на вашата планета и ние преминахме към активни инеургентски действия.

— Така ли било...

— Не очаквах, че ще повярвате веднага — рече Десантника. — Позволете да продължа. В тази експедиция с Десантниците тръгнаха и двама Затворени. Квадрат сто и трети позволи на Альоша да излезе от зоната на кораба. Надявам се, че това ви е известно...

Зернов любезно се усмихна.

— ... А аз бях оставен в резерва на операция „Вирус“. Ръководител на тази операция не се назначава. Аз съм един от

старшите в четирите шестици а моята група трябваше да се укрепят в Тугарино...

— Само вашата ли? Или има и други?

— Това не зная. Всяка Линия получава самостоятелни инструкции.

— Какви бяха инструкциите на вашата група?

— С нищо да не се издаваме до удобен случай. По-нататък — по моя преценка. Но се случи нещо непредвидено. „Посредникът“ с моята група беше изнесен от кораба заедно с другите сутринта. Към средата на деня функционерите от операция „Скок“ започнаха да ни настаняват по телата... Извинете — по хората. За мен бе предназначен Дмитрий Алексеевич, единственият от сътрудниците на обсерваторията, който през този ден не бе напуснал жилището си. Той се оказа феномен. Успя да блокира мозъка си. Последователно прехвърляхме в него всички Десантници от „посредника“ — той не ги допускаше до съзнанието си и се налагаше да ги изваждаме... М-да, феномен! Накрая ме вкараха в него за втори път и аз реших да рискувам. Обясних му, че съм Затворен. Това подействува. Той се съгласи да ми сътрудничи.

— Тоест той стана Десантник и старши на групата?

— О, не е толкова просто... Схемата „Вирус“ е шлифована със столетия. Тя предвижда всичко, даже невероятното. Поведението на Благоволин беше абсолютно нестандартно. Следователно той можеше да направи невероятното — да запази спомен за действията ми. Изчислителя веднага ме отстрани от „Вирус“ и ми нареди да се включа в операция „Скок“. Аз се отклоних.

— По какъв начин?

— Няколко часа ние не можехме да се движим. Благоволин получи тежка психическа травма и всъщност беше парализиран. Доложих това на Изчислителя. М-да... При евакуацията все пак убедих нашите да ме оставят във „Вирус“, но сам, без група. И още една подробност. Ние с Дмитрий Алексеевич изгубихме много часове за спойка. Едва тук започнахме да действваме като единно цяло. Затова толкова късно съобщихме за едноместните „посредници“. Дмитрий Алексеевич не ги беше виждал. Така да се каже, повярва на думите ми...

— Защо това се разбира едва днес?

— Михаил Тихонович, не можехме да разчитаме на доверието ви.

— Но сега разчитате.

— Разбира се — каза гостът. — Тогава не можех да говоря за Десантник-инсургент, за Затворените. Сега мога.

— Защо?

— Всеки се грижи за интересите си. Бях принуден да имам предвид възможността за провал. Ако Пътя завладее Земята, организацията на Затворените ще бъде разконспирирана и унищожена. Ние с вас имаме различни начални точки. За вас Земята е център на Вселената. За нас тя е епизод. Важен, многообещаващ, но все пак... И освен това, както вече казах, не исках да събуждам надежда, която можеше да не се сбъдне.

— Значи днес вече не се страхувате, че ще загубите? — с безизразен глас попита Зернов.

Очакваше, че Десантника ще отговори. „Сега вече загубата е невъзможна.“ Но той каза:

— Страхувам се. Просто аз, както се казва, отидох твърде далеч. М-да, извинете... Разговорът ни записва ли се?

— Да предположим — каза Зернов. — Това важно ли е?

— Това, което искам да ви съобщя, трябва да бъде фиксирано.

Зернов вдигна календара от бюрото — в поставката му беше вграден микрофон.

— Много съм ви благодарен — рече гостът. — И така, заявявам, че двама резиденти са подготвили плацдарм за кацане. Къде — не зная. Те са изпратили повикване до ескадрата и са дали координати на коридор за кацане. — Учителя продиктува координатите. — Второ, установих постоянна връзка с Квадрат сто и трети, тоест с ескадрата, която се намира на орбита, приблизително съвпадаща с орбитата на Венера. Трето, благодарение действията на Квадрата ескадрата е загубила връзка с базата. Кацането е отложено до възстановяването на радиоконтакта. — Той направи пауза. Зернов седеше, спокойно допрял пръсти, и нищо не питаше. — Четвърто, изпратих разузнавачи на базовата планета на Пътя. Преди два часа получих от тях схемата на едно устройство, която ми бе отнета при обиска тук, в Центъра. Моля незабавно да започнете производството на уреда по тази схема... — Гостът облиза устните си. — Устройството би трябвало да открива

Десантниците в човешкия мозък. Безпогрешно и неограничен брой пъти. Първата проба можете да направите с мене. Моля да имате предвид, че ескадрата всеки момент може да възстанови връзката с базата, след което кацането няма да се забави дълго. Около три денонощия.

ДВАМАТА МАЙСТОРИ

Двамата офицери, присъстващи на разпита, гледаха Учителя с огромно учудване. Ама че лъжец! — беше изписано на лицата им. Зернов едва забележимо се усмихна. Бавно изрече:

— Вие ни дезинформирате. Такова е моето мнение.

— Тогава... — Учителя прекъсна изречението. Часовникът в хола с отекващ камбанен звън отмери полунощ. — Тогава настоявам да ме изпратите при Георгий Лукич. Разговорът се записва. Няма да посмеете да ми откажете!

И офицерите се учудиха още веднъж. Шефът им, изглежда, се изплаши. Изтри усмивката от лицето си и заговори по вътрешния телефон:

— Иля Михайлович, запознахте ли се с филмите?

— В общи линии — прегракнало отвърна гласът на кибернетика. — Далечна прилика с високочестотен локатор.

— Ще можете ли да направите уреда?

— Съмнявам се.

— Защо?

— Уредът съдържа няколко хиляди елемента. Засега ни е ясно предназначението само на три. Намирам се в положението на обуцар, на когото са показали снимка на вътрешностите на телевизор и са му предложили да направи същия, но действащ.

— Ясно — рече Зернов и се обърна към Десантника. — Какво ще кажете?

Ръцете му мърдаха върху гладката дъска на бюрото. Десантника отговори с недоумение, даже като че ли объркан:

— Чакайте... Ами Благоволин?...

— Ами вие? — без пауза попита Зернов. Нещо се измени. Зернов и Линия девета продължаваха разговора за нещо, което разбираха само те двамата. Десантника загрижено рече:

— Аз трябва да се прибера... Така... След два часа, не по-късно.

Без да го пита къде „да се прибере“ и защо трябва да се прибира, началникът на Центъра се осведоми:

— Ами ако с колата?

— Така си и мислех, Михаил Тихонович. Последният влак заминава след половин час.

— Разбирам. Иван Павлович, разпоредете се Дмитрий Алексеевич да отиде в лабораторията. Да, тукашното ви име?

— Иван Кузмич.

— Иван Кузмич, та как изпратихте разузнавачи на базовата планета?

— Направих инвертор на пространството — рече Десантника. — Слабичък, не е особено скопосан, м-да... Но действащ. — Доверчиво погледна към Зернов. Ганин се измъкна през вратата и като хвърляше по едно око към кабинета, предаде нареждането на дежурния. А неразбираемият разговор между Десантника и началника на Центъра продължаваше:

— Кой са вашите разузнавачи?

— Деца.

— Така-а... Колко са?

— Две.

— Дублирате ли?

— Извинете, Михаил Тихонович?

— Изпратили сте ги с паралелни задачи?

— За съжаление не. Подчиних се на ситуацията. Затворените държаха под око един, хм... един функционер, който не се разделяше със своята, как да кажа, приятелка. Нещо подобно на земното семейство, но по-друго — не е важно. Не можех да прехвърля разузнавач само в един от тях, тъй като вторият веднага щеше да забележи подмяната и да съобщи в полицията.

— Следователно вие сте изпратили там само Мислещи? Така... Впрочем надявам се, че ще си поговорим още с вас. Иван Павлович, придружете гражданина до лабораторията. Желая ви успех!

Ганин, който все още не беше дошъл на себе си от изненадата, отведе Десантника. Зернов вдигна слушалката и предупреди помощника на Георгий Лукич, че изпраща писмо по куриер. Написа няколко изречения на листче от личния си бележник, внимателно изписа координатите на коридора за кацане, залепи плика. След няколко минути колата с куриера замина. Сега вече Зернов можеше да се върне в мислите си към Учителя и собствените си постъпки.

Знаеше, че е действувал правилно, с разумна степен на риск. Но съмнението е едва ли не главната съставна част на мисленето. Веднъж попитаха Зернов защо досега не е имал неуспехи в работата си? Той отговори: „Вървеше ми.“ Но си помисли: „И се съмнявах.“

И така, прав ли беше като повярва на Десантника? Преди седмица, когато си обясняваше поведението на Благоволин, разгледа три версии. Първата: Благоволин е вкарал в Центъра Десантник, който е разкрил несъществени тайни за пришълците, а самият той е получил важни сведения за работата на Центъра и при удобен случай си е отишъл, прехвърляйки се в Учителя. По всяка вероятност е държал „посредника“ в металната, непрозрачна за рентгена сапунера.

Михаил Тихонович отхвърли тази версия. Сведенията на Благоволин определиха цялостната дейност на Центъра. А пришълецът, напротив, не би могъл да получи никаква важна информация. Програмата за защита бе толкова проста и естествена, че всъщност не представляваше тайна. Освен това след срещата си с Иван Кузмич Благоволин нито на йота не бе изменил начина си на поведение.

Последният факт можеше да се обясни с втората версия: че Дмитрий Алексеевич не е носил в себе си Десантник. Обаче в този случай не би могла да се обясни феноменалната осведоменост на Благоволин.

Оставаше третата версия, която Зернов прие като работна. В Благоволин е имало Десантник и те са работили заедно — срещу пришълците, в полза на земните хора. Сега Учителя потвърди това, и то не само с думи, а и с дела, но Зернов още преди десет дена бе записал на хартия и бе скрил в сейфа си тази хипотеза. (Веднага след появяването на Иван Кузмич, когато Благоволин изтича на улицата със сапунерата.) Ето как се бе появила мисълта за сътрудничество между земния човек и Десантника. Отначало Зернов се усъмни в това, че Благоволин помни всичко поради особената си памет и способности. Какво, да не би Десанниците да не ги бива? Скапани разузнавачи с пробита конспирация? Едва ли... Щом всички хора забравят, значи всички — и гениите, и глупаците — ще си приличат по това. Очевидно „посредниците“ имат специално устройство, което изтрива паметта. Значи Благоволин не „помни“, а знае. Неговият Десантник би могъл например нарочно да изключи изтриващото устройство. Друг въпрос:

защо този Десантник е започнал да сътрудничи с врага? Защото Пътя не би могъл да бъде единен. Неговият полицейски апарат потиска и пречупва слабите, опира се на подлите, подкупва силните, лъже глупавите. А значи би трябвало да има и други, които да противопоставят разума на лъжата и ненавистта. Преди тридесет години в хитлеристки Берлин Зернов се опираше на такива. И сега Десантника му каза това, което преди тридесет години би могъл да му каже някой немски комунист или социалист, или просто честен и смел човек: „Като помагам на вас, помагам на своя народ.“ Даже формата на помощта беше предвидима — някакво техническо устройство, което да открива Десантниците. Техника, електроника. Не случайно физикът-теоретик Благоволин още преди ареста се бе заел с полупроводници и вълнова техника. И докато беше арестуван не четеше други книги... Веднага щом Учителя попита защо Благоволин не участва в анализирането на схемата, Зернов прекъсна разпита. Обаче версията прекалено точно съвпаднаше с действителността. А Михаил Тихонович знаеше колко опасни са тези блестящи на вид съвпадения. Докато се разхождаше като махало по кабинета, търсеше разлики между прогнозата си и показанията на Иван Кузмич. Такива нямаше. Затова пък извън версията се откриваше невероятен детайл — Учителя бе заявил, че е направил „инвертор на пространството“ и е изпратил на своята планета деца-разузнавачи.

— След три дена ще изясним и това — мислеше Зернов. — Ако апаратът наистина съществува, значи ще може да се пипне с ръка. Сега вече няма да ви изпусна, Линия девета... Приятел или враг, няма да ви изпусна. Друго е интересно: твърди, че операция „Вирус“ няма единно ръководство. Подозрително. Най-вероятно точно това е забитият от него пирон, на който ние трябва да се обесим. Да предположим, че „Вирус“ има единен център за ръководство. Той поддържа връзка с всички Десантници и знае, че ние искаме да попречим на ескадрата да кацне на Земята — никак не е трудно да се сетят. И ни дават лъжливи координати на коридора за кацане. А ескадрата вече каца. По друг коридор. А схемата с опознавателя на Десантниците е фалшива и им е нужна само за да печелят време. Докато ние се мотаем с разшифроването ѝ, като отлагаме обръщението към света, всички останали акции, ескадрата каца...

Зернов постоя няколко минути, втренчен с невиждащи очи в лампата. Реши се. Набра номера, помоли да отложат с три часа предаването на обръщението. Свали часовника от ръката си, сложи го на масата под документите и зачака.

СИЛАТА НА НАВИКА

Командорът на Пътя „пощракваше“ — както винаги при силна възбуда и умора тялото на Джал ситно, едва чуто пощракваше с челюсти. Подчинените му знаеха този страшен признак и трепереха. Съвка щеше да е много доволен да не щрака, но челюстите не му се подчиняваха. Умората се трупаше. Даже сега, след като бе направил всичко необходимо за издирването, не можеше да си почине — седеше пред пулта и мислеше. Затворените, Затворените... Не, не случайно Нурра говореше за тях! Великите, в това число, разбира се, и Джал, правят грешка, като не обръщат внимание на Затворените. Нурра май беше прав. Само тайна организация — мощна организация — би могла да създаде инвертор на пространството, който да прехвърли тук Машка и Съвка. Така-а... Какво е известно за тях? Организацията се състои от балози от висшите касти. Първите доноси се бяха появили преди около триста години. Нищо друго не е известно. В името на Пътя! Трябваше да поговори с Нурра за Затворените, а не да го прекъсва... След като бе овладял вече опита на командора, Съвка разбираше — бунтовниците би трябвало да надигнат глави именно при такъв удобен случай. Когато Пътя се сблъска на Земята с легендарните комонси, срещу които „посредниците“ са безсилни. И то при такъв Велик Десантник, най-презрян от презрените, жалък и подъл страхливец! О, мер-рзавец, в нито един от докладите му няма и дума за комонсите!

Съвка се позасмя. Ласкаеше се, че земните деца са комонси, че могат да подчинят всеки тукашен шиус. Добре, добре... Но сега трябва бързо да измъкне Нурра и да се опита чрез него да се свърже със Затворите. Кълна се в черните небеса! Шефа на двете Стражи сигурно вече е успял да счупи разкошната си глава в проблема с подменените ръкавици, открити в „мълнията“ на командора на Пътя. И за да хване заговорниците, които са посегнали на особата на Великия командор, ще е готов не само да даде Нурра. Не е лошо да извика и Нул, Великия Десантник, и да го посплаши. Да го попита: скъпи мой, какво се крие в сейфа с шифрите, отляво, долу, под третата купчинка? За да си кротува съвсем тихичко, като мъничък, добричък неск в мъ-ъничка дупчица...

Но засега ще почакаме. Не му е дошло времето. Командорът извика Шефа и му каза:

— Гаржок, редица срещу редица... — (Ти на мене, аз на тебе, както биха казали на Земята.) Подменените детектори интересуват ли те? Върни ми адютанта и ще научиш нещо интересно за тях.

Физиономията на Гаржок се промени — изпадна в паника.

— Ваш-ш-видливост... Аз мислех... Надявах се...

— Та на какво си се, м-да-а, надявал? — попита командорът.

— Мислех, че знаете. Господин Глор избяга, ваш-ш-видливост!

Амортисьорите на командорското кресло така изскърцаха, сякаш докът бе паднал от орбитата си. Избягал! От карцера! О, безкрайни небеса!... О, мер-рза-вещ! Разбира се, пазили са го като благороден и законопослушен монтажник, а не като бивш престъпник...

— М-да-а... Не би могъл, м-да-а, да се промъкне извън пределите на моето стопанство — без особена сигурност заяви командорът.

— Какво?

— Сигурно е в дока, вашвидливост! Търсим го!

— О, вие го търсите! — злобно се зарадва Джал. — Арестувахте го без вина, а после го търсите и не го намирате... Добре. Ще оставя предложението си в сила. Намери Глор, доведи ми го и ще получиш необходимите ти сведения, и всичко ще бъде забравено. Става ли? Ще включа и моите стражници към търсенето.

— В името на Пътя, благодарен съм ви! — извика Гаржок и бързо изчезна от погледа му.

Амортисьорите отново изскърцаха — раменете на Джал се тресяха също като изкуствения радист. Поуспокои се малко и нареди: офицерите на Сулверш да се присъединят към Космическата Стража, да вземат участие в залавянето на Глор (едва не каза на курга). О, мбира и синът на мбира, нали ти беше наредено да седиш кротко и да чакаш! Свикнал си да бягаш от враговете си, та бягаш и от приятелите, о, безмозъчно животно!... Всички тук сме такива. Навиците ни заменят разума...

Разсеяно отговори на повикването на Първия ходов Диспечер. Ходовият провеждаше външен оглед на кораба — мотаеше се из Космоса с „шейна“. Край лицето му, което неясно се белееше на малкия екран, рязко и отчетливо светеха звезди. Доложи, че огледът

завършва, временните съоръжения се отделят от бронята, роботите се евакуират по местата си.

— Угодно ли е на вашвидливост да погледне панорамата? — попита ходовият Диспечер.

Дали му е угодно, или не му е угодно, телеогледът на кораба влизаше в задълженията на командора на Пътя.

— Хайде, показвай. Иначе няма да ме оставиш на мира... — изфуча командорът.

Летящите в пространството край Диспечера мощни камери показаха панорамата на екрана. Корабът лежеше върху звездите като повалено дърво върху трева. Свръхсилни фенери осветяваха зеления му гръб. В черните дупки на дюзите се суетяха метални мравки-роботи. Върху бронята имаше още стотици такива. С делови, мравешки тръс те тичаха към товарните люкове, пъплеха по мостчетата, които съединяваха кораба с дока, изскачаха от фуниите на хранящите блокове и вече наистина като същински мравки облепваха амбразуриите на генератора на защитното поле.

— Е, видях — избоботи командорът на Пътя. — Това ли е?

Първият ходов се позапъна, но отговори, че е това. Нямаше време да вниква в запъването му — възелът за връзка със Стражата започна предаване от маяка Юг-011.

„Лодката «Подводна мълния» пристигна в определения район и установи пряка връзка с ракетата тип «Рата», номер еди-кой си“ — доложи Стражата и командорът видя изображенията на Тачч и Клагг, притиснати в амортизационните автомати.

— Как е самочувствието, господа?

— Поласкани сме от вниманието на ваша предвидливост! — Клагг си оставаше верен на себе си и дори в амортизатора се опитваше да приклепне.

Тачч кратко рапортува:

— Всичко е наред.

— Подводницата ви чака.

— Знаем, благодаря. Лягаме на боен курс.

Джал видя и изхвърлянето на капсулата. Малкият съд изскочи като снаряд изпод носовия обтекател на ракетата и се понесе надолу, подгонен от горещия вятър на спиращите газове. Ето капсулата навлезе в атмосферата, обви се в синкавия пламък на йонизацията и

изостана — от синия пламък обшивката засвети с малинова светлина и няколко секунди капсулата приличаше на зряла малина. Стремително се смалвяваше, като се освети в червено, после в оранжево и накрая се отдалечи и изчезна като жълта точка.

— Висим над вас — чу се флегматичният глас на Тачч. — „Подводна мълния“, виждаме ви, готвим се да напуснем капсулата.

„В името на Пътя, поне тук всичко е наред — въздъхна командорът. — На госпожа Тачч може да се разчита. Спокойствието ѝ е просто неправдоподобно...“

И пак защракаха клавишите и превключвателите, замигаха екраните, почтително засъскаха рапортуващи гласове. Неприятности в Малкия док — нещо се мотаят с десантния кораб и не могат да регулират люковете на десантните „чинии“. Лошокачествени акумулатори за корабните лъчемети. Съобщение от подводницата, която прие Тачч, че се е потопила и на бойна скорост се е насочила към определеното място. Малко по малко всичко се оправяше, с изключение на издирването на Нурра-Глор. Докладите на Сулверш ставаха изплашени. И гневът на командора на Пътя започна да се сменя с възхищение.

Съдете сами. Стражниците и роботите бяха претърсили всички помещения на жилищната пура, всички ъгли, складове и помещения на работилниците. С помощта на средните ремонтни работи претърсиха целия кораб, до най-малката цепнатинка в трюмовете. Напълно отчаяни, навряха се и в радиоактивните ъгли на реакторите, пъгнаха се и в ледените резервоари на ГГ, провериха тръбата на навигационния телескоп и апаратната камера на Главния маяк, сред чиито бесни магнитни полета дори роботите едва се придвижваха.

Нурра бе изчезнал.

По средата на втория стадий от подготовката Джал прие поредния доклад на Първия ходов Диспечер, който вече бе зает с друго — ръководеше прибирането на постоянните швартове на кораба и задвижването на временните. Помощниците му, облечени в скафандри, висяха по въжетата из цялата котвена линия. И тогава командорът на Пътя изведнъж се сети къде може да е тоя проклет кург, тоя дръвник.

— Господин Първи Диспечер, питам неофициално... В стопанството ти всичко наред ли е?

Ходовият се позапъна, но отговори честно:

— Младшият Диспечер Мина получи травма при неизяснени обстоятелства, вашвидливост.

— При какви обстоятелства?

— Ъ-ъ-ъ... Удари си главата в... неизвестен предмет, вашвидливост. Там, където е доста трудно, ъ-ъ, да се удариш.

— Загуби ли съзнание?

— Тъй вярно, ваш-ш.

Сега Великия командор се запъна. Но като погледна лицето на Диспечера, престана да се запъва — на Ходовия сега не му беше до изчезналия адютант на негова предвидливост...

— Гривната му наред ли е? — направо попита командорът.

— Ъ-ъ-ъ... — През тревогата на Диспечера се прокрадваше учудване. — Гривната ли? Разбира се, вашвидливост. Ъ-ъ?...

— „Ъ-ъ“! — подигра го Джал. — Дръвници! Мина работил ли е в работилниците?

— Тъй вярно, ваш-ш...

— Насекоми! Спъвате се в собствените си работи! — изфуча командорът и изключи връзката.

Младшият Диспечер Мина... Джал го помнеше — един такъв върлинец. На ръст е колкото Глор, и телосложението му е подходящо. Работил е в работилниците, има под ръка скафандър. Съобразителният Нурра е видял всичко това, зарадвал се е, цапардосал е Мина с нещо тежко. Да предположим — с ръка. Лапите на бившия Глор са доста тежки... След това, разбира се, се е опитал да свали гривната на жертвата си. По правило гривните не се свалят. Но за Нурра правилата са празна работа... Добре, че не е откъснал ръката на оня нещастник... „Престъпникът е примъкнал до господин Диспечера контейнера с неговия собствен скафандър и е отворил споменатия контейнер с гривната на споменатия Диспечер Мина“ — по навик формулира командорът. Добре, че господа стражниците са непоправими дръвници, да ги срази гневът на Пътя...

„Гледай го ти тоя Нурра! — за стотен път си помисли командорът на Пътя. — Съобразил е, че Стражата няма да го търси извън борда, при това в чужд скафандър.“ Защото скафандърът е неприкосновен. Защото в Космоса излизат или на въже, или на локаторен лъч — с една дума, завързани. Да се изгубиш в Космоса е по-лесно, отколкото да произнесеш „в името на Пътя“. Едно погрешно

движение и отлиташ в необятното нищо, изчезваш, потъваш — край... Правилото „в Космоса нито крачка без въже“ се изпълнява безпрекословно. И кой друг освен Нурра ще се реши да нахлузи чужд скафандър? Пак се повтаряше онова, което се случи в Старата Кула. Стражата не търсеше там, където според нея никой няма да се крие...

За Нурра правилата са празна работа... Какво да прави? Когато най-сетне го хванат в Космоса, разярените офицери тихомълком ще го пъхнат в Изчислителя. И няма да докладват на Шефа. Ах и ах, мерзавец...

Командорът пощрака с челюсти и пак потъна в електронната стихия. Едва ли не за първи път се възползува от клавиша „Комутатор за индивидуална връзка“, прибави индексите „Скафандър“ и „Принудително повикване“. Като сумтеше нетърпеливо и придържаше бутона „Качество на тембъра“, извика Диспечера Мина на глас, за да може мерзавецът да го познае и да му отговори. И той отговори. Нагло, весело изщрака:

— А, спомни ли си за приятелчето, чуждопла...

— Млък! — изсъска командорът. — Ще те разпраша, ще те унищожа!

— Хайде де, хайде — подкани го Нурра. — Унищожи ме...

— Млък! Веднага се връщай, влизай и върви при Сулверш!...

За съжаление от гняв му секна дъхът и мерзавецът успя да вмъкне кратка характеристика на началника на Стражата.

— Млък! Той ще те доведе при мене, др-ръвник!

— Ами, ще ме доведе... Я слушай!...

— Яви се незабавно! — На пулта мигаше повикване по резервния канал, определен за „Подводната мълния“. — Бързай!

Като фучеше и се задъхваше, той включи подводницата и веднага забрави за непокорния каторжник.

ИЗСТРЕЛЪТ

Подводницата се движеше под океанските вълни. Черната, мазна вода ревеше и се завърташе в невидими в тъмнината вихри — двигателите на атомния кораб работеха на пълна мощност, като плюеха през ходовите си сопла хиляди тонове вода. Когато двата часа боен ход изминаха, Тачч предаде на командира ролката с магнитофонния запис и нареди да я сложат в големия хидрофон. Командирът се подчини без сянка от съмнение и госпожа Тачч леко се подсмихна. Спомни си поръката на командора на Пътя — в случай на необходимост да използва сила. Къде ти! Командорът сякаш бе забравил колко силно е въздействието на думите „заповед на Великия“ и че само на неговото равнище — Великия Диспечер и Великия Десантник — биха могли да му окажат съпротива, а простосмъртните и даже Безсмъртните като Шефа на двете Стражи няма да посмеят да оспорват заповедите му.

Поведението на командора беше неразбираемо и нелогично. Беше разкрил заговор и можеше с един удар да се отърве от всичките си врагове, а ги помилва. Ако беше изпратил нея, Тачч, в Изчислителя, щеше да намери и Мислещия на Ник. А предпочете да се откаже от собственото си тяло. Непонятно. Наивно великодушие. Е добре, тя ще намери Джерф, ще върне на Джал кристала на госпожа Ник и ще си поиска обещаното. Да се откаже от обещанието си Джал... „Няма да посмее? — мислеше Тачч. — Не, тук има нещо друго.“

Досещаше се, че с Великия командор нещо не е наред. Че госпожа Ник не е никаква монтажничка, че самият командор на Пътя е някой друг, но това не я засягаше. Тя ще си получи своето. Колкото по-двойнствено е положението на командора, толкова по-добре за нея и за Номдал.

Предавателите работеха, разтърсвайки водата. Дори специалист би могъл да се закълне, че креци истински сумун. Но ако успееше да надзърне в дълбините на Дивото море, този човек би видял любопитна гледка. Двойка сумуни с малкото си се гмурнаха в дълбокото, по-далеч от подводницата, под прикритието на подводния хребет. Няколко единици, които обикаляха и търсеха наби, изоставиха лова и така се

понесоха, сякаш ги гонеше дяволът. Не се успокоиха, докато монотонното бучене на преподавателя не стихна съвсем, не се разтвори във водата, не се забрави. И само един сумун тръгна към звука...

У-р-р... У-рр-рр-р... — бръмчеше преподавателят. Моряците от Стражата завършваха задължителния след скоростно придвижване оглед на кораба. Командирът бе килнал каската си на тила и се бе втренчил с неподвижни антрацитени очи в екрана на локатора. Оттам, откъдето бяха дошли, се появи светла чертичка. Госпожа Тачч заповяда: „Контраст!“ Командирът повтори: „Контраст на изображението!“ Някъде в недрата на кораба акустикът регулира изображението и Тачч проговори:

— Това не е сумун...

— Тъй вярно — рече командирът. — Това е дублиращата подводница. Охраната ни.

— Вие ли сте командир на звеното?

— Тъй вярно.

— Заповядайте на дублиращия да се отдалечи.

— Деветократно ви поднасям извиненията си — каза командирът. — Когато на борда се намира Велик, както и лице с негов сертификат, уставът ме задължава да действувам в състава на звено.

— Добре. Заповядайте на дублиращия да не предприема нищо без наше позволение. Нищо. Да легне на дрейф и да чака.

Подводничарят дословно предаде заповедта, изслуша потвърждението и се обърна към Тачч:

— Позволете да ви попитам, сумун ли вдигаме? По-ефективно ще бъде, ако слезем на още двеста стъпки. Там е студеният слой. Звукът ще мине по коридора между топлите слоеве.

— Благодаря. Спускайте се.

Като оперираха с баласта, моряците потопиха подводницата в студения слой. Тачч не обърна внимание на един на пръв поглед незначителен детайл — след потопяването изображението на втората подводница стана много по-ясно. Монтажничката гледаше към екрана, чакаше Светлооклия и в търпеливата ѝ памет изплуваха годините на отчаяние, безкрайните хитрости, към които прибягваше и които ѝ носеха поражения, защото Джал изглеждаше неуязвим. Помнеше всичките си хитрини, толкова наивни в началото. Самотните си търсения. Безсмислените си злодейства. Минутите, когато всичко ѝ се

струваше загубено. Веднъж един добросъвестен техник откри кристала на Номдал — нейния баща, — скрит в обшивката на Малкия Блестящ. За щастие тя беше наблизно и унищожи хлапака. Три пъти се бе възнасяла в Мислещ и три пъти Великия Прокт ѝ помагаше да си намери тяло. Но не можеше или не искаше да ѝ помогне в главното, кой знае? Най-сетне срещна професионален чхаг, Светлоокия. Обеща му Безсмъртие след възвръщането на стария командор на Пътя на длъжността му. По всяка вероятност Джерф беше изключителен биоелектроник. Или не беше — Тачч не се интересуваше от подробностите. Най-важното за нея беше, че е чхаг от висока класа, гений в работата си. Светлоокия например пръв се досети да използват сумуните като скривалища.

В това отношение гигантският бръмбар-плувец бе истинска находка. Преди всичко той е неуловим. Изобщо ловът на сумуни е възможен само поради проклетия им характер и навика им да нападат. Но когато в мозъка на сумуна има Мислещ, положението става съвсем друго. Такъв сумун не се стреми към битки и лесно се измъква от атакуващите подводници. Но най-важното е, че сумунът има два мозъка. Единият управлява лявата половина на тялото му, другият — дясната. За разлика от полукълбата на мозъка на земните животни, те почти не са свързани помежду си. Сумунът може да приеме двама Мислещи, които да виждат, да усещат, да разговарят помежду си. И това вече съвсем не е заточение в кург-каторжник. Свобода, неуязвимост и добра компания — какво повече може да се иска? И достатъчно храна, защото, след като подводниците избиха няколко хиляди сумуна, набът много се бе размножил. Светлоокия наистина е гений в своята работа... Сега и той се бе възползувал от убежището във водния звяр; него викаше условният сигнал на хидрофона. Тачч бе подготвила за Светлоокия сумуна, който сега изплува иззад подводния хребет и се приближаваше към подводницата, още преди началото на операцията с Глор. Това стана в присъствието на Съвка и Машка — тогава сумунът ги атакува в морето, едва не ги потопи, а самият той беше „убит“. Госпожа Тачч бе вкарала в триъгълната му кратуна не снаряд, а „посредник“ с Мислещ-съучастник. Нямаше друг начин. Първо изстреля където падне ампула с приспивателно. После точно в средата на главата — „посредник“. Такъв бе „ловът“ на монтажничката Тачч, а си бе поканила компания само за отвличане на вниманието.

Така обясни и на командора. Беше сигурна, че Джерф се е скрил в звяра, като е оставил Мислещия на Машка в бота, потопен някъде в океана. Впрочем това бяха само предположения. Мъничкият кристал би могъл да бъде скрит където и да е.

— Разрешете да доложа, сумун! — каза старшият офицер.

В южния сектор на екрана се бе появило овално петънце — животното уверено се приближаваше откъм открито море. Джерф! Хидрофоните приеха късите, ревящи сигнали — договорената със Светлооккия парола... Но какво прави той?! Насочва се към дублиращата подводница!

Тачч извика:

— Пълен напред на изток!

Командирът повтори заповедта. Корабът потегли, набирайки скорост.

По една нещастна случайност сумунът бе излязъл точно на продължението на правата между двете подводници и бе решил, че повикването е отправено от по-близката до него, дублиращата. Двете лодки висяха в „звуковия коридор“, в пласта на студената вода, и Джерф не бе успял да определи разстоянието до източника на звука.

— Господин капитан, наредете на дублиращия да не предприема нищо! — каза Тачч. — Категорично нищо!

— Слушам! Три-осем! Вика водачът!

Радиото изщрака и панически закрещя:

— Водач, тук три-осем! Атакува ни сумун! Аз...

— Остави! — кресна командирът. — Три-осем!

Вместо отговор удари глух, много далечен взрив. Командирът спря двигателя и каза:

— Бойно торпедо. Вашият звяр е разкъсан на парчета, госпожо монтажничке.

САМ СРЕЩУ ВСИЧКИ

Най-добрият начин да събориш човек е да го блъснеш два пъти поред в раменете. Съвка още не бе успял да осъзнае, че Джерф е загинал, когато „поздравителната пластинка“ отговори на повикването му и предаде друга убийствена новина. Веществото, което екранира Машка, не съдържа атмосферен въздух. Машка е скрита под броня, но в Космоса. Преди минута командорът бе наредил на Тачч да търси бота. Да претърси цялото крайбрежие, но да го намери. Сега не знаеше какво да прави. Двойният удар го бе съборил и той не можеше да се изправи веднага. Късметът го бе напуснал... Всичко отиваше по дяволите. Ненавистта на двамата старши Велики, от която досега не се страхуваше, скоро щеше да стане реална заплаха. Кой знае колко дни ще отидат в търсене, след като го няма Джерф? Може би не дни, а години... Може би поколения. И колко дълго ще може да надхитрява Диспечера и Десантника?

В дока се готвеха за тържество. Роботите лъскаха осветителните панели. По коридорите се движеха парадни шлемове с гребени, парадни ръкавици от златист шеврон, новички комбинезони. До излизането на кораба оставаха броени часове. В приемната на Великия командор се тълпяха важни господа. Командорът на Пътя не приемаше: Съвка се чувствуваше смазан. Вече за хиляден път се проклинаше, че е недооценил Джерф. Знаеше, че трябва да реши — сега, преди да е настъпил заключителният стадий на подготовката. И не можеше да се принуди да действа. Тогава с него се зае командорът на Пътя. Той би трябвало страстно да желае поражението на Съвка, но подчиненият Мислещ иска същото, което и стопанинът му. Джал заядливо попита: „Дойде време да бягаш, а?“

Съвка не можеше да избяга, да изостави безпомощната Машка тук.

„Дръвник! — назидателно отбеляза командорът. — Себе си трябва да спасяваш, себе си... Другите нека сами да се спасяват. Не искаш ли? Странно, кълна се в шлема и обувките си... Ти разбираш ли, че тя е в кораба?“

Съовка разбираше.

„Корабът ще тръгне на изпитания, а после — в експедиция. Как ще я намериш, дръвник? А-а, независимо от всичко ти искаш да провалиш изпитанията и да задържиш кораба, така ли? Според замисления план? А знаеш ли къде ще отидеш после?“

Съовка знаеше — в Изчислителя... Оттам — под дулото на разпрашителя. Даже да задържи кораба, пак няма да успее бързо да намери Машка. Ще загинат и двамата. Като орех-близнак под чук. Съовка не можеше да избяга, но не можеше и да действа. Само да седи и да чака. Да чака.

„Зависи какво чакаш — рече командорът. — Чуй за какво си говорят в приемната хората от свитата ни... Не, комонсе! Сега вече е късно да се чака, във всички случаи ще ни пъхнат в Изчислителя. Да атакуваме! Да изпоплашим всички дръвници Велики, за да си кротуват и да не смеят да гъкнат! Под нокът! В края на краищата за три-четири денонощия корабът може да бъде основно претърсен...“

„Ама той е прав, тоя стар интригант“ — помисли си Съовка и раздвоението се прекрати. Трябва да се реши на диверсия. Да задържи кораба. Да сплаши Великите, като пусне в ход скритите козове. А докато Великия Диспечер и Великия Десантник се отбраняват от обвиненията на Джал, да открие Машка в кораба.

Още няколко минути командорът на Пътя мисли, преценява, претегля шансовете. После решително включи връзката и извика Шефа на двете Стражи.

Гаргок изглеждаше зле. Даже каската му не бе сложена толкова дръзко, както друг път. Какво пък, още по-добре... Като се облегна с гърди на пулта, командорът на Пътя тайнствено прошепна:

— Слушай, Гар... Странни работи, момче... Провери детекторите, които се намериха в моята ракета, дали съответствуват на матрицата на Номдал, моя предшественик. М-м-да-а. Доложи резултатите.

Без да дочака отговор, изключи връзката и позвъни на Нул. Между впрочем, би искал да знае откъде Шефа ще намери матрицата на Номдал? Хе-хе... А, ето го и негова смелост Великия Десантник — вежлив, любезен, — вижте го само как се радва!

— Ваша предвидливост! — радостно пропя Нул.

— Да-да, и така нататък — изфуча Джал. — Все на маяка ли си седиш?

Десантника веднага схвана, че подчертаната безцеремонност на Третия Велик не е случайна, и смени радостната си физиономия с дружески-загрижена:

— Джал, скъпи, да не си нещо разтревожен?

— Аз? В името на Пътя, от какво? Докато матрицата е при тебе, няма от какво да се безпокоя. Ние сме приятели, нали така?...

Нул в паника подскочи. Погледна под екрана. А, гледаш дали свети екранът за секретност!

— Не се притеснявай, скъпи мой — рече командорът. — Никой не ни чува. Обаче... Разбра ли?

— Раз-брах — измънка Десантника. — Раз...

— Е, тогава се дръж прилично. М-да-а. Моля ти се, не изхвърляй матрицата от сейфа си, може и да потрябва. Плавен Път!

Като приключи с Десантника, Джал понечи да позвъни и на Великия Диспечер, но се отказа. Този разбойник не можеш да го сплашиш. Нека Шефа сам да му докладва за ръкавиците на Номдал и за изчезналата матрица. За умния Прокт и това предупреждение е достатъчно.

Оставаше само Сулверш. „Верният Сул, нищожното комарче, какво е той пред нас, едрите хищници! — помисли си командорът. — Обаче Сул може да ми развали играта и трябва да бъде окончателно обезвреден. Макар че ще бъде жалко.“

— Началника на Стражата при мене! — заповяда той и когато Сулверш се яви пред ясения му поглед, нареди: — Посрещни господин Глор в централната шлюзова и го придружи тук, в кабинета ми.

Офицерът никак не се учуди. Мрачно изкозирува и се гмурна в люка. Това безметежно-мрачно поведение ясно показваше: сигурен е, че негова предвидливост сътрудничи с „Глор“; Точно такава реакция бе необходима на командора на Пътя. И той си помисли, че всички номера на избягалия каторжник са все неуместни и едновременно с това винаги навреме. По-добре не можеше и да се измисли...

Облегна се в удобното кресло. Провери наум дали всичко е направено. Да, всичко. Почти беше забравил за госпожа Тачч. Във всеки случай малко се поучуди, когато тя се появи в кабинета му и помоли за разрешение да докладва за събитията.

САЛЮТЪТ

Командорът каза:

— Да оставим формалностите. Съчувствувам ви за загубата. Направихте каквото можяхте, благодаря.

Тачч му отвърна с недоверчив поглед. О, велики небеса! Тя си мисли, че Джал е организирал убийството на Светлоокия!

— Обещанието ще бъде изпълнено, госпожа Тачч. Повтарям, вие направихте всичко, което беше възможно при дадените обстоятелства. Сега ми е необходима помощта ви. — Той се наведе над пулта. — Господа Сулверш и Клагг, при мене!

Стражниците се качиха в кабинета. Джал се обърна към Сулверш:

— Заповядах ви да доведете господин Глор? Къде е той?

— В карцера, вашвидливост!

— Ти не си изпълнил заповедта ми.

— Позволете да доложа, е, това е невъзможно.

— Ваша предвидливост! — натъртено каза командорът.

— Това е невъзможно, вашвидливост — покорно повтори офицерът с метален бас.

— Обаждал ли си се на Шефа?

— Да, вашвидливост.

— Какво ти заповяда той?

— Да не се правя на умен. Да изпълнявам заповедите на вашвидливост.

— Тогава защо не ги изпълняваш? М-м-а?

Сулверш пое пълни гърди въздух и рапортува:

— Глор е вампир, държавен престъпник, мястото му е в поста за разпит в Изчислителя. Тъй като ме принуждават да, е, да изпълнявам, аз отказвам. Готов съм, е, да понеса — пое си дъх — наказание. Аз отказвам, ваша предвидливост!

Клагг тихо щракна от ужас и възхищение. Началникът на Стражата откопча колана с лъчемета, направи крачка напред и сложи оръжието в краката на командора на Пътя. И Великия с жест заповяда

на Клагг да вдигне това оръжие. В известен смисъл да вземе Сулверш под стража! А какво ще стане после? Нима онова?

Командорът на Пътя стана, пристъпи от крак на крак и каза с тъжно удовлетворение:

— Сул, момчето ми... Радвам се, че не съм се излъгал в тебе. Да. Ако, м-да, всички изпълняваха дълга си така, сега Пътя нямаше да бъде изправен пред... С една дума, ти си юначага, кълна се в черните небеса!

— Ще се старая, ваш-ш? — излая Сулверш.

Лицето на Клагг пак изобрази страх — сега началникът на Стражата ще му даде да се разбере, само да свърши този спектакъл!

Приклезна, готов да скочи към Сулверш и да му подаде оръжието. Но командорът заповяда:

— Конвой, тук! Господин Клагг!

— Ко!... Конвой в кабинета на нъвид-вост! — изкудкудяка Клагг и като се спъваше в каишката на лъчемета, за всеки случай застана „мирно“. Изтракаха обувките на конвоя. „Спектакъл, спектакъл! — блъскаше се в главата на господин офицера. — В името на Пътя, какво ще стане?!“

— Ние, Третия Велик, командорът на Пътя Джал Осми! В името на Пътя, неговата правота и величие... — с твърд глас, но равно, без никакъв патос заговори командорът и Клагг се изправи, засия — ставаше онова, — заповядваме! Балогът, именуван Сулверш, обвинен в бунт, да се задържи... Заповядваме! Под страх от най-тежка немилост пред Тримата Велики да не му се оказва помощ, да не се подкрепя и да не се ободрява. Тази заповед трябва да се изпълнява!

Конвоят гракна:

— В името на Пътя!

Клагг също, с малко закъснение. Формулата на обвинението е произнесена! Ето я кариерата! Подскочи към бившия си началник, щракна белезниците на големите му, покорни ръце и изкомандува:

— Конвой, кръгом! В карцера! — И се учуди още веднъж, едва не припадна.

Командорът на Пътя изпрати арестувания с пълен салют, като по този начин го ободряваше, нарушавайки собствената си заповед.

Съвсем объркан, Клагг конвоира бившия си началник в карцера и доведе оттам Нурра-Глор, като по собствена инициатива му върна

гривната и оръжието.

ТЪКМО НАВРЕМЕ

Командорът каза:

— Яви ли се, дръвнико! Допълзя ли, главногo насекомо! Господин началник на Стражата, можете да се върнете към задълженията си!

Нурра заизвива: „Благодетелю!“. За щастие възторженият Клагг заглуши неприличията му с войнишкото си „Слушам!“, а командорът предвидливо бе отпратил госпожа Тачч да се оправя в приемната и да подреди опашката. Веднага щом капакът на люка се затвори след Клагг, Нурра се плъосна на килима, почеса се и замислено произнесе:

— Ти май нещо... съвсем си се смъкнал. Ух, как ме сърби! Свикнал съм, разбираш ли, да се чеша със средните лапи, а тук — смигзи. Не стигам.

Джал мълчешком, злобно го вдигна за предницата на комбинезона, погледна го в блажената муцуна и леко го ухапа — за сплашване.

— Проклет главног боклук! Ти защо поиска разрешение да излезеш?

— Къде съм искал да излизам? — озъби се Нурра.

Гледай ти! И хапе!

— В кораба.

На лицето на Нурра бе изписано пълно недоумение.

„Значи съм сгрешил — помисли си Джал. — Е, невъзможно е всичко да се предвиди. Добре. Добре поне, че предвидих бунта на приятеля Сулверш. И какво ли още не предвидих. Стига толкова...“

В този момент Нурра се плъосна на пода и започна да вие:

— Ър-роу! Аз съм жалък, безмозъчен неск! — Огромният мъжага в син комбинезон се въргаляше по килима и сам си биеше шамари с огромните си длани. — Спомних си, спомних си! Твоят приятел — в кораба е!

Машка... Машка... В гърдите на Съвка нещо запя като малко органче — Машка! Безсмислено се засуети, като хващаше ту оръжието, ту ръкавиците си и в движение питаше:

— Къде?!

— В ремонтната камера, в „посредника“! Още като водехме Сулверш, забелязах — единият Мислещ май нещо жълтее...

— Е-е?! Жълтее!

— В открит „посредник“ е. Аз, значи, като ми разказа, тръгнах. Ама не стигнах. Ръкавиците ми не бяха по образеца, нали разбираш...

— Да вървим! По-бързо де!

— Не — рече Нурра. — На тебе не ти прилича да отиваш...

— Да вървим, ти казвам!

— Не. Ти вече ги забърка тука едни, докара го до извънредно положение... Всички екрани на кораба ще показват личността ти.

— Какво да правим?

— Изпрати госпожището — рече Нурра.

— Кого?

— Госпожището. Тачч тоест... Ще я прехвърлим в нея. Изпрати нея и мене, ър-роу... Аз ще се р-разпоре-дя!

Когато на Нурра му идваше умът в главата, даваше добри съвети. Наистина, как можеш да се убедиш, че жълтеникавият Мислещ принадлежи на Машка, ако не го прехвърлиш? А къде другаде да направиш прехвърлянето, ако не в трюма с десантните „посредници“? А от друга страна, Нурра си е пак с парадните ръкавици, тоест обикновени пластмасови калъфи без детектори. При влизането в трюма роботът пак ще го задържи. Но Тачч има сертификат... И все пак е рисковано. Тачч веднага ще съобрази, че Глор е подменен. Достатъчен е един въпрос за миналото в Монтажната и ще разбере. Ах и ах, не би искал да я забърква в тази работа! Пък и отгоре на всичко на Съвка му беше противно. Безпощадната хватка на командора на Пътя беше необходима, абсолютно необходима — няма спор... Но на Съвка му беше неприятно да чувствава, че и той самият става студено-безпощаден, фалшив — тича по кабинета, радва се, не, още не смее да се радва, но вече пресмята, преценява през чий труп да мине, за да отърве Машка. Списъкът продължаваше да се увеличава: Джерф загина, Ник и Глор загубиха телата си, Сулверш ще отиде под съд, наред е Клагг, а сега и Тачч. В името на Пътя, забрави себе си — Джал... Един вече загина, останалите са обречени. Несъзнателно пипна „поздравителната пластинка“. Повъртя я в пръстите си — Нурра с детско любопитство се загледа в рисунката.

— Какво е това, благодетелю?

Той предано следеше лутанията на благодетеля си. Съвка скри пластинката, потупа го по гърба. Ех, ти, утешител, безпътна душица... Прав си, ще направя както ти казваш. С какъвто се събереш — такъв ставаш.

Извика госпожа Тачч. Извади Мислещия на Железния Рог. Заговори:

— Госпожа Тачч, вие виждате своя... — реши да не произнася думата „Мислещ“ излишно. — Заедно с господин Глор ще отидете в товарния трюм на кораба и ще проверите дали ви връщам истинския предмет. Ясно ли ви е всичко?

— Да, ваша предвидливост.

— Сертификатът ми у вас ли е?

— Да, ваша предвидливост.

— Ще го покажете при влизането в трюма. Както виждате, ръкавиците на господин Глор не са по образаца.

— Слушам.

Тачч и Нурра стояха пред командора с еднакви каменни лица. Тачч си мислеше за своето, Нурра — за своето.

— Господин Глор е открил това, което загубих — рече командорът.

— Така ли? — каза Тачч. — Къде?

— В трюма. В работилницата. Господин Глор! Ще връчите предмета на госпожа Тачч на място. Вземете... Всичко ли ви е ясно?

— Всичко, вашвидливост!

— Не ви задържам повече. Дръжте непрекъснато връзка с мен.

Адютантите козируваха и тръгнаха. Като се обърна, Нурра едва чуто произнесе „щрак-щрак“, както тогава, в трюма, при „прехвърлянето с манекен“. Кълна се в мълниите от всички цветове и видове, когато се замисля някаква интрига, той става съобразителен като Изчислител...

В кабинета се качи господин Клагг, новоизлюпеният началник на Стражата. Джал нареди:

— Започвайте приемането.

РАБОТАТА СИ Е РАБОТА

Пръв прие началника на Студения. Утвърди графика на зареждането. Това му отне няколко секунди — графикът винаги е еднакъв. В буксирната ниша, която се намира в кърмата на кораба, се вкарва буксирната ракета. Роботите свалят и последните швартове, които съединяват кораба с Главния док. Пилотът на буксира включва двигателите и тръгва към Студения. В кораба следва команда за зареждане. Маршрутът отнема малко повече от един час. Най-голямото изкуство е да се швартова корабът към пристана на Студения. Сложността на швартовката се състои в това, че двете грамади — корабът и спътникът — са принудени да се стиковат на тягата на буксирната ракета. Гравитаторът на кораба още не е зареден с хелий, а не може да се използва Гравитаторът на спътника, тъй като масата на кораба е по-голяма от тая на спътника. Ако се опита да притегли кораба, Студения ще излезе от орбитата си.

След швартовката започва зареждането (командорът подписа атестатите за течния газ). По тройна тръба от хранилището в кораба се изпомпват цели езера течен хелий, кислород и водород. Зареждането трае два часа, а после корабът отива на ходови изпитания.

— Разрешете да попитам на кого ваша предвидливост ще довери буксировката? — осведоми се началникът на Студения.

— Още не съм утвърдил... — изфуча командорът на Пътя.

Това не беше празен въпрос. При швартовката пилотът на буксира е длъжен плавно да приближи космическата грамада до Студения — масата на покой е осемдесет хиляди тона. Плавно, плавно, тъй като и най-малкият сблъсък ще смаже пристана, ще огъне тръбопроводите и зареждането няма да се състои. А ако пилотът не улучи и удари с борда си хранилището, ще стане катастрофа. Стените на сферата ще се спукат като мокра хартия и целият запас от течни газове ще отлети в космическата пустош. Гигантски загуби! Запасът от хелий за един кораб се създава в продължение на стотина местни денонощия. Но загубата на газа е половин беда. Заедно кислородът и водородът, образуват гърмяща смес. Всъщност това е най-ефективният

взрив в природата и той може да гръмне и от най-дребната причина. Швартовите работи се затрудняват и от това, че се провеждат в тъмнина, откъм нощната страна на планетата — слънчевите лъчи са нежелателни. Сместа от кислород и водород се взривява и от слънчевата светлина. Дяволско нещо е тази смес... Да, по време на швартовка и зареждане Пълния командор, началникът на Студения, изплащаше с лихвите почетната си длъжност. Командорът на Пътя си размени с него церемониален салют — до края на зареждането вече нямаше да се видят.

Нурра доложи — вече са преминали през контролния пункт и вървят към трюма. Появи се другият Пълен командор — шефът на авиаторския състав. Командорът на Пътя утвърди пилота-буксировач: Тафа, инженер-пилот трети разряд; плебей, най-добрият ракетен пилот на Близкия Космос. Шеф-пилотът внимателно прибра пластинката с назначението и се осведоми:

— Ваша предвидливост ще тръгне ли с буксировача?

— Разбира се. В името на Пътя!

— В името на Пътя!

Шефът на авиаторския състав изпълни особено почитателно приклякане. Всички знаеха, че командорът на Пътя не е случаен пилот. Много добре, че всеки път се наема да подсигурява буксировача.

А Съвка си помисли: може би пилотът трети разряд Тафа ще бъде последното живо същество, което ще видя. Жалко. Честна дума, никак не му се умираше, но въпреки всичко трябва да се изпълни замисленото. В момента на швартовката ще прибави тяга, корабът леко ще се извие и ще удари с кърмата си хранилището. Възможно е да не последва взрив. Газовият облак би трябвало да се сгъсти и да се нагрее — за това е необходимо време. Но на Великия Диспечер, който наблюдава швартовката на екрана си, са му нужни само две секунди, за да разбере кой е виновен за катастрофата. И още две секунди, за да заповяда: „Смърт!“ На Великия Десантник ще са му необходими десетина секунди повече. Той преди всичко ще пресметне дали му е изгодно да извика: „Смърт!“ И пилотът ще удари. И стражниците, трополейки с обувки, ще се хвърлят към люка, с лакейска радост ще измъкнат тялото на командора на Пътя, простреляно от лъча, и...

Не мисли за това, рече си Съвка. Остави това. Корабът ще излезе сто денонощия по-късно — това е важното. Сто денонощия! А

ако се взриви, още шестдесет. Не по-малко от шестдесет ще отидат за построяването на ново хранилище. Все едно няма да се сдържиш. Дали Машка ще се намери, или не — ти ще натиснеш педала на тягата. Познавам те.

Нурра доложи:

— В камерата сме. Пристъпваме...

Яви се шефът на Космическата Стража със списъка на чиновете, допуснати при зареждането. Първи в списъка бяха тримата старши офицери, същите, които са поставени при люка на буксировача. Командорът на Пътя притисна гривната си към списъка. Утвърдено.

Изведнъж си помисли, че Нурра е летял на „бупове“-те. Опитен пилот... Дали да не го сложи на щурвала и да му нареди... направи там последното „щрак-щрак“, а аз ще се кача на кораба като пътник и ще осигуря безопасността ти? „Не, да не си посмял дори да си помислиш за това, че ще ти изкарам душата!“ — Съвка сгълча Джал, сякаш той му беше подсказал гадната мисъл. Оказа се, че било много удобно да си имаш второ съзнание. Стоварваш всичко на него. Нали по никакъв начин не може да се защити...

— Връщаме се — рече в наушниците Нурра.

— Как е тя?! — извика Съвка.

— Връщаме се — повтори гласът.

Съвка скочи. Седна. С безсмислен поглед се втренчи в екрана, където се разгръщаше гледката на подготовката за великото събитие — излизането на кораба от Главния док. Със сини полегати кръстове един след друг се зачеркваха планетните космодруми — всички ракети са приети в шахтите. Зелен оставаше само правоъгълникът на космодрума на Стражата — патрулните ракети закъсняват с излитането. И веднага върху зеленото поле блесна пулсираща бяла звезда — стартът на звено от три ракети. Командорът автоматично прехвърли погледа си върху екрана на орбитите на Близкия Космос. Там пълзеше бял триъгълник — звеното излизаше на орбита. А от космодрума вече стартираше следващата тройка и контурът му стана небесносин. Още две тройки — стана червен. Графикът се обагреше като залеза на Малкото Слънце. Съвка си помисли: цветът на войната. Къде е Нурра, защо се бавят?

Върху пластинката, която през цялото време държеше в ръце, се появи нов текст: „При излизането в Космоса моля да вземете със себе

си изкуствено тяло без Мислещ.“

Странен съвет, помисли си командорът на Пътя. Нареди да приготвят пит. Нямах време да мисли защо на Учителя му е дотрябвал пит, пък и отгоре на всичко без Мислещ.

По орбиталния екран се задвижи ромбче — буксиращата ракета тръгва към кораба. Студения доложи за края на подготовката. В този момент роботът пазач пред входа на кабинета на командора на Пътя, подчинявайки се на беззвучна заповед отвън, подскочи към капака и го вдигна.

ЗЕМЯ. ИНВЕРТОРЪТ НА ПРОСТРАНСТВОТО

От стените миришеше на борова смола. Дъските, с които бяха облицовани стените, бяха нови, златисти. В широкия светъл прозорец се провираха борови клонки и надничаше любопитен щиглец. А по средата на мръсния, отдавна немит и неметен под на тази прекрасна стая — на горния етаж на вилата на Гуров — се помещаваше някакъв апарат, също толкова неуместен в боровата тишина, колкото картеница посред ягодова леха. Приличаше на купчина вторични суровини. Учуденият поглед зърваше сред хаоса от детайли ту стар радиопредавател с побеляло от времето шаси, ту гирлянд от полупроводници, ту медна спирала. В дълбочината просветваше в зеленикаво керамиката на шестзаряден „посредник“. Всичко това бе скупчено около един рупор, споен от консервни кутии и насочен към тавана. Майсторът не си бе направил труда да подреди всички ламарини от едната страна и повърхността на рупора беше петниста като картата на Африка. Сред полетата от бяла ламарина се синееха откъслечи от думи „тлант“, „марин“ и „ска сар“. И още вълни, мрежа и рибя опашка.

„Атлантическа сардина, Маринована“ — разбра Зернов и попита със съмнение в гласа:

— Това ли е вашият инвертор?

— Това е инверторът на пространството — отвърна Иван Кузмич.

Зернов изхъмка. Предпазливо надникна в рупора — беше покрит с най-малко едноседмичен прах. На дъното спеше нощна пеперуда гуляйджийка.

Учителя не обръщаше внимание на важния гост. По същия начин не забелязваше и пазачите си — двамата офицери, прикрепени към него от Центъра. Тъпчеше на едно място около инвертора, като от време на време пъхаше главата си вътре, между двете алуминиеви чинии. Такива чинии има в долнопробните закусвални.

Всичко това приличаше на мистификация, на специално измислен номер. Но преди три денонощия и схемата на детектора —

устройството за откриване на Десантниците — изглеждаше мистична...

Началникът на Центъра седна в ъгълчето, запуши, като поглеждаше към тила на Десантника. Беше притеснение, това не го учудваше и не го унижаваше. През последните три денонощия се научи на много неща. През онази паметна нощ Иван Кузмич заедно с Благоволин преведоха схемата на земен технически език — начертаха я на лист хартия. Учените електроници се заловиха да осмислят схемата, а Иван Кузмич незабавно се върна тук, на вилата. През онази нощ Центърът не можа да командирова никого от инженерите с Учителя. Във вилата прокараха телефон и поставиха охрана. Но Десантника не се опитваше да бяга — непрекъснато стоеше край инвертора, почти не ядеше и не заспа нито за миг — чакаше съобщения от разузнавачите си. През това време в Н... кипеше работа. Щом схемата бе разшифрована, по града хукнаха пратеници. В четири и в пет, и в шест часа сутринта будеха специалисти, главни инженери на заводи и институти, снабдители. Разпечатваха складове. Коли докарваха в Центъра картонени и пластмасови кутии с полупроводникови прибори, радиолампи, микромодули, трансформатори, трептящи кръгове — голямата стая бе превърната в склад. Бригада от най-добрите радиотехници в града се настани на долния етаж на вилата. Веднага започнаха сглобяване на детекторите. Трябваше да смогнат за едно денонощие. По някакво чудо Зернов успя да извоюва това денонощие... То започна в три часа през нощта с официално обаждане „отгоре“ и за Зернов настъпи истински ад. Нямаха право да не успеят. По-късно приятелите му го питаха: Луда главо, как можа да рискуваш така? Срещу нищо, срещу непотвърдените думи на някаква съвсем тъмна личност, без твърди доказателства да спреш извънредните мероприятия? Михаил Тихонович се отървяваше с шеги — победителите не ги съдят... Само Анна Егоровна знаеше какво му струваше това денонощие. Скришно от всички през всеки два часа му мереше кръвното налягане и му слагаше инжекции. Дванадесет пъти през това денонощие. Двадесет и четири часа началникът на Центъра прекара между телефона и телекса — на техниците им липсваше ту едно, ту друго и Зернов уреждаше, нареждаше, искаше, молеше, изпращаше още пратеници и пълномощници. За сглобяването на детекторите бе определил двадесет

часа и нито минута повече. Радиотехниците работеха с луди темпове. Почиваха само когато имаше прекъсвания в снабдяването — заспиваха веднага, на масите, без да изключват поялниците. Тогава и Благоволин слизаше в бюфета за поредния термос с кафе. И Дмитрий Алексеевич като Зернов не беше мигнал. Молеха го да си почине, но той боботеше:

— Нищо, нищо. Докато бях арестуван, спях цяла седмица...

Не смогнаха за двадесет часа. Едва след едно денонощие, към три часа през нощта на четиридесетия ден детекторите бяха готови. Два екземпляра. Нескопосани сандъци с размерите на стар грамофон, ужасно тежки. Иля Михайлович тичешком рече на Зернов:

— Нищо, че са тежки, Михаил Тихонович. Ако засвирят, веднага ще започнем да сглобяваме портативни.

На ярката светлина лицата им изглеждаха зелени. Като се суетяха и си пречеха един на друг, кибернетиците развиваха проводници, включваха уреди. Возеха на колички огромни осцилографи. Започна регулирането на детекторите. Зернов позвъни на председателя на комитета и помоли за отсрочка. След пет часа бе длъжен да доложи окончателно — може ли да се разчита на детекторите, или... „Какво ти! Тогава вече няма да има никакво «или», Михаил Тихонович“ — рече си той. Отиде в кабинета си, изключи всички телефони, тръшна се на дивана и заспа.

Събуди го Благоволин. Лицето на физика бе осветено от кисела дъжделива светлина — осем часът сутринта. Времето бе изтекло.

— Защо не ме събудихте по-рано?

— Нямаше нужда, Михаил Тихонович.

— Регулирахте ли го?

— Регулирахме го. Трябва да го изпитаме.

— Предайте — в осем и двадесет започваме.

По покрива трополеше гаден, безконечен дъжд. Мръщейки се, Зернов изтърпя сутрешната инжекция. Обади се на Георгий Лукич и доложи за началото на проверката. През вратата надникна сервитьорката със закуската — Зернов така я изгледа, че тя изчезна на секундата. А той извади от сейфа шестзарядния „посредник“ и извика по селектора двама младши офицери от оперативната група.

Черната работа трябва да си я вършиш сам, помисли си той. Лейтенантите бяха доброволци за изпълнението на опасната задача. Не бяха им съобщили в какво се състои. Просто опасна задача. Работата в

Центъра беше такава — непрекъснати изморителни хитрости, клопки, лъжливи ходове. Тези двамата даже не знаеха, че детекторите са направени и сега ще започнат изпитанията.

Рапортуваха: „Лейтенант еди-кой си се явява по ваша заповед.“ Зернов ги покани да седнат, вдигна „посредника“ и като в миналото блесна с мигновената си реакция — два пъти дръпна дългия конец. Офицерите не успяха да разберат какво държи в ръката си. Отпуснаха глави и се опомниха Десантници.

— Аз съм Линия девета — натъртено рече Зернов. — Промъкнах се. В името на Пътя!

— В името на Пътя! — отговориха Десантниците.

— След половин час отлитаме за министерството. Ще вземем от спецсклада едноместни „посредници“ и Мислещи и ще заминем за Генералния щаб. Засега идете в лабораторията под командуването на Ганин. Ще ви извикам направо в колата. Край.

— В името на Пътя! — отвърнаха Десантниците и с войнишка стъпка излязоха от кабинета.

Присъединиха се към сътрудниците, които се бяха събрали в предната стая на лабораторията — заедно с Десантниците там имаше двадесет души.

Ганин раздаде на всички картонени номерца, обясни задачата на групата: от съседната стая ще ги викат по реда на номерата. Извиканите да влизат, без да се бавят, да вървят направо между истинската и временната шперплатова стена. Да излязат през противоположната врата, като на изхода си предадат номера.

Десантниците не се спогледаха — бяха се втренчили в полковника с уставен, прям поглед. Бяха специалисти от висока класа и разбираха, че отърваване няма. Ако бяха стопроцентово сигурни, че ги използват като опитни зайчета, щяха да откажат да тръгнат. Но не бяха напълно сигурни. Началникът на Центъра се нарече Линия девета, с името на един от старшите в операция „Вирус“...

— Първи! — извикаха иззад вратата.

Детекторите бяха на масата, до шперплатовата преградка. Лабораторията бе претърпкана с хора, някои седяха на перваза и тишината затваряше всички като под стъклен похлупак. Освободиха кресло за Зернов, но той мръдна рамо и остана прав. Иля Михайлович, който ръководеше изпитанията, извика: „Първи!“.

Номер първи мина зад преградката — токовете му изтракаха по линолеума, затихнаха. С треперещи пръсти Иля Михайлович го отметна в протокола.

От двадесетте участници в опита само двама ще бъдат Десантници.

Мина вторият. Стиснал с една ръка брадата си, а с другата — отвертка, Благоволин се бе надвесил над уредите. Нищо. Неоновите лампи не светнаха. Тръгна третият.

В лабораторията нещо звънко изтрещя и всички се размърдаха, но лампата не светна, а в ръката на Благоволин отвертката бе станала на две половини. Беше я счупил. Някой попита: „Да усилим ли?“ Тишина. Тръгна четвъртият. Извикаха петия.

И Зернов като другите не знаеше под какви номера ще тръгнат Десантниците. Чу скърцането на вратата, надникна в мъртвото око на уреда и пръв забеляза в дъното му жълт отблясък. Стана толкова тихо, че от улицата съвсем ясно се чуваха гласовете на пенсионерките. Участникът в опита вървеше по коридора и неоновата светлина го следеше — разгоря се до пълната си мощност, трепна, започна да избледнява и когато вратата на изхода се затвори, изгасна.

Зернов се изправи. Шепнешком проговори: „Поздравявам ви, другари“ и постоя секунда, притворил очи. В коридорчето вече влизаше шестият.

Началникът на Центъра се измъкна от лабораторията, като стъпваше на пръсти. Трябваше да освободи офицерите от Десантниците. Детекторите „засвириха“! Земните хора се бяха научили да разпознават пришълците. От този момент Иван Кузмич престана да бъде съмнителен субект. Превърна се в историческа личност, дала на Земята спасение от нечутите и небивали ужаси, от губенето на себе си, повторено милиарди пъти. За такова нещо в земните езици даже няма думи... Но в този момент за Зернов практически почти нищо не се беше променило. Оня ден той чакаше края, днес — изпитанията на детекторите. Вече шест седмици поред всеки час чакаше най-страшното — доклада на ПВО за атака на ескадрата. През последното денонощие се бе движил като механична играчка, чиято пружина вече почти се е развила. И захвърли всичко, заряза разгръщащото се производство на детекторите и ето го, позеленял, съвсем изтощен, седеше пред машината, която приличаше

на перпетуум-мобиле на безумен изобретател, а през прозореца надничаше любопитният щиглец.

Не му се говореше. Безсмислено беше да пита. Зад тази машина стоеше цял свят, също така недостъпен като Магелановия облак. Но службата си е служба.

— Как действа вашият инвертор? — попита Зернов.

Иван Кузмич се огледа. Изглеждаше по-зле и от Зернов — бузите му съвсем бяха хлътнали, лицето му бе пожълтяло, устните му — изпръхнали. Говореше сякаш с усилие. Правеше неочаквани паузи между думите.

— Действието? М-да... По-важен е резултатът от действието.

— Добре, резултатът?

— Предава се голям обем информация... М-да. Предава се на всякакво разстояние. Извън времето. Например Мислец. Вие знаете, че Мислеция представлява информация, записана на кристална основа. М-да, основа... Нищо повече. Информация за състоянието на мозъчните връзки. Какво?

— Слушам ви, продължавайте.

— Това е. Инверторът предава Мислеци на всякакво разстояние. Извън времето.

— Какво означава „извън времето“?

— М-да... Как да ви... — рече Иван Кузмич. — Така... Да предположим, че изпращате сигнал на Луната. Можете да получите отговор не по-рано от две секунди. Ясно ли е?

— Разбира се. Една секунда е необходима за пътя на сигнала в една посока.

Учителя гледаше някъде в средата на инвертора.

— М-да, в една посока... До Венера това ще са минути, не помня колко. А инверторът дава отговора мигновено.

— Тоест не се губи време за изпращане на сигнала?

— Ако предпочитате — не се губи. Парадоксите на времето! Знаете ли, те са извън логиката.

— Така... А разстоянието?

— Светлинни години.

— Тогава за какво са ви кораби?

Десантника отговори веднага:

— Корабите принадлежат на Пътя. Инверторът е творение на Затворените. Пътя няма да го получи.

— Не предричайте — рече Зернов. — Всяко изобретение рано или късно става общо достояние.

Десантника сви рамене. Освен умора и равнодушие в жеста му имаше предупреждение: и вие няма да получите тази машина. И вашата планета също не е населена с ангели... Зернов мислено се съгласи с това и тъжно си помисли, че заедно с неоценимата помощ Линия девета му създаде маса грижи и го постави пред проблеми, които той нямаше право да решава. Формално бе длъжен да се добере до инвертора и да не се замисля дали върши добро, или зло... Помълча и попита:

— Казахте, че с помощта на инвертора сте успели да изпратите Мислещите на две деца на базовата планета и че тези деца засега „не знаят“ това! Как става така?

Иван Кузмич не отговори веднага. От инвертора се чу учестено цвърчене, щракане, сякаш някъде в далечината се биеха врабци. Съоръжението се обви в бяла мъгла и по нея се задвижиха знаци. След това мъглата скри Иван Кузмич. Това продължи няколко секунди. Мъглата се разсея. Иван Кузмич заговори, сякаш нищо не се бе случило:

— Ще се опитам да отговоря на въпроса ви за децата. Нали помните доклада на Бистров? Той говореше за два варианта на калкиране на разумите? Че Пътя практикува вариант, при който се унищожават оригиналът — мозъчните връзки?

Зернов вече бе свикнал с това, че Линия девета знае всичко, което е виждал и чувал Благоволин преди епизода със сапунерата. Потвърди:

— Да. Помня.

— Инверторът реализира по-сложен вариант: калкиране, без разрушаване на мозъчните връзки. Инверторът прави дубликат на разума. М-да. Дубликат, втори екземпляр. А първият безгрижно си лудува... Ето го. Моля!

Край оградата, подскачайки върху седалката на велосипеда си, мина момченце — късо подстригано, набито, с решителна мъжка брадичка. След секунда префуча момиче, даже по-скоро девойка, в тениска и шорти и с гъста, твърда на вид грива от черна коса.

— Моля — повтори Десантника. — И двамата са тук. Лудуват.

— А дубликатите — там?

— Както вече имах честта да ви обясня.

— Тогава не разбирам. Казахте, че сте длъжен да върнете децата.

Но там не са те, а дубликатите им?

Линия девета вдигна ръка:

— Михаил Тихонович, ние много ценим сътрудничеството си с вас, говоря от името на Затворените. Но в някои неща, длъжен съм да ви кажа и това, вие не можете да ни разберете. Вие отъждествявате конкретната личност с конкретното тяло, неин носител, като забравяте, че личността е информация, организирана по определен начин. Не само разумът — личността като цяло. Замислете се, аз изпратих в Космоса дубликатите на личности, които по нищо не се отличават от оригиналите. По нищо! И двамата притежават пълноценен разум. Осъзнават собственото си „аз“. Живеят в настоящето, имат минало и мечтаят за бъдеще. Като ги създаваме, ние пускаме на бял свят не дубликати, а личности. И нямаме никакво право после да ги изоставим на произвола на съдбата. Тяхната гибел ще бъде също такава смърт като вашата или моята. Нещо повече, аз нямам право да ги разделям с тяхното минало, което им е скъпо. Длъжен съм да ги върна тук, иначе те така или иначе ще загинат. Ще залинеят като бор, присаден в блато. Следователно длъжен съм да ги върна на Земята и да ги обединя с личностите-оригинали. Всеки друг вариант ще бъде убийство. Е, а от практическа гледна точка... Те ще доставят сведения за Пътя, които ще ви бъдат от голяма полза. — Учителя се позасмя. — Високоморалното поведение винаги е практично, такова е моето скромно мнение. М-да. Има надежда в най-скоро време да ги върна.

— Добре, ще се радвам да се убедя — рече Зернов. — След като заговорихме за морал, вие как бихте постъпили с Мислещите на Десантниците?

— Както искате — отвърна Иван Кузмич. — Вие не сте ги канили на чаша чай. Пътя *не ме* интересува.

— Не изпитвате ли морална отговорност за действията му?

— Изпитвам. Затова се боря с него, м-да...

— Да, разбира се — съгласи се Зернов. — Иван Кузмич, а защо изпратихте деца — не възрастни, а деца?

Десантника с характерен жест на учител вдигна пръст.

— Това е загадъчна история, която още не съм си изяснил, макар че би трябвало... Уважаеми Михаил Тихонович, вие представяте ли си биологическия механизъм на прехвърлянето на личността?

— Не си го представям съвсем ясно, Иван Кузмич — изхитрува Зернов. — Практически аз съм работник в съвсем друга област, нали?

— М-да... Ще опитам... Грубо казано, при прехвърлянето в мозъка се образува нова мрежа нервни връзки, която формира нова личност. М-да... Излъчването на „посредника“ налага на мозъка тези нови връзки, като при това старите остават практически недокоснати. Новата личност не измества старата, те живеят заедно, съжителствуват. Но... — Учителя допря пръст до носа си, — но две личности, при това принципино различни, би трябвало да формират две различни поведения. Това е невъзможно. Поради тази причина всичко, което се нарича сила на волята, а назовавайки го по-точно, мотивация на поведението, принадлежи само на едната личност. Да я наречем ръководеща. И биологически... м-да, биологически... е предопределено така, че при прехвърлянето им в човешкия мозък личностите от народа на Пътя стават ръководещи. Но! — Той отново вдигна пръст. — Само ако този мозък е възрастен... Загадъчна история, уверявам ви! Просто не зная как да я обясня. За мен, като учител по професия, е приятно да си мисля, че мотивацията на поведението на децата е по-мощна, отколкото у възрастните... Нали разбирате?

— Да, да...

— Защо детската личност се оказва ръководеща? Може да е случайност. А може моето наивно учителско мнение да е правилно. М-да. Не зная...

— А как мислят там?

— Уф! Там! Пътя не се интересува от теории... Официалната наука просто отрича всяка възможност за поражение на Пътя. Никой не може да ни победи и толкоз! Моля да ме извините. — Иван Кузмич се приближи до инвертора, послуша се, отстъпи. — Сега ще отговоря на въпроса ви. Трябваше да изпратя там двама души, при това такива, които без съмнение ще бъдат ръководещи личности. Без засечки. Ясно ли ви е решението? Децата. На възможно по-голяма възраст, но деца. Избрах две, които от няколко години насам бях наблюдавал по време на летните ваканции. Добри приятели, с волеви, самобитни характери.

Прями. Не страхливци. Момчето е просто злато... Момчето е по-добре мотивирано, но е по-обикновено, по-обикновено... А пък здравето и на двамата — направо кремъчета! — Учителя се усмихна.

Зернов за пръв път видя, че се усмихва истински.

— И ги изпратих, дубликатите им, естествено.

— Благодаря ви за обясненията — каза Зернов. — Ако правилно съм ви разбрал, дубликатите ще се върнат?

Иван Кузмич го погледна, мрачно сви рамене:

— Правя всичко възможно, м-да... Засега не зная. Моля да ме извините, всичко хубаво! — Той пъхна глава между двете алуминиеви чинии на инвертора. Косата му запращя и се изправи.

Така завърши втората и последна среща на Зернов и Линия Девета, Десантника-инсургент.

ВТОРАТА ВЪЗМОЖНОСТ

Механичният портиер вдигна капака на люка в кабинета на командора на Пътя. Отстъпи две крачки и замря. Иззад високия праг се подаде синя качулка, ръка в синя ръкавица се хвана за перваза. Безстрастните очи на монтажничката от висш разряд Тачч погледнаха към Съвка. Тя се качи в кабинета, застана в безупречна уставна стойка, направи две уставни крачки напред, козирува с небрежна точност. След нея чинно се измъкна Нурра. Отритна работа с обувка и сам затвори люка. И се захили, подскачайки.

— Ър-роу! Ето ни и нас! Какво стоите като счупени питове?

Съвка попита, като от вълнение едва мърдаше челюсти:

— Ти коя си?

— Монтажничката от висш разряд Тачч, ваша предвидливост — бе спокойният отговор. — Вашият инженер за поръчения.

— Коя си ти?

— Не ви разбирам добре, вашвидливост...

— Нали ти казах, че е чуждопланетянин! — превивайки се от смях, изхриптя Нурра. — Кажи й нещо по вашему, благодетелю!...

„Машка не вярва, че съм командор на Пътя“ — разбра Съвка. Трябваше да седне. Краката не го държаха. Не можеше да говори „по вашему“. Трябваше да измисли нещо. Измърмори:

— Аз съм Шьоуа. Разбираш ли ме?

— Не, ваша предвидливост.

Наистина беше трудно да се разбере, че „Шьоуа“ означава „Сьова“... Но у Съвка, не, у командора на Пътя се появи гадно подозрение. Че Нурра го е предал и сега му разиграва някакъв фарс. Уж, че Машка не може да го познае, а в действителност това си е предишната Тачч... Прекалено дълго се забавиха... Гадна мисъл.

Обаче реална. Попита:

— Помниш ли общото животно, което имаше дупка до кладенеца?

Лицето на Тачч моментално се промени.

— Да. Да! Помня!

— Каква му беше козината?

— То беше с бодли... — отвърна Машка.

Това беше тя, честна дума! Кой друг можеше да знае, че таралежът има бодли? И че под „общо животно“ командорът на Пътя разбира таралежа Тимофей Иванович?

После си говориха някакви глупости. Нещо като:

„Много ли те беше страх?“, „Не, сякаш бях заспала. Дойдох на себе си и гледам тебе. А ти ми казваш: «Аз съм Нурра».“

Ето защо толкова са се забавили. За последен път Машка бе видяла Съвка в тялото на горкия Глор и съвсем се е объркала, когато Нурра ѝ е обяснявал, че не е Съвка и така нататък. Сега той се мотаеше из кабинета, от време на време се хилеше и подвикваше: „У-уа, изтрийте ми илюминаторите, загивам!“

Предстартовото отброяване на времето вече бе започнало. Швартовите бригади бяха пристигнали на пристаните. Укрепиха буксировача в кърмовата ниша на кораба и късметлията Тафа започна да капризничува. Мрънкането му се чуваше из целия Близък Космос: „Единадесети болт луфти“, тоест не е затегнат добре. Специалистът от низш разряд Тафа искаше да направи някой и друг фасон на господата от висшите касти — днес бе негов ден. И правеше. Извика втория си пилот, командора на Пътя, и се осведоми дали негова предвидливост ще успее да свикне с пилотското кресло... Този дързък въпрос върна Съвка към действителността. Той е Джал Осми и засега е командор на Пътя на тази проклета планета. Този път избоботи вече с истинско добродушие:

— Без фасони, момче... Не от първо поколение съм пилот.

Обаче според разписанието вторият пилот на буксировача би трябвало да пристигне на кораба всеки момент.

Откъсна се от Машка. Бързо, поглеждайки към бушуващите екрани, обясни положението. Първата възможност — да излезе в открит Космос и да извика Учителя. На Земята ги чакат и задачата е изпълнена. Но има и втора възможност — да тръгне с кораба към Студения и да изпълни замисленото. Обясни какво именно.

Като го гледаше с непроницаемите очи на Тачч, Машка му каза:

— Трябва да чуя регламента на зареждането и да помисля.

Нурра започна възторжено да се чеше и да вие:

— Тафа ли? Онова мекотело, на което му луфтят болтовете?
Пречукай го, ър-роу!

— А после?

— После ще се бием! Ще изтрепем Стражата и ще изчезнем с кораба!

— Ама че го рече, дръвник!... Бригадата за зареждането е повече от двадесет и седем души. Всички ли ще избиеш? — измърмори командорът на Пътя.

Дори не му обясни, че Космическата Стража е предвидила и опити за отвличане на корабите. Затова са вдигнати и „Ратите“. По екрана на планетната програма точно в момента минаваше звено бързи ракети — странни, гъвкави стрели с етажерки, съпроводени от дълги езици безцветни пламъци. „Ратите“ се носеха над дневната страна на планетата и двете Слънца светеха по плоскостите на „етажерките“ — радиатори за свръхдълбоко охлаждане. В ефира разговаряха пилотите на патрулните и спасителните кораби, пищяха сигналните маяци, караха се дежурните екипи от спътниците. Някой викаше „ракетата на негова смелост Великия Десантник“. Значи Нул е изоставил продължителната си вахта на маяка и желае според силите си да вземе участие... Моля, скъпи, заповядайте... В кабинета се разнесе гласът на Първия ходов Диспечер:

— Ваша предвидливост, след две девети очакват втория пилот в кабината.

— Е, какво ще кажеш? — Командорът се обърна към госпожа Тачч, като избягваше да я нарича по име. — Време е.

Тя се приближи — елегантна, стегната, като придържаше лъчемета си, окачен на лъскав портупей.

— Видях регламента. Предполагам, че трябва да се отиде на кораба и да се действа съобразно обстановката. По най-незабележимия и безопасен начин. — Усмихна се. — И ще си приготвим бодлите...

— Ще ги приготвим, кълна се в белите мълнии! — рече Нурра.

За успокоение на съвестта Съвка възрази:

— А ако не ни пуснат да излезем от кораба? Учителя предупреди, че трябва да се намираме в безтегловност и извън бронята.

— Слушай — каза Машка, — ти прекалено си се вживял в ролята. Я се огледай! Освен нас тримата всички останали са оловни войничета. Роби. Кой от тях ще посмее да се усъмни във Великия командор?

— Ър-роу, кой? — подхвана и Нурра.

— Добре. Проверете лъчemetите — рече Съвка.

И тръгнаха към кораба.

Съвка крачеше по коридорите и стълбищата — за последен път, както преди три дни на планетата, — крачеше, снизходително козируваше, махаше с ръка в парадна командорска ръкавица и не се обръщаше назад, не поглеждаше към Машка. Вървеше сякаш плуваше. Беше напълно щастлив. Машка вървеше зад него — на две крачки отдясно. Сега всичко беше лесно. Фокусът при Студения ли? А, дреболия... Ще свърши работата си чисто и майсторски. Непременно трябва да провери повратливостта на кораба. Трябва да го усети с ръцете си. После — нацелване на оста на буксировача към оста на кораба. После — регулиране на ходовите екрани. Тънка работа! Тафа не един час е летял на буксировача и може да отчита неизбежните неточности на екраните, гравитометрите и прочее. Е, добре. „Ще поработим“ — мислеше Джал, докато намъкваше скафандъра и проверяваше автоматите за дишане, отопление, охлаждане, халката на лъчemetа, челната лампа и разбира се, пластинката с неска, който черпи хитрия кург. Пластинката — в джоба на скафандъра... Дванадесет минути преди старта негова предвидливост прекрачи прага на дока и се озова на кораба. След още една минута люкът на буксировача се отвори. Джал се гмурна в дупката и люкът се затвори. Машка, Нурра и Клагг останаха отвън — в кораба, но извън буксирната ракета. Те ще охраняват люка вместо тримата офицери. Това го нагласи Клагг по заповед на Джал.

Командорът се промъкна до мястото на втория пилот и потупа Тафа по хилавото рамо. Пилотът се ухили и измрънка:

— Е, сега всичко е наред, вашвидливост!

Лъчemetът висеше на гърдите му — портупейт беше прекалено дълъг за него. Не се беше намерил подходящ за такова мъниче. Ръкохватката със спусъците беше под мишницата на скафандъра и му пречеше да работи.

— Свали си лъчемета — посъветва го командорът на Пътя. — Може да тресне и с нас е свършено.

На пилота никак не му се искаше да се раздели с лъчемета. Според длъжността си той нямаше право на оръжие, получаваше го само в особени случаи като днешния.

— Слушам — неохотно рече Тафа, изхлузвайки портупея.

Нямаше къде да сложи оръжието. Единствено зад седалката, откъдето не можеше да го измъкне дори и заради спасението на живота си... Говорителите изхриптяха — включи се връзката. Хиляди балози видяха на екраните си първия пилот, плебея Тафа, и втория пилот — Великия командор на Пътя Джал... Сладникавият глас на кореспондента от планетния предавател замърка:

— Връзката вече е включена — до тържествения момент остава една девета часа... Виждате мъжественото лице на негова Предвидливост Джал Осми редом с обикновения пилот, специалист от трети разряд. Ето ви пример, плебеи! Работете честно и ще заслужите похвала и — неведом е Пътя! — планетата може да ви види редом с Великия!...

Тафа възхитено се усмихваше. Джал козирува на невидимите зрители. Благословен да е Пътя, поне звукът не се предаваше на цялата планета, човек можеше да изругае...

— ... Негова предвидливост днес вдига своя сто седемдесет и седми кораб! Пилотът Тафа буксира вече трети кораб на Пътя за най-отговорната операция, зареждането. Всички ние се надяваме, че още преди Големия залез той ще бъде вече господин Тафа, пилот от втори разряд! — Кореспондентът леко се задъха от възторг. — Хубавата традиция негова предвидливост лично да придружава корабите се зароди...

Командорът изключи планетното предаване.

— Ей, момче... Я дай да видим как са регулирани осите ти. Къде е сега маякът?

Вертикалната ос, хоризонталната ос, плоскостта на еклиптиката, радиусът на маяка, радиусът на Големия Блестящ. Векторите на тягата. Осите на гравитацията. Никакви странични мисли.

Знаеше, че господата Великия Диспечер и Великия Десантник следят всяко негово движение и ще го следят до край. И знаеше, че трябва да се върне в къщи и да отведе със себе си и Машка.

НОЩНАТА СТРАНА

И двете Слънца се скриха зад планетата. В черната пустош празнично сияеха всички прожектори, които можеше да се запалят — на маяка, върху голямата тръба на пристана, на патрулните ракети. Изглеждаше, че докът заедно с ракетите неподвижно виси във вакуума. Екраните на буксировача бяха включени към електронните очи на кораба и двамата пилоти, които седяха в кръглата кабинка, виждаха всичко наоколо. В долната част на екраните имаше тъмна ивица — докът. Далеч напред, малко по-ниско от носа, светеше балончето на Студения. Нищожно разстояние. Времето на старта бе избрано така, че докът и спътникът да се намират в противостояние. Тафа държеше ръцете си на ръчките за управление и гледаше към екрана. Течеше последната минута.

— Буксир, буксир — обади се говорителят. — Буксир, аз съм корабът. Готови за старт.

— Кораб, аз съм буксир — отговори командорът на Пътя. — Стартираме в момент „нула“.

Изреваха сирените. От площадката на работилниците скокна сигнална ракета и като плюеше цветни огньове, се устреми към зенита. Нула! Тафа размърда пръсти. Звездите, светлините, цветният таралеж на сигналната ракета заплуваха по екраните. Под краката им блесна обшивката на дока — прожекторите надникнаха в цепнатината между него и кораба. Джал се обърна към задния екран — да види как минава кърмата. Отделиха се! Буксирът похъркваше с горещата тяга и блъскаше грамадата нагоре, далеч от планетата. Патрулите приветствуваха кораба, като палеха и гасяха бордовите си светлини.

— Поздравявам ви с благополучния старт, вашвидливост — рече Тафа. — Ще благоволите ли да поемете управлението?

Както и предишните два пъти, те си разделиха работата. Тафа стартира и швартова, а командорът на Пътя пилотира по време на маршрута и помага при швартовката. През следващия половин час той пилотираше кораба към Студения. Корабът чисто и плавно легна на хиперболична орбита, забави ход и се озова под Студения — вече на

елиптична орбита. Двете грамади се движеха една до друга на нищожно според космическите мащаби разстояние. Само три километра. На екраните на тавана Студения изглеждаше като играчка. Меко, светещо в небесносиньо балонче и стъклена пръчица. Беше малко напред по посока на движението на кораба. Големият прожектор, монтиран в края на пристана, непрекъснато предаваше по космическата азбука: „В името на Пътя! В името на Пътя!“ Можеха да се различат миниатюрните фигурки на хората в пристана. Мравки в стъклена тръбичка...

На долните екрани се виждаше планетата. Нощната ѝ страна... Едва-едва пълзяха светлинни локвички, пръчици, запетайки. От върховете на Кулите мигаха предупредителни светлинки. Между кораба и планетата като предпазна мрежа под гимнастик висяха патрулните ракети. Светлинните маяци пръскаха струи плътна оранжева светлина. Цялата планета гледаше двамата пилоти, затворени в мъничката кабина на буксировача. А те чакаха корабът най-сетне да се приближи до Студения. Джал контролираше разстоянието по далекомера. За няколко секунди се почувствува момченце. И той, както и Съвка, имаше особено отношение към пилотите. Всички момчета обичат пилотите.

Командорът на Пътя се усмихна.

Сигурно хиляди екрани са показали усмивката му, стотици хиляди балози са я видели и никой не се е сетил на какво се радва. Почувствува се толкова спокоен и сигурен, че наруши етикета и попита по вътрешната връзка:

— Госпожа Тачч, господин Глор, как сте?

— Благодарим на ваша предвидливост, всичко е наред.

Гласът на Тачч беше толкова чужд, колкото чужд може да бъде звукът. Неочаквано пронизителен, отблъскващ, като изскърцването на спирачки, разнесло се посред нощ под прозорците. На Съвка му се сви сърцето. Под краката му плуваше нощната страна на чуждата планета. Отпред неотклонно се уголемяваше огледалното кълбо. Вече заемаше половината от екрана и върху него можеше да се различи тъмното, прилично на боздуган отражение на кораба.

ШВАРТОВКА КЪМ СПЪТНИКА СТУДЕН

Тафа рече: „В името на Пътя...“ Джал намали хода. Стъкленият пристан на Студения се виждаше като ниска конусообразна кула, косо висяща в черното над главите им. Носът на кораба спря под края на пристана, а кърмата — под хранилището. „Завой по вертикал“ — каза Тафа. В носа на кораба заработи малък рулеви двигател. С дясната си ръка Тафа регулираше тягата му, а с лявата управляваше буксира, като навеждаше кърмата и вдигаше носа. Заедно с това задвижи педалите — изравняваше кораба с пристана. Пилотът мъчително се мръщеше, цялото му лице се покри със ситни, зловни бръчици. Осемдесет хиляди тона не са шега, ах и ах... Като започнат веднъж да завиват, тези тонове не желаят да спират. Ръчките отдавна вече са прехвърлени на спирание, а кърмата все се отдалечава от хранилището. Най-после спря... Корабът увисна почти успоредно на пристана, на някакви си стотина метра. За да видят хранилището, пилотите трябваше да се извиват на една страна.

— Малко не уцелих — изгрухтя Тафа. Беше отличен пилот. С една маневра постави кораба почти напълно успоредно с пристана.

Ако корабът бе застанал съвсем чисто, работата би била завършена и пилотът щеше да извади ключа от щита, изключвайки двигателите. Останалото можеше да свърши спътникът, като за части от секундата включи гравитационното си поле. За щастие успоредността не беше чиста.

— Ще го пооправим ли, момче?

— Ще го пооправим, вашвидливост... Водя кърмата. Готов ли сте?

— Готов съм. Води.

Тафа легна надясно върху облегалката на креслото и като гледаше към горния кърмов екран, започна да повдига кърмата. Командорът държеше ръката си върху ръчката на носовия двигател. Ако се случи нещо, той трябваше да „позадържи носа“ — да не му позволи да слиза. А ръката му се страхуваше. Тя изведнъж бе

забравила на коя страна трябва да се завърти ръчката. Наложил се да се наведе и да погледне. Повдигане — нагоре. Сваляне на носа — надолу. — Задръжете... — рече първият пилот. — Стоп...

Още. Стоп.

Командорът два пъти дръпна ръчката нагоре, завоят започна да се забавя, но прекалено бързо. Тафа извика:

— Прекалихме! Надолу носа!

Отстрани не се разбираше защо е толкова притеснен. Носът се повдигаше едва забележимо, пълзешком. Но осемдесет хиляди тона по природа са си бавни. Бавно набират скорост, но още по-бавно спират.

Да свали, тоест надолу.

Джал блъсна ръчката. Почака. Блъсна я още веднъж. Носът тръгна надолу, а кърмата — нагоре, към блестящата стена на хранилището. Блъсна я за трети път и я задържа. Би я държал докрая, но ръчката се измъкна изпод пръстите му — пилотът, с изкривено от бяс лице, бе дръпнал двата двигателя. И замря. И Джал замря.

Буксирът се тресеше и спираше, като се поклащаше на болтовете, а кърмата се движеше нагоре. Бавно се изкачваше, приближавайки се към хранилището. Очертанията на Студения трепнаха и се размазаха на екрана — автоматите бяха включили антипритеглянето, но късно! Корабът не можеше да спре. Бавно, бавно, както плувецът докосва шамандурата в прозрачната вода, както рибата се провира през водораслите, корабът се приближи към блестящата повърхност на хранилището. Трепна. В огледалната стена хлътна тъмен триъгълник. Много бавно. Около вдлъбнатината проблясваха светли петна. Черен като Космоса, триъгълникът се увеличаваше. Кърмата влизаше все по-навътре и електронните очи на кораба едно след друго потъваха в тъмнината на хранилището. Тафа изстена и се сви в креслото. Като отговор на този слаб звук се разнесе съскане. То също беше тихо, но в космическата тишина изглеждаше оглушително. Екраните се заляха с мляко, което кипеше с огромни мехури. Течният кислород бе ливнал от хранилището, беше обвил кораба от носа до кърмата и бе кипнал по корпуса като мляко, което се излива от тенджерата върху огъня.

Командорът на Пътя преброи до осемнадесет — Великия Диспечер мълчеше. И Великия Десантник мълчеше. Пилотът Тафа неподвижно висеше във фиксаторите. Джал нахлупи шлема на главата

му — извади според аварийната инструкция пилотския ключ от таблото и надяна шлема и на своя скафандър.

Почувствува облекчение. Свърши се. Все пак го направи. Чисто го направи. Никой освен Тафа не се досети, че аварията е умишлена. Пилотска грешка, нищо повече... Спокойно седеше и чакаше какво ще стане по-нататък. Неприятно ще е, ако сега, когато всичко стана толкова добре, гръмне взрив.

ЗАКЪСНЯХА

През паметната вечер на юли, когато стана известно, че са хванати измъкналите се през границата Десантници, а още четирима са обезвредени в Москва, ръководителите на службите от Центъра се събраха на съвещание. А ако си кажем истината, бяха се събрали, за да си поседят малко заедно и да си починат половин час — кой би ги упрекнал за това? Първата вечер, в която имаха добро настроение. За първи път от много дни насам общият любимец Митя Благоволин бе направил за цялата компания от своето кафе. „Чудесно“, както каза Анна Егоровна. Изслушаха краткия доклад на Иля Михайлович някак между другото. Докато блажено посрѣбваше кафето си, той каза, че от понеделник — а беше събота — детекторите-опознаватели ще тръгнат от конвейера по сто парчета в денонощие. Оперативната служба вече бе получила седем портативни детектора.

Поговориха за това-онова. Програмистите — математици и психолози — обещаха до понеделник да завършат графика за получаване на детекторите от оперативните групи. На някои места имаше по-голяма вероятност да бъдат хванати останали Десантници, на други — по-малка.

Зернов помоли да имат предвид още и това, че известно количество ще трябва да се изпрати в чужбина. Програмистите доложиха, че е предвидено.

Тихо и мирно си разговаряха — блаженствуваха. И изведнџ Митя попита за Линия девета.

Всички притихнаха. Строгите правила на секретността, приети в Центъра, не разрешаваха да се пита за работи, които се намират под чужд контрол, а още повече в компетенцията на началството. Но тайнствената личност на Десантника-дезертър интересуваше всички.

Тишината трая секунда-две — точно толкова, колкото бе необходимо на Михаил Тихонович за последна проверка на решението: тайната на инвертора ще си остане тайна за земните хора.

Той каза:

— Иван Кузмич ли казвате? Интернирахме го на вилата, където си беше и преди това. Според мен от известно време нарочно ни объркваше. С какво ни объркваше ли? Твърди, че е изпратил разузнавачи — деца, — а те си карат велосипедите под прозореца му. С очите си ги видях. Така... Пък, и уредът му... — Зернов размърда пръсти — предизвиква подозрения.

Благоволин наведе очи. „Разбира — помисли си Зернов. — Всичко разбира и одобрява.“ Анна Егоровна, която много харесваше Зернов, кимаше в знак на съгласие.

По-голяма част от специалистите — математици, лекари, психолози — не биха могли да се справят с въпроса за инвертора. Чакаха какво ще кажат кибернетиците. И Иля Михайлович, разбира се, попита:

— Михаил Тихонович, наистина ли не си заслужава да се запознаем с този уред? По едно време и „посредниците“ минаваха за „фалшификати“.

Зернов се усмихна:

— Разбира се, Иля Михайлович! Още утре може да заминете, Иван Павлович ще осигури коли.

Уговориха се да отидат при Иван Кузмич вдругиден, тъй като в неделя кибернетиците бяха заети с производството, а Благоволин — с изпитанията. Вдругиден ще се освободят и ще се заемат с Линия девета. И заговориха за друго. Дмитрий Алексеевич седеше, без да вдига очи. Зернов го поглеждаше и си мислеше: ето вече се появи ново поколение, което не иска да повтаря нашите грешки. Което не се страхува да повярва в небивалото и различава небивалото от невъзможното, а ние не можехме. Което се грижи за благо на човечеството, без да бърка истинските блага с моментната изгода. „Странно — мислеше Зернов, — нали нашето поколение разбра, че знанието може да бъде опасно. По наше време атомната бомба престана да бъде тайна на една страна. После водородната бомба и ракетните атомни подводници, и глобалните ракети. Да, ние разбрахме, но повърхностно, а осъзнаването го оставихме за тях, за следващото поколение. Колко трудно ми беше да се убедя сам да не посягаме върху тайната на инвертора, това абсолютно оръжие. Да убедя сам себе си, че на Земята вече има стотици пъти повече оръжие, отколкото е необходимо. Че максимум след три години инверторът ще се появи на

въоръжение във всички армии и отново ще се стигне до «равновесието на силата»! А за Дмитрий това решение не би представлявало никакво усилие. Какво пък, сега сме квит, приятелю... Ти се осмели да приемеш сътрудничеството на пришествява, аз се осмелих да се откажа от оръжието му. Надявам се, че вдругиден Иля Михайлович няма да намери инвертора...“

Така си мислеше Зернов, докато изслушваше съображенията на сътрудниците си, сбогуваше се с тях и ту тук, ту там вмъкваше по някоя уместна забележка. Той излезе последен от залата за съвещания и по навик тръгна към кабинета си — приближаваше полунощ и заедно с това времето на поредните бележки в дневника.

Забръмча вътрешният телефон:

— Докладва възелът за свързка. „Вилата“ моли да я свържем.

— Свържете... Вила, Първи слуша.

— Другарю Първи, докладва Кашицин! Учителя моли за разрешение да поговори с вас.

Капитан Кашицин беше старши в охраната на Десантника.

Зернов се усмихна — представи си как Линия девета „моли“.

— Да, разрешавам.

Пауза. После познатият глас с наставническа интонация:

— На телефона?

— Първи е на телефона — рече Зернов.

— М-да, познах ви. И тъй, налага се да се сбогуваме, Ми... — Чу се как Кашицин го поправя: „Другарю Първи!“... — Другарю Първи. М-да. Сбогом, не ме помнете с лошо, както се казва. Аз си отивам и...

— Не ви разбирам добре — меко го прекъсна Зернов. — Не искате ли да ми кажете нещо по работа?

— Работата е свършена. Отзовават ескадрата. Сбогом.

Качеството на линията за спецсвързка беше великолепно. Зернов чуваше как слушалката тракна на масата, изтрополяха стъпки, после се разнесе гласът на Кашицин:

— Другарю Първи, разрешете да доложя...

— Оставете. Къде е той?

— Върна се при машинката... стой!! — извика Кашицин и в слушалката нещо изтрещя.

„Изпусна слушалката“ — разбра Зернов. След няколко секунди капитанът закрепя по телефона:

— Разрешете да доложа. Учителя лежи в безсъзнание, машината се разпадна на прах! Другарю Първи!...

Зернов нареди да свестят Учителя, да не пипат „праха“, да чакат групата от Н... Изпрати във вилата лекар и следовател с детектор и „посредник“ — за всеки случай. И преди да извади дневника, дълго стоя до прозореца.

Линия девета отново изпълни обещанието си. Инверторът го бе прехвърлил в неизвестните простори на Космоса и се бе самоунищожил, бе се разпаднал на сива „прах“, както и всички останали апарати на Десантниците след определен брой действия.

В ИМЕТО НА СПАСЕНИЕТО

Прожекторите на Студения изгаснаха. Изригването продължи в тъмнина. Слабата светлина на маяците осветяваше повърхността на спътника, покрита с кипяща течност. Фонтанът течен хелий биеше в нищото, издигаше се над плътния облак на страшната кислородно-водородна смес. Като мигаха с аварийните си лампи, от облака излитаха балози в скафандри — екипажът напускаше Студения. Взривът можеше да гръмне всеки миг.

Планетата мълчеше потресена. В ефира се чуваха гласовете на пилотите на спасителните ракети. На екрана се виждаше как лягат на дрейф около Студения и прибират екипажа на спътника. Командорът на Пътя отбеляза, че екраните се бяха изчистили — „млякото“ се бе изпарило от обшивката. Непознат глас предупреди, че към негова предвидливост се движи ракета от спътника Стражеви. Тогава Джал бързо провери скафандъра си и вдигна Тафа. Наложил се да провери и неговия скафандър. Пилотът не помръдваше, само хрипливо дишаше. В кораба беше светло. Никой от екипажа не дойде да посрещне командора на Пътя. Като се измъкна от бъркотията на ракетните дюзи, Джал видя четири фигурки — Тачч, Нурра, Клагг и безжизнения пит. Мълчаха. Нурра и Машка от предпазливост. Клагг от уплаха, а питът, защото в него нямаше Мислещ. Джал нареди:

— Към кърмовия люк, адютанти! По-живо!

Трябваше да се бърза, докато още не бе пристигнала ракетата от Стражевия. Нямаше защо да се пъхат в лапите на Диспечера и Десантника.

— Господин началник на Стражата, поверявам ви пилота. Изпратете го в главното стопанство. Вървете в кораба.

Клагг козирува, хвана Тафа и бързо скочи в кораба. Мярнаха се само обувките му, глупаво разкрячени от летенето.

„Това е“ — помисли си Съвка. Излязоха в Космоса, хванаха се за решетката на временния пристан. Нурра делово закачи товара си, Първокачественото Изкуствено Тяло, за карабинката на колана си, за да не излети във вакуума. Проговори:

— Сега като бамне...

Наистина корабът и Студения, обвити от смъртоносния облак, се приближаваха към края на планетната сянка. Мрачната дъга на космическия изгрев вече играеше върху бронята. Зад гърбовете им като стена се издигаше корабът, а отпред беше Космосът. Безмълвните звезди. Съвка извади с удебелените от от ръкавиците пръсти „поздравителната пластинка“. На нея беше написана само една дума: „Идвам.“ Край пристана плавно като асансьор се плъзна спасителна ракета, за секунда ги ослепи с оранжевия си маяк и веднага над тъмната страна на планетата се появи друга, двойна опознавателна светлина. Оранжево и бяло, сигналът на Стражата.

— За нас — рече Машка.

„Идвам. Идвам. Идвам!...“ — движеше се по пластинката.

„Хвалеше се, че можеш да ни прехвърлиш всеки миг — помисли си Съвка за Иван Кузмич. — Много са ти дълги миговете...“ Пъхна пластинката в джоба си, изключи радиостанцията на скафандъра, притисна шлема си до Машкиния. Придърпа Нурра и рече:

— Пригответе си лъчеметите. Няма да отиваме към Стражевия.

През дебелиите черупки на шлемовете изведнъж видя, че Машка-Тачч гледа покрай него и пощраква с челюсти като от силна изненада. Огледа се — питът бе оживял! Това не можеше да бъде зрителна измама. Облекченият скафандър за изкуствените тела позволяваше да се види как питът характерно се протяга, мига — бе получил Мислещ... И вече с неуловимо, недостъпно за балог бързо движение се откачи от парапета на пристана, притисна шлема си до шлема на Съвка и каза:

— Дойдох. Вие ще си отидете след една осемнадесета.

Еквив метален глас. Две изумени лица под балоните на шлемовете, през които мътно просветваха звездите. И неподвижното лице на пита. Лъскаво, изчистено, мъртво. Ето какво значело „идвам“, помисли Съвка. Виж го ти Учителя... Значи сега ние ще си отидем и няма да разберем какво ще стане по-нататък. А питът отново заговори:

— Къде е Мислещия на Номдал?

— На кого, на кого? Сега ще ти кажа аз на тебе! — озъби се Нурра.

— Ти ли си Нурра? — попита питът. — Как е пълното ти име?

— Нурра, син на Ери... Благодетелю, какво иска този?!

— Ние сме Шорг. В името на спасението — отчетливо произнесе питът.

Нурра с неистова ярост се нахвърли върху Учителя-пит. Разтърси го. Онзи невъзмутимо повтаряше:

— Къде е Мислещия на Номдал?

— Шорг, Шорг! — крещеше Нурра и го тресеше.

— Пусни ни! — рече питът.

Приближаващата се ракета на Стражата ги освети с прожектора си, заслепи ги. „Нурра е полудял“ — помисли си Съвка и го дръпна от Шорг. Безумецът веднага остави пита и налетя на Съвка, хвана го за гърлото на скафандъра, притисна го до себе си и закрещя:

— В името на спасението! Това е Шорг, вождът на Затворените!

— Мълчи! — рече питът. — Слушай, момче. Сега ще се върнете на Чирагу. Не се учудвайте от нищо. Ще ви разпитват. Разкажете им всичко, което сте видели и знаете.

— Разбира се, как иначе? — учуди се Съвка. — Но...

— Сложи Номдал в „посредника“ и го предай на Нурра — рече питът. Съвка се подчини. — Нурра, щом чуждопланетяните си отидат, ще прехвърлиш Номдал в командора на Пътя.

— Ако успея — промърмори Нурра. — Стражарите...

Прожекторът светеше с пълна мощност. Сигурно „Рата“ се бе приближил вече до самия пристан. Съвка не я виждаше — пак стояха, долепили шлемове. Попита:

— Номдал също ли е Затворен?

Питът размърда челюсти, но Съвка вече не чу думите му. Времето и пространството се разместиха. Ослепителносинята светлина на прожектора стана оранжева и в нея се появи обемно изображение. Странно извити, сякаш направени от меко тесто, пред Съвка изплуваха Великия Диспечер — неподвижен, намръщен, в снежно-бял комбинезон; Великия Десантник — хищно наострен, в жълт комбинезон с черния квадрат на лаби-лаби на гърдите, с жълт лакиран шлем с остър гребен. Лице срещу лице с тях стояха Номдал, Нурра, Тачч и вождът на Затворените. Тачч стискаше в ръката си страшно оръжие, разпрашител, и всичко това не беше изображение, а действителност, в която Съвка и Машка вече нямаха място. Съвка само си помисли: „Разпрашител? Ами че те са на спътника! Нали ще пробие бронята и с тях е свършено...“ Бяла мъгла обгърна Съвка и

Машка, завъртя ги като в спирала и те изчезнаха. Проточи се нищо и никъде, после свърши, те вдъхнаха нощния боров въздух, усетиха под краката си земята и чуха тихия шум на дърветата и почукването на нощния влак.

СТРАННОТО ВРЕМЕ

Стояха пред лехата с градински теменуги и се държаха за ръце. Беше много тъмно. Съвсем като през онази нощ, в която започнаха приключенията им. Терасата едва се белееше, светеха петънцата на теменугите и когато влакът отмина, чу се жуженето на пчелата в лехата. Съвсем като през онази нощ.

Пчелата пожужа и замлъкна — заспа. Отнякъде се чуваха неясни звуци. Нито гласове, нито скимтене. А ръката на Машка беше топла и грапава както винаги.

В другата ѝ ръка беше гребенът. „Ама как така? — помисли си Съовка. — Ние какво, през всичките тези дни така ли сме си стоели пред лехата и Машка е държала гребена?“ В този момент тя хвърли гребена, доближи лицето си и целуна Съовка. И той я целуна и известно време двамата стояха неподвижно, буза до буза, и беше много странно и чудесно. Тя първа се отдръпна и прошепна:

— Колко ли време е минало?

— Не мога да разбера — прошепна Съовка.

Отлепи подметките си от земята, приближи се до терасата и се покатери върху перваза. Носът му се притисна до пращното стъкло. Вътре вече беше съвсем тъмно, дълго присвива очи и въртя глава, докато успя да види светлия правоъгълник на отворената книга. Майка му спеше спокойно и... Съовка затаи дъх. Книгата се размърда, затвори се и изчезна. Изскърца старото походно легло — майка му се обръщаше на една страна.

Съвсем като през онази нощ. Няколко секунди преди те да се докоснат до бялата мъгла, майка му се събуди и остави книгата, като си мислеше за него, за Съовка... И още — гребенът.

Той скочи на земята.

— Според мен все още е днес.

— И според мен също...

Потърсиха гребена в тревата и тръгнаха на известно разстояние един от друг.

Ето я старата ела... Охо, колко голям е станал мравунякът! Я виж ти, гергини! В тъмнината изглеждаха кадифеночерни. Но днес все още ги нямаше. Имаше само градински теменуги и тютюнче. А сега — гергини. И ароматите са други — в градината миришеше не на ранно, а вече на късно лято. Обилната лятна роса ги пръскаше по коленете.

Значи бяха минали много дни. Може би няколко седмици. Машка и Съвка не знаеха колко, защото бяха там, като си оставаха тук. Сега вече помнеха как процъфтяваше тютюнчето и напълваха гергините, а днес през деня Съвка налетя върху оградата и изкриви рамката на велосипеда си. В онова „днес“ велосипедът беше здрав.

Някой бе довел тукашните Машка и Съвка на среща с отгатышните, на същото място, откъдето бяха тръгнали. Погрижил се бе да вземат и гребена. Като разбраха това, изведнъж зверски им се доспа. Сякаш изведнъж ги удариха с възглавниците по главите. Идеше им да легнат направо върху мократа от росата трева. Съвка беше сигурен, че на връщане съвсем ще заспи, но вървеше, защото винаги вечер изпращаше Машка до в къщи.

Всички прозорци във вилата на Гуров бяха ярко осветени. Движеха се непознати хора. В двора имаше две волги. Машка спря и внимателно се вгледа в суетнята.

— Днес няма да разговарям — предупреди Съвка. — Непоносимо ми се спи.

— Изобщо нямам намерение да отивам там. Ами! — опърничаво рече Машка. — Нали него го няма, отишъл си е... Жалко, честна дума!

По топлата суха пътечка стигнаха до Машкината къща. Скорчетата не се чуваха — пораснали са. Съвка се оглеждаше в полудрямка... Попита:

— Как мислиш, *там* ще успеят ли?

— Трудно ще им бъде — измърмори Машка. — И на тебе сигурно ти е било трудно. Аз много ли те подведох?

— Ако бях сам, щях да се проваля — рече Съвка.

— Изобщо нямаше да се провалиш. Просто, когато си сам, винаги е по-трудно.

И двамата бяха прави. Много хубаво беше да вървят по твърдата топла земя и да се държат за ръцете.

Източник: <http://bezmonitor.com> (през <http://sfbg.us>)

Издание:

Александър Мирер. Домът на скитащите

Издателство „Отечество“, София, 1984

Биб. Фантастика № 33

Редактор: Асен Милчев

Технически редактор: Иван Андреев

Художник: Венелин Вълканов

Коректор: Мая Лъжева

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.